

DEL 1

Kapittel 1

Onsdag 5. november 1980.

Snømannen

Det var den dagen snøen kom. Klokka var elleve på formiddagen da digre snøflak uten forvarsel kom ut av en fargeløs himmel og som en armada fra det ytre rom underla seg jordene, hagene og plenene på Romerike. Klokka to var brøytebilene i aksjon på Lillestrøm, og da Sara Kvinesland klokka halv tre sakte og forsiktig styrte sin Toyota Corolla SR5 mellom villaene i Kolloveien, lå novembersnøen som en dun-dyne over det bølgende landskapet.

Hun syntes husene så annerledes ut i dagslys. Så annerledes at hun holdt på å kjøre forbi oppkjørselen til garasjen hans. Bilen skled da hun bremsset ned, og hun hørte et stønn fra baksetet. I speilet så hun sønnens misfornøyde mine.

«Det tar ikke lang tid, vennen,» sa hun.

Foran garasjen var det et stort, svart felt asfalt i alt det hvite, og hun skjønnte at det var der flyttebilen hadde stått parkert. Det snørte seg i halsen hennes. Bare hun ikke hadde kommet for sent.

«Hvem er det som bor her?» lød det fra baksetet.

«Bare noen jeg kjenner,» sa Sara og sjekket automatisk håret i speilet. «Ti minutter, vennen. Jeg lar tenningsnøkkelen stå i så du kan høre på radioen.»

Hun gikk uten å vente på svar, trippet på de glatte skoene opp mot døra som hun så mange ganger hadde gått inn og ut av, men aldri slik, ikke midt på dagen, fullt synlig for alle villastrøkets nysgjerrige øyne. Ikke at sene kveldsbesøk virket mer uskyldig, men det kjentes av en eller annen grunn riktigere at slike gjerninger ble lagt til etter mørkets frembrudd.

Hun hørte ringeklokka dure der inne, som en humle i et syltetøyglass. Mens hun ventet og kjente den gryende desperasjonen, kikket hun mot nabohusenes vinduer. De røpet ingenting, sendte henne bare speilbilder av svarte, nakne epletrær, grå himmel og melkehvitt landskap. Så hørte hun endelig skritt bak døra og slapp pusten lettet. I neste øyeblikk var hun innenfor og i armene hans.

«Ikke dra, elskede,» sa hun og hørte gråten allerede rykke i stemmebåndene.

«Jeg må,» sa han med et tonefall som om det var et refreng han hadde gått lei av. Hendene hans søkte de kjente veiene, veiene de aldri gikk lei av.

«Nei, det må du ikke,» hvisket hun mot øret hans. «Men du vil. Du tør ikke lenger.»

«Dette har ikke noe med deg og meg å gjøre.»

Hun kunne høre irritasjonen krype inn i stemmen hans samtidig som hånden, den sterke, men myke hånden, gled ned over huden i

korsryggen og innenfor linningen på skjørtet og strømpebuksene. De var som et innøvd dansepar som kjente den andres minste bevegelse, trinnene, pusten, rytmen. Først den hvite elskoven. Den gode. Så den svarte. Smerten.

Hånden hans strøk over kåpen, lette etter brystvorten under det tykke stoffet. Han var evig fascinert av brystvortene hennes, vendte alltid tilbake til dem. Kanskje var det fordi han ikke hadde noen selv.

«Parkerte du foran garasjen?» spurte han og kløp hardt.

Hun nikket og kjente smerten skyte som en pil av lyst opp i hodet. Skjødet hadde alt åpnet seg for fingrene hans som snart ville være der. «Guttungen venter i bilen.»

Hånden hans stoppet brått.

«Han vet ingenting,» stønnet hun og kjente hånden hans nøle.

«Og mannen din? Hvor er han nå?»

«Hva tror du? På jobb. Selvfølgelig.»

Nå var det hun som lød irritert. Både fordi han hadde brakt ektemannen inn i samtalen og det var vanskelig for henne å si noe som helst om ham uten å bli irritert. Og fordi kroppen hennes krevde å få ham nå, fort. Sara Kvinesland åpnet smekken hans.

«Ikke ...,» begynte han og grep henne rundt håndleddet. Hun fiket hardt til ham med den andre hånden. Han så forbløffet på henne mens en rød flekk bredte seg over kinnbeinet. Hun smilte, tok tak i det tykke, svarte håret og dro ansiktet hans ned til sitt.

«Du skal få dra,» hveste hun. «Men først skal du pule meg. Er det forstått?»

Hun kjente pusten hans mot ansiktet sitt. Den kom i harde støt nå. Hun slo en gang til med den ledige hånden, og pikken hans vokste i hånden hennes.

Han støtte til, litt hardere for hver gang, men det var over nå. Hun var nummen, magien var borte, spenningen hadde løst seg opp og alt

som var tilbake var fortvilelsen. Hun mistet ham. Nå mens hun lå her, mistet hun ham. Alle årene som hun hadde lengtet, alle tårene hun hadde grått, de desperate tingene han hadde fått henne til å gjøre. Uten å gi noe tilbake. Uten den ene tingen.

Han stilte seg ved enden av senga og tok henne med lukkede øyne. Sara stirret på brystet hans. Til å begynne med hadde hun syntet det var merkelig, men etter hvert hadde hun begynt å like synet av den ubrutte, hvite huden over brystmuskulaturen. Det minnet henne om de gamle statuene hvor brystvortene var utelatt av hensyn til den alminnelige bluferdighet.

Stønningen hans ble høyere. Hun visste at snart ville han komme med et rasende brøl. Hun hadde elsket det brølet. Det alltid overraskede, ekstatiske, nesten smertefylte ansiktstrykket som om orgasmen hver eneste gang overgikk hans villeste forventning. Nå ventet

hun bare på det siste brølet, en rautende avskjed i hans kalde boks av et soverom ribbet for bilder, gardiner og tepper. Så skulle han kle på seg og reise til en annen del av landet hvor han sa han hadde fått en stilling han ikke kunne si nei til. Men dette kunne han si nei til. Dette. Og likevel ville han brøle av nytelse.

Hun lukket øynene. Men det kom ikke noe brøl. Han hadde stoppet.

«Hva er det?» spurte hun og åpnet øynene. Ansiktet hans var ganske riktig forvridd. Men ikke av nytelse.

«Et fjes,» hvisket han.

Hun fór sammen. «Hvor?»

«Utenfor vinduet.»

Vinduet var ved enden av senga, rett over hodet hennes. Hun hev seg rundt, kjente ham gli ut, allerede slapp. Vinduet over hodet hennes var for høyt på veggen til at hun kunne se ut der hun lå. Og for høyt til at noen kunne stå på utsiden og se inn. På grunn av det allerede svinnende dagslyset, var alt hun så det

dobbelteksponerte speilbildet av lampen i taket.

«Du så deg selv,» sa hun, nærmest bedende.

«Det var det jeg først trodde,» sa han og stirret fortsatt mot vinduet.

Sara dro seg opp på knærne. Reiste seg og så ut i hagen. Og der, der var ansiktet.

Hun lo høyt av lettelse. Ansiktet var hvitt med øyne og munn av sorte singelstein, sannsynligvis fra oppkjørselen. Og armer av kvister fra epletrærne.

«Men herregud,» hikstet hun. «Det er bare en snømann.»

Så gikk latteren over i gråt, hun hulket hjelpeløst til hun kjente armene hans rundt seg.

«Jeg må gå nå,» hikstet hun.

«Bli litt til,» sa han.

Hun ble litt til.

Da Sara gikk ned mot garasjen, så hun at det hadde gått nesten førti minutter.

Han hadde lovet å ringe fra tid til annen. Han hadde alltid vært flink til å lyve, og for en gangs skyld var hun glad for det. Allerede før hun kom fram til bilen, så hun det bleke ansiktet til guttungen som stirret ut på henne fra baksetet. Hun dro i bildøra og kjente til sin forbauselse at den var låst. Hun så inn på ham gjennom duggete ruter. Først da hun banket på glasset, åpnet han.

Hun satte seg i førerisetet. Radioen var stum og det var iskaldt i bilkupeen. Tenningsnøkkelen lå i passasjerisetet. Hun snudde seg mot ham. Gutten hennes var blek, og underleppen hans skalv.

«Er det noe galt?» spurte hun.

«Ja,» sa han. «Jeg så ham.»

Det var en tynn, skingrende tone av skrekk i stemmen hans som hun ikke kunne huske å ha hørt siden han var liten og satt klemmt mellom dem i sofaen foran TV-en med hendene for øynene. Og nå var han i stemmeskiftet, hadde sluttet å klemme henne godnatt og begynt å

interessere seg for bilmotorer og jenter. Og en dag ville han sette seg i en bil med en av dem og kjøre fra henne, han også.

«Hva mener du?» sa hun, stakk nøkkelen i tenningen og vred om.

«Snømannen ...»

Det kom ingen respons fra motoren og panikken grep henne uten forvarsel. Akkurat hva hun var redd for, visste hun ikke. Hun stirret ut av frontruta og vred om en gang til. Hadde batteriet rukket å dø?

«Og hvordan så snømannen ut?» spurte hun, trykket gassen i bønn og vred i desperasjon nøkkelen så hardt om at det kjentes som hun skulle brette den. Han svarte, men svaret ble overdøvet av brølet fra motoren som startet.

Sara fikk bilen i gir og slapp clutchen som om det plutselig hastet med å komme derfra. Hjulene spant i den myke, kramme nysnøen. Hun ga mer gass, men de sto stille mens bakenden av bilen gled sidelengs. Så hadde

dekkene spist seg ned til asfalten og de fór framover og sladdet ut i veien.

«Pappa venter på oss,» sa hun. «Vi får raske på.»

Hun slo på radioen, skrudde opp volumet for å fylle den kalde kupeen med andre lyder enn sin egen stemme. En nyhetsoppleser sa for hundrede gang i dag at Ronald Reagan i natt hadde slått Jimmy Carter i det amerikanske presidentvalget.

Gutten sa noe igjen, og hun kikket i speilet. «Hva sa du?» spurte hun høyt.

Han gjentok det, men hun hørte fremdeles ikke. Hun dempet volumet på radioen mens hun styrte nedover mot hovedveien og elva som gikk som to svarte sørgerender i landskapet. Og skvatt da hun skjønnte at han hadde lent seg fram mellom setene. Stemmen hans lød som en tørr hvissen like ved øret hennes. Som om det var viktig at ingen andre hørte dem: «Vi kommer til å dø.»

Kapittel 2

2. november 2004. Dag 1.

Grusøynene

Harry Hole rykket til og sperret opp øynene. Det var iskaldt, og fra mørket lød stemmen som hadde vekket ham. Den forkynte at det amerikanske folket i dag skulle avgjøre om deres president også de neste fire årene skulle hete George Walker Bush. November. Harry tenkte at de definitivt var på vei inn i mørketida. Han slengte av seg dyna og satte føttene mot gulvet. Linoleumen var så kald at den sved. Han lot klokkeradioen og nyhetene stå på og gikk ut på badet. Så seg i speilet. November der også; dratt, gråblekt og overskyet. Øynene var som vanlig blodskutte, og porene i huden på nesen store og svarte krater. Posene under øynene med de lyseblå, alkoholvaskede irisene ville forsvinne etter at

ansiktet hadde fått varmt vann, et håndkle og frokost. Antok han da. Harry var usikker på nøyaktig hvordan ansiktet hans ville se seg utover dagen nå da han var blitt førti. Om rynkene ble glattet ut og om det falt fred over det jagede ansiktsuttrykket han våknet opp med etter netter da marene hadde ridd ham. Som var de fleste nettene. For han unngikk speil når han først hadde gått fra den lille, spartansk møblerte leiligheten sin i Sofies gate for å bli førstebetjent Hole ved Voldsavsnittet på Politihuset i Oslo. Da stirret han inn i andres ansikter for å finne deres smerte og deres akilleshæl, deres marer, motiver og grunner til selvbedrag mens han lyttet til deres trettende løgner og prøvde å finne en mening i det han gjorde: å sperre inne mennesker som for lengst var innesperret i seg selv. I fengsler av hat og en selvforakt han kjente så altfor godt igjen. Han dro en hånd over den stive, kortklipte børsten av blondt hår som vokste nøyaktig 193

centimeter over de nedkjølte fotbladene. Kragebeinet sto ut som en kleshenger under huden. Han hadde trent mye siden den siste saken. Frenetisk, påsto noen. I tillegg til å sykle hadde han begynt å løfte vekter i trimrommet i kjelleren på Politihuset. Han likte smerten, hvordan den brant og fortrengte tankene. Likevel ble han bare magrere. Fettet forsvant og musklene la seg som lag med striper mellom skjelettet og huden. Og mens han før hadde vært bredskuldret og det Rakel kalte naturlig atletisk, hadde han nå begynt å ligne bildet han hadde sett av en flådd isbjørn; et muskuløst, men sjokkerende magert rovdyr. Han holdt ganske enkelt på å forsvinne. Uten at det egentlig gjorde noe. Harry sukket. November. Det skulle bli enda mørkere.

Han gikk ut på kjøkkenet, drakk et glass vann mot hodepinen og myste forbauset mot vinduet. Taket på gården på den andre siden av Sofies gate var hvitt og det reflekterte,

skarpe lyset stakk i øynene. Den første snøen hadde kommet i natt. Han tenkte på brevet. Det hendte han fikk slike brev, men dette hadde vært spesielt. Det hadde nevnt Toowoomba.

På radioen hadde et naturprogram startet og en oppglødd stemme snakket om seler. «Hver sommer samles berhausseler i Beringstredet for å pare seg. Siden hannene er i flertall, er konkurransen om hunner så hard at de hannene som har greid å skaffe seg en hunn, vil holde seg til bare henne i hele paringsperioden. Hannen vil passe på sin make helt til selungen har kommet til verden og klarer seg selv. Ikke av kjærlighet til hunnen, men av kjærlighet til sine egne gener og arvestoff. I darwinismens teori vil det si at det er den naturlige utvelgelsen i kampen for å overleve som gjør berhausselen monogam, ikke moralen.»

Mon det, tenkte Harry.

Stemmen på radio var nesten i fistel av begeistring: «Men før selene skal dra fra Beringstredet for å lete etter mat i åpent hav, vil hannen prøve å drepe hunnen. Hvorfor? Fordi en berhaussehund aldri vil pare seg to ganger med samme hann! Dette handler for henne om biologisk risikospredning av arvematerialet, akkurat som i aksjemarkedet. For henne er det biologisk rasjonelt å være promiskuøs, og dette vet hannen. Ved å ta livet av henne vil han hindre at andres selunger vil konkurrere med hans eget avkom om den samme maten.»

«Vi inngår vel også i en darwinistisk forklaring, så hvorfor tenker ikke mennesket slik som selen?» sa en annen stemme.

«Men det gjør vi, jo! Vårt samfunn er slett ikke så monogamt som det ser ut, og har aldri vært det. En svensk undersøkelse viste nylig at mellom femten og tjue prosent av alle barn har en annen far enn de – og for så vidt også den antatte faren deres – tror. Tjue prosent! Det er

hvert femte barn det! Som lever på en løgn. Og sørger for biologisk mangfold.»

Harry skrudde på frekvensknappen i søken etter musikk som kunne utstås. Han stoppet på Johnny Cash' gammelmannsversjon av «Desperado».

Det banket hardt på døra i gangen.

Harry gikk ut på soverommet, trakk på seg olabuksene, returnerte til gangen og åpnet.

«Harry Hole?» Mannen utenfor hadde på seg blå kjeledress og så på Harry fra tykke brilleglass. Øynene var klare som hos et barn.

Harry nikket.

«Har du sopp?» Mannen stilte spørsmålet med glatt ansikt. En lang tjafs med hår lå på tvers og klistret seg til pannen. Under armen holdt han et skriveunderlag i plast med klips over et tettskrevet ark.

Harry ventet på en forklarende fortsettelse, men det kom ingen. Bare dette klare, åpne blikket.

«Det,» sa Harry, «er vel strengt tatt en privatsak.»

Mannen antydde et smil som til en vits han var grundig lei av. «Sopp i leiligheten. Muggsopp.»

«Jeg har ingen grunn til å tro det,» sa Harry.

«Det er det som er med muggsopp. Den gir deg sjelden noen grunn til å tro at den er der.» Mannen sugde seg i tennene og vippet på hælene.

«Men?» sa Harry til slutt.

«Men det er den.»

«Hva får deg til å tro det?»

«Naboen din har det.»

«Jaså? Og du mener at den kan ha spredd seg?»

«Muggsopp sprer seg ikke. Hussopp sprer seg.»

«Så da ...?»

«Det er en konstruksjonsfeil ved ventilasjonen langs veggene i gården. Gir muggsoppen

vekstvilkår. Kan jeg få ta en kikk på kjøkkenet?»

Harry trådte til side. Mannen styrte inn på kjøkkenet hvor han straks presset et hårføner-lignende, oransje apparat mot veggen. Det pep to ganger.

«Fuktighetsmåler,» sa mannen og så på noe som tydeligvis var en indikator. «Akkurat som jeg trodde. Sikker på at du ikke har sett eller luktet noe mistenkelig?»

Harry hadde ikke noen klar formening om hva det skulle være.

«Belegg som på gammelt brød,» sa mannen. «Råtten lukt.»

Harry ristet på hodet.

«Har du hatt såre øyne?» spurte mannen. «Vært trøtt? Hatt hodepine?»

Harry trakk på skuldrene. «Selvfølgelig. Så lenge jeg kan huske.»

«Mener du så lenge du har bodd her?»

«Kanskje. Hør ...»

Men mannen hørte ikke, han hadde dratt fram en kniv fra beltet. Harry holdt inne og stirret på knivhånden som ble hevet og så hugg til med stor kraft. Det lød som et stønn da den gikk gjennom gipsplata bak tapetet. Mannen dro kniven ut, kjørte den inn igjen og bendet ut en halvt pulverisert gipsbit som etterlot et svart hull i veggen. Så vipet han fram en liten pennelykt og lyste inn i hullet. Han fikk en dyp rynke mellom de overdimensjonerte brilleglassene. Så stakk han nesa helt inntil hullet og snuste.

«Akkurat,» sa han. «Hei på dere.»

«Hei på hvem?» spurte Harry og nærmet seg.

«Aspergillus,» sa mannen. «En familie av muggsoppen. Vi har tre–fire hundre arter å velge mellom og det er vanskelig å si sikkert hvilken denne er, for den vokser så tynt på disse harde flatene at den er usynlig. Men lukta er ikke til å ta feil av.»

«Og dette er trøbbel?» spurte Harry og prøvde å huske hva han hadde igjen på bankkontoen etter at han sammen med faren hadde sponset tur til Spania for Søs, lillesøsteren som hadde det hun selv kalte «et snev av Downs syndrom».

«Det er ikke som ekte hussopp, gården kommer ikke til å falle sammen,» sa mannen.

«Men du gjør kanskje det.»

«Jeg?»

«Hvis du er disponert for det. Noen blir syke av å puste i samme lufta som muggsopp. De går og hangler i årevis og blir selvfølgelig beskyldt for å være hypokondere siden ingen finner noe og de andre som bor der er friske. Og så spiser jo uvesenet opp tapet og gipsplater da.»

«Mm. Hva foreslår du?»

«At jeg tar knekken på råttenskapen, selvfølgelig.»

«Og min personlige økonomi i samme slengen?»

«Dekkes av forsikringa på gården, så det koster deg ikke en krone. Alt jeg trenger er adgang til leiligheten de neste dagene.»

Harry fant settet med ekstranøkler i kjøkkenskuffen og rakte den andre.

«Det blir bare meg,» sa mannen. «Nevner det bare. Det er mye rart der ute.»

«Er det?» Harry smilte trist og stirret ut av vinduet.

«Hæ?»

«Ingenting,» sa Harry. «Det finnes ikke noe å stjele her likevel. Jeg må stikke nå.»

Den lave morgensola funklet i alt glasset på Politihuset, hovedkvarteret til Oslo Politidistrikt, som lå der det hadde ligget i nesten tretti år, på toppen av høydedraget ved Grønlandsleiret. Derfra hadde politiet – uten at det hadde vært uttalt tilsiktet – nærhet til de kriminelt mest belastede sentrumsområdene på østsiden, samtidig som det hadde «Bayern», Oslo fengsel, som nærmeste nabo.

Politihuset var omgitt av plen med brunt, visnende gress og lønn og lindetrær som i løpet av natta var blitt dekket av et tynt lag med gråhvit snø som fikk parken til å ligne et drapert dødsbo.

Harry gikk opp den svarte stripen av asfalt mot hovedinngangen og steg inn i sentralhallen hvor Kari Christensens veggdekorasjon av porselen med rennende vann hvisket sine evinnelige hemmeligheter. Han nikket til securitetsvakten i resepsjonen og tok heisen opp til Voldsavsnittet i sjette etasje. Selv om det var nesten et halvt år siden han hadde fått sitt nye kontor på rød sone, holdt han på å gå inn på det trange, vindusløse han hadde delt med betjent Jack Halvorsen. Nå var det betjent Magnus Skarre som satt der inne. Og Jack Halvorsen lå i jorda på Vestre Aker kirkegård. Foreldrene hadde først villet ha sønnen gravlagt på hjemstedet i Steinkjer, siden Jack og Beate Lønn, leder for Kriminalteknisk

avdeling, jo ikke hadde vært gift, ikke engang samboere. Men da de fikk vite at Beate var gravid og skulle føde Jacks barn til sommeren, var de blitt enige om at Jacks grav burde være i Oslo.

Harry gikk inn på det nye kontoret. Som han visste at for alltid kom til å være det, slik den femti år gamle hjemmebanen til fotballklubben Barcelona på katalansk fremdeles ble kalt Camp Nou, den nye stadion. Han dumpet ned i stolen og skrudde på radioen mens han nikket godmorgen til bildene som sto oppå bokhylla, lent mot veggen, og som en dag i en ukjent fremtid, når han husket å kjøpe murstifter, skulle opp på veggen. Ellen Gjeltén og Jack Halvorsen og Bjarne Møller. Slik sto de, i kronologisk rekkefølge. Dead Policemen's Society.

På radioen uttalte norske politikere og samfunnsvitere seg om det amerikanske presidentvalget. Harry dro kjensel på stemmen til Arve Støp, eieren av suksessmagasinet Liberal

og kjent som en av landets mest kunnskapsrike, arrogante og underholdende meningsleverandører. Harry skrudde opp lyden så stemmene gjallet mellom murveggene, og grep sine Peerless håndjern som lå på det nye skrivebordet. Øvde speedcuffing på bordbeinet som allerede var fliset opp av denne uvanen han hadde plukket opp under FBI-kurset i Chicago, og som han hadde perfeksjonert i løpet av de ensomme kveldene på en råttne hybel i Cabrini Green med hylene fra kraglende naboer og Jim Beam som eneste selskap. Poenget var å slå det åpne håndjernet mot arrestantens håndledd slik at den fjærbelastede armen svingte rundt håndleddet og klikket i låsen på den andre siden. Med presisjon og riktig kraft kunne man med en enkel håndbevegelse lenke seg fast til en arrestant før han rakk å reagere. Harry hadde aldri fått bruk for det i jobben og bare én gang det andre han hadde lært der borte; hvordan fange en

seriemorder. Håndjernet slo i lås rundt bordbeinet, og radiostemmene surret:

«Hva tror du denne norske skepsisen til George Bush bunner i, Arve Støp?»

«At vi er et overbeskyttet land som aldri egentlig har slåss i noen kriger, men har vært hæppy med å la andre gjøre det for oss. England, Sovjetunionen og USA, ja, helt siden Napoleonskrigene har vi gjemt oss bak ryggen på storebrødre. Norge har basert sin trygghet på at andre tar ansvar når det røyner på. Det har pågått så lenge at vi har mistet vår realitetsorientering og tror at jorda i bunn og grunn er befolket av mennesker som vil oss – verdens mest styrtrike land – vel. Norge, en bablende, stupdum blondine som har gått seg vill i en bakgate i Bronx og nå er indignert over at livvakten hennes er så brutal mot overfallsmennene.»

Harry slo nummeret til Rakel. Ved siden av Søs' var Rakels det eneste telefonnummeret Harry kunne utenat. Da han var ung og

uerfaren, trodde han at dårlig hukommelse var et handikap for en etterforsker. Nå visste han bedre.

«Og livvakten er altså Bush og USA?» spurte programlederen.

«Ja. Lyndon B. Johnson sa en gang at USA ikke hadde valgt å være det, men innsett at det ikke fantes noen andre, og han hadde rett. Vår livvakt er en nykristen fyr med farskompleks, drikkeproblem og begrenset intellekt og uten ryggrad til så mye som å gjøre militærtjenesten sin på hederlig vis. Kort sagt en fyr vi bør være glade for at kommer til å bli gjenvalgt til amerikansk president i dag.»

«Jeg går ut fra at det er ironisk ment?»

«Overhodet ikke. En så svak president lytter til sine rådgivere, og Det hvite hus har de beste, tro meg. Selv om man på denne latterlige TV-serien om det ovale kontoret kan få inntrykk av at demokratene har monopol på intelligens, er det forbausende nok på ytterste høyre fløy hos republikanerne du finner de

skarpeste hjernene. Norges trygghet er i de beste hender.»

«En venninne av en venninne har hatt sex med deg.»

«Virkelig?» sa Harry.

«Ikke deg,» sa Rakel. «Jeg snakker til han andre. Støp.»

«Sorry,» sa Harry og skrudde ned volumet på radioen.

«Etter et foredrag i Trondheim. Han inviterte henne opp på rommet sitt. Hun var interessert, men gjorde ham oppmerksom på at det ene brystet hennes var fjernet. Han sa han ville tenke seg om og gikk i baren. Og kom tilbake og tok henne med.»

«Mm. Jeg håper det svarte til forventningene.»

«Ingenting svarer til forventningene.»

«Nei,» sa Harry og lurte på hva de nå snakket om.

«Hva blir det til i kveld?» spurte Rakel.

«Klokka åtte på Palace Grill er fint. Men hva er det tullet med at man ikke kan reservere bord på forhånd?»

«Det gir det hele et mer eksklusivt preg, går jeg ut fra.»

De ble enige om å møtes i baren ved siden av. Etter at de hadde lagt på, ble Harry sittende og tenke. Hun hadde hørtet glad ut. Eller lett. Lett til sinns. Han prøvde å kjenne etter om han greide å være glad på hennes vegne, glad for at kvinnen han hadde elsket så høyt, var lykkelig med en annen mann. Rakel og han hadde hatt sin tid, og han hadde fått sine sjanser. Og brukt dem opp. Så hvorfor ikke glede seg over at hun hadde det bra, hvorfor ikke slippe tanken på at ting kunne vært annerledes og komme seg videre med sitt eget liv? Han lovet seg selv å forsøke enda litt hardere.

Morgenmøtet var raskt overstått. Gunnar Hagen – POB og sjef for Voldsavsnittet – gikk

igjennom sakene de jobbet med. Som ikke var stort siden det for tiden ikke var noen ferske drapssaker under etterforskning, og drap var det eneste som fikk pulsen opp på avsnittet. Thomas Helle, en betjent fra Savnetgruppa til Krimvakta, var til stede og redegjorde for en kvinne som hadde vært savnet fra sitt hjem i ett år. Ingen spor etter vold, ingen spor etter gjerningsmann og ingen spor etter henne. Hun var hjemmeværende og var sist sett i barnehagen hvor hun hadde levert sin sønn og datter om morgenen. Ektemannen og alle i hennes nære omgangskrets hadde alibi og var sjekket ut av saken. De ble enige om at Voldsavsnittet skulle se på saken.

Magnus Skarre overbrakte en hilsen fra Ståle Aune – Voldsavsnittets faste psykolog – som han hadde besøkt på Ullevål sykehus. Harry kjente et stikk av dårlig samvittighet. Ståle Aune var ikke bare hans rådgiver i kriminalsaker, men hans personlige støttespiller i

kampen mot alkoholen og det nærmeste han hadde en betrodd venn. Det var over en uke siden Aune var blitt lagt inn med en uklar diagnose, men Harry hadde ennå ikke klart å overvinne sin motvilje mot sykehus. På onsdag, tenkte Harry. Eller torsdag.

«Vi har fått en ny betjent,» sa Gunnar Hagen. «Katrine Bratt.»

En ung kvinne på første rad reiste seg uopfordret, men uten å by dem noe smil. Hun var svært pen. Pen uten å prøve, tenkte Harry. Tynt, nesten pistrete hår hang livløst rett ned på hver side av ansiktet som var renskåret, blekt og hadde det alvorlige, nesten trette uttrykket Harry hadde sett hos andre billedskjønne kvinner som var blitt så vant til å bli betraktet at de hadde sluttet å mislike eller like det. Katrine Bratt var kledd i en blå drakt som understreket hennes femininum, men de tykke, svarte strømpene under skjørtekanten og de praktiske støvlettene avkreftet eventuelle mistanker om at hun spilte på det. Hun ble

stående og lot blikket gli over forsamlingen, som om hun hadde reist seg for å se på dem og ikke omvendt. Harry tippet at hun hadde planlagt både antrekket og denne lille opptreden på sin første arbeidsdag på Politihuset.

«Katrine har vært fire år ved politikammeret i Bergen hvor hun hovedsakelig jobbet med sedelighet, men også hadde en periode på Volds- og personavsnittet,» fortsatte Hagen som kikket ned på et ark som Harry antok var hennes CV. «Juridikum fra Universitetet i Bergen 1999, Politihøyskolen og nå altså betjent her. Hun har foreløpig ikke barn, men er gift.»

Katrine Bratts ene smale øyebryn hevet seg nesten umerkelig, og enten så Hagen dette eller så syntes han selv at den siste biten av informasjon var overflødig og la til:

«For de som måtte være interessert i det ...»

I den trykkende og megetsigende pausen som fulgte, skjønte Hagen åpenbart at han hadde gjort vondt verre, kremtet hardt to ganger og sa at de som ennå ikke hadde meldt

seg på julebordet, måtte gjøre det innen onsdag.

Det skrapet i stoler og Harry hadde allerede kommet ut i korridoren da han hørte en stemme bak seg:

«Jeg er visst din.»

Harry snudde seg og så inn i Katrine Bratts ansikt. Og lurte på hvor pen hun ville ha vært om hun hadde gått inn for det.

«Eller du min,» sa hun og viste en rad jevne tenner uten at smilet nådde øynene. «Det er vel som man ser det.» Hun snakket bergensk riksmål med en moderat skarring som fikk Harry til å vedde med seg selv at hun var fra Fana eller Kalfaret eller et annet solid borgerlig strøk.

Han fortsatte å gå, og hun skyndte seg opp på siden av ham: «Det ser ut som politioverbetjenten har glemt å informere deg.»

Hun sa det med lett overdrevent trykk på alle stavelsene i Gunnar Hagens grad.

«Men du skal altså vise meg rundt og ta deg av meg de neste dagene. Til jeg er oppe og går på egen hånd. Klarer du det, tror du?»

Harry dro på smilebåndet. Han likte henne så langt, men var selvfølgelig åpen for å skifte mening. Harry var alltid villig til å gi folk en ny sjanse til å havne på svartelista.

«Jeg veit ikke,» sa han og stoppet ved kaf-femaskinen. «La oss begynne med denne.»

«Jeg drikker ikke kaffe.»

«Uansett. Den er selvforklarende. Som det meste annet her. Hva tror du om den forsvinningssaken?»

Harry trykket på knotten for «americano» som i dette tilfellet var like amerikansk som norsk fergekaffe.

«Hva med den?» spurte Bratt.

«Tror du hun lever?» Harry prøvde å si det på en tilforlatelig måte, så hun ikke skulle skjønne at det var en test.

«Tror du jeg er dum?» sa hun og så med utilslørt vemmelse på at maskinen harket og

spyttet svart i et hvitt plastbeger. «Hørte du ikke politioverbetjenten sa at jeg har jobbet på sedelighet i fire år?»

«Mm,» sa Harry. «Død?»

«Som en sild,» sa Katrine Bratt.

Harry løftet det hvite begeret. Han øynet muligheten for at han akkurat hadde fått en kollega han kunne komme til å sette pris på.

Da Harry gikk hjemover på ettermiddagen, var snøen borte fra fortau og gater, og de tynne, lette snøfillene som virvlet i lufta ble spist av den våte asfalten med en gang de traff bakken. Han gikk inn i sin faste platebutikk i Akersgata og kjøpte den siste plata til Neil Young selv om han hadde en mistanke om at den stinket.

Da han låste seg inn i leiligheten, merket han at noe var annerledes. Noe med lyden. Eller kanskje det var lukten. Han bråstoppet på terskelen til kjøkkenet. Hele den ene veggen var borte. Det vil si at der det i dag tidlig hadde vært en lys, blomstret tapet og gipsplater, så

han nå rustrød murstein, grå mørtel og grågult reisverk med spikerhull i. På gulvet var soppmannens verktøykasse og på kjøkkenbordet en lapp med beskjed om at han ville komme tilbake i morgen.

Han gikk inn i stua, satte Neil Young-CD-en i spilleren, tok den deprimert ut igjen etter et kvarter og satte på Ryan Adams. Tanken på en drink kom ingenstedsfra. Harry lukket øynene og stirret på det dansende mønsteret av blod og svart blindhet. Han tenkte på brevet igjen. Den første snøen. Toowoomba.

Telefonsignalet skar Ryan Adams «Shakedown On 9th Street» i to.

En kvinnestemme presenterte seg som Oda og sa hun ringte fra redaksjonen til «Bosse» og takket for sist. Harry husket henne ikke, men han husket TV-programmet. Det var i vår, og de hadde villet ha ham der for å snakke om seriemordere. Siden han var den eneste norske politimannen som hadde vært hos FBI og studert dette spesielt, og i tillegg hadde jaktet

på en ekte seriemorder. Og Harry hadde vært dum nok til å si ja. Han hadde fortalt seg selv at han gjorde det for å si noe viktig og noenlunde kvalifisert om mennesker som dreper, ikke for selv å bli sett på landets mest populære talkshow. I ettertid var han ikke så sikker på det. Men det var ikke det verste. Det verste var at han hadde tatt en drink før sending. Harry mente bestemt at det bare hadde vært én. Men på sendingen så det ut som han hadde tatt fem. Han hadde snakket med klar diksjon, det gjorde han alltid. Men blikket hadde vært sløret, analysen sløv og konklusjonene hadde han aldri rukket å komme til for programlederen hadde måttet få inn en gjest som var nybakt europamester i blomsterdekorasjon. Harry hadde ikke sagt noe, men kroppsspråket hadde klart vist hva han syntes om blomsterdebatten. Da programlederen med et halvsmil hadde spurt om hva slags forhold en mordetterforsker hadde til norsk blomsterdekorasjon, hadde Harry sagt at

kransene i norske begravelser i alle fall holdt høy internasjonal standard. Kanskje var det Harrys lett beduggede, nonchalante stil som hadde høstet latteren fra publikum i studio og de fornøyde skulderklappene fra programfolkene etter sending. Han hadde «levert varene», sa de. Og han hadde vært med en liten gruppe av dem på Kunstnernes Hus, blitt påspandert og hadde våknet neste dag med en kropp som med hver fiber skrek etter, krevde, måtte ha mer. Det var lørdag og han fortsatte å drikke til søndag kveld. Da hadde han sittet på Schrøder Restaurant og ropt på øl mens de blinket med lysene, og Rita, servitrisen, hadde kommet bort til ham og sagt at Harry ville bli nektet igjen om han ikke kom seg ut og helst i seng. Neste morgen hadde Harry stilt på jobb presis klokka åtte. Han hadde vært et ubrukelig stykke politietterforsker som hadde spydd i vasken etter morgenmøtet, klamret seg til konorstolen, drukket kaffe, røkt og spydd igjen, men denne gang i en dass. Og det var den siste

sprekken, han hadde ikke smakt en dråpe alkohol siden april.

Og nå ville de altså ha ham tilbake på skjermen.

Kvinnen forklarte at temaet var terrorisme i arabiske land og hva som skal til for å gjøre velutdannede mennesker fra middelklassen til drapsmaskiner. Harry avbrøt henne før hun var ferdig:

«Nei.»

«Men vi har så lyst til å ha deg, du er så ... så ... rock'n'roll!» Hun lo med en begeistring han ikke kunne avgjøre om var ekte eller ikke, men han kjente igjen stemmen hennes nå. Hun hadde vært med på Kunstnernes Hus den kvelden. Hun hadde vært pen på en ung, kjedelig måte, snakket på en ung, kjedelig måte og sett på Harry med glupsk appetitt som om han var en eksotisk matrett hun ikke kunne bestemme seg for om var *for* eksotisk.

«Ring en annen,» sa Harry og la på. Så lukket han øynene og hørte Ryan Adams

spørre «oh, baby, why do I miss you like I do?».

Gutten så opp på den mannen som sto ved siden av ham ved kjøkkenbenken. Lyset fra den snødekte hagen skinte i den hårløse huden som var trukket stramt rundt farens massive skalle. Mamma hadde sagt at far hadde så stort hode fordi han var så mye hjerne. Han hadde spurt hvorfor hun sa *var* hjerne og ikke *hadde* hjerne, og da hadde hun ledd, strøket ham over pannen og sagt at det gjerne var slik med professorer i fysikk. Akkurat nå skylte hjernen poteter under springen og puttet dem rett opp i en kasserolle.

«Skal du ikke skrelle potetene, far? Mamma pleier ...»

«Moren din er ikke her, Jonas. Så da får vi gjøre det på min måte.»

Han hadde ikke hevet stemmen, men likevel var det en irritasjon der som fikk Jonas til å krympe seg. Han skjønnte aldri helt hva som

gjorde far så sint. Og av og til ikke engang om han var sint. Ikke før han så at mammas ansikt hadde fått det engstelige draget i munnvikene som bare syntes å gjøre far enda mer irritert. Han håpet at hun snart ville komme.

«Det er ikke de tallerkene vi bruker, far!»

Faren slengte skapdøra hardt igjen, og Jonas bet seg i underleppa. Farens ansikt kom ned til hans. Det blinket i de løvtynne, firkantete brilleglassene.

«Det heter ikke tallerkene, det heter tallerkenene,» sa faren. «Hvor mange ganger må jeg si det til deg, Jonas?»

«Men mamma sier ...»

«Mamma snakker ikke rent. Skjønner du det? Mamma kommer fra et sted og en familie hvor de ikke bryr seg om det norske språk.» Farens ånde luktet salt, råttent tang.

Det gikk i ytterdøra.

«Hei,» sang det fra gangen. Jonas skulle til å løpe ut til henne, men faren holdt ham igjen i skulderen og pekte på det udekkede bordet.

«Så flinke dere er!»

Jonas kunne høre smilet i den andpustne stemmen hennes der hun sto på dørterskelen bak ham mens han satte ut bestikk og kopper så fort han kunne.

«Og for en stor, fin snømann dere har laget!»

Jonas snudde seg spørrende mot moren som hadde kneppet opp kåpen. Hun var så pen. Mørk i hud og hår akkurat som han selv, og med det myke, myke i øynene som nesten alltid var der. Nesten. Hun var ikke like tynn nå som på bildene fra da hun og far giftet seg, men han hadde lagt merke til at menn så på henne når de var på kosetur i byen.

«Vi har ikke laget noen snømann,» sa Jonas.

«Ikke?» Moren rynket pannen mens hun viklet av seg det store, rosa skjerfet hun hadde fått av ham til jul.

Faren gikk bort til kjøkkenvinduet. «Må være naboguttene,» sa han.

Jonas steg opp på en av kjøkkenstolene og så ut. Og der på plenen rett foran huset deres sto ganske riktig en snømann. Den var som mor hadde sagt, stor. Øynene og munnen var laget av kullbiter og nesa var en gulrot. Snømannen hadde ikke hatt, lue eller skjerf og bare én arm, en tynn kvist som Jonas tippet var tatt fra hekken. Men det var noe merkelig med snømannen. Den sto feil vei. Han visste ikke hvorfor, men den burde se mot veien, mot det åpne rommet.

«Hvorfor ...,» begynte Jonas, men ble avbrutt av faren:

«Jeg skal snakke med dem.»

«Hvorfor det?» sa mamma ute fra hallen, hvor Jonas kunne høre henne dra ned glidelåsen i de høye, svarte skinnstøvlene.

«Det gjør da ingenting.»

«Jeg vil ikke ha den slags rekende inne på eiendommen. Jeg tar det når jeg kommer tilbake.»

«Hvorfor ser den ikke utover?» spurte Jonas.

Moren sukket ute på gangen. «Og når er du tilbake, kjære?»

«I morgen en gang.»

«Klokka?»

«Hvordan det? Har du en avtale?» Det var en letthet i farens tonefall som fikk Jonas til å skutte seg.

«Jeg tenkte jeg kunne ha middagen klar,» sa mamma som i det samme kom inn på kjøkkenet, gikk bort til komfyren, sjekket kasserollene og skrudde opp temperaturen på to av platene.

«Ha den bare klar, du,» sa faren og snudde seg mot bunken av aviser på kjøkkenbenken. «Så kommer nok jeg hjem.»

«Ja vel.» Moren gikk bort til fars rygg og klemte seg inntil ham. «Men må du virkelig dra til Bergen alt i kveld?»

«Gjesteforelesningen min er klokka åtte i morgen,» sa far. «Det tar en time fra flyet lander til jeg kan være på universitetet, så jeg

hadde ikke rukket det selv om jeg hadde tatt det første flyet i morgen tidlig.»

Jonas kunne se på musklene i fars nakke at han slappet mer av, at mamma igjen hadde greid å velge de riktige ordene.

«Hvorfor står snømannen og ser på huset vårt?» spurte Jonas.

«Gå og vask hendene dine,» sa moren.

De spiste i taushet, bare avbrutt av mammas små spørsmål om hvordan det hadde vært på skolen og Jonas' korte, svevende svar. Jonas visste at for detaljerte svar kunne avstedkomme ubehagelige spørsmål fra far om hva de lærte – eller ikke lærte – på den «bedrøvelige skolen». Eller raske forhør om noen Jonas nevnte han hadde lekt med, om hva foreldrene deres gjorde og hvor de kom fra. Og som Jonas til farens irritasjon aldri kunne svare tilfredsstillende på.

Da Jonas hadde lagt seg, lå han og hørte faren ta avskjed med moren i etasjen under, døra

som smekket igjen og bilen som startet opp utenfor og ble borte. De var alene igjen. Moren slo på TV-en. Han tenkte på noe mamma hadde spurt om. Hvorfor Jonas nesten aldri tok med seg noen lekekamerater hjem lenger. Han hadde ikke visst hva han skulle svare, han ville jo ikke at hun skulle bli lei seg. Men nå var det han som ble lei seg i stedet. Han bet seg i innsiden av kinnet, kjente den vondgode smerten stråle ut i ørene og stirret på metallrørene i uroen som svevet oppunder taket. Han sto opp av senga og tasset bort til vinduet.

Snøen i hagen reflekterte nok lys til at han kunne skimte snømannen der nede. Den så så alene ut. Noen burde ha gitt den en lue og et skjerf. Og kanskje et kosteskaft å holde i. I det samme gled månen fram fra bak skyen. Den svarte tanngarden kom til syne. Og øynene. Jonas trakk automatisk pusten og rygget to skritt bakover. Det glitret svakt i grusøynene. Og de stirret ikke bare rett inn i husveggen. De så

opp. Opp hit. Jonas trakk gardinene for og krøp oppi senga igjen.

Kapittel 3

Dag 1. Cochenille

Harry satt på en av barkrakkene på Palace Grill og leste plakettene med de godmodige oppfordringene til barens gjester om å ikke be om kreditt, ikke skyte på pianisten og «Be Good Or Be Gone». Det var tidlig på kvelden ennå, og de eneste andre gjestene i baren var to jenter som satt ved et bord og knastet på hver sin mobiltelefon og to gutter som spilte darts med utstudert finesse i oppstilling og sikting, men slette resultater. Dolly Parton, som Harry hadde skjønt var tatt inn igjen i varmen av dommere over den gode countrysmak, kvinte nasal sørstatsaksent ut av høyttalerne. Harry kikket på klokka igjen og inngikk et veddemål med seg selv om at Rakel Fauke kom til å stå i døråpningen sju over åtte. Han kjente den knitrende spenningen han alltid følte ved å

skulle se henne igjen. Han fortalte seg selv at det bare var en betinget reaksjon, slik Pavlovs hunder hadde begynt å sikle når de hørte mat-signalet selv når de ikke fikk mat. Og de skulle ikke ha mat i kveld. Det vil si; de skulle *bare* ha mat. Og en hyggelig samtale om livene de levde nå. Eller rettere sagt; om livet hun levde nå. Og om Oleg, sønnen hun hadde med den russiske eksmannen fra da hun jobbet ved den norske ambassaden i Moskva. Guttungen med det vare, lukkede vesenet som Harry hadde nådd fram til og etter hvert utviklet bånd til som på mange måter var sterkere enn de Harry hadde til sin egen far. Og da Rakel til slutt ikke hadde orket mer og gått, visste han ikke hvilket tap som hadde vært størst. Men nå visste han det. For nå var klokka sju over åtte og hun sto i døråpningen med den ranke holdningen, svaien i ryggen han kunne kjenne i hendene og de høye kinnbeina under den glødende huden som han kunne kjenne mot

sin. Han hadde håpet at hun ikke skulle se så bra ut. Så *lykkelig* ut.

Hun gikk bort til ham og kinnene deres strøk mot hverandre. Han sørget for å slippe henne først.

«Hva ser du på?» spurte hun og kneppet opp kåpen.

«Det veit du,» sa Harry, og hørte at han burde ha klarnet stemmen først.

Hun lo lavt, og latteren hadde samme virkningen som den første slurken av Jim Beam; han ble varm og avslappet.

«Ikke,» sa hun.

Han visste nøyaktig hva hennes «ikke» betydde. Ikke begynn, ikke gjør det pinlig, vi skal ikke dit. Hun hadde sagt det lavt, nesten uhørbart, likevel kjentes det som en smellende ørefik.

«Du er tynn,» sa hun.

«De sier det.»

«Bordet ...?»

«Kelneren kommer og henter oss.»

Hun satte seg på krakken overfor ham og bestilte en aperitiff. Campari, selvfølgelig. Harry hadde pleid å kalle henne «Cochenille», etter det naturlige pigmentet som ga den krydrete, søte vinen den karakteristiske fargen. Fordi hun likte å kle seg i knall rødt. Selv hadde Rakel påstått at hun brukte det som varselfarge, slik dyr bruker sterke farger for å fortelle at man bør holde en viss avstand.

Harry bestilte en cola til.

«Hvorfor er du blitt tynn?» spurte hun.

«Sopp.»

«Hva?»

«Den spiser meg visstnok opp. Hjernen, øynene, lungene, konsentrasjonen. Suger fargene og hukommelsen ut. Soppen vokser, jeg forsvinner. Den blir meg, jeg blir den.»

«Hva er det du babler om?» utbrøt hun med en grimase som skulle uttrykke vemmelse, men Harry så smilet i øynene. Hun likte å høre

ham fortelle, selv når det bare var ordsalater. Han fortalte om soppangrepet i leiligheten.

«Hvordan går det med dere?» spurte Harry.

«Fint. Jeg har det bra. Oleg har det bra. Men han savner deg.»

«Har han sagt det?»

«Du vet at han gjør det. Du burde følge ham opp litt bedre, vet du.»

«Jeg?» Harry så himmelfallen på henne.

«Det var ikke mitt valg.»

«Hva så?» sa hun og tok imot drinken fra barkeeperen. «At du og jeg ikke er sammen, betyr ikke at Oleg og du ikke har et forhold som er viktig. For dere begge. Ingen av dere knytter dere lett til mennesker, så dere burde ta vare på dem dere har.»

Harry nippet til colaen. «Hvordan er det med Oleg og legen din?»

«Han heter Mathias,» sa Rakel og sukket.

«De jobber med saken. De er ... ulike. Mathias vil jo så gjerne, men Oleg gjør det ikke akkurat lett for ham.»

Harry kjente et søtt stikk av tilfredsstillelse.
«Mathias jobber jo så mye også.»

«Jeg trodde ikke du likte at mennene dine jobbet,» sa Harry og angret i samme øyeblikk som han hadde sagt det. Men i stedet for å bli sint, sukket Rakel trist:

«Det var ikke det at du jobbet, Harry, du var besatt. Du *er* jobben din, og det som driver deg er ikke kjærlighet eller ansvarsfølelse. Eller solidaritet. Det er ikke engang personlige ambisjoner. Det er sinne. Og hevntrang. Og det er ikke riktig, Harry, det skal ikke være sånn. Du vet hva som skjedde.»

Ja, tenkte Harry. Jeg lot sykdommen komme inn i ditt hus også.

Han kremtet: «Men legen din drives av ... de rette tingene, da?»

«Mathias går fortsatt nattvakter på Legevaktten. Frivillig. I tillegg til at han foreleser fulltid på Anatomisk institutt.»

«Og så er han blodgiver og medlem i Amnesty International.»

Hun sukket: «B minus er en sjelden blodtype, Harry. Og du støtter også Amnesty, det vet jeg jo.»

Hun rørte rundt i glasset med en oransje plastpinne med en hest på toppen. Det røde spant rundt isbitene. Cochenille.

«Harry?» sa hun.

Noe i tonefallet hennes fikk ham til å spenne seg.

«Mathias og jeg kommer til å flytte sammen. Over jul.»

«Så fort?» Harry førte tungen langs ganen i et forsøk på å finne fuktighet. «Dere har jo ikke kjent hverandre i mer enn ett år.»

«Ett og et halvt. Vi planlegger å gifte oss til sommeren.»

Magnus Skarre studerte det varme vannet som rant over hendene hans og videre ned i vasken. Hvor det ble borte. Nei. Ingenting ble borte, det var bare et annet sted enn her. Som med disse menneskene han hadde brukt de siste

ukene til å samle inn informasjon om. Fordi Harry hadde bedt ham om det. Fordi Harry hadde sagt at det kunne være noe der. Og at han ville ha Magnus' rapport innen helgen. Som betydde at Magnus måtte jobbe overtid. Selv om han visste at Harry satte dem til slike ting bare for å holde dem aktive i disse beina-på-bordet-tidene. Krimvaktas lille Savnet-gruppe på tre personer nektet å grave i gamle saker, de hadde mer enn nok med de nye.

I den mennesketomme korridoren på vei tilbake til kontoret sitt oppdaget Magnus at døra sto på gløtt. Han visste at han hadde lukket den og klokka var over ni, så vaskepersonalet var for lengst ferdig. For to år siden hadde de hatt problemer med tyveri fra kontorene. Magnus Skarre dro døra hardt opp.

Katrine Bratt sto midt på gulvet og snudde seg mot ham med et hevet øyebryn, som om det var hennes kontor han hadde bust inn på. Hun vendte ham ryggen igjen.

«Jeg ville bare se,» sa hun og lot blikket gli over veggene.

«Se hva?» Skarre så seg rundt. Kontoret hans var likt alle de andre med den ene forskjell at dette ikke hadde noe vindu.

«Dette var kontoret hans. Ikke sant?»

Skarre rynket pannen. «Hva mener du?»

«Hole. Dette var hans kontor i alle år. Også mens han etterforsket seriemordene i Australia?»

Skarre trakk på skuldrene. «Jeg tror det. Hvordan det?»

Katrine Bratt strøk en hånd over bordplaten. «Hvorfor byttet han kontor?»

Magnus gikk rundt henne og dumpet ned i kontorstolen. «Det har ikke vindu. Og så ble han jo førstebetjent.»

«Og så delte han dette kontoret først med Ellen Gjelten og så med Jack Halvorsen,» sa Katrine Bratt. «Og begge ble drept.»

Magnus Skarre la hendene bak hodet. Den nye betjenten hadde klasse. En liga eller to

over hans. Han veddet på at mannen hennes var sjef for et eller annet og hadde penger. Drakten hennes så dyr ut. Men når man så nøyerer på henne, var det som om det var en liten feil et sted. En skjønnhetsfeil han ikke greide å sette fingeren på.

«Tror du han hørte stemmene deres, var det derfor han flyttet?» spurte Bratt og studerte et norgeskart på veggen hvor Skarre hadde ringet inn hjemstedene til alle forsvunne personer på Østlandet siden 1980.

Skarre lo uten å svare. Midjen hennes var smal og ryggen svai. Han visste at hun visste at han så på henne.

«Hvordan er han, egentlig?» spurte hun.

«Hvorfor lurar du på det?»

«Det gjør vel alle som akkurat har fått en ny sjef?»

Hun hadde rett. Det var bare det at han aldri hadde tenkt på Harry Hole som sjef, ikke på den måten. OK, han ga dem noen oppgaver og ledet etterforskningen, men utover det krevde

han stort sett bare at de ikke gikk i veien for ham.

«Han er som du kanskje vet nokså beryktet,» sa Skarre.

Hun trakk på skuldrene. «Jeg har hørt om alkoholmisbruket, ja. Og at han har anmeldt kolleger. At alle sjefene ville ha ham sparket, men at den forrige politioverbetjenten holdt en beskyttende hånd over ham.»

«Bjarne Møller het han,» sa Skarre og så på kartet, på ringen rundt Bergen. Det var der Møller sist var blitt sett før han forsvant.

«Og at folk her på huset ikke liker at media har gjort ham til en slags popstjerne.»

Skarre sugde inn underleppen. «Han er en fordømt god etterforsker. Det holder for meg.»

«Du liker ham?» spurte Bratt.

Skarre flirte. Hun snudde seg og ga ham et direkte blikk.

«Liker og liker,» sa han. «Jeg skal ikke ha sagt verken det ene eller det andre.»

Han skjøv stolen bakover, la beina på bordet, strakte på seg og presterte en liksomgjesp: «Hva jobber så du med så seint på kvelden?»

Det var et forsøk på å gjenvinne overtaket. Hun var tross alt bare betjent. Og ny.

Men Katrine Bratt bare smilte som om han hadde sagt noe morsomt, gikk ut døra og var borte.

Forsvunnet. Apropos. Skarre bannet, satte seg opp i stolen og slo på PC-en igjen.

Harry våknet og ble liggende på ryggen i senga og stirre i taket. Hvor lenge hadde han sovet? Han snudde seg og så på klokka på nattbordet. Kvart på fire. Middagen hadde vært en lidelse. Han hadde sett på Rakels munn som snakket, som drakk vin, som tygget kjøtt og fortærte ham mens hun fortalte at hun og Mathias hadde snakket om å ta et par år i Botswana, hvor regjeringen hadde et bra opplegg for HIV-bekjempelse og manglet leger. Hun hadde spurt om han traff noen. Og han hadde svart at

han traff barndomskompisene sine, Øystein og Tresko. Den første var en alkoholisert, taxikjørende datafrik, den andre en alkoholisert gambler som hadde vært verdensmester i poker om han bare hadde vært like god til å holde sitt eget pokeransikt som han var til å lese andres. Han hadde til og med begynt å fortelle henne om Treskos fatale tap i VM i Las Vegas før han kom på at han hadde fortalt det før. Og det var ikke sant at han traff dem. Han traff ingen.

Han hadde sett kelneren skjenke sprit i glassene på bordet ved siden av og i et sinnssvakt øyeblikk holdt han på å rive fra ham flasken og sette den mot truten. I stedet hadde han sagt ja til å ta med Oleg på en konsert han hadde tryglet Rakel om å få se. Slipknot. Harry hadde latt være å fortelle henne hva slags band hun var i ferd med å slippe løs på sønnen sin siden han kunne tenke seg å se Slipknot selv. Selv om band med obligatorisk dødsralling,

satantegn og speeda basstromme vanligvis bare gjorde ham lattermild, var Slipknot faktisk interessante.

Harry slengte av seg dyna og gikk ut på kjøkkenet, lot vannet fra springen renne seg kaldt, koppet hånden og drakk. Han hadde alltid syntes vannet smakte bedre sånn, drukket fra sin egen hånd, fra egen hud. Så slapp han brått vannet ned i vasken igjen og stirret på den svarte veggen. Hadde han sett noe? Noe som beveget seg? Nei, ikke noe, bare bevegelsen i seg selv, som den usynlige bølgen under vann som stryker over sjøgresset. Over døde tråder, fingre så tynne at de ikke synes, sporer som reiser på den minste luftbevegelse og slår seg ned på nye steder og begynner å spise og suge. Harry slo på radioen i stua. Det var avgjort. George W. Bush hadde fått en ny periode i Det hvite hus.

Harry gikk tilbake til senga og trakk dyna over hodet.

Jonas våknet av en lyd og løftet dyna bort fra ansiktet. Han trodde i hvert fall det hadde vært en lyd. En knitring, som lyden av kram snø under støvlene i stillheten mellom villaene en søndag morgen. Han måtte ha drømt. Men søvnen ville ikke komme tilbake selv om han lukket øynene. I stedet kom biter av drømmen tilbake til ham. Far hadde stått urørlig og taus foran ham med et gjenskinns i brilleglassene som ga dem en ugjennomtrengelig, isete overflate.

Det må ha vært et mareritt, for Jonas var redd. Han åpnet øynene igjen og så metallrørene i taket bevege seg. Så hoppet han ut av senga, åpnet døra og løp bortover gangen. Han greide å la være å se ned i mørket i trappa til første etasje og stoppet ikke før han var ved døra til foreldrenes soverom og trykket dørhåndtaket uendelig forsiktig ned. Så kom han på at far var bortreist, og mamma kom han jo til å vekke uansett. Han smatt innenfor.

En hvit firkant av måneskinn strakte seg over gulvet og bort til den oppredde dobbeltsenga. Tallene på vekkeklokka lyste mot ham. 01.11. Jonas ble et øyeblikk stående, forvirret.

Så gikk han ut igjen i gangen. Gikk mot trappa. Mørket i trappa som bare lå der og ventet på ham, som et stort, åpent gap. Det hørtes ikke en lyd der nede fra.

«Mamma!»

Han angret straks han hørte sin egen redsel i det korte, harde ekkoet. For nå visste det *det* også. Mørket.

Det kom ikke noe svar.

Jonas svelget. Så begynte han å gå ned trappa.

På det tredje trappetrinnet kjente han noe vått under foten. Likedan på det sjette. Og åttende. Som om noen hadde gått her med våte sko. Eller våte føtter.

I stua sto lyset på, men ingen mamma. Han gikk bort til vinduet for å se over til Bendiksen,

det hendte mamma gikk over til Ebba. Men der var det mørkt i alle vinduene.

Han gikk inn på kjøkkenet og bort til telefonen og greide å ikke tenke, å ikke slippe mørket til. Han slo nummeret til mammas mobiltelefon. Og kjente jubel inni seg da han hørte den myke stemmen hennes. Men det var en beskjed om å legge igjen nummeret og et ønske om en god dag.

Og det var ikke dag, det var natt.

I vindfanget stakk han føttene i et par av de store skoene til far, tok på seg boblejakka utenpå pyjamasen og gikk ut. Mamma hadde sagt at snøen kom til å forsvinne igjen i morgen, men det var fortsatt kaldt, og en lett vind hvisket og mumlet i eiketreet ved porten. Det var ikke mer enn hundre meter bort til Bendiksens hus, og det var heldigvis to gatelykter på veien. Hun måtte være der. Han kikket seg til høyre og venstre for å forsikre seg om at det ikke var noen som kunne stanse ham. Da fikk han øye på snømannen. Den sto som før,

urørlig, vendt mot huset, badende i kaldt månelys. Likevel var det noe annerledes ved den, noe nesten menneskelig, noe kjent. Jonas så på huset til Bendiksen. Han bestemte seg for å løpe. Men han gjorde ikke det. I stedet ble han stående og kjenne den forsiktige, iskalde vinden stryke rett gjennom seg. Han snudde seg langsomt mot snømannen igjen. For han hadde kommet på hva det var nå, hva som gjorde snømannen så kjent. Den hadde fått et skjerf. Et rosa skjerf. Skjerfet Jonas hadde gitt mamma til jul.

Kapittel 4

Dag 2. Forsvinningen

Midt på dagen hadde snøen smeltet i Oslo sentrum. Men på Hoff lå den i flekker i hagene på begge sider av veien der Harry Hole og Katrine Bratt kom kjørende. På radioen sang Michael Stipe om følelsen av å vite hva som skal skje, at noe har gått galt og om gutten i brønnen. Midt inne i et stille villastrøk i en enda stillere gate pekte Harry på en sølvblank Toyota Corolla som sto parkert inntil gjerdet.

«Bilen til Skarre. Parker bak.»

Villaen var stor og gul. For stor for en familie på tre, tenkte Harry mens de gikk oppover grusgangen. Det dryppet og sukket rundt dem. I hagen sto en snømann med lett slagside og dårlige fremtidsutsikter.

Det var Skarre som åpnet. Harry bøyde seg ned og kikket på låsen.

«Det er ingen tegn til innbrudd noe sted,» sa Skarre.

Han ledet dem inn i stua hvor en guttunge satt på gulvet med ryggen mot dem og så på en tegnefilmkanal på TV. En kvinne reiste seg fra sofaen, ga Harry hånden og presenterte seg som Ebba Bendiksen, nabo.

«Birte har aldri gjort noe sånt før,» sa hun. «Ikke så lenge jeg har kjent henne i hvert fall.»

«Og hvor lenge er det?» spurte Harry og så seg rundt. Foran TV-en var det store, tunge skinnmøbler og et åttekantet salongbord med sotet glass. Stålrørstolene rundt det lyse spisebordet var lette og elegante av den typen han visste Rakel likte. På veggene hang to malerier, begge av banksjeflignende menn som stirret ned på ham med alvorstung myndighet. Ved siden av dem igjen modernistisk, abstrakt kunst av den typen som hadde rukket å bli umoderne og så veldig moderne igjen.

«Ti år,» sa Ebba Bendiksen. «Vi flyttet inn i huset over veien her akkurat da Jonas ble

født.» Hun nikket mot gutten som fortsatt satt urørlig og stirret på løpende stankelbein og eksploderende ulver.

«Og det var altså du som ringte politiet i natt?»

«Ja.»

«Guttungen ringte på klokka cirka kvart over ett,» sa Skarre og kikket ned i notatene sine. «Krimvakta fikk telefonen null en tretti.»

«Min mann og jeg og Jonas gikk tilbake og lette i huset først,» forklarte Ebba Bendiksen.

«Hvor lette dere?» spurte Harry.

«I kjelleren. På baderommene. I garasjen. Overalt. Det er jo veldig underlig at noen bare skal stikke av på den måten.»

«Stikke av?»

«Forsvinne. Bli borte. Politimannen jeg snakket med på telefonen spurte om vi kunne ta oss av Jonas, og sa at vi burde ringe alle folk som Birte kjente og som hun kunne være hos. Og ellers vente til i morges for å høre om Birte var kommet på jobb. Han forklarte meg at i

åtte av ti tilfeller som dette, dukker vedkommende opp igjen i løpet av få timer. Vi prøvde å få tak i Filip ...»

«Ektemannen,» brøt Skarre inn. «Han var i Bergen og foreleste. Han er professor i et eller annet.»

«Fysikk.» Ebba Bendiksen smilte. «Uansett så var mobiltelefonen hans slått av. Og vi visste ikke hvilket hotell han bodde på.»

«Han ble kontaktet i Bergen i morges,» sa Skarre. «Han skulle snart være her.»

«Ja, gudskjelov,» sa Ebba. «Så da vi ringte jobben til Birte i morges og hun ikke hadde møtt opp der til vanlig tid, ringte vi tilbake til dere.»

Skarre nikket bekreftende. Harry signaliserte at Skarre kunne fortsette samtalen med Ebba Bendiksen, gikk bort til TV-en og satte seg på gulvet ved siden av gutten. På skjermen fyrte ulven opp lunta på en dynamittkubbe.

«Hei, Jonas. Jeg heter Harry. Fortalte han andre politimannen deg at slike saker som det

her nesten alltid ender bra? At de som er borte, dukker opp igjen av seg selv?»

Gutten ristet på hodet.

«Men det gjør de,» sa Harry. «Hvis du skulle gjette, hvor tror du moren din er nå?»

Gutten trakk på skuldrene. «Jeg vet ikke hvor hun er.»

«Jeg veit at du ikke veit, Jonas, det gjør ingen av oss akkurat nå. Men hva er det første stedet som faller deg inn hvis hun ikke er her eller på jobb? Ikke tenk på om det er sannsynlig eller ikke.»

Gutten svarte ikke, stirret bare på ulven som forgjeves prøvde å kaste fra seg dynamittkubben som hadde festet seg til hånden.

«Er det en hytte eller noe sånn som dere pleier å dra til?»

Jonas ristet på hodet.

«Et spesielt sted hvor hun pleide å dra hvis hun ville være alene.»

«Hun ville ikke være alene,» sa Jonas. «Hun ville være sammen med meg.»

«Bare med deg?»

Gutten snudde seg og så på Harry. Jonas hadde brune øyne, akkurat som Oleg. Og i det brune så Harry både redselen han hadde ventet og et sinne han ikke hadde ventet.

«Hvorfor er de borte?» spurte gutten. «De som kommer tilbake.»

Like øyne, tenkte Harry. Like spørsmål. De viktige.

«Alle mulige grunner,» sa Harry. «Noen har gått seg vill. Det er jo forskjellige måter å gå seg vill på. Og noen har bare trengt en pause og har gjemt seg for å få litt fred.»

Det gikk i ytterdøra, og Harry så at gutten fór sammen.

I det samme eksploderte dynamitten i hånden til ulven, og stuedøra bak dem gikk opp.

«God dag,» sa en stemme bak dem. Skarp og behersket på en gang. «Hva er situasjonen?»

Harry snudde seg tidsnok til å se en mann rundt femti i dressjakke strene mot

salongbordet, ta opp fjernkontrollen og i neste øyeblikk imploderte TV-bildet til en hvit prikk samtidig som apparatet ga fra seg en protesterende, hissende lyd.

«Du vet hva jeg har sagt om TV-titting midt på dagen, Jonas,» sa han i et resignert tonefall, som for samtidig å fortelle de andre i rommet hvilken håpløs jobb man hadde som oppdrager nå til dags.

Harry reiste seg og presenterte seg selv, Magnus Skarre og Katrine Bratt, som til nå bare hadde stått ved døra og iakttatt.

«Filip Becker,» sa mannen og dyttet på brillene selv om de alt satt inntil neseroten. Harry prøvde å få tak i blikket, å danne seg det viktige førsteinntrykket av en potensiell mistenkt om det skulle komme dit. Men øynene var gjemt bak gjenskinnet i brilleglassene.

«Jeg har brukt tiden til å ringe alle som hun kan tenkes å ha kontaktet, men ingen vet noe,» sa Filip Becker. «Hva vet dere?»

«Ingenting,» sa Harry. «Men det første du kan hjelpe oss med er å finne ut om koffertene, ryggsekker eller klær er borte, så vi kan danne oss et inntrykk.» Harry studerte Becker før han fortsatte: «Om forsvinningen er spontan eller planlagt.»

Becker gjengjeldte Harrys vurderende blikk før han nikket og gikk opp trappa til annen etasje.

Harry satte seg på huk ved siden av Jonas som fortsatt stirret på den svarte TV-skjermen.

«Så du liker stankelbeina?» sa Harry.

Gutten ristet taust på hodet.

«Hvorfor ikke?»

Jonas' hvissing var knapt hørbar: «Jeg synes synd på Per Ulv.»

Fem minutter senere kom Becker ned igjen og sa fra at ingenting var borte, verken reisevesker eller klær, bortsett fra det hun hadde hatt på seg da han gikk, pluss kåpen, støvlene og et skjerf.

«Mm.» Harry klødde seg under sin ubarberte hake og kikket bort på Ebba Bendiksen. «Kan du og jeg gå inn på kjøkkenet, Becker?»

Becker viste vei, og Harry signaliserte til Katrine at hun skulle bli med. På kjøkkenet begynte professoren straks å helle kaffe i et pappfilter og vann i trakteren. Katrine ble stående ved døra, mens Harry gikk bort til vinduet og så ut. Snømannens hode hadde sunket ned mellom skuldrene.

«Når dro du hjemmefra i går kveld og hvilket fly tok du til Bergen?» spurte Harry.

«Jeg dro herfra rundt halv ti,» sa Becker uten å nøle. «Flyet gikk fem over elleve.»

«Hadde du kontakt med Birte etter at du dro hjemmefra?»

«Nei.»

«Hva tror du kan ha skjedd?»

«Jeg aner ikke, førstebetjent. Jeg aner virkelig ikke.»

«Mm.» Harry så ut på gata. Siden de kom, hadde han ikke hørt en eneste bil kjøre forbi. Et virkelig stille nabolag. Bare stillheten kostet antagelig et par millioner kroner på denne kanten av byen. «Hva slags ekteskap har du og din kone?»

Harry hørte Filip Beckers aktiviteter opphøre og la til: «Jeg må spørre fordi det hender at ektefeller rett og slett rømmer.»

Filip Becker kremtet. «Jeg kan forsikre Dem om at jeg og min kone har et helt utmerket ekteskap.»

«Har du likevel tenkt over om hun kan ha hatt et forhold du ikke visste om?»

«Det er utelukket.»

«Utelukket er ganske sterkt, Becker. Og utenomekteskapelige forhold ganske vanlig.»

Filip Becker smilte svakt. «Jeg er ikke naiv, førstebetjent. Birte er en tiltrekkende kvinne og en god del yngre enn meg. Og hun kommer fra en relativt frivol familie, det skal sies. Men selv er hun ikke typen. Og jeg har relativt god

oversikt over hennes gjøren og laden, for å si det slik.»

Kaffetrakteren buldret advarende idet Harry åpnet munnen for å følge opp spørsmålet. Han ombestemte seg.

«Har du merket humørsvingninger hos din kone?»

«Birte er ikke depressiv, førsteбетjent. Hun har ikke gått i skogen og hengt seg eller kastet seg på sjøen. Hun er der ute et sted, og hun er i live. Jeg har lest at mennesker forsvinner hele tiden, og så dukker de opp igjen og det har en naturlig og ganske banal forklaring. Er det ikke så?»

Harry nikket langsomt. «Har du noe imot at jeg ser meg litt om i huset?»

«Hvorfor vil du det?»

Det var en skarphet i Filip Beckers spørsmål som fikk Harry til å tenke at han var en mann som var vant til å ha styringen. Å bli holdt informert. Og at det talte imot at hans kone hadde dratt av gårde uten å si fra. Noe Harry

for så vidt alt hadde utelukket i sitt stille sinn. Veltilpassede, friske mødre drar ikke fra en ti år gammel sønn midt på natta. Og så var det det andre. Vanligvis brukte de minimalt med ressurser på et så tidlig stadium i en forsvinningssak med mindre det var forhold som tydet på noe kriminelt eller annet dramatisk. Det var dette andre som likevel hadde fått ham til selv å dra opp til Hoff.

«Av og til vet man ikke hva man leter etter før man finner det,» svarte Harry. «Det er en arbeidsmetode.»

Han fikk tak i øynene til Becker bak brilleglassene nå. De var i motsetning til sønnens, lyseblå og med et klart, intenst skinn.

«For all del,» sa Becker. «Vær så god.»

Soverommet var kjølig, luktfritt og ryddet. På dobbeltsenga lå det et heklet teppe. På det ene nattbordet sto et bilde av en eldre kvinne. Likheten fikk Harry til å anta at dette var Filip Beckers side av senga. På det andre nattbordet

sto et bilde av Jonas. Det duftet svakt av parfyme i klesskapet med dameklær. Harry sjekket at krokene på kleshengerne hang med lik avstand til hverandre, slik de ville gjøre hvis de hadde fått henge i fred en stund. Sorte kjoler med splitt, korte gensere med rosa motiver og glitter. I bunnen av klesskapet sto en skuffeseksjon. Han dro ut den øverste skuffen. Undertøy. Sort og rødt. Neste skuff. Hofteholdere og strømper. Tredje skuff. Smykker plassert i hull i knallrød filt. Han la merke til en stor og glorete ring med steiner som glitret hissig. Alt her inne var litt Vegas. Det var ingen tomme hull i filten.

Soverommet hadde dør rett inn til et nyoppusset badrom med dampdusj og to stålservanter.

På Jonas' rom satte Harry seg på en liten stol ved en liten pult. På pulten lå en kalkulator med en rekke avanserte matematiske funksjoner. Den så ny og ubrukt ut. Over pulten

hang en plakat med bilde av sju delfiner inne i en bølge og en kalender over hele året. En del av datoene var ringet rundt og utstyrt med små stikkord. Harry leste at det var fødselsdagen til mamma og bestefar, ferie til Danmark, tannlege klokka ti og to julidatoer med «doktor» over. Men Harry så ingen fotballkamper, kino eller bursdager. Han fikk øye på et rosa skjerf som lå på senga. En farge ingen gutter i Jonas' alder ville bli fersket i. Harry løftet skjerfet. Det var fuktig, men han kunne likevel kjenne den distinkte duften av hud, hår og feminin parfyme. Den samme parfymen som i klesskapet.

Han gikk nedenunder igjen. Stoppet utenfor kjøkkenet og lyttet til Skarre som foredro om hvordan man vanligvis gikk fram i forsvinningssaker. Det klirret i kaffekopper der inne. Sofaen i stua virket enorm, kanskje på grunn av den spinkle skikkelsen som satt der og så ned i en bok. Harry gikk nærmere og så et

bilde av Charles Chaplin i full mundur. Harry satte seg ved siden av ham.

«Visste du at Chaplin var engelsk ridder?» sa Harry. «Sir Charles.»

Jonas nikket. «Men i USA kastet de ham ut.»

Jonas bladde.

«Var du syk i sommer, Jonas?»

«Nei.»

«Men du var hos doktor. To ganger.»

«Mamma ville bare undersøke meg.

Mamma ...» Stemmen hans sviktet plutselig.

«Du skal se hun er snart tilbake,» sa Harry og la en hånd på den smale skulderen hans.

«Hun har jo ikke tatt med seg skjerfet sitt. Det rosa som ligger på rommet ditt.»

«Noen hadde hengt det rundt halsen på snømannen,» sa Jonas. «Jeg tok det inn igjen.»

«Moren din ville vel at snømannen ikke skulle fryse, da.»

«Hun ville aldri gitt favorittskjerfet sitt til snømannen.»

«Da var det vel pappa, da.»

«Nei, det var noen som gjorde det etter at han hadde dratt. I natt. Han som har tatt mamma.»

Harry nikket langsomt. «Hvem er det som har laget den snømannen, Jonas?»

«Jeg vet ikke.»

Harry så mot vinduet ut til hagen. Dette var grunnen til at han hadde kommet. Det kjentes som en iskald trekk plutselig gikk tvers gjennom veggen og rommet.

Harry og Katrine satt i bilen og styrte nedover Sørkedalsveien mot Majorstua.

«Hva var det første som slo deg da vi kom inn?» spurte Harry.

«At de som bor sammen der ikke akkurat er tvillingsjeler,» sa Katrine og kjørte gjennom bomstasjonen uten å bremse ned. «At det kanskje er et ulykkelig ekteskap. Og at det i tilfelle er hun som lider mest.»

«Mm. Hva fikk deg til å tenke det?»

«Det er vel åpenbart,» smilte Katrine og kikket i speilet. «Kræsjet i smak.»

«Forklar.»

«Så du ikke den fæle sofaen og salongbordet? Typisk åttitallsstil kjøpt av menn på nittitallet. Mens det er hun som har valgt ut et spisebord i hvitoljet eik med aluminiumsunderstell. Og Vitra.»

«Vitra?»

«Spisestolene. Sveitsisk. Dyrt. Så dyrt at med det hun kunne spart på å kjøpe bare litt rimeligere kopier, hadde hun kunnet skifte ut hele den jævlige salongen.»

Harry merket seg at «jævlig» lagt i Katrine Bratts munn ikke lød som et gement banneord, men var et språklig kontrapunkt som bare understreket hennes klassetilhørighet.

«Slik at?»

«Med det svære huset på den adressen i Oslo er det ikke penger som er problemet. Hun har ikke fått *lov* til å bytte ut sofaen og bordet hans. Og når en mann uten smak og synlig

interesse for interiør gjør sånt, sier det meg noe om hvem som dominerer hvem.»

Harry nikket, mest til seg selv. Førsteintrykket hadde ikke vært feil. Katrine Bratt var bra.

«Fortell meg heller hva *du* tror,» sa hun.
«Det er liksom jeg som skal lære av deg her.»

Harry så ut av vinduet, på det gamle, tradisjonsrike, men aldri spesielt ærverdige skjenkestedet Lepsvik.

«Jeg tror ikke Birte Becker har forlatt huset frivillig,» sa han.

«Hvorfor ikke? Det var ingen tegn til vold.»

«Fordi det var godt planlagt.»

«Og hvem er den skyldige? Ektemannen? Det er alltid ektemannen, er det ikke?»

«Jo,» sa Harry og kjente tankene drifte.

«Det er alltid ektemannen.»

«Bortsett fra at denne var dratt til Bergen.»

«Det ser sånn ut, ja.»

«Med siste flyet, så han kan ikke ha kommet tilbake og likevel rukket den første

forelesningen.» Katrine ga gass og suste over Majorstukrysset på oransje. «Hadde Filip Becker vært skyldig, hadde han dessuten tatt det agnet du la ut.»

«Agn?»

«Ja. Det om hun hadde hatt humørsvingninger. Du antydte for Becker at du hadde mistanke om selvdrap.»

«Og så?»

Hun lo høyt. «Kom igjen, Harry. Alle, inkludert Becker, vet at politiet bruker begrenset med ressurser på en sak som ser ut som selvdrap. Du ga ham kort sagt muligheten til å støtte en teori som i tilfelle han var skyldig, ville løst de fleste av hans problemer. Men han svarte tvert om at kona var glad som en lerke.»

«Mm. Så du mener spørsmålet var en test?»

«Du tester folk hele tiden, Harry. Meg, blant annet.»

Harry svarte ikke før de hadde kommet langt ned i Bogstadveien.

«Folk er ofte smartere enn du tror,» sa han da, og sa ikke mer før de sto i parkeringshuset på Politihuset.

«Jeg må jobbe aleine resten av dagen.»

Og det sa han fordi han hadde tenkt på det rosa skjerfet og fattet en beslutning. At det hastet med å gå igjennom materialet til Skarre over forsvunne personer, at det hastet å få bekreftet den nagende mistanken. Og at hvis det var som han fryktet, måtte han gå til politioverbetjent Gunnar Hagen med brevet. Det helvetes brevet.

Kapittel 5

4. november 1992. Totempælen

Da William Jefferson Blythe III kom til verden 19. august 1946 i den lille byen Hope i Arkansas, hadde det gått nøyaktig tre måneder siden hans far døde i en trafikkulykke. Fire år senere giftet Williams mor seg igjen, og William tok den nye farens etternavn. Og denne novembernatta førtiseks år senere, i 1992, falt hvit konfetti som snø fra himmelen og ned på gatene i Hope for å feire at deres eget håp og bysbarn, William – eller bare Bill – Clinton var blitt valgt til USAs førtiandre president. Snøen som falt mot Bergen by den samme natta, rakk som vanlig aldri ned til gatene før den var blitt til regn som dusjet byen slik den var blitt dusjet siden midten av september. Men da morgenen opprant, lå det et pent melisdryss på toppen av de sju fjelltoppene som vokter den

vakre byen. Og på den høyeste av dem, Ulriken, hadde politibetjent Gert Rafto allerede innfunnet seg. Han pustet hutrende inn fjellufta og trakk skuldrene opp rundt sitt brede hode, som hadde et ansikt så fullt av hudfolder at det så ut som det var punktert.

Den gule gondolbanen som hadde brakt ham og tre kolleger fra åstedsgruppa ved Bergen politikammer de 642 meterne over byen, hang lett vaiende fra solide stålwirer og ventet. Banen var blitt stengt med en gang politiet hadde fått beskjeden fra de første turistene som hadde ankommet den populære toppen denne morgenen.

«Gå mann,» utbrøt den ene kriminalteknikeren.

Uttrykket var blitt utenbysfolks parodi på bergensk i den grad at bergensere selv nesten hadde sluttet å bruke det. Men i situasjoner der frykt og forferdelse tar overhånd, overtar ens innerste, egentlige vokabular.

«Ja, gå mann,» gjentok Rafto sarkastisk mens øynene skinte ut mellom pannekekestabelen av hudfolder.

Liket av kvinnen som lå i snøen foran dem, var skåret så i stykker at det kun var det ene nakne brystet som gjorde at de kunne fastslå kjønnet. Resten minnet Rafto mest om trafikkulykken på Eidsvågneset året før, der en lastebil hadde tatt en krapp sving og mistet lasten med aluminiumsprofiler som bokstavelig talt hadde kuttet opp en møtende bil.

«Drapsmannen har både drept og partert henne her på stedet,» sa den ene teknikeren.

Opplysningen forekom Rafto temmelig overflødig siden snøen rundt liket var oversprøytet med blod og de avlange stripene ut til siden tydet på at minst én pulsåre var blitt kuttet mens hjertet fortsatt slo. Han noterte seg at han måtte finne ut når det hadde sluttet å snø i natt. Den siste banen hadde gått klokka fem på ettermiddagen. Selvfølgelig kunne offer og drapsmann ha kommet seg opp hit langs stien

som snodde seg under gondolbanen. Eller de kunne ha tatt Fløybanen opp til Fjelltoppen ved siden av og gått derfra. Men det var drøye spaserturer og magefølelsen hans sa gondolbane.

Det var fotspor i snøen etter to personer. De små sporene var utvilsomt etter kvinnen, selv om fottøyet hennes ikke var å se. Og de andre var nødvendigvis drapsmannens. De førte mot stien.

«Store støvler,» sa den unge krimtekniker-en, en hulkinnet stril fra Sotra. «Minst 48. Sikkert en røslig kar.»

«Ikke nødvendigvis,» sa Rafto og snuste ut i lufta. «Avtrykket er ujevnt selv her oppe på flat mark. Tyder på at personen har mindre føtter enn sko. Kanskje han ville lure oss.»

Rafto kjente de andres blick på seg. Han visste hva de tenkte. At nå sto han her og prøvde å glitre litt igjen, den fordums stjernen, han som avisene hadde elsket; stor i kjeften, tøff i trynet og med en handlekraft som matchet.

Kort sagt en mann skapt for overskrifter. Men på et tidspunkt var han blitt for stor for dem, for dem alle, både presse og kolleger. Gert Rafto hadde begynt å få indirekte beskjeder om at han bare tenkte på seg selv og sin plass i rampelyset, at han i sin egoisme tråkket på litt for mange kolleger og over litt for mange lik. Men han hadde ikke brydd seg. De hadde ikke noe på ham. Ikke mye i hvert fall. Det hadde forsvunnet en og annen verdisak fra drapsåstedene. Et smykke eller en klokke som hadde tilhørt den døde, ting man kunne antatt at ingen ville savne. Men en dag hadde en av Raftos kolleger lett etter en penn og åpnet en skuff i skrivebordet hans. Det var i hvert fall det han hadde sagt. Og funnet tre ringer. Rafto var blitt kalt inn til politioverbetjenten og hadde forklart seg, og blitt bedt om å holde kjeft og fingrene av fatet. Det var alt. Men ryktene hadde begynt å gå. Selv enkelte i pressen hadde fått nyss om det. Så det var kanskje ikke så overraskende at da anklagene om politivold hadde

rammet kammeret for noen år siden, var det én mann man straks hadde funnet konkrete beviser mot. Mannen som var skapt for overskrifter.

Gert Rafto var skyldig i anklagene, det var det ingen som tvilte på. Men alle visste også at førstebetjenten var blitt gjort til syndebukk for en kultur som hadde gjennomsyret kammeret i mange år. Bare fordi han hadde undertegnet en del av rapportene om arrestanter – de fleste av dem barneovergripere og dopselgere – som hadde falt i den gamle trappa ned til varetekts-cellene og påført seg selv blåmerker her og der.

Avisene hadde vært nådeløse. Kallenavnet de hadde gitt ham, Jern-Rafto, var ikke akkurat originalt, men ikke desto mindre treffende. Og nå fikk det ny betydning. Journalistene hadde intervjuet flere av hans gamle fiender på begge sider av loven og de hadde selvfølgelig benyttet anledningen til å ta igjen. Så da datteren til Rafto hadde kommet gråtende hjem fra skolen og sagt at de hadde kalt henne

«jerntrappa», hadde hans kone sagt at det var nok, at han ikke kunne forvente at hun skulle sitte og se på at han dro hele familien med seg i søla. Han hadde som så ofte før mistet beherskelsen. Etterpå hadde hun tatt med seg datteren, og denne gangen hadde hun ikke kommet tilbake.

Det var en tøff tid, men han glemte aldri hvem han var. Han var Jern-Rafto. Og da karantenen var over, hadde han satset alt, jobbet dag og natt for å gjenvinne tapte skanser. Men ingen hadde glemt, sårene var for dype, og han merket den interne motviljen mot at han skulle lykkes. Selvfølgelig ville de ikke at han igjen skulle skinne og minne både dem og media på det de så desperat prøvde å legge bak seg. Bildene av de forslåtte kroppene med håndjern. Men han skulle vise dem. Vise dem at Gert Rafto ikke var en mann som lot seg begrave før sin tid. At byen der nede tilhørte ham og ikke sosionomene, kjerringene, silkehanskene som satt på kontorene sine med

tunger så lange at de rakk over så vel kommunepolitikerne som SV-journalistens slappe anushull.

«Ta noen bilder og skaff meg en identifikasjon,» sa Rafto til teknikeren med kameraet.

«Og hvem skal kunne identifisere dette?»

Den unge mannen pekte. Rafto likte ikke tonen hans. «Noen har eller kommer snart til å melde damen savnet. Bare sett i gang, du, junior.»

Rafto gikk opp på toppen og så bakover det som på bergensk bare het «vidden». Blikket feide over landskapet og stoppet ved en kolle og noe som så ut som et menneske akkurat på toppen. Men vedkommende sto i tilfelle helt urørlig. Kanskje det var en varde? Rafto knep øynene sammen. Han må ha vært her hundrevis av ganger på tur med kona og datteren sin, men han kunne ikke huske den varden. Han gikk ned til gondolbanen, snakket med føreren og fikk låne kikkerten hans. Femten sekunder senere slo han fast at det ikke var en varde,

bare tre store, runde klumper med snø som noen måtte ha lempet oppå hverandre.

Rafto likte ikke Fjellsiden med sine såkalt pittoreske, skjeve trehus uten vinterisolering, med trapper og kjellere i trange smau hvor lyset aldri slapp til, men hvor trendy rikmannsbarn villig vekk betalte millioner for å få noe autentisk bergensk og pusset det opp til det ikke var en flis igjen av det opprinnelige. Her lød ikke lenger lyden av løpende barneføtter mot brosteinen, prisene hadde for lengst fordrevet den bergenske tjuagutten og småbarnsfamiliene til forstedene på den andre siden av fjellene. Tvert om var her stille og tomt som i et goldt forretningsstrøk. Likevel hadde han en følelse av å bli observert der han sto på steintrappa og ringte på.

Etter en stund gikk døra opp og et blekt, engstelig kvinneansikt så spørrende ut på ham.

«Onny Hetland?» spurte Rafto og holdt ID-kortet fram. «Det gjelder din venninne, Laila Aasen.»

Leiligheten var knøttliten og med en ubegripelig planløsning der badet lå innenfor kjøkkenet og samtidig mellom soverommet og stua. Mellom de mønstrete, burgunder tapetene i stua hadde Onny Hetland så vidt fått presset inn en sofa og en lenestol i grønt og oransje, og på det lille som var igjen av gulvplass lå bunker med ukeblader og stabler av bøker og CD-plater. Rafto skrittet over et veltet vannfat og en katt for å komme seg til sofaen. Onny Hetland satte seg i stolen og fingret med halskjedet. Den grønne steinen i anhenget hadde en svart spekk. Kanskje en feil. Eller kanskje det skulle være sånn.

Onny Hetland hadde fått vite om venninnens død tidlig i morges, av Lailas samboer, Bastian. Men ansiktet hennes gjennomgikk likevel dramatiske skiftninger mens Rafto skånselløst malte ut detaljene.

«Forferdelig,» hvisket Onny Hetland. «Det sa Bastian ingenting om.»

«Det er fordi vi ikke vil gå ut med det,» sa Rafto. «Bastian fortalte meg at du var Lailas beste venninne?»

Onny nikket.

«Vet du hva Laila gjorde oppe på Ulriken? Samboeren hennes ante det nemlig ikke, han og barna var hos farmor i Florø i går.»

Onny ristet på hodet. Det var en bestemt risting. En som ikke burde etterlatt noe tvil. Det var ikke selve ristingen som var problemet. Det var hundredelen med nøling før den hadde startet. Og denne hundredelen var alt Gert Rafto trengte:

«Dette er en drapssak, frøken Hetland. Jeg håper du skjønner alvorret, og hvilken risiko du løper ved ikke å fortelle meg alt du vet.»

Hun så forvirret på politimannen med bulldoggansiktet. Han luktet byttet:

«Hvis det er familien hennes du tror du tar hensyn til, er det misforstått. Disse tingene vil komme fram uansett.»

Hun svelget. Hun så redd ut. Hadde sett redd ut allerede da hun åpnet døra. Så han ga henne det siste dyttet, denne egentlig bagatellmessige trusselen som likevel virket så forunderlig effektivt på uskyldige som skyldige:

«Du kan fortelle det nå eller bli med meg til avhør på stasjonen.»

Tårene spratt opp i øynene hennes, og den knapt hørbare stemmen kom fra bak i halsen et sted:

«Hun skulle treffe noen der.»

«Hvem?»

Onny Hetland trakk pusten skjelvende.

«Laila fortalte meg bare fornavnet og yrket. Og at det var hemmelig, at ingen måtte få vite det. Spesielt ikke Bastian.»

Rafto så ned i notatblokken for å skjule sin iver. «Og fornavnet og yrket var?»

Han noterte det Onny sa. Så ned på blokken. Det var et relativt vanlig navn. Og et relativt vanlig yrke. Men siden Bergen er en relativt liten by, tenkte han at dette var nok. Han visste med hele seg at han var på riktig spor. Og med hele seg mente Gert Rafto tretti års politierfaring og en menneskekunnskap basert på generell misantropi.

«Du må love meg én ting,» sa Rafto. «Og det er at du ikke sier det du akkurat har fortalt meg til en sjel. Ikke til noen i familien. Ikke til pressen. Ikke engang til noen andre politifolk du måtte snakke med. Er det forstått?»

«Ikke ... politifolk?»

«Definitivt ikke. Det er jeg som leder etterforskningen, og jeg må ha full kontroll på hvem som har denne informasjonen. Inntil jeg gir deg beskjed om annet, vet du ingenting.»

Endelig, tenkte Rafto da han sto ute på trappa igjen. Det blinket i glass da et vindu svingte opp lenger ned i smauet, og igjen fikk han følelsen av å være observert. Men hva så?

Revansjen var hans. Hans alene. Gert Rafto kneppet frakken og merket knapt det bergenske pissregnet der han i stille triumf skred nedover de glatte gatene mot sentrum.

Klokka var blitt fem på ettermiddagen, og over Bergen sildret regnet fra en himmel med gåen pakning. På pulten foran Gert Rafto lå en navneliste som han hadde fått oversendt fra yrkesorganisasjonen. Han hadde begynt å lete etter kandidater med det riktige fornavnet. Bare tre hittil. Det var bare to timer siden han hadde vært hos Onny Hetland, og Rafto tenkte at han snart kom til å vite hvem som hadde drept Laila Aasen. Saken løst på under tolv timer. Og ingen kunne ta det fra ham, ikke ta æren, ingen andre enn han selv. Fordi han kom personlig til å informere pressen. Hovedstadspressen hadde kommet flyvende over fjellet og beleiret allerede politistasjonen. Politimesteren hadde gitt beskjed om at detaljene

fra likfunnet ikke skulle offentliggjøres, men gribbene hadde likevel været blodbad.

«Må ha vært en lekkasje,» hadde politimesteren sagt og sett på Rafto som ikke hadde svart og heller ikke glist det gliset som ville til overflaten. For nå satt de der ute; klare til å rapportere. Og snart skulle Gert Rafto igjen være kongen av Bergen politikammer.

Han skrudde ned volumet på radioen hvor Whitney Houston i hele høst hadde insistert på at hun alltid ville elske deg, men før han rakk å løfte røret av telefonen, ringte den.

«Rafto,» sa han irritert, utålmodig etter å komme i gang.

«Det er meg du ser etter.»

Det som fikk den degraderte betjenten til straks å skjønne at dette ikke bare var en spøk eller forvirret person, var stemmen. Den var kjølig behersket og med en tydelig, saklig diksjon som utelukket de vanlige gærningene og

fylliker. Men det var noe annet med stemmen også, noe han ikke helt fikk tak i.

Rafo kremtet høyt, to ganger. Tok seg tid. Som for å vise at han ikke var vippet av pinnen: «Hvem snakker jeg med?»

«Det vet du.»

Rafo lukket øynene og bannet stumt og innerlig. Pokker, pokker, gjerningspersonen var i ferd med å melde seg. Og det ville på langt nær ha samme effekten som at han, Rafo, arresterte vedkommende.

«Hva får deg til å tro at jeg er ute etter deg?» sa politimannen mellom sammenbitte tenner.

«Jeg bare vet det,» sa stemmen. «Og hvis vi kan gjøre det på min måte, skal du få det som du vil.»

«Og hva vil jeg?»

«Du vil arrestere meg. Og det skal du få gjøre. Alene. Hører du etter nå, Rafo?»

Betjenten nikket før han fikk summet seg til å si et «ja».

«Møt meg ved totempælen i Nordnesparken,» sa stemmen. «Om nøyaktig ti minutter.»

Rafto prøvde å tenke. Nordnesparken lå ved Akvariet, han ville rekke dit på under ti minutter. Men hvorfor møtes akkurat der, i en park ytterst på et nes?

«Så jeg kan se at du kommer alene,» sa stemmen som svar på tankene hans. «Ser jeg andre politifolk eller kommer du for sent, så forsvinner jeg. For alltid.»

Raftos hjerne prosesserte, kalkulerte og konkluderte. Han ville ikke rekke å organisere et team for arrestasjon. Han måtte skrive det i rapporten som forklaring på hvorfor han var blitt nødt til å foreta arrestasjonen helt solo. Det var perfekt.

«Greit,» sa Rafto. «Hva skjer så?»

«Jeg forteller deg alt og gir deg betingelsene for overgivelse.»

«Hva slags betingelser?»

«At jeg ikke skal ha på meg håndjern under rettssaken. At pressen ikke får adgang. At jeg skal sone et sted hvor jeg ikke behøver å ha omgang med andre fanger.»

Rafto holdt på å begynne å hoste. «Greit,» sa han og så på klokka.

«Vent, det er flere betingelser. TV på rommet, alle bøker jeg måtte ønske.»

«Det skal vi få til,» sa Rafto.

«Når du har signert avtalen med mine betingelser, blir jeg med deg.»

«Hva om ...,» begynte Rafto, men en raskt pulserende pipetone fortalte at den andre hadde lagt på.

Rafto parkerte ved Verftet. Det var ikke korteste vei, men det betydde at han ville få bedre oversikt over parken når han gikk inn. Den store parken lå i kupert terreng med opptråkkede stier og koller med gult, visnet gress. Trærne pekte med svarte knokkelfingre mot tunge skyer som kom seilende inn fra havet

bak Askøy. En mann hastet av gårde bak en nervøs rottweiler i stram lenke. Rafto kjente på Smith & Wesson-revolveren i frakkelomma mens han gikk forbi Nordnes bad og det tomme, hvitmalte bassenget som så ut som et overdimensjonert badekar ved sjøkanten.

Bak svingen skimtet han den ti meter høye totempælen, en to tonns gave fra Seattle til Bergens nihundreårsdag. Han kunne høre sin egen pust og smattingen av vått løv mot skosålene. Det begynte å regne. Små, skarpe dråper drev inn i ansiktet hans.

En enslig person sto ved totempælen vendt mot Rafto som om vedkommende hadde visst at Rafto ville komme nettopp derfra og ikke fra den andre enden.

Rafto knuget revolveren mens han gikk de siste meterne. To meter fra personen stoppet han. Knep øynene sammen mot regnet. Det kunne ikke være sant.

«Overrasket?» sa stemmen som han først nå greide å plassere.

Rafo svarte ikke. Hjernen hadde igjen begynt å prosessere.

«Du trodde du kjente meg,» sa stemmen. «Men så er det bare jeg som har kjent deg. Det var derfor jeg visste at du ville prøve å gjøre dette alene.»

Rafo stirret.

«Det er et spill,» sa stemmen.

Rafo kremtet: «Et spill?»

«Ja. Du liker jo å spille.»

Rafo lukket hånden rundt revolverskjeftet, holdt den så han var sikker på at den ikke ville hekte seg opp i frakkelommen om han måtte dra den fort fram.

«Hvorfor akkurat meg?» spurte han.

«Fordi du var den beste. Jeg spiller bare mot de beste.»

«Du er gal,» hvisket Rafo og angret i samme øyeblikk.

«Om akkurat det,» sa den andre med et lite smil, «hersker det liten tvil. Men du er også gal, kjære. Vi er alle gale. Vi er hvileløse gjensferd som ikke finner veien hjem. Det har alltid vært sånn. Vet du hvorfor indianerne laget disse?»

Personen foran Rafto knakket en behansket pekefingerknoke mot trestammen med de utskårne figurene som satt på huk oppå hverandre og stirret utover fjorden med store, svarte, blinde øyne.

«For å holde på sjelene,» fortsatte personen. «For at de ikke skulle gå seg vill. Men en totempæl råtner. Og den skal råtne, det er noe av poenget. Og når den er borte, må sjelen finne nye boliger. Kanskje i en maske. Kanskje i et speil. Eller kanskje i et nyfødt barn.»

Fra akvariet lød hese fugleskrik fra pingvinenes luftegård.

«Vil du fortelle meg hvorfor du drepte henne?» sa Rafto og hørte at han også var blitt hes.

«Synd at spillet er over, Rafto. Det har vært morsomt.»

«Og hvordan fant du ut at jeg var på sporet av deg?»

Den andre løftet hånden, og Rafto trådte automatisk et skritt bakover. Det hang noe fra hånden. Et halskjede. I enden hang en grønn, tåreformet stein med et svart hakk i. Rafto kjente sitt eget hjertes tunge slag.

«Onny Hetland ville riktignok først ikke si noe. Men hun lot seg ... hva skal vi kalle det ... overtale?»

«Du lyver.» Rafto sa det uten pust og uten overbevisning.

«Hun fortalte at du påla henne å ikke si noe til dine kolleger. Det var da jeg skjønnte at du ville ta imot mitt tilbud om å komme hit alene. Fordi du trodde dette skulle bli din sjels nye bolig, din gjenoppstandelse. Ikke sant?»

Det kalde, tynne regnet la seg som svette på Raftos ansikt. Han hadde lagt fingeren mot

avtrekkeren på revolveren og konsentrerte seg om å snakke sakte og behersket:

«Du valgte feil sted. Du står med ryggen mot sjøen og det står politibiler på alle veiene som fører herfra. Ingen slipper unna.»

Personen foran ham snuste ut i luften. «Kan du lukte det, Gert?»

«Hva?»

«Frykt. Adrenalin har en ganske distinkt lukt. Men det vet jo du alt om. Jeg er sikker på at du kjente den hos arrestantene du banket. Laila luktet også sånn. Særlig da hun fikk se redskapene jeg skulle bruke. Og Onny enda sterkere. Sannsynligvis fordi du hadde fortalt henne om Laila, så hun skjønnte hva som skulle skje straks hun så meg. Det er en ganske opphissende lukt, synes du ikke? Jeg har lest at det er den lukten enkelte rovdyr bruker til å finne byttene sine. Tenk deg det skjelvende byttet som prøver å gjemme seg, men allerede vet at det er lukten av dets egen frykt som skal drepe det.»

Rafto så på den andres behanskede hender som hang rett ned langs siden, tomme. Det var høylys dag i nærheten av sentrum i Norges nest største by. Alderen til tross var han etter de siste årene uten alkohol i god fysisk form. Refleksene var raske, og han hadde kampteknikken noenlunde intakt. Å få fram revolveren ville ta en brøkdel av et sekund. Så hvorfor var han så redd at tennene klapret i kjeften hans?

Kapittel 6

Dag 2. Cellular phone

Betjent Magnus Skarre lente seg bakover i kontorstolen og lukket øynene. Og bildet som straks dukket opp hadde drakt og sto med ryggen til ham. Han åpnet øynene fort igjen, så på klokka. Seks. Han bestemte seg for at han fortjente en pause siden han var gjennom de faste prosedyrene for å søke etter en savnet person. Han hadde ringt alle sykehusene for å høre om de hadde fått inn en Birte Becker. Ringt Norgestaxi og Oslo taxi og sjekket turene de hadde hatt i nærheten av adressen på Hoff natten før. Snakket med banken hennes og fått bekreftet at hun verken hadde tatt ut store beløp fra sin konto før hun forsvant eller hatt registrerte uttak i natt eller i dag. Politivakta på Oslo lufthavn hadde fått se passasjerlister for i går kveld, men den eneste passasjeren de

fant på Becker var ektemannen Filip på Bergensflyet. Skarre hadde også snakket med fergeselskapene som gikk til Danmark og England, selv om hun neppe var dratt til utlandet ettersom ektemannen oppbevarte passet hennes og hadde vist dem det. Den ærgjerrige betjenten hadde sendt den vanlige sikkerhetsfaksen til alle hotellene i Oslo og Akershus og til slutt sendt ut etterlysning til alle operative enheter inkludert patruljebilene i Oslo.

Det eneste som gjensto var spørsmålet om mobiltelefonen.

Magnus ringte Harry og informerte om situasjonen. Førstebetjenten var tungpustet, og i bakgrunnen lød ilter fuglekvitring. Harry stilte et par spørsmål om mobiltelefonen før han la på. Så reiste Skarre seg og gikk ut i korridoren. Døra til Katrine Bratts kontor sto åpen og lyset på, men det var ingen der. Han gikk trappa opp til kantinen i etasjen over.

Matsserveringen var stengt, men det var halvvarm kaffe på en kanne, og knekkebrød og syltetøy på et trillebord innenfor døra. Det satt bare fire personer i rommet, men den ene av dem var Katrine Bratt ved et bord ved veggen. Hun leste dokumenter i en ringperm. Foran henne sto et glass med vann og en åpnet matpakke med to brødsiver. Hun hadde på seg briller. Tynn innfatning, tynne glass, de syntes nesten ikke i ansiktet hennes.

Skarre skjenket seg kaffe og gikk bort til bordet hennes.

«Planlagt overtid?» sa han og slo seg ned.

Magnus Skarre mente han hørte et sukk før hun løftet blikket fra arket.

«Hvordan jeg visste det?» smilte han.

«Hjemmelagd matpakke. Du visste før du gikk hjemmefra at kantinen vår stenger klokka fem og at du skulle sitte lenger. Beklager, man blir sånn av å være etterforsker.»

«Gjør man?» sa hun uten å fortrekke en mine mens blikket hennes søkte tilbake til sidene i permen.

«Jepp,» sa Skarre, slurpet i seg kaffe og benyttet anledningen til å se på henne. Hun satt lett lent forover slik at han kunne se ned i halslinningen på blusen og se blondene øverst på en hvit BH. «Ta denne forsvinningssaken i dag. Jeg har ingen opplysninger som ikke alle andre har. Likevel sitter jeg her og tenker at hun kanskje befinner seg på Hoff fortsatt. At hun kanskje ligger under snøen eller løvet et sted. Eller kanskje i et av de mange små vannene eller bekkene der.»

Katrine Bratt svarte ikke.

«Og vet du hvorfor jeg tenker det?»

«Nei,» svarte hun tonløst uten å løfte blikket fra permen.

Skarre strakte seg over bordet og la en mobiltelefon rett foran henne. Katrine løftet blikket med en oppgitt mine.

«Dette er en mobiltelefon,» sa han. «Du tror antagelig det er en ganske ny oppfinnelse. Men allerede i april 1973 ringte mobiltelefonens far, Martin Cooper, den første mobiltelefon-samtalen hjem til sin kone. Og han ante naturligvis ikke da at oppfinnelsen skulle bli en av de viktigste måter vi i politiet finner forsvunne personer på. Skal du bli en brukbar etterforsker, bør du lytte og lære deg disse tingene, Bratt.»

Katrine tok av seg brillene og så på Skarre med et lite smil han likte, men ikke helt greide å tolke. «Jeg er lutrer øre, betjent.»

«Godt,» sa Skarre. «Fordi Birte Becker er ei-er av en mobiltelefon. Og en mobiltelefon sender ut signaler som oppfattes av basestasjonene i området der den befinner seg. Ikke bare når du ringer, men faktisk om du bare har telefonen på. Det er derfor amerikanerne fra starten av kalte det *cellular phone*. Fordi den dekkes av basestasjoner i små områder, altså celler. Jeg har sjekket med Telenor, og

basestasjonen som dekker Hoff mottar fortsatt signaler fra Birtes telefon. Men vi har vært igjennom hele huset og det er ikke noen telefon der. Og hun har neppe mistet den like ved huset, det ville vært for tilfeldig. Ergo ...» Skarre løftet hendene som en tryllekunstner etter utført triks. «Etter denne kaffen kontakter jeg Operasjonssentralen og sender ut et leteteam.»

«Lykke til,» sa Katrine, rakte ham mobiltelefonen og bladde om.

«Det der er en av de gamle Hole-sakene, er det ikke?» sa Skarre.

«Jo, det stemmer.»

«Han trodde det var en seriemorder på ferde.»

«Jeg vet det.»

«Gjør du? Da vet du kanskje at han tok feil også? Og at det heller ikke var første gang. Han er sykkelig opptatt av seriemordere, Hole, han tror dette er USA. Men han har ennå ikke funnet seriemorderen sin her til lands.»

«Det er flere seriemordere i Sverige. Thomas Quick, John Asonius. Tore Hedin ...»

Magnus Skarre lo. «Du har lest leksa di. Men hvis du har lyst til å lære et par ting om ordentlig etterforskning, foreslår jeg at du og jeg stikker herfra og tar en øl.»

«Takk, jeg er ikke ...»

«Og kanskje en matbit. Den matpakka var ikke stort.» Skarre fikk endelig fanget blikket hennes og holdt det fast. Det hadde et underlig skinn, som om det ulmet i en brann langt der inne. Han hadde aldri sett et slikt skinn før. Og han tenkte at han hadde greid det, at han hadde tent den brannen, at han i løpet av samtalen hadde rykket opp i hennes divisjon.

«Du kan se på det som ...,» begynte han og lot som han lette etter ordet: «Opplæring.»

Hun smilte. Smilte bredt.

Skarre kjente pulsen stige, at han ble varm og syntes han allerede kunne kjenne hennes kropp mot sin, et strømpekledd kne mot

fingertuppene, den knitrende lyden når hånden hans gled videre oppover.

«Hva er det du vil, Skarre? Sjekke opp den nye dama på avsnittet?» Hun smilte enda bredere og skinnet ble enda klarere. «Skynde deg å pule henne slik guttunger spytter på de største kakestykkene i bursdagselskaper så de får ha dem i fred for de andre?»

Magnus Skarre ante at underkjeven hans hadde glidd ned.

«La meg gi deg et par velmente tips, Skarre. Hold deg unna damer på jobben. Ikke ta deg tid til å gå i kantina og drikke kaffe hvis du mener at du har et hett spor. Og ikke prøv å innbille meg at det er du som ringer Operasjons-sentralen. Du ringer førstebetjent Hole, og så er det han som bestemmer om det skal settes i gang søk. Og da kommer han til å ringe Redningssentralen som har folk parate, ikke et redningsteam herfra.»

Katrine krøllet sammen matpapiret og kastet det mot søppelkurven bak Skarre. Han

behøvde ikke snu seg for å vite at hun traff. Hun klappet sammen permen og reiste seg, men da hadde Skarre rukket å samle seg sånn noenlunde.

«Jeg vet ikke hva du innbiller deg, Bratt. Du er ei gift kjerring som kanskje ikke får nok hjemme og derfor håper at en fyr som meg gidder å ... gidder å ...» Han fant ikke ordene. Helvete, han fant ikke ordene. «Jeg tilbyr bare å lære deg et par ting, din fitte.»

Noe skjedde i ansiktet hennes, som en gardin som gled til side slik at han så rett inn i flammene. Et øyeblikk var han overbevist om at hun kom til å slå. Men ingenting skjedde. Og da hun snakket igjen, gikk opp for ham at alt bare hadde skjedd i blikket hennes, hun hadde ikke rørt en finger og stemmen var fullkomment behersket:

«Jeg ber om tilgivelse om jeg har misforstått deg,» sa hun uten at ansiktsuttrykket tydet på at hun anså det som særlig sannsynlig. «For øvrig ringte ikke Martin Cooper den første

mobilsamtalen til kona, men til konkurrenten Joel Engel i Bell Laboratories. Tror du det var for å lære ham et par ting, Skarre? Eller for å skryte?»

Skarre så etter henne, så drakten gni seg mot bakenden hennes der hun vrikket seg mot utgangen på kantinen. Faen, dama var jo gær'n! Han hadde lyst til å reise seg og hive noe etter henne. Men han visste at han ikke ville treffe. Dessuten var det like greit å sitte, han var redd ereksjonen fortsatt var synlig.

Harry kjente lungene presse mot innsiden av ribbeina. Pusten hadde begynt å roe seg. Men ikke hjertet som løp som en hare i brystet hans. Treningsklærne var tunge av svette der han sto i skogbrynet ved Ekebergrestauranten. Funkisrestauranten fra mellomkrigstiden hadde en gang vært Oslos stolthet der den tronet over byen oppe i den bratte åssiden i øst. Men så hadde gjestene sluttet å ta den lange turen opp fra sentrum til skogen, stedet

var blitt ulønnsomt, hadde forfalt og blitt en avskallet rønne for avdankede danseløver, middelaldrende drankere og ensomme sjeler på jakt etter andre ensomme sjeler. Til slutt hadde de stengt restauranten. Harry hadde likt å kjøre opp hit over byens gule lokk av eksos og løpe på mylderet av stier, i bratt terreng som ga motstand og fikk melkesyren til å brenne i muskulaturen. Han hadde likt å stoppe ved den forliste skjønnheten av en restaurant, sette seg på den regnvåte, overgrodde terrassen og se utover byen som en gang hadde vært hans, men som nå var et overdratt konkursbo, en overtatt ekskjæreste.

Byen lå nede i en gryte med åser på alle sider og retrettmulighet kun mot fjorden. Geologer sa at Oslo var et dødt vulkankrater. Og på kvelder som i kveld hendte det at Harry forestilte seg at byens lys var perforeringer i jordskorpen hvor den glødende lavaen under skinte igjennom. Ut fra Holmenkollbakken

som lå som et hvitt, opplyst komma i åsen på motsatt side av byen, prøvde han å beregne hvor Rakels hus måtte ligge.

Han tenkte på brevet. Og på telefonen han akkurat hadde fått fra Skarre om signalene fra Birtes forsvunne mobiltelefon. Hjertet slo saktere nå, pumpet blod og sendte rolige, regelmessige signaler til hjernen om at det fortsatt var liv. Som en mobiltelefon til en basestasjon. Hjerte, tenkte Harry. Signal. Brevet. Det var en syk tanke. Så hvorfor hadde han ikke alt slått den fra seg? Hvorfor satt han alt og beregnet hvor lang tid det ville ta å løpe opp til bilen, kjøre til Hoff og sjekke hvem av dem som var sykest.

Rakel sto ved kjøkkenvinduet og så over eiendommen mot grantrærne som dekket utsikten til naboene. På et møte i områdets vel hadde hun foreslått at man burde hugge ned noen av trærne for å slippe inn mer lys, men blitt møtt med en taus motvilje som likevel var

såpass tydelig at hun ikke engang hadde bedt om votering. Grantrærne hindret innsikt og det var slik man ville ha det i Holmenkollåsen. Snøen lå fortsatt her oppe over byen hvor BMW-ene og Volvoene forsiktig trådde seg gjennom de svingete bakkene på vei hjem til elektriske garasjedører, ferdig middag laget av treningssenterslanke hustruer med hvileår fra jobben og bare litt hjelp fra praktikantene.

Selv gjennom de solide etasjeskillene i tømmervillaen hun hadde arvet etter sin far, kunne Rakel høre musikken fra Olegs rom i annen etasje. Led Zeppelin og The Who. Da hun selv hadde vært tolv år, ville det vært utenkelig å høre på musikk som var like gammel som foreldrene. Men Oleg hadde fått disse platene av Harry og spilte dem med ekte hengivenhet.

Hun tenkte på hvor tynn Harry var blitt, at han hadde skrumpet inn. Akkurat som minnet om ham. Det var nesten skremmende hvor fort et menneske man hadde vært så intim med,

kunne blekne og forsvinne. Eller kanskje var det nettopp derfor; man hadde vært så nær hverandre at det etterpå, når de ikke lenger var det, fortonte seg uvirkelig, som en drøm man raskt glemmer fordi det jo bare har skjedd i ens eget hode. Kanskje var det derfor det hadde vært et sjokk å se ham igjen. Å omfavne ham, kjenne lukten, høre stemmen uten at den bare kom ut av en telefon, men fra en munn med de underlig myke leppene i det harde og stadig mer furete ansiktet hans. Å se inn i de blå øynene med skinnet som kom og gikk i intensitet mens han fortalte. Akkurat som før.

Men likevel var hun glad det var over, at det var noe hun hadde lagt bak seg. At denne mannen var blitt en person hun ikke skulle dele fremtiden med, en person som ikke skulle dra med seg sin skitne virkelighet inn i livet deres.

Hun hadde det bedre nå. Mye bedre. Hun så på klokka. Han ville snart være her. For i motsetning til Harry pleide han å være presis.

Mathias hadde plutselig stått der en dag i fjor sommer. I et hageselskap i regi av Holmenkollen Vel. Han bodde ikke engang i området, han var blitt invitert av venner, og han og Rakel var blitt sittende og snakke sammen hele kvelden. Mest om henne, egentlig. Og han hadde lyttet oppmerksomt og litt sånn legeinteressert, hadde hun syntes. Men så hadde han ringt henne to dager senere og spurt om hun ville bli med på en utstilling på Henie-Onstad-senteret på Høvikodden. Og at Oleg gjerne kunne bli med, for det var en utstilling for barn der også. Været hadde vært dårlig, kunsten middelmådig og Oleg tverr. Men Mathias hadde greid å løfte stemningen noe med sitt gode humør og syrlige replikker om kunstnerens talent. Og etterpå hadde han kjørt dem hjem, bedt om unnskyldning for ideen og med et smil lovet å aldri ta dem med ut på noe som helst igjen. Med mindre de ba ham om det, selvfølgelig. Etter det hadde Mathias reist en uke til Botswana. Og hadde ringt henne

samme kvelden som han kom hjem, og spurt om han kunne få treffe henne igjen.

Hun hørte lyden av en bil som giret ned for å komme opp den bratte oppkjørselen. Han kjørte en Honda Accord av eldre årgang. Hun visste ikke hvorfor, men hun likte det. Han parkerte foran garasjen, aldri inni. Og hun likte det også. Likte at han hadde med seg undertøyskift og toalettveske i en bag som han så tok med seg hjem igjen neste morgen, at han spurte henne når hun ville se ham igjen, at han ikke tok noe for gitt. Det kunne selvfølgelig komme til å endre seg nå, men hun var klar for det.

Han steg ut av bilen. Han var høy, nesten like høy som Harry, og smilte mot kjøkkenvinduet med sitt gutteaktige, åpne ansikt, selv om han måtte være dødssliten etter den umenneskelig lange vakten. Jo, hun var klar for det. For en mann som var til stede, som elsket henne og prioriterte deres lille treenighet foran alt annet. Hun hørte en nøkkel bli vridd om i

entrédøra. Nøkkelen som hun hadde overrakt ham i forrige uke. Mathias hadde først sett ut som et spørsmålstegn, som et barn som akkurat hadde fått inngangsbillett til sjokoladefabrikken.

Døra gikk opp, han var innenfor og hun i armene hans. Hun syntes til og med ullfrakken hans luktet godt. Den var høstkald og deilig mot kinnet hennes, men den trygge varmen innenfor slo allerede ut mot kroppen hennes.

«Hva er det?» lo han i håret hennes.

«Jeg har ventet sånn på deg,» hvisket hun.

Hun lukket øynene, og de sto slik en stund.

Hun slapp ham og så opp i det smilende ansiktet hans. Han var en pen mann. Penere enn Harry.

Han frigjorde seg, kneppet opp frakken, hengte den fra seg og gikk foran henne bort til utslagsvasken hvor han vasket hendene. Han pleide alltid å gjøre det når han kom fra Anatomisk avdeling, hvor de berørte virkelige lik under forelesningene. Slik Harry hadde pleid å

vaske hendene når han kom rett fra en draps-sak. Mathias åpnet skapet under utslagsvasken, helte poteter fra posen ned i oppvaskkummen og skrudde opp vannkranen: «Hvordan har dagen din vært, kjære?»

Hun tenkte at mange andre menn heller ville spurt om kvelden i går, han visste tross alt at hun hadde truffet Harry. Og hun likte ham for det også. Hun fortalte mens hun så ut av vinduet. Blikket hennes gled over grantrærne, mot byen der nede under dem hvor lysene alt hadde begynt å komme på. Han var der nede et sted nå. På håpløs jakt etter noe han aldri hadde og aldri ville finne. Hun syntes synd på ham. Medfølelse var alt som var igjen. Riktignok hadde det vært et øyeblikk i går kveld da de begge var blitt tause og blikkene hadde heftet seg inn i hverandre og ikke kommet løs med én gang. Det hadde kjentes som et elektrisk støt, men hadde vært over på et øyeblikk. Helt over. Ingen vedvarende magi. Hun hadde bestemt seg for det. Hun stilte seg bak

Mathias, la armene rundt ham og hvilte hodet mot den brede ryggen hans.

Hun kunne kjenne muskler og sener jobbe under skjorta mens han skrellet og la potetene over i kasserollen.

«Vi kunne trengt et par til,» sa han.

Hun ble oppmerksom på en bevegelse ved kjøkkendøra og snudde seg.

Oleg sto der og så på de to.

«Kan ikke du hente noen flere poteter i kjelleren?» sa hun og så Olegs mørke øyne bli enda mørkere.

Mathias snudde seg. Oleg sto fortsatt stille.

«Jeg kan gå,» sa Mathias og tok den tomme bøtta ut av oppvaskbenken.

«Nei,» sa Oleg og tok to skritt fram. «Jeg går.»

Han tok bøtta fra Mathias, snudde seg og forsvant ut døra.

«Hva var det?» spurte Mathias.

«Han er litt mørkredd, bare,» sukket Rakel.

«Jeg skjønnte jo det, men hvorfor gikk han likevel?»

«Fordi Harry har sagt at han skal gjøre det.»

«Gjøre hva?»

Rakel ristet på hodet. «De tingene han er redd for. Og ikke har lyst til å være redd for. Da Harry var her, pleide han å sende Oleg ned i kjelleren hele tiden.»

Mathias rynket pannen.

Rakel smilte trist. «Harry er ikke akkurat noen barnpsykolog. Og Oleg hørte ikke på meg hvis Harry først hadde sagt noe. På den annen side er det jo ingen monstre der nede.»

Mathias dreide på en bryter på komfyren og sa lavt: «Hvordan kan dere være så sikre på det?»

«Du?» lo Rakel. «Var *du* mørkredd?»

«Hvem snakker om *var*?» smilte Mathias skjevt.

Jo, hun likte ham. Dette var bedre. Et bedre liv. Likte ham, likte ham.

Harry stoppet bilen på gata foran huset til Becker. Han ble sittende i bilen og stirre mot vinduenes gule lys som falt ut i hagen. Snømannen var skrumpet til en dverg. Men skyggen av den strakte seg likevel mellom trærne og helt bort til stakittgjerdet.

Harry steg ut av bilen. Det jamrende jernet i porten fikk ham til å skjære en grimase. Han visste at han burde ringe på, at en hage var like mye privat eiendom som et hus. Men han hadde verken tålmodighet eller lyst til å diskutere med professor Becker.

Det våte underlaget fjæret lett. Han satte seg på huk. Lyset ble reflektert i snømannen som om den var av matt glass. Smeltingen på dagen hadde fått de små snøkrystallene til å hekte seg sammen til større krystaller, men nå som temperaturen hadde falt igjen, hadde dampen kondensert og frosset fast på andre krystaller. Resultatet var at snøen som hadde vært så fin,

hvit og lett i morges, nå var gråhvit, pakket og grovkornet.

Harry løftet høyre hånd. Knyttet neven. Og slo.

Snømannens knuste hode trillet av skuldrene og ned på det brune gresset.

Harry slo en gang til, denne gangen ovenfra og ned gjennom halsåpningen. Fingrene var formet til en klo, boret seg gjennom snøen og fant det de søkte.

Han dro til seg hånden igjen og holdt den triumferende opp foran snømannen, slik Bruce Lee pleide å vise motstanderen hjertet han akkurat hadde revet ut av brystet hans.

Det var en rød og sølvfarget Nokia mobiltelefon. Den lyste fremdeles.

Men følelsen av triumf hadde sluknet. For han visste allerede at dette ikke var noe gjennombrudd i etterforskningen, bare en mello-makt i et dukkespill hvor det ble trukket i usynlige tråder. Det hadde vært for enkelt. Det hadde vært meningen at de skulle finne den.

Harry gikk bort til inngangsdøra og ringte på. Filip Becker åpnet. Håret var bustet og slipset hang skjevt. Han blunket hardt flere ganger som om han akkurat hadde sovet.

«Ja,» svarte han på Harrys spørsmål. «Det er en slik mobiltelefon hun har.»

«Kan jeg be deg ringe nummeret hennes?»

Filip Becker forsvant inn i huset og Harry ventet. Plutselig dukket ansiktet til Jonas opp i døråpningen innenfor vindfanget. Harry ville si hei, men i det samme begynte den røde mobiltelefonen å spille en melodi. «Blåmann, blåmann, bukken min.» Og Harry husket resten av linjen fra skolesangboka: «Tenk på vesle guten din.»

Og han så ansiktet til Jonas lyse opp. Så guttens hjerne ubønnhørlig resonnerer, den umiddelbare, forvirrede gleden over å kjenne igjen morens ringelyd forsvinne og bli erstattet med hvit, naken frykt. Harry svelget. Det var en frykt han kjente så altfor godt.

Da Harry låste seg inn i leiligheten, kjente han lukten av gipsstøv og sagflis. Panelbordene på veggen i gangen var tatt ned og lå i stabler på gulvet. Muren under hadde noen lyse flekker. Harry dro en finger over det hvite belegget som drysset ned på parketten. Han stakk fingertuppen i munnen. Det smakte salt. Smakte muggsopp slik? Eller var det bare saltutslag, fundamentets svette? Harry slo på en lighter og lente seg helt inntil veggen. Ingen lukt, ingenting å se.

Da han hadde lagt seg og lå og stirret inn i soverommets hermetiserte svarthet, tenkte han på Jonas. Og på mor. På lukten av sykdom og ansiktet hennes som langsomt hadde forsvunnet inn i putens hvithet. De dagene og ukene han hadde lekt med Søs, og far var blitt taus og alle hadde prøvd å late som ingenting. Og han syntes at han kunne høre en svak kni-tring der ute i gangen. Som av usynlige dukketråder som vokste, som strakte seg ut,

listet seg rundt mens de fortærte mørket og laget et svakt, skimrende lys som dirret og skalv.

Kapittel 7

Dag 3. Mørketall

Det kraftløse morgenlyset sivet inn mellom persiennene på politioverbetjentens kontor og la seg som grått belegg på de to mennenes ansikter. Politioverbetjent Hagen lyttet til Harry med en tenksom rynke over de svarte, viltvoksende øyebrynene som hadde grodd sammen til ett langt, sammenhengende. På en liten sokkel på det veldige skrivebordet hans sto en hvit lillefingerknokkel som ifølge inskripsjonen hadde tilhørt den japanske bataljonsjefen Yoshito Yasuda. Under sine år på Hærens Krigsskole hadde Hagen forelest om denne lillefingeren som Yasuda i fortvilelse hadde kuttet av seg foran sine menn under tilbaketrekningen fra Burma i 1944. Det var bare ett år siden Hagen var blitt hentet tilbake til sin gamle arbeidsgiver politiet for å lede

Voldsavsnittet, og ettersom det hadde rent mye vann i havet siden den gang, lyttet han relativt tålmodig mens hans erfarne førstebetjent fortalte om temaet «savnede personer».

«Bare i Oslo meldes over seks hundre mennesker savnet hvert år. Etter et par timer er det bare en håndfull av disse som ikke er funnet. Så godt som ingen forblir savnet mer enn et par døgn.»

Hagen strøk en finger over de avgjørende hårene ved neseroten som bandt brynene sammen. Han måtte forberede budsjettmøtet på politimesterens kontor. Temaet var de pålagte kostnadskuttene.

«De fleste savnede er fra mentalinstitusjoner eller demente eldre,» fortsatte Harry. «Men selv de relativt åndsfriske som har stukket av til København eller tatt livet av seg, blir funnet. De dukker opp på en passasjerliste, tar ut cash i en minibank eller flyter opp på en strand.»

«Hva er poenget ditt?» sa Gunnar Hagen og kikket på klokka.

«Dette,» sa Harry og slengte en gul mappe som landet med et klask på POB-ens skrivebord.

Hagen lente seg fram og bladde i de sammenstiftede arkene. «Det må jeg si, Harry. Du er jo vanligvis ikke den rapportskrivende typen.»

«Det er Skarres produkt,» sa Harry kort. «Men konklusjonen er min, og den skal du få muntlig her og nå.»

«I korthet, takk.»

Harry stirret ned på sine egne hender som han hadde lagt i fanget. De lange beina var strakt ut foran stolen. Han trakk pusten. Han visste at når han først hadde sagt dette høyt, var det ingen vei tilbake.

«Det har forsvunnet for mange,» sa Harry.

Høyre halvdel av Hagens øyebryn skjød i været. «Forklar?»

«Du finner det på side seks. Oversikten over savnede kvinner i alderen tjuefem til femti fra 1995 og fram til i dag. Kvinner som de siste ti åra aldri er blitt funnet igjen. Jeg har snakket med Savnetgruppa på Krimvakta, og de er enige. Det er rett og slett for mange.»

«For mange i forhold til hva da?»

«I forhold til tidligere. I forhold til Danmark og Sverige. Og i forhold til andre demografiske grupper. Gifte og samboende kvinner er sterkt overrepresentert.»

«Kvinner er mer selvstendige enn før,» sa Hagen. «Noen drar sin vei, bryter med familien, blir med en mann til utlandet, kanskje. Det gir seg litt utslag på en statistikk. Hva så?»

«De er blitt mer selvstendige i Danmark og Sverige også. Der finner de dem igjen.»

Hagen sukket. «Hvis tallene skulle være så avvikende fra normalen som du påstår, hvorfor har ingen da oppdaget det før nå?»

«Fordi Skarres tall gjelder hele landet og vanligvis ser politiet bare på savnede i sitt eget

distrikt. Du har riktignok et landsomfattende register over savnede hos KRIPOS med atten hundre navn, men det omfatter de siste femti åra, også savnede mennesker fra forlis og store ulykker som Alexander Kielland. Poenget er at ingen har sett etter noe mønster for hele landet. Ikke før nå.»

«Greit, men vårt ansvar er ikke landet, Harry, det er Oslo politidistrikt.» Hagen slo begge håndflatene i bordet for å markere at audiensen var over.

«Problemet,» sa Harry og gned seg på haken, «er at det har kommet til Oslo.»

«Hva *'det'*?»

«I går kveld fant jeg mobiltelefonen til Birte Becker inni en snømann. Jeg veit ikke helt hva *det* er, sjef. Men jeg tror det er viktig å finne det ut. Fort.»

«Statistikk er interessant,» sa Hagen mens han fraværende grep lillefingerknokkelen til bataljonsjef Yasuda og presset tommelfingerneglen mot den: «Og jeg skjønner

også at denne siste forsvinningen gir grunn til bekymring. Men det er ikke nok. Så si meg; hva var det egentlig som fikk deg til å sette Skarre til å lage denne rapporten?»

Harry så på Hagen. Så dro han en krøllete konvolutt opp av innerlomma og rakte den til Hagen.

«Det lå i postkassen min rett etter at jeg hadde vært på det TV-showet i begynnelsen av september. Jeg har inntil nå tenkt at det bare var en gærning.»

Hagen dro ut brevarket og etter å ha lest de seks setningene så han hoderistende på Harry: «Snømann? Og hva er The Murri?»

«Det er akkurat derfor,» sa Harry. «At jeg er redd for at dette er *'det'*.»

POB-en så uforstående på ham.

«Jeg håper jeg tar feil,» sa Harry. «Men jeg tror at vi står foran en helvetes mørketid.»

Hagen sukket. «Hva er det du vil, Harry?»

«Jeg vil ha en etterforskningsgruppe.»

Hagen så på Harry. Som de fleste andre på Politihuset betraktet han Harry Hole som egenrådig, arrogant, kranglevoren, ustabil og alkoholisert. Likevel var han glad for at de var på samme lag, og at det ikke var han som skulle ha denne mannen glefsende i hælene.

«Hvor mange?» spurte han til slutt. «Og hvor lenge?»

«Ti personer. To måneder.»

«To uker?» sa Magnus Skarre. «Og fire personer? Skal *det* liksom være en drapsetterforskning?»

Han så misbilligende rundt seg på de andre tre som hadde trengt seg sammen på Harrys kontor; Katrine Bratt, Harry Hole og Bjørn Holm fra Kriminalteknisk.

«Det er det jeg har fått av Hagen,» sa Harry og vippt bakover på kontorstolen sin. «Og dette er ikke noen drapssak. Foreløpig.»

«Hva er det egentlig?» spurte Katrine Bratt. «Foreløpig?»

«Et forsvinningsnummer,» sa Harry. «Men som altså har en viss likhet med andre forsvinningsnumre de siste årene.»

«At dom er familiekvinner som en dag på seinhøsten plutselig blir borte?» spurte Bjørn Holm med rester av Toten-dialekten han hadde tatt med på flyttelasset fra Skreia sammen med vinylplatesamlingen med Elvis, hardcore hillbillymusikk, Sex Pistols, Jason & The Scorchers, tre håndsydde dresser fra Nashville, en amerikansk bibel, en litt for kort sovesofa og et spisestuemøblement som hadde overlevd tre generasjoner Holm. Alt stablet inn i en tilhenger og trukket til hovedstaden av den siste Amazon-modellen som hadde rullet ut av Volvo-fabrikken i 1970. Bjørn Holm hadde kjøpt Amazonen for tolv tusen, men selv den gangen visste ingen hvor langt den hadde gått ettersom kilometertelleren bare gikk til hundre tusen. Bilen uttrykte imidlertid alt Bjørn Holm var og trodde på og luktet dessuten bedre enn noe han visste, en blanding av skai, blikk,

motorolje, solfalmet hattehulle, Volvo-fabrikk og seterygg innsatt med personlighetssvette som Bjørn Holm kunne forklare ikke var vanlig kroppssvette, men et edelt ferniss av alle tidligere eieres sjel, karma, spisevaner og livsstil. Terningene som hang fra speilet var originale Fuzzy Dice-flossterninger som uttalte akkurat den rette blandingen av ekte kjærlighet og ironisk distanse til en forgangen amerikansk kultur og estetikk som passet som hånd i hanske for en norsk bondesønn som hadde fått Jim Reeves inn det ene øret, Ramones inn det andre og elsket begge deler. Nå satt han på kontoret til Harry med en rastalve som fikk ham til å ligne mer på en narkospaner enn en kriminaltekniker. Ut av luen stakk to enorme, illrøde og kotelettformede kinnskjegg som rammet inn Bjørn Holms runde, trivelige ansikt og et par lett utstående øyne som ga ham et fiskeaktig og konstant forundret uttrykk. Han var den eneste Harry hadde insistert på å få med i sin lille etterforskningsgruppe.

«Det er én ting til,» sa Harry, strakte ut hånden og slo på projektoren som sto mellom papirstablene på pulten hans. Magnus Skarre bannet og skygget for øynene da ufokusert skrift plutselig sto preget inn i ansiktshuden hans. Han flyttet seg og Harrys stemme lød fra bak projektoren:

«Dette brevet lå i min postkasse for nøyaktig to måneder siden. Ingen avsender, poststemplet Oslo. Utskrift fra en standard blekkskriver.»

Før Harry rakk å be om det, hadde Katrine Bratt trykket på lysbryteren ved døra slik at rommet lå i mørke og firkanten av lys trådte tydelig fram på den hvite veggen.

De leste i taushet.

Snart kommer den første snøen. Og da vil han dukke opp igjen. Snømannen. Og når snøen er borte, vil han igjen ha tatt noen med seg. Det du skal spørre deg om er: «Hvem laget snømannen? Hvem lager

snømenn? Hvem fødte The Murri?» For snømannen selv vet det ikke.

«Lyrisk,» mumlet Bjørn Holm.

«Hva er The Murri?» spurte Skarre.

Projektorviften suste monotont til svar.

«Det mest interessante er hvem Snømannen er,» sa Katrine Bratt.

«Åpenbart en som treng justering av huggu,» sa Bjørn Holm.

Skarres enslige latter ble klippet av.

«The Murri var kallenavnet til en person som nå er død,» sa Harry fra mørket. «En *murri* er en aboriginer fra Queensland i Australia. Mens denne *murrien* levde, tok han livet av kvinner rundt om i Australia. Ingen vet sikkert hvor mange. Hans egentlige navn var Robin Toowoomba.»

Viften tisket og hvisket.

«Seriemorderen,» sa Bjørn Holm. «Han du drepte.»

Harry nikket.

«Betyr det at du tror vi står overfor en nå?»

«Med dette brevet kan vi ikke utelukke det.»

«Hei, hei, hold hestene!» Skarre løftet

hendene. «Hvor mange ganger har du ropt ulv siden du ble kjendis på den Australia-greia, Harry?»

«Tre,» sa Harry. «Minst.»

«Og ennå har vi ikke sett en eneste seriemorder i Norge.» Skarre kastet et kort blikk på Bratt som for å forsikre seg om at hun fulgte med: «Er det dette 'serial killers'-kurset hos FBI? Er det det som gjør at du ser dem overalt?»

«Kanskje,» sa Harry.

«La meg da minne deg om at bortsett fra han pleiertypen som satte sprøyter i et par gamlinger som likevel snart skulle daue, har vi ikke hatt en eneste seriemorder i Norge. Aldri. De typene der eksisterer i USA, og selv der stort sett på film.»

«Feil,» sa Katrine Bratt.

De andre snudde seg mot henne. Hun kvalte en gjesp.

«Sverige, Frankrike, Belgia, Tyskland, England, Italia, Nederland, Danmark, Russland og Finland. Og da snakker vi kun om oppklarte saker. Ingen snakker høyt om mørketallene.»

Harry kunne ikke se rødfargen på Skarres ansikt i mørket, bare profilen av haken som var skutt aggressivt fram i retning Katrine Bratt.

«Vi har ikke så mye som et lik, og jeg kan vise deg en skuff full av sånne brev som det der. Folk som er mye sprørere enn den her ... den her ... snøtypen.»

«Forskjellen,» sa Harry, reiste seg og gikk bort til vinduet, «er at denne gærningen har gjort grundig arbeid. Navnet The Murri var ikke nevnt i noen aviser den gang. Men det var det kallenavnet Robin Toowoomba brukte da han bokset på et omreisende tivoli.»

Det siste dagslyset lekket ut gjennom en sprekke i skydekket. Han så på klokka. Oleg

hadde insistert på å dra tidsnok til at de fikk med seg Slayer også.

«Å er det vi begynner hen?» spurte Bjørn Holm.

«Hæ?» sa Skarre.

«Hvor er det vi begynner?» gjentok Holm med overdreven diksjon.

Harry gikk bort til pulten igjen.

«Holm går over leiligheten og hagen til Becker som om det er et drapsåsted. Sjekk spesielt mobiltelefonen og det skjerfet. Skarre, du lager en liste over tidligere drapstdømte, voldtektsmenn, mistenkte i ...»

«... tilsvarende saker og annet søppel som er på frifot,» fullførte Skarre.

«Bratt, du setter deg ned med rapportene over savnede og begynner å se etter mønster.»

Harry ventet på det uunngåelige spørsmålet: Hva slags mønster? Men det uteble, Katrine Bratt nikket bare kort.

«OK,» sa Harry. «Sett i gang.»

«Og du?» spurte Bratt.

«Jeg skal på konsert,» sa Harry.

Da de andre hadde gått ut av kontoret, kikket han ned i blokka si. På det eneste ordet han hadde notert. *Mørketall*.

Sylvia løp det forteste hun kunne. Hun løp mot trærne der de sto tettest, inn i den begynnende skumringen. Hun løp for livet.

Hun hadde ikke snørt støvlene, og nå var de fulle av snø. Hun holdt hånden med den lille øksa foran seg da hun braste gjennom lag av lave, bladløse greiner. Øksebladet var rødt og glatt av blod.

Hun visste at snøen som kom i går alt hadde smeltet inne i byen, men selv om Sollihøgda bare var en knapp halvtimes kjøretur unna, kunne snøen komme til å bli liggende til våren her oppe. Og akkurat nå skulle hun ønske at de aldri hadde flyttet opp til dette gudsforlatte stedet, til denne lille biten av ødemark like ved byen. At hun løp på svart asfalt hvor hun ikke satte spor, i en by hvor støyen overdøvet

lydene av flukt og hun kunne gjemme seg i den store, trygge menneskemengden. Men her var hun helt alene.

Nei.

Ikke helt.

Kapittel 8

Dag 3. Svanehals

Sylvia løp innover i skogen. Mørket var på vei. Vanligvis hatet hun det tidlige novembermørket, men i dag syntes hun ikke at det kunne komme fort nok. Og det var mørket hun søkte inne der skogen var tettest, mørket som kunne viske ut sporene i snøen og gjemme henne. Hun var lommekjent her, hun kunne orientere seg så hun ikke løp rett tilbake til gården, rett i favnen på ... på *det*. Problemet var at snøen hadde forandret landskapet over natten, dekket stiene, de kjente steinene og glattet ut alle konturene. Og skumringen ... alt ble forvrengt og fordreid av tussmørket. Og av hennes egen panikk.

Hun stoppet og lyttet. Den hivende, raspende pusten hennes laget revner i stillheten, lød som når hun rev over papiret som

skulle rundt jentenes skolematpakker. Hun greide å stagge pusten. Alt hun hørte var blodet som banket i ørene og den lave klukkingen av en bekk. Bekken! De pleide å følge bekken når de skulle plukke bær, sette feller eller lete etter høner som de egentlig visste at reven hadde tatt. Bekken førte ned til grusveien, og på grusveien ville det før eller siden passere en bil.

Hun hørte ikke lenger andre skritt. Ingen kvister som brakk, ingen knasing i snøen. Kanskje hadde hun kommet seg unna? Sammenbøyd beveget hun seg hurtig i retning klukkelydene.

Bekken som så ut som den rant på et hvitt laken gjennom en fordypning i skogbunnen.

Sylvia tråkket uti. Vannet som rakk henne til midt på anklene trengte straks gjennom støvletne. Det var så kaldt at det lammet leggmuskulaturen. Så begynte hun å løpe igjen. I samme retning som vannet rant. Det plasket høyt mens hun løftet beina til lange,

terrengvinnende steg. Ingen spor, tenkte hun triumferende. Og pulsen sank selv om hun løp.

Det måtte skyldes timene på tredemøllen på treningssenteret det siste året. Hun hadde tatt av seks kilo og torde påstå at kroppen hennes var i bedre forfatning enn de fleste tretti-femåringers. Det sa i hvert fall Yngve, som hun første gang hadde truffet på det såkalte inspirasjonsseminaret i fjor. Hvor hun var blitt så altfor inspirert. Herregud, om hun bare hadde kunnet skru klokka tilbake. Tilbake åtte år. Alt hun skulle gjort annerledes! Hun skulle ikke ha giftet seg med Rolf. Og hun skulle tatt abort. Ja da, det var en umulig tanke nå som tvillingene hadde kommet til verden. Men før de var født, før hun hadde sett lille Emma og Olga, hadde det vært mulig, og hun ville ikke vært i dette fengselet hun så omhyggelig hadde bygget seg.

Hun feide unna greiner som hang over bekken og ut av øyekroken så hun noe, et dyr,

skvette opp og forsvinne inn i skogens grå mørke.

Hun tenkte at hun måtte være forsiktig når hun svingte armene så hun ikke hogg øksa i foten. Det hadde gått minutter, men det føltes som en evighet siden hun hadde stått i fjøset og slaktet. To høner hadde hun hogd hodet av og skulle til å ta den tredje da hun hadde hørt knirkingen i fjøsdøra bak seg. Naturligvis skvatt hun, hun var jo alene hjemme og hadde verken hørt skritt eller bil ute på tunet. Det første hun hadde lagt merke til var det merkelige redskapet, en tynn metalløkke festet i et håndtak. Det lignet snarene de brukte til å fange rev. Og da den som holdt dette redskapet begynte å snakke, gikk det sakte opp for henne at det var hun som var byttet, hun som skulle dø.

Hun var blitt forklart hvorfor.

Og hadde lyttet til den syke, men klare logikken mens blodet hakket seg gjennom årene som om det allerede var i ferd med å

koagulere. Og så var hun blitt forklart hvordan. I detalj hvordan. Og løkken hadde begynt å gløde, først rødt og så hvitt. Og det var da hun i panikk hadde slengt ut armen, kjent det nyslipte øksebladet fange stoffet rett under den andres hevede arm, sett jakka og genseren åpne seg som om hun dro opp en glidelås og stålet sette en rød strek i naken hud. Og mens den andre hadde ravet bakover og gått over ende på gulvbord sleipe av høneblod, hadde hun stormet mot døra på baksiden av fjøset. Den som vendte mot skogen. Mot mørket.

Lammelsen hadde krøpet opp over knærne, og klærne var gjennomvåte helt opp til navlen. Men hun visste at hun snart ville være ved grusveien. Og derfra var det ikke mer enn et kvarters løping til nærmeste gård. Bekken gjorde en sving. Venstrefoten sparket til noe som stakk så vidt over vannflaten. Det lød et smell, det kjentes som noen grep tak i foten hennes og i neste øyeblikk stupte Sylvia Ottersen framover. Hun landet på magen, svelget

vann som smakte av jord og råtne blader, fikk armene under seg og kom seg opp i knestående. Da hun skjønnte at hun fremdeles var alene og den første panikken ga seg, oppdaget hun at venstrefoten fortsatt satt fast. Hun kjente med hånden under vannet og ventet å kjenne sammenfiltrede trerøtter rundt leggen, men i stedet strøk fingrene over noe glatt og hardt. Metall. En bøyle av metall. Sylvias blick lette etter det hun hadde sparket til. Og der, i snøen på bredden foran seg, så hun det. Det hadde øyne, fjær og en blekrød kam. Hun kjente panikken komme igjen. Det var det avhogde hodet til en høne. Ikke et av hodene hun nettopp hadde hugget av, men et av dem Rolf brukte. Til åte. Etter at de hadde dokumentert at reven hadde tatt seksten høner i fjor, hadde kommunen innvilget at de fikk sette opp et begrenset antall revefeller – såkalte svanehalser – i en viss omkrets rundt gården og langt unna stiene der folk kunne tenkes å ferdes. Det beste stedet å gjemme

fellene var under vann med åtet stikkende over. Når reven fjernet åtet, klappet fellen igjen og knekket nakken på dyret som døde momentant. I alle fall i teorien. Hun kjente etter med hånden. Da de hadde kjøpt fellene på Jaktdepotet i Drammen, hadde de sagt at fjærene var spent så hardt at bøylene kunne brette leggbeinet på en voksen person, men hun kjente ingen smerter i den nedkjølte foten. Fingrene hennes fant den tynne stålwiren som var festet til svanehalen. Hun ville ikke greie å bende opp fellen uten spennjernet som lå i redskapsskjulet på gården, og de pleide desuten å binde svanehalen til et tre med en stålwire så ikke en halvdød rev eller andre skulle stikke av med det kostbare utstyret. Hånden fulgte wiren gjennom vannet og opp på bredden. Der var metallskiltet med navnet deres slik merkebestemmelsene sa.

Hun stivnet til. Var det en kvist hun hadde hørt knekke langt borte et sted? Hun kjente

hjertet begynne å banke igjen mens hun stirret inn i den lodne skumringen.

Valne fingre fulgte wiren gjennom snøen mens hun krøp opp på kanten av bekken. Wiren var festet rundt stammen på et ungt, men solid bjørketre. Hun lette og fant knuten under snøen. Metallet var frosset til en stiv, ubendelig klump. Hun måtte få den opp, komme seg videre.

Der knakk det en grein igjen. Nærmere denne gang.

Hun satte seg med ryggen mot stammen på motsatt side av der lyden kom fra. Prøvde å fortelle seg selv at hun ikke måtte få panikk, at knuten ville løsne når hun bare hadde dratt i den en stund, at leggbeinet var intakt, at lydene hun hørte komme nærmere var et rådyr. Hun prøvde å få dratt opp en ende på knuten og enset ikke smerten da en negl brakk over på midten. Men det nyttet ikke. Hun bøyde seg ned og det knaste i tennene da hun bet i stålet. Helvete! Hun kunne høre lette,

rolige skritt i snøen og holdt pusten. Skrittene stoppet et sted på den andre siden av treet. Det var muligens innbilning, men hun syntes hun kunne høre det være, trekke inn lukten. Hun satt helt urørlig. Så begynte det å gå igjen. Lyden ble lavere. Det fjernet seg.

Hun trakk pusten skjelvende. Nå måtte hun komme seg løs. Klærne var gjennomvåte og hun ville garantert fryse i hjel til natten om ingen fant henne. I det samme kom hun på det. Øksa! Hun hadde glemt øksa. Wiren var tynn. Legge den på en stein, et par velrettede slag og hun ville være fri. Øksa måtte ha havnet i bekken. Hun listet seg ut i, stakk hendene ned i det svarte vannet og søkte langs den steinete bunnen.

Ingenting.

Fortvilet sank hun ned på knærne mens blikket saumfór snøen på begge sider. Og da fikk hun øye på øksebladet som stakk opp av det svarte vannet to meter foran seg. Og visste det allerede før hun kjente rykket av wiren, før

hun la seg langflat i bekken så smeltevannet klukket og rant over henne, så kaldt at hun trodde hjertet skulle stoppe, og hun strakte seg som en fortvilet tigger mot øksa: At det var en halv meter for langt. Fingrene hennes krummet seg rundt luft femti centimeter unna skaftet. Gråten kom, men hun tvang den tilbake; hun kunne gråte etterpå.

«Er det denne du vil ha?»

Hun hadde verken sett eller hørt noe. Men foran henne i bekken satt en skikkelse på huk. *Det.* Sylvia krabbet baklengs, men skikkelsen kom etter med øksa rakt fram mot henne:

«Bare ta den.»

Sylvia kom seg opp i knestående og tok imot øksa.

«Hva vil du gjøre med den?» sa stemmen.

Sylvia kjente raseriet komme, det som alltid følger frykten, og utfallet var voldsomt. Hun styrtet fram med øksa hevet og svingte lavt med strak arm. Men wiren dro henne til seg,

øksa kappet bare i mørket og i neste øyeblikk lå hun i vannet igjen.

Stemmen lo lavt.

Sylvia veltet seg over på siden. «Gå vekk,» stønnet hun og spyttet grus.

«Jeg vil at du skal spise snø,» sa stemmen, reiste seg og holdt seg et øyeblikk på siden der jakka var kuttet opp.

«Hva?» datt det ut av Sylvia.

«Jeg vil at du skal spise snø til du pisser på deg.» Skikkelsen hadde stilt seg et stykke utenfor radiusen stålwiren ga Sylvia, lagt hodet på skakke og betraktet henne. «Til magen din er så nedkjølt og full at den ikke greier å smelte snøen lenger. Til det bare er is inni deg. Til du er blitt ditt sanne deg. Noe som ikke føler noe.»

Sylvias hjerne oppfattet ordene, men greide ikke ta inn meningen. «Aldri!» skrek hun.

Det kom en lyd fra skikkelsen som gikk i ett med den klukkende bekken. «Skrik nå, kjære

Sylvia. For ingen kommer til å høre deg igjen. Noensinne.»

Sylvia så det holde opp noe. Som tentes. Løkken tegnet omrisset av en rødglødende dråpe mot mørket. Det freste og røk da den kom i berøringen med vannflaten. «Du kommer til å velge å spise snø. Tro meg.»

Det gikk opp for Sylvia med en lammende visshet at hennes siste time var kommet. Bare en eneste mulighet gjensto. Mørket hadde kommet fort de siste minuttene, men hun prøvde å fokusere blikket på skikkelsen mellom trærne mens hun veide øksa i hånden. Blodet prikket i fingrene der det strømmet tilbake som om også det skjønnte at dette var siste sjanse. De hadde øvd på dette, tvillingene og hun. På låveveggen. Og hver gang hun hadde kastet og en av dem hadde bendt øksa ut av den malte blinken som forestilte en rev, hadde de ropt triumferende: «Du drepte beistet, mor! Du drepte beistet!» Sylvia satte den ene foten litt foran den andre. Ett skritts

løpefart, det var det optimale for å få den riktige kombinasjonen av kraft og presisjon.

«Du er gal,» hvisket hun.

«Om akkurat det ...,» sa den andre, og Sylvia syntes hun kunne se et lite smil, «... hersker det liten tvil.»

Øksa virvlet i det tykke, nesten stofflige mørket med en lav, syngende lyd. Sylvia sto i perfekt balanse med høyre arm pekende rett fram og så etter det dødbringende våpenet. Så det suse inn mellom trærne. Hørte det kappe en tynn gren. Så det forsvinne i mørket og hørte den dumpe lyden da øksa gravde seg ned under snøen langt der inne et sted.

Hun presset ryggen mot trestammen mens hun sakte seg mot bakken. Kjente gråten komme og prøvde ikke å stoppe den denne gangen. For nå visste hun det. At det ikke kom til å bli noe etterpå.

«Skal vi begynne?» sa stemmen mykt.

Kapittel 9

Dag 3. Hullet

«Var *det* stort, eller?»

Olegs begeistrede stemme overdøvet det fresende smultet inne i kebabsjappa som var fylt opp med folk som hadde strømmet inn fra konserten i Oslo Spektrum. Harry nikket til Oleg som sto i hettegenser, fremdeles svett og småhoppende mens han la ut om navngitte personer i Slipknot, navn Harry selv ikke kjente ettersom Slipknot-CD-ene inneholdt sparsommelig med personalia, og streite musikkmagasiner som MOJO og Uncut ikke skrev om slike band. Harry bestilte hamburgere og kikket på klokka. Rakel hadde sagt hun skulle stå rett utenfor her klokka ti. Harry så bort på Oleg igjen. Han snakket og snakket. Når var det det hadde skjedd? Når var det guttungen var blitt tolv år og hadde bestemt seg for å like

musikk som handlet om ulike stadier av død, fremmedhet, kulde og generell fortapelse? Kanskje burde det bekymre Harry, men det gjorde ikke det. Det var et sted å begynne, en nysgjerrighet som måtte stilles, et antrekk gutten måtte ta på seg for å se om det passet. Det kom til å komme andre ting. Bedre ting. Og verre ting.

«Du likte det du også, ikke sant, Harry?»

Harry nikket. Han hadde ikke hjerte til å fortelle at konserten hadde vært en liten nedtur for ham. Han kunne ikke sette fingeren på hva det var, kanskje han bare ikke hadde hatt kvelden. Med én gang de hadde kommet inn i menneskemengden på Spektrum, hadde han kjent paranoiaen som regelmessig fulgte fylla, men som det siste året også hadde kommet når han var edru. Og i stedet for å komme inn i stemningen hadde han hatt følelsen av å bli observert og var blitt stående og se seg rundt, søke i veggen av ansikter rundt dem.

«Slipknot ruler,» sa Oleg. «Og maskene var overkule. Særlig den med den lange, tynne nesa. Den ligna på en ... en sånn ...»

Harry lyttet halvt fraværende mens han håpet at Rakel snart ville komme. Lufta her inne på kebabsjappa kjentes med ett tett og kvelende, som en tynn film av fett som la seg på huden og over munnen. Han prøvde å ikke tenke den neste tanken. Men den var på vei, hadde alt rundet hjørnet. Tanken på en drink.

«Det er en indiansk dødsmaske,» sa en kvin- nestemme bak dem. «Og Slayer var bedre enn Slipknot.»

Harry snudde seg forbauset.

«Slipknot blir vel mye posering, gjør det ikke?» fortsatte hun. «Resirkulerte ideer og tomme fakter.»

Hun hadde på seg en glinsende svart, tettsit- tende og fotsid frakk som var kneppet helt opp til halsen. Alt som syntes under frakken var et par svarte boots. Ansiktet var blekt og øynene sminket.

«Det hadde jeg ikke trodd,» sa Harry. «At du liker sånn musikk.»

Katrine Bratt smilte kort. «Jeg sier vel i grunnen det motsatte.»

Hun ga ham ingen ytterligere forklaring og mimet til mannen bak disken at hun ville ha en Farris.

«Slayer stinker,» mumlet Oleg knapt hørbart.

Katrine snudde seg mot ham: «Du må være Oleg.»

«Ja,» sa Oleg mutt, dro i kamuflasjebuksene og så ut som han både likte og mislikte oppmerksomheten fra den voksne kvinnen. «Hvordan veit du det?»

Katrine smilte. «'Veit'? Du som bor i Holmenkollåsen sier vel egentlig 'vet'? Er det Harry som har lært deg å snakke østkant?»

Blodet skjøt opp i Olegs kinn.

Katrine lo lavt og berørte Olegs skulder lett. «Beklager, jeg er bare nysgjerrig.»

Guttens ansiktsfarge gikk over i en rødhet så dyp at øyenhviten skinte.

«Jeg er også nysgjerrig,» sa Harry og rakte en hamburger til Oleg. «Jeg regner med at du har funnet mønsteret jeg spurte etter, Bratt. Ettersom du har tid til å gå på konsert.»

Harry så på henne at hun oppfattet advarselen: Ikke kødd med gutten.

«Jeg har funnet noe,» sa Katrine og vred plastkorken av Farris-flasken. «Men du er opptatt, så vi kan ta det i morgen.»

«Jeg er ikke så opptatt,» sa Harry og hadde glemt filmen av fett, følelsen av å kveles.

«Det er konfidensielt, og det er mye mennesker her,» sa Katrine. «Men jeg kan hviske deg et par stikkord.»

Hun bøyde seg nærmere, og over smultet kjente han duften av en nesten maskulin parfyme og varm pust mot øret:

«En sølvfarget Volkswagen Passat svingte akkurat inn til fortauskanten utenfor her. Det sitter en kvinne inni som prøver å fange

oppmerksomheten din. Jeg tipper det er Olegs mor ...»

Harry rettet seg brått opp og så ut av det store vinduet mot bilen. Rakel hadde sveivet ned ruten og så inn på dem.

«Ikke søl,» sa Rakel da Oleg jumpet inn i baksetet med hamburgeren i hånden.

Harry hadde stilt seg ved siden av det åpne vinduet. Hun hadde på seg en enkel lyseblå genser. Han kjente godt til den genseren. Visste hvordan den luktet, hvordan den føltes mot håndflaten og kinnet.

«Fin konsert?» spurte hun.

«Spør Oleg.»

«Hva slags band var det egentlig?» Hun så på Oleg i speilet. «Jeg synes folk på fortauene her er litt underlig kledd.»

«Rolige sanger om kjærlighet og sånn,» sa Oleg og blunket fort til Harry da blikket hennes slapp speilet.

«Takk, Harry,» sa hun.

«Ingenting å takke for. Kjør forsiktig.»

«Hvem var den kvinnen der inne?»

«En kollega. Ny på jobben.»

«Å? Så ut som dere kjenner hverandre godt allerede.»

«Hvordan da?»

«Dere ...» Hun holdt brått inne. Så ristet hun sakte på hodet og lo. En dyp, men klar latter som kom fra nede i halsen et sted. Trygg og overgiven på en gang. Latteren som en gang hadde gjort ham forelsket.

«Beklager, Harry. Godnatt.»

Ruta gled opp og den sølvfargede bilen ut fra fortauskanten.

Harry gikk Brugata som var en spissrotgang mellom skjenkesteder hvor det strømmet musikk ut fra åpne dører. Han vurderte en kaffe på Teddys Softbar, men visste at det ville være en dårlig idé. Så han bestemte seg for å gå forbi.

«Kaffe?» gjentok fyren bak disken vantro.

Jukeboksen på Teddys spilte Johnny Cash, og Harry dro en finger over overleppen.

«Har du noe bedre forslag?» Harry hørte stemmen i sin egen stemme, den var kjent og ukjent på én gang.

«Tja,» sa fyren og strøk sitt fettglinsende hår bakover. «Kaffen er ikke akkurat nytrakta, så hva med en nytappa øl?»

Johnny Cash sang om Gud, dåp og nye løfter.

«Vel,» sa Harry.

Mannen bak disken gliste.

I det samme kjente Harry mobiltelefonen vibrere i lomma. Han grep den, fort og begjærlig, som om det var en telefon han hadde ventet på.

Det var Skarre.

«Vi har akkurat mottatt en savnetmelding som passer. Gift kvinne med barn. Hun var borte da mannen og barna kom hjem for noen timer siden. De bor langt ute i skauen på Sollihøgda, ingen av naboene har sett henne og hun

kan ikke ha kommet seg derfra med bilen, for den hadde mannen. Og ingen fotspor på veien.»

«Fotspor?»

«Snøen ligger fortsatt der oppe.»

Halvliterglasset ble satt ned med et dunk foran Harry.

«Harry? Er du der?»

«Ja da. Jeg tenker.»

«På hva da?»

«Er det en snømann på stedet?»

«Hæ?»

«Snømann.»

«Hvordan skal jeg vite det?»

«Så la oss dra og finne det ut. Hiv deg i bilen og plukk meg opp utenfor Gunerius i Storgata.»

«Kan vi ikke ta det i morgen, Harry? Jeg har påtatt meg noe puling i kveld, og dette kvin-nemennesket er bare savnet, så det haster ikke foreløpig.»

Harry så på stripen av skum som snodde seg som en slange nedover utsiden av ølglasset.

«I grunnen ...,» sa Harry, «... haster det noe helt jævlig.»

Barkeeperen så forbauset på den urørte halvliteren, femtilappen på disken og den brede ryggen som forsvant ut av døra idet Johnny Cash utåndet.

«Sylvia ville aldri bare ha gått,» sa Rolf Ottersen.

Rolf Ottersen var tynn. Eller mer presist; han var et beinrangel. Flanellsskjorten var kneppet helt opp og ut av den stakk en lang, mager hals med et hode som fikk Harry til å tenke på en vadefugl. Ut av skjorteermene stakk et par smale hender med lange, tynne fingre som uavlatelig snodde, tvinnet og toet. Neglene på høyre hånd var filt lange og spisse som klør. Øynene virket store bak de tykke brilleglassene som satt i en enkel, rund stålinfatning av den typen som hadde vært

populær blant radikalere på syttitallet. En plakat på den sennepsgule veggen viste indianere som bar en anakonda. Harry kjente igjen bildet fra coveret på et Joni Mitchell-album fra hippiesteinalderen. Ved siden av hang en reproduksjon av et av de kjente selvportrettene til Frida Kahlo. Lidende kvinne, tenkte Harry. Et bilde valgt av en kvinne. Gulvet var ubehandlet furu, og rommet var opplyst av en blanding av gammeldagse parafinlamper og brune leirlamper som så ut som de kunne være hjemmelagd. Lent mot veggen i hjørnet sto en gitar med nylonstrenger som Harry antok var forklaringen på Rolf Ottersens filte negler.

«Hva mener du med at hun aldri ville ha gått?» spurte Harry.

Foran ham på stuebordet hadde Rolf Ottersen lagt et fotografi av kona sammen med tvillingdøtrene deres, Olga og Emma på ti år. Sylvia Ottersen hadde store, søvnige øyne, som en som har brukt briller hele sitt liv og så har begynt med kontaktlinser eller tatt en

synskorrigerende laseropererasjon. Tvillingene hadde morens øyne.

«Hun ville ha sagt fra,» sa Rolf Ottersen.
«Lagt igjen en beskjed. Noe må ha skjedd.»

Til tross for fortvilelsen var stemmen dempet og mild. Rolf Ottersen dro fram et tørkle av bukselomma og førte det til ansiktet. Nesa virket abnormt stor i det smale, bleke ansiktet. Han snøt seg med et enkelt trompetstøt.

Skarre stakk hodet inn av døra. «Hundepatruljen har kommet. De har med en likhund.»

«Sett i gang,» sa Harry. «Snakket med alle naboene?»

«Jepp. Fortsatt ingenting.»

Skarre lukket døra, og Harry oppdaget at Ottersens øyne var blitt enda større bak brilleglassene.

«Likhund?» hvasket Ottersen.

«Bare et uttrykk,» sa Harry og noterte seg at han måtte gi Skarre et par tips om å formulere seg.

«Så dere bruker den til å lete etter levende mennesker også?» Ektemannen hørtes bønnfallende ut i toneleiet.

«Ja visst,» løy Harry i stedet for å fortelle at likhunder markerer steder hvor det har ligget døde mennesker. At den verken kan brukes til narkotika, tapte gjenstander eller levende. At den brukes til død. Punktum.

«Du så henne altså sist i dag klokka fire,» sa Harry og så ned på notatene. «Før du og døtrene dine kjørte inn til byen. Hva gjorde dere der?»

«Jeg passet butikken, mens jentene hadde fiolintimene sine.»

«Butikken?»

«Vi har en liten butikk på Majorstua som selger håndlagde, afrikanske varer. Kunst, møbler, duker, klær, alt mulig. Det er importert direkte fra de som lager det, og de får ordentlig betalt. Det er mest Sylvia som står der, men på torsdager er det langåpent og da kommer hun hjem med bilen og så drar jeg og jentene inn.

Jeg står i butikken mens de spiller fiolin på Barratt Due fra fem til sju. Etterpå hentet jeg dem, og vi dro hjem. Vi var hjemme litt over halv åtte.»

«Mm. Hvem andre jobber i butikken?»

«Ingen.»

«Det må jo bety at dere holder stengt en stund i åpningstida på torsdager. Rundt en time?»

Rolf Ottersen smilte skjevt. «Dette er en svært liten butikk. Vi har ikke mange kunder. Før julesalget nesten ingen, for å være ærlig.»

«Hvordan ...»

«NORAD. De støtter butikken og leverandørene våre som del av regjeringens handelsprogram for land i den tredje verden.» Han kremtet mykt. «Signaleffekten her er viktigere enn kroner, ører og nærsynt fortjeneste, ikke sant?»

Harry nikket selv om han ikke tenkte på bistand og rettferdig handel i Afrika, men klokkeslett og kjøretid i Oslo og omegn. Fra

kjøkkenet, hvor tvillingene satt og spiste sen kvelds, kom lyden av radio. Han hadde ikke sett noen TV i huset.

«Takk så langt.» Harry reiste seg og gikk utenfor.

Tre biler sto parkert på tunet. Den ene var Bjørn Holms Volvo Amazon, omlakkert til svart og med en rutete rallystripe over taket og bagasjelokket. Harry så opp mot den klare stjernehimmelen som velvet seg over den vesle gården i glennen. Han trakk inn lufta. Den duftet av granskog og vedfyring. Fra skogkanten hørte han en hunds pesing og politimannens oppmuntringer.

For å komme til låven gikk Harry i en bue de hadde avtalt for ikke å ødelegge eventuelle spor de kunne få bruk for. Det kom stemmer fra den åpne døra. Han satte seg på huk og studerte fotavtrykkene i snøen i lyset fra lampen over døra. Så reiste han seg, lente seg mot karmen og fisket fram sigarettpakken.

«Ser ut som et drapsåsted,» sa han. «Blod, lik og velte møbler.»

Bjørn Holm og Magnus Skarre tidde, snudde seg og fulgte Harrys blikk. Det store åpne rommet var opplyst av en enkel lyspære som hang i en ledning fra en av bjelkene. I den ene enden av rommet sto en dreiebenk foran en tavle hvor det hang verktøy; hammere, sager, tenger, bor. Ingen elektriske duppeditter. I den andre enden var det et nettinggjerd og bak det satt høner vaglet opp på hyller i veggen eller spankulerte i stakkato gange på halmen. Midt i rommet, på grå, ubehandlede og blodtilsmurte gulvbord, lå tre hodeløse kropp-er. Ved den velte hoggestabben; tre hoder. Harry stakk en sigarett mellom leppene uten å tenne den, skrittet inn, passet på at han ikke tråkket i blodet og satte seg på huk ved siden av hoggestabben og myste på hønehodene. Lyset fra pennelykta hans blinket matt i svarte øyne. Han holdt først opp en hvit, kuttet fjær som så ut som den var svartbrent i kanten, så

studerte han de glatte kuttflatene på hønehalsene. Blodet hadde levret seg og var svart. Han visste at det var en prosess som gikk fort, ikke stort mer enn en halv time.

«Ser du noe interessant?» spurte Bjørn Holm.

«Jeg har en yrkesskada hjerne, Holm. Akkurat nå analyserer den hønelik.»

Skarre lo høyt og tegnet avisoverskrifter i luften. «'Stygt hønetrippelmord. Voodoo på bygda. Harry Hole satt på saken.'»

«Mer interessant er hva jeg ikke ser,» sa Harry.

Bjørn Holm hevet et øyebryn, så seg rundt og begynte å nikke langsomt.

Skarre så mistenksomt på dem. «Og det er?»

«Drapsvåpenet,» sa Harry.

«Øks,» sa Holm. «Eneste vettuge måten å slakte høner på.»

Skarre snøftet. «Hvis det er dama som har slaktet, så har hun vel lagt øksa på plassen sin et sted. Ryddige folk, disse bønda.»

«Enig i det siste,» sa Harry og lyttet til hønsekalen som lot til å komme fra alle kanter. «Derfor er det interessant at hoggestabben ligger veltet og hønsekalene strødd. Og øksa ikke er på plassen sin.»

«Plassen sin?» Skarre himlet med øynene til Holm.

«Hvis du gidder å ta en liten kikk rundt deg, Skarre,» sa Harry uten å se opp.

Skarre så fortsatt på Holm, som nikket mot tavla bak dreiebenken.

«Å faen,» sa Skarre.

På den tomme plassen mellom en hammer og en rødusten sag var det tegnet et omriss av en liten øks.

Fra utsiden hørtes hundeglam, klynking og så politimannens iltre rop som ikke lenger lød oppmuntrende.

Harry gned seg på haken. «Vi har søkt gjennom hele låven, så det ser altså foreløpig ut til at Sylvia Ottersen har forlatt stedet midt under slakting og tatt med seg redskapen. Holm, kan

du ta kroppstemperaturen på disse hønene og fastslå et cirka dødstidspunkt?»

«Jepp.»

«Hæ?» sa Skarre.

«Jeg vil vite når hun stakk herfra,» sa Harry.
«Fikk du noe ut av skoavtrykkene utenfor, Holm?»

Krimteknikeren ristet på hodet. «Det er for opptråkka, og je treng mer lys. Je fant flere avtrykk etter støvla til Rolf Ottersen. Pluss et par andre som førte til låven, men ingen fra. Kanskje hun er blitt bori ut av låven?»

«Mm. Da ville det ha vært dypere spor etter den som bar. Synd ingen har tråkket i blodet.» Harry myste mot de mørke veggene som lå utenfor lyspæras rekkevidde. Fra tunet lød en hunds ynkelige pip og en politimanns rasende banning.

«Gå ut og sjekk hva det er, Skarre,» sa Harry.

Skarre forsvant, og Harry tente lykta igjen og gikk bort til veggen. Han strøk hånden langs de umalte bordene.

«Å er det ...» begynte Holm, men stoppet da Harrys støvel traff veggen med et tørt dunk.

Stjernehimmelen kom til syne.

«En bakdør,» sa Harry og stirret på svart skog og silhuetten av grantrær mot den skitengule lyskuppelen av by langt der inne. Så rettet han lykta mot snøen. Lyskjeglen fant straks sporene.

«To personer,» sa Harry.

«Det er bikkja,» sa Skarre som hadde kommet tilbake. «Den vil ikke.»

«Vil ikke?» Harry lot lyskjeglen følge sporene. Snøen reflekterte lyset, men sporene forsvant der trærne vokter nattemørket.

«Hundeføreren skjønner ingenting. Han sier det virker som bikkja er livredd. Den nekter i hvert fall å gå inn i skogen.»

«Kanskje den lukter rev,» sa Holm. «Mye rev i skauen her.»

«Rev?» snøftet Skarre. «Den store bikkja der er vel ikke redd for en rev.»

«Kanskje den aldri har sett en rev,» sa Harry. «Men skjønner at det er et rovdyr den lukter. Det er rasjonelt å være redd for det man ikke vet hva er. Den som ikke er det, lever ikke lenge.» Harry kjente at hjertet hadde begynt å slå fortere. Og han visste hvorfor. Skogen. Mørket. Den type redsel som ikke var rasjonell. Den typen som måtte overvinnes.

«Inntil videre er dette å betrakte som et åsted,» sa Harry. «Begynn jobben. Jeg sjekker litt hvor disse sporene fører.»

«OK.»

Harry svelget før han trådte ut av bakdøra. Det var femogtjue år siden. Og likevel strittet kroppen imot.

Det var hos bestefar på Åndalsnes under høstferien. Gården lå i fjellsiden, med de mektige Romsdalsfjellene tårnende over seg. Harry hadde vært ti år og hadde gått et stykke inn i

skogen for å se etter kua som bestefar lette etter. Han ville finne den før bestefar, før noen andre. Så han skyndte seg. Løp som besatt over koller med myk blåbærlyng og morsomme, krokete dvergbjørk. Stiene kom og forsvant, mens han løp i rett linje mot bjella som han mente han hadde hørt der inne mellom trærne. Og der var den igjen, litt lenger mot høyre nå. Han hoppet over en bekk, dukket under et tre og støvlene surklet da han løp over en myr idet en regnskur kom mot ham, han kunne se sløret av vann under skyen som dusjet den bratte fjellsiden.

Og det var så fint at han ikke hadde merket mørket som kom, som krøp opp av myrvannet, som listet seg fram mellom trærne, som rant som svartmaling av fjellsidens skygger og samlet seg i bunnen av dalen. I stedet så han opp, på en stor fugl som sirklet høyt der oppe, så svimlende høyt fordi han kunne se fjellveggen bak. Og så satte den ene støvelen seg fast og

han falt. Med ansiktet ned og uten å rekke å ta seg for. Og det ble svart, og nese og gane fyltes med smaken av myr, av død og forråtnelse og mørke. Han kunne *smake* mørket de få sekundene han var under. Og da han kom opp igjen, oppdaget han at alt lyset hadde dratt. Dratt over fjellet som nå hang over ham med taus, tung velde og hvisket at han ikke visste hvor han var, at han ikke hadde visst det på lenge. Uten å ense at han hadde mistet den ene støvelen, reiste han seg og begynte å løpe. Han måtte jo snart se noe han kjente igjen. Men landskapet var blitt fortrollet, steinene var blitt hodene til vesener som vokste opp av jorda, lyngen fingre som krafset oppover leggene hans og dvergbjørkene hekser som sto tvikroket av latter mens de pekte vei; hit eller dit, veien hjem eller veien til fortapelse, veien til bestemors hus eller veien til Hullet. For de voksne hadde fortalt om Hullet. Stedet der myra var bunnløs, der buskap, folk og hele kjerrer forsvant for aldri å dukke opp igjen.

Det var nesten natt da Harry hadde vaklet inn på kjøkkenet og bestemor hadde omfavnet ham og sagt at far, bestefar og de voksne på nabogården alle var ute og lette etter ham. Hvor hadde han vært?

I skogen.

Men hadde han ikke hørt ropene deres? De hadde ropt Harry, Harry, hun hadde hørt det hele tiden.

Han husket det ikke selv, men han var senere blitt fortalt mange ganger hvordan han hadde sittet der, skjelvende av kulde på vedkassen foran ovnen, med et blikk som stirret apatisk ut i luften og svart: «Jeg trodde ikke det var de som ropte.»

«Hvem trodde du det var da?»

«De andre. Visste du at mørket *smaker*, bestemor?»

Harry hadde bare gått noen meter inn i skogen før en intens, nesten unaturlig stillhet inntreide. Han holdt lyskjeglen nede på bakken

rett foran seg, for hver gang lyset sveipet over skogen, fikk det skyggene til å løpe som skvetne vesener mellom trærne i det stummende mørket. Å være isolert fra mørket inne i en boble av lys, ga ingen trygghet. Tvert om. Vissheten om at han var det mest synlige som beveget seg gjennom skogen, gjorde ham naken, ubeskyttet. Greiner skrapet over ansiktet hans, som en blinde fingre som vil identifisere en fremmed.

Sporene førte til en bekk som klukket og overdøvet hans egen litt for raske pust. Der forsvant ett av sporene, mens det andre fulgte bekken mot lavere terreng.

Han fortsatte. Bekken svingte hit og dit, men han bekymret seg ikke så mye for å miste retningen, det var bare å følge sporet tilbake.

Det lød et advarende u-hu fra en ugle som måtte være like ved. Urskiven på håndleddet hans ulmet grønt og viste at han hadde gått i over et kvarter. På tide å snu og sende inn

mannskap med ordentlig fottøy og klær og en hund som ikke var redd for rev.

Harrys hjerte stoppet.

Det hadde strøket rett forbi ansiktet hans. Uten en lyd og så raskt at han ikke hadde sett noe. Men vindtrykket hadde røpet det. Harry hørte fjær bakse i snøen og det ynkelige pipet fra en liten gnager som akkurat var blitt bytte.

Han slapp pusten langsomt ut igjen av lungene. Lot lykten sveipe over skogen foran seg en siste gang og snudde seg for å gå tilbake. Tok et skritt, men stoppet. Ville til å ta ett til, to til, komme seg tilbake. Men han gjorde det han måtte. Svingte lykten tilbake. Og der var det igjen. Et glimt, en lysrefleks som ikke skulle være her midt inne i svarte skogen. Han gikk nærmere. Så seg tilbake og prøvde å merke seg stedet. Det var omtrent femten meter fra bekken. Han satte seg på huk. Det var bare stålet som stakk opp, men han behøvde ikke å børste bort snøen for å se hva det var. En øks. En liten øks. Om det hadde vært

blod etter høneslaktingen på bladet, var det nå borte. Det var ingen fotspor rundt øksa. Harry lyste og så en avkappet kvist på snøen noen meter fra. Noen måtte ha slengt øksa hit med stor kraft.

I det samme kjente Harry det igjen. Følelsen fra Spektrum tidligere på kvelden. Følelsen av å bli observert. På instinkt slukket han, og mørket ble kastet på ham som et teppe. Han holdt pusten og lyttet. Ikke, tenkte han. Ikke bli sånn. Ondskap er ikke en ting, det tar ikke bolig. Tvert om, det er et fravær av ting, fravær av godhet. Det eneste å bli redd for her er deg selv.

Men følelsen ville ikke gå bort. Noen stirret på ham. Noe. De andre. Og i en glenne ved bekken sivet månelys inn, og han så noe som kunne være omrisset av en skikkelse.

Harry tente lykten og rettet den mot glennen.

Det var henne. Hun sto høyreist og urørlig mellom trærne og så på ham uten å blunke,

med de samme store, søvnige øynene som på bildet. Det første Harry tenkte, var at hun var kledd som en brud, i hvitt, at hun sto til alters her midt ute i skogen. Lyset fikk henne til å glitre. Harry trakk pusten skjelvende og fisket mobiltelefonen opp av jakkelomma. Bjørn Holm svarte på andre ring.

«Sperr av alt,» sa Harry. Halsen kjentes tørr, flisete. «Jeg kaller inn troppene.»

«Å har skjedd?»

«Det står en snømann her.»

«Å så?»

Harry forklarte.

«Je fekk itte med meg det siste,» ropte Holm. «Det er dårlig dekning her ...»

«Hodet,» gjentok Harry. «Tilhører Sylvia Ottersen.»

Det ble stille i den andre enden.

Harry ba Holm følge sporet og la på.

Så satte han seg på huk inntil et tre, kneppet frakken helt opp og slukket lykta for å spare batteri mens han ventet. Og tenkte at han

hadde nesten glemt hvordan det smakte,
mørket.

DEL II

Kapittel 10

Dag 4. Kritt

Klokka var halv fire på morgenen og Harry stuptrøtt da han endelig låste seg inn i leiligheten sin. Han kledde av seg og gikk rett i dusjen. Prøvde å ikke tenke mens han lot strålene med glohett vann lamme huden, massere de stive musklene, tine opp den gjennomfrosne kroppen. De hadde snakket med Rolf Ottersen, men avhørene fikk vente til i morgen. På Sollihøgda hadde de for lengst avsluttet rundspørringen hos naboene, det var ikke så mange å spørre. Men kriminalteknikerne og hundene var fortsatt på jobb og kom til å være det hele natta. De hadde et tidsvindu før sporene kom til å være forurenset, dekket av snø eller rent bort. Han skrudde av dusjen. Lufta ble grå av damp, og da han tørket speilet, la det seg nytt lag med dugg med en gang. Det

forvrengte ansiktet og ga den nakne kroppen utflytende konturer.

Harry pusset tennene da mobiltelefonen ringte. «Harry.»

«Stormann. Soppmannen.»

«Du ringer seint,» sa Harry forbauset.

«Regnet med at du var på jobb.»

«Å?»

«Det var på Kveldsnytt. Dama på Sollihøgda. Så deg i bakgrunnen. Jeg har fått svar på testen.»

«Og?»

«Du har muggsopp. En sulten jævel også. Versicolor.»

«Og det vil si?»

«At den kan ha alle mulige farger. Hvis og når den synes. Bortsett fra det, vil det si at jeg må ta ned mer av veggene dine.»

«Mm.» Harry hadde en vag formening om at han burde interessere seg mer, bekymre seg

mer eller i alle fall spørre mer. Men han orket ikke. Ikke i natt.

«Sett i gang.»

Harry la på og lukket øynene. Ventet på spøkelsene, på det som var uunngåelig så lenge han ikke tok den eneste medisinen han kjente mot gjenferd. Kanskje skulle det være et nytt bekjentskap i kveld. Han ventet på at hun skulle komme ut av skogen, stabbende mot ham på en veldig, hvit kropp uten bein, en forvokst bowlingkjegle med hode på, svarte øyehuler hvor kråkene hakket etter de siste restene av øyeeplene og tennene lå blottet etter at reven hadde forsynt seg med leppene. Ikke godt å vite, underbevisstheten er uforutsigbar. Så uforutsigbar at da Harry sovnet, drømte han at han lå med hodet under vann i et badekar og hørte den dype rumlingen av babler og kvinnelatter. På emaljen vokste sjøgress som strakte seg ut etter ham, som grønne fingre på en hvit hånd som søkte hans.

Morgenlyset la rektangler av lys på avisene som lå på politioverbetjent Gunnar Hagens skrivebord. Det lyste opp Sylvia Ottersens smil på forsidene og overskriftene. «Drept og halshugget», «Halshugget i skogen» og – den korteste og antagelig beste: «Halshugget.»

Harrys eget hode hadde verket fra han våknet. Nå holdt han det forsiktig mellom hendene og tenkte at han like godt kunne ha drukket i går, det hadde ikke gjort vondt verre. Han hadde lyst til å lukke øynene, men Hagen så rett på ham. Harry noterte at Hagens munn fortsatt åpnet, vred og lukket seg, kort sagt at han formulerte ord som Harry mottok på en bare omtrentlig innstilt frekvens.

«Konklusjonen ...,» sa Hagen, og Harry skjønte det var på tide å spisse ørene. «... er at denne saken fra nå av har toppprioritet. Og det betyr at vi selvfølgelig straks utvider etterforskningsgruppen din, og ...»

«Uenig,» sa Harry og kjente at bare å uttale det ene ordet påførte kraniet sprengningsfornemmelser. «Vi kan rekvirere det vi trenger av folk fortløpende og etter behov, men foreløpig vil jeg ikke ha flere på møtene. Bare oss fire.»

Gunnar Hagen så himmelfallen ut. På drapsaker, selv de enkle, var etterforskningsgrupper alltid på minst et dusin personer.

«Fri tenkning fungerer best i mindre grupper,» føyde Harry til.

«Tenkning?» utbrøt Hagen. «Hva med vanlig politiarbeid? Oppfølging av tekniske spor, avhør, sjekking av tips? Og hva med koordinering av data? En samlet gruppe ...»

Harry holdt en hånd opp for å avverge talestrømmen. «Det er akkurat det. Jeg vil ikke drukne i det der.»

«Drukne?» Hagen stirret vantro på Harry. «Jeg får heller gi saken til noen som er svømmedyktige da.»

Harry gned tinningene lett. Han visste at Hagen visste at akkurat nå var det ingen annen på Voldsavsnittet enn førstebetjent Hole som kunne lede en slik drapssak. Harry visste også at å gi saken til det sentrale etterforskningsorganet KRIPOS ville være et så stort prestisjenederlag for den ferske POB-en at han heller ville ofre sin sterkt behårete høyrearm.

Harry sukket: «Vanlige etterforskningsgrupper kjemper for å holde seg flytende i datastrømmen. Og det er når det er en *vanlig* sak. Med halshugging på førstesidene ...» Harry ristet på hodet. «Folk blir helt ville. Vi fikk over hundre tipstelefoner bare etter innslaget på Kveldsnytt i går. Du veit; snøvlete fyl liker og de vanlige gærningene, pluss et par nye. Folk som kan fortelle deg at drapet er beskrevet i Johannes' Åpenbaring og sånn. Hittil i dag har vi fått to hundre tips. Og bare vent til det kommer ut at det kan være flere lik. La oss si at det må settes av tjue mann bare til å ta seg av tipsene. De sjekker og skriver rapporter. La

oss si at etterforskningsledelsen må bruke to timer hver dag på å fysisk lese innkomne data, to på å koordinere dem og to på å få samlet alle i gruppa, informere dem, besvare spørsmålene fra alle og en halv time på å si hvilke data man kan gå videre med til pressekonferansen. Som tar tre kvarter. Det verste er ...»

Harry presset pekefingerne mot de verkende kjevefestene og skar en grimase.

«... at i en vanlig drapssak er dette antagelig vel anvendte ressurser. Fordi det alltid vil finnes en del der ute som veit noe, som har hørt eller sett noe. Deler vi møysommelig kan sette sammen eller som ved et trylleslag kan løse hele saken.»

«Nettopp,» sa Hagen. «Derfor ...»

«Problemet er,» fortsatte Harry. «At dette ikke er en slik sak. Ikke en slik type drapsmann. Denne personen har ikke betrodd seg til en venn eller vist seg i nærheten av drapssstedet. Ingen der ute veit noe, så tipsene som kommer vil ikke hjelpe oss, bare sinke oss. Og

eventuelle tekniske spor som ligger oppe i dagen, er plassert der for å forvirre oss. Dette er kort sagt en annen type spill.»

Hagen hadde lent seg tilbake i stolen, satt fingertuppene mot hverandre, og nå betraktet han Harry, tankefull. Blunket som en soldøs øgle, før han spurte:

«Så du ser det som et spill?»

Harry lurte på hvor Hagen ville mens han nikket langsomt.

«Hva slags spill da? Sjakk?»

«Vel,» sa Harry. «Blindesjakk, kanskje.»

Hagen nikket. «Så du ser for deg en klassisk seriemorder, en kald drapsmann med overlegen intelligens og sans for spill, lek og utfordringer?»

Det ante Harry hvor Hagen ville nå.

«En mann som er hentet rett ut av seriemorderne dere profilerte på det FBI-kurset? En slik du traff på i Australia den gangen? En som rett og slett er ...» POB-en smattet som om han

smakte på ordene. «... en verdig motstander for en med din bakgrunn.»

Harry sukket. «Jeg tenker ikke sånn på det, sjef.»

«Ikke? Husk at jeg har undervist på Krigsskolen, Harry. Hva tror du generalspirene som sitter der drømmer om når jeg forteller dem om feltherrer som personlig har forandret verdenshistoriens løp? Om å sitte stille og håpe på fred, om å fortelle sine barnebarn at de bare *var* der, at ingen noensinne fikk vite hva de ville dugd til i krigstid? De sier kanskje det, men inni seg drømmer de, Harry. Om bare én anledning. Det handler om et sterkt sosialt behov hos mennesket om å være *behøvd*, Harry. Det er derfor generalene i Pentagon maler djevelen på veggen så fort det går av en kinaputt et sted i verden. Jeg tror du *vil* at denne saken skal være spesiell, Harry. Vil det så hardt at du ser djevelen.»

«Snømannen, sjef. Du husker brevet jeg viste deg?»

Hagen sukket. «Jeg husker en gal mann, Harry.»

Harry visste at han burde gi seg nå. Legge fram kompromissforslaget han alt hadde tenkt på. Gi Hagen denne lille seieren. I stedet trakk han på skuldrene: «Jeg vil ha gruppa mi slik den er, sjef.»

Hagens ansikt lukket seg, ble hardt. «Jeg kan ikke la deg gjøre det, Harry.»

«*Kan ikke?*»

Hagen holdt Harrys blikk, men så skjedde det. Det glapp, skled unna. Bare brøkdelen av et sekund, men det var nok.

«Det er hensyn å ta,» sa Hagen.

Harry prøvde å holde ansiktet i uskyldige folder mens han vred kniven om: «Hva slags hensyn, sjef?»

Hagen så ned på hendene sine.

«Hva tror du? Sjefer. Presse. Politikere. Når det er gått tre måneder og vi fremdeles ikke har morderen, hvem tror du da må svare på spørsmål om avsnittets prioriteringer? Hvem

er det som skal forklare at vi satte fire mennesker på denne saken fordi små grupper er bedre egnet for ...» Hagen spyttet ordene ut som bedervede reker: «... fri tenking og sjakkspill? Har du tenkt på det, Harry?»

«Nei,» sa Harry og la armene i kors over brystet. «Jeg har tenkt på hvordan vi skal ta denne fyren, ikke hvordan jeg skal forklare at vi ikke tok ham.»

Harry visste det var et billig poeng, men ordene rammet. Hagen blunket to ganger. Åpnet munnen og lukket den igjen, og Harry kjente seg med ett skamfull. Hvorfor måtte han alltid yppe til disse barnslige pissekonkurransene som ikke betydde noe, bare for den tilfredsstillelsen av å få gitt noen – hvem som helst – inn? Rakel hadde en gang påstått at han ønsket han var født med en ekstra langfinger som sto rett opp hele tiden.

«Det er en mann på KRIPOS som heter Espen Lepsvik,» sa Harry. «Han er god på å lede store etterforskninger. Jeg kan snakke

med ham, få ham til å sette opp en gruppe som rapporterer til meg. Gruppene jobber parallelt og uavhengig. Du og Krimsjefen tar dere av pressekonferansene. Hvordan høres det ut, sjef?»

Harry behøvde ikke vente på svaret. Han så takknemligheten i Hagens øyne. Og visste at han hadde vunnet pissekonkurransen.

Det første Harry gjorde da han var tilbake på sitt eget kontor, var å ringe Bjørn Holm:

«Hagen sa ja, det blir som jeg sa. Møte på mitt kontor om en halv time, ringer du Skarre og Bratt?»

Han la på. Tenkte på det Hagen hadde sagt om hauker som ville ha krigen sin. Og dro ut skuffen i fåfengt jakt på en Dispril.

«Bortsett fra fotavtrykkene har vi ikke funnet spor etter gjerningsmannen på det antatte åstedet,» sa Magnus Skarre. «Det som er vanskeligere å begripe er at vi ikke har funnet spor etter liket heller. Han har tross alt kappet

hodet av kvinnen, det burde etterlatt masse spor. Men det var ingenting der. Bikkjene reagerte ikke engang! Det er et mysterium.»

«Han drepte og kappet hodet av henne i bekken,» sa Katrine. «Sporene hennes forsvant i bekken lenger opp, ikke sant? Hun løp i vannet for ikke å sette spor, men han tok henne igjen.»

«Hva brukte han?» spurte Harry.

«Øks eller sag, hva ellers?»

«Hva med brennmerkene rundt kuttstedet?»

Katrine så på Skarre og de trakk begge på skuldrene.

«OK, Holm sjekker det,» sa Harry. «Og deretter?»

«Deretter har han kanskje båret henne i bekken ned til veien,» sa Skarre. Han hadde sovet to timer og genseren var bak fram, men ingen hadde hatt hjerte til å fortelle ham det. «Jeg sier kanskje fordi vi ikke fant en dritt der

heller. Og vi burde funnet noe. En stripe blod på en trestamme, en kjøttslintre på en grein eller et avrevet tøyestykke. Men vi fant fotsporene hans der bekken går under veien. Og ved siden av veien var det merker i snøen etter det som kan ha vært en kropp. Men gudene vet, for bikkjene markerte ikke der heller. Ikke engang den jævla likbikkja! Det er et ...»

«Mysterium,» gjentok Harry og gned seg på haken. «Er det ikke veldig upraktisk å kappe hodet hennes stående i den bekken? Den er jo bare en trang grøft, du får ikke ordentlig al-buerom. Hvorfor?»

«Innlysende,» sa Skarre. «Sporene renner bort med vannet.»

«Ikke innlysende,» repliserte Harry. «Han la igjen hodet hennes, han er ikke bekymret for spor etter henne. Hvorfor det ikke er spor etter henne på vei ned til veien ...»

«Bodybag!» sa Katrine. «Jeg satt akkurat og tenkte på hvordan han har greid å bære henne så langt i det terrenget. I Irak brukte de sånne

bodybager med seler, så du kan bære dem som en ryggsekk.»

«Mm,» sa Harry. «Det forklarer i tilfelle at likbikkja ikke markerte ved veien.»

«Og at han har kunnet ta sjansen på å la henne ligge der,» sa Katrine.

«Ligge der?» sa Skarre.

«Merkene etter en kropp i snøen. Han har lagt henne der mens han har hentet bilen sin. Som sannsynligvis var parkert et eller annet sted i nærheten av gården til Ottersen. Det ville tatt en halv time, enig?»

Skarre mumlet et motvillig «noe sånt».

«De bagene er svarte, ser ut som en vanlig søppelsekk for en som eventuelt har kjørt forbi.»

«Ingen kjørte forbi,» sa Skarre surt og kvalte et gjesp. «Vi har snakket med alle oppi den jævla skauen.»

Harry nikket. «Hva skal vi tro om historien til Rolf Ottersen om at han var i butikken mellom fem og sju?»

«Det alibiet er ikke verdt en dritt så lenge ingen kunder har vært innom,» sa Skarre.

«Han kan ha rukket frem og tilbake mens tvillingene hadde fiolintime,» sa Katrine.

«Men han er ikke typen,» sa Skarre, lente seg tilbake i stolen og nikket som for å bekrefte sin egen konklusjon.

Harry hadde lyst til å si noe generelt om politifolks oppfattelse av egen evne til å peke ut drapsmenn, men dette var fasen hvor alle skulle få si hva de tenkte uten for mye motforestillinger. Erfaringsmessig sprang de beste ideene ut av tankespinn, lite gjennomtenkte gjetninger og direkte feilslutninger.

Døra gikk opp.

«Howdy!» sang Bjørn Holm. «Ekstremt lei meg, men je fekk los på drapsvåpenet.»

Han dro av seg wetskin-frakken og hengt den på Harrys stumtjener som krenget stygt. Under hadde han en lilla skjorte med gule broderinger og en tekst på ryggen som proklamerte at Hank Williams – på tross av

dødsattesten fra vinteren 1953 – var i live. Så slengte han seg ned i den siste ledige stolen og så på de andres ansikter som alle var vendt mot ham.

«Å er det?» smilte han, og Harry ventet på Holms favorittvits. Som kom. «Har noen dødd?»

«Drapsvåpen,» sa Harry. «Kom igjen.»

Holm gliste og gned hendene. «Je lurte selvfølgelig på å brennmerka på halsen til Sylvia Ottersen kunne kommå fra. Rett-smedisineren hadde itte peiling. Hu sa bare at dom små blodarteriene var svidd att, slik en gjør ved amputasjoner for å stoppe blødninger. Før beinet blir saga over. Og da hu sa det med saging, kom je til å tenke på noe. Je har jo vokst opp på gård ...»

Bjørn Holm lente seg fram med lysende øyne og fikk Harry til å tenke på en far som skal til å åpne julegaven med den svære modelltogbanen som han har kjøpt til sin nyfødte sønn.

«Når ei ku skulle kalve, og kalven alt var død, hendte det at kadaveret var for stort til at kua greide å presse det ut ved egen hjelp. Og hvis det i tillegg lå gær'nt, fekk vi itte dratt den ut uten å risikere å skade kua. Og da måtte veterinæren kommå med saga.»

Skarre skar en grimase.

«Det er en sånn sak med et syltynt, bøyeleg sagblad som du plasserer inni kua og liksom rundt kalven, som ei løkke. Og så vrikker og drar du sagbladet att og fram og gnager det gjennom kadaveret.»

Holm beskrev med hendene.

«... Til det er delt i to, og du kan ta ut halve skrotten. Og da er som regel problemet løst. Som regel. For det hender at sagbladet kutter opp mora også når det går att og fram inni der, og mora blør i hjel. Så for noen år sia kom bønda i Frankrike opp med en praktisk sak som løste det problemet. En glødetrådbrenner med løkke. Den består av et enkelt håndtak i plast med en syltynn og supersterk metalltråd

som er festa i hver ende av håndtaket og laga ei løkke som du kan legge rundt det du vil kutte av. Så skurrer du på varmen. På femten sekunder er metalltråden kvitglødende, og du trykker på en knapp på håndtaket og løkka begynner å stramme seg og skjærer gjennom kadaveret. Det er ingen sidelengs bevegelse og derfor mye mindre sjanse for at mora skal bli kutta i. Og hvis hu likevel skulle bli det, er det to fordeler til ...»

«Prøver du å selge oss detta verktøyet, eller?» spurte Skarre flirende mens blikket søkte Harry etter respons.

«På grunn av temperaturen er metalltråden helt steril,» fortsatte Holm. «Den overfører itte bakterier eller forgifta blod fra kadaveret. Og varmen gjør at små blodårer svis att og begrenser blødning.»

«OK,» sa Harry. «Veit du sikkert at det er et sånt redskap han har brukt?»

«Nei,» sa Holm. «Je kunne ha testa det hvis je hadde fått tak i én, men veterinæren je

snakka med sa at løkkebrennere itte er godkjent av Landbruksdepartementet i Norge.» Han så på Harry med et uttrykk av dyp og ekte beklagelse.

«Vel,» sa Harry. «Om det ikke er drapsvåpenet, ville det i hvert fall forklart hvordan han kunne kappet av hodet hennes stående i den bekken. Hva sier dere andre?»

«Frankrike,» sa Katrine Bratt. «Først giljotinen og nå dette.»

Skarre snurpet munnen og ristet på hodet. «Høres for sært ut. Hvor har han fått tak i en sånn løkkegreie, for eksempel? Hvis den ikke er godkjent, mener jeg.»

«Vi kan begynne der,» sa Harry. «Sjekker du det, Skarre?»

«Jeg tror ikke på den greia, sa jeg.»

«Beklager formuleringen,» sa Harry. «Jeg mente: 'Det sjekker du, Skarre.' Noe mer, Holm?»

«Nei. Det må ha vøri masse blod på åstedet, men det eneste blodet vi fant var på låven etter

hønene som var slakta. Apropos hønene, så viste kroppstemperaturen og romtemperaturen at dom ble slakta cirka klokka halv sju. Litt usikkert fordi den eine høna var varmere enn dom andre to.»

«Hadde sikkert feber,» lo Skarre.

«Og snømannen?» spurte Harry.

«På en haug med snøkrystaller som skifter form fra time til time finn du ikke fingeravtrykk, men du burde finne rester av hud fra henda sida snøkrystaller er skarpe. Eventuelt fibrer fra hansker eller votter, hvis han har brukt det. Men vi fant ingen av delene.»

«Gummihansker,» sa Katrine.

«Ellers var det nichts,» sa Holm.

«Vel. Vi har i hvert fall et hode. Har dere sjekket tennene ...»

Harry ble avbrutt av Holm som hadde satt opp et bebreidende ansiktsuttrykk: «Etter ting hu kan ha bitt i og som har festa seg? Håret hennes? Fingermerker på halsen? Andre ting teknikere ikke tenker på?»

Harry nikket et «beklager» og så på klokka: «Skarre, selv om du mener Rolf Ottersen ikke er typen, finner du ut hvor han befant seg og hva han gjorde i tidsrommet Birte Becker forsvant. Jeg tar en prat med Filip Becker. Katrine, du setter deg ned med alle savnetsakene inkludert disse to og ser etter likheter.»

«OK,» sa hun.

«Du sjekker alt,» sa Harry.

«Drapstidspunkt, månefase, hva som gikk på TV, hårfarge på ofrene, om noen av dem hadde lånt samme boka på biblioteket, deltatt på samme seminar, tverrsummen på telefonnumrene. Vi må vite hvordan han velger dem ut.»

«Vent litt,» sa Skarre. «Har vi alt bestemt oss for at det er en sammenheng nå? Burde vi ikke være åpne for alle muligheter.»

«Du kan være så føkking åpen du vil,» sa Harry, reiste seg og sjekket at han hadde bilnøkklene i lomma. «Så lenge du gjør som sjefen din sier. Sistemann slukker lyset.»

Harry sto og ventet på heisen da han hørte noen komme. Skrittene stoppet rett bak ham.

«Jeg snakket med en av tvillingene i friminuttet på skolen i morges.»

«Ja vel?» Harry snudde seg og så på Katrine Bratt.

«Jeg spurte hva de hadde gjort i forgårs.»

«I forgårs?»

«Den dagen Birte Becker forsvant.»

«Nettopp.»

«Hun og søsteren og moren var i byen hele dagen. Hun husket det fordi de var på Kon-Tiki-museet etter en legesjekk. Og overnattet hos tante mens moren var på besøk hos en venninne. Far var hjemme og passet huset. Alene.»

Hun sto så nær at Harry kunne kjenne parfymen hennes. Den duftet ikke som noe han hadde kjent hos en kvinne. Sterkt krydret og helt uten sødme.

«Mm. Hvem av tvillingene var det du snakket med?»

Katrine Bratt holdt blikket hans. «Aner ikke. Har det noe si?»

Et pling fortalte Harry at heisen hans var kommet.

Jonas tegnet en snømann. Meningen var at den skulle smile og synge, at det skulle være en glad snømann. Men han fikk det ikke til, den stirret bare uttrykksløst tilbake på ham fra det store, hvite arket. Rundt ham i det store auditoriet var det nesten stille, bare lyden av farens kritt som skrapet og av og til slo mot tavlen der fremme, og studentenes penner som hvisket mot arkene. Han likte ikke penn. Brukte man penn, kunne man ikke viske ut, kunne ikke forandre, da ble det som var tegnet værende slik for bestandig. Han hadde våknet i dag og tenkt at mamma var tilbake, at alt var i orden og hadde løpt inn på soverommet hennes. Men der hadde bare far stått og kledd på seg og sagt at Jonas også måtte få på seg klærne, at han skulle bli med på Universitetet i dag. Penn.

Rommet skrånet nedover mot der faren sto, og lignet en teatersal. Faren hadde ikke sagt et ord til studentene, ikke engang da han og Jonas kom inn. Bare nikket til dem, pekt på plassen Jonas skulle sitte på og så gått rett bort til tavlen og begynt å skrive. Og studentene var visst vant til det, for de hadde sittet klare og begynt å notere med én gang. Tavlene ble fulle av tall og små bokstaver og noen underlige kruseduller som Jonas ikke visste hva betydde. Faren hadde en gang forklart ham at det var et eget språk som het fysikk, som han brukte til å lage fortellinger. Da Jonas hadde spurt om det var eventyr, hadde faren ledd og sagt at fysikk bare kunne brukes til å fortelle sånt som var sant, det var et språk som ikke greide å skrive selv om man prøvde.

Noen av krusedullene var morsomme. Og ganske fine.

Det drysset kritt ned på farens skuldre. Et fint, hvitt lag som la seg som snø på jakkestoffet. Jonas så på farens rygg og prøvde å tegne

ham. Men det ble heller ingen glad snømann. Og plutselig ble det helt stille i rommet. Alle pennene hadde sluttet å hviske. Fordi krittstykket hadde stoppet. Det sto stille øverst på tavlen, så høyt oppe at faren måtte strekke armen over hodet for å nå opp dit. Og nå så det ut som krittstykket hadde satt seg fast og at faren hang fra tavlen, som Per Ulv når han henger etter en liten gren i fjellveggen og det er veldig, veldig langt ned. Så begynte farens skuldre å riste, og Jonas tenkte at han prøvde å få løs krittet, få det til å gå igjen, men at det ikke ville. Det gikk et sus gjennom rommet, som om alle åpnet munnen på likt og trakk pusten. Så fikk faren endelig krittet løs, gikk til utgangsdøra uten å snu seg og forsvant. Han skal hente et nytt kritt, tenkte Jonas. Det steg en gradvis høyere summing av stemmer opp fra studentene rundt ham. Han oppfattet to ord. «Kona» og «forsvunnet». Han så på den nesten fullskrevne tavlen. Far hadde prøvd å skrive at hun var død, men krittet kunne bare

skrive sånt som var sant, så det hadde satt seg fast. Jonas brukte viskelæret på snømannen sin. Rundt ham pakket de sammen sakene sine, og det slo i klappseter da de reiste seg og gikk.

En skygge la seg over den mislykkede snømannen på arket, og Jonas så opp.

Det var politimannen, han store med det stygge ansiktet og de snille øynene.

«Skal du bli med meg, så ser vi om vi finner faren din?» spurte han.

Harry banket forsiktig på kontordøra med skiltet som sa prof. Filip Becker.

Da det ikke kom noe svar, åpnet han.

Mannen bak skrivebordet løftet hodet fra hendene: «Sa jeg vær så god ...»

Han holdt inne da han fikk øye på Harry. Og flyttet blikket ned til gutten som sto ved siden av.

«Jonas!» sa Filip Becker med en blanding av forvirring og irettesettelse. Øynene hans var

rødkantete. «Sa jeg ikke at du skulle sitte i ro?»

«Det var jeg som tok ham med,» sa Harry.

«Å?» Becker så på klokka og reiste seg.

«Studentene dine har gått,» sa Harry.

«Har de?» Becker dumpet ned i stolen igjen.

«Jeg ... jeg mente bare å gi dem en pause.»

«Jeg var der,» sa Harry.

«Var du? Hvorfor ...»

«Vi trenger alle en pause iblant. Kan vi ta en prat?»

«Jeg vil ikke at han skal være på skolen,» forklarte Becker etter å ha sendt Jonas inn på kafferommet med beskjed om å vente der.

«Alle spørsmålene, spekulasjonene, jeg vil ganske enkelt ikke ha det. Ja, det skjønner du sikkert.»

«Vel.» Harry tok ut en sigarettpakke, så spørrende på Becker og stakk den tilbake da professoren ristet bestemt på hodet. «Det er i hvert fall lettere å skjønne enn det som sto på tavla.»

«Det er kvantefysikk.»

«Høres skummelt ut.»

«Atomenes verden er skummel.»

«På hvilken måte da?»

«De bryter våre mest grunnleggende fysiske lover. Som den om at en ting ikke kan befinne seg to steder på en gang. Niels Bohr sa en gang at om du ikke blir skremt av kvantefysikk, så har du ikke skjønt det.»

«Men du skjønner det?»

«Nei, er du gal, det er jo bare kaos. Men jeg foretrekker det kaoset fremfor dette kaoset.»

«Hvilket?»

Becker sukket. «Vår generasjon voksne har gjort seg til tjenere og sekretærer for barna sine. Så også Birte, dessverre. Det er så mange avtaler og bursdager og favorittpålegg og fotballtreninger at jeg blir gal. I dag ringte de fra et eller annet legekantor ute på Bygdøy fordi Jonas ikke hadde kommet til time. Og i ettermiddag skal han på en fotballtrening jeg ikke

aner hvor er, og hans generasjon har jo aldri hørt om at det går an å ta bussen.»

«Hva feiler det Jonas?» Harry tok fram notatblokk han aldri skrev på, men som av erfaring virket skjerpende på folk.

«Ingenting. Vanlig legesjekk, går jeg ut fra.» Becker viftet det irritert vekk. «Og jeg går ut fra at ditt besøk gjelder noe annet?»

«Ja,» sa Harry. «Jeg vil vite hvor du var i går ettermiddag og kveld.»

«Hva?»

«Bare rutine, Becker.»

«Har dette noen sammenheng med ... med ...» Becker nikket i retning av Dagbladet som lå øverst på en av papirbunkene.

«Det veit vi ikke,» sa Harry. «Bare svar, er du snill.»

«Si meg, er dere sinnssyke?»

Harry så på klokka uten å svare.

Becker stønnet høyt. «La gå, jeg vil jo hjelpe til. I går kveld satt jeg her og jobbet med en

artikkel om bølgelengder i hydrogen som jeg håper å få publisert.»

«Kolleger som kan bekrefte at du var her?»

«Grunnen til at norsk forsknings bidrag til verdenssamfunnet er så marginalt, er at norske akademikeres selvtilfredshet bare overgår av deres latskap. Jeg var som vanlig mutters alene.»

«Og Jonas?»

«Han ordnet seg mat og satt og så på TV til jeg kom hjem.»

«Som var når?»

«Rett etter ni, mener jeg.»

«Mm.» Harry lot som han noterte. «Har du gått igjennom Birtes saker?»

«Ja.»

«Funnet noe?»

Filip Becker strøk en finger over munnviken og ristet på hodet. Harry holdt blikket hans. Brukte tausheten som vektstang. Men Becker hadde stengt.

«Takk for hjelpen,» sa Harry, stakk notatblokka i jakkelomma og reiste seg. «Jeg sier til Jonas at han kan komme inn.»

«Vent med det, er du snill.»

Harry fant kafferommet hvor Jonas satt og tegnet med tungespissen stikkende ut av munviken. Han stilte seg ved siden av gutten og kikket ned på arket som foreløpig bare hadde to ujevnt tegnete sirkler.

«En snømann.»

«Ja,» sa Jonas og kikket opp. «Hvordan så du det?»

«Hvorfor skulle mamma ta deg med til lege, Jonas?»

«Vet ikke.» Jonas tegnet et hode på snømannen.

«Hva het legen?»

«Vet ikke.»

«Hvor var det?»

«Jeg fikk ikke si det til noen. Ikke til far en gang.» Jonas lente seg over arket og tegnet hår på snømannens hode. Langt hår.

«Jeg er politimann, Jonas. Jeg prøver å finne moren din.»

Blyanten skrapet hardere og hardere, og håret ble svartere og svartere.

«Jeg vet ikke hva det heter der.»

«Husker du noe som var i nærheten?»

«Kuene til kongen.»

«Kuene til kongen?»

Jonas nikket. «Hun som sitter bak vinduet heter Borghild. Jeg fikk kjærlighet fordi hun fikk suge blod på sånn sprøyte.»

«Er det noen spesiell du tegner?» spurte Harry.

«Nei,» sa Jonas og konsentrerte seg om øyevippene.

Filip Becker sto ved vinduet og så at Harry Hole krysset parkeringsplassen. Tankefull slo han den lille, svarte notisboka mot håndflaten. Han lurte på om førstebetjenten hadde trodd ham da han hadde gitt inntrykk av at han ikke hadde visst at politimannen var til stede under

forelesningen. Eller at han hadde jobbet med en artikkel kvelden før. Eller at han ikke hadde funnet noe blant Birtes saker. Den svarte notisboka hadde ligget i skriverbordsskuffen hennes, hun hadde ikke engang gjort noe forsøk på å gjemme den. Og det som sto der ...

Han måtte nesten le. Det enfoldige kvin-nemennesket hadde trodd hun kunne lure ham.

Kapittel 11

Dag 4. Dødsmaske

Katrine Bratt satt bøyd over PC-en da Harry stakk hodet inn.

«Finner du noen likheter?»

«Ikke noe særlig,» sa Katrine. «Alle kvinnene hadde blå øyne, bortsett fra det er de helt ulike utseendemessig. Alle hadde mann og barn.»

«Jeg har et sted vi kan begynne,» sa Harry. «Birte Becker har tatt med Jonas til en lege et sted i nærheten av kyrne til kongen. Det må være kongsgården på Bygdøy. Og du sa at tvillingene var på Kon-Tiki-museet etter et legebesøk. Også Bygdøy. Filip Becker kjente ikke til legen, men kanskje Rolf Ottersen gjør det.»

«Jeg ringer.»

«Og så kommer du inn til meg.»

På kontoret tok Harry opp håndjernene, festet den ene mansjetten rundt sitt eget handledd og slo den andre mot bordbeinet mens han spilte av telefonsvareren. Rakel sa at Oleg kom til å ta med en kompis til skøyteavtalen deres på Valle Hovin. Det var en overflødig beskjed, og han visste at det var en kamuflert påminnelse i tilfelle Harry skulle ha glemt hele greia. Harry hadde til dags dato aldri glemt en avtale med Oleg, men han aksepterte disse små meldingene andre kanskje ville tatt som mistillitserklæringer. Ja, mer, han *likte* dem. Fordi det fortalte noe om hva slags mor hun var. Og fordi hun kamuflerte påminnelsen for ikke å fornærme ham.

Katrine kom inn uten å banke på.

«Kinky,» sa hun og nikket mot bordbeinet Harry satt lenket fast til. «Men jeg liker det.»

«Énhånds speedcuffing,» smilte Harry.

«Noe tull jeg plukka opp i Statene.»

«Du burde prøve de nye speedcuffjernene til Hiatts. Du behøver ikke tenke på om du slår

fra høyre eller venstre, mansjettarmen vil uansett svinge rundt håndleddet hvis du treffer rent. Og så burde du øve med to sett håndjern, ett rundt hvert håndledd, så har du to forsøk på å treffe.»

«Mm.» Harry åpnet håndjernene. «Hva gjaldt det?»

«Rolf Ottersen har ikke hørt om noe legebesøk eller noen lege på Bygdøy. Tvert om, de har en fastlege i Bærum. Jeg kan snakke med tvillingene om noen av dem husker legen, eller vi kan ringe legekantorene på Bygdøy og sjekke selv. Det er bare fire av dem. Her.»

Hun la en gul lapp på pulen hans.

«De har ikke lov til å oppgi navn på pasienter,» sa han.

«Jeg snakker med tvillingene etter skoletid.»

«Vent,» sa Harry, løftet telefonrøret og slo det første nummeret.

En nasal stemme svarte med legekantorets navn.

«Er Borghild der?» spurte Harry.

Ingen Borghild.

På det andre nummeret opplyste en like nasal telefonsvarer at legekontoret kun tok telefonen i et tidsvindu som var to timer trangt og for lengst for sent.

På det fjerde svarte en kvitrende, nesten lat-termild stemme endelig det han håpet:

«Ja. Det er meg.»

«Hei, Borghild, dette er førstebetjent Harry Hole, Oslo politidistrikt.»

«Fødselsdato?»

«En gang på vårparten, men dette gjelder en drapssak. Jeg går ut fra at du har lest avisa i dag. Det jeg vil vite er om du har sett Sylvia Ottersen den siste uka?»

Det ble stille i andre enden av røret.

«Et øyeblikk,» sa hun.

Harry hørte at hun reiste seg og ventet. Så var hun tilbake:

«Beklager, herr Hole. Pasientopplysninger er belagt med taushetsplikt. Og det tror jeg politiet vet.»

«Det veit vi. Men tar jeg ikke feil, er det døtrene hennes som er pasienter, ikke Sylvia.»

«Like fullt. De ber om informasjon som indirekte kan avsløre hvem som er pasienter her.»

«Jeg minner om at dette er en drapssak.»

«Jeg minner om at De kan komme tilbake med en rettskjennelse. Vi er muligens mer enn gjennomsnittlig påholdne når det gjelder pasientopplysninger, men det ligger i sakens natur.»

«Natur?»

«Våre spesialområder.»

«Som er?»

«Plastisk kirurgi og spesialoperasjoner. Se vår nettside. Kirklinikk dått no.»

«Takk, men jeg tror jeg har fått vite nok foreløpig.»

«Hvis De føler det, så.»

Hun la på.

«Nå?» spurte Katrine.

«Jonas og tvillingene har vært hos samme lege,» sa Harry og la seg bakover i stolen. «Og det betyr at vi er i gang.»

Harry kjente rushet, sitringen som alltid kom når han for første gang kjente teften av beistet. Og etter rushet kom Den Store Besettelsen. Som var alt på én gang; forelskelse og dop, blindhet og klarsyn, mening og galskap. Kollegene snakket av og til om spenningen, men dette var noe annet, noe mer. Han hadde aldri fortalt noen om Besettelsen eller gjort noe forsøk på å analysere den. Han hadde ikke tort. Alt han visste var at den hjalp ham, drev ham, var bensinen i jobben han var satt til. Mer hadde han ikke lyst til å vite. Virkelig ikke.

«Og nå?» sa Katrine.

Harry åpnet øynene og bykset opp fra stolen. «Nå drar vi på shopping.»

Butikken Taste of Africa lå rett ved den travleste handlegata på Majorstua, Bogstadveien. Men dessverre de fjorten meterne inn i sidegata som gjorde at beliggenheten likevel var perifer.

Det ringte i en dørbjelle da Harry og Katrine kom inn. I den dempede belysningen – eller mer presist; manglende belysningen – så han grovt vevde tepper i sterke farger, saronglignende stoffer, store puter med vestafrikanske mønstre, små salongbord som så ut som de var hogd rett ut av regnskogen, og høye, tynne trefigurer som forestilte masaier og et utvalg av savannens mest kjente dyr. Alt virket nøye planlagt og gjennomført; det var ingen synlige prislapper, fargene var tilpasset hverandre og produktene plassert i par som i Noas ark. Det så kort sagt mer ut som en utstilling enn en butikk. En lett nedstøvet utstilling. Inntrykket ble forsterket av den nesten unaturlige

stillheten da døra smekket igjen og bjella sluttet å ringe.

«Hallo?» ropte en stemme fra et stykke inn i butikken.

Harry gikk etter lyden. I mørket innerst i lokalet, bak en enorm tresjiraff og bare opplyst av en enkelt spot, så han ryggen på en kvinne som sto på en stol. Hun holdt på å henge opp en svart, grinende ansiktsmaske av tre på veggen.

«Hva gjelder det?» sa hun uten å snu seg.

Det lød som hun antok at de kunne være hva som helst, bare ikke kunder.

«Vi kommer fra politiet.»

«Å ja.» Kvinnen snudde seg, spotlyset falt på ansiktet og Harry kjente hjertet stoppe og trådte automatisk et skritt bakover. Det var Sylvia Ottersen.

«Noe galt?» spurte hun og fikk en rynke mellom brilleglassene.

«Hvem ... er du?»

«Ane Pedersen,» sa hun, og i det samme skjønte hun tydeligvis grunnen til Harrys perplekse ansiktsuttrykk: «Jeg er søsteren til Sylvia. Vi er tvillinger.»

Harry begynte å hoste.

«Dette er førstebetjent Harry Hole,» hørte han Katrine si bak seg. «Og jeg er Katrine Bratt. Vi håpet å finne Rolf her.»

«Han er hos begravelsesbyrået.» Ane Pedersen holdt inne, og i samme øyeblikk visste alle tre hva de andre tenkte: Hvordan begraver man egentlig et hode?

«Og du har steppet inn?» hjalp Katrine til.

Ane Pedersen smilte fort. «Ja.» Hun steg forsiktig ned fra stolen, fremdeles med tremasken i hånden.

«Festmaske eller åndemaske?» spurte Katrine.

«Festmaske,» sa hun. «Hutu. Øst-Kongo.»

Harry så på klokka. «Når er han tilbake?»

«Jeg vet ikke.»

«Ingen idé?»

«Som sagt, jeg vet ...»

«Det der er virkelig en fin maske,» avbrøt Katrine. «Du har vært i Kongo og kjøpt den selv, ikke sant?»

Ane så forbløffet på henne. «Hvordan vet du det?»

«Jeg ser at du holder den slik at du ikke dekker øynene eller munnen. Du respekterer åndene.»

«Du er interessert i masker?»

«Litt,» sa Katrine og pekte på en svart maske med små armer på siden og bein som hang fra undersiden. Ansiktet var halvt menneske, halvt dyr. «Det må være en Kpeliemaske?»

«Ja. Fra Elfenbenskysten. Senufo.»

«En dommermaske?» Katrine strøk en hånd over de fettete, stive dyrehårene som hang fra kokosnøttskallet øverst på masken.

«Oi, du kan jo mye,» smilte Ane.

«Hva er en dommermaske?» spurte Harry.

«Akkurat det det høres ut som,» sa Ane. «I Afrika er ikke slike masker bare tomme symboler. En person som bærer en slik maske i Losamfunnet får automatisk all utøvende og dømmende makt. Det er ingen som setter spørsmålstegn ved autoriteten til bæreren, masken gir makt i seg selv.»

«Jeg så det hang to dødsmasker ved døra,» sa Katrine. «Virkelig flotte.»

Ane smilte til svar. «Jeg har flere. De er fra Lesotho.»

«Kan jeg få se?»

«Ja visst. Vent her litt.»

Hun forsvant, og Harry så på Katrine.

«Jeg tror bare det kan være verdt å ta en prat med henne,» besvarte hun hans uuttalte spørsmål. «Sjekke om det er noen familiehemmeligheter, skjønner?»

«Skjønner. Og det gjør du best alene.»

«Du måtte rekke noe.»

«Jeg er på kontoret. Om Rolf Ottersen dukker opp, så husk å få den erklæringen om å sette til side legens taushetsplikt.»

Harry kastet et blick på de læraktige, krympede og skrikende menneskeansiktene ved døra før han gikk ut. Han gikk ut fra at de var etterligninger.

Eli Kvale trillet handlevognen mellom reolene på ICA-butikken ved Ullevaal Stadion. Det var en stor butikk. Litt dyrere enn andre butikker, men med mye bedre utvalg. Hun gikk ikke her hver dag, bare når hun skulle lage noe godt. Og i kveld skulle eldstemann, Trygve, komme hjem fra USA. Han studerte økonomi i Montana på tredje året, men hadde ingen eksamener denne høsten og skulle lese hjemme til januar. Andreas skulle kjøre rett fra prestekontoret og hente ham på Gardermoen. Og hun visste at når de kom hjem, ville de allerede være langt inne i diskusjoner om fluefiske og padleturer.

Hun lente seg over kjøledisken og kjente kulden som slo opp idet en skygge passerte henne. Og uten å se visste hun at det var den samme. Den samme skyggen som hadde passert henne da hun sto i ferskvaredisken og på parkeringsplassen da hun låste bilen. Det betydde ingenting. Det var bare det gamle som kom til overflaten. Hun hadde avfunnet seg med at frykten aldri helt kom til å slippe taket, selv om det var en halv mannsalder siden nå. Ved kassene valgte hun den lengste køen, hennes erfaring var at den som regel gikk fortest. Hun trodde i hvert fall det var hennes erfaring. Andreas mente hun tok feil. En person stilte seg bak henne. Så var de flere som tok feil, tenkte hun. Hun snudde seg ikke, tenkte bare at personen måtte ha en masse frossenvarer, hun kunne kjenne kulda mot ryggen.

Men da hun likevel snudde seg, var det ikke lenger noen bak henne. Blikket hennes ville

søke de andre køene. Ikke begynn, tenkte hun. Ikke begynn nå igjen.

Da hun kom utenfor, tvang hun seg til å gå sakte bort til bilen, ikke se seg om, bare låse opp, legge inn varene, sette seg inn og starte bilen. Og da Toyotaen krabbet oppover de lange bakkene mot tomannsboligen på Nordberg, tenkte hun bare på Trygve og på middagen som skulle stå klar når de kom inn døra.

Harry lyttet til Espen Lepsvik på telefonen mens han myste opp på bildene av døde kolleger. Lepsvik hadde allerede fått gruppa si opp å stå og ba Harry om tilgang til alle relevante opplysninger.

«Du får et passord av datasjefen vår,» sa Harry. «Så går du inn på samlemappa Snømannen på fellesområdet til Voldsavsnittet.»

«Snømannen?»

«Noe skal den hete.»

«OK. Takk, Hole. Hvor ofte vil du ha rapporter fra meg?»

«Bare når du har noe. Og Lepsvik?»

«Ja?»

«Tråkk rundt og utenfor bedet.»

«Og nøyaktig hva er bedet?»

«Du konsentrerer deg om tips, vitner og folk med rulleblad som gjør dem til mulige seriemordere. Det er der den største jobben er.»

Harry visste hva den erfarne KRIPOS-etterforskeren tenkte: Drittjobbene.

Lepsvik kremtet. «Så vi er enige om at det er en sammenheng mellom forsvinningene?»

«Vi behøver ikke være enige. Gjør som du føler.»

«Fint.»

Harry la på og så på PC-skjermen foran seg. Han hadde gått inn på nettsiden Borghild hadde anbefalt og sett bilder av skjønnheter og modellpene menn med prikkete streker i ansikter og på kroppen som antydte hvor deres perfekte utseende likevel kunne – om ønskelig – få justeringer. Idar Vetlesen selv smilte mot

ham fra et bilde, til forveksling lik sine egne modeller.

Under bildet av Idar Vetlesen hadde det stått et resymé av diplomer og kurser med lange navn på fransk og engelsk som for alt Harry visste hadde vært unnagjort på to måneder, men altså ga deg retten til å føye nye latinske forkortelser til doktortittelen din. Han hadde søkt på Idar Vetlesens navn på Google, og det hadde kommet opp resultatlister fra noe han skjønte var curlingkonkurranser samt en gammel nettside fra en av hans gamle arbeidsplasser, Marienlystklubben. Det var da han så navnet ved siden av Idar Vetlesens at han tenkte at det sannsynligvis er sant; at Norge er et så lite land at alle er maks to bekjente fra å kjenne hverandre.

Katrine Bratt kom inn og dumpet ned i stolen foran Harry med et dypt sukk. La beina i kors.

«Tror du det er sant at vakre mennesker er mer opptatt av skjønnhet enn stygge?» spurte

Harry. «Er det derfor de pene fikser på utseendet?»

«Jeg vet ikke,» sa Katrine. «Men det er vel en slags logikk i det. Mennesker med høy IQ er så opptatt av IQ at de har laget sin egen klubb, ikke sant? Man fokuserer vel på det man har. Jeg tipper du er temmelig stolt av ditt etterforskningstalent.»

«Du mener rottefangergenet? Den medfødte evnen til å få sperret inne mennesker med mentale lidelser, rusproblemer, godt under gjennomsnittlig intellekt og godt over gjennomsnittlig jævnlig oppvekst?»

«Så vi er bare rottefangere, altså?»

«Jepp. Og det er derfor vi blir så glade når det en sjelden gang kommer en slik sak som denne på bordet. En mulighet til å ta storvilt, skyte seg en løve, en elefant, en føkking dinosaur.»

Katrine lo ikke, nikket tvert om alvorlig.

«Hva hadde tvillingsøsteren til Sylvia å fortelle?»

«Jeg sto i fare for å bli en venninne,» sukket Katrine og foldet hendene over et strømpekledd kne.

«Få høre.»

«Vel,» begynte hun, og Harry la merke til sitt eget «vel» i hennes munn. «Ane fortalte at både Sylvia og Rolf mente at Rolf hadde vært den heldige da de to ble sammen. Mens alle andre rundt dem mente det var motsatt. Rolf var akkurat ferdig utdannet ingeniør fra Teknisk Høyskole i Bergen og hadde flyttet til Oslo og en jobb i Kværner. Sylvia var visstnok typen som våkner hver morgen med en ny idé om hva hun skal bli. Hun hadde et halvt dusin helt forskjellige grunnfag og har aldri vært i samme jobb lenger enn et halvt år. Hun var steil, hissig og bortskjemt, erklært sosialist og tiltrukket av tankeretninger som forkynste utsletting av jeget. De få venninnene hun hadde, manipulerte hun, og mennene hun involverte seg med, gikk etter kort tid fordi de ikke orket mer. Søsteren mente at Rolf ble så dypt

forelsket fordi Sylvia representerte det helt motsatte. Han hadde nemlig fulgt i sin fars fotspor, blitt ingeniør og kom fra en familie som trodde på kapitalismens usynlige, velgjørende hånd og borgerlig lykke. Sylvia mente at vi i den vestlige sivilisasjonen var materialister og korrumperte som mennesker, at vi hadde glemt vår egentlige identitet og kilde til lykke. Og at en eller annen konge i Etiopia var den reinkarnerte Messias.»

«Haile Selassie,» sa Harry.

«Rastafaritroen.»

«Alt du vet.»

«Bob Marley-plater. Vel, det forklarer kanskje linken til Afrika.»

«Kanskje.» Katrine skiftet stilling i stolen, det venstre beinet over det høyre nå, og Harry styrte blikket sitt et annet sted. «Rolf og Sylvia tok i alle fall ett år fri og reiste rundt i Vest-Afrika. Det ble en dannelsesreise for dem begge. Rolf oppdaget at hans kall var å hjelpe Afrika tilbake på fote. Sylvia, som hadde

tatovert et svært etiopisk flagg på ryggen, oppdaget at alle mennesker er seg selv nærmest, også i Afrika. Så de startet opp Taste of Africa. Rolf for å hjelpe et fattig kontinent, Sylvia fordi kombinasjonen billig import og statsstøtte virket som lettjente penger. Akkurat som da hun ble tatt med en ryggsekk full av marihuana i tollen på Fornebu da hun kom fra Lagos.»

«Se det.»

«Sylvia fikk en kort, betinget dom fordi hun greide å sannsynliggjøre at hun ikke visste hva som var i sekken, at hun hadde tatt den med fra en familie som en vennetjeneste for en nigerianer som bodde i Norge.»

«Mm. Hva mer?»

«Ane liker Rolf. Han er snill, omtenksom og grenseløst glad i barna. Men visstnok helt blind når det gjaldt Sylvia. To ganger forelsket Sylvia seg i andre menn og flyttet fra Rolf og barna. Men mennene forlot henne og begge gangene tok Rolf henne gladelig tilbake.»

«Hvordan holdt hun på ham, tror du?»

Katrine Bratt smilte et nesten trist smil og så ut i lufta mens hånden strøk over skjørtekanten: «Det vanlige, tipper jeg. Ingen klarer å gå fra en de har bra sex med. De kan prøve, men de kommer alltid tilbake. Vi er enkle sånn, ikke sant?»

Harry nikket langsomt. «Og hva med mennene som gikk fra henne og ikke kom tilbake?»

«Menn er forskjellige. Noen av dem får etter hvert prestasjonsangst.»

Harry så på henne. Og bestemte seg for ikke å forfølge temaet.

«Traff du Rolf Ottersen?»

«Ja, han kom ti minutter etter at du var gått,» sa Katrine. «Og han så bedre ut enn sist. Han hadde aldri hørt om Kirurgisk Klinikk på Bygdøy, men han undertegnet erklæringen om å frita legen for taushet.» Hun la et sammenbrettet ark på bordet hans.

En iskald vind blåste over de lave tribunenene på Valle Hovin der Harry satt og så på skøytelepperne som gled rundt banen. Olegs teknikk var blitt mykere og mer effektiv det siste året. Hver gang kompisen hans satte opp farten og var på vei forbi, gikk Oleg dypere ned, la litt ekstra kraft i frasparket og gled rolig fra igjen.

Harry ringte Espen Lepsvik og de oppdaterte hverandre, og Harry fikk vite at en mørk sedan var blitt observert på vei inn i Hoffveien en gang sent den kvelden Birte forsvant. Og at den hadde kommet tilbake samme vei ikke lenge etterpå.

«Mørk sedan,» hutret Harry bistert. «En gang sent på kvelden.»

«Ja, jeg vet det ikke er stort,» sukket Lepsvik.

Harry stakk telefonen i jakkelomma da han merket at noe skygget for det ene flomlyset.

«Beklager at jeg er litt sen.»

Han så opp og inn i det smilende, joviale ansiktet til Mathias Lund-Helgesen. Rakels utsendte slo seg ned: «Er du en vinteridrettsmann, Harry?»

Harry tenkte at Mathias hadde dette direkte blikket som så deg, og et ansiktsuttrykk som var så inderlig at det ga deg følelsen av at han lyttet selv når han snakket.

«Ikke spesielt. Litt skøyter. Og du?»

Mathias ristet på hodet. «Men jeg har bestemt meg for at den dagen mitt livsverk er over og jeg er så syk at jeg ikke vil leve lenger, så skal jeg ta heisen opp til toppen av hopptårnet i den bakken der.»

Han pekte over skulderen med tommelen og Harry behøvde ikke snu seg. Holmenkollbakken, Oslos kjæreste monument og dårligste hoppbakke, kunne sees fra hvor som helst i byen.

«Og så skal jeg hoppe. Ikke på ski, men ut fra tårnet.»

«Dramatisk,» sa Harry.

Mathias smilte. «Førti meter fritt fall. Over på noen sekunder.»

«Ikke noe som er nært forestående, håper jeg.»

«Med det nivået jeg har på anti-SCL-70 i blodet, vet en aldri,» lo Mathias bistert.

«Anti-SCL-70?»

«Nå ja, antistoffer er jo bra, men man bør alltid være mistenksom når de dukker opp. De er der av en grunn.»

«Mm. Jeg trodde ellers selvmord var en kjetersk tanke for en lege.»

«Ingen vet bedre enn leger hva sykdom har å by på. Jeg støtter meg på stoikeren Zenon som mente selvmordet er en aktverdigg handling når sykdom gjør døden mer attraktiv enn livet. Da han var nittiåtte år, fikk han stortåa ut av ledd. Det forstyrret ham så sterkt at han gikk hjem og hengte seg.»

«Så hvorfor ikke henge seg i stedet for å ta bryderiet med å komme seg helt opp i Holmenkollbakken?»

«Tja, døden skal jo liksom være en hyllest til livet. Dessuten må jeg innrømme at jeg liker tanken på publisiteten det ville medføre. Forskningen min trenger sårt litt oppmerksomhet, er jeg redd.» Mathias' joviale latter ble kuttet i biter av lyden av raske skøyteskjær. «Beklager forresten at jeg kjøpte nye lengdeløpsskøyter til Oleg. Rakel fortalte meg først etterpå at du hadde planlagt å kjøpe skøyter til bursdagen hans.»

«For all del.»

«Han ville helst hatt dem av deg, vet du.»

Harry svarte ikke.

«Jeg misunner deg, Harry. Du kan sitte her og lese avisa, ringe i mobiltelefonen, snakke med andre, for ham holder det at du bare *er* her. Når jeg heier og roper og tipser og gjør alt som det står i boka at en god, engasjert far skal gjøre, blir han bare irritert. Visste du at han sliper de skøytene hver dag fordi han vet du pleide å gjøre det? Og inntil Rakel påbød at skøytene skal oppbevares innendørs, insisterte

han på å ha skøytene liggende ute på trappa fordi du en gang har sagt at skøytestål alltid skal holdes kaldt. Du er rollemodellen hans, Harry.»

Harry grøsset ved tanken. Men et sted langt inni seg – nei, ikke engang så langt inne – gledet det ham å høre dette. Fordi han var en sjalu kjiping som hadde lyst en mild forbannelse over Mathias' forsøk på å vinne Oleg.

Mathias pirket på en frakkeknapp. «Det er underlig med barn i disse skilsmissetider, hvor sterk bevisstheten deres om hvem deres opphav er. Hvordan en ny far aldri kan erstatte den egentlige.»

«Den egentlige faren til Oleg bor i Russland,» sa Harry.

«På papiret, ja,» sa Mathias med et skjevt smil. «Men det er nok ikke slik i virkeligheten, Harry.»

Oleg passerte og vinket opp til de to. Mathias vinket tilbake.

«Du har jobbet sammen med en lege som heter Idar Vetlesen,» sa Harry.

Mathias så overrasket på ham. «Idar, ja. På Marienlystklinikken. Jøss, kjenner du Idar?»

«Nei, jeg søkte på navnet hans på Google og fikk opp en gammel side med ansatte leger på klinikken. Og der var ditt navn.»

«Det er jo flere år siden nå, men vi hadde mye moro på Marienlystklinikken. Den ble startet på et tidspunkt da alle trodde at private helseforetak var dømt til å tjene masse penger. Og stengt da man innså at slik var det ikke, gitt.»

«Dere gikk konkurs?»

«'Avviklet' tror jeg var ordet man brukte. Er du pasient hos Idar?»

«Nei, navnet hans dukket opp i forbindelse med en sak. Kan du si hva slags fyr han er?»

«Idar Vetlesen?» Mathias lo. «Ja, det kan jeg si ganske mye om. Vi studerte sammen og var i samme gjeng i mange år.»

«Betyr det at dere ikke har kontakt lenger?»

Mathias trakk på skuldrene. «Vi var nok ganske forskjellige, Idar og jeg. De fleste i gjen-gen vår på medisinstudiet så vel på legegjerningen som ... tja, som et kall. Bortsett fra Idar. Han sa rett ut at han studerte medisin fordi det var det høyest respekterte yrket. Jeg beundrer i hvert fall ærligheten hans.»

«Så Idar Vetlesen er opptatt av å få respekt?»

«Det var pengene også, selvfølgelig. Det var ingen som var overrasket da Idar slo inn på plastisk kirurgi. Eller at han endte opp med en klinikk for et utvalgt klientell av rike og ber-ømte. Han var alltid tiltrukket av de folkene der. Han vil være som dem, bevege seg i deres kretser. Problemet er at Idar alltid prøver litt for hardt. Jeg kan se for meg disse kjendisene som ansikt til ansikt smiler, men som bak ryg-gen hans kaller ham en innpåsletten, pretensiøs dust.»

«Vil du si at han er en person som er villig til å gå langt for å nå sine mål?»

Mathias tenkte seg om. «Idar har alltid vært på leting etter noe som kunne gi ham berømmelse. Problemet til Idar er ikke at han ikke er handledyktig, men at han aldri har funnet det store prosjektet sitt. Sist jeg snakket med ham lød han frustrert, ja, nesten deprimert.»

«Ser du for deg at han kan finne et prosjekt som kan gi ham berømmelse? Noe som ligger utenfor medisin, kanskje?»

«Det har jeg ikke tenkt over, men kanskje. Han er jo ikke den fødte lege, akkurat.»

«På hvilken måte?»

«På samme måte som Idar beundrer de vellykkede, forakter han de svake og syke. Han er ikke den eneste legen som gjør det, men den eneste som sier det rett ut.» Mathias lo. «Vi andre i vennegjengen startet som høylytte idealister som på et eller annet tidspunkt ble mer opptatt av overlegestillinger, nedbetaling av den nye garasjen og overtidssatser. Idar har i hvert fall ikke sviktet noen idealer; han var slik fra starten av.»

Idar Vetlesen lo høyt. «Sa Mathias virkelig det? At jeg ikke har sviktet noen idealer?»

Han hadde et pent, nesten feminint ansikt med øyebryn så smale at en kunne mistenke dem for å være nappet, og tenner så hvite og jevne at en kunne mistenke dem for ikke å være hans egne. Huden så myk og retusjert ut, og håret var tett og bølget vitalt. Han så kort sagt atskillig yngre ut enn sine trettisju år.

«Jeg veit jo ikke hva han mente med det,» løy Harry.

De satt i hver sin dype lenestol i et bibliotek i en stor, hvit villa av den gamle, ærverdige typen på Bygdøy. Hans barndomshjem, hadde Idar Vetlesen forklart ham da han hadde ledet Harry gjennom to store mørke stuer og inn i et rom med veggene dekket av bøker. Mikkjel Fønhus. Kjell Aukrust. Einar Gerhardsens *Til-litsmannen*. Bred, folkelig litteratur og politikerbiografier. En hel hylle med gulnede

utgaver av Det Beste. Harry hadde ikke sett en eneste tittel fra etter 1970.

«Å, jeg vet nok hva han mente,» klukklo Idar.

Det ante Harry hva Mathias hadde ment med at de to hadde hatt mye moro på Marienlystklinikken: de konkurrerte antagelig om å le mest.

«Mathias, den hellige faen. Heldige, mener jeg. Nei, for faen, jeg mener begge deler.» Idar Vetlesens latter skrallet. «De sier de ikke tror på Gud, men mine godfjotter av noen kolleger er noen vettskremte moralske strebere som samler på gode gjerninger fordi de innerst inne er livredde for å brenne i helvete.»

«Og det er ikke du?» spurte Harry.

Idar hevet et av sine fint formede øyebryn og så interessert på Harry. Han var iført et par myke, lyseblå innesko med løse lisser, olabukser og en hvit tennisskjorte med en polospill på venstre bryst. Harry kom ikke på hva

merket het, bare at han av en eller annen grunn forbandt det med kjedelige typer.

«Jeg kommer fra en praktisk anlagt familie, førstebetjent. Faren min var taxisjåfør. Vi tror på det vi ser.»

«Mm. Fint hus for en taxisjåfør.»

«Han var taxieier, hadde tre løyver. Men her på Bygdøy er og blir en som kjører drosje en tjener, en plebeier.»

Harry så på legen og prøvde å avgjøre om han gikk på speed eller andre piller. Vetlesen satt tilbakelent i stolen på en nesten overdrevet avslappet måte, som om han ville skjule en rastløshet eller oppspilthet. Harry hadde tenkt det samme da han hadde ringt og forklart at politiet ønsket svar på noen spørsmål, og Idar Vetlesen nesten overstrømmende hadde invitert ham hjem.

«Men du ville ikke kjøre taxi,» sa Harry.

«Du ville ... forskjønne mennesker?»

Vetlesen smilte. «Du kan si at jeg falbyr mine tjenester på forfengelighetens marked.

Eller at jeg reparerer menneskets ytre for å lindre smerte i det indre. Velg selv. Jeg gir egentlig faen.» Vetlesen lo som om han hadde diskontert en sjokkert reaksjon fra Harry. Da denne ikke kom, la Vetlesen ansiktet i mer alvorlige folder. «Jeg ser på meg selv som en skulptør. Jeg har ikke noe kall. Jeg liker å forandre på utseende, å forme ansikter. Har alltid likt det. Jeg er god på det, og folk betaler meg for det. Det er alt.»

«Mm.»

«Men det betyr ikke at jeg er helt uten prinsipper. Og taushetsplikten er en av dem.»

Harry svarte ikke.

«Jeg snakket med Borghild,» sa han. «Jeg vet hva du er ute etter, førstebetjent. Og jeg skjønner at dette er en alvorlig sak. Men jeg kan ikke hjelpe deg. Jeg er bundet av min taushetsplikt.»

«Ikke nå lenger.» Harry tok et sammenbrettet ark ut av innerlomma og la det på bordet mellom dem. «Dette er en erklæring

undertegnet av faren til tvillingene som fritar deg.»

Idar ristet på hodet. «Det hjelper ikke.»

Harry rynket pannen forbauset: «Å?»

«Jeg kan ikke si hvem som har vært hos meg og sagt hva, men jeg kan si på generell basis at de som kommer til en lege med sine barn, er beskyttet av taushetsplikten også overfor sin ektefelle om de ønsker det.»

«Hvorfor skulle Sylvia Ottersen skjule for sin mann at hun var her med tvillingene?»

«Vår praksis kan synes stivnakket. Men husk at mange av våre klienter er kjente mennesker som er utsatt for sladder og uønsket omtale. Gå på Kunstnernes Hus en fredagskveld og se deg rundt. Du aner ikke hvor mange av dem som har fått justert litt her og der på min klinikk. Og som ville besvime bare ved tanken på at det ble kjent at de har vært her. Vårt renommé bygger på diskresjon. Hvis det skulle komme fram at vi er slepphendte med pasientopplysninger, vil følgene være

katastrofale for klinikken. Det er jeg sikker på at du skjønner.»

«Vi har to drapsofre og ett eneste sammenfall,» sa Harry. «At de begge har vært på din klinikk.»

«Det verken vil eller kan jeg bekrefte. Men la oss for hypotesens skyld anta at det er tilfelle.» Vetlesen veivet i luften med en hånd. «Hva så? Norge er et land med få mennesker og enda færre leger. Vet du hvor mange håndtrykk vi alle er fra å ha hilst på hverandre? Den tilfeldigheten at de skulle ha vært hos samme lege er ikke mer oppsiktsvekkende enn at de skulle ha befunnet seg på samme trikk på et tidspunkt. Noen gang truffet venner på trikken?»

Harry kunne ikke komme på en eneste gang. For det første tok han ikke trikken så ofte.

«Det var en lang tur å kjøre for å bli fortalt at du ikke vil fortelle meg noe,» sa Harry.

«Beklager. Jeg inviterte deg hit fordi jeg gikk ut fra at alternativet var å måtte møte på

Politihuset. Hvor pressen akkurat nå har døgnvakt for å sjekke hvem som kommer og går. Jo takk, jeg kjenner de folkene ...»

«Du veit at jeg kan få en rettskjennelse som setter taushetsplikten din til side?»

«Gjerne for meg,» sa Vetlesen. «For i så tilfelle har jo klinikken sitt på det tørre. Men inntil da ...» Han dro en imaginær glidelås for munnen.

Harry flyttet seg i stolen. Han visste at Idar visste at han visste. At for å få tingretten til å sette til side taushetsplikten, selv i en draps-sak, krevde de klare indisier på at legens opplysninger måtte være av betydning. Og hva hadde de? Som Vetlesen selv sa; et møte på trikken. Harry kjente en trang til å gjøre noe. En drink. Eller løfte jern. Tungt og lenge. Han trakk pusten:

«Jeg er uansett nødt til å spørre hvor du var tredje og femte november om kvelden.»

«Jeg regnet med det,» smilte Vetlesen. «Så jeg har tenkt. Jeg var her sammen med ... ja, her er hun jo.»

En eldre kvinne med musegrått hår hengende som en gardin rundt hodet, kom inn i rommet med museskritt og et sølvbrett med to kaffekopper som klirret faretruende. Ansiktet hadde et uttrykk som om det var kors og tornekrone hun bar. Hun kastet et blikk på sønnen som straks spratt opp og overtok brettet.

«Takk, mor.»

«Knyt skolissene dine.» Hun snudde seg halvt mot Harry. «Skal noen informere meg om hvem som kommer og går i huset mitt?»

«Det er førstebetjent Hole, mor. Han lurte på hvor jeg var på kvelden i går og for tre dager siden.»

Harry, reiste seg og rakte fram hånden.

«Selvfølgelig husker jeg,» sa hun og ga Harry et oppgitt ansiktsuttrykk og en beinete hånd med leverflekker. «I går så vi jo på det

debattprogrammet hvor curlingvennen din var med. Og jeg likte ikke det han sa om Kongehuset. Hva er det han heter igjen?»

«Arve Støp,» sukket Idar.

Den gamle damen lente seg fram mot Harry. «Han sa at vi burde legge ned hele Kongehuset. Kan De tenke Dem å si noe så forferdelig? Hvor hadde vi vært om det ikke hadde vært for kongefamilien under krigen?»

«Akkurat der vi er,» sa Idar. «Sjelden har et statsoverhode gjort mindre fra eller til i en krig. Og han sa også at den brede støtten til monarkiet er det endelige beviset på at folk flest tror på troll og alver.»

«Er det ikke fryktelig?»

«I sannhet, mor,» smilte Idar, la en hånd på skulderen hennes og så ut som han i samme øyeblikk fikk øye på klokka, en Breitling som virket stor og klumpete på det smale håndledet. «Hei sann! Jeg må dra nå, Hole. Vi får skynde oss med denne kaffen.»

Harry ristet på hodet og smilte til fru Vetlesen. «Den er sikkert god, men jeg får ha den til gode.»

Hun sukket tungt, mumlet noe uhørlig, grep brettet og tøflet ut igjen.

Da Idar og Harry var kommet ut i gangen, snudde Harry seg. «Hva mente du med 'heldig'?»

«Unnskyld?»

«Du sa at Mathias Lund-Helgesen ikke bare var en hellig, men en heldig faen?»

«Å det! Bare dette fruentimmeret han har ordnet seg med. Mathias er ellers en ganske ta-fatt fyr på det området, men hun har visst hatt et par dårlige mannfolk i livet sitt. Trengte vel en godfjott som ham. Ja, ikke si til Mathias at jeg sa det. Eller forresten, bare si det.»

«Vet du forresten hva anti-SCL-70 er?»

«Det er et antistoff i blodet. Kan tyde på sklerodermi. Kjenner du noen som har det?»

«Jeg vet ikke engang hva sklerodermi er.»

Harry visste at han burde la det fare. Han *ville*

la det fare. Men han greide ikke: «Så Mathias sa hun hadde hatt dårlige mannfolk?»

«Min fortolkning. Sankt Mathias bruker ikke ord som dårlig om mennesker, i hans øyne har mennesker kun forbedringspotensial.» Idar Vetlesens latter kastet ekko innover i de mørke stuene.

Da Harry hadde takket for seg, fått på seg bootsene og sto på trappa utenfor, snudde han seg og så – idet døra gled igjen – at Idar satt bøyd og knyttet skolissene.

På vei tilbake ringte Harry til Skarre, ba ham printe ut bildet av Vetlesen fra websiden til klinikken og gå over til Narkoavsnittet og sjekke om noen av spanerne hadde sett ham kjøpe speed.

«På gata?» spurte Skarre. «Har ikke alle leger sånt i medisinskapet?»

«Jo, men rapporteringsrutinene for dopbeholdningene nå er så strenge at en lege heller

kjøper amfetaminen sin av en langer i Skippergata.»

De la på, og Harry ringte Katrine på kontoret.

«Ingenting foreløpig,» sa hun. «Jeg går herfra nå. På vei hjem?»

«Ja.» Harry nølte. «Hva tror du om muligheten til å få en rettskjennelse som fritar Vetlesen for taushetsplikten?»

«Med det vi har? Jeg kan selvfølgelig ta på meg et ekstra kort skjørt, stikke bort på Tinghuset og finne en dommer i den riktige alderen. Men jeg tror ærlig talt vi kan glemme det.»

«Enig.»

Harry styrte mot Bislett. Tenkte på sin tomme, demonterte leilighet. Så på klokka. Ombestemte seg og svingte nedover Pilestredet i retning Politihuset.

Klokka var to på natta da Harry igjen hadde en søvndrukken Katrine på telefonen.

«Hva er det nå?» sa hun.

«Jeg er på kontoret og har kikket på det du har. Du sa at alle de savnede kvinnene hadde mann og barn. Jeg tror det kan være noe der.»

«Hva da?»

«Jeg aner ikke, jeg måtte bare høre meg selv si det høyt til noen. Så jeg kunne avgjøre om det lyder idiotisk.»

«Og hvordan lyder det?»

«Idiotisk. God natt.»

Eli Kvale lå med vidåpne øyne. Ved siden av henne pustet Andreas tungt og ubekymret. En strime månelys falt inn mellom gardinene og på veggen, på krusifikset hun hadde kjøpt under bryllupsreisen til Roma. Hva var det som hadde vekket henne? Var det Trygve, var han oppe? Middagen og kvelden hadde forløpt akkurat slik hun hadde håpet. Hun hadde sett på glade, blanke ansikter i skinnet fra stearinlysene, og de hadde alle snakket i munnen på hverandre, så mye de hadde hatt å fortelle! Mest Trygve. Og når han fortalte om Montana,

om studiene og vennene sine der, var hun blitt taus og hadde bare sett på denne gutten, denne unge mannen, som var i ferd med å bli voksen, å bli det han ville bli, å velge seg et liv. Det var det hun var gladest for: at han kunne velge. Åpent og fritt. Ikke som henne. Ikke i det skjulte, i hemmelighet.

Hun hørte huset knirke, hørte veggene snakke med hverandre.

Men det hadde vært en annen lyd, en fremmed lyd. En lyd utenfra.

Hun sto opp fra senga, gikk bort til vinduet og gløttet på gardinene. Det hadde snødd. Epletrærne hadde fått lodne grener og måneskinnet ble reflektert i det tynne hvite laget på bakken slik at alle detaljene i hagen trådte fram. Blikket hennes gled fra porten mot garasjen, usikker på hva det lette etter. Så stoppet det. Forbauset og skrekkslagent trakk hun pusten. Ikke begynn nå igjen, sa hun til seg selv. Det må være Trygve. Han har jetlag,

har ikke fått sove og har gått ut. Fotsporene gikk fra porten og rett bort til under vinduet hvor hun sto. Som en linje av svarte punktum i det tynne snølaget. En kunstpause før bokstavene.

Det gikk ikke noe spor tilbake.

Kapittel 12

Dag 7. Konversasjonen

«En av gutta på Nark kjente ham igjen,» sa Skarre. «Da jeg viste fram bildet av Vetlesen, sa spaneren at han hadde sett ham flere ganger i krysset Skippergata Tollbugata.»

«Hva er i det krysset?» spurte Gunnar Hagen som hadde insistert på å få bli med på mandags morgenmøte på Harrys kontor.

Skarre så usikkert på Hagen som om han ville sjekke om POB-en spøkte.

«Pusherne, horene, kundene,» sa han. «Det er det nye stedet etter at vi jagde dem bort fra Plata.»

«Bare der?» sa Hagen og strakte på haken. «Jeg er blitt fortalt at de er mer spredt nå.»

«Det er liksom sentrum,» sa Skarre. «Men det er klart, du finner dem nedover mot Børsen og oppover mot Norges Bank. Rundt

Astrup Fearnley Museet, Gamle Logen og kafeen til Bymisjonen ...» Han stoppet opp da Harry gjespet høylytt.

«Sorry,» sa Harry uskyldig. «Det har vært en slitsom helg. Fortsett.»

«Spaneren kunne ikke huske å ha sett ham kjøpe dop. Han mente Vetlesen vanket på Leon.»

I det samme kom Katrine Bratt inn døra. Hun var bustet på håret, blek og smal i øynene, men sang et fornøyd og bergensk «god morgen» mens hun så seg rundt etter en stol. Bjørn Holm spratt opp fra sin, slo ut med hånden og gikk for å hente en ny.

«Leon i Skippergata?» sa Hagen. «Er det et sted de selger narkotika?»

«Kan godt hende,» sa Skarre. «Men jeg har sett flere av negerhorene gå inn der, så det er vel et såkalt massasjested.»

«Neppe,» sa Katrine Bratt som sto med ryggen mot dem for å henge kåpen på stumtjeneren. «Massasjesteder er en del av

innemarkedet, og det er vietnameserne som har det nå. De holder til i utkanten, i diskre boligområder, bruker asiatiske damer og holder seg unna territoriet til det afrikanske utemarkedet.»

«Jeg mener jeg har sett det henger en plakat for billige rom på utsida av det stedet,» sa Harry. «Fire hundre kroner natta.»

«Nettopp,» sa Katrine. «De har små rom som på papiret leies for et døgn, men i praksis på timebasis. Svarte penger, kundene forlanger ikke akkurat kvittering. Og svarte damer. Og svart hallik. Men hotelleieren, som tjener mest, er hvit.»

«Skråsikker dame,» flirte Skarre til Hagen. «Pussig at Sedelighet i Bergen plutselig vet så mye om horehus i Oslo.»

«De er nokså like overalt,» sa Katrine. «Vil du vedde mot på noe av det jeg sa?»

«Eieren er pakkis,» sa Skarre. «To hundre spenn.»

«Deal.»

«Vel,» sa Harry og slo hendene sammen.
«Hva sitter vi her for?»

Eieren av hotell Leon het Børre Hansen, kom fra Solør og hadde hud like gråhvit som slapset de såkalte gjestene tråkket med seg inn og la igjen på den slitte parketten foran skranken med et skilt over hvor det sto RESPESJON med svarte bokstaver. Siden verken klientellet eller Børre var spesielt opptatt av rettskrivning, hadde skiltet stått uimotsagt like lenge som Børre hadde hatt det; fire år. Før det hadde han reist Sverige på kryss og tvers og solgt bibler, prøvd seg på grensehandel med utrangerte pornofilmer på Svinesund og skaffet seg en aksent som hørtes ut som en mellomting mellom en dansemusiker og predikant. Det var på Svinesund han hadde truffet Natasja, en russisk erotisk danserinne, og det var med nød og neppe de hadde unnsiluppet hennes russiske manager. Natasja hadde fått nytt navn og bodde nå hos Børre i Oslo. Han

hadde overtatt Leon etter tre serbere som av ulike grunner ikke lenger kunne oppholde seg i landet, og fortsatt der de slapp ettersom det ikke hadde vært noen grunn til å endre konseptet; romutleie på kort – ofte svært kort – basis. Inntektene kom stort sett i form av kontanter, og gjestene var ikke kravstore hva standard og vedlikehold angikk. Det var en god forretning. En forretning han ikke var interessert i å miste. Derfor mislikte han alt ved de to personene som sto foran ham, og aller mest ID-kortene deres.

Den store mannen med piggsveis la et bilde på disken. «Sett denne fyren?»

Børre Hansen ristet på hodet, tross alt lettet over at det ikke var ham de var ute etter.

«Sikker?» sa mannen, la albuene på disken og lente seg fram.

Børre så på bildet én gang til og tenkte at han burde sett nøyerer på det ID-kortet, denne fyren så mer ut som dophuene som hang rundt

i gatene her enn en politimann. Og jenta bak ham så heller ikke ut som en politikvinne. Hun hadde riktignok det harde blikket, horeblikket, men resten av henne var dame, hundre prosent dame. Hadde hun fått seg en hallik som ikke ranet henne, kunne hun femdoblet lønna si, minst.

«Vi veit at du driver et horehus her,» sa politimannen.

«Jeg driver et legitimt hotell, jeg har lisens og alle papirene i orden. Vil dere se?» Børre pekte mot det lille kontoret rett bak resepsjonen.

Politimannen ristet på hodet. «Du leier ut rom til horer og kundene deres. Det er forbudt ved lov.»

«Hør nå her,» sa Børre og svelget. Samtalen hadde tatt den retningen han hadde fryktet. «Jeg legger meg ikke opp i hva gjestene mine driver med så lenge de gjør opp for seg.»

«Men det gjør jeg,» sa politimannen lavt. «Se nøyere på bildet.»

Børre så. Bildet måtte være tatt for noen år siden, for han så så ung ut. Ung og ubekymret, uten spor av det desperate, fortvilte.

«Sist jeg sjekket var ikke prostitusjon i Norge ulovlig,» sa Børre Hansen.

«Nei,» sa politikvinnen. «Men å drive bordell er det.»

Børre Hansen gjorde sitt beste for å sette opp et indignert ansiktsuttrykk.

«Som du veit er politiet pålagt med jevne mellomrom å sjekke at hotellforskriftene følges,» sa politimannen. «Som at det er rømningsvei ved brann fra alle rom.»

«Godkjent oppbevaring av registreringssskjema for utenlandske gjester,» sa politikvinnen.

«Faksmaskin for inngående gjesteforespørsler fra politiet.»

«Momsregnskap.»

Tampen brant. Det var politimannen som satte inn nådestøtet.

«Vi vurderer å sende over Økokrim for å sjekke regnskapene holdt opp mot personene spanerne våre har registrert komme og gå de siste ukene.»

Børre Hansen kjente han ble kvalm. Natasja. Huslånet. Og en begynnende panikk ved tanken på iskalde, svarte vinterkvelder på fremmede trapper med bibler under armene.

«Eller vi kan la være,» sier politimannen. «Det er jo et prioriteringsspørsmål. Et spørsmål om bruk av politiets begrensede ressurser. Ikke sant, Bratt?»

Politikvinnen nikket.

«Han leier rom her to ganger i uka,» sa Børre Hansen. «Alltid samme rommet. Han er der hele kvelden.»

«Hele kvelden?»

«Han får flere besøk.»

«Hvite eller svarte?» spurte kvinnen.

«Svarte. Bare svarte.»

«Hvor mange?»

«Jeg vet ikke. Det varierer. Åtte. Tolv.»

«Samtidig?» datt det ut av politikvinnen.

«Nei, de skifter på. Noen kommer to og to.

De går jo ofte i par på gata også.»

«Jøss,» sa politimannen.

Børre Hansen nikket.

«Hvilket navn skriver han seg inn under?»

«Husker ikke.»

«Men vi finner det vel i gjesteboka? Og i regnskapet?»

Børre Hansens skjorterygg var blitt våt av svette under den blanke dressjakka. «De kaller ham Doctor White. Damene som spør etter ham, altså.»

«Doktor?»

«Ikke vet jeg. Han ...» Børre Hansen nølte. Han ville ikke si mer enn nødvendig. På den annen side ville han vise samarbeidsvilje. Og dette var allerede en tapt kunde. «Han har med seg en sånn stor doktorveske. Og ber alltid om ... ekstra håndklær.»

«Oi,» sa kvinnen. «Dette er skeivt. Har du sett blod når du rengjør rommet?»

Børre svarte ikke.

«Hvis du rengjør rommet,» korrigerste politimannen. «Nå?»

Børre sukket. «Ikke mye, ikke mer enn ...»
Han holdt inne.

«Enn vanlig?» spurte kvinnen sarkastisk.

«Jeg tror ikke han skader dem,» skyndte
Børre Hansen seg å si, og angret i det samme.

«Hvorfor ikke?» smalt det fra politimannen.
Børre trakk på skuldrene. «Da hadde de vel
ikke kommet tilbake.»

«Og det er kun kvinner?»

Børre nikket. Men politimannen må ha registrert noe. En nervøs stramming i halsmuskulaturen, et lite rykk i øyets slimete rødsprengte hinne.

«Menn?» spurte han.

Børre ristet på hodet.

«Gutter?» spurte politikvinnen som nå tydeligvis været det samme som kollegaen.

Børre Hansen ristet på hodet igjen, men med den lille, nesten umerkelige forsinkelsen

som oppstår når hjernen må velge mellom alternativer.

«Barn,» sa politimannen og senket pannen som om han ville til å stange. «Han har hatt barn der?»

«Nei!» utbrøt Børre og kjente svetten springe ut over hele kroppen. «Aldri! Der setter jeg grensen. Det har bare vært to ganger ... Og de kom ikke inn, jeg kastet dem rett ut på gata igjen!»

«Afrikanske?» spurte mannen.

«Ja.»

«Gutter eller jenter?»

«Begge deler.»

«Kom de alene?» spurte Katrine.

«Nei, sammen med kvinner. Mødrene, tror jeg. Men som sagt, jeg slapp dem ikke opp til rommet hans.»

«Du sa han kommer to ganger i uka. Er det faste tidspunkter?»

«Mandag og torsdag. Fra åtte til elleve. Og han er alltid presis.»

«I kveld altså?» sa mannen og så på kolleg-
aen. «Vel, takk for hjelpen.»

Børre slapp lufta ut av lungene og oppdaget
at leggene verket, at han hadde stått på tærne
hele tiden. «Bare hyggelig,» smilte han.

Politifolkene gikk mot døra. Børre visste at
han burde holde kjeft, men også at han ikke
kom til å få sove om han ikke fikk forsikringen.

«Men ...,» sa han etter dem. «Men da har vi
en avtale, ikke sant?»

Politimannen snudde seg med et øyebryn
hevet i forundring. «Om hva?»

Børre svelget. «Om disse ... inspeksjonene?»

Politimannen gned seg over haken. «Anty-
der du at du har noe å skjule?»

Børre blunket to ganger. Så hørte han sin
egen høye, nervøse latter komme mens han
sprutet ut: «Nei, nei, selvfølgelig ikke! Ha
– ha! Her er alt i skjønneste orden.»

«Fint, så har du ingenting å frykte når de
kommer. Inspeksjoner er ikke mitt bord.»

De gikk og Børre åpnet munnen, ville protestere, si noe, han visste bare ikke hva.

Telefonen ringte Harry velkommen da han kom inn igjen på kontoret.

Det var Rakel som ville levere tilbake en DVD hun hadde lånt av ham.

«*Rules of Attraction?*» gjentok Harry forbauset. «Har du den?»

«Du sa den var på den der listen din over tidenes mest undervurderte filmer.»

«Jo, men du liker jo aldri de filmene.»

«Det er ikke sant.»

«Du likte ikke *Starship Troopers*.»

«Det var fordi det er en macho møkkafilm.»

«Det er satire,» sa Harry.

«Over hva da?»

«Det amerikanske samfunnets iboende fascisme. Hardyguttene møter Hitlerjugend.»

«Kom igjen, Harry. Krig mot kjempeinsekter på en fjern planet?»

«Fremmedfrykt.»

«Jeg likte i hvert fall den der 70-tallsfilmen din, den med avlytting ...»

«*The Conversation*,» sa Harry. «Coppolas beste.»

«Nemlig. *Den* er jeg enig i at er undervurdert.»

«Den er ikke undervurdert,» sukket Harry. «Bare glemt. Den vant Oscar for beste film.»

«Jeg skal spise med noen venninner i kveld. Jeg kan svinge innom med filmen på vei hjem. Er du oppe rundt tolv?»

«Kanskje. Hvorfor ikke svinge innom på vei til middagen i stedet?»

«Litt mer stress, men jeg kan selvsagt gjøre det.»

Svaret hennes hadde kommet fort. Men ikke fort nok til at ikke Harry hadde hørt det.

«Mm,» sa han. «Jeg greier ikke sove likevel. Jeg puster inn muggsopp som stjeler åndedrettet mitt.»

«Vet du hva, jeg legger den nede i postkassa, så slipper du å stå opp. OK?»

«OK.»

De la på. Harry så at han skalv lett på hånden. Kom fram til at det måtte skyldes nikotinmangel og gikk mot heisen.

Katrine kom ut i døråpningen til kontoret sitt som om hun hørte at det var han som kom trampende. «Jeg snakket med Espen Lepsvik. Vi får låne en av folkene hans til jobben i kveld.»

«Fint.»

«Gode nyheter?»

«Hva?»

«Du smiler sånn.»

«Gjør jeg? Gleder meg vel, da.»

«Til hva da?»

Han klappet seg på lomma. «Sigaretten.»

Eli Kvale satt ved kjøkkenbordet med en tekopp, så ut på hagen og hørte på den beroligende rumlingen fra oppvaskmaskinen. Den svarte telefonen sto på kjøkkenbenken. Røret var blitt varmt i hånden hennes, så hardt

hadde hun knuget det, men det hadde bare vært en feiloppringning. Trygve hadde likt fiskegratengen, det var hans favoritt, sa han. Men det sa han om det meste. Han var en god gutt. Utenfor lå gresset brunt og livløst mot bakken, det var ingen spor etter snøen som hadde falt i natt. Og hvem vet, kanskje hadde hun bare drømt det hele?

Hun bladde planløst i et magasin. Hun hadde tatt fri fra jobben de første dagene Trygve var hjemme, så de kunne få litt tid sammen. Snakke ordentlig ut, bare de to. Men nå satt han sammen med Andreas i stua og de gjorde det hun hadde tatt seg fri for. Det var greit, de hadde mer å snakke om. De var jo så like. Og egentlig hadde hun alltid likt tanken på å snakke ut bedre enn å faktisk gjøre det. Fordi den samtalen nødvendigvis alltid måtte stoppe et sted. Ved den store, uoverstigelige veggen.

Hun hadde selvfølgelig gått med på å oppkalle gutten etter Andreas far. La gutten i alle fall få et navn fra Andreas side. Hun hadde vært nær ved å fortelle alt sammen like før hun skulle føde. Om den tomme parkeringsplassen, om mørket, om de svarte sporene i snøen. Om kniven mot halshuden og den ansiktsløse pusten mot kinnet. På vei hjem, med sæden rennende ned i trusene, hadde hun bedt til Gud om at det måtte fortsette å renne til alt var ute. Men hennes bønner var ikke blitt hørt.

Senere hadde hun ofte lurt på om hvordan ting hadde vært om ikke Andreas hadde vært prest og hans syn på abort så kompromissløst, og om hun ikke hadde vært så feig. Om ikke Trygve var blitt født. Men da var veggen alt bygd, en urokkelig mur av fortielse.

At Trygve og Andreas var så like, var som en velsignelse i forbannelsen. Det hadde til og med tent et lite håp, så hun hadde gått til et legekantor hvor ingen kjente henne, gitt dem to hårstrå som hun hadde tatt fra hodeputene

deres og som hun hadde lest at skulle være nok til å finne en kode på noe som het DNA, et slags genetisk fingeravtrykk. Legekontoret hadde sendt hårene videre til Rettsmedisinsk institutt på Rikshospitalet, som brukte denne nye metoden i farskapssaker. Og etter to måneder hadde hun fått visshet. At det ikke bare hadde vært en drøm; parkeringsplassen, de svarte sporene, den hissige pusten, smerten.

Hun så bort på telefonen igjen. Selvfølgelig hadde det vært en feilopppringning. Pustingens hun hadde hørt i den andre enden, var en person som bare ble litt perpleks da han hørte en fremmed stemme og ikke visste om han skulle legge på eller si noe. Sånn var det.

Harry gikk ut i gangen og løftet opp porttelefonen.

«Hallo?» ropte han over Franz Ferdinand på stereoanlegget i stua.

Intet svar, bare suset av en bil i Sofies gate.

«Hallo?»

«Hei! Det er Rakel. Hadde du lagt deg?»

Han kunne høre på stemmen hennes at hun hadde drukket. Ikke mye, men akkurat nok til at toneleiet lå en halvtone høyere og latteren, den deilige, dype latteren hennes, nappet i ordene.

«Nei,» sa han. «Hyggelig kveld?»

«Ganske.»

«Klokka er bare elleve.»

«Jentene ville tidlig hjem. Arbeidsdag og sønn.»

«Mm.»

Harry så henne for seg. Det ertende blikket, alkoholglansen i øynene.

«Jeg har filmen,» sa hun. «Skal jeg droppe den i postkassa, må du nesten åpne.»

«Ja visst.»

Han løftet fingeren for å trykke på portåpneren. Ventet. Visste at dette var tidsvinduet. De to sekundene de hadde til rådighet. Foreløpig hadde de alle

retrettmuligheter. Han likte retrettmuligheter. Og han visste godt at han ikke ville at dette skulle skje, at det var for uoversiktlig, for vondt å gå igjennom en gang til. Så hvorfor banket det i brystet som om han hadde to hjerter, hvorfor hadde ikke fingeren for lengst trykket inn den knappen som kunne sende henne ut av huset og hodet hans. Nå, tenkte han og la fingertuppen mot den harde platen på knappen.

«Eller,» sa hun. «Jeg kan komme opp med den.»

Harry visste alt før han snakket at stemmen hans kom til å lyde rart.

«Behøver ikke det,» sa han. «Postkassa mi er den uten navn på. Natta.»

«Natta.»

Han trykket inn knappen. Gikk inn i stua, skrudde opp Franz Ferdinand, høyt, prøvde å blåse vekk tankene, glemme den idiotiske oppspiltheten, bare ta inn lyden, gitarene som flerret og rev. Sinte, spinkle, og halvgodt spilt.

Engelsk. Men i den febrilske akkordrekken blandet det seg inn en annen lyd.

Harry skrudde ned musikken. Lyttet. Han skulle til å skru volumet opp igjen da han hørte en lyd. Som av sandpapir mot tre. Eller sko som subbet mot gulvet. Han gikk ut i gangen og så en skikkelse bak det ruglete glasset i døra.

Han åpnet.

«Jeg ringte på,» sa Rakel og så unnskyldende opp på ham.

«Å?»

Hun viftet med et DVD-cover. «Den gikk ikke inn i brevsprekken.»

Han skulle til å si noe, ville si noe. Men han hadde alt strukket ut armen, fanget henne, trukket henne inntil seg, hørt hikstet hennes idet han klemte henne hardt mot seg, sett munnen hennes som åpnet seg og tungen som hun alt strakte ut mot hans, hånende og rød. Og i grunnen var det ikke noe som skulle sies.

Hun lå inntil ham, myk og varm.

«Herregud,» hvisket hun.

Han kysset henne på pannen.

Svetten var et tynt lag som skilte og samtidig limte dem sammen.

Det hadde vært akkurat som han visste det ville være. Det hadde vært som første gangen, bare uten nervøsiteten, famlingen, de uuttalte spørsmålene. Det hadde vært som siste gangen, uten bedrøvelsen, uten hennes hikstende gråt etterpå. Man kan gå fra en man har bra sex med. Men Katrine hadde rett; man kommer alltid tilbake. Men Harry skjønnte at dette var noe annet også. At for Rakel var det et siste og nødvendig besøk på gamle tomter, et farvel til det de begge en gang hadde kalt deres livs store kjærlighet. Før hun tok skrittet inn en ny epoke. Til en mindre kjærlighet? Kanskje, men til en utholdelig kjærlighet.

Hun laget malende lyder og strøk ham over magen. Han merket likevel den lille

anspentheten i kroppen hennes. Han kunne gjøre det vanskelig eller enkelt for henne. Han bestemte seg for det siste.

«Dårlig samvittighet?» spurte han og kjente at hun rykket til.

«Jeg vil ikke snakke om det,» sa hun.

Han ville heller ikke snakke om det. Han ville ligge helt stille, lytte til pusten og kjenne hånden hennes mot magen. Men han visste hva hun måtte gjøre, og han ville ikke ha flere utsettelse. «Han venter på deg, Rakel.»

«Nei,» sa hun. «Han og preparanten klar-
gjør et lik til forelesningene på Anatomisk i
morgen tidlig. Og jeg har sagt fra at han ikke
får komme rett til meg etter å ha tatt på lik.
Han sover hjemme hos seg selv.»

«Hva med meg?» smilte Harry i mørket og
tenkte at hun hadde planlagt dette, visst at det
ville skje. «Hvordan veit du at jeg ikke har tatt
på lik?»

«Har du?»

«Nei,» sa Harry og tenkte på pakken med sigaretter i nattbordskuffen. «Vi har ingen lik.»

De ble tause. Hånden hennes gikk i større sirkler på magen hans.

«Jeg har følelsen av at noen har kommet seg på innsiden,» sa han plutselig.

«Hva mener du?»

«Jeg veit ikke helt. Jeg har bare en følelse av at noen ser meg hele tiden, ser meg nå. At det er lagt en plan for meg. Skjønner du?»

«Nei.» Hun smøg seg tettere inntil ham.

«Det er denne saken jeg jobber med. Det er som min person er involvert i selve ...»

«Hysj.» Hun bet ham i øret. «Du er alltid involvert, Harry, det er det som er problemet ditt. Slapp av nå.»

Hånden hennes la seg rundt hans myke lem og han lukket øynene, lyttet til hviskingen hennes og kjente ereksjonen komme.

Klokka tre på natta reiste hun seg fra senga. Han så på ryggen hennes i lyset som falt fra

gatelyktene inn gjennom vinduet. Den svaie ryggen og ryggskylens skygge. Og han kom til å tenke på noe Katrine hadde nevnt, at Sylvia Ottersen hadde det etiopiske flagget tatovert på ryggen, at han måtte huske å få inn det i etterlysningen. Og at Rakel hadde rett; han sluttet aldri å tenke på sakene, han var alltid involvert.

Han fulgte henne til døra. Hun kysset ham fort på munnen og forsvant nedover trappa. Det var ikke noe som skulle sies. Han skulle til å lukke da han oppdaget våte støvelspor rett utenfor døra. Han fulgte dem der de forsvant ned i trappeløpets mørke. De måtte være etter Rakel da hun hadde gått opp hit tidligere i kveld. Og han tenkte på berhausselen, på hunnen som paret seg ferdig med hannen i paringsperioden, og aldri kom tilbake til samme hannen i neste paringsperiode. Fordi det ikke var biologisk rasjonelt. Og at berhausselene måtte være kloke dyr.

Kapittel 13

Dag 8. Papir

Klokka var halv ti og sola skinte på en enslig bil i rundkjøringen i trafikklokket over motorveien ved Sjølyst. Den tok av utover Bygdøyveien som gikk ut til den idylliske, landlige halvøya som ligger bare fem minutters kjøring fra Rådhusplassen. Det var stille, nesten ingen trafikk, ingen kyr eller hester på jordene til Kongsgården, og tomt på de smale fortauene hvor folk valfartet til badestrendene på sommeren.

Harry styrte bilen gjennom svingene i det kuperte terrenget mens han lyttet til Katrine.

«Snø,» sa Katrine.

«Snø?»

«Jeg gjorde som du sa. Jeg tok bare de forsvinningene hvor kvinnene var gift og hadde barn. Og så begynte jeg å se på datoene. De

fleste var i november og desember. Jeg isolerte dem og så på den geografiske spredningen. Flest i Oslo, noen i andre deler av landet. Så slo det meg, det brevet du fikk. Det om at Snømannen ville dukke opp igjen med den første snøen. Og at den dagen vi var i Hoffveien, var den første dagen med snø i Oslo.»

«Ja?»

«Jeg fikk Meteorologisk institutt til å sjekke på de aktuelle datoene og stedene. Og vet du hva?»

Harry visste hva. Og at han burde ha visst det lenge før.

«Den første snøen,» sa han. «Han tar dem den dagen den første snøen faller.»

«Nettopp.»

Harry slo i rattet. «Faen, vi hadde det jo i klartekst. Hvor mange forsvinninger snakker vi om?»

«Elleve. Én hvert år.»

«Og to i år. Han har brutt mønsteret.»

«Det var et dobbeltdrap den første dagen det falt snø i Bergen i 1992. Jeg mener det er der vi må begynne.»

«Hvorfor det?»

«Fordi det ene offeret var gift kvinne med barn. Det andre var venninnen hennes. Og dessuten har vi to lik, et åsted og etterforskningsrapporter. Dessuten en mistenkt som forsvant og siden aldri er blitt sett.»

«Hvem da?»

«En politimann. Gert Rafto.»

Harry kikket fort bort på henne. «Den saken der, ja. Var det ikke han som stjal fra åstedene?»

«Det gikk i alle fall rykter om det. Vitner hadde sett Rafto gå inn i leiligheten til den ene kvinnen, Onny Hetland, noen timer før hun ble funnet drept der. I tillegg var han sporløst forsvunnet da han ble ettersøkt.»

Harry stirret på veien, på de ribbede trærne langs Huk Aveny som ledet ned mot sjøen og museer for det nordmenn betraktet som

nasjonens største bragder; en tur med sivbåt over Stillehavet og et mislykket forsøk på å nå Nordpolen.

«Og nå mener du at det kan tenkes at han ikke er så forsvunnet likevel?» sa han. «At han dukker opp igjen hvert år når den første snøen faller?»

Katrine trakk på skuldrene. «Jeg synes det er verdt å bruke ressurser på å finne ut hva som skjedde der.»

«Mm. Vi får begynne med å be Bergen om bistand.»

«Det ville jeg ikke ha gjort,» sa hun kort. «Å?»

«Rafto-saken er fortsatt ytterst pinlig for politikammeret i Bergen. De ressursene de brukte på den saken ble stort sett brukt på å begrave, ikke etterforske. De var livredde for hva de ville finne. Og så lenge fyren var blitt borte av seg selv ...» Hun tegnet en stor x i luften.

«Skjønner. Hva foreslår du?»

«At du og jeg tar oss en tur til Bergen og undersøker litt på egen hånd. Det er uansett del av en drapssak i Oslo nå.»

Harry parkerte foran adressen, en fireetasjes murbygning helt nede ved vannet og med en brygge rundt. Han skrudde av motoren, men ble sittende og se utover Frognerkilen mot Filipstadkaia.

«Hvordan kom Rafto-saken med på lista di?» spurte han. «For det første er det lenger tilbake i tid enn det jeg ba deg sjekke. For det andre er det ikke savnetsaker, men drap.»

Han snudde seg og så på Katrine. Hun møtte blikket hans uten å blunke.

«Rafto-saken var temmelig kjent i Bergen,» sa hun. «Og det var et bilde.»

«Et bilde?»

«Ja. Alle nye politiaspiranter på politikammeret i Bergen ble vist det. Det var fra åstedet på toppen av Ulriken og var en slags ilddåp. Jeg tror de fleste ble så forskrekket av detaljene i forgrunnen at de aldri

så på bakgrunnen. Eller kanskje de aldri hadde vært oppe på Ulriken. I alle fall var det noe der som ikke stemmer, en forhøyning lenger bak i terrenget. Når du forstørrer det opp, ser du ganske tydelig hva det er.»

«Å?»

«En snømann.»

Harry nikket langsomt.

«Apropos bilder,» sa Katrine, tok en A4-konvolutt ut av vesken og slengte i fanget til Harry.

Klinikken lå i tredje etasje, og venterommet var nøye og svindyrt designet med italiensk sittegruppe, et salongbord med bakkehøyde som en Ferrari, glasskulpturer av Nico Widerberg og et originaltrykk av Roy Lichtenstein som forestilte en rykende pistol.

I stedet for legekantorenes obligatoriske resepsjon med glassvegg, satt en kvinne ved et vakkert, gammelt skrivebord midt i rommet. Hun hadde en åpen, hvit frakk over den blå

forretningsdrakten og smilte velkommen. Et smil som ikke stivnet nevneverdig da Harry presenterte seg og sa ærendet deres og at han antok at hun var Borghild.

«Hvis dere har anledning til å vente litt?» sa hun og pekte mot sittegruppa med samme innøvde eleganse som flyvertinner peker mot nødutgangene. Harry takket nei til tilbudet om både espresso, te og vann, og de satte seg.

Harry merket seg at bladene som var lagt ut var ferske, åpnet et Liberal og rakk å se lederen hvor Arve Støp hevdet at politikernes villighet til å stille opp i underholdningsprogrammer for å «by på seg selv» og innta klovnerollen, var den endelige seieren for det folkelige styret – med folket på tronen og politikerne som hoffnarr.

Så gikk døra med skiltet til dr. Idar Vetlesen opp, og en kvinne skred ut og fort gjennom rommet, ga Borghild et kort «ha det» og forsvant uten å se seg verken til høyre eller venstre.

Katrine stirret etter henne. «Var ikke det hun i TV 2-nyhetene?»

I det samme annonserte Borghild at Vetlesen var klar til å ta imot dem, gikk bort til døra og holdt den åpen for dem.

Idar Vetlesens kontor var i direktørstørrelse og med utsikt over Oslofjorden. På kortveggen bak skrivebordet hang innrammede diplomer.

«Ett øyeblikk,» sa Vetlesen og tastet på en PC uten å se opp fra skjermen. Så gjorde han et siste, liksom triumferende trykk og svingte seg rundt i stolen samtidig som han rev av seg brillene:

«Ansiktsløftning, Hole? Penisforlengelse? Fettsuging?»

«Takk som byr,» sa Harry. «Dette er betjent Bratt. Vi er kommet for å henstille deg en gang til om å hjelpe oss med opplysninger om Ottersen og Becker.»

Idar Vetlesen sukket og begynte å pusse brillene med et lommetørkle:

«Hvordan skal jeg forklare dette så du skjønner det, Hole? Selv for en som meg, som har et oppriktig og brennende ønske om å hjelpe politiet og som på mange måter driter i prinsipper, er det noen få ting som er hellige.» Han hevet en pekefinger. «I alle de årene jeg har jobbet som lege har jeg aldri, aldri ...» Pekefingeren begynte å slå takten til ordene: «... forbrutt meg mot taushetsplikten jeg som lege er pålagt. Og jeg har ikke tenkt å begynne med det nå.»

En lang taushet fulgte hvor Vetlesen bare så på dem, tydelig fornøyd med virkningen.

Harry kremtet:

«Kanskje vi likevel kan oppfylle ditt brennende ønske om å hjelpe, Vetlesen. Vi holder på å etterforske mulig barneprostitusjon på et såkalt hotell i Oslo, kalt Leon. I går kveld satt to av folkene våre utenfor i en bil og tok bilder av dem som gikk inn og ut.»

Harry åpnet den brune A4-konvolutten han hadde fått av Katrine, bøyde seg fram og la bildene foran doktoren.

«Det der er deg, ikke sant?»

Vetlesen så ut som noe hadde satt seg fast i spiserøret; øynene bulet og blodårene på halsen trådte fram.

«Jeg ...,» stotret han. «Jeg ... har ikke gjort noe galt eller ulovlig.»

«Nei, for all del,» sa Harry. «Vi vurderer bare å kalle deg inn som vitne. Et vitne som kan fortelle hva som foregår der inne. Det er jo alminnelig kjent at Leon er et sted for prostituerte og kundene deres, det nye er at det er sett barn der inne. Og i motsetning til annen prostitusjon er barneprostitusjon som du vil vite, ulovlig. Tenkte bare vi skulle informere deg før vi går til pressen med hele saken.»

Vetlesen stirret på bildet. Gned seg hardt i ansiktet.

«Vi så forresten hun dama i TV 2-nyhetene komme ut,» sa Harry. «Hva er det hun heter igjen?»

Vetlesen svarte ikke. Det var som all den glatte ungdommeligheten ble sugd ut av ham foran øynene på dem, som om ansiktet eldet fra sekund til sekund.

«Ring oss hvis du skulle komme på noe smutthull i taushetsplikten,» sa Harry.

Harry og Katrine var ikke halvveis til døra før Vetlesen stoppet dem.

«De var her for å undersøkes,» sa han. «Det er alt.»

«Undersøkes for hva?» spurte Harry.

«En sykdom.»

«Samme sykdom? Hvilken?»

«Det er ikke viktig.»

«Vel,» sa Harry og gikk mot døra. «Se det slik at når du innkalles som vitne, er det heller ikke viktig. Vi har jo ikke funnet noe ulovlig.»

«Vent!»

Harry snudde seg. Vetlesen støttet seg på albuene og hadde lagt ansiktet i hendene.

«Fahrs sykdom.»

«Fars sykdom?»

«Fahrs. Med h. En sjelden, arvelig sykdom som ligner litt på Alzheimers. Man mister ferdigheter, spesielt på kognitive områder og blir stiv i bevegelsene. De fleste får lidelsen etter at de har fylt tretti, men man kan få den allerede som barn.»

«Mm. Og Birte og Sylvia visste altså at deres barn hadde denne sykdommen?»

«De hadde bare mistanke da de kom hit. Fahrs er vanskelig å diagnostisere, og Birte Becker og Sylvia Ottersen hadde vært hos flere leger uten at noen hadde funnet noe hos barna deres. Jeg mener å huske at begge hadde søkt på Internett, lagt inn symptomene og kommet over Fahrs som stemte skremmende godt.»

«Og så kontaktet de deg? En plastisk kirurg?»

«Jeg er tilfeldigvis spesialist på Fahrs.»

«Tilfeldigvis?»

«Det er bare rundt atten tusen leger i Norge. Vet du hvor mange kjente sykdommer det finnes i verden?» Vetlesen nikket mot veggen med diplomene. «Fahrs sykdom inngikk tilfeldigvis i et kurs i Sveits som handlet om nervebaner. Det lille jeg lærte var nok til å gjøre meg til spesialist i Norge.»

«Hva kan du fortelle oss om Birte Becker og Sylvia Ottersen?»

Vetlesen trakk på skuldrene. «De var her med barna sine én gang i året. Jeg har undersøkt dem, ikke funnet noen forsterkninger av symptomene, og utover det vet jeg ikke noe om deres liv. Eller for så vidt ...» Han kastet luggen tilbake. «... deres død.»

«Tror du på ham?» spurte Harry mens de styrte forbi de tomme jordene.

«Ikke helt,» sa Katrine.

«Ikke jeg heller,» sa Harry. «Jeg tror vi skal konsentrere oss om dette og la Bergen ligge foreløpig.»

«Nei,» sa Katrine.

«Nei?»

«Det er en link her et sted.»

«Få høre.»

«Jeg vet ikke. Det høres vilt ut, men kanskje det er en link mellom Rafto og Vetlesen. Kanskje det er slik Rafto har greid å gjemme seg i alle disse årene.»

«Hva mener du?»

«At han ganske enkelt har skaffet seg en maske. En ekte maske. En ansiktsoperasjon.»

«Hos Vetlesen?»

«Det kan forklare sammentreffet med at to av ofrene har hatt barn hos samme lege. Det kan ha vært der på klinikken at Rafto så Birte og Sylvia og bestemte seg for at de skulle bli hans ofre.»

«Du er for tidlig ute,» sa Harry.

«For tidlig?»

«Denne typen drapsetterforskning er som å legge puslespill. I den innledende fasen samler vi inn brikkene, snur og vender på dem, er tålmodige. Det du gjør nå, er at du for tidlig prøver å tvinge brikkene sammen.»

«Jeg prøver bare å si det høyt til noen. For å høre om det høres idiotisk ut.»

«Og det høres idiotisk ut.»

«Dette er ikke veien til Politihuset,» sa hun.

Harry hørte en merkelig dirring i stemmen hennes og kikket bort på henne, men ansiktet røpet ingenting.

«Jeg har lyst til å sjekke noen av de tingene Vetlesen sa med en jeg kjenner,» sa han. «Og som kjenner Vetlesen.»

Mathias var iført hvit frakk og vanlige, gule oppvaskhansker da han tok imot Harry og Katrine i garasjen under Preklinisk, som var den gjengse benevnelsen på det brune bygget på den delen av Gaustad sykehus som vendte mot motorveien Ring 3.

Han dirigerte bilen deres inn på det som viste seg å være hans egen, ubrukte parkeringsplass.

«Jeg prøver å sykle så ofte jeg kan,» forklarte Mathias og brukte nøkkelkortet til å åpne døra som førte rett fra garasjen og inn i en kjellerkorridor på Anatomisk institutt. «Det er praktisk med en slik adgang når vi skal frakte lik inn og ut. Skulle gjerne bydd dere på kaffe, men jeg er akkurat ferdig med en gruppe studenter og den neste kommer snart.»

«Beklager maset, du er vel sliten i dag.»

Mathias så spørrende på ham.

«Rakel og jeg snakket på telefonen, hun sa du måtte jobbe seint i går,» føyde Harry til mens han bannet inni seg og håpet at ansiktet ikke røpet noe.

«Rakel, ja.» Mathias ristet på hodet. «Hun holdt på til sent selv. Var ute med jentene og måtte ta seg fri fra jobben i dag. Men da jeg ringte henne i sted, var hun i gang med storrengjøring i huset. Damer. Hva gir du meg?»

Harry smilte stivt og lurte på om det fantes noe standard svar på det spørsmålet.

En mann i grønne sykehusklær trillet en metallseng mot døra til garasjen.

«Ny sending til universitetet i Tromsø?» spurte Mathias.

«Si farvel til Kjeldsen,» smilte den grønnkledde. Han hadde en tett rad av små ringer i det ene øret, omtrent som en masaikvinne bærer halsringer, men med den forskjell at disse ringene ga ansiktet en irriterende asymmetri.

«Kjeldsen?» utbrøt Mathias og stoppet. «Er det sant?»

«Tretten år i tjenesten. Nå er det Tromsøstur til å skjære i ham.»

Mathias løftet på teppet. Harry fikk øye på ansiktet til liket. Kraniet strammet mot huden, glattet ut den gamles rynker i et kjønnsløst ansikt, hvitt som gipsmaske. Harry visste at det kom av at liket var blitt fiksert, det vil si at blodårene var pumpet fulle av en blanding av

formalin, glyserol og sprit som gjorde at liket ikke råtnet innenfra. I øret var det festet et rundt metallmerke med et tresifret tall preget inn. Mathias ble stående og se etter preparanten som trillet Kjeldsen mot garasjedøra. Så våknet han liksom til igjen.

«Beklager. Det er bare det at Kjeldsen har vært med oss så lenge. Han var professor på Anatomisk da avdelingen holdt til nede i byen. En glimrende anatom. Med veldig definerte muskler. Vi kommer til å savne ham.»

«Vi skal ikke oppholde deg lenge,» sa Harry. «Vi lurte på om du kan fortelle oss noe om Idars forhold til kvinnelige pasienter. Og barna deres.»

Mathias løftet hodet og så forbauset på Harry, på Katrine og tilbake igjen.

«Spør du om det jeg tror du spør om?»

Harry nikket.

Mathias låste dem inn gjennom en annen dør. De kom inn i et rom med åtte metallbenker og en tavle i den ene enden. Benkene var

utstyrt med lampe og vask. På hver av benkene var det plassert noe avlangt pakket inn i hvite håndklær. Ut ifra form og størrelse tippet Harry at dagens tema befant seg et sted mellom hoftebein og fotsåle. Det var en svak lukt av klorkalk, men på langt nær så fremtredende som Harry var vant til fra obduksjonsrommet på Rettsmedisinsk. Mathias sank ned i en av stolene og Harry satte seg på kanten av katteret. Katrine gikk bort til et bord og så på tre hjerner, som det var umulig å si var modeller eller ekte.

Mathias tenkte seg lenge om før han svarte: «Jeg har aldri selv merket eller hørt noen andre antyde at det skulle være noe sånt mellom Idar og noen av hans pasienter.»

Noe med aksentueringen av «pasienter» fikk Harry til å stusse. «Hva med ikke-pasienter?»

«Jeg kjenner ikke Idar så godt at jeg kan uttale meg om det. Men såpass godt at jeg uansett helst vil slippe.» Han smilte usikkert. «Hvis det er greit?»

«Selvfølgelig. Det var noe annet jeg lurte på. Fahrs sykdom, kjenner du til den?»

«Bare overfladisk. En forferdelig sykdom. Og dessverre sterkt arvelig.»

«Kjenner du noen norske spesialister på sykdommen?»

Mathias tenkte seg om. «Ingen jeg kommer på i farten.»

Harry klødde seg i nakken. «Vel, takk for hjelpen, Mathias.»

«For all del, det var ikke stort. Vil du vite mer om Fahrs sykdom, kan du ringe meg i kveld, da har jeg noen bøker i nærheten.»

Harry reiste seg. Gikk bort til Katrine som hadde løftet på lokket til en av de fire, store metallkassene ved veggen, og kikket over skulderen hennes. Det prikket mot tungen hans og hele systemet reagerte. Ikke på kroppsdelene som lå nedsenket i den klare spriten og så ut som kjøttstykkene hos en slakter. Men på lukten av sprit. Førte prosent.

«De begynner som noenlunde hele,» sa Mathias. «Så kutter vi dem opp etter hvert som vi har bruk for isolerte kroppsdelene.»

Harry så på Katrines ansikt. Det virket helt uanfektet. Det gikk i døra bak dem. De første studentene kom inn og begynte å iføre seg blå frakker og hvite latekshansker.

Mathias fulgte dem tilbake til garasjen. Ved utgangsdøra grep Mathias Harry lett i armen og holdt ham igjen.

«Bare en liten ting jeg burde nevne for deg, Harry. Eller ikke nevne. Jeg vet ikke helt.»

«Kom igjen,» sa Harry og tenkte at nå kom det, at han hadde skjønt det på Rakel.

«Jeg har et lite moralsk dilemma her. Det er om Idar.»

«Ja vel?» sa Harry og kjente til sin forbauselse mer skuffelse enn lettelse.

«Det betyr sikkert ingenting, men jeg kom til å tenke på at det kanskje ikke er opp til meg å avgjøre. Og at man ikke kan la lojalitet gå foran i en så forferdelig sak. Uansett. I fjor, da jeg

fremdeles jobbet på Legevakten, stakk jeg og en kollega som også kjenner Idar innom Postkafeen for å spise frokost etter en nattevakt. Det er et sted som åpner tidlig og har ølservering, så mange tørste morgenfugler samles der. Og andre stakkarer.»

«Jeg kjenner stedet,» sa Harry.

«Der fant vi til vår overraskelse Idar. Han satt ved et bord sammen med en skitten guttunge som spiste suppe. Da Idar oppdaget oss, spratt han forskrekket opp fra bordet og kom med en eller annen unnskyldning for å være der. Jeg tenkte ikke mer over det. Det vil si, jeg trodde ikke jeg hadde tenkt mer over det. Helt til du sa det du sa i sted. Og jeg husket hva jeg hadde tenkt den gangen. At kanskje ... ja, du skjønner.»

«Jeg skjønner,» sa Harry. Og føyde til da han så den andres plagede ansiktsuttrykk: «Du gjorde det rette.»

«Takk.» Mathias prøvde å smile. «Men jeg føler meg som en Judas.»

Harry prøvde å komme på noe fornuftig å si, men alt han greide var å rekke fram hånden og mumle et «takkk for hjelpen». Og grøsset da han trykket Mathias' kalde oppvaskhanske.

Judas. Judaskysset. De kjørte nedover Slem-dalsveien mens Harry tenkte på Rakels sultne tunge i hans egen munn, hennes myke sukk og høylytte stønn, smertene i hoftekammen som slo og slo mot Rakels, hennes rop i frustrasjon når han brått stoppet fordi han ville at det skulle vare lenger. For hun var ikke der for at det skulle vare lenger. Hun var der for å fordrive demoner, å rense kroppen så hun kunne gå hjem og rense sjelen. Og vaske huset. Jo før, jo heller.

«Slå nummeret til klinikken,» sa Harry.

Han hørte Katrines raske fingre og små blipp. Så rakte hun ham mobiltelefonen.

Borghild svarte med en utstudert blanding av mykhet og effektivitet.

«Det er Harry Hole. Si meg, hvem burde jeg gå til hvis jeg har Fahrs sykdom?»

Pause.

«Det kommer jo an på,» svarte Borghild nølende.

«An på hva?»

«På hvilken sykdom din far har, vel.»

«Akkurat. Er Idar Vetlesen inne?»

«Han har gått for dagen.»

«Allerede?»

«De spiller curling. Prøv igjen en annen dag.»

Hun hørt utålmodig ut, Harry antok at hun var i ferd med å gå for helgen selv.

«Bygdøy Curlingklubb?»

«Nei, den private. Den nedenfor Gimle.»

«Takk. God helg.»

Harry ga Katrine telefonen tilbake.

«Vi tauer ham inn,» sa han.

«Hvem?»

«Spesialisten som har en assistent som ikke har hørt om sykdommen han er spesialist på.»

Etter å ha spurt seg fram fant de Villa Grande, en herskabelig eiendom som under den annen verdenskrig hadde tilhørt en nordmann med et navn som i motsetning til sivbåtseilerens og nordpolfarerens var alminnelig kjent også utenfor Norge: landsforræderen Quisling.

I bunnen av skråningen på sørsiden av eiendommen lå et avlangt trehus som lignet en gammel militærbrakke. Med en gang man kom innenfor døra i gangen i enden av bygningen, kunne man kjenne kulda slå mot seg. Og innenfor neste dør falt temperaturen ytterligere.

Det var fire menn på isbanen der inne. Ropene deres gjallet mellom treveggene, og ingen av dem merket at Harry og Katrine kom inn. De ropte til en glattpolert stein som gled nedover banen. De tjue kiloene granitt av typen *ailsite* fra den skotske øya Ailse Craig stoppet mot en guard av tre andre steiner i forkant av de to sirklene som var tegnet ved

enden av banen. Mennene skled rundt på banen balanserende på én fot mens de sparket fra med den andre, diskuterte, støttet seg på kostene sine og gjorde oppstilling for en ny stein.

«Snobbesport,» hvisket Katrine. «Se de typene.»

Harry svarte ikke. Han likte curling. Det meditative ved synet av steinens langsomme seilas der den dreide i et tilsynelatende friksjonsfritt univers, som et av romskipene i Kubricks odysseé, akkompagnert ikke av Johann Strauss, men av steinens stille rumling og kostenes hissige gnissing.

Mennene hadde sett dem nå. Og Harry kjente igjen to av ansiktene fra diverse media. Den ene var Arve Støp.

Idar Vetlesen kom sklidende mot dem.

«Kommet for å spille, Hole?»

Han ropte det på lang avstand, som om det var myntet på de andre mennene, ikke Harry. Og det ble etterfulgt av en tilsynelatende jovial latter. Men musklene som tegnet seg mot

huden i kjevepartiet røpet legen. Han stoppet foran dem, og pusten sto hvit ut av munnen hans.

«Spillet er nok over,» sa Harry.

«Jeg tror ikke det,» smilte Idar.

Harry kunne allerede kjenne kulda fra isen krype gjennom støvelsålene og forplante seg oppover leggene.

«Vi vil gjerne at du blir med oss på Politihuset,» sa Harry. «Nå.»

Idar Vetlesen smil fordunstet. «Hvorfor?»

«Fordi du juger for oss. Blant annet er du ikke spesialist på Fahrs sykdom.»

«Sier hvem?» sa Idar og kastet et blick bort på de andre curlerne for å konstatere at de sto for langt unna til å kunne høre dem.

«Sier din assistent. Siden hun tydeligvis ikke har hørt om sykdommen engang.»

«Hør her,» sa Idar og en ny lyd, lyden av fortvilelse, hadde krøpet inn i stemmen hans. «Dere kan ikke bare komme og hente meg sånn. Ikke her, ikke foran ...»

«Kundene dine?» spurte Harry og myste over skulderen til Idar. Han kunne se Arve Støp koste vekk is fra undersiden av en stein mens han studerte Katrine.

«Jeg vet ikke hva du er ute etter,» hørte han Idar si. «Jeg er villig til å samarbeide, men ikke hvis dere bevisst vil ydmyke meg og ødelegge for meg. Dette er mine beste venner.»

«Vi fortsetter nå, Vetlesen ...,» lød en dyp baryton. Det var Arve Støp.

Harry så på den ulykkelige kirurgen. Lurte på hva han la i «beste» venner. Og tenkte at hvis det bare var en brøkdels sjanse for at de ved å innfri Vetlesens ønske kunne få noe tilbake, var det verdt det.

«OK,» sa Harry. «Vi går. Men du skal være på Politihuset på Grønland om nøyaktig en time. Hvis ikke kommer vi etter deg med sirener og basuner. Og de høres godt på Bygdøy, gjør de ikke?»

Vetlesen nikket og et øyeblikk så det ut som han av gammel vane ville til å le.

Oleg slo døra igjen så det dundret, sparket av seg støvlene og løp opp trappa til annen etasje. Det var en frisk duft av sitron og såpe i hele huset. Han stormet inn på rommet sitt, og metallrørene som hang fra taket spilte høyt i forskrekkelse mens han dro av seg olabuksene og fikk på seg treningsbuksene. Han løp ut igjen, men idet han tok tak i gelenderet for å ta trappa i to lange hopp, hørte han navnet sitt bli ropt fra bak morens åpne soveromsdør.

Han gikk inn dit og fant Rakel på kne foran senga med en langkost stikkende under.

«Jeg trodde du vasket i helgen?»

«Ja, men ikke godt nok,» sa moren, reiste seg opp og dro en hånd over pannen. «Hvor skal du?»

«Gressbanen. Gå på skøyter. Karsten venter nede på veien. Jeg er hjemme til middag.» Han sparket fra på dørterskelen og skled på sokkelesten på parketten mot trappa, tyngdepunktet lavt slik Erik V., en av

skøyteveteranene på Valle Hovin, hadde lært ham.

«Vent litt unge, mann. Apropos skøyter ...»

Oleg stoppet. Å nei, tenkte han. Hun har funnet skøytene.

Hun stilte seg i døråpningen, la hodet på skakke og så på ham. «Hva med lekser?»

«Ikke mye,» sa han lettet og smilte. «Jeg tar det etter middag.»

Han så at hun nølte og la fort til: «Så pen du er i den kjolen, mamma.»

Hun så nedover seg, på den gamle himmelblå kjolen med de hvite blomstene på. Og selv om hun ga ham et advarende blikk, lekte det et smil i munnvikene: «Forsiktig, Oleg, nå hørtes du ut som faren din.»

«Å? Jeg trodde han bare snakket russisk.»

Han hadde ikke ment noe med kommentaren, men et eller annet skjedde med moren, det var som det gikk et støkk gjennom henne.

Han trippet: «Kan jeg gå nå?»

«'Ja, du kan gå'?» Katrine Bratts stemme smalt mellom murveggene på treningsrommet i Politihusets kjeller. «Sa du virkelig det? At Idar Vetlesen bare kunne gå?»

Harry stirret opp på ansiktet hennes som var lent over treningsbenken han lå på.

Lyskuppelen i taket ga hodet hennes en skinnende, gul glorie. Han pustet tungt på grunn av jernstanga som lå tvers over brystet hans. Han hadde vært i ferd med å skulle perse i benkpress med nittifem kilo og hadde akkurat løftet stanga av stativet da Katrine hadde kommet marsjerende inn og ødelagt forsøket.

«Jeg måtte,» sa Harry og fikk dyttet stanga litt høyere så den lå mot brystbeinet. «Han hadde med seg advokaten sin. Johan Krohn.»

«Hva så?»

«Vel. Krohn innledet med å spørre hva slags metoder vi bruker for å presse klienten hans, at kjøp og salg av sex er lovlig i Norge, og at våre arbeidsmetoder for å få en respektert lege

til å bryte sin hellige taushetsplikt også vil være verdt et avisoppslag.»

«Men herregud da menneske!» ropte Katrine med en stemme som skalv av raseri.

«Dette er en mordsak!»

Harry hadde ikke sett henne miste kontrollen på denne måten før og svarte med sin mildeste stemme:

«Hør, vi kan ikke knytte mordet til mordofrenes barns sykdom eller engang sannsynliggjøre noen sammenheng. Og det vet Krohn. Og da kan ikke jeg holde på dem.»

«Nei, du kan bare ... ligge der og ... gjøre ingenting!»

Harry kjente det verke i brystbeinet og tenkte at akkurat det hadde hun faktisk rett i.

Hun slo begge hendene for ansiktet. «Jeg ... jeg ... beklager. Jeg trodde bare ... Det har vært en rar dag.»

«Greit,» stønnet Harry. «Kan du hjelpe meg opp med denne stanga, jeg holder på å ...»

«En annen ende!» utbrøt hun og tok hendene fra ansiktet. «Vi må begynne i en annen ende. I Bergen!»

«Nei,» hvisket Harry med den siste lufta i lungene. «Bergen er ikke å betrakte som en ende. Kan du ...»

Han så opp på henne. Så de mørke øynene hennes fylles opp med tårer.

«Mensen,» hvisket hun. Så smilte hun. Det skjedde så brått at det var som en annen person plutselig sto over ham, en person med et underlig skinn i blikket og en fullkomment behersket stemme: «Og du kan bare dø.»

Forbløffet hørte han skrittene hennes fjerne seg, hørte det knake i sitt eget skjelett og røde prikker begynte å danse for øynene. Han bannet, klemte hendene rundt jernstanga og med et brøl støtte han til. Stanga rikket seg ikke.

Hun hadde rett, han kunne faktisk dø slik. Han kunne velge det. Komisk, men sant.

Han vred seg, tippet stanga over til siden til han hørte vektene rutsje av og treffe gulvet

med et øredøvende smell. Stanga raste i gulvet på den andre siden. Han satte seg opp og så på vektene som sjanglende trillet på høykant rundt i rommet, uten mål og mening.

Harry dusjet, skiftet og gikk trappa opp til sjette. Dumpet ned i kontorstolen og kjente alt den søte verkingen i muskulaturen som ga beskjed om at han kom til å være støl i morgen.

Han leste av telefonsvareren hvor det lå en beskjed fra Bjørn Holm om å ringe tilbake «asap».

Da Holms rør ble løftet av, hørtes hjerteskjærende hulking akkompagnert av sk-litonene fra en pedalsteel.

«Hva er det?» spurte Harry.

«Dwight Yoakam,» sa Holm og skrudde ned musikken. «Sexy satan, itte sant?»

«Jeg mener; hva gjelder det?»

«Vi har fått resultatene på brevet fra Snømannen.»

«Og?»

«Itte noe spesielt når det gjeld skrifta.
Standard laserprinter.»

Harry ventet. Han visste at Holm hadde noe.
«Det spesielle er arket han har brukt. Ingen
her på laben har vært borti den typen før, det er
derfor det har tatt litt tid. Det er laga av mit-
sumata, en japansk basttype som ligner på pa-
pyrus. Du kan visstnok kjenne att mitsumata
på lukta. Dom bruker barken til å håndlage pa-
pir og akkurat denne arktypen er spesielt ek-
sklusiv. Den heter Kono.»

«Kono?»

«Du må i spesialbutikker for å få kjøpt det,
slike plasser dom selger fyllepenner til ti tusen
kroner, spesialblekk og skinninnbundne notat-
bøker. Du veit ...»

«Egentlig ikke.»

«Itte je heller,» innrømmet Holm. «Men det
finnes i hvert fall bare én butikk i Oslo som sel-
ger Kono brevark. Worse på Gamle Dram-
mensveien. Je snakka med dom og fekk høre at
det var sjelden dom solgte slike ting nå, så dom

kom neppe til å rebestille. Folk har itte sans for kvalitet på samme måte som før, påsto han.»

«Vil det si ...?»

«Ja, det vil dessverre si at han itte kunne huske åkke han sist solgte Kono-ark til.»

«Mm. Og dette er altså den eneste forhandleren?»

«Ja,» sa Holm. «Det var én i Bergen, men dom stoppa å selge det for noen år sia.»

Holm ventet på svar – eller rettere sagt på spørsmål – mens Dwight Yoakam på lavt volum jodlet sin hjertens kjær i graven. Men det kom ingen.

«Harry?»

«Ja. Jeg tenker.»

«Fint!» sa Holm.

Det var denne sakte innlandshumoren som kunne få Harry til å humre lenge etterpå, og selv da uten å vite hvorfor. Men ikke nå. Harry kremtet:

«Jeg tenker at det er jævlig rart å levere fra seg et slikt brevark til en drapsetterforsker hvis

du for all del ikke vil at det skal kunne spores tilbake til deg. Du skal ikke akkurat ha sett mye krim på TV for å vite at vi vil sjekke det.»

«Kanskje han itte visste at det var sjeldent?» sa Holm. «Kanskje det itte var han som hadde kjøpt det?»

«Det er selvfølgelig en mulighet, men noe si-er meg at Snømannen ikke ville gjøre en sånn tabbe.»

«Men det har han altså gjort.»

«Jeg mener at jeg tror ikke at det er en tabbe,» sa Harry.

«Du mener ...»

«Ja, jeg mener at han ville at vi skulle opp-dage det.»

«Åffer det?»

«Det klassiske. Den narsissistiske seriem-orderen iscenesetter et spill med seg selv i hov-edrollen som den uovervinnelige, den mektige, den som skal seire til slutt.»

«Seire over åkke da?»

«Vel,» sa Harry og sa det for første gang høyt: «Med fare for å lyde narsissistisk selv; meg.»

«Deg? Åffer det?»

«Jeg aner ikke. Kanskje er det fordi han veit at jeg er den eneste politimannen i Norge som har tatt en seriemorder, at han ser på meg som en utfordring. Brevet tyder på det, han henviser til Toowoomba. Jeg veit ikke, Holm. Har du forresten navnet på den butikken i Bergen?»

«Flæsk!»

Ordet ble uttalt med bergensk tonefall og pondus. Det vil si med tynn l, lang æ med knekk i midten og svak s. Mannen som frivillig uttalte etternavnet sitt som den nedrigste delen av menneskets fysiognomi – Peter Flesch – var tungpustet, høyrøstet og imøtekommende. Han fortalte villig vekk at han solgte alle typer antikviteter så lenge de var små, men at han hadde spesialisert seg på

piper, lightere, penner, skinnmapper og skrivetilbehør. Noe brukt, noe nytt. De fleste kundene hans var stamkunder og med en gjennomsnittsalder som steg i takt med hans egen.

På Harrys spørsmål om Kono brevark, svarte han med beklagelse i stemmen at det førte han ikke lenger. Ja, det var faktisk flere år siden han hadde hatt det på lager.

«Det er kanskje litt mye forlangt,» sa Harry. «Men siden du har mest stamkunder; er det mulig å huske noen av dem som kjøpte disse brevarkene?»

«Nokken kanskje. Møller. Og Kikkusæn på Møllåren. Vi ha'kkje oversikt, men kjærringen har god hokommelse.»

«Kanskje dere kan skrive ned fullt navn og omtrentlig alder og adresse på dem dere husker og sende på mail ...»

Harry ble avbrutt av en smattelyd. «Vi ha'kkje sånn mail, du. Kommer ikkje te' å få heller. Gje meg heller et faksnummer.»

Harry leste opp Politihusets. Han nølte. Det var en innskytelse. Men det var alltid en grunn til at man fikk innskytelser.

«Dere skulle ikke tilfeldigvis ha hatt en kunde for en del år tilbake,» sa Harry. «En viss Gert Rafto?»

«Jern-Rafto?» Peter Flesch lo.

«Du har hørt om ham?»

«Hele byen visste kæm Raftoæn va'. Nei, han va'kkje kunde her.»

Politioverbetjent Bjarne Møller pleide å si at for å isolere det eneste mulige, må man eliminere alt det umulige. Og derfor skal en etterforsker ikke fortvile, men være glad hver gang han kan stryke et spor som ikke fører til løsningen. Dessuten hadde det altså bare vært en innskytelse.

«Vel, takk i alle fall,» sa Harry. «Ha en fin dag.»

«Han va'kkje kunde,» sa Flesch. «Det va' eg som va' kunde.»

«Å?»

«Ja. Han kom med småting. Brukte lightare i sølv, gullpenner. Sånne ting. Det hendte je kjøpte av han. Ja, dette var jo før je visste kor de kom ifra ...»

«Og hvor kom de fra?»

«Har du ikkje hørt det? Han stjal fra åstedene han jobbet på.»

«Men han kjøpte aldri noe?»

«Raftoæn hadde ikkje bruk for sånt så vi hadde.»

«Men ark? Alle har bruk for ark?»

«Tja. Ett øyeblikk ska' eg høre me' kjærringen.»

En hånd ble lagt over røret, men Harry kunne høre roping, så en litt lavere samtale. Så ble hånden fjernet og Flesch utbasunerte på triumferende bergensk:

«Hon mener at Raftoæn fikk resten av arkene då vi sluttet å selge de. Mot en ødelagt nederlandsk penneholder i sølv, mener hon. Jævelsk hokommelse på kjærringen.»

Harry la på og skjønnte at han skulle til Bergen. Tilbake til Bergen.

Klokka ni på kvelden var det fremdeles lys i annen etasje på Brynsalléen 6 i Oslo. Utenfra så den seksetasjes bygningen ut som et hvilket som helst forretningskompleks med sin moderne fasade i rød mur og grått stål. Og for så vidt innvendig også, ettersom de fleste av de over fire hundre ansatte hadde jobber som ingeniører, IT-spesialister, samfunnsvitere, laboranter, fotografer og så videre. Men dette var like fullt «Den nasjonale enhet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet», allment omtalt ved sitt gamle navn Kriminalpolitisen, eller rettere sagt forkortelsen KRIPOS.

Klokka var ni på kvelden, og Espen Lepsvik hadde akkurat dimittert sine menn etter gjennomgangen av mordetterforskningen. Bare én mann satt fortsatt igjen i det golde, hardt opplyste møterommet.

«Det var ikke mye,» sa Harry Hole.

«En pen omskrivning av 'ingenting',» sa Espen Lepsvik og masserte øyelokkene med tommel og pekefinger. «Skal vi gå og ta en øl mens du forteller hva dere har gravd fram?»

Harry fortalte mens Espen Lepsvik kjørte ned til sentrum og Justisen som lå på beggees hjemvei. Da Harry var ferdig, satt de ved det innerste bordet i det velbrukte skjenkestedet hvor det vanket alt fra øltørste studenter til enda tørstere advokater og politifolk.

«Jeg vurderer å ta med meg Katrine Bratt i stedet for Skarre til Bergen,» sa Harry og nippet til flasken med boblevann. «Jeg sjekket ansettelsespapirene hennes rett før jeg dro opp til dere. Hun er ganske fersk, men jeg så av papirene at hun jobbet på to mordsaker i Bergen som jeg mener å huske at du dro over og ledet.»

«Bratt, ja, henne husker jeg,» sa Espen Lepsvik, gliste og løftet pekefingeren mot bar-en for en ny øl.

«Fornøyd med henne?»

«Jævlig fornøyd. Jævlig ... flink.» Lepsvik blunket til Harry, som så at den andre alt hadde fått det sløvede blikket til en trett mann med tre øl innabords. «Og om vi ikke begge hadde vært gift, tror jeg faen meg jeg hadde prøvd meg, gitt.»

Han tømte resten av ølglasset.

«Jeg lurte mer på om du synes hun virker stabil,» sa Harry.

«Stabil?»

«Ja. Det er noe ved henne ... jeg veit ikke helt hvordan jeg skal forklare det. Noe ekstremt.»

«Jeg skjønner hva du mener.» Espen Lepsvik nikket langsomt mens blikket prøvde å finne feste i Harrys ansikt. «Rullebladet hennes er prikkfritt. Men mellom meg og deg så hørte jeg en av gutta der borte si noe om henne og mannen.»

Lepsvik søkte etter en oppmuntring i Harrys ansikt, fant ingen, men fortsatte likevel:

«Noe ... du vet ... lakk og lær. Sadogreier. De gikk visst på sånne klubber. Litt småpervo.»

«Det er ikke min sak,» sa Harry.

«Nei, nei, ikke min heller!» utbrøt Lepsvik og slo avvergende ut med armene. «Det er jo bare et rykte. Og vet du hva?» Lepsvik klukklo, lente seg fram over bordet så Harry kunne kjenne ølånden hans: «Hun kunne godt fått satt et halsbånd på meg.»

Harry skjønnte at han måtte ha hatt noe i blikket, for Lepsvik så brått ut som han angret sin åpenhjertighet og gjorde raskt retrett til sin side av bordet igjen. Og fortsatte i en mer forretningsmessig tone:

«Proff dame. Smart. Intens og engasjert. Insisterte litt vel heftig på at jeg skulle hjelpe henne med et par henlagte saker, husker jeg. Men overhodet ikke ustabil, snarere tvert om. Heller litt lukket og sær. Men det er det jo flere som er. Ja, jeg tror faktisk dere to kan bli et perfekt team.»

Harry smilte av sarkasmen og reiste seg:

«Takk for tipset, Lepsvik.»

«Hva med ett tips tilbake? Har du og hun ...
noe på gang?»

«Mitt tips,» sa Harry og slengte en hundrelapp på bordet. «Er å la bilen stå.»

Kapittel 14

Dag 9. Bergen

Presis klokka 08.26 traff hjulene på DY604 fra Oslo den våte asfalten på Flesland flyplass. Og de traff såpass hardt at Harry plutselig var lys våken.

«Sovet godt?» spurte Katrine.

Harry nikket, gned seg i øynene og stirret ut på den regntunge grålysningen.

«Du snakket i søvne,» smilte hun.

«Mm.» Harry ville ikke spørre om hva. I stedet rekapitulerte han raskt hva han hadde drømt. Ikke om Rakel. Han hadde ikke drømt om henne i natt heller. Han hadde fordrevet henne. De hadde fordrevet henne sammen. Men han hadde drømt om Bjarne Møller, hans sjef og mentor som hadde gått innover de bergenske vidder og blitt funnet i Revurtjernet to uker senere. Det var en avgjørelse Møller

hadde tatt fordi han – akkurat som Zenon med den vonde stortåen – ikke syntes livet lenger var levelig. Hadde Gert Rafto kommet fram til det samme? Eller fantes han virkelig fortsatt der ute et sted?

«Jeg har ringt ekskona til Rafto,» sa Katrine mens de gikk gjennom ankomsthallen. «Verken hun eller datteren vil snakke mer med politiet, de vil ikke rippe opp igjen i alt det vonde. Og det er greit, rapportene fra den gang er mer enn fyllestgjørende.»

De satte seg inn i en drosje utenfor terminalen.

«Deilig å være hjemme?» spurte Harry høyt over trommingen fra regnet og vindusviskernes rytmiske sveip.

Katrine trakk likegyldig på skuldrene. «Jeg hatet alltid regnet. Og jeg hatet bergensere som påsto at det ikke regner så mye her som østlendingene vil ha det til.»

De passerte Danmarks plass, og Harry så opp mot toppen av Ulriken. Den var dekket av snø,

og han kunne se at gondolbanen gikk. Så kjørte de gjennom ormebolet av av- og påkjørsler ved Store Lungegårdsvann og var inne i sentrum som for besøkende alltid var en positiv overraskelse etter den trøstesløse innfarten.

De tok inn på SAS-hotellet ved Bryggen. Harry hadde lurt på om hun ville overnatte hjemme hos foreldrene sine, men Katrine hadde svart at det bare ble stress for én overnatting, at de kom til å stelle i stand altfor mye, at hun faktisk ikke engang hadde sagt fra at hun var her.

De fikk kortene til rommene sine, og i heisen ble de stille. Katrine så på Harry og smilte som om taushet i heiser var en underforstått vits. Harry så ned og håpet at kroppen ikke sendte ut falske signaler. Eller ekte.

Heisdørene gled endelig opp, og hoftene hennes svingte foran ham i korridoren.

«Om fem i resepsjonen,» sa Harry.

«Hva er timeplanen?» spurte han da de seks minutter senere satt i lobbyen.

Katrine lente seg framover i den dype lenestolen og bladde opp i den skinninnbundne kalenderen sin. Hun hadde skiftet til en elegant grå drakt som gled rett inn i hotellets klientell av forretningsfolk.

«Du møter Knut Müller-Nilsen, sjefen for Person- og voldsavsnittet på politikammeret.»

«Du blir ikke med?»

«Da må jeg bare hilse og prate med alle, og hele dagen går. Faktisk like greit at du ikke nevner meg i det hele tatt, de blir bare så sure for at jeg ikke har besøkt dem. Jeg drar til Øyjordsveien for å snakke med det siste vitnet som så Rafto.»

«Mm. Og hvor var det?»

«Ved Verftet. Vitnet så ham parkere bilen og gå inn i Nordnesparken. Bilen ble aldri hentet igjen, og det ble soknet i området uten resultat.»

«Hva gjør vi etterpå?» Harry dro tommel og langfinger langs kjevene og tenkte at han burde ha barbert seg før utenbysbesøket.

«Du går igjennom de gamle rapportene med de etterforskerne som var med den gang og som fortsatt er på kammeret. Frisker opp. Prøver å se det fra en annen vinkel.»

«Nei,» sa Harry.

Katrine så opp fra papirene.

«Etterforskerne fra den gang konkluderte og gir deg bare sitt forsvar for konklusjonene,» forklarte Harry. «Jeg foretrekker å lese rapportene i ro og fred i Oslo. Og å bruke tiden her på å bli litt mer kjent med Gert Rafto. Finnes eiendelene hans noe sted?»

Katrine ristet på hodet. «Familien hans ga alt han eide til Frelsesarmeen. Det var visstnok ikke stort. Noen møbler og klær.»

«Hva med et sted han har bodd eller holdt til?»

«Han bodde alene i en leilighet i Sandviken etter at han ble skilt, men den er solgt for lenge siden.»

«Mm. Og ikke noe barndomshjem, landsted eller hytte som fortsatt er i familien?»

Katrine nølte. «Rapportene nevnte en liten hytte på politietatens felt på Finnøy i Fedje. De hyttene går jo i arv i slike tilfeller, så det kan godt hende at det er noe der. Jeg har telefonnummeret til kona til Rafto, jeg skal ringe henne.»

«Jeg trodde ikke hun snakket med politifolk.»

Katrine blunket lurt til ham.

I resepsjonen fikk Harry låne en paraply som vrent seg i vindkastene før han hadde kommet til Fisketorget, og lignet en rundjult flaggermus da han krumbøyd jogget mot inngangen til Bergen politikammer.

Mens Harry sto i resepsjonen og ventet på politioverbetjent Knut Müller-Nilsen, ringte Katrine ham og fortalte at familien til Rafto fortsatt disponerte hytta på Finnøy:

«Men kona har ikke satt sin fot der etter saken. Ikke datteren heller, trodde hun.»

«Vi drar dit,» sa Harry. «Jeg gjør meg ferdig her til klokka ett.»

«OK, jeg skaffer en båt. Møt meg på Zachariasbryggen.»

Knut Müller-Nilsen var en humrende bamse med smil i øynene og never store som tennis-racketer. Papirbunkene var så høye at han så innesnødd ut der han satt bak skrivebordet med racketene foldet bak hodet.

«Rafto, ja,» sa Müller-Nilsen etter at han hadde forklart at det ikke regnet så mye i Bergen som østlendinger trodde.

«Virker som politimenn har en tendens til å forsvinne for dere,» sa Harry og fingret med bildet av Gert Rafto som hadde fulgt med rapportene han hadde i fanget.

«Ja vel?» Müller-Nilsen så spørrende på Harry som hadde funnet en pinnestol i et papirfritt hjørne av kontoret.

«Bjarne Møller,» sa Harry.

«Akkurat,» sa Müller-Nilsen, men det usikre tonefallet avslørte ham.

«Han som forsvant på Fløyen,» sa Harry.

«Ja visst!» Müller-Nilsen slo seg for pannen. «Tragisk sak. Han var jo her så kort tid, så jeg rakk ikke å ... Man antar at han gikk seg bort, ikke sant?»

«Det var det han gjorde,» sa Harry og kikket ut av vinduet og tenkte på Bjarne Møllers vei fra idealisme til korrupsjon. På de gode intensjonene. På de tragiske feiltrinnene. Som andre aldri ville få vite om. «Hva kan du fortelle meg om Gert Rafto?»

Min mentale dobbeltgjenger i Bergen, tenkte Harry etter å ha fått Müller-Nilsens beskrivelse: usunt forhold til alkohol, vanskelig temperament, ensom ulv, upålitelig, tvilsom moral og grundig plettet vandel.

«Men han hadde utmerkede analytiske og intuitive evner,» sa Müller-Nilsen. «Og en sterk vilje. Det var som om han var drevet av ... noe, jeg vet ikke helt hvordan jeg skal si det. Rafto var en ekstremist. Ja, det sier jo seg selv når vi vet hva som skjedde.»

«Og hva skjedde?» spurte Harry og fikk øye på et askebeger blant papirbunkene.

«Rafto var voldelig. Og vi vet at han var i Onny Hetlands leilighet like før hun ble drept, og at Hetland muligens hadde opplysninger som kunne avslørt hvem som hadde drept Laila Aasen. I tillegg forsvant han selv rett etterpå. Det er vel ikke usannsynlig at han druknet seg. Vi så i hvert fall ingen grunn til å iverksette en storstilt etterforskning.»

«Han kunne ha flyktet til utlandet?»

Müller-Nilsen ristet smilende på hodet.

«Hvorfor ikke?»

«La meg si det slik at i dette tilfellet hadde vi fordelen av å kjenne mistenkte svært godt. Selv om det i teorien hadde vært mulig for ham å stikke av fra Bergen, var han ikke typen. Så enkelt.»

«Og ingen slektninger eller venner har meldt fra om livstegn?»

Müller-Nilsen ristet på hodet. «Foreldrene hans lever ikke lenger, og han hadde ikke

mange venner, Rafto. Ekskona hadde han et såpass anstrengt forhold til at henne ville han neppe kontaktet uansett.»

«Hva med datteren?»

«De hadde et godt forhold. Kjekkk, flink jente. Har jo greid seg bra når man tenker på hva slags oppvekst hun har hatt.»

Harry la merke til dette innforståtte «jo greid seg bra», en typisk formulering ved små politikamre hvor man var forventet å vite det meste om de fleste.

«Rafto hadde ei hytte på Finnøy?» spurte Harry.

«Ja, og det kunne selvfølgelig vært et naturlig sted å rømme. Tenke seg om og så ...»

Müller-Nilsen dro en av de svære nevene over strupehodet. «Vi gikk igjennom hytta, søkte på øya med hund og soknet. Ingenting.»

«Tenkte jeg skulle ta en kikk der ute.»

«Ikke stort å se. Vi har hytta rett over Jern-Raftos, og dessverre er den i fullt forfall. Det er en skam at ikke kona hans sier den fra seg, hun

er jo aldri der.» Müller-Nilsen kikket på klokka. «Jeg må i et møte, men en av overbetjentene som var med den gangen vil gå igjennom rapportene sammen med deg.»

«Behøves ikke,» sa Harry og så på bildet han holdt i fanget. Ansiktet forekom ham plutselig merkelig kjent, som om han hadde sett det nylig. Hos en forkledd person? Noen han bare hadde sett i forbifarten? Noen som opptrådte i en triviell rolle som gjorde at han ikke hadde lagt merke til ham, en av parkometervaktene som lusket rundt i Sofies gate eller en ekspeditør på Vinmonopolet? Harry ga opp.

«Ikke Gert, altså?»

«Hva behager?» sa Müller-Nilsen.

«Du sier Jern-Rafto. Så dere kalt ham ikke bare Gert?»

Müller-Nilsen så usikkert på Harry, begynte prøvende på en latter, men lot det bli med et skjevt smil. «Nei, det tror jeg aldri ville falt oss inn.»

«Vel. Takk for hjelpen.»

På vei ut hørte Harry Müller-Nilsen rope og snudde seg. Avsnittsjefen sto i døra til kontoret sitt i enden av korridoren og ordene kastet korte, dirrende ekko mellom veggene:

«Jeg tror ikke Rafto ville likt det heller.»

Utenfor politibygningen ble Harry stående og se på menneskene som tvekroket stanget seg gjennom vind og regn langs fortauene. Følelsen ga seg ikke. Følelsen av at noe eller noen var der, i nærheten, på innsiden, synlig hvis han bare så på det på riktig måte, i det riktige lyset.

Katrine plukket opp Harry på brygga som avtalt.

«Jeg fikk låne den av en kompis,» sa hun mens de kjørte den 21-fots skjærgårdsjeepen ut av den trange innseilingen. Da de rundet Nordneset, fikk en lyd Harry til å snu seg og han fikk øye på en totempæl. Treansiktene skrek hest mot ham med åpne munn. Et kaldt gufs feide innover båten.

«Det er sjøløvene på Akvariet,» sa Katrine. Harry trakk frakken tettere rundt seg.

Finnøy var en liten øy. Bortsett fra lyng hadde ikke den regnpiskede biten av land vegetasjon, men den hadde en brygge hvor Katrine fortøyde båten på kyndig måte. Hyttefeltet besto av i alt seksti enheter i dukkehusstørrelse som mest av alt minnet Harry om gruvearbeiderboligene han hadde sett i Soweto.

Katrine ledet Harry på grusstien mellom hyttene før hun svingte inn mot en av dem. Den skilte seg ut fordi malingen flasset av på veggene. Et av vinduene var sprukket. Katrine strakte seg på tærne, tok tak i lyskuppelen over døra og skrudde den av. Det kom en skrapende lyd fra innsiden idet hun snudde kuppelen og døde insekter flagret ut. Pluss en nøkkel som hun fanget i lufta.

«Ekskona likte meg,» sa Katrine og stakk nøkkelen i døra.

Det luktet mugg og vått treverk innenfor. Harry stirret inn i halvmørket, hørte kneppet av en bryter og det kom på lys.

«Så hun får strøm selv om hun ikke bruker hytta,» sa han.

«Fellesstrøm,» sa Katrine og så seg langsomt rundt. «Etaten betaler.»

Hytta var på tjuefem kvadratmeter og besto av en kombinert stue og kjøkken og et soverom. Tomme ølflasker dekket kjøkkenbenken og stuebordet. Det hang ingenting på veggene, sto ingen pyntegjenstander i vinduskarmene eller bøker i bokhylla.

«Det er en kjeller også,» sa Katrine og pekte mot en lem i gulvet. «Dette er ditt felt. Hva gjør vi nå?»

«Vi leter,» sa Harry.

«Etter hva?»

«Det tenker vi minst mulig på.»

«Hvorfor det?»

«Fordi det er lett å overse noe viktig hvis du leter etter noe annet. Tøm hjernen. Du vil skjønne hva du leter etter når du ser det.»

«OK,» sa Katrine langsomt.

«Du leter oppe,» sa Harry, gikk bort til lemmen og dro i jernringen som var felt inn. En smal tretrapp førte ned i mørket. Han håpet at hun ikke så nølingen hans.

Tørre, døde edderkoppnett festet seg til ansiktet da han steg ned i det fuktige mørket som luktet av jord og råtne planker. Hele kjelleren lå under bakken. Han fant en lysbryter ved enden av trappa og slo den på, men uten resultat. Det eneste lyset der nede var det røde øyet øverst på et fryseskap som sto ved kortveggen. Han slo på lommelykta, og kjeglen falt på en dør inn til en bod.

Det skrek i hengslene da han åpnet. Det var en snekkerbod med verktøy. For en mann med ambisjoner om å gjøre noe meningsfylt, tenkte Harry. Ikke bare fange drapsmenn.

Men verktøyet så ikke mye brukt ut, så kanskje Rafto hadde innsett at han likevel hadde vært brukelig til noe annet, at han ikke var en som bygger, men en som rydder. En plutselig lyd fikk Harry til å virvle rundt. Og han pustet ut da han skjønnte at det bare var termostaten i fryseskapet som hadde sparket i gang vifta. Harry gikk til den andre boden. Et teppe dekket over det som var der. Han dro det vekk, og lukten av fukt og jordslag slo mot ham. Lyskjeglen fanget inn en råttne parasoll, et plastbord, en stabel med plastskuffer, misfargede plaststoler og et krokketsett. Mer var det ikke i kjelleren. Han hørte Katrine romstere ovenpå og ville lukke døra til boden. Men en av plastskuffene hadde glidd ned i dørsprekken da han hadde dratt bort teppet. Han skulle til å skyve den inn med foten da han ble stående og se på den. I lyset fra lommelykta kunne han se den uthevede skriften på siden. Electrolux. Han gikk bort til kortveggen der vifta på fryseskapet fremdeles durte og gikk.

Det var av merket Electrolux. Han grep håndtaket og dro til, men døra satt fast. Han oppdaget låsen rett under håndtaket og skjønte at skapet rett og slett var låst. Han gikk inn i snekkerboden og hentet kubeinet. Da han kom tilbake, var Katrine på vei ned trappa.

«Ingenting der oppe,» sa hun. «Jeg tror vi bare skal dra. Hva gjør du?»

«Bryter lovbestemmelsene for ransaking,» sa Harry som hadde satt kanten på kubeinet inn i døra på fryseskabet rett over låsen. Han la vekten på den andre enden. Ingenting skjedde. Han tok nytt tak, satte en fot mot trappa og spente fra.

«Faen til ...»

Med et tørt smell føk døra opp, og Harry tumlet over ende. Han hørte lykta treffe murgulvet og kjente kulda slå mot seg, som pusten fra en isbre. Han famlet etter lykta bak seg da han hørte Katrine. Det var en lyd som gikk gjennom marg og bein, et dypt, rallende skrik som gikk over i en hiksting som lignet latter.

Så ble det stille et par sekunder mens hun trakk pusten før det var der igjen; det samme skriket, langtrukket, som en fødende kvinnes metodiske, rituelle smertesang. Men da hadde Harry alt sett det og skjønt hvorfor. Hun skrek fordi fryseskapet etter tolv år fremdeles fungerte utmerket slik at skaplyset hadde slått seg på og viste noe som sto klemmt der inne med armene foran seg, bøyde knær og hodet presset opp mot innsiden av skapet. Kroppen var dekket av hvite iskrystaller, som et lag hvit sopp som hadde spist av den, og den forvridde kroppsstillingen istemte Katrines skrik. Men det var ikke det som fikk Harrys mage til å vrenge seg. Idet skapdøra ble brutt opp, hadde kroppen som antagelig hadde stått lent mot døra, falt framover og pannen truffet kanten over døra slik at snøkrystallene hadde falt fra ansiktet og drysset ned på kjellergulvet. Det var derfor Harry kunne slå fast at det var Gert Rafto som smilte mot dem. Munnen han smilte med, var ikke den som var sydd igjen

med grov, hampaktig tråd som gikk i sikksakk inn og ut av leppene. Smilet gikk over haken og svingte opp mot kinnene, tegnet med en rad svarte stifter som måtte være spikret inn. Det mest iøynefallende var likevel nesa. Harry svelget ned gallen i ren trass. Nesebeinet og brusken måtte ha blitt fjernet først. Kulda hadde sugd all farge ut av gulroten. Snømannen var komplett.

DEL III

Kapittel 15

Dag 9. Åttetall

Klokka var åtte på kvelden, likevel kunne folk som gikk nedover Grønlandsleiret se at det var lys i hele sjetteetasje på Politihuset.

På K1, foran Harry, satt Holm og Skarre, Espen Lepsvik, Kriminalsjefen og Gunnar Hagen. Det var gått seks og en halv time siden de hadde funnet Gert Rafto på Finnøy, og fire siden Harry hadde ringt fra Bergen og kalt inn til møte før han selv kjørte til flyplassen.

Harry hadde gjort rede for likfunnet, og selv Kriminalsjefen hadde rykket til i stolen da Harry viste åstedsbildene som Bergen politikammer hadde mailet over.

«Obduksjonsrapporten er ikke ferdig ennå,» sa Harry. «Men dødsårsaken er rimelig klar. Et skytevåpen i munnen og en kule gjennom

ganen og ut av bakhodet. Det har skjedd på stedet, Bergensgutta fant kula i veggen i boden.»

«Blod og hjernegørr?» spurte Skarre.

«Nei,» sa Harry.

«Ikke etter så mange år,» sa Lepsvik. «Rotter, insekter ...»

«Det kunne nok vært rester av spor,» sa Harry. «Men jeg snakket med rettsmedisineren og vi var enige. Rafto hjalp sannsynligvis til så det ikke skulle bli så grisete.»

«Hæ?» sa Skarre.

«Oi,» sa Lepsvik langsomt.

Det så ut til å demre for Skarre og ansiktet hans krøllet seg i vemmelse: «Å fy faen ...»

«Unnskyld,» sa Hagen. «Kan noen forklare hva dere snakker om.»

«Det er noe vi av og til opplever ved selvdrap,» sa Harry. «Stakkaren suger lufta ut av løpet før han skyter seg selv. Vakuumet gjør at det blir mindre ...» Han lette ordet. «... søl.

Det som har skjedd her er antagelig at Rafto er blitt kommandert til å suge ut lufta.»

Lepsvik ristet på hodet: «Og en politimann som Rafto må ha visst akkurat hvorfor.»

Hagen bleknet. «Men hvordan ... hvordan i himmelens navn får man en mann til å suge ...»

«Kanskje han fikk velge,» sa Harry. «Det finnes verre måter å dø på enn en kule i kjeften.» Det falt en dørgende stillhet. Og Harry lot den ruve noen sekunder før han fortsatte:

«Til nå har vi ikke funnet ofrenes kropp. Rafto ble også gjemt, men han ville blitt funnet nokså fort om det ikke hadde vært for at de pårørende skydde hytta. Det leder meg til å tro at Rafto ikke var en del av prosjektet til morderen.»

«Som du mener er en seriemorder?» Det var ikke noen utfordring i Kriminalsjefens tonefall, bare et ønske om å få det bekreftet.

Harry nikket.

«Hvis det ikke er en del av dette såkalte prosjektet, hva kan motivet være da?»

«Det veit vi ikke, men når en drapsetterforsker blir tatt livet av, er det naturlig å tenke at han har utgjort en fare for drapsmannen.»

Espen Lepsvik kremtet. «Det hender at måten likene er behandlet på kan fortelle oss noe om motivet. I dette tilfellet er for eksempel nesen byttet ut med en gulrot. Altså en lang nese.»

«Gjør han narr av oss?» spurte Hagen.

«Kanskje det er lang nåså som i snushane,» sa Holm forsiktig.

«Nemlig!» utbrøt Hagen. «En advarsel til andre om å holde seg unna.»

Kriminalsjefen bøyde hodet og så skrått på Harry. «Hva med munnen som er sydd igjen?»

«Beskjed om å holde kjeft,» sa Skarre skråsikkert.

«Akkurat!» utbrøt Hagen. «Hvis Rafto var et råttent eple, sto han og drapsmannen kanskje i

ledtog på en eller annen måte, og Rafto truet med å avsløre ham.»

De så alle på Harry som ikke hadde gitt noen respons på forslagene.

«Nå?» brummet Kriminalsjefen.

«Dere kan selvfølgelig ha rett,» sa Harry. «Men jeg tror den eneste beskjeden han vil sende, er at Snømannen har vært her. Og at han liker å lage snømenn. Punktum.»

De andre så fort på hverandre, men ingen protesterte.

«Vi har et annet problem,» sa Harry. «Bergen politikammer har sendt ut en pressemelding om at en person er funnet død på Finnøy, det er alt. Og jeg har bedt kammeret holde tett om andre detaljer foreløpig, så vi kan få et par dager til å lete etter spor uten at Snømannen veit at liket er funnet. Dessverre er det ikke så realistisk at vi får så mye som to dager, ingen politikammer er så tette.»

«Pressen har navnet på Rafto i morgen tidlig,» sa Espen Lepsvik. «Jeg kjenner de folka i Bergens Tidende og BA.»

«Feil,» lød det bak dem. «De har det til siste nyhetssendingen på TV 2 i kveld. Ikke bare navnet, men detaljene fra åstedet og forbindelsen til Snømannen.»

De snudde seg. I døra sto Katrine Bratt. Hun var fortsatt blek, men tross alt ikke så blek som da Harry hadde sett henne kjøre båten fra Finnøy mens han selv ble igjen for å vente på politiet.

«Så du kjenner TV 2-folka?» sa Espen Lepsvik med et skjevt smil.

«Nei,» sa Katrine og satte seg. «Jeg kjenner Bergen politikammer.»

«Hvor har du vært, Bratt?» Det var Hagen som spurte. «Du har vært savnet i flere timer.»

Katrine kikket bort på Harry som ga henne et umerkelig nikk og kremtet: «Katrine har gjort et par oppgaver jeg satte henne på.»

«Det må ha vært viktig. Få høre, Bratt.»

«Det behøver vi ikke gå inn på,» sa Harry.

«Jeg er bare nysgjerrig,» drillet Hagen.

«Jævla krigsskolemann», tenkte Harry.

«Klokkemann, avrapporteringsmann, kan du ikke la henne være i fred, skjønner du ikke at jenta fortsatt er i sjokk? Du bleknet selv da du så de bildene. Hun løp hjem, stakk av fra alt. Hva så? Hun er tilbake nå. Gi henne heller et klapp på skulderen enn å ydmyke henne i kollegers påsyn.» Harry sa det høyt og tydelig inni seg mens han prøvde å fange Hagens blikk og få ham til å forstå.

«Nå, Bratt?» sa Hagen.

«Jeg har sjekket en del ting,» sa Katrine og løftet haken.

«Ja vel. Som hva da?»

«Som at Idar Vetlesen studerte medisin da Laila Aasen og Onny Hetland ble drept og Rafto forsvant.»

«Er det et poeng?» spurte Kriminalsjefen.

«Det er et poeng,» sa Katrine. «Fordi studiene foregikk ved Universitetet i Bergen.»

Det ble stille på K1.

«En medisinstudent?» Kriminalsjefen så på Harry.

«Hvorfor ikke?» sa Harry. «En som seinere begynte med plastiske operasjoner, som sier han liker å modellere mennesker.»

«Jeg sjekket stedene han har hatt turnustjeneste og jobb,» sa Katrine. «De er ikke sammenfallende med stedene hvor de kvinnene vi tror Snømannen har tatt, er forsvunnet. Men som ung lege er det alltid tilforlatelig at man reiser. Konferanser, korte vikariater.»

«For jævlig at ikke advokat Krohn lar oss snakke med fyren,» sa Skarre.

«Glem det,» sa Harry. «Vi arresterer Vetlesen.»

«For hva?» sa Hagen. «For å ha studert i Bergen?»

«For forsøk på å kjøpe barnesex.»

«På hvilket grunnlag?» spurte Kriminalsjefen.

«Et vitne. Eierne på Leon. Og vi har bilder som knytter Vetlesen til stedet.»

«Jeg beklager å si det,» sa Espen Lepsvik. «Men jeg kjenner til han fyren på Leon, og han kommer aldri til å vitne. Saken holder ikke, dere kommer til å måtte løslate Vetlesen i løpet av tjuefire timer, garantert.»

«Jeg veit det», sa Harry og så på klokka. Han regnet ut hvor lang tid det ville ta å kjøre til Bygdøy. «Og det er utrolig hva folk kan finne på å fortelle i løpet av den tida.»

Harry trykket inn dørklokka en gang til og tenkte at det var som da han var liten og det var sommerferie og alle var borte og han var den eneste gutten igjen på Oppsal. Når han hadde stått og ringt på hos Øystein eller en av de andre og håpet at en av dem som ved et mirakel likevel skulle være hjemme og ikke hos bestemor i Halden, på hytta i Son eller campingtur i Danmark. Han hadde trykket og trykket på ringeklokkene til han visste at det

bare var den siste muligheten igjen. Tresko. Tresko som han og Øystein aldri hadde lyst til å leke med, men som likevel alltid holdt seg i nærheten, som en skygge som ventet på at de skulle forandre mening, ta ham midlertidig inn i varmen. Han hadde vel valgt ut Harry og Øystein fordi de ikke var de mest populære de heller, så han regnet med at det var den klubben det var størst sjanse til å få adgang til. Og nå kom den sjansen, fordi han var den eneste igjen og Harry visste at Tresko alltid var hjemme fordi familien hans aldri hadde råd til å dra noe sted og han hadde ingen andre venner å leke med.

Harry hørte subbene tøfler fra innsiden og døra gikk opp på gløtt. Kvinnens ansikt lyste opp. Akkurat som moren til Tresko hadde lyst opp når hun så Harry. Hun inviterte ham aldri inn, men ropte på Tresko, hentet ham, kjeftet på ham, fikk på ham den stygge parkasen og sendte ham ut på trappa hvor han ble stående

og se mutt på Harry. Og Harry visste at Tresko visste. Og kjente det stumme hatet hans mens de gikk nedover mot kiosken. Men det var greit. Det fikk tida til å gå.

«Idar er dessverre ute,» sa fru Vetlesen. «Men vil du ikke komme inn og vente? Han skulle bare ut en liten tur, sa han.»

Harry ristet på hodet og lurte på om hun kunne se blålysene som sveipet gjennom Bygdøys kveldsmørke nede på veien bak ham. Han veddet på at det var Skarre som hadde satt dem på, den idioten.

«Når dro han?»

«Rett før fem.»

«Men det er jo mange timer siden,» sa Harry. «Sa han hvor han skulle?»

Hun ristet på hodet. «Forteller meg ingenting. Hva synes du om det? Vil ikke holde sin egen mor orientert engang.»

Harry takket og sa han ville komme tilbake seinere. Så gikk han ned grusgangen og trappene mot stakittporten. De hadde ikke

funnet Idar Vetlesen på kontoret eller på Leon, og curlinghuset hadde vært stengt og mørkt. Harry lukket porten bak seg og gikk bort til politibilen. Den uniformerte politibilen sveivet ned vinduet.

«Slå av de blålysene,» sa Harry og henvendte seg til Skarre i baksetet: «Hun sier at han ikke er hjemme, og hun snakker nok sant. Dere får vente her og se om han kommer tilbake. Ring Krimvakta og si at de kan sende ut ettersøkningen. Men ingenting over politiradio, OK?»

I bilen tilbake til byen ringte Harry Telenors driftssentral, hvor han fikk vite at Torkildsen hadde gått hjem for dagen og at eventuelle forespørsler om å lokalisere Idar Vetlesens mobiltelefon fikk komme ad formelle veier i morgen tidlig. Han la på og skrudde opp volumet på Slipknots «Vermilion», men kjente at han ikke orket og trykket på eject-knappen for å skifte til en Gil Evans-plate han hadde funnet igjen innerst i hanskerommet. Radioen og

NRK Alltid Nyheter jabbet i vei mens han fiklet med CD-coveret.

«Politiet ettersøker en mannlig lege i trettiåra bosatt på Bygdøy. Mannen er satt i forbindelse med Snømanddrapene.»

«Faen!» brølte Harry og kastet Gil Evans i frontruta så plastbiter haglet. Plata trillet ned i dørken. Harry ga full gass i ren frustrasjon og passerte en tankvogn som lå i venstre fil. Tjue minutter. Tjue minutter hadde det tatt. Hvorfor ga de ikke bare Politihuset en mikrofon og direkte sendetid først som sist?

Politihusets kantine var stengt og tømt for kvelden, men det var der Harry fant henne. Hun og en matpakke ved et tomannsbord. Harry satte seg på den andre stolen.

«Takk for at du ikke fortalte noen at jeg mistet kontrollen på Finnøy,» sa hun stille.

Harry nikket. «Hvor ble det av deg?»

«Jeg sjekket ut og rakk Osloflyet som gikk klokka tre. Jeg måtte bare vekk.» Hun så ned i tekoppen. «Jeg ... beklager.»

«Det er greit,» sa Harry og så på den slanke, bøyde nakken hennes med det oppsatte håret og den vevre hånden som lå på bordet. Han så henne annerledes nå. «Når det først rakner for de tøffe, raknet det ordentlig.»

«Hvorfor det?»

«Kanskje fordi de har for lite trening i å miste kontrollen.»

Katrine nikket, fremdeles med blikket ned i tekoppen med PIL-logoen for Politiets Idrettslag.

«Du er jo en kontrollfreak selv, Harry. Mister aldri du kontrollen?»

Hun løftet blikket, og Harry tenkte at det var det intense lyset i irisene hennes som ga øyehviten blåskimmeret. Han grep etter sigarettpakken. «Jeg tilhører dem som har masse trening i å miste kontrollen. Jeg har knapt

trent på annet enn å freake ut. Jeg har svart belte i kontrollmisting.»

Hun smilte svakt til svar.

«De har målt hjerneaktiviteten hos rutinerte boksere,» sa han. «Visste du at de mister bevisstheten flere ganger i løpet av en kamp? Et lite sekund her og et lite sekund der. Men de greier på en eller annen måte likevel å stå på beina. Som om kroppen veit det er midlertidig, overtar styringen og holder dem oppe nødvendig lenge til at bevisstheten kommer tilbake.» Harry kakket ut en sigarett. «Jeg mistet også kontrollen der ute på hytta. Forskjellen er at kroppen min etter alle disse åra veit at kontrollen kommer tilbake.»

«Men hva gjør du?» sa Katrine og strøk en hårtjafs bort fra ansiktet. «For ikke å bli knokket ut med én gang?»

«Gjør som bokserne, følg med slaget. Ikke stritt imot. Hvis noe av det som skjer i jobben går inn på deg, må du bare la det gjøre det. Du klarer ikke stenge det ute i lengden likevel. Ta

det bit for bit, slus det ut som i en demning, ikke la det samle seg opp til muren sprekker.»

Han stakk den utente sigaretten mellom leppene.

«Ja da, alt dette fortalte politipsykologen deg da du var aspirant. Poenget mitt kommer nå. Selv når du sluser det ut på harde livet, må du kjenne etter hva det gjør med deg. Kjenne om det ødelegger.»

«OK,» sa Katrine. «Og hva gjør du hvis du kjenner at det ødelegger?»

«Da finner du deg en annen jobb.»

Hun så lenge på ham.

«Og hva gjorde du, Harry? Hva gjorde du da du kjente at det ødela deg?»

Harry bet lett i filteret, kjente det myke, tørre stoffet gnisse mot tennene. Og tenkte at hun kunne vært en søster eller en datter, at de var laget av det samme byggematerialet. Hardt, stivt og tungt byggemateriale med svære sprekker i.

«Jeg glemte å søke annen jobb,» sa han.

Hun smilte bredt. «Vet du hva?» sa hun lavt.
«Nei?»

Hun strakte ut hånden, nappet sigaretten ut
av munnen hans og lente seg framover bordet.

«Jeg synes ...»

Kantinedøra sprang opp. Det var Holm.

«TV 2,» sa han. «Det er på nyhetene nå.
Navn og bilder av både Rafto og Vetlesen.»

Og dermed startet kaoset. Selv om klokka var
elleve på kvelden, var foajeen på Politihuset
full av journalister og fotografer i løpet av en
halv time. De ventet alle på at etterfor-
skningsleder Espen Lepsvik eller sjefen for
Voldsavsnittet, Kriminalsjefen, Politimesteren
eller i grunnen hvem som helst skulle komme
ned og si noe. Som mumlet seg imellom at
politiet måtte jo kjenne sitt ansvar for å holde
offentligheten orientert i en så alvorlig, rys-
tende og avisselgende sak.

Harry sto ved rekkverket i atriet og kikket
ned på dem. De sirklet rundt som hvileløse

haier, konsulterte hverandre, lurte hverandre, hjalp hverandre, bløffet og fisket. Hadde noen hørt noe? Ble det pressekonferanse i kveld? I alle fall en kort improvisert en? Var Vetlesen allerede på vei til Thailand? Det nærmet seg deadline, noe måtte skje.

Harry hadde lest at ordet deadline stammet fra slagmarkene under den amerikanske borgerkrigen, hvor man i mangel av noe fysisk å sperre krigsfanger inne bak, samlet dem og trakk en strek rundt dem i bakken. Denne streken kalte de deadline, og alle som beveget seg utenfor ble straks skutt. Og det var nettopp det de var, nyhetskrigerne der nede i foajeen; krigsfanger holdt på plass av en deadline.

Harry var på vei inn på møterommet til de andre da mobiltelefonen hans ringte. Det var Mathias.

«Har du hørt beskjeden jeg la igjen på svareren din i sted?» spurte han.

«Har ikke rukket, det koker her,» sa Harry.
«Kan vi ta det seinere?»

«Selvfølgelig,» sa Mathias. «Men det gjelder Idar. Jeg så på nyhetene at han er ettersøkt.»

Harry skiftet røret til den andre hånden.
«Kom igjen.»

«Idar ringte meg i dag tidlig. Han spurte meg om carnadrioxid. Det hendte han ringte og spurte meg om medikamenter, farmasi var ikke Idars sterke side. Så jeg tenkte ikke så nøye over det. Jeg ringer fordi carnadrioxid er et livsfarlig medikament. Tenkte bare dere ville vite det.»

«Selvfølgelig, selvfølgelig,» sa Harry og rotet i lommene til han fant en halvt oppspist blyant og en trikkebillett. «Carna...?»

«Carnadrioxid. Det inneholder gift fra kjeglesneglen og brukes som smertestillende for pasienter med kreft og HIV. Det er tusen ganger sterkere enn morfin og bare en litt for stor dose paralyserer muskulaturen med øyeblikkelig virkning. Åndedrettsorgan og hjertet stopper, og du dør momentant.»

Harry noterte. «OK. Hva mer sa han?»

«Ingenting. Han hørtes stresset ut. Takket bare og la på.»

«Noen idé om hvor han ringte fra?»

«Nei, men det var noe rart med akustikken, han ringte i hvert fall ikke fra kontoret. Det hørtes ut som han sto i en kirke eller en hule, skjønner du?»

«Jeg skjønner. Takk skal du ha, Mathias, vi ringer tilbake om vi vil vite noe mer.»

«Bare glad hvis jeg kan ...»

Harry fikk ikke med seg resten ettersom han trykket på avknappen og forbindelsen ble brutt.

Inne på K1 satt hele den lille etterforskningsgruppa med kaffekopper, en ny kanne putrende på trakteren og jakkene hengende på stolene. Skarre hadde akkurat kommet tilbake fra Bygdøy. Han gjorde rede for samtale han hadde hatt med Idar Vetlesens mor, som hadde gjentatt at hun ikke visste noe og at det hele måtte være en gedigen misforståelse.

Katrine hadde telefonert assistenten, Borghild Moen, som hadde uttrykt det samme.

«Vi får avhøre dem i morgen hvis det blir nødvendig,» sa Harry. «Nå er jeg redd vi har et mer akutt problem.»

De tre andre så på ham mens Harry gjenga samtalen med Mathias. Og leste fra baksiden av trikkebilletten. Carnadrioxid.

«Trur du det er slik han har tatt livet av dom?» spurte Holm. «Med paralyserende medisin?»

«Der har vi det,» brøt Skarre inn. «Det er jo derfor han må gjemme kroppene. Så ikke medisinen oppdages ved obduksjon og spores tilbake til ham.»

«Det eneste vi veit,» sa Harry, «er at Idar Vetlesen er ute av kontroll. Og hvis han er Snømannen, bryter han mønsteret.»

«Spørsmålet,» sa Katrine. «Er hvem han er ute etter nå. Noen skal i hvert fall dø av det stoffet snart.»

Harry gned seg over nakken. «Fikk du utskrift av telefonsamtalene til Vetlesen, Katrine?»

«Ja. Jeg fikk navn på numrene og gikk igjen-nom dem med Borghild. De fleste var pasienter. Og så var det to samtaler med advokat Krohn og den som du akkurat gjorde rede for med Lund-Helgesen. Men i tillegg var det et nummer som sto oppført på Popper Forlag.

«Vi har ikke mye å jobbe med,» sa Harry. «Vi kan sitte her og drikke kaffe og klø oss i de dumme hodene våre. Eller gå hjem og komme tilbake med de like dumme, men ikke fullt så slitne hodene i morgen.»

De andre bare stirret på ham.

«Jeg koddet ikke,» sa han. «Kom dere til helvete hjem.»

Harry tilbød seg å svinge Katrine innom den tidligere arbeiderbydelen Grünerløkka, hvor han på hennes anvisning stoppet utenfor en av de gamle, fireetasjes bygårdene i Seilduksgata.

«Hvilken leilighet?» sa han og bøyde seg fram.

«Tredje etasje til venstre.»

Han kikket opp. Det var mørkt i alle vinduene. Han så ingen gardiner. «Mannen din er ikke hjemme, ser det ut til. Eller kanskje han har lagt seg.»

«Kanskje,» sa hun og ble sittende. «Harry?»

Han så spørrende på henne.

«Da jeg sa at spørsmålet er hvem Snømannen er ute etter nå, skjønte du hvem jeg mente?»

«Kanskje,» sa han.

«Det vi fant på Finnøy var ikke drapet på en tilfeldig person som visste for mye. Det var planlagt lenge før det.»

«Hva mener du?»

«Jeg mener at om det var slik at Rafto hadde kommet på sporet av ham, så var det også planlagt.»

«Katrine ...»

«Vent. Rafto var den beste drapsetterforskeren i Bergen. Du er den beste i Oslo. Han kunne forutse at det var du som ville etterforske disse drapene, Harry. Det var derfor du fikk det brevet. Jeg sier bare at kanskje du skal være litt forsiktig.»

«Prøver du å gjøre meg redd?»

Hun trakk på skuldrene. «Hvis du er redd, vet du hva det betyr?»

«Nei?»

Katrine åpnet bildøra: «At du bør finne deg en annen jobb.»

Harry låste seg inn i leiligheten sin, satte fra seg støvlene og stoppet på terskelen til stua. Rommet så helt demontert ut nå, som et byggesett i revers. Måneskinnet falt på noe hvitt på den røde, nakne murveggen. Han gikk inn. Det var et åttetall, tegnet med kritt. Han strakte hånden ut og kjente på det. Det måtte være soppmannen, men hva betydde det?

Kanskje en kode som viste hvilket middel han skulle smøre på akkurat her.

Resten av natten kastet Harry seg fram og tilbake i ville mareritt. Han drømte at noe ble presset inn i munnen hans og at han måtte puste gjennom åpningen i det for ikke å bli kvalt. At det smakte olje, metall og krutt, og at det til slutt ikke var mer luft igjen der inne, bare vakuum. Så han spyttet tingen ut og oppdaget at det ikke var løpet på en pistol, men et åttetall han hadde pustet gjennom. Et åttetall med en stor sirkel under, en mindre oppå. Den store sirkelen under, den mindre oppå. Litt etter litt fikk åttetallet en tredje, mindre sirkel på toppen. Et hode. Sylvia Ottersens. Hun prøvde å skrike, prøvde å fortelle hva som hadde skjedd, men hun kunne ikke. Munnen hennes var sydd igjen.

Da han våknet, var øynene klistret igjen, han hadde hodepine og et belegg på leppene som smakte kalk og galle.

Kapittel 16

Dag 10. Curling

Det var en hustrig morgen på Bygdøy da Asta Johannessen som vanlig låste seg inn på curlingklubben klokka åtte. Den snart sytti år gamle enkefruen pleide å vaske der to dager i uka, som var mer enn nok ettersom den private, lille hallen ikke ble brukt av mer enn en håndfull menn og dessuten ikke hadde dusjer. Hun tente lyset. På de laftede veggene hang trofeer, diplomer, vimpler med latinske ord og gamle svart-hvitt-fotografier av menn med barter, tweed og verdige miner. Asta syntes de så komiske ut, som sånne revejegere i engelske TV-serier om overklassen. Hun gikk inn døra til hallen og kjente på kulda der inne at de hadde glemt å skru opp termostaten for isen slik de pleide å gjøre for å spare strøm. Asta Johannessen slo på lysbryteren, og mens

lysrørene blinket og jobbet med å bestemme seg om de ville på, satte hun på seg brillene og så at termostaten for kjølekablene ganske riktig sto for lavt og skrudde den høyere.

Lyset skinte i den grå isflaten. Gjennom lesebrillene skimtet hun noe i den andre enden av hallen, og hun tok brillene av. Sakte kom det i fokus. Et menneske? Hun ville til å gå over isen, men nølte. Asta Johannessen var slett ikke skvetten av seg, men det var hennes angst at hun en dag skulle brette lårhalsen der ute på isen og bli liggende til revejegerne fant henne. Hun grep en av lekekostene som sto langs veggene, brukte den som stokk, og med bitte små skritt balanserte hun utover isen.

Den livløse mannen lå i enden av banen med hodet i sentrum av ringene. Det blåhvite skinnet fra lysrørene falt på ansiktet som var stivnet i en grimase. Det var noe kjent med ansiktet. Var det en kjendis? Det brystne blikket så ut som det lette etter noe bak henne, utenfor

det som var her. Høyre hånd holdt krampaktig rundt en tom sprøyte som hadde røde avsetninger etter innholdet på innsiden av plasten.

Asta Johannessen slo rolig fast at det ikke var noe hun kunne gjøre for ham, og konsentrerte seg om turen tilbake over isen og til nærmeste telefon.

Etter at hun hadde ringt og politiet hadde kommet, gikk hun hjem og drakk formiddagskaffe.

Det var først da hun tok fram igjen Aftenposten, at det gikk opp for henne hvem det var hun hadde funnet.

Harry satt på huk og så på støvlene til Idar Vetlesen.

«Hva sier rettsmedisineren vår om dødstidspunktet?» spurte han Bjørn Holm som sto ved siden av ham i en olajakke med hvitt teddyfôr. Slangeskinnsstøvlene hans laget nesten ikke lyd når han stampet dem i den kunstfrosne isen. Det var knapt en time siden

Asta Johannessen hadde ringt, men ved curlinghallen var reporterne allerede på plass utenfor politiets røde sperreteip.

«Han sier det er vanskelig,» sa Holm. «Han kan bare tippe å fort temperaturen dette i en kropp som har liggi på is i et rom som holder mye høyere temperatur.»

«Men han *har* tippet?»

«En gang mellom fem og sju i går ettermiddag.»

«Mm. Før nyhetene om at han var ettersøkt, altså. Du så låsen?»

Holm nikket. «Vanlig smekklås. Den var låst da vaskedama kom. Je ser du kikker på støvlene. Je har sjekka avtrykket. Je er temmelig sikker på at dom er identiske med avtrykka vi har fra Sollihøgda.»

Harry studerte mønsteret på undersiden. «Så du mener dette er vår mann?»

«Skulle tru det, ja.»

Harry nikket tenksomt. «Veit du om Vetlesen var venstrehendt?»

«Ville itte tru det. Som du ser holder han sprøyta i høgre handa.»

Harry nikker. «Du har rett. Sjekk det likevel.»

Harry hadde aldri helt greid å føle noen sann glede når saker han jobbet med plutselig en dag var oppklarte, fullførte, ferdige. Så lenge saken var under etterforskning var det dette som var målet hans, men når han kom dit, visste han bare at han ikke var fremme. Eller at det ikke var dit han hadde tenkt seg. Eller at målet hadde flyttet seg, han hadde forandret seg eller faen veit. Greia var at han følte seg tom, at suksessen ikke smakte som lovet, at å fange den skyldige alltid kom i følge med spørsmålet: «Og hva så?»

Klokka var blitt sju på kvelden, vitner var blitt avhørt, tekniske spor sikret, en pressekonferanse avholdt og i korridorene på Voldsavsnittet var det gryende feststemning. Hagen hadde bestilt kake og øl og innkalt både

Lepsviks folk og Harrys til selvgratulering på K1.

Harry satt der i en stol og så ned på det altfor mektige kakestykket på tallerkenen som noen hadde plassert i fanget hans. Han hørte Hagen tale, latter og applaus. Noen dunket ham i ryggen i forbifarten, men de fleste lot ham i fred. Rundt ham surret diskusjonene:

«Den jævelen var en dårlig taper. Feiga ut når han visste at vi hadde ham.»

«Snøyt oss.»

«Oss? Mener du at dere i Lepsvik-gruppa liksom ...»

«Hadde vi tatt ham i live, hadde retten erklært ham som sinnssyk og ...»

«... skal være glad, vi hadde jo for faen ikke fellende bevis, bare indisier.»

Espen Lepsviks stemme runget fra den andre siden av lokalet. «Hold kjeft, folkens! Det er fremmet forslag og vedtatt å møtes på Fenris Bar klokka åtte for å drikke seg seriøst fulle. Det er å betrakte som en ordre. OK?»

Full jubel.

Harry satte fra seg kakefatet og reiste seg da han kjente en lett hånd på skulderen. Det var Holm: «Je sjekka. Det var som je sa, Vetlesen var høgerhendt.»

Det freste i kullsyre fra en ølflaske som ble åpnet og en allerede småbrisen Skarre la armen rundt skulderen på Holm: «De sier at høyrehendte har lengre forventet levealder enn keivhendte. Stemte ikke på Vetlesen. Hæ, hæ!»

Skarre forsvant for å dele gullkornet med andre, og Holm så spørrende på Harry:

«Stikker du?»

«Går meg en tur. Kanskje vi sees på Fenris.»

Harry hadde nesten kommet til døra da Hagen grep tak i armen hans.

«Fint hvis ingen går ennå,» sa han lavt. «Politimesteren har sagt han vil komme ned og si noen ord.»

Harry så på Hagen og skjønnte at han måtte ha hatt noe i blikket, for Hagen slapp armen hans som om han hadde brent seg.

«Bare en tur på dass,» sa Harry.

Hagen smilte fort og nikket.

Harry gikk inn på kontoret sitt, hentet jakka og gikk langsomt ned trappa, ut av Politihuset og nedover mot Grønlandsleiret. Det var noen snøkorn i lufta, lysene blinket i Ekebergåsen, en sirene steg og sank som fjern hvalsang. To pakistanere sto i godlynt krangel utenfor nabobutikkene sine mens snøen la seg på appelsinene deres og en svaiende fyllik ved Grønlands torg sang en shanty. Harry kjente nattevesenene som været ut i lufta og lurte på om det var trygt å komme ut. Herregud som han elsket denne byen.

«Sitter du her?»

Eli Kvale så overrasket på sønnen Trygve som satt ved kjøkkenbordet og leste i et blad. Radioen surret i bakgrunnen.

Hun skulle til å spørre hvorfor han ikke satt i stua sammen med faren sin, men kom på at det burde da være like naturlig at han var her

og ville snakke med henne. Bortsett fra at det ikke var det. Hun skjenket seg en kopp te, satte seg ned og så på ham i taushet. Han var så pen. Hun hadde trodd hun ville synes han var heslig, men hun hadde tatt feil.

Stemmen på radioen sa at problemet med å få kvinnene inn i norske styrerom ikke lenger er mennene, men at selskapene sliter med å få til den lovbestemte kvinneandelen fordi majoriteten av kvinner synes å ha kronisk vegring mot posisjoner hvor de kan utsettes for kritikk, utfordres på kompetanse og det ikke er noen å gjemme seg bak.

«Det er som unger som har grått seg til den grønne pistasjisen, men spytter den ut når de endelig har fått den,» sa stemmen. «Jævlig irriterende å se på. Det er på tide at damene tar ansvar og viser litt gøts.»

Ja, tenkte Eli. Det er på tide.

«Det kom noen bort til meg på ICA i dag,» sa Trygve.

«Ja vel?» sa Eli og kjente at hun fikk hjertet i halsen.

«Spurte om jeg var sønnen til deg og pappa.»

«Å ja,» sa Eli lett, altfor lett, og kjente seg svimmel. «Og hva svarte du?»

«Hva jeg svarte?» Trygve så opp fra bladet. «Jeg svarte ja, selvfølgelig.»

«Og hvem var mannen som spurte?»

«Hva er det med deg, mamma?»

«Hva mener du?»

«Du er jo helt blek.»

«Ingenting, kjære deg. Hvem var han?»

Trygve vendte tilbake til bladet. «Jeg sa ikke at det var en mann, gjorde jeg?»

Eli reiste seg, skrudde ned radioen hvor en kvinnestemme takket næringsministeren og Arve Støp for debatten. Hun så ut i mørket hvor et par snøfiller virvlet hit og dit, retningsløst og tilsynelatende upåvirket av tyngdekraft og egen vilje. De ville bare lande et

sted, tilfeldighetene bestemte. Og så ville de smelte og bli borte. Det var en trøst i det.

Hun kremtet.

«Hva?» sa Trygve.

«Ingenting,» sa hun. «Jeg holder visst på å bli forkjølet.»

Harry drev tilsynelatende retningsløst og uten egen vilje rundt i byens gater. Det var først da han sto utenfor hotell Leon at han skjønnte at det var dit han hadde vært på vei. Horene og dopperne hadde alt tatt oppstilling i gatene rundt. Det var rushtid. Kundene foretrakk å handle sexen og dopen før midnatt.

Harry gikk inn i resepsjonen og så av Børre Hansens skrekkslagne ansiktsuttrykk at han kjente ham igjen.

«Vi gjorde en avtale!» pep hotelleieren med svensktoppaksent og tørket pannen.

Harry lurte på hvorfor menn som levde av andre menneskers nød alltid syntes å ha denne

glinsende filmen av svette, som en ferniss av falsk skam over sin manglende samvittighet.

«Gi meg nøkkelen til rommet til doktoren,» sa Harry. «Han kommer ikke i kveld.»

Tre av hotellrommets vegger hadde tapet fra syttitallet med psykedeliske mønstre i brunt og oransje, mens bæreveggen mot badet var svartmalt med grå sprekker og flekker der murpussen hadde falt ut. Dobbeltsenga var salrygget. Nåleteppet hardt. Vann- og sædavstøtende, gikk Harry ut fra. Han fjernet et tynnslett håndkle fra stolen ved fotenden av senga og satte seg. Lyttet til byens forventningsfulle bulder og kjente at bikkjene var tilbake. De glefset og gjødde, dro i jernlenkene, ropte: Bare én drink, bare ett shot så skal vi la deg være i fred, legge oss lydige ned. Harry hadde ikke lyst til å le, men lo likevel. Demoner må besverges, og smerten overdøves. Han tente en sigarett. Røyken dreide opp mot rislampa.

Hvilke demoner var det Idar Vetlesen hadde slåss med? Hadde han tatt dem med hit og slåss med dem her, eller var dette fristedet hans, tilflukten? De hadde kanskje fått noen svar, men ikke alle. Aldri alle. Som det på spørsmålet om galskap og ondskap er to forskjellige ting, eller om det bare er vi som har bestemt at fra der vi ikke lenger skjønner hensikten med destruksjon, kaller vi det galskap. Vi er i stand til å forstå at noen må slippe en atombombe over en by med uskyldige, sivile mennesker, men ikke at andre må skjære opp prostituerte kvinner som sprer sykdom og moralsk forfall i slummen i London. Derfor kaller vi det første realisme og det andre galskap.

Herregud som han trengte den drinken. Bare én som kunne slippe kantene av smerten, av denne dagen og natten.

Det banket på døra.

«Ja!» brølte Harry og skvatt ved lyden av sin egen rasende stemme.

Døra gikk opp og et svart ansikt kom til syne. Harry så nedover henne. Under det vakre, sterke ansiktet hadde hun en kort jakke, så kort at fettvalkene som bulet ut over den stramme bukselinningen syntes.

«*Doctor?*» spurte hun. Trykket på siste stavelsen ga ordet fransk klang.

Han rister på hodet. Hun så på ham. Så ble døra lukket, og hun var borte igjen.

Det gikk et par sekunder før Harry kom seg opp av stolen og bort til døra. Kvinnen hadde kommet til enden av korridoren.

«Please!» ropte Harry. «Please, come back.» Hun stoppet og så nølende på ham.

«*Two hundred kroner,*» sa hun. Trykk på siste stavelsen.

Harry nikket.

Hun satt på senga og lyttet forbauset til spørsmålene hans. Om Doctor, dette onde mennesket. Om orgiene med flere kvinner. Om barna han ville de skulle ta med. Og for hvert

nytt spørsmål ristet hun uforstående på hodet. Til slutt spurte hun om han var *police*.

Harry nikket.

Øyebrynene hennes samlet seg i pannen.

«*Why you ask these questions? Where is Doctor?*»

«*Doctor killed people,*» sa Harry.

Hun studerte ham mistroisk. «*Not true,*» sa hun til slutt.

«*Why not?*»

«*Because Doctor is a nice man. He helps us.*»

Harry spurte hvordan Doctor hjalp dem. Og nå var det han som ble sittende og lytte med forbauselse mens den svarte kvinnen fortalte at hver tirsdag og torsdag satt Doctor på dette rommet med vesken sin, snakket med dem, sendte dem på toalettet for å få urinprøver, tok blodprøver, testet dem for alle veneriske sykdommer de kunne tenkes å ha. Ga dem piller og kurer hvis de hadde noen av de vanlige kjønnssykdommene. Og adressen til sykehuset

hvis de hadde den andre, Pesten. Hvis det var noe annet som feilte dem, hendte det at han ga dem piller for det også. Han tok seg aldri betalt, og det eneste de måtte gjøre var å love ikke å fortelle om det han drev med til andre enn de kvinnelige kollegene sine på gata. Noen av jentene hadde tatt med barna sine når de var syke, men hotelleieren hadde stoppet dem.

Harry røyket sigaretten sin mens han lyttet. Var dette Vetlesens avlat? Motstykket til det onde, den nødvendige balanseringen. Eller bare det som aksentuerte ondskapen, satte det i et relieff? De sa at doktor Mengele var svært glad i barn.

Tungen vokste og vokste i munnen, den ville kvele ham om han ikke snart fikk den drinken.

Kvinnen hadde sluttet å snakke. Hun fingret med tohundrelappen.

«*Will Doctor come back?*» spurte hun.

Harry åpnet munnen for å svare henne, men tungen var i veien. Mobiltelefonen hans ringte og han tok den.

«Hole.»

«Harry? Det er Oda Paulsen. Husker du meg?»

Han husket henne ikke, hun hørtess dessuten altfor ung ut.

«Fra NRK,» sa hun. «Det var jeg som inviterte deg til 'Bosse' sist.»

Researchdama. Luremusa.

«Vi lurert på om du vil bli med igjen, nå på fredag. Vi vil jo gjerne høre om denne triumfen dere har med Snømannen. Ja, han døde jo da, men bortsett fra det, liksom. Om hva som egentlig foregår i et sånt menneske. Om han kan kalles det da ...»

«Nei,» sa Harry.

«Hva?»

«Jeg vil ikke komme.»

«Det er 'Bosse',» sa Oda Paulsen med oppriktig forvirring i stemmen. «På NRK TV.»

«Nei.»

«Men hør her, Harry, ville det ikke være interessant å snak...»

Harry slengte mobiltelefonen i den svarte murveggen. Et flak av murpussen løsnet.

Harry la hodet i hendene, prøvde å holde det sammen så det ikke eksploderte. Han måtte ha noe. Hva som helst. Da han så opp igjen, var han alene i rommet.

Det kunne kanskje vært unngått om ikke Fenris Bar hadde hatt spritservering. Om ikke Jim Beam hadde stått der på hylla bak bartenderen og skreket med den ru whiskystemmen sin om anestesi og amnesti: «Harry! Kom hit, la oss mimre om gamle dager. Om stygge spøkelser du og jeg har jaget bort, om netter da vi fikk sove.»

På den annen side; kanskje ikke.

Harry enset knapt kollegene, og de enset ikke ham. Da han hadde kommet inn i den glorete baren med plysjrødt danskebåtinteriør, hadde de andre allerede vært godt i gang. De hang rundt skuldrene på hverandre, ropte og pustet spritånde på hverandre og sang med

Stevie Wonder som påsto at han ringte bare for å si at han elsket deg. De så og hørtes kort sagt ut som et fotballag som hadde vunnet cupfinalen. Og idet Wonder avsluttet med å forsikre at kjærlighetserklæringen kom fra bunnen av hans hjerte, ble Harrys tredje drink plassert foran ham på bardisken.

Den første drinken hadde lammet alt, han hadde ikke fått puste og tenkt at det måtte være slik det kjentes å sette carnadrioxid. Den andre hadde nesten fått magen til å vrenge seg. Men kroppen hadde allerede kommet seg etter det første sjokket og skjønt at den hadde fått det den hadde tryglet om så lenge. Og nå svarte den med et murrende velvære. Varmen bølget gjennom ham. Dette var musikk for sjelen.

«Driker du?»

Det var Katrine som plutselig sto ved siden av ham.

«Dette er den siste,» sa Harry og kjente at tungen ikke var stor lenger, men slank og

smidig. Sprit bare bedret artikulasjonen hans. Og inntil et visst punkt så folk flest knapt på ham at han var full. Det var derfor han fortsatt hadde jobb.

«Det er ikke den siste,» sa Katrine. «Det er den første.»

«Det der er en av læresetningene fra AA.» Harry kikket opp på henne. De intense blå øynene, de tynne nesevingene, de blodfulle leppene. Herregud så deilig hun så ut. «Er du alkoholiker, Katrine Bratt?»

«Jeg hadde en far som var det.»

«Mm. Var det derfor du ikke ville besøke dem i Bergen?»

«Besøker man ikke folk fordi de har en sykdom?»

«Jeg veit ikke. Kanskje han ga deg en ulykkelig barndom eller noe sånt.»

«Han var for sent ute til å gjøre meg ulykkelig. Jeg ble født sånn.»

«Ulykkelig?»

«Kanskje. Hva med deg?»

Harry trakk på skuldrene. «Selvfølgelig.»

Katrine nippet til sin egen drink, en blank greie. Vodka blank, ikke gingrå, slo han fast.

«Og hva skyldes din ulykke, Harry?»

Ordene kom før han fikk tenkt seg om: «At jeg elsker noen som elsker meg.»

Katrine lo. «Stakkar. Var du født harmonisk, med et lett sinn som ble ødelagt? Eller var veien allerede staket ut?»

Harry stirret på den brune, gylne væsken i sitt eget glass. «Det hender jeg lurar på det. Men ikke ofte. Jeg prøver å tenke på andre ting.»

«Som hva da?»

«Andre ting.»

«Hender det at du tenker på meg?»

Noen skumpet borti henne og hun kom nærmere. Han kjente hennes og Jim Beams parfumer blande seg.

«Aldri,» sa han, grep glasset og hylte ned innholdet. Han stirret rett fram, inn i

speilveggen bak flaskene, hvor han så Katrine Bratt og Harry Hole stå altfor tett. Hun lente seg fram.

«Harry, du lyver.»

Han snudde seg mot henne. Blikket hennes syntes å ulme gult og uklart som tåkelys på en møtende bil. Nesevingene var spilt ut, og hun pustet hardt. Det kjentes som hun brukte lime i vodkaen.

«Fortell meg nøyaktig og detaljert hva du har lyst til å gjøre nå, Harry.» Det var grus i stemmen hennes. «Alt. Og ikke lyv denne gangen.»

Han kom på ryktet Espen Lepsvik hadde referert til, om Katrine Bratt og ektemannens preferanser. Bullshit, han kom ikke på det, det hadde ligget altfor langt fremme i hjernebarken hele tiden. Han trakk pusten. «OK, Katrine. Jeg er en enkel mann med enkle behov.»

Hun hadde lent hodet bakover, slik enkelte dyrearter gjør for å vise underkastelse. Han løftet glasset: «Jeg har lyst til å drikke.»

Katrine fikk en kraftig dult av en ustø kollega og vaklet mot Harry. Harry hindret henne i å falle ved å gripe henne i venstre side med den ledige hånden. Et smertefyllt ansikt-suttrykk jog over ansiktet hennes.

«Unnskyld,» sa han. «En skade?»

Hun tok seg til siden. «Fekting. Det er ingenting. Unnskyld.»

Hun snudde ryggen mot ham og banet seg vei mellom kollegene. Han så flere av guttene snu seg etter henne. Hun forsvant inn på toalettet. Harry skannet lokalet, så Lepsvik trekke til seg blikket da det møtte hans. Han kunne ikke bli her. Det var andre steder han og Jim kunne snakkes. Han betalte og skulle til å gå. Det var fremdeles en slant igjen i glasset foran ham. Men Lepsvik og to kolleger betraktet ham fra den andre siden av baren. Det var bare snakk om en smule selvbeherskelse.

Harry ville løfte beina, men de var limt fast til gulvet. Han grep glasset, satte det mot leppene og tømte innholdet ned.

Den kalde kveldslufta utenfor var deilig mot den brennende huden hans. Han kunne kysse denne byen.

Da Harry kom hjem, prøvde han å onanere i kjøkkenvasken, men spydde i stedet og så opp på kalenderen som hang på spikeren under overskapet. Han hadde fått den av Rakel til jul for to år siden. Den hadde bilder av dem alle tre. Ett bilde fra hver av de tolv månedene de hadde hatt sammen. November. Rakel og Oleg lo mot ham mot en bakgrunn av gult høstløv og blek, blå himmel. Like blå som kjolen Rakel hadde på seg, den med små, hvite blomster. Kjolen hun hadde hatt på seg den første gangen. Og han bestemte seg for at i natt skulle han drømme seg til den himmelen. Så han åpnet benkeskapet, feide unna de tomme cola-flaskene som skramlet over ende, og der – helt

bakerst – sto den. Den urørte helflasken med Jim Beam. Harry hadde aldri tatt sjansen på ikke å ha sprit i huset, selv ikke i sine mest nyktre perioder. Fordi han visste hva han kunne finne på for å få tak i stoffet når han først gikk på en sprekk. Som for å utsette noe uunngåelig strøk Harry hånden over etiketten. Så åpnet han flasken. Hvor mye var nok? Sprøyten Vetlesen hadde brukt, hadde hatt et rødt belegg etter giften som hadde vist at den hadde vært full. Rød som Cochenille. Min elskede, Cochenille.

Han trakk pusten og løftet flasken. Satte den til munnen, kjente kroppen spenne seg, stålsatte seg før sjokket. Og så drakk han. Grådig og desperat som for å få det overstått. Lyden som kom fra strupen hans mellom hver klunk, hørtes ut som hulking.

Kapittel 17

Dag 14. Gode nyheter

Gunnar Hagen gikk gjennom korridoren med raske skritt.

Det var mandag og fire dager siden Snømann-saken ble løst. Det burde ha vært fire behagelige dager. Og det hadde ganske riktig vært gratulasjoner, smilende sjefer, positiv presseomtale og til og med henvendelser fra utenlandsk presse om å få hele bakgrunnshistorien, etterforskningen fra start til mål. Og det var der problemet hadde startet: Han som kunne gitt Hagen detaljene til suksesshistorien, hadde ikke vært der. For det var også gått fire dager siden noen hadde sett eller hørt fra Harry Hole. Og årsaken var åpenbar. Kolleger hadde sett ham drikke på Fenris Bar. Hagen hadde holdt dette for seg selv, men ryktene hadde nådd Kriminalsjefen. Og Hagen

var blitt kalt inn på kontoret hans i dag morges.

«Gunnar, dette går ikke lenger.»

Gunnar Hagen hadde sagt at det kunne finnes andre forklaringer, at Harry ikke alltid var så flink til å melde fra om at han jobbet utenfor kontoret. Det var jo mye etterforskning som gjensto i Snømann-saken selv om de hadde funnet gjerningsmannen.

Men Kriminalsjefen hadde bestemt seg: «Gunnar, vi har kommet til veis ende når det gjelder Hole.»

«Han er vår beste etterforsker, Torleif.»

«Og vår verste representant. Vil du ha en slik rollemodell for våre unge etterforskere, Gunnar? Mannen er alkoholiker. Alle på huset vet at han drakk på Fenris, og at han ikke har møtt på jobb siden. Aksepterer vi dette, har vi satt en så lav standard at skadevirkningene knapt vil kunne repareres.»

«Men oppsigelse? Kan vi ikke ...»

«Advarslene er brukt opp. Reglementet for offentlig tjenestemenn og alkoholmisbruk er klinkende klart.»

Det var denne samtalen som fremdeles ringlet i POB-ens ører da han banket på og ble ropt inn til Kriminalsjefen.

«Han er blitt sett,» sa Hagen.

«Hvem?»

«Hole. Li ringte meg og sa at hun hadde sett ham gå inn på kontoret sitt og lukke døra bak seg.»

«Nuvel,» sa Kriminalsjefen og reiste seg.

«Så får vi gå og ta samtalen først som sist.»

De trampet gjennom korridorene på rød seksjon på Voldsavsnittet i sjette etasje på Politihuset. Og som om folk været hva som var i ferd med å skje, kom de til døråpningene på kontorene sine, stakk hodene ut og kikket etter de to mennene som gikk side om side med bistre, lukkede ansikter.

Da de hadde kommet fram til døra med 616 på, stoppet de. Hagen trakk pusten.

«Torleif ...,» begynte han, men Kriminalsjefen hadde alt lagt hånden på døra og rev den opp.

De ble stående på dørterskelen og stirre vantro.

«Gode gud,» hvisket Kriminalsjefen.

Bak pulten satt Harry Hole i T-skjorte med et gummibånd strammet rundt underarmen og hodet bøyd fram over pulten. Fra huden rett under gummibåndet dinglede en sprøyte. Innholdet var blankt og selv fra døra kunne de se flere røde merker etter nålestikk i den melkebleke underarmen.

«Hva i helvete er det du gjør, menneske?» hveste Kriminalsjefen, dyttet Hagen inn foran seg og smelte igjen døra bak dem.

Harrys hode vippet opp, og han så fraværende på dem. Hagen oppdaget at Harry holdt en stoppeklokke. Plutselig nappet Harry ut sprøyten, så på innholdet som var igjen, slengte bort sprøyten og noterte på et ark.

«Dett... dette gjør det faktisk lettere, Hole,» stammet Kriminalsjefen. «For vi har dårlige nyheter.»

«*Jeg* har dårlige nyheter, mine herrer,» sa Harry, rev løs en bomullsdott fra posen foran seg og dyttet mot underarmen. «Idar Vetlesen kan umulig ha tatt livet av seg selv. Og dere skjønner antageligvis hva det innebærer?»

Gunnar Hagen kjente en merkelig trang til å le. Hele situasjonen forekom ham så absurd at hjernen rett og slett ikke greide å komme opp med noen annen adekvat reaksjon. Og han så av Kriminalsjefens ansikt at heller ikke han visste hva han skulle gjøre.

Harry så på klokka og reiste seg. «Kom til møterommet om nøyaktig én time, så skal dere få vite hvorfor,» sa han. «Akkurat nå har jeg et par andre ting som må ordnes.»

Førstebetjenten strente forbi sine to forbløffede overordnede, åpnet døra og forsvant nedover korridoren med lange, seige steg.

En time og fire minutter senere kom Gunnar Hagen i følge med Kriminalsjefen og Politisjefen inn på et musestille K1. Rommet var fylt til randen med folkene fra Lepsviks og Holes etterforskningsgrupper, og alt som hørtes var Harry Holes stemme. De fant ståplasser bakerst i lokalet. På et lerret var det projisert bilder av Idar Vetlesen slik han var blitt funnet i curlinghallen.

«Vetlesen har som dere ser sprøyten i høyre hånd,» sa Harry Hole. «Ikke unaturlig siden han var høyrehendt. Men jeg stusset på støvlene hans. Se her.»

Et nytt bilde viste nærbilde av støvlene.

«Disse støvlene er det eneste egentlige tekniske beviset vi har. Men det er nok. Fordi avtrykket stemmer med dem vi fant i snøen på Sollihøgda. Men se på lissene her.» Hole viste med en pekestokk. «Jeg testet med mine egne støvler i går. For at knuten skulle ligge sånn, måtte jeg knyte omvendt av det jeg pleier. Som

om jeg var keivhendt. Alternativet var å stille meg foran støvelen som om jeg knøt for noen andre.»

Det gikk en urolig summing gjennom salen.

«Jeg er høyrehendt.» Det var Espen Lepsviks stemme. «Og jeg knyter lissene mine slik.»

«Vel, du kan ha rett, det er kanskje bare en pussighet. Men det er slikt som vekker en viss ...» Hole så ut som han smakte på ordet før han valgte det: «Uro. Uro som gjør at en stiller andre spørsmål. Er det virkelig Idar Vetlesens støvler? Disse støvlene er av et billig merke. Jeg besøkte Idar Vetlesens mor i går og fikk se på skosamlingen hans. Skoene er uten unntak dyre. Og som jeg tenkte var han som oss andre, han sparket av og til av seg sko uten å løsne lissene. Det er derfor jeg kan si ...» Hole slo pekestokken forsiktig mot bildet. «At jeg veit at Idar Vetlesen ikke knøt skolissene sine slik.»

Hagen kikket bort på Kriminalsjefen, som hadde fått en dyp rynke i pannen.

«Spørsmålet som melder seg,» sa Hole, «er om noen kan ha satt støvlene på Idar Vetlesen. Det samme paret som vedkommende brukte på Sollihøgda. Motivet ville selvsagt være at det skulle se ut som Vetlesen var Snømannen.»

«En skolisse og billige støvler?» ropte en førstebetjent fra Lepsviks gruppe. «Vi har en syk fyr som vil kjøpe barnesex og som vi kan plassere på åstedet og som kjente begge ofrene her i Oslo. Alt du har, er spekulasjoner.»

Den store politimannen hadde bøyd sitt kortklipte hode. «Det er for så vidt riktig. Men det er nå jeg kommer til de harde fakta. Idar Vetlesen tok tilsynelatende livet av seg selv med carnadrioxid i en sprøyte med svært tynn sprøytespiss som han satte i en blodåre. Ifølge obduksjonsrapporten var verdiene av carnadrioxid såpass store at han må ha injisert tjue milliliter i armen sin. Det stemmer også med avsetningene på innsiden av sprøyten som

viste at den hadde vært helt full. Carnadrioxid er som vi nå veit et stoff som virker paralyserende, og selv små doser er dødelige ettersom hjertet og åndedrettsorganene lammes øyeblikkelig. Ifølge rettsmedisineren ville det ta maksimum tre sekunder på en voksen person dersom det settes i en blodåre som var tilfellet med Idar Vetlesen. Og det stemmer rett og slett ikke.»

Hole viftet med et ark hvor Hagen kunne se at han hadde notert små tall med blyant.

«Jeg har sjekket på meg selv med samme type sprøyte og sprøytespiss som Vetlesen. Jeg brukte en saltvannsløsning som er det samme som carnadrioxid, siden alle slike oppløsninger er minst nittifem prosent vann. Og jeg har notert ned tallene. Uansett hvor hardt jeg trykket, gjør den trange sprøytespissen at du ikke klarer å presse inn tjue milliliter på kortere tid enn åtte sekunder. Ergo ...»

Førstebetjenten ventet som for at den uunngåelige konklusjonen skulle synke inn før han fortsatte:

«Vetlesen ville ha vært lammet før han hadde injisert en tredjedel av innholdet. Han kunne kort sagt umulig ha injisert alt. Ikke uten hjelp.»

Hagen svelget. Denne dagen var i ferd med å bli enda verre enn han hadde forestilt seg.

Da møtet var over, hadde Hagen sett Politisjefen hviske noe i Kriminalsjefens øre, og Kriminalsjefen hadde lent seg over mot Hagen:

«Be Hole og gruppa hans møte på mitt kontor nå. Og sett munnkurv på Lepsvik og folkene hans. Ikke *ett* ord om dette må ut. Forstått?»

Og Hagen forsto. Fem minutter senere satt de på Kriminalsjefens store, ukoselige kontor.

Katrine Bratt lukket døra og satte seg som sistemann. Harry Hole hadde sklidd ned i sin

stol, og de utstrakte beina hvilte rett foran Kriminalsjefens pult.

«La meg si det kort,» sa Kriminalsjefen og trakk en hånd over ansiktet, som om han ville gni bort det hans så; en etterforskningsgruppe som var tilbake på Start. «Har du noen gode nyheter, Hole? Som kan sukre det bitre faktum at vi i ditt mystiske fravær har fortalt pressen at Snømannen er død som resultat av vårt utrettelige arbeid.»

«Vel. Vi kan jo anta at Idar Vetlesen har visst noe han ikke burde vite, og at drapsmannen oppdaget at vi hadde kommet på sporet av det og derfor eliminerte muligheten for å bli avslørt. Hvis det er riktig, er det fortsatt sant at Vetlesen døde på grunn av vårt utrettelige arbeid.»

Kriminalsjefen hadde fått hektiske roser i kinnene: «Det er ikke det jeg mener med gode nyheter, Hole.»

«Nei, den gode nyheten er at tampen brenner. Hvis ikke hadde ikke Snømannen tatt seg

bryet med å få det til å se ut som Vetlesen var mannen vi jaktet på. Han vil at vi skal avslutte etterforskningen, tro vi har løst saken. Kort sagt; han føler seg presset. Og det er da drapsmenn som Snømannen begynner å gjøre feil. I tillegg betyr det forhåpentligvis at han ikke tør å fortsette blodbadet.»

Kriminalsjefen sugde seg tenksomt i tennene. «Så det tror du, Hole. Eller er det bare noe du håper?»

«Vel,» sa Harry Hole og klødde seg på kneet gjennom hullet i olabuksa. «Det var du som ba om gode nyheter, sjef.»

Hagen stønnet. Han så mot vinduet. Det hadde skyet over. Det var meldt snø.

Filip Becker så ned på Jonas som satt på stuegulvet og stirret ufravendt på TV-skjermen. Siden Birte ble meldt savnet, hadde guttungen sittet slik i timevis hver eneste ettermiddag. Som om det var et vindu inn til en

bedre verden. En verden hvor han kunne finne henne bare han så godt nok etter.

«Jonas.»

Gutten så lydig, men uinteressert opp på ham. Men ansiktet stivnet i skrekk da han fikk øye på kniven.

«Skal du skjære i meg?» spurte gutten.

Ansiktsuttrykket og den tynne stemmen var så komisk at Filip Becker holdt på å begynne å le. Lyset fra lampen over salongbordet glimtet i stålet. Han hadde kjøpt kniven i en jernvarehandel på Storosenteret. Rett etter at han hadde ringt Idar Vetlesen.

«Bare litt, Jonas. Bare litt.»

Så skar han.

Kapittel 18

Dag 15. Utsikt

Klokka to kom Camilla Lossius kjørende hjem fra trening. Hun hadde som vanlig kjørt tvers over byen, til vestkanten og Colosseum Park treningssenter. Ikke fordi de hadde andre treningsapparater der enn på senteret rett nedenfor huset deres på Tveita, men fordi menneskene på Colosseum var mer lik henne. De var vestkantmennesker. Å flytte til Tveita hadde vært en del av ektepakten med Erik. Og hun hadde måttet se på helheten. Hun svingte inn gata de bodde i. Så lysene i vinduene hos naboene hun hadde hilst på, men aldri snakket med. De var Eriks mennesker. Hun bremsset ned. De hadde ikke den eneste dobbeltgarasjen i denne gata på Tveita, men den eneste med elektrisk port. Erik var opptatt av sånne ting, selv ga hun blaffen. Hun trykket på åpneren,

porten vippet opp og hun trykket inn clutchen og gled inn. Som forventet var ikke Eriks bil der, han var på jobb. Hun lente seg mot passasjeretsetet, grep treningsbagen og posen med matvarer fra ICA og kastet av vane et blikk på seg selv i sladrespeilet før hun gikk ut. Hun så godt ut, sa venninnene hennes. Ennå ikke tretti, og villa, konebil og landsted utenfor Nice, sa de. Og spurte hvordan det var å bo på østkanten. Og hvordan det gikk med foreldrene hennes etter konkursen. Merkelig hvordan hjernene deres automatisk koblet de to spørsmålene sammen.

Camilla så i speilet. De hadde rett. Hun så godt ut. Hun syntes hun så noe annet, en bevegelse ute i kanten av speilet. Nei, det var bare garasjedøra som vippet igjen. Hun steg ut av bilen og lette på knippet etter nøkkelen til døra som ledet rett fra garasjen og inn i huset da hun kom på at mobiltelefonen fremdeles sto i handsfreeholderen i bilen.

Camilla snudde seg og skrek kort.

Mannen hadde stått rett bak henne. Hun rygget forskrekket og holdt en hånd for munnen. Skulle leende til å be om unnskyldning, ikke fordi det var noe å be om unnskyldning for, men fordi han slett ikke så farlig ut. Men så fikk hun øye på pistolen i hånden hans. Den pekte på henne. Det første hun tenkte, var at den så ut som en lekepistol.

«Mitt navn er Filip Becker,» sa han. «Jeg ringte på. Det var ingen hjemme.»

«Hva vil du?» spurte hun og prøvde å kontrollere skjelvingen i stemmen ettersom instinktet sa at hun ikke måtte blottlegge frykten. «Hva gjelder det?»

Han smilte kort: «Horing.»

Harry så taust på Hagen som hadde avbrutt gruppemøtet på Harrys kontor for å gjenta Kriminalsjefens pålegg om at «teorien» om drapet på Vetlesen ikke måtte lekkes noe sted,

ikke engang til ektefeller og kjærester. Hagen oppdaget omsider Harrys blikk.

«Ja, det var alt,» sa han fort og forlot dem.

«Fortsett,» sa Harry til Bjørn Holm, som hadde vært i gang med å redegjøre for spor fra åstedet på curlingklubben. Eller rettere sagt; mangelen på spor:

«Vi hadde bare så vidt kommi i gang der ute da det ble slått fast at det var sjølmord. Vi sikra ingen tekniske spor da, og åstedet er ekstremt forurensa nå som det er tatt i bruk att. Je tok en kikk i formiddag og det er itte mye å hente, er je redd.»

«Mm,» sa Harry. «Katrine?»

Katrine så ned på notatene sine. «Ja, din teori er altså at Vetlesen og drapsmannen møttes på curlingklubben, og at da måtte de ha avtalt dette på forhånd. Det mest nærliggende er å anta at de hadde telefonisk kontakt. Du ba meg sjekke samtalelistene.»

«Ja,» sa Harry og kvalte en gjesp.

Hun bladde om. «Jeg fikk lister fra Telenor både over mobiltelefonen og kontortelefonen til Vetlesen. Jeg tok dem med hjem til Borghild.»

«Hjem?» spurte Skarre.

«Selvfølgelig, hun har ikke noen jobb å gå til lenger. Hun fortalte at Idar Vetlesen ikke hadde besøk av andre enn pasienter de to siste dagene. Her er listen over dem.»

Hun tok et ark ut av en mappe og la på bordet mellom dem.

«Som jeg antok, har Borghild god oversikt over både Vetlesens profesjonelle og sosiale kontakter. Hun hjalp meg å identifisere praktisk talt alle personene på samtalelisten. Her er to lister, en over profesjonelle kontakter og en over sosiale. Begge viser telefonnummer, klokkeslett og dato for samtalen, om den var inngående eller utgående og hvor lenge den varte.»

De tre andre stakk hodene sammen og studerte listene. Katrines hånd kom borti

Harrys. Han hadde ikke sett noe tegn til forlegenhet hos henne. Kanskje hadde det bare vært noe han hadde drømt, det forslaget hun hadde kommet med på Fenris Bar. Det var bare det at Harry ikke drømte når han drakk. Det var det som var vitsen med å drikke. Like fullt hadde han våknet morgenen etter med en idé som måtte ha blitt unnfanget et sted mellom den systematiske tømningen av whisky-flaska og den nådeløse oppvåkningen. Ideen om cochenille og om Vetlesens fulle sprøyte. Og det var den ideen som hadde reddet ham fra å løpe rett opp til Vinmonopolet i Thereses gate, og i stedet kastet ham rett inn i arbeidet igjen. Dop mot dop.

«Hvem er det sitt nummer?» spurte Harry.

«Hvilket?» spurte Katrine og lente seg fram.

Harry pekte på et nummer i listen over sosiale kontakter.

«Hvorfor lurar du på akkurat det nummeret?» spurte Katrine og kikket nysgjerrig opp på ham.

«Fordi det er den sosiale kontakten som har ringt til Vetlesen og ikke omvendt. Vi må jo tro at det er drapsmannen som har hatt regien her, ergo er det han som har tatt kontakt.»

Katrine sjekket nummeret mot navnelisten sin. «Sorry, men akkurat den innringeren står på begge listene, han var pasient også.»

«OK, men vi må starte et sted. Hvem er det? Kvinne eller mann?»

Katrine smilte skjevt. «Definitivt en mann.»

«Hva mener du?»

«Mandig. Som i macho. Arve Støp.»

«Arve Støp?» utbrøt Holm. «*Den Arve Støp?*»

«Sett ham opp på lista over folk som skal besøkes,» sa Harry.

Da de var ferdige, hadde de en liste med sju samtaler. De hadde navn til alle sju numrene bortsett fra ett; en telefonautomat på Storosenteret på formiddagen samme dag som Idar ble drept.

«Vi har nøyaktig klokkeslett,» sa Harry.
«Finnes det et overvåkningskamera som teiper i nærheten av telefonautomaten?»

«Jeg tror ikke det,» sa Skarre. «Men jeg vet at det er kamera ved alle inngangene. Jeg kan sjekke med vaktelskapet om de har opptak.»

«Sjekk alle ansikter en halv time før og etter,» sa Harry.

«Det er en svær jobb,» sa Skarre.

«Gjett hvem du skal spørre,» sa Harry.

«Beate Lønn,» sa Holm.

«Korrekt. Hils.»

Holm nikket, og Harry kjente et stikk av dårlig samvittighet.

Skarres telefon ringte med The Las' «There She Goes» som ringetone.

«Savnetgruppa,» sa Skarre og tok den.

De så på mens Skarre lyttet. Harry tenkte at han hadde unngått å ringe Beate lenge nå. Og han hadde ikke besøkt henne etter den ene visitten i sommer, etter fødselen. Han visste at hun ikke ga ham skylden for at Halvorsen ble

drept i tjeneste. Men det hadde vært litt mye: å se barnet til Halvorsen, barnet den unge betjenten ikke selv rakk å se, og vite innerst inne at Beate tok feil. Han kunne – han burde – ha reddet Halvorsen.

Skarre la på.

«En kvinne oppe på Tveita er meldt savnet av mannen sin. Camilla Lossius, tjueni år, gift, ingen barn. Det er bare noen timer siden, men det er et par ting som gjør dem urolige. Det ligger en handlepose på kjøkkenbenken, ingenting satt inn i kjøleskapet. Mobiltelefonen er etterlatt i bilen, og ifølge ektemannen går hun ingen steder uten. Og en av naboene har fortalt ektemannen at hun så en mannsperson snike rundt på eiendommen og garasjen som om han ventet på noen. Ektemannen greier ikke bestemme om noe er borte, ikke engang toalett-saker eller koffarter. Dette er visst folk med eget hus utenfor Nice, som har så mye stoff at de ikke merker om noe blir borte, skjønner?»

«Mm,» sa Harry. «Hva tror de?»

«At hun kommer til å dukke opp. De ville bare si fra.»

«OK,» sa Harry. «Da fortsetter vi.»

Ingen kommenterte denne savnetmeldingen under resten av møtet. Men Harry kunne kjenne at den lå i luften, som fjern torden fra skyer som kanskje – eller kanskje ikke – var på vei hitover. Etter å ha fordelt navnene fra telefonlisten som de skulle kontakte, forlot gruppa Harrys kontor.

Harry gikk bort til vinduet igjen og kikket ned i parken. Mørket kom stadig tidligere, man kunne nesten merke det for hver dag som gikk. Han tenkte på moren til Idar Vetlesen da han hadde fortalt henne at sønnen hadde gitt gratis legehjelp til prostituerte kvinner fra Afrika om kveldene. Og hun for første gang hadde mistet masken – ikke i sorg, men i raseri – og skreket at det var løgn, at hennes sønn ikke stelte med neger horer. Kanskje var det bedre å juge. Harry tenkte på det han hadde sagt til Kriminalsjefen dagen før, om at blodbadet var over i

denne omgang. I mørket under seg kunne han bare skimte den der rett nedenfor vinduet hans. Barnehagene pleide å komme hit til parken og leke, særlig hvis det hadde kommet snø som det hadde gjort i natt. Det var i alle fall det han hadde tenkt da han hadde sett den da han kom på jobben i dag morges. Det var en stor, gråhvit snømann.

Over redaksjonslokalene til Liberal på Aker Brygge, i toppetasjen og med utsikt mot Oslofjorden, Akershus festning og Nesoddtangen, lå to hundre og tretti av Oslos dyreste privateide kvadratmetre. De tilhørte Liberals eier og redaktør Arve Støp. Eller bare Arve som det sto på døra Harry ringte på. Oppgangen var holdt i en funksjonell og minimalistisk stil, men det sto to håndmalte krukker på hver side av eikedøra, og Harry tok seg i å lure på hva nettogevinsten med å stikke av med en av dem ville ligge på.

Han hadde ringt på en gang og nå hørte han omsider stemmer på innsiden. Én lys, kvitrende og en dyp, rolig. Døra gikk opp og kvinnelatter sildret ut. Hun hadde på seg en hvit pelslue – syntetisk fremstilt gikk Harry ut fra – som det lange lyse håret strømmet ut fra.

«Jeg gleder meg!» sa hun, snudde seg og fikk først da øye på Harry.

«Hei,» sa hun nøytralt før gjenkjennelsen fikk henne til å erstatte det med et entusiastisk: «Næmmen hei!»

«Hei,» sa Harry.

«Hvordan er det med deg?» spurte hun, og Harry kunne se at hun akkurat hadde kommet på deres siste samtale. Den som endte i veggen på Leon.

«Så du og Oda kjenner hverandre?» Arve Støp sto i entreen med armene i kors. Han var barbeint og hadde på seg en T-skjorte med et nesten usynlig Louis Vuitton-merke og grønne linbukser som ville sett feminine ut på en annen mann. For Arve Støp var nesten like høy

og bred som Harry og hadde et ansikt en amerikansk presidentkandidat ville drept for; bestemt hake, et gutteaktig blått blikk med smilerynker rundt og grått, tettvoksende hår.

«Vi har bare hilst,» sa Harry. «Jeg var med i det talkshowet deres en gang.»

«Jeg må løpe, dere,» sa Oda, delte ut slengkyss og løp. Skrittene hennes trommet mot trappetrinnene som om det hun skulle rekke gjaldt livet.

«Ja, det gjaldt dette jævlige talkshowet deres dette også,» sa Støp, vinket Harry inn og grep hånden hans. «Min ekshibisjonisme nærmer seg det patetiske, er jeg redd. Denne gangen spurte jeg ikke engang hva temaet var før jeg takket ja til å bli med. Oda var her for å gjøre research. Ja, du har jo vært med på det, så du vet hvordan de jobber.»

«Med meg tok de det bare på telefonen,» sa Harry og kjente varmen fra Arve Støps hånd fortsatt sitte i huden.

«Du hørtes svært alvorlig ut på telefonen, Hole. Hva kan en skarve journalist hjelpe deg med?»

«Det gjelder din lege og curlingkollega. Idar Vetlesen.»

«Aha, Vetlesen! Selvfølgelig. Skal vi gå inn?»

Harry vred av seg støvlene og fulgte Støp innover korridoren til en stue som lå to trappetrinn lavere enn resten av leiligheten. Et blikk var nok til å skjønne hvor Idar hadde hentet inspirasjonen til sitt venterom fra. Måneskinnet blinket i fjorden utenfor vinduene.

«Dere bedriver nå en slags a priori etterforskning altså?» sa Støp og slengte seg ned på det minste møbelet, en enkel formstøpt stol.

«Unnskyld?» sa Harry og satte seg på sofaen.

«Dere begynner med fasiten og jobber baklengs for å finne ut hvordan det kan ha gått til.»

«Er det det a priori betyr?»

«Vet a faen, jeg bare liker lyden av latin.»

«Mm. Og hva synes du om fasiten vår? Tror du på den?»

«Jeg?» Støp lo. «Jeg tror ikke på noe. Men det er jo min profesjon. Straks noe begynner å ligne etablerte sannheter, er det min jobb å argumentere mot. Det er det som er liberalisme.»

«Og i dette tilfellet?»

«Tja. Jeg kan for eksempel ikke se at Vetlesen hadde noe rasjonelt motiv. Eller var gal på en måte som ikke er allment akseptert.»

«Så du tror altså ikke at Vetlesen er morderen?»

«Å argumentere mot at jorda er rund, er ikke det samme som å tro at den er flat. Jeg går jo ut fra at dere har bevis. En drink? Kaffe?»

«Kaffe, takk.»

«Jeg bløffet,» smilte Støp. «Jeg har bare vann og vin. Nei, forresten jeg har eplesider fra Abbediengen gård. Og den skal du smake enten du vil eller ikke.»

Støp forsvant ut på et kjøkken og Harry reiset seg og så seg rundt.

«Litt av en leilighet du har her, Støp.»

«Det var egentlig tre leiligheter,» ropte Støp fra kjøkkenet. «Den ene leiligheten tilhørte en vellykket reder som hengte seg av kjedsomhet omtrent der du sitter nå. Den andre leiligheten, som jeg står i, tilhørte en aksjemegler som ble bura inne for innsidehandel. Han ble frelst i fengsel, solgte leiligheten til meg og ga alle pengene til en predikant i indremisjonen. Men det er jo en slags innsidehandel det også, om du skjønner hva jeg mener. Og jeg har hørt at mannen er mye lykkeligere nå, så hvorfor ikke?»

Støp kom inn i stua bærende på to glass med blekgult innhold. Han rakte Harry det ene.

«Den tredje leiligheten var eid av en rørlegger fra Østensjø som bestemte seg da de planla Aker Brygge at det var her han skulle bo. En slags klassereise går jeg ut fra. Etter å ha spinket og spart – eller jobbet svart og

overpriset – i ti år, kjøpte han. Men det kostet så mye at han ikke hadde råd til flyttebyrå og gjorde det selv sammen med et par kompiser. Han hadde en safe som veide fire hundre kilo, han trengte den vel til alle de svarte pengene. De hadde kommet til den siste trappeavsatsen og hadde bare atten trinn igjen da den jævla safen skled. Rørleggeren kom under, brakk ryggen og ble lam. Nå bor han på et pleiehjem der han kom fra med utsikt over Østensjøvannet.» Støp stilte seg ved vinduet, drakk av glasset og så tenksomt utover fjorden. «Det er riktignok bare en innsjø, men tross alt utsikt.»

«Mm. Vi lurer på din tilknytning til Idar Vetlesen.»

Støp virvlet teatralsk rundt, myk i bevegelse som en tjueåring. «Tilknytning? Det var da faen til sterkt ord. Han var legen min. Og så hendte det at vi curlet sammen. Det vil si; vi andre curlet. Det Idar drev med, kan i beste fall kalles dytting av stein og rengjøring av is.»

Han vinket avvergende med hånden. «Ja, ja, jeg vet han er død, men slik var det.»

Harry satte fra seg glasset med eplesideren urørt på bordet. «Hva snakka dere om?»

«Stort sett om kroppen min.»

«Ja vel?»

«Han var legen min, for faen.»

«Og du ville gjerne ha forandret på ting ved kroppen din?»

Arve Støp lo hjertelig. «Akkurat det har jeg aldri følt noe behov for, gitt. Jeg vet jo at Idar drev med disse latterlige plastiske operasjonene, fettsuging og den slags, men jeg anbefaler forebygging fremfor reparasjoner i etterkant. Jeg trener, førstebetjent. Likte du ikke eplesideren?»

«Alkoholholdig,» sa Harry.

«Virkelig?» sa Støp og studerte sitt eget glass. «Kan jeg aldri tenke meg.»

«Så hvilke deler av kroppen snakker dere om?»

«Albuen. Jeg har en tennisalbue som plager meg når vi curler. Han foreskrev bruk av smer-
tedempende piller før treningene, den idioten.
Fordi det virker dempende på betennelser og-
så. Og dermed overbelastet jeg muskulaturen
hver gang. Vel, jeg behøver jo ikke gi en for-
brukeradvarsel siden vi her snakker om en død
doktor, men man skal ikke ta piller mot
smerte. Smerte er en bra ting, vi hadde faen
ikke overlevd uten. Vi skal takke for smerten.»

«Skal vi?»

Støp kakket pekefingeren mot vindusglasset
som var så tykt at det ikke slapp inn en lyd fra
byen der ute. «Spør du meg, så er det ikke det
samme med ferskvannsutskikt. Eller hva,
Hole?»

«Jeg har ingen utsikt.»

«Ikke? Det burde du. Utsikt gir oversikt.»

«Apropos oversikt, Telenor ga oss en over-
sikt over Vetlesens telefonsamtaler de siste da-
gene. Hva snakket du og han om på telefonen
dagen før han ble drept?»

Støp fikserte ett spørrende øye på Harry mens han la hodet bakover og tømte glasset med eplesider. Så trakk han pusten dypt og tilfreds. «Jeg hadde nesten glemt at vi snakket sammen, men jeg vil anta at det gikk i albuer.»

Det var Tresko som en gang hadde forklart at den pokerspilleren som baserer seg på intuitjon for å avsløre en bløff, er en sikker taper. Riktignok tegner løgn seg på overflaten hos oss alle, men for å avsløre en god bløffmaker er man sjanseløs uten kald, metodisk kartlegging av disse tegnene hos hver enkelt, ifølge Tresko. Harry var tilbøyelig til å mene at Tresko hadde rett. Og grunnen til at han var overbevist om at Støp løy, var derfor verken mannens ansiktssuttrykk, stemme eller kroppsspråk.

«Hvor var du mellom klokka fire og åtte den dagen Vetlesen døde?» spurte Harry.

«Hei sann!» Støp hevet et øyebryn. «Hei sann. Er det noe i denne saken jeg eller mine lesere burde vite om?»

«Hvor var du?»

«Det der høres unektelig ut som dere ikke har tatt Snømannen likevel. Stemmer det?»

«Det er fint hvis jeg kan få stille spørsmålene, Støp.»

«Ja vel, jeg befant meg sammen med ...»

Arve holdt inne. Og ansiktet lyste plutselig opp i et gutteaktig smil:

«Nei, vent litt. Du insinuerer jo at jeg skal kunne ha noe med Vetlesens død å gjøre. Å svare ville være å innrømme premissene for spørsmålet.»

«Jeg kan godt notere at du nekter å svare, Støp.»

Støp hevet glasset som til en skål. «Et velkjent mottrekk, Hole. Som vi pressefolk selv benytter hver eneste dag. Derav yrkestittelen. Presse. Folk. Men husk at jeg ikke nekter å svare, Hole, jeg bare avstår fra å gjøre det akkurat nå. Det vil si at jeg tenker på det.»

Støp gikk bort til vinduet igjen hvor han ble stående og nikke til seg selv:

«Jeg nekter ikke, jeg har bare ikke avgjort om eller hva jeg skal svare. Og imens må du vente.»

«Jeg har god tid.»

Støp snudde seg. «Jeg mener ikke å misbruke tiden din, Hole, men jeg har tidligere uttalt at Liberals eneste kapital og produksjonsmiddel er min personlige integritet. Jeg håper at du skjønner at jeg som presseemann har en plikt til å utnytte denne situasjonen.»

«Utnytte?»

«Faen heller, jeg skjønner jo at jeg sitter på en liten atombombe av en nyhetssak her. Jeg går ut fra at ingen aviser ennå har fått vite et knyst om at det er noe uklart ved Vetlesens død. Hvis jeg nå skulle gi deg et svar som ville sjekke meg ut av saken, ville jeg jo allerede ha spilt mitt kort. Og da er det for sent for meg å be om relevant informasjon som bakgrunn før jeg svarer. Har jeg rett, Hole?»

Harry ante hvor dette bar. Og at Støp var en smartere faen enn han hadde forutsett.

«Det er ikke informasjon du trenger,» sa Harry. «Informasjonen du trenger er at man kan straffeforfølges for bevisst å obstruere politiet i etterforskning.»

«Touché,» lo Støp, tydelig oppglødd nå. «Men som presseman og liberalist har jeg prinsipielle hensyn å ta. Spørsmålet her er om jeg som uttalt systemfiendtlig vaktbikkje betingelsesløst skal stille meg til disposisjon for makthavernes ordensmakere.» Han spyttet ut ordene uten å skjule ironien.

«Og hva ville betingelsene for et svar vært?»

«Eksklusivitet på bakgrunnsinformasjonen jeg måtte trenge, naturligvis.»

«Jeg kan gi deg eksklusivitet,» sa Harry. «Sammen med et pålegg om ikke å bringe videre informasjonen til en eneste sjel.»

«Nå, nå, så er vi like langt. Synd.» Støp stakk hendene i lommene på linbuksene. «Men jeg har allerede nok til å spekulere i om politiet har tatt riktig mann.»

«Jeg advarer deg.»

«Takk, det har du alt gjort,» sukket Støp. «Men tenk over hvem du har å gjøre med, Hole. På lørdag skal vi ha tidenes fest på Plaza. Seks hundre gjester skal feire at Liberal fyller tjuefem år. Det er ikke dårlig for et blad som alltid har dyttet på grensene for vår ytringsfrihet, som hver eneste dag har navigert i juridisk urene farvann. Tjuefem år, Hole, og vi har ennå til gode å tape en eneste sak for domstolene. Jeg skal ta opp dette med vår advokat, Johan Krohn. Jeg regner med at dere kjenner til ham, Hole?»

Harry nikket dystert. Støp viste med en diskre håndbevegelse i retning utgangsdøra at han anså besøket som over.

«Jeg lover å hjelpe så mye jeg kan,» sa Støp da de sto foran døra i entreen. «Hvis dere hjelper oss.»

«Du veit godt at det er umulig for oss å gjøre en sånn avtale.»

«Du aner ikke hvilke avtaler vi har gjort, Hole,» smilte Støp og åpnet. «Du aner virkelig ikke. Jeg regner med å se deg snart igjen.»

«Jeg hadde ikke regnet med å se deg så snart igjen,» sa Harry der han sto og holdt den åpne døra.

Rakel tok de siste trinnene opp trappa til leiligheten hans.

«Jo, det hadde du,» sa hun og krøp inn i favnen hans. Så skjøv hun ham inn i entreen, sparket døra igjen med hælen, grep hodet hans med begge hendene og kysset ham grådig.

«Jeg hater deg,» sa hun mens hun løsnet beltespennen hans. «Du vet at jeg ikke behøvde dette i livet mitt nå.»

«Så gå,» sa Harry og kneppet opp kåpen hennes og så blusen. Buksene hennes hadde glidelås i siden. Han dro den ned og lot hånden gli inn, over den nederste delen av ryggen, over det glatte, kjølige silkestoffet i trusen. Det ble stille i entreen, bare pusten deres og et enkelt

klakk av skohælen mot gulvet da hun flyttet foten ut for at han skulle komme til.

I senga etterpå, da de delte sigaretten, beskyldte Rakel ham for å være langer.

«Er det ikke slik de gjør det, da?» sa hun. «Første dosene er gratis. Til de er avhengige.»

«Og så må de betale,» sa Harry og blåste en stor og en liten ring som rullet mot taket.

«Dyrt,» sa Rakel.

«Du er her bare for sex,» sa Harry. «Ikke sant? Bare så jeg veit.»

Rakel strøk ham over brystet. «Du er blitt så mager, Harry.»

Han svarte ikke. Ventet.

«Det fungerer ikke så bra med Mathias,» sa hun. «Det vil si; han fungerer bra. Han fungerer utmerket. Det er jeg som ikke funker.»

«Hva er feil?»

«Om jeg bare visste det. Jeg ser på Mathias og tenker at der har du drømmefyren. Og jeg tenker at han tenner jeg på, og jeg prøver å tenne på ham, jeg nærmest overfaller ham

fordi jeg har lyst til å ha lyst, skjønner du? Det ville vært så bra, så riktig. Men så greier jeg det ikke ...»

«Mm. Jeg har visse vanskeligheter med å se det for meg, men jeg hører hva du sier.»

Hun dro ham hardt i øreflippen. «At vi bestandig hadde lyst på hverandre var ikke nødvendigvis et kvalitetsstempel på forholdet vårt, Harry.»

Harry så at den lille røykningen tok igjen den store og de dannet et åttetall. Jo, det var det, tenkte han.

«Jeg har begynt å lete etter påskudd,» sa hun. «Ta denne morsomme, kroppslige særegenheten som Mathias har arvet etter faren sin.»

«Hva da?»

«Det er ikke noe spennende, men han er litt sjenert for det.»

«Kom igjen, fortell.»

«Nei, nei, det har ikke noe å si for noe som helst, og til å begynne med syntes jeg

sjenansen hans for dette bare var søt. Nå har jeg begynt å synes at den er irriterende. Som om jeg prøver å gjøre den bagatellen til en feil ved Mathias, en unnskyldning for å ... for å ...» Hun ble stille.

«For å være her,» fullførte Harry.

Hun klemte ham hardt. Så sto hun opp.

«Jeg kommer ikke tilbake,» sa hun og geipet.

Det var nesten midnatt da Rakel gikk fra Harrys leilighet. Fint, lydløst duskregn fikk asfalten til å skinne under gatelyktene. Hun svingte oppover Stensberggata hvor hun hadde parkert bilen. Hun satte seg inn og skulle til å starte opp da hun oppdaget en håndskrevet lapp som var stukket under vindusviskeren. Hun åpnet døra på gløtt, fisket den opp og prøvde å lese skriften som regnet nesten hadde visket bort:

Vi kommer til å dø, hore.

Rakel fór sammen. Så seg rundt. Men hun var alene, alt hun så i gata var andre parkerte biler. Hadde noen av dem lapper? Hun så ingen. Det måtte være tilfeldig, ingen kunne vite at akkurat hennes bil sto her. Hun rullet så vidt ned vinduet, holdt lappen mellom to fingre og slapp den ut gjennom vindussprekken, startet opp og svingte ut i veien.

Like før toppen av Ullevålsveien fikk hun plutselig følelsen av at noen satt i baksetet og stirret på henne. Hun gløttet og så et gutteansikt. Ikke Oleg, men et annet, fremmed ansikt. Hun bråbremset og det hylte i gummi mot asfalt. Så kom den sinte lyden av bilhorn. Tre ganger. Hun stirret i speilet mens pusten hennes gikk i lange hiv. Så ansiktet på den unge, forskrekkede gutten i bilen rett bak henne. Skjelvende satte hun bilen i gang igjen.

Eli Kvale sto som spikret fast til gulvet i entreen. I hånden holdt hun fortsatt telefonrøret.

Hun hadde ikke innbilt seg noe, ikke noe som helst.

Først da Andreas hadde sagt navnet hennes to ganger, kom hun til seg selv.

«Hvem var det?» sa han.

«Ingen,» sa hun. «Feil nummer.»

Da de la seg, ville hun klynge seg inntil ham. Men hun kunne ikke. Fikk seg ikke til å gjøre det. Hun var uren.

«Vi kommer til å dø,» hadde stemmen på telefonen sagt. «Vi kommer til å dø, hore.»

Kapittel 19

Dag 16. TV

Da etterforskningsgruppa var samlet neste morgen, hadde de sjekket ut seks av sju på Katrine Bratts liste over folk Idar Vetlesen hadde snakket med før han ble drept. Bare ett navn gjensto.

«Arve Støp?» utbrøt Bjørn Holm og Magnus Skarre i kor.

Katrine Bratt sa ingenting.

«Vel,» sa Harry. «Jeg snakket med advokat Krohn på telefonen. Han ga klar beskjed om at Støp ikke vil svare på spørsmålet om han har alibi. Eller andre spørsmål. Vi kan arrestere Støp, men han er i sin fulle rett til ikke å avgi forklaring. Det eneste vi vil oppnå er å gjøre kjent for all verden at Snømannen fortsatt er der ute. Spørsmålet er om Støp snakker sant eller om dette bare er skuespill.»

«Men en superkjendis som morder,» sa Skarre og skar en grimase. «Hvem har hørt om det, liksom.»

«O.J. Simpson,» sa Holm. «Robert 'Baretta' Blake. Phil Spector. Faren til Marvin Gaye.»

«Hvem faen er Phil Spector?»

«Fortell meg heller hva dere tenker,» sa Harry. «Rett ut, spontant. Har Støp noe å skjule? Holm?»

Bjørn Holm gned sine kotelettformede kinnskjegg. «Mistenkelig at han ikke vil svare på noe så konkret som å han var hen da Vetlesen døde.»

«Bratt?»

«Jeg tror det bare morer Støp å være mistenkt. Og for bladet hans har det ingenting å si, tvert om styrker det bare det der outsiderimaget. Den store motstrømsmartyren, liksom.»

«Enig,» sa Holm. «Je bytter side. Han ville ikke tatt denne risikoen om han hadde vært skyldig. Han ville ha scoopet.»

«Skarre?» spurte Harry.

«Han bløffer. Det er jo bare pisspreik. Er det noen av dere som skjønnte det der med presse og prinsipper, kanskje?»

Ingen av de tre andre svarte.

«OK,» sa Harry. «Anta at flertallet har rett og at han snakker sant. Da burde vi prøve å få ham sjekket ut av saken så fort som mulig og komme oss videre. Er det noen som kan tenkes å ha vært sammen med ham på drapstidspunktet?»

«Neppe,» sa Katrine. «Jeg tok en telefon til en jente jeg kjenner i Liberal. Hun sier at utenom arbeidstid er ikke Støp særlig sosial, at han stort sett holder seg alene i den leiligheten sin på Aker Brygge. Bortsett fra damebesøkene.»

Harry så på Katrine. Hun minnet ham om den overivrige studenten som alltid ligger et semester foran foreleseren.

«Damer i flertall, altså?» spurte Skarre.

«For å sitere min venninne så er Støp en notorisk fittejeger. Like etter at hun hadde avvist

en av hans tilnærmelser, lot han henne forstå at hun ikke hadde levd opp til forventningene hans som journalist og burde tenke på å skifte beite.»

«For en falsk jævel,» snøftet Skarre.

«En konklusjon du og hun deler,» sa Katrine. «Men faktum er at hun stinker som journalist.»

Holm og Harry lo.

«Spør din venninne om hun har navnet på noen elskerinner,» sa Harry og reiste seg. «Og etterpå ringer du andre i redaksjonen og spør om det samme. Jeg vil at han skal føle pusten vår i nakken. Da setter vi i gang.»

«Og hva med deg?» sa Katrine som var blitt sittende.

«Meg?»

«Du fortalte oss ikke om du tror Støp bløffer.»

«Vel,» smilte Harry. «Han snakker i hvert fall ikke bare sant.»

De tre andre så på ham.

«Han sa at han ikke husket hva han og Vetlesen hadde snakket om i den siste telefonsamtalen.»

«Og så?»

«Hvis du fikk vite at en fyr som du snakket med dagen før, er en ettersøkt seriemorder som akkurat har tatt livet av seg, ville du ikke straks memorert samtalen dere hadde, snudd og vendt på alt han hadde sagt, lurt på om du burde skjønt noe?»

Katrine nikket langsomt.

«Det andre jeg lurte på,» sa Harry, «er hvorfor Snømannen kontakter meg for at jeg skal lete etter ham. Og når jeg nærmer meg slik han burde forutsett, hvorfor blir han desperat og prøver å få det til å se ut som det var Vetlesen?»

«Kanskje det var meningen hele tiden,» sa Katrine. «Kanskje han hadde et motiv for å peke ut nettopp Vetlesen, noe uoppgjort dem imellom. Han ledet deg den veien fra starten av.»

«Eller kanskje det bare var slik han skulle slå deg,» foreslo Holm. «Få deg til å ta feil. Og så nyte seieren i stillhet.»

«Kom igjen,» snøftet Skarre. «Dere får det til å høres ut som dette er en personlig sak mellom Snømannen og Harry Hole.»

De tre andre så tause på betjenten.

Skarre rynket pannen: «Er det?»

Harry tok jakka fra stumtjeneren. «Katrine, jeg vil at du skal besøke Borghild igjen. Si at vi har fullmakt til å se pasientjournalene. Jeg tar støyten hvis den kommer. Og så ser du hva du finner på Arve Støp. Noe annet før jeg stikker?»

«Denne dama på Tveita,» sa Holm. «Camilla Lossius. Hu er fremdeles savna.»

«Du tar en kikk på det, Holm.»

«Hva skal du?» spurte Skarre.

Harry smilte tynt. «Lære å spille poker.»

Da Harry sto utenfor leiligheten til Tresko i sjuende etasje i den eneste boligblokken på

Frogner plass, hadde han den samme følelsen som da han var liten og det var fellesferie på Oppsal. At det var siste utvei, siste desperate handling etter å ha ringt på hos alle de andre. Tresko – eller Asbjørn Treschow som var hans døpenavn – åpnet og så mutt på Harry. Fordi han visste, nå som da. Sistevalg.

Inngangsdøra førte rett inn til en tretti kvadratmeters boenhet med det man med velvilje kunne kalle stue med åpen kjøkkenløsning, og uten velvilje ettroms med tekjøkken. Stanken var oppsiktsvekkende. Det var lukten av bakterier som vegeterte på fuktige føtter og slapp luft, derav det folkelige, men presise uttrykket «tåfis». Tresko hadde arvet denne fotsvettingen etter sin far. Akkurat som han hadde arvet kallenavnet som faren hadde fått fordi han alltid gikk med dette dubiøse fottøyet i den tro at treverket sugde til seg lukten.

Det eneste positive man kunne si om Tresko juniors fotodør, var at man ikke merket noe til

lukten fra oppvasken som sto stablet i oppvaskkummen, de overfylte askebegrene eller utsvettede T-skjortene som hang til tørk over rygglenene. Harry tenkte at det antagelig var sant at det var fotsvetten som hadde drevet motspillerne til vanvidd da Tresko kom helt til semifinalen i VM i poker i Las Vegas.

«Lenge siden,» sa Tresko.

«Ja. Fint du hadde tid til å ta imot meg.»

Tresko lo kort som om Harry hadde fortalt en vits. Og Harry, som ikke hadde noe ønske om å tilbringe mer tid enn nødvendig i leiligheten, gikk rett på sak:

«Så hvorfor handler poker bare om å kunne se når motstanderen juger?»

Det virket ikke som Tresko hadde noe imot å hoppe over småpratene:

«Folk tror poker handler om statistikk, odds og sannsynligheter. Men spiller du på et høyt nivå, kan alle spillerne oddsene utenat, det er ikke der slaget står. Det som skiller de beste, er evnen til å lese de andre. Før jeg dro til Vegas,

visste jeg at jeg kom til å spille mot de beste. Og de beste kunne jeg se spille på Gamblers' Channel, som jeg tok inn på parabolantenne. Jeg tok det opp på video og studerte hver enkelt av gutta når de bløffa. Kjørte det i sakte kino, kartla i minste detalj hva som skjedde i ansiktet, hva de sa og gjorde, hva som gjentok seg. Og når jeg hadde jobba lenge nok, viste det seg alltid at de hadde noe, et eller annet som gikk igjen. Én klødde seg fort på høyre ne-seving, en annen strøk kortene på baksiden. Så jeg reiste over dit og var sikker på at jeg skulle vinne. Dessverre viste det seg at jeg hadde enda mer som røpa meg.»

Treskos bistre latter lød som en slags hulking og fikk den store, formløse kroppen til å riste.

«Så hvis jeg får en fyr inn til avhør, så kan du se om han juger?»

Tresko ristet på hodet. «Det er ikke så enkelt. For det første må jeg ha det på video. For det andre må jeg ha sett kortene, så jeg veit når

han har bløffa. Så kan jeg spole tilbake og analysere hva han gjør forskjellig. Det er som når man kalibrerer en løgndetektor, ikke sant? Før testen får man fyren til å si noe som er åpenbart sant, som hva han heter for eksempel. Og så noe som er åpenbart usant. Og så leser man av utslagene så man har et kart å gå etter.»

«En åpenbar sannhet,» mumlet Harry. «Og en åpenbar løgn. På et stykke videoteip.»

«Men som jeg sa på telefonen, jeg garanterer ingenting.»

Harry fant Beate Lønn på «House of Pain», rommet hvor hun hadde tilbrakt nesten all sin tid da hun jobbet på Ransavsnittet. «House of Pain» var et vinduløst kontor fylt med opptaks- og avspillingsmaskiner for å se på og redigere ransvideoer, blåse opp bilder og identifisere personer på kornete bilder og stemmer på grøtete telefonsvarere. Men nå var hun sjef på Kriminalteknisk på Bryn og dessuten i fødselspermisjon.

Maskinene summet, og den tørre varmen hadde gitt henne roser i de nesten gjennomskinnelig bleke kinnene.

«Hei,» sa Harry og lot jerndøra gli igjen bak seg.

Den vevre, lille kvinnen reiste seg og de klemte hverandre, lett brydd begge to.

«Du er tynn,» sa hun.

Harry trakk på skuldrene. «Hvordan går det med ... alt?»

«Greger sover når han skal, spiser det han skal og gråter nesten ikke.» Hun smilte. «Og for meg er det alt nå.»

Han tenkte han burde si noe om Halvorsen. Noe som viste at han ikke hadde glemt. Men de riktige ordene kom ikke. Og som om hun skjønnte, spurte hun i stedet hvordan det gikk med ham.

«Greit,» sa han og dumpet ned i en stol. «Ikke verst. Helt elendig. Kommer an på når du spør.»

«Og i dag?» Hun vendte seg mot TV-monitoren, trykket på en knapp og folk på skjermen løp baklengs mot en inngang med STOROSENTERET skrevet med store bokstaver over.

«Jeg er paranoid,» sa Harry. «Jeg har følelsen av at jeg jakter på noen som manipulerer meg, at alt er snudd opp ned og at det er han som får meg til å gjøre akkurat det han vil. Kjenner du følelsen?»

«Ja,» sa Beate. «Jeg kaller ham Greger.» Hun stoppet spoling. «Vil du se hva jeg fant?»

Harry skjøv stolen nærmere. Det var ingen myte at Beate Lønn hadde helt spesielle evner, at hennes *fusiform gyrus*, den delen av hjernen som lagrer og identifiserer menneskeansikter, var så utviklet og fintfølende at hun var et levende forbryterkartotek.

«Jeg gikk igjennom bildene dere har av de involverte i saken,» sa hun. «Ektemenn, barn,

vitner og så videre. Våre gamle kjenninger vet jeg jo hvordan ser ut.»

Hun flyttet bildet fram rute for rute. «Der,» sa hun og stoppet.

Bildet ble stående og skjelve og viste et utvalg mennesker i grovkornet svart-hvitt og ute av fokus.

«Hvor?» sa Harry og følte seg like dum som vanlig når han så på ansikter sammen med Beate Lønn.

«Der. Det er samme personen som på dette bildet.» Hun tok fram et av bildene fra mappen.

«Kan det være denne personen som jakter på deg, Harry?»

Harry stirret forbauset på bildet. Så nikket han langsomt og grep telefonen. Katrine Bratt svarte etter to sekunder.

«Få på deg jakka og møt meg nede i garasjen,» sa Harry. «Vi skal ut og kjøre.»

Harry kjørte Uranienborgveien og Majorstuveien for å unngå lyskryssene i Bogstadveien.

«Var hun virkelig sikker på at det var ham?» sa Katrine. «Billedkvaliteten på det overvåkningskameraet ...»

«Tro meg,» sa Harry. «Hvis Beate Lønn sier det er ham, er det ham. Ring opplysningen og skaff hjemmenummeret hans.»

«Jeg har det lagt inn på mobiltelefonen,» sa Katrine og fisket den opp.

«Lagt inn?» Harry kikket bort på henne. «Gjør du det med alle personer i saker du jobber med?»

«Jepp. Legger dem i egen gruppe. Og så sletter jeg gruppa når saken er oppklart. Du burde prøve det, det er en virkelig deilig følelse når du trykker 'delete'. Veldig ... konkret.»

Harry stoppet utenfor det gule huset på Hoff.

Det var mørkt i alle vinduene.

«Filip Becker,» sa Katrine. «Tenke seg til.»

«Husk at vi bare skal ha en prat med ham. Han kan ha hatt helt naturlige grunner for å ringe Vetlesen.»

«Fra en telefonautomat på Storosenteret?»

Harry så på Katrine. Pulsen slo i den tynne huden på halsen hennes. Han tok blikket fra henne og så mot stuevinduet på huset.

«Kom,» sa han. I samme øyeblikk som han grep vrideren på bildøra, ringte mobiltelefonen hans. «Ja?»

Stemmen i den andre enden lød opphisset, men rapporterte likevel i korte, konsise setninger. Harry avbrøt talestrømmen med to «mm»-er, ett overrasket «hva?» og ett «når?».

Så ble det endelig stille i den andre enden.

«Ring Operasjonssentralen,» sa Harry. «Be dem sende de to nærmeste patruljebilene til Hoffsveien. Ingen sirener og be dem stoppe i hver sin ende av kvartalet. Hva? Fordi det er en gutt der inne og vi har ikke lyst til å gjøre Becker mer nervøs enn nødvendig. Greit?»

Det var tydeligvis greit.

«Det var Holm.» Harry bøyde seg mot Katrine, åpnet hanskerommet, romsterte og trakk ut et sett med håndjern. «Folkene hans fant en del fingeravtrykk på bilen i garasjen til Lossius. De sjekket dem mot de andre avtrykkene vi har i saken.»

Harry tok nøkkelknippet ut av tenningen, bøyde seg og dro fram et metallskrin fra under setet. Stakk en nøkkel i låsen, åpnet og løftet ut en svart, kortløpet Smith & Wesson. «Et fra forskjermen matchet.»

Katrine formet munnen til en stum o og nikket spørrende mot det gule huset.

«Jepp,» sa Harry. «Professor Filip Becker.»

Han kunne se Katrine Bratts øyne utvides. Men stemmen hennes var like rolig: «Jeg har følelsen av at jeg snart skal trykke på 'delete'.»

«Kanskje,» sa Harry, vippet ut tønne på revolveren og sjekket at det var patroner i alle kamrene.

«Det finnes ikke to menn som bortfører kvinner på den måten.» Hun bøyde hodet fra

side til side som om hun varmet opp for en boksekamp.

«En rimelig antagelse.»

«Vi burde skjønt det da vi var her første gangen.»

Harry så på henne og lurte på hvorfor han ikke delte hennes opphisselse, hvor det ble av pågripelsens berusende lystfølelse. Var det fordi han visste at den snart ville bli erstattet av den tomme følelsen av likevel å ha vært for sent ute, av å være en brannmann som ryddet i ruinene? Ja, men det var ikke det. Det var noe annet, han kjente det nå. Han tvilte. Fingeravtrykkene og bildene fra Storosenteret ville holde i milevis i en rettssak, men det hadde vært for lett. Denne drapsmannen var ikke slik, gjorde ikke så banale feil. Dette var ikke samme person som hadde arrangert Sylvia Ottersens hode på toppen av en snømann, som hadde fryst ned en politimann i hans egen fryser, som hadde sendt Harry et

brev hvor det sto: *Det du skal spørre deg er: «Hvem laget snømannen?»*

«Hva gjør vi?» sa Katrine. «Vi pågriper ham selv?»

Harry kunne ikke høre på tonefallet om det var et spørsmål.

«Foreløpig venter vi,» sa Harry. «Til back-up er på plass. Så ringer vi på.»

«Og om han ikke er hjemme?»

«Han er hjemme.»

«Å? Hvordan ...»

«Se på stuevinduet. Hold blikket der en stund.»

Hun så. Og da det hvite lyset skiftet bak det store panoramavinduet til stua, så han at hun skjønte. At det var lyset fra en TV som sto på.

De ventet i taushet. Det var stille. En kråke skrek. Så ble det stille igjen. Harrys telefon ringte.

Ryggdekningen deres var på plass.

Harry satte dem kort inn i situasjonen. At han ikke ville se noen uniformer før de ble anropt, eventuelt hørte skudd eller rop.

«Sett den på stille,» sa Katrine da han hadde kuttet forbindelsen.

Han smilte kort, gjorde som hun sa og kastet et stjålet blick på henne. Tenkte på ansiktet hennes da døra til fryseskapet hadde gått opp. Men ansiktet nå røpet ingen frykt eller nervøsitet, bare konsentrasjon. Han stakk telefonen i jakkelomma og hørte den klirre mot revolveren.

De steg ut av bilen, skrittet over veien og åpnet porten. Den våte singelgrusen i oppgangen tygget grådig på skoene deres. Harry holdt et blick mot panoramavinduet, så etter skygger i bevegelse mot det hvite tapetet.

Så sto de på trappa. Katrine kastet et blick på Harry som nikket. Hun ringte på. Et dypt, nølende pling-plong lød fra innsiden.

De ventet. Ingen skritt. Ingen skygge mot det ruglete glasset i det avlange vinduet ved siden av inngangsdøra.

Harry gikk fram og la øret inntil glasset, en enkel og overraskende effektiv måte å avlytte innsiden av et hus på. Men Harry hørte ingenting, ikke engang TV-en. Han gikk tre skritt bakover, grep opp på utsiden av taket som gikk over trappa, fikk tak i takrenna med begge hender og dro seg opp til han kom høyt nok til å se hele stua gjennom vinduet. Med ryggen mot ham, på gulvet rett foran TV-en, satt en person iført en grå frakk og med korslagte bein. Et par enorme øreklokker omkranset det bulkete kraniet som en svart glorie. Det gikk en ledning fra øreklokkene til TV-en.

«Han hører ikke på grunn av hodetelefoner,» sa Harry og senket seg ned igjen tidsnok til å se Katrine legge hånden på dørhåndtaket. Gummilistene rundt karmen slapp døra med en smattende lyd.

«Vi er visst velkomne,» sa Katrine lavt og gikk inn.

Overrumplet og stumt bannende skrittet Harry inn etter henne. Katrine var allerede ved stuedøra som hun åpnet. Der ble hun stående til Harry kom opp på siden av henne. Hun gikk et skritt til side, kom borti en pidestall hvor en vase vaklet faretruende før den bestemte seg for å bli stående.

Det var minst seks meter bort til personen som fremdeles satt med ryggen mot dem.

På TV-skjermen prøvde en stabbende baby å holde balansen mens den holdt i pekefingerne til en leende kvinne. Det lyste blått i indikatorlampen på DVD-spillere under TV-en. Harry fikk et déjà vu, en følelse av en tragedie som skulle gjenta seg. Akkurat slik; stillheten, amatøreropptak med bilder av familielykke, kontrasten mellom da og nå, tragedien som alt har utspilt seg og bare trenger en slutt.

Katrine pekte, men han hadde alt sett det.

Pistolen lå rett bak personen, mellom et halvlagt puslespill og en Gameboy og så til forveksling ut som et vanlig leketøy. En Glock 21, tippet Harry og kjente kvalmen da kroppen plutselig giret om og mer adrenalin ble injisert i blodet.

De hadde to valg. Bli her ved døra, skrike navnet til Becker og ta følgene av hva som skjer når en bevæpnet mann blir konfrontert med våpen. Eller avvæpne ham før han oppdaget dem. Harry la en hånd på skulderen til Katrine og skjøv henne bak seg mens han visualiserte hvor lang tid det ville ta for Becker å snu seg, plukke pistolen opp, sikte og trekke av. Fire lange steg ville være nok, og det var ikke noe lys bak Harry som ville kaste skygge og for mye lys i TV-skjermen til at han ville speiles der.

Harry trakk pusten og satte seg i bevegelse. Plasserte foten så mykt han kunne mot parketten. Ryggen rørte seg ikke. Han var midt i det andre lange steget da han hørte smellet bak

seg. Og visste instinktivt at det var vassen. Han så personen virvle rundt, så det forpinte ansiktsuttrykket til Filip Becker. Harry frøs fast og de to stirret på hverandre, og TV-skjermen bak Becker gikk i svart. Beckers munn åpnet seg som han ville si noe. Det hvite i øynene hadde elver av rødt, og kinnene var hovne som om han hadde grått.

«Pistolen!»

Det var Katrine som ropte og Harry løftet automatisk blikket og så speilbildet av henne i den mørke TV-skjermen. Hun sto ved døra, bredbeint med armen strukket ut foran seg og hendene sluttet rundt en revolver.

Tiden syntes å retardere, å bli en seig, uformelig materie hvor bare sansene fortsatte å gå på reell tid.

En trenet politimann som Harry burde instinktivt kastet seg ned og trukket sitt eget våpen. Men det var noe annet, noe som var tregere enn instinktene, men som jobbet med større kraft. Harry skulle senere endre mening,

men han mente først at han gjorde som han gjorde på grunn av et annet déjà vu, synet av en død mann på et gulv gjennomboet av en politikule, fordi han visste at han var ved veis ende, at han ikke orket å slåss med flere spøkelser.

Harry trådte til høyre, inn i Katrines skuddlinje.

Han hørte et oljet, glatt klikk bak seg. Lyden av hanen på en revolver som blir senket igjen, av fingeren som letter presset på avtrekkeren.

Beckers hånd som var presset mot gulvet like ved pistolen. Fingrene var hvite ved knokene og overgangen til hånden. Som betydde at Becker lente kroppstygden på dem. Den andre hånden – høyre hånd – holdt rundt en fjernkontroll. Hvis Becker grep etter pistolen med den høyre slik han satt nå, ville han miste balansen.

«Ikke rør deg,» sa Harry høyt.

Den eneste bevegelsen hos Becker var øynene som blunket to ganger, som om han

ville at synet av Harry og Katrine skulle gå bort. Harry gikk fram, gjorde bevegelsene rolige, men effektive. Bøyde seg og plukket opp pistolen som var overraskende lett. Så lett at det slo ham at det umulig kunne være patroner i magasinet. Han stakk pistolen i jakkelomma, ved siden av sin egen revolver og ble sittende på huk. I TV-skjermen kunne han se at Katrine fremdeles siktet på dem, at hun skiftet tyngden urolig fra den ene til den andre foten. Han strakte ut en hånd mot Becker som trakk seg bakover som et sky dyr, fikk tak i den ene øreklokka og trakk av ham hodetelefonene.

«Hvor er Jonas?» spurte Harry.

Becker så på Harry som om han verken begrep situasjonen eller språket.

«Jonas?» gjentok Harry. Så ropte han: «Jonas! Jonas, er du her?»

«Hysj,» sa Becker. «Han sover.» Stemmen hans var søvngjengeraktig, som om han hadde tatt noe beroligende.

Becker pekte på hodetelefonene. «Han må ikke våkne.»

Harry svelget. «Hvor er han?»

«Hvor?» Becker la det bulkete hodet på skakke og så på Harry som om han først nå kjente ham igjen. «I sengen sin, selvfølgelig. Alle gutter må sove i sengen sin.» Tonefallet steg og sank som om han siterte fra en sang.

Harry grep ned i den andre jakkelomma og tok ut håndjernene. «Rekk fram hendene,» sa han.

Becker blunket igjen.

«Det er for din egen sikkerhet,» sa Harry.

Det var en innøvd replikk, en de drillet inn allerede på Politihøyskolen, og var først og fremst ment for å roe ned arrestanter. Men da Harry hørte seg selv si det, skjønte han plutselig hvorfor han hadde trådt inn i skuddlinjen. Og det var ikke på grunn av spøkelser.

Becker løftet hendene mot Harry som til bønn, og stålet smekket sammen rundt de smale, hårete håndleddene hans.

«Sitt,» sa Harry. «Hun passer på deg.»

Harry reiste seg og gikk mot døråpningen og Katrine. Hun hadde senket revolveren og smilte til ham med et underlig skinn i øynene. Som om det ulmet i glør langt der inne.

«Er du OK?» spurte Harry lavt. «Katrine?»

«Selvfølgelig,» lo hun.

Harry nølte. Så fortsatte han opp trappa. Han husket hvor gutterommet til Jonas var, men åpnet de andre dørene først. Som om han ville utsette det. På Beckers soverom var lyset slukket, men han kunne se dobbeltsenga. Sengetøyet var fjernet på den ene siden. Som om han alt visste at hun aldri ville komme tilbake.

Så sto Harry utenfor Jonas' rom. Han tømte hodet for tanker og bilder før han åpnet. En skakk samling toner klang sprøtt i mørket, og selv om han ikke så noe, visste han at lufttrykket fra døra hadde satt bevegelse i et lite arrangement av tynne metallrør. Fordi Oleg også hadde et slikt klokkespill hengende fra taket på rommet sitt. Harry gikk inn og

skimtet noen eller noe under dyna i senga. Han lyttet etter pust. Men alt han hørte var tonene som fortsatte å vibrere, som ikke ville dø. Han la hånden på dyna. Og et øyeblikk lammet redselen ham. Selv om ingenting her inne utgjorde noen fysisk fare for ham, visste han hva han var redd for. Fordi en annen person, hans tidligere sjef Bjarne Møller, en gang hadde formulert det for ham. Han var redd for sin menneskelighet.

Han dro dyna forsiktig av kroppen som lå der. Det var Jonas. I mørket så han virkelig ut som han sov. Bortsett fra øynene som var åpne og stirret i taket. Harry la merke til et plaster på underarmen hans. Han lente seg ned mot guttens halvåpne munn samtidig som han la en hånd på pannen hans. Og skvatt da han kjente at huden var varm og en strøm av luft mot øret sitt. Og hørte en søvndrukken stemme mumle: «Mamma?»

Harry var helt uforberedt på sin egen reaksjon. Kanskje var det fordi han tenkte på Oleg.

Eller kanskje fordi han tenkte på seg selv en gang da han var en liten gutt som våknet og trodde at hun fortsatt levde, og stormet inn på foreldrenes soverom på Oppsal og så dobbeltsenga hvor sengetøyet var fjernet på den ene siden.

Harry greide i alle fall ikke å stoppe tårene som plutselig skjøt opp i øynene hans, fylte dem til Jonas' ansikt svømte foran ham og så rant nedover kinnet hvor de trakk varme striper før de fant furer som ledet dem til munvikene og Harry kunne kjenne den salte smaken av seg selv.

DEL IV

Kapittel 20

Dag 17. Solbrillene

Klokka var sju om morgenen da Harry låste seg inn på celle 23 på Arresten. Becker satt fullt påkledd på brisken og så uttrykksløst på ham. Harry satte stolen han hadde tatt med fra vaktrommet i midten av de fem kvadratmeterne som ble tildelt overnattingsgjester på glattceller og varetektsfanger på Politihuset. Satte seg overskrevet og bød Becker en sigarett fra sin krøllete Camel-pakke.

«Det er neppe lovlig å røke her,» sa Becker.

«Hadde jeg sittet her med utsikt til livsvarig,» sa Harry, «tror jeg at jeg hadde tatt den sjansen.»

Becker bare så på ham.

«Kom igjen,» sa Harry. «Du finner ikke noe bedre sted for smugrøyking.»

Professoren smilte skjevt og dro ut sigaretten Harry hadde vippet fram.

«Jonas har det etter forholdene bra,» sa Harry og tok fram lighteren. «Jeg har snakket med Bendiksen, og de har sagt ja til å ha ham hos seg noen dager. Jeg måtte krangle litt med barnevernet, men de gikk med på det. Og vi har ikke gått ut til pressen med arrestasjonen ennå.»

«Hvorfor ikke?» sa Becker og inhalerte forsiktig over lighterflammen.

«Jeg kommer tilbake til det. Men du skjønner sikkert at om du ikke samarbeider, kan jeg ikke fortsette å holde nyheten tilbake.»

«Aha, du er den snille purken. Og han som avhørte meg i går var den slemme, ikke sant?»

«Det er riktig, Becker, jeg er den snille purken. Og jeg vil gjerne stille deg noen spørsmål 'Off the record'. Det du forteller, verken kan eller vil bli brukt mot deg. Er du med på det?»

Becker trakk på skuldrene.

«Espen Lepsvik som avhørte deg i går, mener du juger,» sa Harry og blåste blå sigaretttrøyk mot røykvarsleren i taket.

«Om hva?»

«Om at du bare snakket med Camilla Lossius i garasjen og så gikk derfra.»

«Det er sant. Hva tror han?»

«Det han sa til deg i går natt. At du har bortført, drept og skjult henne.»

«Det er jo sinnssvakt!» utbrøt Becker. «Vi bare snakket, det er sant!»

«Hvorfor nekter du da å fortelle oss om hva dere snakket om?»

«Det er en privatsak, har jeg sagt.»

«Og du innrømmer at du ringte Idar Vetlesen den dagen han ble funnet død, men hva dere snakket om, betrakter du også som en privatsak, skjønner jeg?»

Becker så seg rundt som om han mente det skulle være et askebeger her et sted. «Hør her. Jeg har ikke gjort noe ulovlig, men jeg ønsket

ikke å besvare flere spørsmål uten min advokat til stede. Og han kommer først senere i dag.»

«I går kveld tilbød vi deg en advokat som kunne komme med en gang.»

«Jeg vil ha en ordentlig advokat, ikke en av de der ... kommuneansatte. Er det ikke på tide dere forteller meg hvorfor dere tror jeg har gjort noe med denne kona til Lossius?»

Harry stusset på formuleringen. Eller nærmere bestemt; på tituleringen. Kona til Lossius.

«Hvis hun er borte, burde dere vel arrestere Erik Lossius,» fortsatte Becker. «Er det ikke slik at det alltid er ektemannen?»

«Jo,» sa Harry. «Men han har alibi, han var på jobb i tidsrommet hun forsvant. Grunnen til at du sitter her, er at vi tror du er Snømannen.»

Beckers munn gled halvt opp, og han blunket slik han hadde gjort i stua i Hoffesveien kvelden i forveien. Harry pekte på sigaretten som hang osende mellom fingertuppene hans.

«Du må inhalere litt av det der så vi ikke setter i gang røykvarsleren.»

«Snømannen?» utbrøt Becker. «Det var jo Vetlesen.»

«Nei,» sa Harry. «Det vet vi at det ikke er.»

Becker blunket to ganger til før han brast ut i en latter så tørr og bitter at den lød som hoste. «Så det er derfor dere ikke har lekket noe til pressen. De skal ikke få vite at dere har tabbet dere ut. Og imens er dere desperate etter å finne den riktige. Eller en potensiell riktig.»

«Korrekt,» sa Harry og sugde på sin egen sigarett. «Og i øyeblikket er det deg.»

«I øyeblikket? Jeg trodde din rolle var å overbevise meg om at du er sikker i din sak, at jeg like godt kan tilstå først som sist.»

«Men jeg er ikke sikker,» sa Harry.

Becker knep et øye sammen. «Er dette et knep?»

Harry trakk på skuldrene. «Det er bare en magefølelse. Jeg trenger at du overbeviser meg

om at du er uskyldig. Det korte avhøret styrket bare inntrykket av at du er en mann som har mye å skjule.»

«Jeg hadde ingenting å skjule. Jeg mener, jeg *har* ingenting å skjule. Jeg ser bare ikke noen grunn til at jeg skal fortelle dere om private ting så lenge jeg ikke har gjort noe galt.»

«Hør nøye etter nå, Becker. Jeg tror du verken er Snømannen eller har tatt livet av Camilla Lossius. Og jeg tror du er en rasjonelt tenkende person. Som skjønner at det vil volde deg mindre skade å avsløre de private tingene for meg her og nå enn å få presseoppslagene i morgen om at professor Filip Becker er arrestert, mistenkt for å være tidenes seriemorder i Norge. Fordi du veit at selv om du blir reinvaska og løslatt i overmorgen, vil de presseoppslagene alltid hefte ved ditt navn. Og din sønns.»

Harry så Beckers adamseple stige og synke på den ubarberte halsen. Så hjernen gjøre de

logiske slutningene. De enkle slutningene. Og så kom det, med en forpint stemme som Harry først trodde skyldtes den uvante sigaretten:

«Birte, min kone, var en hore.»

«Ja vel?» Harry prøvde å skjule overraskelsen.

Becker la fra seg sigaretten på sementgulvet, lente seg fram og fra baklomma dro han opp en svart notisbok. «Jeg fant denne dagen etter at hun forsvant. Den lå i skrivebordsskuffen hennes, var ikke engang gjemt. Ved første øyeblikk så den da også helt uskyldig ut. Dagligdagse huskebeskjeder til seg selv og telefonnumre. Det var bare det at da jeg sjekket telefonnumrene hos opplysningen, så fantes de ikke. Det var koder. Men min kone var ingen stor kodemaker, er jeg redd. Jeg brukte knapt en dag på å løse dem alle.»

Erik Lossius eide og drev Rydd & Flytt, et flyttebyrå som hadde posisjonert seg i den ellers lite lukrative bransjen ved hjelp av

standardiserte priser, aggressiv markedsføring, billig, utenlandsk arbeidskraft og kontrakter hvor han forlangte kontant oppgjør etter at flyttelasset var i bilene, men før de kjørte til bestemmelsesstedet. Han hadde aldri tapt penger på en kunde, blant annet fordi kontraktens mindre skrift sa at klage på eventuelle skader og tyveri måtte gjøres innen to dager, noe som i praksis gjorde at nitti prosent av de relativt mange klagenes kom for sent og dermed kunne avvises. Når det gjaldt de siste ti prosentene, hadde Erik Lossius utviklet rutiner for å gjøre seg utilgjengelig eller trenere vanlig saksgang som var så utmattende at selv folk som hadde fått vraket pianoet og mistet plasma-TV-en under flyttingen, til slutt ga opp.

Erik Lossius hadde startet i bransjen i ung alder hos den tidligere eieren av Rydd & Flytt. Eieren var en venn av Eriks far, og det var far-en som hadde fått ham inn der.

«Gutten er for rastløs til å gå på skole og for smart til å bli kjeltring,» hadde faren sagt til eieren. «Kan du ta ham?»

Som selger på provisjonsbasis hadde Erik fort utmerket seg med sin sjarmer, effektivitet og brutalitet. Han hadde arvet morens brune øyne og farens tette, krøllete hår, var atletisk bygget og det var særlig kvinnene som droppet planene om å innhente anbud fra andre flyttebyråer og signerte på stedet. Og han var gløgg og flink med tall og taktikk når de en sjelden gang ble bedt om å legge inn anbud på større jobber. Prisen ble lagt lavt og kundens egenandel på skader og tap høyt. Etter fem år gikk firmaet med solid overskudd, og Erik var blitt eierens høyre hånd i det meste som angikk driften. Men under en relativt enkel flytteoperasjon like før jul – å flytte et bord opp til Eriks nye kontor ved siden av sjefens i annen etasje – fikk eieren et hjerteinfarkt og falt om, aldeles død. I dagene som kom, trøstet Erik eierens hustru så godt han kunne – og

han kunne ganske godt – og en uke etter begravelsen var de blitt enige om en nærmest symbolsk overdragelsessum som reflekterte det Erik hadde understreket var «en liten butikk i en lite lukrativ bransje med høy risiko og ikke-eksisterende marginer». Men han bedyret at det viktigste for ham var at hennes manns livsverk likevel ble drevet videre av noen. Det hadde blinket en tåre i hans brune øyne da han sa det, og hun hadde lagt en sitrende hånd oppå hans og sagt at han i tilfelle personlig måtte komme til henne for å holde henne underrettet. Dermed var Erik Lossius eier av Rydd & Flytt, og det første han gjorde var å kaste alle skade- og tapsklager i søpla, skrive om kontraktene, sende direktebrev til alle husstander på Oslos rike vestkant, hvor man både flyttet mest og var mest opptatt av pris.

Ved fylte tretti hadde Erik Lossius fått råd til to BMW-er, et sommersted rett nord for Cannes og et halvt tusen kvadratmeter villa et

sted på Tveita, hvor blokkene han hadde vokst opp i ikke skygget for sola. Kort sagt; han hadde fått råd til Camilla Sandén.

Camilla kom fra fallert konfeksjonsadel på vestkanten, fra Blommenholm, et miljø som var arbeidersonnen like fremmed som den franske vinen han nå hadde stablet meterhøyt i kjelleren på Tveita. Men da han kom inn i det store huset og så alle tingene som skulle flyttes, oppdaget han det han ennå ikke hadde og derfor måtte ha; klasse, stil, fordums prakt og en uanstrengt overlegenhet som høfligheten og smilene bare understreket. Og alt dette var personifisert i datteren Camilla, som satt på balkongen og så utover Oslofjorden gjennom et par store solbriller som for alt Erik visste kunne være kjøpt på nærmeste bensinstasjon, men som på henne uansett ble Gucci, Dolce & Gabbana og hva nå alle de merkene het.

Nå visste han hva alle de merkene het.

Han hadde flyttet alle tingene deres minus et par malerier som skulle selges, til et mindre

hus på en mindre fasjonabel adresse, og hadde aldri mottatt noen tapsmelding på den ene tingen han rappet fra lasset. Selv ikke da Camilla Lossius sto brud utenfor Tveita kirke med blokkene som tause vitner, røpet hennes foreldre med så mye som en mine at de misbilliget datterens valg. Kanskje fordi de så at Erik og Camilla på sett og vis utfylte hverandre; han manglet stil og hun penger.

Erik behandlet Camilla som en prinsesse, og hun lot ham gjøre det. Han ga henne det hun ville ha, lot henne i fred på soverommet når hun ønsket det og forlangte ikke annet enn at hun skulle ta seg ut når de gikk ut eller inviterte såkalte vennepar – det vil si hans venner fra oppveksten – over på middag. Hun lurte av og til på om han rett og slett elsket henne, og begynte etter hvert å utvikle en dyp affeksjon for den målbevisste, hardt arbeidende østkantgutten.

Erik på sin side var såre fornøyd. Han hadde skjønt fra starten av at Camilla ikke var av den

varmblodige typen, det var faktisk en av de tingene som i hans øyne plasserte henne i en annen og høyere sfære enn de jentene han var vant til. De fysiske behovene fikk han uansett dekket gjennom nær kundekontakt. Erik hadde kommet fram til at det måtte være noe i flyttingens og oppbruddets natur som gjør mennesker sentimentale, opprevne og åpne for nye erfaringer. I alle fall knullet han single damer, separerte damer, samboende og gifte damer på spisebord, på trappeavsatser, på madrasser pakket inn i plast og nyvaskede parkettgulv blant teipete pappkartonger og nakne vegger som kastet ekko, mens han lurte på hva han skulle kjøpe til Camilla neste gang.

Det geniale var at det lå i sakens natur at dette var kvinner han ikke skulle se igjen. De skulle flytte og bli borte. Og det gjorde de. Bortsett fra én.

Birte Olsen var mørk, søt og hadde penthousekropp. Hun var yngre enn han, og den lyse stemmen og setningene de formulerte fikk

henne til å virke enda yngre. Hun var gravid i andre måned, skulle flytte innenfor byen, fra hans eget nabolag på Tveita til Hoffssveien sammen med barnets vordende far, en vestkantfyr hun skulle gifte seg med. Det var en flytting Erik Lossius kunne identifisere seg med. Og – skjønnte han etter å ha hatt henne på en enkel pinnestol midt i den ribbede stua – sex han ikke kunne være foruten.

Erik Lossius hadde kort sagt møtt sin likemann.

Ja, for han tenkte på henne som mann, en som ikke lot som hun ville noe annet enn det han ville; å knulle vettet av den andre. Og på sett og vis greide de det. I alle fall begynte de å møtes i folketomme leiligheter som skulle flyttes fra eller til, minst én gang i måneden og alltid med en viss risiko for å bli oppdaget. De var raske, effektive og ritualene deres var faste og uten variasjon. Likevel gledet Erik Lossius seg til disse møtene som et barn til julaften, det vil si med en uforstilt, ukomplisert

forventning som bare ble forsterket av vissheten om at alt skulle være likt, at forventningene ville bli innfridd. De levde parallelle liv, hadde parallelle virkeligheter, og det syntes å passe henne like godt som ham. Og slik fortsatte de å treffes, bare avbrutt av fødselen som heldigvis ble foretatt med keisersnitt, noen lengre ferier og en uskyldig kjønns sykdom han verken kunne eller prøvde å finne kilden til. Og nå var det gått ti år, og foran Erik Lossius, sittende på en pappkasse i en halvtømt leilighet på Torshov, spurte en høy, snauklipt fyr med gressklipperstemme om han hadde kjent Birte Becker.

Erik Lossius svelget.

Fyren hadde presentert seg som Harry Hole, førstebetjent ved Voldsavsnittet, men så mer ut som en av flyttekarene hans enn første-noe-som-helst. De politifolkene Erik hadde hatt kontakt med etter at han hadde meldt fra om Camillas forsvinning, var fra Savnetgruppa. Men da fyren hadde vist fram ID-skiltet sitt,

hadde Eriks første tanke likevel vært at han kom med nyheter om Camilla. Og – siden politimannen foran ham ikke hadde ringt, men lett ham opp her – fryktet han at det var dårlige nyheter. Derfor hadde han sendt flyttefolkene ut og bedt førstebetjenten sette seg mens han tok fram en sigarett og prøvde å forberede seg på det som måtte komme.

«Nå?» sa førstebetjenten.

«Birte Becker?» gjentok Erik Lossius og prøvde å få fyr på sigaretten og samtidig tenke fort. Han greide ikke noen av delene. Herregud, han greide ikke engang å tenke sakte.

«Jeg skjønner at du må summe deg,» sa førstebetjenten og tok fram sin egen sigarettpakke. «Så gjør det.»

Erik så på mens førstebetjenten fyrte opp en Camel og rykket til da han strakk hånden ut mot Erik med lighteren fortsatt tent.

«Takk,» mumlet Erik og sugde inn så hardt at det spraket i tobakken. Røyken fylte lungene hans, og det var som om nikotinen ble injisert i

blodstrømmen og løste opp blokkeringen. Han hadde jo tenkt at dette før eller siden kunne komme til å skje; at politiet på en eller annen måte ville finne en link mellom ham og Birte og komme og spørre. Men da hadde han bare tenkt på hvordan han skulle greie å holde det skjult for Camilla. Nå var alt annerledes. Fra og med akkurat nå, faktisk. For det var ikke før i dette øyeblikk at det gikk opp for ham at politiet tenkte at det kunne være en sammenheng mellom de to forsvinningene.

«Birtes ektemann, Filip Becker, fant en notisbok hvor Birte hadde laget et slags kodespråk,» sa politimannen. «Som var relativt enkelt å dechifrere. Det var telefonnumre, datoer og små beskjeder. Som etterlot relativt liten tvil om at Birte har hatt jevnlig kontakt med andre menn.»

«Menn?» datt det ut av Erik.

«Hvis det kan være noen trøst, mente Becker at du var den hun traff oftest. På svært ulike adresser, skjønste jeg?»

Erik svarte ikke, kjente bare at han satt i en båt og så på en flodbølge som vokste ut av horisonten.

«Så Becker fant adressen din, tok med seg sønnens lekepistol, en svært naturtro etterligning av en Glock 21, og dro opp til Tveita for å vente på at du kom hjem. Han ville se frykten i øynene dine, sa han. True deg til å fortelle hva du visste, før han ga navnet ditt videre til oss. Han fulgte etter bilen som kom inn i garasjen, men det viste seg å være din kone.»

«Og han ... han ...»

«Fortalte henne alt, ja.»

Erik reiste seg fra sin pappkasse og gikk bort til vinduet. Leiligheten hadde utsikt over Torshovparken og et Oslo badet i blek formiddags-sol. Han likte ikke leiligheter med utsikt i gamle bygårder, det betydde trapper. Jo mer utsikt, desto flere trapper og dyrere leiligheter, ergo dyrere, tyngre ting, høyere skadebeløp og hyppigere sykemeldinger på karene. Men sånn var det når man utsatte seg for risikoen ved å

ha faste, lave priser, man vant alltid i konkurransen om de kjipeste flytteoppdragene. Over tid har all risiko sin pris. Erik inhalerte og hørte politimannen subbe beina mot parketten. Og han visste at denne politimannen ikke kom til å la seg utmatte av noen uthalingsstrategi, at dette var en skademelding han ikke kunne kaste i søpla. At Birte Olsen, nå Becker, kom til å bli den første kunden hvor han ville ryke på et tap.

«Så han fortalte at han hadde hatt et forhold til Birte Becker i ti år,» sa Harry. «Og at første gangen de traff hverandre og lå sammen, var hun gravid med mannen sin.»

«Man er gravid med et jentebarn eller guttebarn,» sa Rakel og banket ned puta så hun kunne se ham bedre. «Ikke mannen sin.»

«Mm,» sa Harry, heiste seg opp på armen, strakte seg over henne og fikk tak i sigarettapakken på nattbordet. «Ikke mer enn åtte av ti ganger.»

«Hva?»

«De sa på radioen at et sted mellom femten og tjue prosent av alle barn i Skandinavia har en annen far enn de tror.» Han ristet en sigarett ut av pakken og holdt den opp mot ettermiddagslyset som sivet inn under rullegardinen. «Dele?»

Rakel nikket stumt. Hun røykte ikke, men da de var kjærester, var dette noe de hadde pleid å gjøre etter at de hadde elsket; å dele denne ene sigaretten. Første gangen Rakel hadde bedt om å få smake på sigaretten hans, hadde hun sagt at det var fordi hun ville føle det samme som ham, bli forgiftet og stimulert som ham, komme ham så nærme som hun kunne. Og han hadde tenkt på alle junkiejentene han hadde møtt som hadde satt sin første sprøyte av samme idiotiske grunn, og nektet. Men hun hadde overtalt ham og etter hvert var det blitt et ritual. Når de hadde elsket langsomt, dovent og lenge, var sigaretten som en forlengelse av

elskoven. Andre ganger var det som å røyke fredspipe etter et slagsmål.

«Men han hadde alibi for hele den kvelden Birte forsvant,» sa Harry. «Guttefest på Tveita som startet klokka seks og varte hele natta. Minst ti vitner, de fleste riktignok dritings, men ingen hadde fått gå før klokka seks om morgenen.»

«Hvorfor må dere holde det hemmelig at Snømannen ikke er tatt?»

«Så lenge han tror at vi tror at vi har gjerningsmannen, vil han forhåpentligvis ligge lavt og ikke begå flere drap. Og han vil ikke være så på vakt om han tror jakten er avblåst. Og imens kan vi i ro og fred jobbe oss innpå ham ...»

«Hører jeg ironi?»

«Kanskje,» sa Harry og rakte henne sigaretten.

«Du tror altså ikke helt på det der?»

«Jeg tror at ledelsen har flere grunner for ikke å avsløre at vi ikke har rett mann. Det var

Kriminalsjefen og Hagen som holdt pressekonferansen hvor de gratulerte seg selv med at saken var løst ...»

Rakel sukket. «Og likevel savner jeg av og til Politihuset.»

«Mm.»

Rakel så på sigaretten. «Har du noen gang vært utro, Harry?»

«Definer utro.»

«Å ha sex med en annen enn den du er kjæreste med.»

«Ja.»

«Mens du var sammen med meg, mener jeg.»

«Det veit du at jeg ikke kan vite helt sikkert.»

«OK, men i edru tilstand, da?»

«Nei, aldri.»

«Så hva får det deg til å tenke om meg at jeg er her nå?»

«Er dette et lurespørsmål?»

«Jeg mener det alvorlig, Harry.»

«Jeg veit det. Jeg veit bare ikke om jeg har lyst til å svare.»

«Da får du ikke mer av sigaretten.»

«Oi. OK. Jeg tenker at du tror du vil ha meg, men du skulle ønske at du ville ha ham.»

Ordene ble hengende over dem som om de var preget inn i soveromsmørket.

«Du er så jævlig ... instrumentell,» utbrøt Rakel, rakte Harry sigaretten og la armene i kors.

«Kanskje vi ikke skal snakke om det?» foreslo Harry.

«Men jeg må snakke om det! Skjønner du ikke det? Ellers blir jeg gal. Herregud, jeg er jo gal allerede, være her når ...» Hun trakk dyna opp til haken.

Harry snudde seg og gled inntil henne. Allerede før han hadde berørt henne, hadde hun lukket øynene, presset hodet bakover og fra mellom de halvt skilte leppene hennes kunne han høre pusten hennes raske på. Og han tenkte; hvordan greier hun det? Fra skam

til kåtskap så fort? Hvordan kan hun være så ... instrumentell?

«Tror du,» sa han og så at hun åpnet øynene og stirret i taket i forbauselse og frustrasjon over berøringen som ikke hadde kommet. «At dårlig samvittighet gjør oss kåte? At vi er utro ikke på tross av skam, men på grunn av?»

Hun blunket et par ganger.

«Det er noe,» sa hun til slutt. «Men ikke alt. Ikke denne gangen.»

«Denne gangen?»

«Ja.»

«Jeg spurte deg en gang og da sa du ...»

«Jeg løy,» sa hun. «Jeg har vært utro før.»

«Mm.»

De lå i stillhet og lyttet til det fjerne suset av ettermiddagsrushet fra Pilestredet. Hun hadde kommet til ham rett fra jobb, han kjente rutinene til henne og Oleg og visste at hun snart måtte gå nå.

«Vet du hva jeg hater ved deg?» sa hun til slutt og dro ham hardt i øret. «At du er så

fordømt stolt og sta at du ikke kan spørre om det var mot deg.»

«Vel,» sa Harry, tok imot den nedrøykte sigaretten og så på den nakne kroppen hennes idet hun svingte seg ut av senga. «Hvorfor skulle jeg ville vite det?»

«Av samme grunn som mannen til Birte. Å avsløre løgnen. Få sannheten på bordet.»

«Tror du sannheten gjør Filip Becker mindre ulykkelig?»

Hun dro genseren over hodet, en svart, tett-sittende i hard ull som lå rett mot den myke huden hennes. Harry tenkte at hvis han var sjalu på noen, var det på genseren.

«Vet du hva, herr Hole? Til å være en som har som jobb å finne den ubehagelige sannheten, er du sannelig glad i livsløgner.»

«OK,» sa Harry og knuste sigaretten i askebegeret. «Få høre.»

«Det var i Moskva, mens jeg var sammen med Fjodor. Det begynte en norsk attaché på ambassaden som jeg hadde gått på

aspirantkurset sammen med. Vi ble svært forelsket.»

«Og?»

«Han hadde også en kjæreste. Da vi skulle gjøre det slutt med våre respektive, kom hun ham i forkjøpet og fortalte at hun var gravid. Og ettersom jeg stort sett har bra smak når det gjelder menn ...» Hun vrent overleppen mens hun dro på seg støvlene. «Hadde jeg selvfølgelig valgt en som ikke løp fra sitt ansvar. Han søkte seg tilbake til Oslo, og vi så hverandre aldri igjen. Og Fjodor og jeg giftet oss.»

«Og like etterpå ble du gravid?»

«Ja.» Hun kneppet kåpen og så ned på ham. «Og av og til har jeg tenkt at det var for å komme over ham. At Oleg ikke er et resultat av kjærlighet, men av kjærlighetssorg. Tror du det?»

«Jeg veit ikke,» sa Harry. «Jeg veit bare at resultatet ble bra.»

Hun smilte takknemlig ned til ham, bøyde seg og ga ham et kyss på pannen: «Vi kommer aldri til å sees igjen, Hole.»

«Selvfølgelig ikke,» sa han og ble sittende i senga og stirre på den nakne murveggen til han hørte den tunge porten mot gata gå igjen bak henne med et dumpt drønn. Så gikk han inn på kjøkkenet, skrudde opp kranen og tok ned et rent glass fra overskapet. Og mens han ventet på at vannet skulle bli kaldt, gled blikket hans fra kalenderen med bildet av Oleg og Rakel i den himmelblå kjolen og ned på gulvet. Det var to våte støvelavtrykk på linoleumen. De måtte være Rakels.

Han dro på seg jakke og boots og skulle til å gå ut, snudde, hentet sin Smith & Wesson tjenesterevolver fra toppen av klesskapet og stakk den i frakkelomma.

Elskoven satt fortsatt i kroppen som et sitrende velvære, en mild beruselse. Han hadde kommet til porten da en lyd, et knepp, fikk ham til å snu seg og se inn i bakgården

hvor mørket lå tettere enn ute på gata. Og han skulle til å gå videre, og ville ha gjort det. Om det ikke hadde vært for avtrykkene.

Støvelavtrykkene på linoleumen. Så han gikk inn i bakgården. Det gule lyset fra vinduene over ham ble reflektert av restene av snø som fortsatt lå der sola ikke nådde. Den sto ved nedgangen til kjellerbodene. En skjev figur med hodet på skakke, med steinøyne og et glis av grus som lo av ham, en stum latter som runget mellom murveggene og gikk over i et hysterisk hvin som han skjønte var hans eget da han grep snøskuffen som sto ved siden av trappa og svingte den i vilt raseri. Den skarpe metallkanten på skuffen traff under hodet, løftet det rett av kroppen og sendte den våte snøen mot muren. Det neste hugget delte snømannens torso i to og det tredje sendte de siste restene utover den svarte asfalten i midten av gårdsplassen. Harry sto der med hivende pust da han hørte et nytt knepp bak seg. Som lyden av en revolverhane som løftes. Han kastet seg

rundt, slapp snøskuffen og dro opp den svarte revolveren i én glidende bevegelse.

Ved plankegjerdet, under den gamle bjørka, sto Muhammed og Salma helt stille og stirret på naboen sin med store, redde barneøyne. I hendene holdt de hver sin tørre grein. Greinene så ut som de kunne blitt fine armer på en snømann om ikke Salma i ren forskrekkelse akkurat hadde knekket sin i to.

«Snø... snømannen vår ...», stammet Muhammed.

Harry stakk revolveren i frakkelommen og lukket øynene. Bannet inni seg mens han svelget og instruerte hjernen om å løsne grepet på skjeftet. Så åpnet han øynene igjen. Tårene sto alt i Salmas brune.

«Unnskyld,» hvisket han. «Jeg skal hjelpe dere å lage en ny.»

«Jeg vil hjem,» hvisket Salma gråtkvalt.

Muhammed tok lillesøsteren i hånden og leide henne i en bue rundt Harry.

Harry ble stående og kjenne revolverskjeftet mot hånden. Kneppet. Han hadde trodd det var lyden av en revolverhane som løftes. Men det var jo feil, den delen av avtrekket skjer lydløst. Det man hører er lyden av revolverhanen når den slippes ned, lyden av skuddet som ikke ble avfyrt, lyden av å være i live. Han tok opp tjenesterevolveren igjen. Rettet den mot bakken og presset inn avtrekket. Hanen hvilte mot revolvertønnens bakside. Presset avtrekkeren videre. Hanen rørte seg fortsatt ikke. Først da han hadde presset avtrekkeren en tredjedels vei tilbake og han tenkte at skuddet kunne gå av når som helst, begynte hanen å løfte seg. Han slapp avtrekkeren. Hanen falt ned igjen med et metallisk klikk. Og han kjente igjen lyden. Og skjønte at en som presser avtrekkeren så lang tilbake at hanen løfter seg, har til hensikt å skyte.

Harry så opp mot sine egne vinduer i tredje. De var mørke, og en tanke slo ham; at han ikke

ante hva som foregikk bak dem når han ikke var der.

Erik Lossius satt virkesløs og så ut av vinduet på kontoret sitt og undret seg. Over hvor lite han hadde visst om hva som hadde foregått bak Birtes brune blikk. Over at det kjentes verre at hun hadde hatt andre menn enn at hun var forsvunnet og muligens død. Og over at han heller ville ha mistet Camilla til en morder enn på denne måten. Men mest tenkte Erik Lossius på at han må ha elsket Camilla. Og fortsatt gjorde det. Han hadde ringt foreldrene hennes, men de hadde heller ikke hørt noe fra henne. Kanskje bodde hun hos en av disse vestkantvenninnene han bare kjente av omtale.

Han så på ettermiddagsmørket som sakte skled nedover Groruddalen, fylte det og visket ut detaljene. Det var ikke mer å gjøre her i dag, men han ville ikke dra hjem til det altfor store og altfor tomme huset. Ikke ennå. Det sto en

kasse assortert sprit i skapet bak ham, såkalt svinn fra diverse barskap i transitt. Men ikke noe blandevann. Han skjenket gin i kaffekruset og rakk en liten slurk før telefonen foran ham ringte. Han kjente igjen landskoden fra Frankrike på displayet. Nummeret sto ikke på listen over klagere, altså tok han den.

Han kjente henne igjen på pusten før hun hadde sagt et ord.

«Hvor er du?» spurte han.

«Hva tror du?» Stemmen hennes hørtes langt borte ut.

«Og hvor ringer du fra?»

«Fra Casper.»

Det var kafeen tre kilometer fra landstedet deres.

«Camilla, du er ettersøkt.»

«Er jeg?»

Hun hørtes ut som om hun lå og døde i en solseng. Kjedet seg og bare spilte interessert, med den høflige, distanserte kjøligheten som

han hadde forelsket seg i den gangen på terrassen på Blommenholm.

«Jeg ...,» begynte han. Men stoppet. Hva skulle han egentlig si?

«Jeg syntes det var riktig å ringe deg før advokaten vår gjør det,» sa hun.

«Advokaten *vår*?»

«Min families,» sa hun. «En av de dyktigste i sånne saker, er jeg redd. Han vil gå inn for en deling langs midten når det gjelder alle eiendeler og pengemidler. Vi kommer til å forlange huset og vi kommer til å få det, selv om jeg ikke skal legge skjul på at jeg har til hensikt å selge det.»

Selvfølgelig, tenkte han.

«Jeg kommer hjem om fem dager. Da regner jeg med at du har flyttet ut.»

«Det var kort varsel,» sa han.

«Du får det nok til. Jeg har hørt at ingen gjør jobben raskere og billigere enn Rydd & Flytt.»

Det siste sa hun med en forakt som fikk ham til å krympe seg. Slik han hadde krympet helt

siden samtalen med førstebetjent Hole. Han var et plagg vasket på for høy varme, han var blitt for liten for henne, blitt ubrukelig. Og med samme sikkerhet som han visste at han nå, i denne stund, elsket henne høyere enn noensinne, visste han at han ugjenkallelig hadde mistet henne, at det aldri kom til å bli noen forsoning. Og da hun hadde lagt på, så han for seg at hun myste inn i solnedgangen der på den franske rivieraen, med et par solbriller hun hadde kjøpt for tjue euro, men som på henne ble til tre tusen kroners Gucci eller Dolce & Gabbana og ... Han hadde glemt hva de andre het.

Harry hadde kjørt opp i høyden, opp i åsen på vestkanten av byen. Han hadde satt bilen på idrettsanleggets store, tomme parkeringsplass og gått opp til Holmenkollbakken. Der hadde han stilt seg på utsiktsplassen ved siden av hoppkanten, hvor han og et par sesongville turister kikket utover tribuner som gliste

tomme på begge sider av unnarennet, tjernet i bånn som tømtes i vintersesongen og byen som strakte seg ut mot fjorden. Utsikt gir oversikt. De sto uten konkrete spor. Snømannen hadde vært så nær, det hadde føltes som det bare hadde vært å rekke ut hånden og ta på ham. Men så hadde han glidd utenfor rekkevidde igjen, som en slu, rutinert bokser. Førstebetjenten følte seg gammel, tung og klumsete. En av turistene kikket på ham. Tyngheden av tjenesterevolveren dro frakken ørlite ned på høyre side. Og likene, hvor i helvete var likene? Selv nedgravde lik dukket opp igjen. Brukte han syre?

Harry kjente resignasjonen komme. Ikke faen! På FBI-kurset hadde de gjennomgått cases hvor det hadde gått mer enn ti år før gjerningsmannen var blitt tatt. Det var som regel en liten, tilsynelatende tilfeldig detalj som løste saken. Men det som egentlig løste saken, var at de aldri hadde gitt opp, at de hadde gått

alle femten rundene og, hvis motstanderen fortsatt sto, skreket på omkamp.

Ettermiddagsmørket krøp opp fra byen under ham, og lyktene rundt ham slo seg på.

De måtte begynne å lete der det var lys. Det var en banal, men viktig arbeidsregel. Begynn der du har spor. I dette tilfellet betydde det å begynne med den minst sannsynlige personen man kan tenke seg og den dårligste, mest sinnssyke ideen han noensinne hadde hatt.

Harry sukket, tok fram mobiltelefonen og lette seg bakover i listen over tidligere samtaler. De var ikke så mange, så den sto der fortsatt, den ytterst korte samtalen på hotell Leon. Han tastet OK for «Ring til».

Bosses researcher Oda Paulsen svarte med en gang, med den glade, hektiske stemmen til en person som ser alle inngående telefonoppringninger som noe mulig nytt og spennende. Og denne gangen hadde hun for så vidt rett.

Kapittel 21

Dag 18. Venterommet

Det var rommet for den store skjelven. Kanskje var det derfor noen kalte det «venterommet», som om man var hos tannlegen. Eller «forværelset», som om den tunge døra mellom den lille samlingen av sofaer til Studio 1 ledet inn til noe viktig eller til og med hellig. Men på NRKs omfangsrike romoversikt for statiskanalenens bygninger på Marienlyst i Oslo het det rett og slett noe så kjedelig som Oppholdssrom Studio 1. Likevel var det det mest spennende rommet Oda Paulsen visste om.

Fire av de seks gjestene som skulle delta i kveldens utgave av «Bosse» hadde kommet. Som vanlig var det de gjestene som var minst kjente og skulle være kortest inne som hadde kommet først. Nå satt de i de to sofaene, nysminket og hektisk røde i kinnene av nervøsitet

mens de konverserte hverandre, nippet til te eller rødvin mens blikkene uvegerlig gled opp på monitoren som viste et oversiktsbilde fra studioet på den andre siden av veggen. Der inne var publikum sluppet inn, og innspillingslederen instruerte dem i hvordan de skulle klappe, le og juble. Bildet viste også programlederstolen og de fire gjestestolene som sto tomme og ventet på mennesker, på innhold, på underholdning.

Oda elsket disse intense, nervøse minuttene før direktesending. Hver fredag, i førti minutter, var dette så midt i sentrum av verden som det var mulig å komme i Norge. Mellom tjue og tjuefem prosent av landets befolkning så programmet, en vanvittig høy seerprosent for et talkshow. De som jobbet her, var ikke bare *der* det skjedde, de var *det* som skjedde. Dette var oppmerksomhetens magnetiske nordpol som trakk alt og alle til seg. Og fordi oppmerksomhet er et vanedannende dop og det bare finnes én himmelretning fra Nordpolen – sørover,

nedover – tviholdt alle her på jobbene sine. En frilanser som Oda måtte levere for å få bli med på laget neste sesong, og det var derfor hun var blitt så glad også på egne vegne da hun hadde fått telefonen sent i går ettermiddag, rett før redaksjonsmøtet. Bosse Eggen selv hadde smilt til henne og sagt at dette var et scoop. Hennes scoop.

Kveldens tema skulle være voksnes lek. Det var et typisk Bosse-tema som var passe seriøst uten at det ble for alvorlig. Noe alle gjestene kunne mene noe halvkvalifisert og pludrende om. I panelet satt en kvinnelig psykolog som hadde skrevet en avhandling om temaet, men hovedgjesten var Arve Støp. Anledningen var at Liberal på lørdag skulle feire at magasinet fylte tjuefem år. Det hadde ikke virket som Støp hadde hatt noe imot vinklingen om en leken voksen, en playboy, da Oda hadde hatt forberedende møte med ham i leiligheten hans. Han hadde bare ledd da hun dro parallellen til en aldrende Hugh Hefner iført

morgenkåpe og pipe, på evig ungkarsparty i sin residens. Hun hadde kjent blikket hans på seg, inspiserende og nysgjerrig, helt til hun hadde spurt om han ikke savnet barn, en arving til imperiet.

«Har du barn selv?» hadde han spurt.

Og da hun hadde svart benektende, hadde det til hennes forbauselse virket som han brått hadde mistet interessen for både henne og samtalen deres. Hun hadde derfor rundet fort av med å gi ham de vanlige opplysningene om oppmøte, sminketider, helst ikke stripeklær, at temaene og de andre gjestene kunne bli skiftet på kort varsel siden dette var et aktualitetsprogram og så videre.

Og nå sto Arve Støp her i Oppholdsrom Studio 1, rett fra sminken. Med de blå, intense øynene og hår som var grått, tett og nyfrisert, men likevel akkurat så langt at tuppene vippet passe rebelsk ut. Han var iført en enkel, grå dress som ingen kan fortelle deg hvordan du vet at koster det hvite ut av øyet. En solbrun

neve var allerede rakt ut for å hilse på den kvinnelige psykologen som satt i sofaen med peanøtter og et glass rødvin.

«Jeg visste ikke at psykologer kunne være så vakre,» sa han til kvinnen. «Håper de får med seg hva du sier også.»

Oda så psykologens nøling før hun smilte bredt. Og selv om kvinnen tydeligvis skjønnte at Støps kompliment var en spøk, så Oda av glitringen i øynene hennes at det hadde gått hjem.

«Hei, takk for at dere ville komme alle sammen!» Det var Bosse Eggen som kom feiende inn. Han begynte med gjestene fra venstre; håndhilste, så dem i øynene, uttrykte hvor glad han var for å ha dem med og at de bare måtte avbryte med kommentarer eller spørsmål til de andre gjestene, da ble samtalen mer levende.

Gubbe, produsenten, signaliserte at Støp og Bosse skulle trekke inn i rommet ved siden av for å ta en liten prat om det som skulle være hovedintervjuet og starten på programmet.

Oda så på klokka. Åtte og et halvt minutt til sending. Hun begynte så smått å bli bekymret og vurderte å ringe resepsjonen for å høre om han satt der; den egentlige hovedgjesten. Scoopet. Men idet hun løftet blikket, sto han der foran henne sammen med en av assistentene, og Oda kjente hjertet gjøre et hopp. Han var ikke direkte pen, kanskje til og med stygg, men hun skammet seg ikke for å innrømme at hun følte en viss tiltrekning. Og at denne tiltrekningen hadde noe å gjøre med at han var gjesten alle TV-redaksjoner i Skandinavia ville ha tak i akkurat nå. For han var mannen som hadde fanget Snømannen, den største kriminalsaken i Norge på flere år.

«Jeg sa jeg kom til å bli sein,» sa Harry Hole før hun rakk å si noe.

Hun trakk inn lukten av pusten hans. Sist han var på showet, hadde han vært synlig beruset og forarget en hel nasjon. I hvert fall mellom tjue og tjuefem prosent av den.

«Vi er bare glad for at du er her,» kvitret hun. «Du skal ikke inn før som nummer to. Du blir sittende resten av showet, de andre skiftes ut etter hvert.»

«Greit,» sa han.

«Ta ham rett i sminken,» sa Oda til assistenten. «Bruk Guri.»

Guri var ikke bare effektiv, men visste hvordan man med enkle og mindre enkle triks kunne gjøre et slitent ansikt presentabelt for et TV-publikum.

De forsvant og Oda trakk pusten. Hun elsket, elsket disse siste, sitrende minuttene da alt syntes kaotisk, men likevel falt på plass.

Bosse og Støp kom inn igjen fra siderommet. Hun mimet et «tvi-tvi» til Bosse. Hun hørte publikums klapping mens døra til studio gled igjen. På monitoren så hun at Bosse tok plass i stolen sin og visste at innspillingslederen telte ned til sending. Så begynte vignetten, og de var i gang.

Oda skjønnte at noe var galt. De nærmet seg slutten av programmet og alt hadde gått på skinner. Arve Støp hadde vært strålende, og Bosse storkoste seg. Arve Støp hadde sagt at han ble oppfattet som elitistisk fordi han var elitistisk. Og at han ikke ville bli husket med mindre han gikk på en ordentlig blemme eller to.

«De gode historiene handler aldri om den jevne suksess, men om de spektakulære tap,» hadde Støp sagt. «Selv om Roald Amundsen vant racet om å bli først til Sydpolen, er det Robert Scott verden utenfor Norge husker. Ingen av Napoleons vunne slag huskes som nederlaget ved Waterloo. Serbias nasjonalistiske stolthet bygger på slaget mot tyrkerne ved Kosovo Polje i 1389, et slag serberne tapte så det ljomet. Og se på Jesus! Symbolet på mannen som de påstår seiret over døden, burde jo være en mann utenfor graven med armene i været. I stedet har kristne til alle tider

foretrukket det spektakulære tapet; når han henger på korset og holder på å gi opp. Fordi det alltid er historien om tapet som rører oss mest.»

«Og du har tenkt å bli som Jesus?»

«Nei,» hadde Støp svart, sett ned og smilt mens publikum lo. «Jeg er en feiging. Jeg streber etter den forglemmelige suksess.»

I stedet for den beryktede arrogansen, hadde Støp vist en uventet sympatisk, ja, nesten ydmyk side av seg selv. Bosse hadde spurt om han som mangeårig singel ikke lengtet etter en fast kvinne ved sin side. Og da Støp hadde svart at jo, han gjorde det, han hadde bare ikke funnet henne, visste Oda at Støp hadde en storm av frierbrev i vente. Publikum hadde applaudert varmt og lenge. Så hadde Bosse gjort en dramatisk introduksjon av «Oslopolitiets ensomme og alltid jaktende ulv, politietterforskeren Harry Hole», og Oda hadde ment hun så forbauselse da kameraet et øyeblikk hadde hvilt på Støp.

Bosse hadde tydeligvis likt den responsen de hadde fått på spørsmålet om en fast kvinne, for han hadde forsøkt å holde tråden ved å spørre om ikke Harry, som så vidt han visste også var singel, ikke lengtet etter en kvinne? Harry hadde smilt skjevt og ristet på hodet. Men Bosse ville ikke gi seg, og hadde spurt om det kanskje var en spesiell han gikk og ventet på? «Nei,» hadde Harry svart kort.

Vanligvis ville en slik avvisning bare sporet Bosse til å presse ytterligere på, men han visste at han ikke måtte ødelegge for godbiten. Snømannen. Så han hadde spurt Harry om han kunne fortelle om saken hele Norge snakket om, nasjonens første ordentlige seriemorder. Og Harry hadde nikket kort og begynt å fortelle. Han hadde vridd seg i stolen som om den var for liten for den store kroppen mens han med korte, tilhugde setninger hadde oppsummert hva som hadde skjedd. At det over de siste årene hadde vært forsvinningssaker med klare likhetstrekk. Alle de forsvunne kvinnene

hadde bodd i parforhold, hadde barn, og det var ingen spor etter lik.

Bosse hadde tatt på seg det alvorlige ansiktet som fortalte at dette var vitsfri sone.

«I år forsvant Birte Becker fra sitt hjem på Hoff her i Oslo under lignende omstendigheter,» sa Harry. «Og like etter ble Sylvia Ottersen funnet drept på Sollihøgda utenfor Oslo. Det var første gang vi fant et lik. Eller i hvert fall deler av et.»

«Ja, for dere fant hodet, ikke sant?» skjøt Bosse inn. Påpasselig informativ overfor de uinnvidde og blodig tabloid overfor de innvidde. Han var så proff at Oda kroet seg av velvære der hun sto.

«Og så fant vi liket av en forsvunnet politimann utenfor Bergen,» fortsatte Harry ufortrødent. «Han hadde vært savnet i tolv år.»

«Jern-Rafto,» sa Bosse.

«Gert Rafto,» rettet Harry. «For noen dager siden fant vi liket av Idar Vetlesen på Bygdøy. Det er de eneste likene vi har.»

«Hva vil du si har vært det verste i denne saken?» Oda kunne høre utålmodighet i Bosses stemme, sannsynligvis fordi Harry verken hadde fulgt opp hodeagnen eller fremstilt drapene så levende som han hadde håpet.

«At det gikk så mange år før vi skjønnte at det var en sammenheng mellom forsvinningene.»

Nok et kjedelig svar. Innspillingslederen signaliserte til Bosse at han måtte begynne å tenke overgang til neste tema.

Bosse satte fingertuppene mot hverandre. «Og nå er altså saken oppklart, og du er igjen stjerne, Harry. Hvordan føles det? Får du fanbrev?» Det avvæpnende guttesmilet. De var ute av vitsfri sone.

Førstebetjenten nikket langsomt og fuktet leppene konsentrert som om formuleringen av svaret var viktig: «Vel. Jeg fikk et tidligere i

høst. Men det kan sikkert Støp fortelle mer om.»

Nærbilde på Støp som så mildt spørrende på Harry. To lange, tause TV-sekunder fulgte. Oda bet seg i underleppen. Hva mente Harry? Så gled Bosse inn og oppklarte:

«Ja, Støp får selvfølgelig mange fanbrev. Og groupies. Hva med deg Hole, har du groupies, du også? Finnes det egne politigroupies, liksom?»

Publikum lo forsiktig.

Harry Hole ristet på hodet.

«Kom igjen,» sa Bosse. «Det hender i det minste at det kommer en kvinnelig politiaspirant og ber om ekstratime i kroppsvisitering?»

Salen lo ordentlig nå. Hjertelig. Bosse gliste fornøyd.

Harry Hole trakk ikke engang på smilebåndet, han så bare oppgitt ut og kastet et blikk mot utgangen. Et kort, vilt øyeblikk fikk Oda det for seg at han kom til å reise seg og gå. I

stedet snudde han seg mot Støp i stolen ved siden av:

«Hva gjør du, Støp? Når det kommer en dame bort til deg etter et foredrag i Trondheim og sier at hun bare har ett bryst, men at hun gjerne vil ha sex med deg. Inviterer du henne på en ekstratime på hotellrommet?»

Publikum ble brått stille, og selv Bosse så perpleks ut.

Bare Arve Støp så ut som han syntes spørsmålet var kostelig. «Nei, jeg gjør nok ikke det. Ikke fordi det ikke kan være fint med ett bryst, men fordi hotellsengene i Trondheim er så smale.»

Publikum lo, men kraftløst som om det var mest av lettelse over at det ikke ble pinligere. Den kvinnelige psykologen ble introdusert.

De snakket om lekne voksne, og Oda la merke til at Bosse navigerte samtalen utenom Harry Hole. Han hadde vel besluttet at den uberegnelige politimannen ikke hadde dagen i

dag. Og derfor fikk Arve Støp, som definitivt hadde dagen, enda mer taletid.

«Hvordan leker du, Støp?» spurte Bosse med et uskyldig ansiktsuttrykk som understreket den ikke-uskyldige underteksten. Oda frydet seg, det var hun som hadde laget det spørsmålet.

Men før Støp fikk svart, hadde Harry Hole lent seg fram mot Støp og spurt høyt og tydelig: «Lager du snømenn?»

Og det var da Oda skjønnte at noe var galt. Holes bydende, sinte tonefall, det aggressive kroppsspråket, Støp som hevet et øyebryn overrasket samtidig som ansiktet liksom krympet, strammet seg til. Bosse stoppet opp. Oda visste ikke hva som foregikk, men telte fire sekunder, en evighet på direktesendt TV. Så innså hun at Bosse visste hva han gjorde. For selv om Bosse så det som sin oppgave å skape en god tone i panelet, visste han selvfølgelig at den viktigste, den overordnede oppgaven, var å underholde. Og det finnes ikke bedre

underholding enn mennesker som er sinte, mister kontrollen, gråter, bryter sammen eller på annen måte blottlegger følelsene sine foran et stort publikum på direkten. Derfor hadde han rett og slett sluppet tøylene og bare så på Støp.

«Jeg lager selvfølgelig snømenn,» sa Støp da de fire sekundene var gått. «Jeg bygger dem på takterrassen ved siden av svømmebassenget mitt. Jeg lager dem slik at hver enkelt ligner en i kongefamilien. På den måten kan jeg – når våren kommer – glede meg over at ting som ikke hører hjemme i årstiden, smelter og blir borte.»

For første gang i kveld høstet Støp verken latter eller applaus. Oda tenkte at Støp burde visst at kommentarer som var grunnleggende antiroyalistiske aldri gjorde det.

Bosse kappet stillheten resolutt ved å introdusere popstjernen som skulle snakke om sitt nylige sammenbrudd på scenen, og så avslutte

sendingen med å synge sangen som skulle slippes som radiosingel på mandag.

«Hva i helvete var det?» spurte Gubbe, produsenten, som hadde tatt oppstilling rett bak Oda.

«Han er kanskje ikke helt edru likevel,» sa Oda.

«Herregud, han er jo pol'ti!» sa Gubbe.

I det samme kom Oda på at han var hennes. Hennes scoop. «Men fytte rakker'n som han leverer,» sa hun.

Produsenten svarte ikke.

Popstjernen fortalte om de psykiske problemene, om at de var arvelige, og Oda så på klokka. Førti sekunder. Dette ble for alvorlig på en fredagskveld. Førtitre. Bosse avbrøt etter førtiseks:

«Hva med deg, Arve?» Bosse pleide å gå over til fornavn på hovedgjesten mot slutten av sendingen. «Hatt noen kjenning med galskap eller andre alvorlige arvelige sykdommer?»

Støp smilte: «Nei, Bosse, jeg har ikke det. Hvis man da ikke regner avhengighet av total frihet som en sykdom. Det er faktisk en familiesvakhet.»

Bosse hadde kommet til avrundingen, nå måtte han bare sveipe innom de andre gjestene før han introduserte sangen. Et par siste ord fra psykologen om å leke. Og så:

«Og nå som Snømannen ikke lenger er blant oss, får vel kanskje også du tid til et par dager med lek, Harry?»

«Nei,» sa Harry. Han hadde sunket så langt ned i stolen at de lange beina hans stakk nesten helt over til popstjernen. «Snømannen er ikke tatt.»

Bosse hevet smilende et øyebryn og ventet på fortsettelsen, på vittighetens punchline. Oda håpet for guds skyld at den var bedre enn opptakten lovet.

«Jeg har aldri sagt at Idar Vetlesen var Snømannen,» sa Harry Hole. «Tvert om tyder alt på at Snømannen fortsatt er på frifot.»

Det kom en liten latter fra Bosse. Det var latteren han brukte for å glatte over en gjests uheldige forsøk på å være morsom.

«Jeg håper for min kones nattesøvnns skyld at du spøker nå,» sa Bosse skjelmsk.

«Nei,» sa Harry. «Jeg gjør ikke det.»

Oda så på klokka og visste at innspillingslederen nå sto bak kameraet og hoppet opp og ned mens hun dro en flat hånd over halsen for å vise Bosse at de gikk på overtid på kjøreplanen, at han måtte begynne sangen hvis de skulle rekke første refrenget før rulleteksten. Men Bosse var den beste. Han visste at dette var viktigere enn alle radiosingler i hele verden. Han ignorerte derfor taktstokken og lente seg helt fram i stolen for å vise dem som eventuelt måtte være i tvil, hva dette var. Scoopet. Den sensasjonelle offentliggjøringen. Her, i hans, i deres program. Skjelvingen i stemmen hans var nesten ekte:

«Sier du her og nå at politiet har løyet, Hole? At Snømannen er der ute og kan ta nye liv?»

«Nei,» sa Harry. «Vi har ikke løyet. Det har bare kommet nye momenter i saken.»

Bosse svingte seg rundt i stolen, og Oda syntes hun kunne høre billedprodusenten skrike kamera én, og så var Bosses ansikt der, blikket som stirret rett på dem:

«Og de momentene tipper jeg vi får mer om i Kveldsnytt. Bosse er tilbake neste fredag. Takk for i kveld.»

Oda lukket øynene mens bandet begynte å spille radiosingelen.

«Gode gud,» hørte hun produsenten hviske åndeløst bak seg. Og så gjenta: «Gode føkking gud.» Oda hadde bare lyst til å hyle. Hyle av fryd. Her, tenkte hun. Her på Nordpolen. Vi er ikke der det skjer. Vi er *det* som skjer.

Kapittel 22

Dag 18. Match

Gunnar Hagen sto innenfor døra på Schrøder Restaurant og så seg rundt. Han hadde kjørt hjemmefra nøyaktig trettito minutter og tre telefonsamtaler etter rulleteksten på «Bosse». Han hadde verken funnet Harry i leiligheten, på Kunstnernes Hus eller på kontoret. Det var Bjørn Holm som hadde tipset ham om å prøve Harrys stamsted Schrøder Restaurant. Kontrasten mellom det unge, vakre og nesten-berømte klientellet på Kunstnernes Hus og Schrøders lett forsofne øldrikkere var slående. Innerst i hjørnet ved vinduet, alene ved et bord, satt Harry. Med et halvlitersglass.

Hagen banet seg vei bort til bordet.

«Jeg har prøvd å ringe deg, Harry. Har du slått av mobiltelefonen?»

Førstebetjenten kikket sløvt opp. «Ble så mye mas. Jævlig mange pressefolk som plutselig skulle ha tak i meg.»

«På NRK sa de at Bosse-redaksjonen og gjestene pleide å gå på Kunstnernes Hus etter programmet.»

«Pressefolkene sto og ventet på meg utenfor. Så jeg stakk av. Hva gjelder det, sjef?»

Hagen dumpet ned på en stol og så Harry løfte glasset til leppene og den gyllenbrune væsken gli inn i munnen hans.

«Jeg har snakket med Kriminalsjefen,» sa Hagen. «Dette er alvorlig, Harry. Å gå ut med at Snømannen fortsatt er på frifot er et direkte brudd på pålegget om taushet.»

«Det er riktig,» sa Harry og tok en ny slurk.

«Riktig? Er det alt du har å si? Men i himmelens navn, Harry; hvorfor?»

«Offentligheten har en rett til å vite,» sa Harry. «Vårt demokrati bygger på åpenhet, sjef.»

Hagen slo neven hardt i bordet, fikk et par oppmuntrende blikk fra nabobordene og et advarende fra servitrisen som passerte dem med favnen full av halvlitere.

«Ikke lek med meg, Harry. Vi har gått ut offentlig og sagt at saken er løst. Du har satt etaten i et svært dårlig lys, er du klar over det?»

«Jobben min er å fange banditter,» sa Harry. «Ikke å fremstå i godt lys.»

«Det er to sider av samme sak, Harry! Våre arbeidsbetingelser avhenger av hvordan offentligheten oppfatter oss. Pressen er viktig!»

Harry ristet på hodet. «Pressen har aldri hindret eller hjulpet meg med å løse en eneste sak. Pressen er bare viktig for enkeltpersoner som vil opp og fram. De du rapporterer til er bare opptatt av konkrete resultater i den grad det gir positiv presse. Eller forhindrer negativ. Jeg vil ta Snømannen, punktum.»

«Du er en fare for omgivelsene dine,» sa Hagen. «Vet du det?»

Harry så ut som han vurderte påstanden før han nikket tenksomt, tømte resten av glasset og signaliserte til servitrisen at han ville ha én til.

«Jeg har snakket med Kriminalsjefen og Politimesteren i kveld,» sa Hagen og stålsatte seg. «Jeg fikk beskjed om å få tak i deg med én gang for å gi deg munnkurv. Fra dette sekund. Forstått?»

«Skal bli, sjef.»

Hagen blunket forbauset, men Harrys ansiktsuttrykk røpet ingenting.

«Herfra må jeg være *hands on* hele tiden,» sa politioverbetjenten. «Jeg vil ha fortløpende rapportering. Jeg vet at du ikke kommer til å gi meg det uansett, så jeg har snakket med Katrine Bratt og gitt henne jobben. Noen innvendinger?»

«Overhodet ikke, sjef.»

Hagen tenkte at Harry måtte være fullere enn han så ut til.

«Bratt fortalte meg at du har bedt henne gå rett på denne assistenten til Idar Vetlesen for å sjekke journalene til Arve Støp. Uten å gå via statsadvokaten. Hva i huleste er det dere driver med? Vet du hva vi kunne risikert om Støp hadde oppdaget det?»

Harrys hode spratt opp som hos et årvåkent dyr. «Hva mener du med hvis han *hadde* oppdaget det?»

«At det heldigvis ikke var noen journal der på Støp. Denne kontordama til Vetlesen sa at det aldri ble ført noen på ham.»

«Å? Og hvorfor ikke det?»

«Det vet da ikke jeg, Harry. Jeg er bare glad til, vi trenger ikke mer trøbbel nå. Arve Støp, herregud! Uansett, fra nå av kommer Bratt til å fotfølge deg hele tiden så hun kan rapportere til meg.»

«Mm,» sa Harry og nikket til servitrisen som satte et nytt glass foran ham. «Har hun ikke fått beskjed om det allerede?»

«Hva mener du?»

«Da hun begynte, ga du jo henne beskjed om at jeg skulle være hennes ...» Harry holdt brått inne.

«Hennes hva?» spurte Hagen irritert.

Harry ristet på hodet.

«Hva er det? Noe galt?»

«Ingenting,» sa Harry, tømte halve innholdet i glasset i en stor slurk og la en hundrelapp på bordet. «Ha en god kveld, sjef.»

Hagen ble sittende til Harry hadde gått ut. Først da la han merke til at det ikke steg bobler av kullsyre mot overflaten på det halvtømte glasset. Han skottet rundt seg før han satte glasset forsiktig mot leppene. Det var syrlig. Eplemost.

Harry gikk hjemover gjennom stille gater. Vin-
duene i de gamle, lave bygårdene lyste som
gule katterøyne i natten. Han hadde lyst til å
ringe Tresko for å høre hvordan det gikk, men
bestemte seg for å la ham få natten som avtalt.
Han rundet hjørnet til Sofies gate.

Mennesketomt. Han styrte mot gården sin da han oppfattet en bevegelse og et lite glimt. Lys reflektert i et par briller. En person sto på den andre siden av rekken av biler langs fortauet og så ut som han strevet med å låse opp en bildør. Harry visste hvilke biler som pleide å stå parkert i denne enden av hans gate. Og denne bilen, en blå Volvo C70, var ikke en av dem.

Det var for mørkt til at Harry så ansiktet tydelig, men han merket at personen holdt hodet i en slik stilling at han kunne holde øye med Harry. En journalist? Harry passerte bilen. I sidespeilet på en av de andre parkerte bilene så han en skygge gli ut mellom bilene og nærme seg bakfra. Uten å forhaste seg stakk Harry hånden innenfor frakken. Kjente skrittene komme. Og raseriet. Han telte til tre, så snudde han seg. Personen bak ham frøs fast til asfalten.

«Er det meg du ser etter?» sa Harry hest, skrittet fram med revolveren hevet, grep mannen i kragen, dro ham sidelengs og ut av balanse før han la seg over ham så de begge falt over panseret på en bil. Harry presset underarmen mot mannens hals og satte revolvermunningen mot det ene brilleglasset.

«Er det meg du vil ha tak i?» hveste Harry. Mannens svar ble overdøvet av bilalarmen som gikk av. Lyden fylte hele gata. Mannen prøvde å komme seg løs, men Harry holdt fast og han ga opp. Bakhodet traff panseret med et bløtt dunk og lyset fra gatelykten falt på mannens ansikt. Da slapp Harry. Mannen krøp sammen og hostet.

«Kom,» ropte Harry over den insisterende ulingen, grep mannen under armen og dro ham med seg over veien. Han låste opp porten og dyttet mannen innenfor.

«Hva i helvete gjør du her?» sa Harry. «Og hvordan veit du hvor jeg bor?»

«Jeg har prøvd å ringe nummeret som sto på visittkortet ditt i hele kveld. Til slutt ringte jeg nummeropplysningen og fikk adressen.»

Harry så på mannen. Det vil si; han så på spøkelset av mannen. Selv i varetektscella hadde det vært mer igjen av professor Filip Becker.

«Jeg måtte slå av telefonen,» sa Harry.

Harry gikk foran Becker opp til leiligheten, låste opp, sparket av seg støvlene, gikk ut på kjøkkenet og slo på vannkokeren.

«Jeg så deg på 'Bosse' i kveld,» sa Becker. Han hadde kommet inn på kjøkkenet, men beholdt frakken og skoene på. Ansiktet var blekt og dødt. «Det var modig. Så jeg tenkte jeg skulle være modig også. Jeg skylder deg det.»

«Skylder meg?»

«Du trodde meg da ingen andre gjorde det. Du reddet meg fra offentlig ydmykelse.»

«Mm.» Harry trakk fram en stol til professoren, men han ristet på hodet.

«Jeg skal gå med én gang, bare fortelle deg noe som ingen andre noensinne må få vite. Jeg vet ikke engang om det har noe å si for saken, men det gjelder Jonas.»

«Ja vel?»

«Jeg tok litt blod fra ham samme kvelden som jeg oppsøkte Lossius.»

Harry husket plasteret på Jonas' underarm.

«Pluss en munnhuleprøve. Sendte det til farskapsavdelingen på Rettsmedisinsk institutt for DNA-testing.»

«Ja vel? Jeg trodde man måtte gå via advokat.»

«Før måtte du det. Nå kan enhver privatperson kjøpe testen. To tusen åtte hundre kroner per pers. Litt mer hvis du skal ha raskt svar. Jeg tok den siste. Og svaret kom i dag. Jonas ...» Becker stoppet og trakk pusten. «Jonas er ikke min sønn.»

Harry nikket langsomt.

Becker vipphet på hælene som om han måtte ta sats.

«Jeg ba dem matche ham mot alle dataene i databanken. De fant en perfekt match.»

«Perfekt? Altså Jonas selv?»

«Ja.»

Harry tenkte seg om. Det begynte å demre.

«Det er med andre ord noen som allerede hadde sendt inn en prøve for DNA-profilering av Jonas,» sa Becker. «Jeg fikk opplyst at den forrige profileringen er sju år gammel.»

«Og de bekreftet at det var Jonas?»

«Nei, han var anonym. Men de hadde navnet på den som hadde bestilt analysen.»

«Og det var?»

«Et legesenter som ikke finnes lenger.»

Harry visste svaret før Becker sa det:

«Marienlystklinikken.»

«Idar Vetlesen,» sa Harry og la hodet på skakke som om han studerte et bilde han prøvde å avgjøre om hang skjevt.

«Stemmer,» sa Becker, klappet hendene sammen og smilte blekt. «Det var det hele. Alt jeg ville si var at ... jeg har ingen sønn.»

«Jeg beklager.»

«Jeg har egentlig hatt det på følelsen lenge.»

«Mm. Hvorfor hastet det slik å fortelle at du kom hit?»

«Jeg vet ikke,» sa Becker.

Harry ventet.

«Jeg ... jeg måtte gjøre noe i kveld. Som dette. Hvis ikke vet jeg ikke hva jeg hadde funnet på. Jeg ...» Professorens holdt inne før han fortsatte. «Jeg er alene nå. Livet mitt har ikke mye mening lenger. Hvis den pistolen hadde vært ekte ...»

«Ikke,» sa Harry. «Ikke tenk den tanken. Den blir bare mer fristende jo mer du kjæler for den. Og du glemmer én ting. Selv om livet ditt ikke har mening for deg, så har det mening for andre. For Jonas, for eksempel.»

«Jonas?» snøftet Becker og lo bittert. «Gjøkungen? Det med ikke å kjæle for tanken, er det noe dere lærer på den politiskolen?»

«Nei,» sa Harry.

De så på hverandre.

«Uansett,» sa Becker. «Nå vet du det.»

«Takk,» sa Harry.

Da Becker hadde dratt, satt Harry fremdeles og prøvde å avgjøre om bildet hang skjevt, og merket ikke at vannet boblet, at vannkokeren slo seg av og det lille røde øyet under på-knappen sluknet og langsomt døde.

Kapittel 23

Dag 19. Mosaikk

Klokka var sju om morgenen og skyene kamuflerte et loddent daggry da Harry kom inn i gangen i sjuende etasje i gården på Frogner. Tresko hadde latt døra til leiligheten stå på klem, og da Harry kom inn, satt Tresko med føttene plassert på det grønne salongbordet, ræva i sofaen og fjernkontrollen i venstre hånd. Bildene som spant baklengs over TV-skjermen oppløste seg i digital mosaikk.

«Ikke øl, altså?» gjentok Tresko og løftet sin egen halvtømte flaske. «Det er lørdag.»

Harry syntes han kunne se bakteriegassen i lufta. Begge askebegrene var fulle av sigarettstumper.

«Nei takk,» sa Harry og slo seg ned. «Nå?»

«Nå har jeg bare hatt denne natta,» sa Tresko og stoppet DVD-spilleren. «Vanligvis bruker jeg et par dager.»

«Denne personen er ikke en proff poker-spiller,» sa Harry.

«Si ikke det,» sa Tresko og pattet på flasken. «Han bløffer bedre enn mange kortspillere. Her er altså stedet hvor du stiller ham det planlagte spørsmålet som du regnet med at han ville lyve på, ikke sant?»

Treschow trykket på play-knappen og Harry så seg selv i TV-studioet. Han hadde på seg en litt for trang nålstripete dressjakke, et svensk merke. En svart T-skjorte som var en gave fra Rakel. Diesel olabukser og Dr. Martens-støvler. Han satt i en merkelig ukomfortabel stilling, som om stolen hadde spiker i ryggen. Spørsmålet klang hult gjennom TV-høytalerne: «Inviterer du henne på en ekstratime på hotellrommet?»

«Nei, jeg gjør nok ikke det,» begynte Støp, men frøs fast da Tresko trykket ned pauseknappen.

«Og der veit du altså at han juger?» spurte Tresko.

«Jepp,» sa Harry. «Han pulte ei venninne av Rakel. Damer pleier ikke å skryte på seg. Hva ser du?»

«Hadde jeg rukket å kjøre det over på PC-en, kunne jeg forstørre opp øya, men jeg behøver ikke. Du kan se pupillene har utvidet seg.» Tresko rettet en pekefinger med nedtygget negl mot skjermen. «Det er det mest klassiske tegnet på stress. Og se neseborene, kan du se at de har utvida seg ørlite grann? Vi gjør det når vi blir stressa og hjernen trenger mer oksygen. Men det betyr ikke at han juger, det er mange som blir stressa selv om de snakker sant. Eller som ikke blir stressa av å jule. Du kan for eksempel se at han holder henda i ro.»

Harry la merke til at Treskos stemme hadde gjennomgått en forandring, skurringen var

borte og den var blitt myk, nesten behagelig. Harry så på skjermen, på Støps hender som lå stille i fanget hans, den venstre over den høyre.

«Det finnes dessverre ingen faste tegn,» sa Tresko. «Alle pokerspillere er forskjellige, så det man må bruke er forskjellene. Finne hva som er annerledes hos en person når han juger og når han svarer sant. Det er som triangulering, man trenger to faste punkter der ute.»

«En løgn og et sant svar. Høres enkelt ut.»

«Det med 'høres' er riktig. Hvis vi antar at han svarer sant når han forteller om oppstarten av bladet sitt og hvorfor han forakter politikere, har vi det andre punktet.» Tresko spolte og spilte av. «Se.»

Harry så. Men tydeligvis ikke det han skulle se. Han ristet på hodet.

«Hendene,» sa Tresko. «Se på hendene.»

Harry så på Støps brune håndbaker som hvilte på armlenene.

«De er fortsatt rolige,» sa Harry.

«Ja, men han skjuler dem ikke,» sa Tresko. «Det er klassisk hos dårlige pokerspillere at når de har svake kort, skjuler de korta ekstra godt i hånda. Og når de bløffer, legger de gjerne en liksom tenksom hånd over munnen som er for å skjule ansiktsuttrykk. Vi kaller dem gjemmere. Andre overdriver bløffen ved å sette seg opp i stolen eller bøye skuldrene bakover så de skal virke større enn de er. Vi kaller dem bløffere. Støp er en gjemmer.»

Harry lente seg framover. «Har du ...?»

«Ja, det har jeg,» sa Tresko. «Og det er gjennomført hele veien. Han tar henda ned fra armlenene og skjuler den høyre – jeg tipper han er høyrehendt – når han juger.»

«Hva gjør han når jeg spør om han lager snømenn?» Harry gjorde ikke noe forsøk på å skjule iveren.

«Han juger,» sa Tresko.

«Hvilken bit? Det om å lage snømenn eller det om å lage dem på sin egen terrasse?»

Tresko utstøtte et kort grynt som Harry skjønte skulle være en latter.

«Det er ikke eksakt vitenskap, det her,» sa Tresko. «Som sagt er han ingen dårlig kortspiller. I de første sekunda etter at du har stilt spørsmålet, har han henda på armlenene som om han har tenkt å fortelle sannheten. Samtidig utvides nesebora litt som om han blir stressa. Men så tenker han seg om, skjuler henda og kommer med en løgn.»

«Akkurat,» sa Harry. «Og det betyr at han har noe å skjule, ikke sant?»

Tresko presset leppene sammen for å vise at dette var en kinkig en. «Det kan også bety at han velger å fortelle en løgn som han veit vil bli avslørt. For å skjule at han godt kunne fortalt sannheten.»

«Hva mener du?»

«Når proffe kortspillere har fått gode kort, hender det at de i stedet for å lokke potten høyere, satser høyt på direkten samtidig som de gir små signaler om at de bløffer. Akkurat

nok til å få uerfarne spillere til å tro at de har avslørt en bløff og får dem til å bli med på satsinga. Det er i grunnen det dette ser ut som. En bløffet bløff.»

Harry nikket langsomt. «Du mener at han vil at jeg skal tro han har noe å skjule?»

Tresko så på den tomme ølflasken, så på kjøleskapet, gjorde et halvhjertet forsøk på å få den veldige kroppen opp av sofaen og sukket.

«Dette er som sagt ikke eksakt vitenskap,» sa han. «Gidder du ...?»

Harry reiste seg og gikk bort til kjøleskapet. Bannet inni seg. Da han hadde ringt Oda i Bosse-redaksjonen, hadde han visst at de ville ta imot tilbudet hans om å stille opp. Og han hadde også visst at han uhindret ville kunne stille Støp direkte spørsmål, slik var programformen. Og at kamera skjøt dem som svarte enten med nærbilde eller med såkalte halvskudd, det vil si øvre halvdel av kroppen. Alt hadde vært perfekt for Treskos analyse. Og likevel hadde de altså mislykkes. Dette hadde

vært det siste halmstrået, det siste stedet å lete hvor det var lys. Resten var mørke. Og kanskje ti år med famling og håpet på flaksen, på tilfeldigheten, på tabben.

Harry stirret på de sirlig oppmarsjerte radene av Ringnes ølflasker i kjøleskapet, en komisk kontrast til kaoset i leiligheten ellers. Han nølte. Så grep han to flasker. De var så kalde at de sved mot håndflatene. Kjøleskapsdøra gled igjen.

«Det eneste stedet jeg med sikkerhet kan si at Støp lyver,» sa Tresko fra sofaen, «er når han svarer at det ikke er galskap eller arvelige sykdommer i familien.»

Harry rakk å sette foten på innsiden av kjøleskapsdøra. Lyset fra sprekken ble reflektert i det gardinløse, svarte vinduet.

«Gjenta,» sa han.

Tresko gjentok.

Tjuefem sekunder seinere var Harry halvveis ned trappa og Tresko halvveis ned i ølflaska Harry hadde hivd til ham.

«Jo, det var en ting til, Harry,» mumlet Tresko til seg selv. «Bosse spurte deg om det var en spesiell du gikk og ventet på, og du svarte nei.» Han rapet. «Ikke begynn med poker, Harry.»

Harry ringte fra bilen.

Det svarte i den andre enden før han fikk presentert seg: «Hei, Harry.»

Tanken på at Mathias Lund-Helgesen enten kjente igjen nummeret hans eller hadde lagt ham inn i telefonlisten med navn, fikk Harry til å grøsse. Han kunne høre Rakel og Olegs stemmer i bakgrunnen. Helg. Familie.

«Jeg har et spørsmål om Marienlystklinikken. Finnes det fortsatt pasientjournaler derfra?»

«Det tviler jeg på,» sa Mathias. «Jeg tror det er regler som sier at sånt skal slettes hvis det ikke er noen som overtar bedriften. Men om det er viktig, skal jeg selvfølgelig sjekke.»

«Takk.»

Harry kjørte forbi T-banestoppet på Vinderen. Et glimt av et spøkelse flagret forbi. En biljakt, en kollisjon, en død kollega, et rykte om at det var Harry som hadde kjørt og at han burde vært promilletestet. Det var lenge siden. Vann under brua. Arr under huden. Versicolor på sjelen.

Mathias ringte tilbake etter et kvarter.

«Jeg snakket med Gregersen, han som var leder for Marienlystklinikken. Alt ble slettet, er jeg redd. Men jeg tror at noen, blant annet Idar, tok med seg sine pasientdata.»

«Og du?»

«Jeg visste at jeg ikke skulle over i privat praksis, så jeg tok ikke med noe.»

«Husker du navnene på noen av Idars pasienter, tror du?»

«Noen, kanskje. Ikke mange. Dette er lenge siden, Harry.»

«Jeg veit det. Takk i alle fall.»

Harry la på og fulgte skiltet mot Rikshospitalet. Samlingen med bygninger dekket den lave åsen foran ham.

Gerda Nelvik var en barmfager og blid dame midt i førtiårene og den eneste på avdelingen for farskapssaker på Rettsmedisinsk institutt på Rikshospitalet denne lørdagen. Hun tok imot Harry og sluset ham inn. Det var ikke mye som avslørte at dette var et sted hvor man jaktet på samfunnets verste forbrytere. De lyse, hjemmekoselig pyntede lokalene vitnet mer om at staben nesten utelukkende besto av kvinner.

Harry hadde vært her før og kjente til rutinene for DNA-tester. Bak vinduene til laboratoriene ville han på en hverdag ha sett kvinner iført hvite frakker, luer og engangshansker, bøyde over oppløsninger og maskiner, i full gang med mystiske prosesser som de kalte hårprep, blodprep og amplifisering som i siste instans skulle bli en kort rapport med en

konklusjon i form av tallverdier på femten ulike markører.

De passerte et rom med hyller hvor det lå brune brevpakker merket med politikamre rundt om i landet. Harry visste at de inneholdt klesplagg, hårstrå, møbeltrekk, blod og annet organisk materiale som var sendt inn for analyse. Alt for å fravriste materialet tallkoden som representerte utvalgte punkter på det mystiske girlanderet som var DNA, og som identifiserte eieren med nittini komma et stort antall nitalls prosent sikkerhet.

Gerda Nelviks kontor var ikke større enn at det akkurat rommet hyllene med ringpermer og en pult med en PC, papirstabler og et stort bilde av to smilende gutter med hvert sitt snowboard. «Sønnene dine?» spurte Harry og satte seg.

«Jeg tror det,» smilte hun.

«Hva?»

«Intern vits. Du sa noe om noen som har bestilt analyser?»

«Ja. Jeg er interessert i å vite om alle DNA-analyser som er bestilt fra et spesielt sted. Fra tolv år tilbake og framover. Og på hvem de er bestilt.»

«Ja vel. Hvem er det?»

«Marienlystklinikken.»

«Marienlystklinikken? Er du sikker?»

«Hvorfor ikke?»

Hun trakk på skuldrene. «I farskapssaker er det som regel domstolene eller en advokat som bestiller. Eller privatpersoner direkte.»

«Dette er ikke farskapssaker, men tilfeller hvor man vil fastslå eventuelle slektsforhold på grunn av faren for arvelige sykdommer.»

«Aha,» sa Gerda. «Da har vi dem i databasen.»

«Er det sann at du kan sjekke den her og nå?»

«Det spørres om du har tid til å vente ...»

Gerda så på klokka. «... i tretti sekunder.»

Harry nikket.

Gerda tastet inn på PC-en sin mens hun dikterte seg selv. «M-a-r-i-e-n-l-y-s-t-k-l-i-n-i-k-k-e-n.»

Hun lente seg tilbake i stolen og lot maskinen jobbe.

«Trist med sånt høstvær, ikke sant?» sa hun.

«Jo,» sa Harry fraværende og lyttet til knitringen i harddisken som om den kunne avsløre om svaret var det han håpet på.

«Man blir deprimert av det mørket,» sa hun. «Håper det snart kommer snø. Da blir det lysere, liksom.»

«Mm,» sa Harry.

Knitringen stoppet.

«Ser man det,» sa hun og så på skjermen.

Harry pustet dypt inn.

«Marienlystklinikken har vært kunde her, ja. Men ikke de siste sju årene.»

Harry prøvde å tenke etter. Når kunne det være at Idar Vetlesen hadde sluttet der?

Gerda rynket pannen. «Men før det har de bestilt mange, ser jeg.»

Hun nølte. Harry ventet på at hun skulle si det. Og så sa hun det:

«Uvanlig mange for å være et legesenter, vil jeg si.»

Harry kjente det. Det var denne veien de skulle, denne ledet ut av labyrinten. Eller rettere sagt; inn i labyrinten. Inn til mørkets hjerte.

«Har dere navnene og personalia på dem som er testet?»

Gerda ristet på hodet. «Vanligvis har vi det, men her har legesenteret villet at de skulle være anonyme, tydeligvis.»

Faen! Harry lukket øynene og tenkte.

«Men dere har fortsatt svarene på testene? Om vedkommende er far eller ikke, mener jeg.»

«Ja da,» sa Gerda.

«Og hva sier de?»

«Det kan jeg ikke svare på her og nå, da må jeg inn på hver enkelt og det tar mer tid.»

«OK. Men er det slik at dere har oppbevart DNA-profilen på dem dere har analysert?»

«Ja.»

«Og analysen er like omfattende som i kriminalsaker?»

«Mer omfattende. For å fastslå farskap med sikkerhet trenger vi flere markører siden halvparten av arvestoffet er fra moren.»

«Så det du sier er at jeg kan innhente cellemateriale fra en bestemt person, sende det hit og få dere til å sjekke om det er identisk med noen dere har sjekket for Marienlystklinikken?»

«Svaret er ja,» sa Gerda i et tonefall som antydte at hun godt kunne tenke seg en forklaring.

«Godt,» sa Harry. «Mine medarbeidere kommer til å sende inn cellemateriale fra en del personer som er ektemenn og barn av kvinner som er forsvunnet de siste årene. Sjekk om det har vært sendt inn før. Jeg skal sørge for at det autoriseres at dette får høyeste prioritet.»

Det var som det tentes et lys i Gerdas øyne. «Nå vet jeg hvor jeg har sett deg! På 'Bosse'. Gjelder dette denne ...»

Selv om det bare var de to der inne, senket hun stemmen, som om navnet de hadde gitt monsteret var et banneord, en obscenitet, en besvergelse som ikke måtte sies høyt.

Harry ringte Katrine, ba henne møte ham på kaffebaren Java ved St. Hanshaugen. Han parkerte foran en gammel bygårdsport med skilt som truet med borttauing til tross for at porten knapt var bred nok for en gressklipper. Ullevålsveien var full av mennesker som hastet opp og ned for å få gjort nødvendige lørdagsinnkjøp. En iskald nordavind feide ned fra St. Hanshaugen på vei til Vår Frelses gravlund for å dra svarte hatter av et dukknakket gravfølge.

Harry kjøpte en dobbel espresso og en cortado, begge i to-go-pappkrus og satte seg i en av stolene på fortauets. I dammen i parken

på den andre siden av veien drev en ensom, kritthvit svane stille rundt med hals formet som et spørsmålstegn. Harry så på den og tenkte på navnet på revefellen. Vinden blåste gåsehud på vannflaten.

«Er cortadoen fortsatt varm?»

Katrine sto foran ham med utstrakt hånd.

Harry rakte henne pappkruset, og de gikk mot hans parkerte bil.

«Fint du kunne jobbe på en lørdag formiddag,» sa han.

«Fint du kunne jobbe på en lørdag formiddag,» sa hun.

«Jeg er singel,» sa han. «Lørdag formiddag er uten verdi for sånne som oss. Du, derimot, burde jo ha et liv.»

En eldre mann sto og så olmt på bilen deres da de kom fram.

«Jeg har bestilt kranbil,» sa han.

«Ja, jeg hører de er populære,» sa Harry og låste opp døra. «Eneste problemet er visst å finne parkering til dem.»

De satte seg inn, og en rynkete knoke kakket på vinduet. Harry sveivet ned.

«Bilen er på vei,» sa den gamle. «Du har å holde deg her og vente.»

«Har jeg?» sa Harry og holdt opp ID-kortet sitt.

Mannen overså kortet og kikket surt på klokka.

«Porten din er for smal til at du kan påberope deg innkjørsel,» sa Harry. «Jeg sender over en mann fra trafikkavdelingen for å skru ned det ulovlige skiltet ditt. Jeg er redd det blir en feit bot også.»

«Hva?»

«Vi er fra politiet.»

Den gamle mannen nappet til seg ID-kortet og så mistroisk på Harry, på kortet og så på Harry igjen.

«Det er greit for denne gang, du får kjøre,» mumlet mannen surt og ga kortet tilbake.

«Det er ikke greit,» sa Harry. «Jeg ringer trafikkavdelingen nå.»

Den gamle stirret rasende på ham.

Harry dreide om tenningsnøkkelen og lot motoren ruse før han snudde seg mot den gamle igjen: «Og du har å holde deg her.»

De kunne se hans måpende ansiktsuttrykk i sladrespeilet da de kjørte.

Katrine lo høyt. «Du er jo *slem!* Det der var en gammel mann.»

Harry kikket sidelengs på henne. Hun hadde et merkelig ansiktsuttrykk, som om det gjorde vondt å le. Paradoksalt nok virket det som episoden på Fenris Bar hadde gjort henne mer avslappet overfor ham. Kanskje det var en greie vakre kvinner hadde, at en avvisning avtvang deres respekt, gjorde at de stolte mer på deg.

Harry smilte. Mon tro hvordan hun i så tilfelle hadde reagert om hun hadde visst at Harry i morges hadde våknet med en ereksjon og restene av en drøm hvor han hadde tatt henne mens hun satt skrevende i vasken på toalettet på Fenris Bar. Knullet henne så det

knaket i rør, skvulpet i klosetter og durte og blinket i lysrør mens han kjente det iskalde porselenet mot ballene hver gang han støtte til. Speilet bak henne hadde vibrert så hans egne ansiktstrekk hadde flytt ut mens de slo hofter, rygger og lår mot kraner, varmluftblåsere og såpeholdere. Først da han stoppet, hadde han sett at det ikke var hans, men en annens ansikt der i speilet.

«Hva tenker du på?» spurte hun.

«Forplantning,» sa Harry.

«Å?»

Harry rakte henne en pakke som hun åpnet. Øverst lå et ark med overskriften *Instruksjon for munnhuleprøve ved DNA-testing*.

«Dette handler på en eller annen måte om farskap,» sa Harry. «Jeg veit bare ikke helt hvordan eller hvorfor ennå.»

«Og vi skal?» sa Katrine og løftet opp en liten pakke med q-tips.

«Til Sollihøgda,» sa Harry. «For å hente cellemateriale fra tvillingene.»

På jordene rundt gården var snøen på vikende front. Våt og grå ruget den på landskapet den fortsatt okkuperte.

Rolf Ottersen tok imot dem på trappa og bød på kaffe. Mens de hengte fra seg ytterklærne, fortalte Harry hva han ønsket. Rolf Ottersen spurte ikke hvorfor, nikket bare.

Tvillingene satt i stua og strikket.

«Hva skal det bli?» sa Katrine.

«Skjerf,» sa tvillingene i kor. «Tante lærer oss.»

De nikket til Ane Pedersen som satt i gyngestolen, strikket og smilte et «takkt for sist» til Katrine.

«Jeg vil bare ha litt spytt og slim fra dere,» sa Katrine lystig og hevet en q-tip. «Gap opp.»

Tvillingene kniste og la fra seg strikketøyet.

Harry fulgte etter Rolf Ottersen til kjøkkenet hvor det var satt over en stor kjele og det luktet kokekaffe.

«Så dere tok feil,» sa Rolf. «Med den legen.»

«Kanskje,» sa Harry. «Eller kanskje han har noe med saken å gjøre likevel. Er det i orden om jeg tar en kikk på låven igjen?»

Rolf Ottersen gjorde en gest som sa vær så god.

«Men Ane har ryddet opp der,» sa han. «Det er ikke stort å se.»

Det var ganske riktig ryddet. Harry husket at hønseblodet hadde ligget tjukt og mørkt på gulvet da Holm tok prøver av det, men nå var gulvet skurt. Gulvbordene var rosa der blodet hadde trengt inn i treverket. Harry stilte seg ved hoggestabben og så mot døra. Prøvde å forestille seg Sylvia som sto der og slaktet høner idet Snømannen kom inn døra. Var hun blitt overrasket? Hun hadde slaktet to høner. Nei, tre. Hvorfor tenkte han at det var to? To pluss én. Hvorfor pluss én? Han lukket øynene.

To av hønene hadde ligget ved hoggestabben, blodet deres hadde strømmet ut der sagmuggen lå. Det var slik høner skulle slaktes. Men den tredje hadde ligget et stykke

ut på gulvet og hadde sølt til gulvbordene. Amatørmessig. Og blodet hadde levret seg på kuttflaten på den tredje hønehalsen. Akkurat som på halsen til Sylvias hodeskalle. Han husket hvordan Bjørn Holm hadde forklart det. Og visste at tanken ikke var ny, at den hadde ligget der lenge sammen med alle de andre halvtenkte, halvtygde, halvdrømte. At den tredje høna var drept på samme måte, med en glødetrådbrenner.

Han gikk bort til stedet der gulvbordene hadde sugd til seg blod, satte seg på huk.

Hvis Snømannen hadde drept den siste høna, hvorfor hadde han brukt glødetrådbrenneren og ikke øksa? Enkelt. Fordi øksa hadde forsvunnet i mørket i skauen et sted. Ergo hadde det skjedd etter drapet. Han hadde gått hele veien tilbake hit og slaktet en høne. Men hvorfor? Et slags voodoooritual? Et plutselig innfall? Tull, denne drapsmaskinen holdt seg til planen, fulgte mønsteret.

Det var en grunn.

Hvorfor?

«Hvorfor?» spurte Katrine.

Harry hadde ikke hørt henne komme. Hun sto i døra til låven, lyset fra den enslige pæra falt på ansiktet hennes og hun holdt opp to små plastposer med q-tips. Harry grøsset av å se henne stå slik igjen, i en døråpning med hendene rettet mot ham. Akkurat som hos Becker. Men det var noe mer, en annen gjenkjennelse også.

«Som jeg sa,» mumlet Harry og så på de rosa avsetningene. «Jeg tror dette handler om slektskap. Og om å dekke til ting.»

«Hvem?» spurte hun og gikk mot ham. Hælene på de høye støvlettene slo mot gulvbordene. «Hvem er det du har i kikkerten?»

Hun satte seg på huk ved siden av ham. Den oppvarmede, maskuline parfymen hennes steg fort i den kalde luften, strøk forbi ham.

«Som jeg sa, jeg aner ikke.»

«Dette er ikke systematisk jobbing, dette er en idé du har fått. Du har en teori,» slo hun

enkelt fast og strøk høyre pekefingertupp mot sagmuggen.

Harry nølte. «Det er ikke engang en teori.»

«Kom igjen, få høre.»

Harry trakk pusten. «Arve Støp.»

«Hva med ham?»

«Ifølge Arve Støp brukte han Idar Vetlesen som lege for tennisalbuen sin. Men ifølge Borghild førte ikke Vetlesen noen journal på Støp. Jeg har spurt meg selv hva det kan komme av.»

Katrine trakk på skuldrene. «Kanskje det var mer enn en albue. Kanskje Støp var redd for at det skulle kunne dokumenteres at han fikset på utseendet sitt.»

«Hvis Idar Vetlesen hadde gått med på å droppe journal for alle pasientene som var redde for det, hadde han ikke hatt et eneste navn i arkivet sitt. Så jeg tenkte at det måtte være noe annet, noe som virkelig ikke tålte dagens lys.»

«Som hva da?»

«Støp jugde på 'Bosse'. Han sa at det ikke er arvelige sykdommer eller galskap i familien hans.»

«Og det er det?»

«La oss anta det for teoriens skyld.»

«Teorien som knapt er noen teori?»

Harry nikket. «Idar Vetlesen var Norges mest hemmelige ekspert på Fahrs sykdom. Ikke engang Borghild, hans egen assistent, visste om det. Så hvordan i all verden fant Sylvia Ottersen og Birte Becker fram til ham?»

«Hvordan?»

«La oss anta at Vetlesens spesialie ikke var arvelige sykdommer, men diskresjon. Han har jo selv sagt at det er det hele hans forretning hviler på. Og det er derfor en pasient og venn kommer til ham og sier at han har Fahrs sykdom, en diagnose han har fått et annet sted, hos en virkelig spesialist. Men denne spesialisten har ikke Vetlesens spisskompetanse på diskresjon, og dette er noe som virkelig må holdes hemmelig. Pasienten insisterer, betaler

kanskje ekstra for det. For dette er en som virkelig kan betale.»

«Arve Støp?»

«Ja.»

«Men han har alt fått diagnosen på et sted hvor det kan lekkes.»

«Det er ikke først og fremst det Støp er redd for. Han er redd for at det skal oppdages at han tar med sitt avkom dit. Avkom som han vil at skal sjekkes for om de har fått den arvelige sykdommen. Og dette må behandles i dypeste hemmelighet fordi det er ingen som veit at de er hans barn. Tvert om. Noen tror de er deres egne. Slik Filip Becker trodde han var far til Jonas. Og ...» Harry nikker i retning våningshuset.

«Rolf Ottersen?» hvisker Katrine åndeløst. «Tvillingene? Mener du ...» Hun hevet plastposene. «At dette er genmateriale fra Arve Støp?»

«Kan være.»

Katrine så på ham. «De forsvunne kvinnene ... de andre barna ...»

«Om DNA-testen viser at Støp er faren til Jonas og tvillingene, begynner vi å ta prøver av barna til de andre forsvunne kvinnene på mandag.»

«Du mener ... at Arve Støp har pult seg rundt om i Norge? Satt barn på diverse kvinner og så tatt livet av dem etter at de har født?»

Harry trakk på skuldrene.

«Hvorfor det?» spurte hun.

«Hvis jeg har rett, snakker vi selvfølgelig om galskap, og da blir dette bare spekulasjoner. Det finnes ofte en ganske klar logikk bak galskap. Har du hørt om berhausselen?»

Katrine ristet på hodet.

«Vi snakker her om en kald og rasjonell morder av en far,» sa Harry. «Etter at hunnen har født selungen deres og den er berget gjennom den første kritiske tiden, vil faren prøve å drepe moren. Fordi han veit at hun ikke vil

pare seg med ham igjen. Og han vil hindre at hun skal få andre unger som vil bli konkurrenter til hans eget avkom.»

Katrine så ut som hun hadde problemer med å ta det inn.

«Det er galskap, ja,» sa hun. «Men jeg vet ikke hva som er mest sinnssykt; å tenke som en sel eller å tenke seg at noen tenker som en sel.»

«Som jeg sa ...» Harry reiste seg og det knirket hørbart i knærne. «Det er knapt en teori.»

«Du lyver,» sa hun og så opp på ham. «Du er alt sikker på at Arve Støp er faren.»

Harry smilte skjevt.

«Du er like gal som meg,» sa hun.

Harry så lenge på henne. «Kom. Rettsmedisinsk venter på q-tipsene dine.»

«På en lørdag?» Katrine dro hånden over sagmuggen, strøk under det hun hadde tegnet og reiste seg. «Har de ikke noe liv?»

Etter å ha avlevert plastposene på Rettsmedisinsk og fått løfte om svar i løpet av kvelden eller i morgen tidlig, kjørte Harry Katrine hjem til Seilduksgata.

«Det er mørkt i vinduene dine,» sa Harry.

«Alene?»

«Kjekk jente som meg?» smilte hun og tok i dørhåndtaket. «Aldri alene.»

«Mm. Hvorfor ville du ikke at jeg skulle fortelle kollegene dine på politikammeret i Bergen at du var der?»

«Hva?»

«Tenkte de ville synes det var stas å høre at du jobbet med en stor drapssak i hovedstaden.»

Hun trakk på skuldrene og åpnet døra. «Bergensere tenker ikke på Oslo som hovedstad. God natt.»

«God natt.»

Harry styrte bilen opp til Sannerget.

Han var ikke sikker, men han mente at han hadde sett Katrine stivne til. Nå var det fint lite man kunne være sikker på. Ikke engang lyden av et knepp man tror er en revolverhane, men viser seg å være en jentunge som knekker en tørr grein i ren forskrekkelse. Men han kunne ikke late som lenger, kunne ikke late som han ikke visste. Katrine hadde rettet tjenesterevolveren sin mot ryggen til Filip Becker den kvelden. Og da Harry hadde trådt inn i skuddlinjen, hadde han hørt lyden, den lyden han trodde han hadde hørt da Salma knekket en grein i bakgården. Det var det oljete klikket av en revolverhane som falt ned igjen. Som betydde at den alt hadde vært hevet, at Katrine hadde presset avtrekkeren mer enn to tredjedeler av veien, at skuddet kunne gått av når som helst. At hun hadde ment å skyte Becker.

Nei, han kunne ikke late som. Fordi lyset hadde falt på ansiktet hennes der i låvedøra. Og han hadde kjent henne igjen. Og som han

hadde svart henne; det hadde med slekt å gjøre.

Politioverbetjent Knut Müller-Nilsen elsket Julie Christie. Så høyt at han aldri hadde tort å fortelle sin kone den fulle og hele sannhet. Men ettersom han mistenkte henne for å ha et tilsvarende utenomekteskapelig forhold til Omar Sharif, følte han ingen dårlig samvittighet ved å sitte ved siden av henne og sluke Julie Christie med blikket. Eneste skår i gleden var at hans Julie i dette øyeblikk var i het omfavnelse med nevnte Omar. Og da telefonen på stuebordet ringte og han tok den, trykket hans kone på pauseknappen slik at bildet av dette deilige, men likevel uutholdelige øyeblikket fra deres favoritt-DVD *Doctor Zhivago* frøs fast foran dem.

«Nei, god kveld, Hole,» sa Müller-Nilsen etter at førstebetjenten hadde presentert seg. «Ja, dere har vel nok å henge fingrene i nå, tenker jeg.»

«Har du et minutt,» spurte den ru, men myke stemmen i den andre enden.

Müller-Nilsen så på Julies røde, bevende lepper og oppadvendte, slørete blikk. «Vi tar den tiden vi trenger, Hole.»

«Du viste meg et bilde av Gert Rafto da jeg var på kontoret ditt. Det var noe jeg dro kjensel på der.»

«Ja vel?»

«Og så var det noe du sa om datteren hans. At hun jo hadde greid seg bra. Det var det at du brukte dette innforståtte 'jo'. Som om det var noe jeg visste fra før.»

«Ja, men hun klarer seg da bra, gjør hun ikke?» sa Müller-Nilsen.

«Det spørs hvordan man ser det,» sa Harry.

Kapittel 24

Dag 19. Toowoomba

Det summet forventningsfullt under lysekronene i Sonja Henie-salen på Plaza Hotel. Arve Støp sto i døråpningen hvor han hadde tatt imot gjestene. Kjevene var møre av smiling, og håndhilsingen hadde gitt ham føling med tennisalbuen igjen. En ung kvinne fra eventbyrået som hadde ansvaret for den tekniske gjennomføringen, gled opp på siden av ham og smilte at gjestene nå var plassert rundt bordene. Hennes svarte, nøytrale antrekk og headset med en nesten usynlig mikrofon fikk ham til å tenke på en kvinnelig agent i *Mission Impossible*.

«Vi går inn,» sa hun og rettet på smokingsløyfen hans med en vennlig, nesten øm bevegelse.

Hun hadde gifting. Hoftene hennes sv-
ingte foran ham mot salen. Hadde de hoftene
født barn? De svarte buksene satt stramt over
den veltrente rumpa, og Arve Støp så for seg
den samme rumpa, uten bukser, foran seg i
senga i leiligheten på Aker Brygge. Men hun
virket for profesjonell. Det ville bli for mye
mas. For mye tung overtalelse. Han møtte
blikket hennes i det store speilet ved siden av
døra, skjønte at han var avslørt og smilte bredt
og beklagende. Hun lo samtidig som en lett,
uprofesjonell rødme skjøt opp i kinnene
hennes. Mission Impossible? Neppe. Men ikke
i kveld.

Ved åttemannsbordet hans reiste alle seg da
han kom. Borddamen hans var hans egen vis-
eredaktør. Et kjedelig, men nødvendig valg.
Hun var gift, hadde barn og det herjede an-
siktet til en kvinne som tilbringer tolv til
fjorten timer på jobb hver dag. Stakkars unger.
Og stakkars ham den dagen hun fant ut at livet
besto av mer enn Liberal. Bordet utbrakte en

skål for ham mens Støps blikk sveipet over salen. Det glitret i paljetter, smykker og leende øyne under lysekronene. Og kjolene.

Stroppløse, skulderløse, ryggesløse, skamløse.

Så braket det løs. De mektige tonene av «Also Sprach Zarathustra» tonet ut av høytalerne. På møtet med eventbyrået hadde Arve Støp påpekt at det ikke akkurat var noen original åpning, at det var pompøst og fikk ham til å tenke på menneskehetens tilblivelse. Og fikk til svar at det var nettopp meningen.

Ut på den store scenen, innhyllt i røyk og lys, steg en TV-kjendis som hadde krevet – og fått – et sekssifret beløp for å være konferansier.

«Mine damer og herrer!» ropte han inn i en stor, trådløs mikrofon med en form som fikk Støp til å tenke på en veldig, erigert penis.

«Velkommen!» Kjendisens kjente lepper berørte nesten det svarte pikkhodet. «Velkommen til noe som jeg lover skal bli en helt spesiell aften!»

Arve Støp så allerede fram til at den var over.

Harry stirret på bildene i bokhylla på kontoret, på Dead Policemen's Society. Han prøvde å tenke, men tankene spant rundt i hodet hans uten å få feste, uten å lage et helhetlig bilde. Han hadde hele tiden følt at det var noen som hadde kommet seg på innsiden, noen som hadde visst hva han ville foreta seg til enhver tid. Men ikke at det skulle være slik. Det var så ufattelig enkelt. Og samtidig ubegripelig komplisert.

Knut Müller-Nilsen hadde fortalt at Katrine hadde vært ansett som en av deres mest lovende etterforskere på Volds- og personavs-nittet ved Bergen politikammer, en kommende stjerne. Aldri noen problemer. Jo, det var jo dette ene tilfellet selvfølgelig, det som førte til at hun hadde søkt seg over til Sedelighet. Et vitne fra en gammel, henlagt sak hadde ringt og klaget på at Katrine Bratt stadig oppsøkte

ham med nye spørsmål, at hun ikke ville gi seg selv om han hadde sagt klart fra at han alt hadde forklart seg for politiet. Det kom da for en dag at Katrine hadde etterforsket denne saken i lengre tid på egen hånd uten å informere ledelsen. Ettersom hun hadde etterforsket i sin egen fritid, ville det normalt ikke vært noe problem, men akkurat denne saken hadde man naturligvis ikke noe ønske om at Katrine Bratt skulle rote i. Dette hadde hun fått klar beskjed om. Hun hadde reagert ved å påpeke flere feil ved den tidligere etterforskningen, men uten å vinne gehør og hadde i frustrasjon søkt om overflytting til Sedelighet.

«Den saken var nok en besettelse for henne,» var det siste Müller-Nilsen hadde sagt. «Det var så vidt jeg husker i den perioden mannen hennes forlot henne.»

Harry reiste seg, gikk ut i korridoren og bort til Katrines kontordør. Den var, slik kontorinstruksen sa, låst. Han fortsatte bortover korridoren til kopieringsrommet. På nederste

hulle ved siden av pakkene med skrivepapir dro han fram papirkutteren, en stor, tung jernplate med en fastmontert kniv. Den veldige maskinen var ikke blitt brukt på det han kunne huske, men nå bar han den med begge hender gjennom korridoren tilbake til Katrine Bratts dør.

Han løftet papirkutteren over hodet og siktet. Lot armene falle.

Papirkutteren traff dørhåndtaket, som skjøv låskassen rett inn i karmen som sprakk med et kort smell.

Harry rakk så vidt å få føttene unna før papirkutteren landet på gulvet med et dumpt sukk. Døra spyttet trefliser og svingte opp da han sparket til den. Han tok med seg papirkutteren og skrittet inn.

Katrine Bratts kontor var identisk med det han i sin tid hadde delt med betjent Jack Halvorsen. Ryddig, nakent, uten bilder eller andre personlige eiendeler. Skrivebordet hadde en enkel lås øverst som gikk til alle

skuffene. Etter to omganger med papirkutteren var både den øverste skuffen og låsen knust. Harry lette fort, skyflet papirer til side og rotet gjennom plastmapper, hullemaskiner og annen kontorrekvisita til han fant en knivslire. Han dro ut kniven. Oversiden hadde rifler. Definitivt ikke en speiderkniv. Harry dro eggen over bunken av ark den lå på og kniven sank dypt og friksjonsløst ned i papirmassen.

I skuffen under lå to uåpnede esker med patroner til tjenesterevolveren. Det eneste Harry fant av personlige eiendeler, var to ringer. Den ene var besatt med steiner som glitret hissig i lyset fra skrivebordslampen. Han hadde sett den før. Harry lukket øynene og prøvde å visualisere hvor. En stor, glorete ring. Mye av alt. Las Vegas. Katrine ville aldri gått med en slik ring. Og i samme øyeblikk visste han hvor han hadde sett den. Han kjente pulsen slå; tungt, men jevnt. Han hadde sett den på et soverom. På soverommet til Becker.

I Sonja Henie-salen var middagen over og bordene ryddet bort. Arve Støp sto lent mot veggen bakerst i lokalet mens han så mot scenen hvor gjestene hadde stimlet sammen og stirret henvørt mot bandet på scenen. Det lød mektig. Det lød dyrt. Det lød stormannsgalskap. Arve Støp hadde hatt sine tvil, men eventbyrået hadde til slutt overbevist ham om at en investering i opplevelse er kjøp av de ansattes lojalitet, stolthet og begeistring for sin arbeidsplass. Og at ved å kjøpe en bit av en internasjonal suksess, aksentuerte han bladets egen suksess og bygget merkevaren Liberal, et produkt annonsørene ville assosieres med.

Vokalisten førte fingeren opp til ørepluggen idet han angrep den høyeste tonen i den internasjonale hiten deres fra åttitallet.

«Ingen synger falskt så flott som Morten Harket,» sa en stemme ved siden av Støp.

Han snudde seg. Og visste med en gang at han hadde sett henne før, for han glemte aldri

en vakker kvinne. Det han oftere og oftere glemte, var hvem, hvor og når. Hun var slank, hadde en sort, enkel kjole med splitt som fikk ham til å tenke på noen. På Birte. Birte hadde hatt en sånn kjole.

«Det er skandaløst,» sa han.

«Det er en vanskelig tone å treffe,» sa hun uten å ta blikket fra vokalisten.

«Det er skandaløst at jeg ikke husker navnet ditt. Jeg vet bare at vi har møttes før.»

«Ikke møttes,» sa hun. «Du stirret bare på meg.» Hun strøk det sorte håret bort fra ansiktet. Hun var pen på en klassisk, litt streng måte. Kate Moss-pen. Birte hadde vært Pamela Anderson-pen.

«Akkurat det synes jeg kan unnskyldes,» sa han og kjente at han våknet, at blodet begynte å strømme i kroppen og brakte champagnen til de delene av hjernen som gjorde ham lett og ikke bare døs.

«Hvem er du?»

«Jeg heter Katrine Bratt,» sa hun.

«Ja vel. Er du en av våre annonsører, Katrine? Bankforbindelse? Utleier? Frilansfotograf?»

For hvert spørsmål ristet Katrine smilende på hodet.

«Jeg er en partycrasher,» sa hun. «En av dine kvinnelige journalister er en venninne av meg. Hun fortalte hvem som skulle spille etter middagen, og at jeg bare kunne ta på meg en kjole og gli inn her. Lyst til å kaste meg ut?»

Hun løftet champagneglasset til leppene sine. De var ikke så fyldige som han likte dem, men dyprøde og fuktige. Hun hadde fortsatt blikket mot scenen, så han kunne fritt studere profilen hennes. Hele profilen. Den svaie ryggen, brystenes perfekte hvelving. Ikke nødvendigvis silikon, kanskje bare en bra BH. Men kunne de ha ammet et barn?

«Jeg vurderer det,» sa han. «Noen argumenter å føre i marken?»

«Holder det med en trussel?»

«Kanskje.»

«Jeg så at paparazziene utenfor venter på at kjendisgjestene dine skal komme ut med kveldens fangst. Hva om jeg fortalte dem om journalistvenninnen min? At hun fikk beskjed om at fremtidsutsiktene i Liberal var dårlige etter at hun hadde avvist tilnærmelsene dine.»

Arve Støp lo høyt og hjertelig. Han så at de alt hadde tiltrukket seg nysgjerrige blikk fra andre gjester. Da han lente seg mot henne, merket han at parfymelukten hennes ikke var ulik den eau de cologne han selv brukte.

«For det første er jeg overhodet ikke redd for et dårlig rykte, aller minst blant mine kolleger i sladrepresen. For det andre er venninnen din ubrukelig som journalist, og for det tredje lyver hun. Jeg har knullet henne tre ganger. Og *det* kan du godt fortelle paparazziene. Er du gift?»

«Ja,» sa den fremmede kvinnen, snudde seg mot scenen og skiftet fot i kjolesplitten så han fikk et glimt av mønsteret i strikken øverst på en stay up-strømpe. Arve Støp kjente han var

tørr i munnen og tok en slurk til av champagneglasset. Så på flokken av trippende kvinner foran scenekanten. Pustet gjennom nesen. Han kunne kjenne lukten av fitte helt hit.

«Har du barn, Katrine?»

«Vil du at jeg skal ha barn?»

«Ja.»

«Hvorfor det?»

«Fordi mødre gjennom å skape liv har opplevd å underkaste seg naturen, og det gir dem en dypere livsinnsikt enn andre kvinner. Og menn.»

«Bullshit.»

«Ja. Det gjør at dere ikke så desperat leter etter en potensiell far. Dere vil bare være med på leken.»

«OK,» lo hun. «Da har jeg barn. Hva liker du å leke?»

«Oi,» sa Støp og så på klokka. «Her rykker vi fort fram.»

«Hva liker du å leke?»

«Alt.»

«Fint.»

Sangeren lukket øynene, grep rundt mikrofonen med begge hender og angrep låtas crescendo.

«Dette er en kjedelig fest, og jeg kommer til å gå hjem nå.» Støp satte fra seg det tomme glasset på et brett som seilte forbi. «Jeg bor på Aker Brygge. Samme inngangen som Liberal, øverste etasje. Øverste ringeklokke.»

Hun smilte tynt. «Jeg vet hvor det er. Hvor langt forsprang vil du ha?»

«Gi meg tjue minutter. Og løfte om at du ikke snakker med noen før du går. Ikke engang din venninne. Er det en avtale, Katrine Bratt?»

Han så på henne og håpet han hadde sagt riktig navn.

«Tro meg,» sa hun, og han la merke til at blikket hennes hadde et underlig skinn, som skinnet av skogbrann på himmelen. «Jeg er minst like interessert som deg i at dette holdes mellom oss to.» Hun løftet glasset. «Og du har forresten knullet henne fire ganger, ikke tre.»

Støp ga henne et siste blikk før han begynte å gå mot utgangen. Bak skalv vokalistens falsett fortsatt nesten umerkelig under lysekronene.

Det slamret i en port og høye, ivrige rop gjallet gjennom Seilduksgata. Fire ungdommer på vei fra fest til en av barene på Grünerløkka. De passerte bilen som sto parkert ved fortauskanten uten å legge merke til mannen som satt inni. Så hadde de rundet hjørnet, og det var igjen stille i gaten. Harry bøyde seg fram mot frontruten og så opp mot vinduene til Katrine Bratts leilighet.

Han kunne ha ringt Hagen, kunne ha slått alarm, fått med seg Skarre og en patruljebil. Men han kunne ta feil. Og han måtte være sikker først, det var for mye å tape, både for ham og henne.

Han steg ut av bilen og gikk bort til porten og ringte på ringeklokka uten navn i tredje etasje. Ventet. Ringte på en gang til. Så gikk

han tilbake til bilen, hentet kubeinet i bagasjerommet, gikk tilbake til porten og ringte på i første etasje. En mannsperson svarte et søvnig «ja» med TV-dur i bakgrunnen. Femten sekunder senere kom mannen ned og åpnet. Harry viste ham ID-kortet.

«Jeg har ikke hørt noe husbråk,» sa mannen. «Hvem var det som ringte dere?»
«Jeg kommer meg ut igjen på egen hånd,» sa Harry. «Takk for hjelpen.»

Døra i tredje etasje hadde heller ikke noe navnskilt. Harry banket på, la øret mot det kalde treverket og lyttet. Så kjørte han spissen på kubeinet inn mellom døra og karmen rett over låsen. Siden gårdene på Grünerløkka i sin tid ble bygget for arbeidere som jobbet på fabrikkene langs Akerselva og følgelig med billigst mulig materiale, gikk Harrys andre innbrudd på under en time lett.

Han ble stående et par sekunder i mørket i gangen og lytte før han slo på lyset. Så ned på skostativet foran seg. Seks par sko. Ingen av

dem store nok til å tilhøre en mann. Han løftet det ene paret, støvlene Katrine hadde brukt tidligere i dag. Sålene var fremdeles våte.

Han gikk inn i stua. Tente lommelykta i stedet for taklyset så hun ikke skulle se fra gata at hun hadde gjester.

Lyskjeglen sveipet over slipte furugulv med store spriker mellom bordene, en enkel, hvit sofa, lave bokhyller og en forsterker av det eksklusive merket Linn. Ved veggen var en alkove med en smal, oppredd seng og en kjøkkenkrok med komfyr og kjøleskap. Inntrykket var strengt, spartansk og ryddig. Som hos ham selv. Lyskjeglen hadde fanget inn et ansikt som stirret stivt på ham. Og så et ansikt til. Og enda ett. Sorte tremasker med utskjæringer og malte mønstre.

Han så på klokka. Elleve. Lot kjeglen vandre videre.

Over det eneste bordet i rommet var avis-sider stiftet opp. De dekket veggen fra gulv til tak. Han gikk nærmere. Lot blikket gli langs

utklippene mens han kjente pulsen begynne å tikke som en geigerteller.

Det var drapssaker.

Mange drapssaker, ti eller tolv, noen så gamle at avispapiret var gulnet. Men Harry husket dem alle klart og tydelig. Han husket dem fordi de alle hadde én ting til felles: At det var han selv som hadde ledet etterforskningen.

På bordet, ved siden av en PC og en printer, lå en bunke mapper. Etterforskningsrapporter. Han åpnet én av dem. Det var ikke noen av hans saker, men fra drapet på Laila Aasen på Ulriken. Den andre var fra Onny Hetlands forsvinning i Fjellsiden. Den tredje mappen var om politivoldsaken i Bergen, om anklagene mot Gert Rafto. Harry bladde. Oppdaget det samme bildet av Rafto som han hadde sett på kontoret til Müller-Nilsen. Når han så det nå, var det helt åpenbart.

Ved siden av printerens lå en bunke ark. Det var tegnet noe på det øverste. En rask, amatørmessig utført blyantskisse, men motivet

var tydelig nok. En snømann. Ansiktet var avlangt, som om det rant ut, smeltet, kulløynene døde og gulroten lang og tynn og pekte ned. Harry bladde igjennom arkene. Det var flere tegninger. Alle av snømenn, de fleste bare av ansiktet. Masker, tenkte Harry. Dødsmasker. Ét av ansiktene hadde fuglenebb, små menneskearmer på siden og fugleføtter på undersiden. Et annet hadde grisenese og flosshatt.

Harry startet ransakingen i den ene enden av rommet. Og sa til seg selv det samme som han hadde sagt til Katrine på Finnøy: Tøm hjernen for forventninger og se, ikke let. Han gikk igjennom alle skap og skuffer, rotet igjennom kjøkkenutstyr og vaskeremedier, klær, eksotiske shampooer og fremmede kremer på badet, hvor lukten av parfymen hennes fortsatt hang tungt i lufta. Gulvet i dusjen var vått og på vasken lå en q-tip med merker etter mascara. Han gikk ut igjen. Han visste ikke hva

han lette etter, bare at det ikke var her. Han rettet ryggen og så seg rundt.

Feil.

Det var her. Han hadde bare ikke funnet det ennå.

Han skjøv bøkene ut av hyllene, åpnet docisternen, sjekket om gulv eller vegger hadde løse bord, snudde madrassen i sengealkoven. Så var han ferdig. Han hadde lett overalt. Resultatløst. Om det ikke hadde vært for ransakingens viktigste læresetning; at det er like mye det du *ikke* finner som det du finner. Og han visste nå hva det var han ikke hadde funnet. Harry så på klokka. Så begynte han å rydde etter seg.

Det var først da han la tegningene på plass at han kom på at han ikke hadde sjekket printer-en. Han dro ut arkskuffen. Det øverste arket var gulaktig og tykkere enn vanlige printerark. Han løftet det opp. Det hadde en spesiell lukt, som om det var svakt krydret eller brent. Han holdt arket opp mot skrivebordslampen mens

han lette etter merket. Og fant det. Nederst i høyre hjørne, et slags vannmerke inne mellom de fine papirfibrene som syntes mot den elektriske pæren. Det var som blodårene i halsen utvidet seg, som blodet plutselig hadde fått det travelt, som hjernen skrek på mer oksygen.

Harry slo på PC-en. Så på klokka igjen og lyttet mens den brukte evigheter på å klargjøre operativsystem og programmer. Han gikk rett på søkefunksjonen og tastet inn et enkelt ord. Kakket på musen over «Søk». En glad, animert hund kom til syne, hoppende opp og ned mens den gjødde stumt i et forsøk på å korte ventetiden. Harry stirret på teksten som febrilsk skiftet etter som dokumentene ble gjen-nomlyst. Flyttet blikket til rubrikken hvor det foreløpig sto «søketeksten funnet i 0 dokumenter». Han sjekket at søkeordet var riktig skrevet. Toowoomba. Han lukket øynene. Hørte maskinen male dypt, som en kosesyk

katt. Så stoppet den. Harry åpnet øynene.
«Søketeksten funnet i 1 dokumenter.»

Han la pilen over ikonet for Word-dokumentet. En opplysning i et gult rektangel spratt opp. «Sist endret 9. september.» Han kjente at fingeren skalv lett da han dobbelklikket. Den hvite bakgrunnen til den korte teksten skinte ut i rommet. Det var ingen tvil. Ordene var identiske med dem i brevet fra Snømannen.

Kapittel 25

Dag 19. Deadline

Arve Støp lå i en seng som var sydd på mål og vekt i Misuku-fabrikken i Osaka og skipet ferdig montert til et garveri i Chennai i India, fordi delstaten Tamil Nadus lover ikke tillot direkteeksport av denne type dyreskinn. Det hadde tatt et halvt år fra bestilling til han hadde fått senga, men det hadde vært verdt ventetiden. Som en geisha føyde den seg perfekt etter kroppen hans, støttet ham der det trengtes og tillot ham å regulere den i alle ønskelige plan og retninger.

Han stirret på takviftens teakbladens langsomme rotasjon.

Hun var i heisen på vei opp til ham. Han hadde forklart på porttelefonen at han ventet på henne på soverommet, og hadde latt døra til leiligheten stå oppe. Boxersshortsens kjølige

silke lå mot hans alkoholvarme hud. Musikk fra en av Café Del Mar-CD-ene strømmet ut av Bose-anlegget som hadde små, kompakte og nesten skjulte høyttalere i alle rommene i leiligheten.

Han hørte hælene hennes slå mot parketten i stua. Langsomme, men bestemte skritt. Bare lyden gjorde ham hard. Om hun bare hadde visst hva hun hadde i vente ...

Hånden hans søkte under senga, fingrene fant det de lette etter.

Og så sto hun i døråpningen, i silhuett mot månelysen på fjorden, og så på ham med dette halvsmilet. Hun løsnet beltet på den lange, svarte skinnfrakken og lot den falle. Han trakk pusten, men hun hadde fremdeles kjolen på under. Hun kom bort til senga og rakte fram noe gummiaktig. Det var en maske. En dyremaske i lys rosa.

«Ta på deg denne,» sa hun med nøytral, forretningsmessig stemme.

«Se det,» sa han. «En grisemaske.»

«Gjør som jeg sier.» Igjen dette underlige, gule skinnet i blikket.

«*Mais oui, madame.*»

Arve Støp trakk den på. Den dekket hele ansiktet, luktet oppvaskhansker, og han kunne bare så vidt skimte henne gjennom de små knappehullene til øyne.

«Og jeg vil at du skal ...,» begynte han og hørte sin egen innestengte, fremmede stemme. Lenger kom han ikke før han kjente en sviende smerte over venstre øre.

«Du holder kjeft!» ropte hun.

Langsamt gikk det opp for ham at hun hadde slått ham. Han visste at han ikke burde, at det ville ødelegge rollespillet hennes, men han klarte ikke. Det var for komisk.

Grisemaske! En klam, rosa gummigreie med griseører, grisenese og overbitt. Han knegget. Det neste slaget traff ham i magen med sjokkerende kraft, og han knakk sammen på midten, stønnet og falt bakover på senga. Han var ikke klar over at han ikke pustet før han

kjente at det begynte å svartne. Desperat gispet han etter luft inne i den tette maska mens han kjente hendene hennes trekke armene hans bak på ryggen. Så fikk hjernen endelig oksygen og samtidig kom smertene. Og raseriet. Helvetes kvinnfolk, hva trodde hun at hun drev med! Han rykket seg fri og ville til å gripe henne, men fikk ikke hendene løs, de satt fast bak på ryggen. Han rykket til og kjente noe skarpt skjære inn i huden på håndleddene. Håndjern? Den perverse hora!

Hun rykket ham opp i sittende stilling.

«Ser du hva dette er?» hørte han stemmen hennes hviske.

Men masken hans hadde glidd sidelengs, han så ingenting.

«Jeg behøver ikke,» sa han. «Jeg kan lukte at det er fitta di.»

Slaget traff ham over tinningen og det var som en liten skipp i en CD, og da lyden var tilbake, satt han fortsatt oppreist i senga. Han

kunne kjenne noe renne mellom kinnet og innsiden av masken.

«Hva i helvete er det du slår med?» ropte han. «Jeg blør, ditt gærne kvinnfolk!»

«Dette.»

Arve Støp kjente noe hardt bli presset mot nese og munn.

«Lukt,» sa hun. «Er det ikke godt? Det er stål og våpenolje. Smith & Wesson. Lukter ikke som noe annet, gjør det vel. Lukten av krutt og korditt er enda bedre. Hvis du rekker å kjenne den da.»

Bare en brutal lek, sa Arve Støp til seg selv. Et rollespill. Men det var noe annet, noe i stemmen hennes, noe med hele situasjonen. Noe som satte alt som hadde skjedd i et plutselig, nytt lys. Og for første gang på lenge – så lenge at han måtte tilbake til barndommen, så lenge at han først ikke kjente følelsen igjen – merket Arve Støp det. At han var redd.

«Sikker på at vi itte skal fyre'n opp litt?» hutret Bjørn Holm og trakk skinnjakka tettere rundt seg. «Da Amazonen kom, blei'n kjent for jævlig godt varmeapparat.»

Harry ristet på hodet og så på klokka. Halv to. De hadde sittet i Bjørn Holms bil utenfor Katrines leilighet i over en time. Natta var blå-grå, og gatene tomme.

«Den var egentlig Californiakvit,» sa Bjørn Holm. «Volvo farge nummer 42. Forrige eieren lakka'n svart. Definert som veteranbil og greier nå. Bare 365 kroner i årsavgift. Ei krone om dagen ...»

Bjørn Holm holdt inne da han så Harrys advarende blick og skrudde i stedet opp David Rawlings og Gillian Welch, som var den eneste nye musikken han orket å lytte til. Han hadde spilt den over fra CD til kassett, ikke bare slik at den kunne spilles av på den ettermonterte kassettpilleren i bilen, men fordi han tilhørte den uhyre lille, men standhaftige skare

musikkelskere som mente CD-en aldri hadde greid å reprodusere kassettbåndets unike, varme lydkvalitet.

Bjørn Holm visste at han snakket for mye fordi han var nervøs. Harry hadde ikke fortalt ham mer enn at Katrine Bratt måtte sjekkes ut av en sak. Og at Bjørn Holms hverdag de neste ukene ville være lettere om han ikke fikk vite hvilken sak. Og som den fredsommelige, bedagelig anlagte og intelligente person han var, hadde ikke Bjørn Holm prøvd å mase seg selv opp i trøbbel. Men det betydde ikke at han likte situasjonen. Han så på klokka.

«Hu har blitt med en eller anna fyr hematt.»

Harry rykket til. «Hva får deg til å tro det?»

«Hu er itte gift likevel, var det itte det du sa? Single damer er som oss single gutter nå for tida.»

«Og det vil si?»

«Dom fire trinna. Gå ut, observer flokken, skill ut det svakeste byttet, legg ned.»

«Mm. Fire trinn du bruker?»

«Dom tre første,» sa Bjørn Holm, justerte speilet og den røde hårsveisen. «Bare knipemus her i byen.» Bjørn Holm hadde vurdert pomade, men kommet til at det var for radikalt. På den annen side; det var kanskje det som skulle til. Kjøre linja helt ut.

«Faen,» utbrøt Harry. «Faen, faen!»

«Hæ?»

«Våt dusj. Parfyme. Mascara. Du har rett.» Førstebetjenten hadde tatt fram telefonen, tastet frenetisk og fikk svar nesten med én gang.

«Gerda Nelvik? Det er Harry Hole. Holder dere fortsatt på med prøvene? OK. Hva sier de foreløpige svarene da?»

Bjørn Holm så på mens Harry mumlet to «mm» og tre «akkurat».

«Takk,» sa Harry. «Og så lurer jeg på om noen andre fra oss har ringt tidligere i kveld og bedt om det samme. Hva? Jeg skjønner. Ja, bare ring når dere er helt ferdige.»

Harry la på. «Du kan starte motoren nå,» sa han.

Bjørn Holm vred om tenningsnøkkelen. «Å er det som skjer?»

«Vi skal til Plaza. Katrine Bratt ringte til Rettsmedisinsk tidligere i kveld for å få svaret på farskapet.»

«Alt i kveld?» Bjørn Holm ga gass og svingte mot høyre i retning Schous plass.

«De tar foreløpige tester som fastslår farskap med nittifem prosent sikkerhet. Resten av tiden bruker de bare på å øke sannsynligheten til nittini komma ni.»

«Og?»

«Det er nittifem prosent sikkerhet at faren til Ottersen-tvillingene og Jonas Becker er Arve Støp.»

«Å dæven.»

«Og jeg tror at Katrine har fulgt dine bud for en lørdagskveld. Og at byttet er Arve Støp.»

Harry ringte Operasjonssentralen og ba om assistanse mens den gamle byttemotoren

brølte i de nattestille gatene på Grünerløkka. Og da de passerte Legevakten ved Akerselva og skled på trikkeskinnene i Storgata, blåste varmeapparatet ganske riktig glohet luft på dem.

Odin Nakken, journalist i VG, sto og frøs på fortauets utenfor Plaza og forbannet verden, folk generelt og jobben sin spesielt. Så vidt han kunne bedømme, var de siste gjestene i ferd med å forlate Liberals fest. Og de siste var som regel de mest interessante, de som kunne skape neste dags overskrifter. Men deadline nærmet seg, om fem minutter måtte han gå. Gå til kontoret i Akersgata noen hundre meter unna og skrive. Skrive til redaktøren at han var voksen nå, at han ikke gadd å stå som en fjortis utenfor en fest med nesa mot vindusruta, stirre inn og håpe at det kom noen ut som kunne fortelle ham hvem som hadde danset med hvem, spandert drinker på hvem, klint med hvem. Skrive at han sa opp.

Det hadde flydd et par rykter som hadde vært for fantastiske til ikke å være sanne, men dem kunne de selvfølgelig ikke trykke. Det gikk en grense, og det fantes uskrevne regler. Regler som i hvert fall hans generasjon journalister holdt seg til. For hva de nå var verdt.

Odin Nakken så seg rundt. De var bare et par journalister og fotografer som fortsatt holdt ut. Eller som hadde like sen deadline på kjendisstoff som hans egen avis. En Volvo Amazon kom mot dem i stor fart, svingte inntil fortauskanten og bremsset ned. En mann hoppet ut fra passasjeretet, og Odin Nakken kjente ham straks igjen. Han signaliserte til fotografen, og de løp etter politimannen som styrte mot døra.

«Harry Hole,» peste Nakken da han var kommet rett bak ham. «Hva gjør politiet her?»

Den rødøyde politimannen snudde seg mot ham. «Går på fest, Nakken. Hvor er det det foregår?»

«Sonja Henie-salen i annen. Men den er nok over nå, er jeg redd.»

«Mm. Sett noe til Arve Støp?»

«Støp gikk tidlig hjem. Kan jeg spørre hva du vil med ham?»

«Nei. Gikk han aleine?»

«Tilsynelatende.»

Førstebetjenten bråstoppet og snudde seg mot ham: «Hva mener du?»

Odin Nakken la hodet på skakke. Han ante ikke hva dette var, men at det var noe, var han ikke i tvil om.

«Det gikk et rykte om at han sto og forhandla med ei temmelig foxy dame. Med fitteblikket på. Ikke noe vi kan trykke, dessverre.»

«Og?» brummet førstebetjenten.

«En kvinne som svarte til beskrivelsen forlot festen tjue minutter etter Støp. Hun satte seg i ei drosje.»

Hole begynte straks å gå tilbake samme vei som han hadde kommet. Odin hang seg på.

«Og du fulgte ikke etter henne, Nakken?»

Odin Nakken overhørte ikke sarkasmen, den gikk bare ikke inn på ham. Lenger.

«Hun var ingen kjendis, Hole. En kjendis som puler en ikke-kjendis er en ikke-nyhet for å si det sånn. Med mindre dama vil snakke, selvfølgelig. Og denne bare forsvant.»

«Hvordan så hun ut?»

«Slank, mørk. Pen.»

«Antrekk?»

«Lang, svart skinnfrakk.»

«Takk.» Hole hoppet inn i passasjeretet på Amazonen.

«Hei,» ropte Nakken. «Hva får jeg til gjengjeld?»

«Nattesøvn,» sa Harry. «Forvisset om at du har bidratt til å gjøre byen vår tryggere.»

Med en bister mine betraktet Odin Nakken den gamle rånebilen med rallystripene forsvinne med et hest latterbrøl. Det var på tide å komme seg av gårde. På tide å skrive den oppsigelsen. Det var på tide å bli voksen.

«Deadline,» sa fotografen. «Vi får dra og lage drittsaken vår.»

Odin Nakken sukket resignert.

Arve Støp stirret inn i mørket på maskens innside og lurte på hva hun gjorde. Hun hadde dratt ham med inn på badet etter håndjernene, presset det hun påsto var en revolver mot ribbeina hans og kommandert ham opp i badekaret. Hvor var hun? Han holdt pusten og hørte sitt eget hjerte og en knitrende, elektrisk dur. Var det et av lysstoffrørene på badet som holdt på å ta kvelden? Blodet fra tinningen hadde nådd munnviken, han kunne kjenne den metalliske, søte smaken på tungespissen.

«Hvor var du den natten Birte Becker forsvant?» Stemmen hennes kom fra borte ved dusjen.

«Her i leiligheten,» svarte Støp mens han prøvde å tenke. Hun hadde sagt hun var i politiet og i det samme hadde han husket hvor han hadde sett henne før: i curlinghallen.

«Alene?»

«Ja.»

«Og den natten Sylvia Ottersen ble drept?»

«Det samme.»

«Alene hele kvelden uten å snakke med noen?»

«Ja.»

«Ikke noe alibi, altså?»

«Jeg sier at jeg var her.»

«Godt.»

Godt? tenkte Arve Støp. Hvorfor var det godt at han ikke hadde alibi? Hva var det hun ville? Tvinge en tilståelse ut av ham? Og hvorfor hørtes det ut som den elektriske duringen ble høyere, kom nærmere?

«Legg deg ned,» sa hun.

Han gjorde som hun sa og kjente badekarets iskalde emalje svi mot huden på ryggen og lårene. Pusten hans hadde kondensert på innsiden av masken, gjort den våt, gjort det enda vanskeligere å puste. Så var stemmen der igjen, like ved nå:

«Hvordan vil du dø?»

Dø? Hun var gal. Spik, spenn a gær'n. Eller var hun ikke? Han sa til seg selv at han måtte holde hodet kaldt, at hun bare prøvde å skremme ham. Kunne det være at Harry Hole sto bak, kunne det være at han hadde undervurdert den forfylla politimannen? Men hele kroppen hans skalv nå, ristet så han kunne høre Tag Heuer-klokka klirre mot emaljen, som om kroppen hadde skjønt noe hjernen ikke hadde akseptert ennå. Han gned bakhodet mot bunnen av badekaret, prøvde å rette opp grisemasken så han kunne se ut gjennom de små hullene. Han skulle dø.

Det var derfor hun hadde plassert ham i badekaret. Så det ikke skulle bli så mye søl, så alle spor raskt kunne fjernes. Sludder! Du er Arve Støp, og hun er i politiet. De vet ingenting.

«Nei vel,» sa hun. «Løft hodet.»

Masken. Endelig. Han gjorde som hun sa, kjente hendene hennes berøre pannen og

bakhodet, men uten å løsne masken. Så var hendene hennes borte igjen. Noe tynt, hardt strammet rundt halsen. Hva faen? En løkke!

«Ikke ...» begynte han, men stemmen ble kuttet av da løkken presset sammen lufrøret. Håndjernene raslet og skrapet mot badekarbunnen.

«Du drepte dem alle,» sa hun og løkken ble strammet enda litt til. «Du er Snømannen, Arve Støp.»

Der. Hun hadde sagt det høyt. Mangelen på blod til hjernen gjorde at han allerede kjente seg svimmel. Han ristet energisk på hodet.

«Jo,» sa hun, og det kjentes som han skulle få hodet kuttet av da hun rykket til. «Du ble akkurat utnevnt.»

Mørket kom fort. Han løftet foten og slapp den igjen, slo hælen kraftløst i badekaret. Et hult drønn steg opp.

«Kjenner du den brusende følelsen, Støp? Det er hjernen som ikke får nok oksygen.

Nokså deilig, ikke sant? Eksmannen min pleide å runke mens jeg holdt kvelertak på ham.»

Han prøvde å skrike, prøvde å få det lille som var igjen av luft i kroppen til å sprengte seg forbi løkkas jerngrep, men det var umulig. Herregud, ville hun ikke ha en tilståelse engang? Så kjente han det. Et lett sus i hjernen, som fresende champagnebobler. Var det sånn det skulle skje, så lett? Han ville ikke at det skulle være lett.

«Jeg kommer til å henge deg i stua,» sa stemmen ved øret mens en hånd klappet ham kjærlig på hodet. «Med ansiktet mot fjorden. Gi deg utsikt.»

Så kom en tynn pipelyd, som alarmen på en sånn hjertemaskin på film, tenkte han. Når kurven har flatet helt ut og hjertet ikke lenger slår.

Kapittel 26

Dag 19. Tausheten

Harry trykket på ringeklokka til Arve Støp igjen.

En nattejeger uten bytte gikk over kanalbrua og kikket på den svarte Amazonen som sto midt inne på det bilfrie torget på Aker Brygge.

«Åpner vel ikke hvis han har damebesøk,» sa Bjørn Holm og så opp på den tre meter høye porten.

Harry trykket på de andre ringeklokkene.

«Det der er bare kontorer,» sa Bjørn Holm. «Støp bor aleine på toppen, je har lesi det.»

Harry så seg rundt.

«Nei,» sa Holm, som skjønnte hva han tenkte på. «Det går ikke med brekkjern. Og stålglasset er uknuselig. Vi får vente til vaktmest...»

Harry var på vei tilbake mot bilen. Og denne gangen greide ikke Holm å følge

førstebetjentens tanker. Ikke før Harry steg inn på førersiden og Bjørn samtidig kom på at nøklene fremdeles sto i tenningen.

«Nei, Harry! Nei! Itte ...»

Resten ble overdøvet av brølet fra motoren. Hjulene spant på de regnglatte hellene før de fikk tak. Bjørn Holm stilte seg veivende i veien, men fikk et glimt av førstebetjentens blikk bak rattet og hev seg unna. Amazonens støtfanger traff døra med et dumpt smell. Glasset i døra ble til hvite krystaller som et lydløst øyeblikk hang i lufta før det singlet i bakken. Og før Bjørn fikk oversikt over skadeomfanget, var Harry ute av bilen og skrittet inn gjennom den nå glassløse inngangsdøra.

Bjørn løp fortvilet bannende etter. Harry hadde tatt tak i en av de to store krukkene med mannshøye palmer, slept bort til heisen og trykket. Da de aluminiumsblanke heisdørene gled fra hverandre, plasserte han krukkene mellom dem og pekte på en hvit dør med grønt exitskilt:

«Hvis du tar det trappeløpet og jeg hovedtrappa, har vi dekket alle retrettmulighetene. Vi møtes i sjuende, Holm.»

Bjørn Holm var gjennomvåt av svette før han var kommet til tredje etasje i den smale jerntrappa. Verken kroppen eller hodet var innstilt på dette. Han var krimtekniker, for satan! Han likte å rekonstruere dramatikken, ikke konstruere.

Han stoppet et øyeblikk. Men alt han hørte var det døende ekkoet av sine egne skritt og sin egen pesing. Hva gjorde han hvis han traff noen? Harry hadde bedt ham ta med tjenesterevolveren til Seilduksgata, men skulle han bruke den, hadde Harry ment det? Bjørn tok tak i rekkverket og begynte å løpe igjen. Hva ville Hank Williams gjort? Begravd hodet i en drink. Sid Vicious? Vist fingeren og stukket av. Og Elvis? Elvis. Elvis Presley. Nemlig. Bjørn Holm grep etter revolveren.

Trappa sluttet. Han åpnet døra og der, i enden av korridoren, sto Harry lent med ryggen

mot veggen ved siden av en brun dør. Han hadde tjenesterevolveren i den ene hånden og den andre holdt han opp. Pekefingeren lå over leppene mens han så på Bjørn og pekte mot døra. Den sto på gløtt.

«Vi tar det rom for rom,» hvisket Harry da Bjørn var kommet bort til ham. «Du dem til venstre, jeg dem til høyre. I samme tempo, rygg mot rygg. Og husk å puste.»

«Vent!» hvisket Bjørn. «Hvis a Katrine er der da?»

Harry så på ham og ventet.

«Je mener ...,» fortsatte Bjørn og prøvde å finne ut hva han mente. «I verste fall skøt je altså ... en kollega?»

«I *verste* fall ...,» sa Harry, «... blir *du* skutt av en kollega. Klar?»

Den unge krimteknikeren fra Skreia nikket og lovet seg selv at om dette gikk bra, skulle han faen meg prøve pomade også.

Harry dyttet døra lydløst opp med foten og gikk inn. Han kjente luftdraget med en gang. Gjennomtrekk. Den første døra til høyre var i enden av gangen. Harry grep om håndtaket med venstre hånd mens han pekte med revolveren. Rykket døra opp og gikk inn. Det var et arbeidsrom. Tomt. Over skrivebordet hang et stort kart over Norge med nåler stukket i.

Harry gikk ut i gangen hvor Holm ventet på ham. Harry signaliserte at Holm skulle ha revolveren hevet hele tiden.

De fortsatte innover i leiligheten.

Kjøkken, bibliotek, treningsrom, spisestue, vinterhage, gjesteværelse. Alle tomme.

Harry kjente temperaturen falle. Og da de kom til stua, så han hvorfor. Skyvedøra ut til takterrassen og bassenget sto på vidt gap, hvite gardiner slo nervøst i vinden. På hver side av stua gikk det en liten gang til hver sin dør. Han pekte at Holm skulle ta døra til høyre, mens han selv stilte seg foran den andre.

Harry trakk pusten, krøp sammen for å gjøre blinken minst mulig og åpnet.

I mørket skimtet han en seng, hvitt sengetøy og noe som kunne være en kropp. Venstre hånd famlet etter en lysbryter på veggen innenfor døra.

«Harry!»

Det var Holm.

«Hitover, Harry!»

Holms stemme var opphisset, men Harry skjøv den unna, konsentrerte seg om mørket foran seg. Hånden fant bryteren og i neste øyeblikk var soverommet badet i lys fra downlights. Det var tomt. Harry sjekket skapene før han gikk ut. Holm sto utenfor døra med revolveren rettet inn i rommet. Harry kom opp på siden av ham.

«Han rører seg ikke,» hvisket Holm. «Han er død. Han ...»

«Da behøvde du ikke rope,» sa Harry, gikk bort til badekaret, bøyde seg over den nakne mannen og dro av ham grisemasken. En tynn,

rød stripe gikk rundt halsen, ansiktet var blekt og opphovnet og han kunne se øynene bule ut under øyelokkene. Arve Støp var ikke til å kjenne igjen.

«Je ringer åstedsgruppa,» sa Holm.

«Vent.» Harry holdt en hånd foran Støps munn. Så tok han tak i redaktørens skulder og ristet ham.

«Hva gjør du?»

Harry ristet hardere.

Bjørn la en hånd på Harrys skulder. «Men, Harry, ser du ikke ...»

Holm skvatt tilbake. Støp hadde åpnet øynene. Og nå trakk han luft – som en fridykker som bryter vannflaten – dypt, smertefullt og rallende.

«Hvor er hun?» sa Harry.

Støp virret på hodet mens han stirret på Harry med pupiller som var store og svarte av sjokk.

«Hvor er hun?» gjentok Harry.

Støp greide ikke å feste blikket, og bare korte hikst kom ut av den åpne munnen.

«Vent her, Holm.»

Holm nikket mens han så kollegaen forsvinne ut av baderommet.

Harry sto på kanten av terrassen til Arve Støp. Tjuefem meter under ham glitret det svarte vannet i kanalen. I måneskinnet kunne han se skulpturen av damen på stylder i vannet og den tomme brua. Og der ... Noe blankt som duppet i vannflaten, som buken på en død fisk. Ryggen på en sort skinnfrakk. Hun hadde hoppet. Fra sjuende etasje.

Harry steg opp på kanten av terrassen, sto mellom de tomme blomsterkassene. Et minne-bilde fór gjennom hodet hans. Østmarka, og Øystein som stupte fra fjellsiden og ned i Hauktjern. Harry og Tresko som slepte ham på land. Øystein i sykesenga på Rikshospitalet med noe som lignet et byggestillas rundt halsen. Det Harry hadde lært av det var at fra

store høyder skulle man hoppe, ikke stupe. Og huske å klemme armene inntil kroppen så man ikke brakk kravebeina. Men først og fremst måtte man ha bestemt seg før man så ned og hoppe før redselen åpnet for fornuften. Og derfor falt jakka til Harry ned på terrassegulvet med et mykt dunk mens Harry allerede befant seg i lufta og kjente brølet i ørene. Den svarte vannflata akselererte mot ham. Svart som asfalt.

Han satte hælene sammen og i neste øyeblikk var det som om lufta ble slått ut av ham og en stor hånd prøvde å rive av ham klærne, og alle lydene forsvant. Så kom den lammende kulda. Han sparket fra og nådde overflaten. Orienterte seg, peilet seg mot frakkeryggen og begynte å svømme. Han hadde allerede begynt å miste følelsen i føttene og visste at han bare hadde noen få minutter på seg før kroppen ville slutte å fungere i denne temperaturen. Men han visste også at om Katrines strupehoderefleks fungerte og lukket seg når det kom

i kontakt med vann, ville det nettopp være den plutselige nedkjølingen som kunne redde henne, som ville bråstoppe metabolismen, sende kroppens celler og organer inn i dvalemodus, få de vitale funksjonene til å greie seg med et minimum av oksygen.

Harry sparket fra og gled gjennom det tykke, tunge vannet mot det glinsende skinnet.

Så var han der, og han grep rundt henne.

Hans første ubevisste tanke var at hun alt var himmelfaren, spist opp av demoner. For det var bare frakken.

Harry bannet og spant rundt i vannet, stirret opp mot terrassen. Fulgte kanten bort mot takskjegget, metallpipene og skråtakene som førte mot den andre siden av gården, mot andre gårder, andre terrasser og mylderet av brantrapper og rømningsveier langs labyrinten av fasader på Aker Brygge. Han trådte vannet med legger han ikke lenger kunne kjenne mens han slo fast at Katrine ikke engang hadde undervurdert ham; han hadde gått på et av de

billigste triksene i boka. Og et vilt øyeblikk vurderte han drukningsdøden, den skulle visst være behagelig.

Klokka var fire på morgenen og på senga foran Harry, iført morgenkåpe, satt en skjelvende Arve Støp. Brunfargen var som sugd ut av ansiktshuden hans, og han hadde krympet til en gammel mann. Men pupillene hadde fått sin normale størrelse igjen.

Harry hadde tatt en glovarm dusj og satt på en stol iført Holms genser og en treningsbukse han hadde fått låne av Støp. Ute i stua kunne de høre Bjørn Holm prøve å organisere jakten på Katrine Bratt via mobiltelefon. Harry hadde gitt ham beskjed om å kontakte Operasjons-sentralen for den generelle etterlysningen, politiet på Gardermoen lufthavn i tilfelle hun ville prøve å komme seg med et av de tidlige morgenflyene og beredskapstroppen Delta for å ta seg av anslaget mot leiligheten hennes,

selv om Harry var temmelig sikker på at de ikke kom til å finne henne der.

«Så du mener at dette ikke bare var en sexlek, men at Katrine Bratt forsøkte å ta livet av deg?» sa Harry.

«Mener?» sa Støp med klaprende tenner.
«Hun holdt på å kvele meg!»

«Mm. Og hun spurte altså om du hadde alibi for drapstidspunktene?»

«For tredje gang: ja!» stønnet Støp.

«Så hun tror du er Snømannen?»

«Faen vet hva hun tror, dama er åpenbart spennet gær'n.»

«Kanskje,» sa Harry. «Men det forhindrer ikke at hun kan ha et poeng.»

«Og hva slags poeng skulle det være?» Støp så på klokka.

Harry visste at advokat Krohn var på vei, og at advokaten ville nedlegge taleforbud straks han kom. Harry bestemte seg og bøyd seg fram:

«Vi veit at du er far til Jonas Becker og tvillingene til Sylvia Ottersen.»

Støps hode vippet opp. Harry visste han måtte ta en sjanse:

«Idar Vetlesen var den eneste som visste det. Det var du som sendte ham til Sveits og betalte for det kurset han tok om Fahrs sykdom, ikke sant? Sykdommen som du selv arvet.»

Harry skjønte han hadde truffet ganske bra da han så Arve Støps pupiller utvide seg igjen.

«Jeg tipper Vetlesen fortalte deg om presset vi la på ham,» drev Harry på. «Kanskje du var redd han ville sprekke. Eller kanskje han utnyttet situasjonen til å presse deg for gjenytelser. Penger, for eksempel.»

Redaktøren stirret vantro på Harry og ristet på hodet.

«Uansett, Støp, du syntes tydeligvis du hadde mye å tape på at sannheten om disse farskapene kom ut. Nok til å gi deg motiv til å

ta livet av de eneste som kunne avsløre deg; mødrene og Idar Vetlesen. Stemmer ikke det?»

«Jeg ...» Støps blikk flakket.

«Du?»

«Jeg ... har ikke mer å si.» Støp bøyd seg framover, lot hodet synke ned i hendene.

«Snakk med Krohn.»

«Greit,» sa Harry. Han hadde ikke mye tid. Men ett, siste kort. Et godt et: «Jeg skal fortelle dem at du sa det.»

Harry ventet. Støp satt framoverbøyd og urørlig. Så løftet han endelig hodet:

«Hvem *dem*?»

«Pressen naturligvis,» sa Harry lett. «Det er grunn til å tro at de vil spørre oss ut ganske grundig, tror du ikke? Dette er jo det dere kaller en sensasjon?»

Noe syntes å demre i Støps blikk.

«Hvordan da?» spurte han, men med et tonefall som om han alt visste svaret.

«En kjent person tror det er han som lokker med seg en ung kvinne hjem, mens det

egentlig er omvendt,» sa Harry og studerte maleriet på veggen bak Støp. Det så ut til å forestille en naken kvinne som balanserte på en line. «Han blir overtalt til å sette på seg en grisemaske i den tro at det er en sexlek og slik blir han funnet av politiet, naken og gråtende i sitt eget badekar.»

«Du kan ikke fortelle det!» brast det ut av Støp. «Det ... det bryter jo mot taushetsplikten.»

«Vel,» sa Harry. «Det bryter kanskje mot det imaget du har bygget deg opp, Støp. Men ikke mot noen taushetsplikt. Snarere tvert om.»

«Tvert om?» nesten ropte Støp. Klappingen av tenner var borte nå og fargen var på vei tilbake i kinnene.

Harry kremtet: «Min eneste kapital og produksjonsmiddel er min personlige integritet.» Harry ventet til han så at Støp kjente igjen sine egne ord. «Og som politimann betyr det blant annet å holde offentligheten orientert

i den utstrekning det lar seg gjøre uten å skade etterforskningen. I dette tilfellet lar det seg gjøre.»

«Du kan ikke gjøre dette,» sa Støp.

«Jeg kan, og jeg vil.»

«Det ... det vil knuse meg.»

«Omtrent slik Liberal hver uke knuser en person på sin førsteside?»

Støp åpnet og lukket munnen som en akvariefisk.

«Men selvfølgelig,» sa Harry. «Selv for menn med personlig integritet finnes det kompromisser.»

Støp så lenge på Harry.

«Jeg håper at du skjønner,» sa Harry og smattet med leppene som for å memorere den nøyaktige ordlyden: «At jeg som politimann har en plikt til å utnytte situasjonen.»

Støp nikket langsomt.

«Vi begynner med Birte Becker,» sa Harry. «Hvordan traff du henne?»

«Jeg tror vi stopper der,» sa en stemme.

De snudde seg mot døråpningen. Det så ut som Johan Krohn hadde rukket både å dusje, barbere seg og stryke skjorta.

«OK,» sa Harry og trakk på skuldrene.

«Holm!»

Bjørn Holms fregnede ansikt dukket opp i døråpninga bak Krohn.

«Ring Odin Nakken i VG,» sa Harry og henvendte seg til Støp: «Greit om jeg kommer tilbake med disse klærne seinere i dag?»

«Vent,» sa Støp.

Det var stille i rommet mens Arve Støp løftet begge hendene og gned håndbakene hardt mot pannen som for å få i gang blodsirkulasjonen.

«Johan,» sa han til slutt. «Du får gå. Jeg klarer dette alene.»

«Arve,» sa advokaten. «Jeg tror ikke du skal ...»

«Gå hjem og sov, Johan. Jeg ringer deg senere.»

«Som din advokat må jeg ...»

«Som min advokat skal du holde kjeft og stikke, Johan. Forstått?»

Johan Krohn rettet seg opp, mobiliserte restene av sin sårete advokatverdighet, men ombestemte seg da han så Støps ansikt-suttrykk. Nikket kort, snudde og gikk.

«Hvor var vi?» sa Støp.

«Ved begynnelsen,» sa Harry.

Kapittel 27

Dag 20. Begynnelsen

Arve Støp så Birte Becker første gang en kald vinterdag i Oslo, under et foredrag han holdt for et eventbyrå på Sentrum Auditorium. Det var et motivasjonsseminar hvor bedrifter sendte sine slitne ansatte til såkalt «påfyll», det vil si å høre foredrag som skulle motivere dem til å jobbe enda hardere. Arve Støps erfaring var at de fleste foredragsholdere på slike seminarer var forretningsfolk som hadde hatt en viss suksess med en ikke særlig original idé, idrettsutøvere med gull fra et veldig stort mesterskap i en veldig liten idrett eller tindebestigere som hadde gjort det til levevei å gå opp på fjell og komme ned igjen for å fortelle om det. Felles for dem var påstanden om at deres suksess skyldtes at de var i besittelse av en helt spesiell vilje og moral. De var

motiverte. Det var dette som skulle være motiverende.

Arve Støp var sist ut på programmet – det satte han alltid som forutsetning for å ville komme. Slik at han kunne begynne med å slakte de andre foredragsholderne som pengegriske narsissister, dele dem inn i de tre kategoriene og slå fast at han selv tilhørte den første kategorien – suksess med ikke spesielt original forretningsidé. Pengene som var brukt på denne motivasjonsdagen var bortkastet, de fleste i salen kom aldri til å nå særlig langt fordi de var så heldige å ikke ha det abnorme behovet for anerkjennelse som plaget dem som sto her oppe. Ham selv inkludert. En tilstand han sa skyldtes at hans far aldri hadde brydd seg særlig om ham. Så han hadde måttet søke kjærlighet og beundring hos andre og burde derfor vært skuespiller eller musiker om han hadde eid noe talent i den retning.

Publikums måping hadde på dette tidspunktet i foredraget gått over i latter. Og sympati. Og Støp visste det ville ende med beundring. For han sto der og skinte. Skinte, fordi han og alle andre visste at uansett hva han sa, så var han en suksess, og du kan ikke argumentere mot suksess, ikke engang din egen. Han understreket flaks som den viktigste suksessfaktor, bagatelliserte sitt eget talent og understreket at den generelle udugeligheten og latenskapen i det norske næringslivet gjør at selv middelmådigheter kan lykkes.

Til slutt sto de på beina og applauderte ham. Og han smilte mens han satte blikket i den mørke skjønnheten på første rad som altså skulle vise seg å hete Birte. Han hadde lagt merke til henne med en gang han hadde kommet inn. Han var klar over at kombinasjonen slanke legger og store bryster ofte var ensbetydende med silikonimplantasjon, men Støp var ingen motstander av kunstig forskjønnelse av kvinnekroppen. Neglelakk, silikon; hva var den

prinsipielle forskjellen? Da applausen dundret mot ham, steg han ganske enkelt ned fra scenen, gikk langs den første benkeraden og begynte å trykke hendene til tilhørerne. Det var en idiotisk gest, noe en amerikansk president kunne tillatt seg, men han ga faen, fullstendig og deilig faen, det gledet ham om han kunne forarge. Han stoppet foran den mørke kvinnen som så tilbake på ham med røde, opprømte kinn. Da han rakte henne hånden, neiet hun som for en kongelig, og han kjente de skarpe hjørnene på sitt eget visittkort stikke i håndflaten mens han presset det mot hennes. Hun så etter giftering.

Ringen var matt. Og høyrehånden smal og blek, men den holdt hans i et overraskende fast grep.

«Sylvia Ottersen,» sa hun med et fjollete smil. «Jeg er en stor beundrer, så jeg måtte bare få håndhilse.»

Det var slik han hadde møtt Sylvia Ottersen første gang, i butikken Taste of Africa en varm sommerdag i Oslo. Utseendet hennes var ordinært. Men hun var altså gift.

Arve Støp kikket opp på de afrikanske maskene og spurte om noe for ikke å gjøre situasjonen mer pinlig enn den allerede var. Ikke at den var pinlig for ham, men han merket at kvinnen som sto ved siden av ham hadde stivnet til da Sylvia Ottersen hadde rakt ham hånden. Marita het hun. Nei, Marite var det. Det var hun som hadde insistert på å ta ham med hit for å vise ham noen puter med sebraskinn som Marite – eller var det Marita? – mente han bare *måtte* ha til senga de nettopp hadde stått opp fra og som nå hadde lange, blonde hårstrå på sengetøyet som han minnet seg selv på at han måtte huske å fjerne.

«Vi har ikke flere igjen i sebra,» sa Sylvia Ottersen. «Men hva med disse?»

Hun gikk bort til en hylle ved vinduet, dagslyset falt på ryggen og enden som han

tenkte at slett ikke var så verst. Men det kom-munebrune håret var pistrete og dødt.

«Hva er det?» spurte kvinnen på M.

«Etterlignet gnuskin.»

«Etterlignet?» fnøs M og kastet det skinnende blonde håret over skulderen. «Da venter vi heller til dere får inn mer sebra.»

«Sebraskinnet er også etterlignet,» sa Sylvia og smilte slik man smiler til barn når man må forklare dem at månen likevel ikke er laget av ost.

«Da så,» sa M, smilte surt med den rødmalte munnen og grep Arve under armen. «Takk for titten.»

Han hadde ikke likt Ms idé om å gå ut og vise seg i offentligheten sammen, og enda mindre likte han dette taket hun nå hadde om armen hans. Og kanskje merket hun hans motvilje, da de var kommet utenfor, slapp hun ham i alle fall. Han så på klokka.

«Oi,» sa han. «Jeg har et møte å rekke.»

«Ikke lunsj?» Hun så på ham med et lett overrasket ansiktsuttrykk som greide å skjule hvor såret hun var.

«Jeg ringer deg, kanskje,» sa han.

Hun ringte ham. Det var bare gått tretti minutter siden han hadde stått på scenen på Sentrum Scene, og han satt i en drosje bak en brøytebil som veltet skitten snø mot veikanten.

«Jeg satt rett foran deg,» sa hun. «Jeg vil bare takke for foredraget.»

«Håper ikke stirringen min var for opplagt,» ropte han triumferende over skrapingen av jern mot asfalt.

Hun lo lavt.

«Planer for kvelden?» spurte han.

«Tja,» sa hun. «Ikke noen som ikke kan endres ...» Deilig stemme. Deilige ord.

Resten av ettermiddagen gikk han rundt og tenkte på henne, fantaserte om å knulle henne på kommoden i entreen, at hun dunket bakhodet mot Gerhard Richter-maleriet han hadde

kjøpt i Berlin. Og tenkte at dette var alltid det beste; ventingen.

Hun ringte på porttelefonen klokka åtte. Han ventet ved døra. Hørte ekkoene av heisens mekaniske klikking, som et våpen som lades. En summende tone som steg. Blodet banket i pikken hans.

Og så sto hun der. Det kjentes som noen hadde gitt ham en ørefik.

«Hvem er du?» sa han.

«Stine,» sa hun og lett forvirring spredte seg i det smilende, fleskete ansiktet. «Jeg ringte ...»

Han målte henne fra topp til tå og vurderte likevel et øyeblikk muligheten, for av og til gjorde det ordinære og lite attraktive ham kåt. Men han kjente den dalende ereksjonen og slo det fra seg.

«Jeg beklager at jeg ikke rakk å gi beskjed,» sa han. «Jeg ble akkurat innkalt til et møte.»

«Et møte?» sa hun uten å greie å skjule hvor såret hun var.

«Et krisemøte. Jeg ringer deg kanskje.»

Han ble stående innenfor døra og hørte heisdørene utenfor lukke og åpne seg. Så begynte han å le. Han lo til han kom på at han kanskje aldri kom til å se den mørke skjønnheten på første rad igjen.

Han så henne igjen en time senere. Da hadde han spist lunsj alene på Bar og Restaurant, kjøpt en dress på Kamikaze som han like gjerne tok på med én gang, og to ganger gått forbi Taste of Africa som lå i skygge for den steikende sola. Den tredje gangen gikk han inn.

«Alt tilbake?» smilte Sylvia Ottersen.

Akkurat som for en time siden var hun alene i det svale, mørke butikklokalet.

«Jeg likte putene,» sa han.

«Ja, de er fine,» sa hun og strøk hånden over imitert gnuskin.

«Har du mer å vise meg?» spurte han.

Hun la en hånd på hoften. Hodet litt på skakke. Hun vet, tenkte han. Hun kan lukte.

«Det spørers hva du vil se,» sa hun.

Han hørte skjelvingen i sin egen stemme da han svarte: «Jeg vil gjerne se fitta di.»

Hun lot ham knulle seg på bakrommet og brød seg ikke engang om å låse butikkdøra.

Arve Støp kom nesten med en gang. Av og til gjorde det ordinære og lite attraktive ham så fordømt kåt.

«Min mann står i butikken på tirsdager og onsdager,» sa hun da han skulle gå.

«Torsdag?»

«Kanskje,» sa han og så at dressen fra Kami-kaze hadde fått en flekk.

Snøen virvlet panisk mellom kontorbygningene på Aker Brygge da Birte ringte.

Hun sa at hun gikk ut fra at han hadde gitt henne visittkortet sitt for at hun skulle kontakte ham.

Det hendte at Arve Støp spurte seg selv hvorfor han måtte ha disse kvinnene, disse kickene, disse samleiene som egentlig ikke var annet enn seremonielle overgivelsesritualer. Hadde han ikke erobret nok i sitt liv? Var det frykten for å bli gammel, trodde han at han ved å dyppe seg i disse pikekvinnene kunne stjele noe av deres ungdom? Og hvorfor dette hastverket, det frenetiske tempoet? Kanskje kom det av vissheten om sykdommen han bar på, at om ikke lenge ville han ikke være den mannen han fortsatt var. Han hadde ikke svarene, og hva skulle han egentlig med dem? Samme kveld lyttet han til Birtes stønn, dype som en manns, mens hun slo bakhodet mot Gerhard Richter-maleriet han hadde kjøpt i Berlin.

Arve Støp ejakulerte sin infiserte sæd idet bjella over inngangsdøra iltert advarte om at noen var på vei inn i Taste of Africa. Han prøvde å komme løs, men Sylvia Ottersen gliste og

fastnet grepet om skinkene hans. Han rev seg løs og dro opp buksene. Sylvia skled ned fra disken, rettet på sommerskjørtet og gikk rundt hjørnet for å ekspedere kunden. Arve Støp skyndte seg bort til hyllene med nips hvor han med ryggen mot lokalet kneppet buksene. Bak seg hørte han en mannsstemme beklage at han kom litt sent, at det hadde vært vanskelig å finne parkering. Og Sylvia hadde med spiss stemme sagt at det burde han ha skjønt, sommerferien var tross alt over nå. At hun allerede var sent ute til avtalen med søsteren og at han fikk overta kunden.

Arve Støp hørte mannsstemmen bak seg: «Kan jeg hjelpe deg?»

Han snudde seg og så et beinrangel av en mann med unaturlig store øyne bak et par runde briller, flanellsskjorte og en hals som fikk ham til å tenke på en stork.

Han så over skulderen på mannen, rakk å se Sylvia gå ut døra, skjørtkantene som gled opp,

den våte stripen som rant over den nakne knehasen. Og det gikk opp for ham at hun hadde visst at dette fugleskremset som han gikk ut fra var mannen hennes, skulle komme nå. At hun hadde *villet* at han skulle oppdage dem.

«Takk, jeg har fått med meg det jeg ville,» sa han og satte kurs mot døra.

Arve Støp hadde av og til prøvd å forestille seg hvordan han ville reagere om han hadde fått vite at han hadde gjort noen gravid. Om han ville insistert på abort eller at barnet ble båret fram. Det eneste han var ganske sikker på var at han ville insistere på det ene eller det andre, å overlate avgjørelser til andre lå ikke i hans natur.

Birte Becker hadde fortalt at de ikke behøvde å bruke prevensjon ettersom hun ikke kunne få barn. Da hun tre måneder og seks samleier senere gledestrålende meddelte ham at det kunne hun visst likevel, skjønte han med en gang at hun ville bære det fram. Og han

reagerte med panikk og insisterte på det motsatte.

«Jeg har de beste kontakter,» sa han. «I Sveits. Ingen får vite noe.»

«Dette er min sjanse til å bli mor, Arve. Legen sier det er et under som kanskje aldri vil skje igjen.»

«Da vil jeg verken se deg eller noe eventuelt barn igjen. Hører du?»

«Barnet trenger en far, Arve. Og et trygt hjem.»

«Og du finner ingen av delene her. Jeg er bærer av en arvelig og grusom sykdom, forstår du?»

Birte Becker forsto. Og siden hun var en enkel, men oppvakt jente som med en drukkenbolt til far og nervevrak til mor tidlig var blitt vant til å greie seg selv, gjorde hun det hun måtte. Hun skaffet barnet en far og et trygt hjem.

Filip Becker kunne ikke tro det da denne vakre kvinnen han hadde kurtisert så desperat

og forgjeves, plutselig ga etter og ville bli hans. Og ettersom han altså ikke kunne tro det, var mistankens frø allerede sådd. Men på det tidspunktet hun kunngjorde at han hadde gjort henne gravid – bare en uke etter at hun hadde sluppet ham til – lå frøet fortsatt dypt begravd.

Da Birte ringte Arve Støp og fortalte at Jonas var kommet til verden og at han lignet ham på en prikk, ble Arve stående med røret mot øret og bare se ut i lufta. Så ba han om et bilde. Han fikk det i posten og to uker senere satt hun som avtalt på en kaffebar med Jonas på fanget og giftering på fingeren, mens Arve satt ved et annet bord og lot som han leste i en avis.

Den natten kastet han seg søvnløs fram og tilbake mellom lakenene og tenkte på sykdommen.

Det måtte sjekkes diskré, med en lege han stolte på at holdt kjeft. Kort sagt; det måtte bli den veike, smiskete dusten av en kirurg i curlingklubben; Idar Vetlesen.

Han fikk tak i Vetlesen, som jobbet på Mari-enlystklinikken. Dusten sa ja til oppdraget, ja til pengene og dro på Støps regning til Genève hvor Europas fremste eksperter på Fahrs sykdom hvert år ble samlet for å kurses og å legge fram de siste nedslående forskningsresultater.

Den første analysen av Jonas viste ingenting galt, men selv om Vetlesen gjentok at symptomene som regel først vistes i godt voksen alder – Arve Støp selv hadde jo vært helt symptomfri til han var førti – insisterte Støp på at gutten måtte undersøkes én gang i året.

Det hadde gått to år siden han hadde sett sin sæd renne nedover Sylvia Ottersens knehase der hun hadde spasert ut av butikken og livet til Arve Støp. Han hadde ganske enkelt ikke kontaktet henne igjen, og ikke hun ham. Før nå. Da hun ringte, svarte han straks at han var på vei inn i et krisemøte, men hun fattet seg i korthet. På fire setninger fikk hun fortalt at all sæden tydeligvis ikke hadde rent ut, at det var

blitt tvillinger, at hennes mann trodde de var hans og at de trengte en velvillig investor for å holde Taste of Africa gående.

«Jeg tror jeg har skutt inn nok i den butikken,» sa Arve Støp som ofte reagerte på dårlige nyheter med morsomheter.

«Pengene kan jeg alternativt skaffe med å gå til Se og Hør. De elsker jo sånne far-til-mine-barn-er-kjendis-sånn-og-sånn.»

«Dårlig bløff,» sa han. «Du har for mye å tape på det.»

«Ting har forandret seg,» sa hun. «Jeg kommer til å gå fra Rolf hvis jeg får skaffet nok penger til å kjøpe ham ut av butikken. Problemet til butikken er beliggenheten, så jeg vil sette som betingelse at Se og Hør gjør saken med bilder fra sjappa så den får ordentlig publisitet. Vet du hvor mange som leser det bladet, eller?»

Arve Støp visste. Hver sjette voksne nordmann. Han hadde aldri hatt noe imot en passe

glamorøs skandale i ny og ne, men å fremstilles som en sleiping som hadde utnyttet kjendisstatusen overfor en enfoldig, gift kvinne og så feiget ut? Offentlighetens bilde av Arve Støp som rakrygget og uredd kom til å knuses, og Liberals moralsk indignerte meningsytringer til å fremstå i et hyklersk lys. Og hun var ikke engang pen. Dette var ikke bra. Overhodet ikke bra.

«Hva slags beløp snakker vi om?» spurte han.

Etter at de var blitt enige, ringte han Idar Vetlesen på Marienlystklinikken og forklarte at han hadde to nye pasienter. De ble enige om å gjøre som med Jonas, først ta prøver av tvillingene, sende til Rettsmedisinsk for å bekrefte farskapet og så begynne å lete etter symptomer på den unevnelige sykdommen.

Da Arve Støp la på og lente seg tilbake i den høye skinnstolen og så sola skinne på tre-toppene på Bygdøy og Snarøya, visste han at han burde føle seg dypt deprimert. Men slik

var det ikke. Han følte seg oppstemt. Ja, nesten lykkelig.

Det fjerne minnet om denne lykkefølelsen var det første Arve Støp tenkte på da Idar Vetlesen ringte ham og fortalte at avisene skrev at den halshugde kvinnen på Sollihøgda var Sylvia Ottersen.

«Først forsvinner moren til Jonas Becker,» sa Vetlesen. «Og så finner de moren til tvillingene drept. Jeg er ingen racer i sannsynlighetsregning, men vi må gå til politiet, Arve. De leter etter sammenhenger.»

Vetlesen hadde de siste årene slått seg opp på å fikse på kjendisers utseende, men var i Arve Støps øyne likevel – eller kanskje nettopp derfor – en dust.

«Nei, vi går ikke til politiet,» sa Arve.

«Å? Da må du nesten gi meg en god grunn.»

«Greit. Hva slags beløp snakker vi om?»

«Herregud, jeg ringer ikke for å presse deg, Arve. Jeg kan bare ikke ...»

«Hvor mye?»

«Hold opp. Har du alibi eller har du ikke?»

«Jeg har ikke alibi, men jævlig mye penger.

Det holder at du sier antall nuller, så skal jeg tenke på det.»

«Arve, hvis du ikke har noe å skjule ...»

«Det er klart jeg har noe å skjule, din idiot!

Tror du jeg er interessert i å bli hengt ut som konepuler og mordmistenkt? Vi må treffes og snakke.»

«Og dere møttes?» spurte Harry Hole.

Arve Støp ristet på hodet. Utenfor soveroms-vinduet kunne han se antydning til morgengry, men fjorden var fortsatt svart.

«Vi rakk det ikke før han døde.»

«Hvorfor fortalte du ikke noe av dette da jeg var her første gangen?»

«Er ikke det åpenbart? Jeg vet ikke noe som kan ha verdi for dere, så hvorfor skulle jeg la meg blande inn? Husk at jeg har en merkevare

å ta vare på, og det er mitt eget navn. Den merkevaren er faktisk Liberals eneste kapital.»

«Jeg mener å huske du sa at den eneste kapitalen var din personlige integritet?»

Støp trakk misfornøyd på skuldrene. «Integritet. Merke vare. Det er samme sak.»

«Så hvis noe ser ut som integritet, så er det integritet?»

Støp stirret fjernt på Harry. «Det er det Liberal selger. Hvis folk føler de har fått sannheten, er de fornøyde.»

«Mm.» Harry så på klokka. «Og tror du jeg er fornøyd nå?»

Arve Støp svarte ikke.

Kapittel 28

Dag 20. Sykdom

Bjørn Holm kjørte Harry fra Aker Brygge til Politihuset. Førstebetjenten hadde dratt på seg sine egne våte klær, og det surklet i skaitrekket når han flyttet seg i setet.

«Delta storma leiligheta hennes for tjue minutter sida,» sa Bjørn. «Den var tom. Dom har satt ut tre vakter.»

«Hun kommer ikke til å dukke opp,» sa Harry.

På sitt kontor i sjette etasje skiftet Harry til politiuniformen som hang på stumtjeneren og ikke hadde vært brukt siden Jack Halvorsens begravelse. Han så seg i speilbildet i vinduet. Jakka var blitt romslig.

Gunnar Hagen var blitt vekket og hadde kommet til kontoret på kort varsel. Han satt bak pulten sin og lyttet til Harrys briefing. Den

var såpass oppsiktsvekkende at han glemte å irritere seg over førstebetjentens krøllete uniform.

«Snømannen er Katrine Bratt,» gjentok Hagen langsomt, som å si det høyt kunne gjøre det mer begripelig.

Harry nikket.

«Og du tror på Støp?»

«Ja,» sa Harry.

«Noen som kan bekrefte historien hans?»

«De er alle døde. Birte, Sylvia, Idar Vetlesen. Han kunne altså vært Snømannen. Det var det Katrine Bratt ville finne ut.»

«Katrine? Men du sier jo at det er hun som er Snømannen? Hvorfor skulle hun ...»

«Jeg sier at hun ville finne ut om han *kunne* vært Snømannen. Hun ville skaffe seg en syndebukk. Støp sier at da han sa at han ikke hadde noe alibi for mordtidspunktene, sa hun 'godt' og fortalte at han akkurat var utnevnt til Snømannen. Så begynte hun å kvele ham. Til hun hørte smellet av bilen mot porten, skjønnte

at vi var i anmarsj og stakk av. Planen var vel at vi skulle finne Støp død i leiligheten og at det skulle se ut som han hadde hengt seg. Og at vi skulle slå oss til ro med at vi hadde funnet den skyldige. Akkurat som da hun tok livet av Idar Vetlesen. Og da hun forsøkte å skyte Filip Becker under arrestasjonen.»

«Hva? Prøvde hun å ...»

«Hun hadde revolveren rettet mot ham og hanen var alt spent. Jeg hørte lyden av at den la seg igjen da jeg stilte meg i skuddlinjen.»

Gunnar Hagen lukket øynene og gned tinningene med fingertuppene. «Jeg hører. Men alt dette er foreløpig bare spekulasjoner, Harry.»

«Og så er det brevet,» sa Harry.

«Brevet?»

«Fra Snømannen. Jeg fant teksten på PC-en hjemme hos henne, datert før noen av oss kjente teksten. Og papirtypen ved siden av.»

«Herregud!» Hagen satte albueene tungt i bordplaten og la ansiktet i hendene. «Vi

ansatte den dama her! Vet du hva dette betyr, Harry?»

«Vel. Tidenes skandale. Mistillit til hele politietaten. Slaktetid på sjefsnivå.»

Hagen åpnet en glipe mellom fingrene hvor han kikket ut på Harry. «Takk for den presise oppsummeringen.»

«For all del.»

«Jeg kommer til å innkalle Kriminalsjefen og Politimesteren. Imens vil jeg at du og Bjørn Holm holder pottetett. Hva med Arve Støp, vil han gå ut med dette?»

«Neppe, sjef.» Harry smilte skjevt. «Han er gått tom.»

«Tom for hva?»

«For integritet.»

Klokka var blitt ti og fra sitt kontorvindu så Harry det bleke, nesten nølende dagslyset legge seg på hustakene og et søndagsstille Grønland. Det hadde gått over seks timer siden Katrine Bratt var forsvunnet fra Støps leilighet,

og letingen var foreløpig resultatløs. Hun kunne selvfølgelig fortsatt være i Oslo, men hvis hun hadde vært forberedt på en retrett, kunne hun ha kommet langt. Og Harry tvilte ikke på at hun hadde vært forberedt.

Like lite som han nå tvilte på at Katrine var Snømannen.

For det første var det selvfølgelig bevisene; brevet og drapsforsøkene. Men like mye at med Katrine Bratt ble det hele bekreftet: Følelsen av å bli observert på kloss hold, at noen hadde kommet seg på innsiden av livet hans. Avisutklippene på veggen, rapportene. Hun hadde lært ham å kjenne så godt at hun kunne forutsi hans neste trekk, kunne bruke ham i spillet sitt. Og nå var hun et virus i blodstrømmen hans, en spion på innsiden av hodet.

Han hørte noen komme inn døra, men snudde seg ikke.

«Vi har sporet mobiltelefonen hennes,» lød Skarres stemme. «Hun har kommet seg til Sverige.»

«Ja vel?»

«Driftssentralen til Telenor sier at signalene flytter seg sørover. Lokalisering og fart stemmer med toget til København som gikk fra Oslo S fem over sju. Jeg har snakket med politiet i Helsingborg, de trenger en formell henstilling om pågripelse. Det er en halv time til toget er der. Hva gjør vi?»

Harry nikket langsomt som til seg selv. En måke seilte forbi på stive vinger før den plutselig endret retning og skar nedover mot trærne i parken. Den hadde kanskje fått øye på noe. Eller bare ombestemt seg. Slik mennesker gjør. Oslo S klokka sju om morgenen.

«Harry? Hun kan greie å komme seg til Danmark om vi ikke snart ...»

«Be Hagen snakke med Helsingborg,» sa Harry, snudde seg brått og grep jakka på stumtjeneren.

Skarre ble stående og se forbauset etter førstebetjenten som strenet nedover korridoren med lange, seige skritt.

Betjent Orø på Våpendepotet på Politihuset så oppriktig forbauset på den snauklipte førstebetjenten og gjentok:

«CS? Gass, altså?»

«To bokser,» sa Harry. «Og en eske ammo til revolveren.»

Betjenten haltet bannende mot lageret. Hole-fyren var klin gær'n, det var noe alle visste, men tåregass? Hadde det vært noen andre på Politihuset, hadde han tippet på at det skulle være til et utdrikningslag med kompiser. Men så vidt han hadde hørt, hadde ikke Hole kompiser, i hvert fall ikke blant kolleger i korpset.

Førstebetjenten kremtet da Orø kom tilbake: «Har Katrine Bratt på Voldsavsnittet fått noe våpen her?»

«Dama fra Bergen politikammer? Bare det hun skal ha i henhold til instruksen.»

«Og hva sier instruksen?»

«At du leverer inn alle våpen og ubrukt ammo på politikammeret du forlater og får ny revolver og to esker med patroner på kammeret du kommer til.»

«Så hun har altså ikke noe tyngre våpen enn en revolver?»

Orø ristet forbauset på hodet.

«Takk,» sa Hole og la patroneskene ned i den svarte bagen ved siden av de grønne, sylindrerformede boksene med den pepperstinkende tåregassen som Corso og Stoughton kokte sammen i 1928.

Betjenten svarte ikke, først da han hadde fått Holes signatur på utleveringen, mumlet han et «ha en fredelig søndag».

Harry satt på venterommet på Ullevål sykehus med den svarte bagen ved siden av seg. Det luktet søtt av sprit, gamle mennesker og

langsom død. En kvinnelig pasient hadde satt seg i stolen overfor ham og stirret på ham som om hun prøvde å finne noe som ikke var der; en person hun hadde kjent, en kjær som aldri kom, en sønn hun mente å dra kjensel på.

Harry sukket, kikket på klokka og så for seg stormingen av toget i Helsingborg. Togføreren som fikk beskjed fra stasjonsmesteren om å stoppe en kilometer før stasjonen. De væpnede politimennene som sto klare med hunder, spredt langs skinnegangen på begge sider. Det effektive søket gjennom vognene, kupeene, toalettene. De forskrekkede passasjerene som fór sammen ved synet av politi med våpen som fortsatt var så uvanlig her i de skandinaviske lykkeland. De skjelvende, letende hendene til kvinnene som ble bedt om å fremvise legitimasjon. Politiets høye skuldre, nervøsitet, men også forventning. Deres utålmodighet, tvil, irritasjon og til slutt resignerte skuffelse da de ikke fant det de lette etter. Og til slutt, om de

var heldige og dyktige, de bannende ropene da de fant kilden til signalene som basestasjonene hadde fanget opp; Katrine Bratts mobiltelefon i en søppelbøtte på toalettet.

Et smilende ansikt dukket opp foran ham: «Du kan treffe ham nå.»

Harry fulgte etter klaprende tresko og brede, energiske hofter i hvite bukser. Hun skjøv opp døra for ham: «Men ikke bli for lenge, han trenger hvile.»

Ståle Aune lå på enerom. Hans runde, rød-mussede ansikt var innsunket og så blekt at det nesten gikk i ett med putetrekket. Tynne hårstrå, som et barns, lå på den trinne sekstiåringens panne. Om det ikke hadde vært for at blikket var det samme skarpe, dansende, ville Harry trodd at han så på liket av Voldsavsnittets faste psykolog og Harrys personlige sjelesørger.

«Gud bedre, Harry,» sa Ståle Aune. «Du ser jo ut som et skjelett. Er du ikke frisk?»

Harry måtte smile. Aune satte seg opp med en grimase.

«Beklager at jeg ikke har besøkt deg før,» sa Harry og trakk en stol skrapende inntil senga. «Det er bare det at sykehus ... det ... jeg veit ikke.»

«Sykehus minner deg om moren din da du var liten. Det er greit.»

Harry nikket og så ned på hendene sine. «Behandler de deg bra?»

«Det spør man om når man besøker folk i fengsel, Harry, ikke på sykehus.»

Harry nikket igjen.

Ståle Aune sukket. «Jeg kjenner deg for godt, Harry, så jeg vet at dette ikke er en høflighetsvisitt. Og jeg vet at du bryr deg likevel. Så bare kom med det, du.»

«Det kan vente. De sa at du ikke var i form.»

«Form er relativt. Og relativt er jeg i kjempeform. Du skulle sett meg i går. Det vil si, du skulle *ikke* sett meg i går.»

Harry smilte til hendene sine.

«Er det Snømannen?» spurte Aune.

Harry nikket.

«Endelig,» sa Aune. «Jeg holder på å kjede meg i hjel her. Få høre.»

Harry trakk pusten. Så ga han et resymé av det som hadde skjedd i saken. Prøvde å kutte ut unødvendig, trettende informasjon uten å miste de vesentlige detaljene. Aune avbrøt ham bare et par ganger med korte spørsmål, ellers lyttet han i taushet med en konsentrert, nesten henført mine. Og da Harry var ferdig, så det nesten ut som den syke mannen hadde kviknet til; han hadde fått farge i kinnene og hadde satt seg høyere opp i senga.

«Interessant,» sa han. «Men du vet jo alt hvem den skyldige er, så hvorfor komme til meg?»

«Denne kvinnen er gal, ikke sant?»

«Personer som begår slike forbrytelser er uten unntak gale. Men ikke nødvendigvis i strafferettslig forstand.»

«Likevel er det et par ting jeg ikke forstår ved henne,» sa Harry.

«Jøss. Selv er det bare et par ting jeg faktisk *forstår* ved folk, så da er du en bedre psykolog enn meg.»

«Hun var bare nitten år da hun drepte de to kvinnene i Bergen og Gert Rafto. Hvordan kan en person som er så gal komme seg igjennom de psykologiske testene til Politihøyskolen og fungere i en jobb i alle disse årene uten at noen oppdager noe?»

«Godt spørsmål. Kanskje er hun et cocktailtilfelle.»

«Cocktail?»

«En person med litt av alt. Schizofren nok til at hun hører stemmer, men klarer å skjule sykdommen for omgivelsene. Tvangspreget personlighetsforstyrrelse paret med en dæsj paranoia som skaper vrangforestillinger om hvilken situasjon hun er i og hva hun må gjøre for å slippe unna, men som for omverdenen bare oppleves som en viss innesluttethet. Det

bestialske og raseriet som kommer fram ved drapene du beskriver, stemmer med en borderline-personlighet, men altså en som kan kontrollere raseriet sitt.»

«Mm. Du aner ikke, altså?»

Aune lo. Latteren gikk over i hoste.

«Jeg beklager, Harry,» rallet han. «De fleste tilfeller er sånn. Vi har laget oss et sett med båser i psykologien som kyrne våre ikke vil stå i. De er rett og slett noen uforskammede, utakknemlige vriompeiser. Tenk all den forskningen vi har gjort på dem!»

«Det er noe annet også. Da vi fant liket av Gert Rafto, var hun oppriktig forskrekket. Jeg mener, hun spilte ikke. Jeg kunne se sjokket, pupillene hennes fortsatte å være store og svarte selv om jeg satte lommelykta rett i ansiktet hennes.»

«Hei sann! Det er interessant.» Aune satte seg høyere opp i senga. «Hvorfor satte du lommelykta i ansiktet hennes? Mistenkte du henne allerede da?»

Harry svarte ikke.

«Du kan ha rett,» sa Aune. «Hun kan ha fortrenget drapene, det er slett ikke uvanlig. Du forteller jo også at hun faktisk har vært til stor hjelp i etterforskningen, og ikke sabotert den. Det kan tyde på at hun har hatt mistanke til seg selv og et oppriktig ønske om å finne ut av det. Hva vet du om noktambulisme, altså søvngjengeri?»

«Jeg veit at folk kan gå i søvne. Snakke i søvne. Spise, kle på seg og til og med gå ut og kjøre bil i søvne.»

«Korrekt. Dirigenten Harry Rosenthal dirigerte og sang instrumentene til hele symfonier i søvne. Og det har vært minst fem drapssaker hvor drapsmannen er blitt frikjent fordi retten mener han eller hun er en *parasomniac*, altså en som lider av søvnforstyrrelser. Det var en mann i Canada som for noen år siden sto opp, kjørte over to mil, parkerte, drepte svigermoren sin som han ellers hadde et utmerket forhold til, holdt på å kvele svigerfaren sin,

kjørte tilbake og la seg til å sove igjen. Han ble frikjent.»

«Du mener at hun kan ha drept i søvne? At hun er en slik *parasomniac*?»

«Det er en kontroversiell diagnose. Men forestill deg en person som med jevne mellomrom går inn i en slags dvaletilstand og etterpå ikke kan huske klart hva de har gjort. En som har et uklart, fragmentarisk bilde av det som har hendt, som en drøm.»

«Mm.»

«Og anta at denne kvinnen i løpet av etterforskningen har begynt å skjønne hva hun har gjort.»

Harry nikket langsomt: «Og skjønner at for å slippe unna må hun skaffe en syndebukk.»

«Det kan tenkes.» Ståle Aune skar en grimase. «Men nå er det slik at det meste kan tenkes når det gjelder den menneskelige psyke. Problemet er at vi kan ikke se de sykdommene vi snakker om, vi må bare anta at de er der ut fra symptomene.»

«Som muggsopp.»

«Hva?»

«Hva er det som gjør et menneske så psykisk syk som denne kvinnen?»

Aune stønnet. «Alt mulig! Ingenting! Gener og oppvekst.»

«En alkoholisert, voldelig far?»

«Ja, ja! Nitti poeng for det. Legg til en mor med en psykiatrisk historie, en traumatisk opplevelse eller to i oppveksten og du har full score.»

«Høres det sannsynlig ut at hun når hun er blitt sterkere enn sin alkoholiserte, voldelige far, vil hun prøve å skade ham? Drepe ham?»

«Absolutt ikke umulig. Jeg husker ett tilfel...» Ståle Aune holdt brått inne. Stirret på Harry. Så bøyde han seg fram og hvisket med et lys vilt dansende i øynene: «Sier du det jeg tror du sier, Harry?»

Harry Hole studerte neglene sine. «Jeg fikk se et bilde av en mann på politikammeret i Bergen. Jeg syntes det var noe merkelig kjent

ved ham, som om jeg hadde møtt ham. Først nå skjønner jeg hvorfor. Det var familielikheten. Før Katrine Bratt giftet seg, het hun Rafto. Gert Rafto var hennes far.»

Harry fikk telefonen fra Skarre på vei til flytoget. Han hadde tatt feil, de hadde ikke funnet mobiltelefonen hennes på toalettet. Den lå på bagasjehylla i en av kupeene.

Åtti minutter senere var han innhyllt i grått. Kapteinen meldte om lavt skydekke og regn i Bergen. Null sikt, tenkte Harry. De fløy kun på instrumenter nå.

Døra til villaen ble revet opp bare sekunder etter at Thomas Helle, betjent i Savnetgruppa, hadde trykket på ringeapparatet over dørskiltet hvor det sto Andreas, Eli og Trygve Kvale.

«Takk Herren for at dere kom så fort.» Mannen som sto foran Helle så over skulderen hans. «Hvor er de andre?»

«Det er bare meg. Du har fremdeles ikke hørt noe fra din kone?»

Mannen, som Helle antok måtte være den Andreas Kvale som hadde ringt til Krimvakta, stirret vantro på ham: «Hun er borte, sa jeg jo.»

«Vi vet det, men de pleier å komme tilbake.»
«Hvem 'de'?»

Thomas Helle sukket: «Kan jeg komme inn, Kvale? Dette regnet ...»

«Å, unnskyld! Vær så god.» Mannen i femtiårene steg til side og i halvmørket bak ham fikk betjent Helle øye på en mørkhåret gutt i tjueårene.

Thomas Helle bestemte seg for å ta det slik, stående i gangen. De hadde knapt folk til å betjanne telefonen i dag, det var søndag og de som var på vakt lette etter Katrine Bratt. En fra deres egne rekker. Alt var hemmelig, men ryktene gikk om at hun kunne være innblandet i Snømannen-saken.

«Hvordan oppdaget dere at hun var borte?» spurte Helle og gjorde seg klar til å notere.

«Trygve og jeg kom tilbake fra telttur i Nordmarka i dag. Vi har vært borte i to dager. Uten mobiltelefon, bare fiskestang. Hun var ikke her, ingen beskjed, og som jeg sa på telefonen var døra ulåst. Den er alltid låst, selv når hun er hjemme. Min kone er en svært engstelig kvinne. Og ingen av ytterklærne hennes er borte. Ingen sko heller. Bare tøflene. I dette været ...»

«Har dere ringt alle hun kjenner? Inklusive naboene?»

«Selvfølgelig. Ingen har hørt noe fra henne.» Thomas Helle noterte. En følelse hadde allerede kommet krypende; en følelse av gjenkjennelse. Forsvunnet hustru og mor.

«Du sa din kone var en fryktsom kvinne,» sa han lett. «Så hvem ville hun eventuelt åpnet for? Og eventuelt sluppet inn?»

Han så far og sønn veksle blikk.

«Ikke mange,» sa faren bestemt. «Det måtte være noen hun kjente.»

«Eller noen hun ikke har følt seg truet av, kanskje,» sa Helle. «Som et barn eller en kvinne?»

Andreas Kvale nikket.

«Eller noen som har hatt en plausibel forklaring for å komme inn. En fra strømleverandøren som skal lese av strømmåleren, for eksempel.»

Ektemannen trakk på det. «Kanskje.»

«Har dere sett noe uvanlig rundt huset i det siste?»

«Uvanlig? Hva mener du?»

Helle bet seg i underleppen. Tok sats. «Noe som kan ligne en ... snømann?»

Andreas Kvale så på sønnen som ristet energisk, nesten vettskremt på hodet.

«Bare så vi fikk utelukket det,» sa Helle lett.

Sønnen sa noe. Lavt og mumlende.

«Hva?» sa Helle.

«Han sier at det ikke er noe snø lenger,» sa faren.

«Nei visst.» Helle stakk notisblokk i jakkelomma. «Vi sender ut en etterlysning til patruljebilene. Hvis hun ikke har dukket opp til i kveld, vil vi trappe opp letingen. I nittini prosent av tilfellene vil hun da allerede ha kommet til rette. Så her er mitt visittkort med ...»

Helle kjente Andreas Kvales hånd legge seg på overarmen hans.

«Det er noe jeg må vise deg, betjent.»

Thomas Helle fulgte etter Kvale gjennom en dør innerst i gangen, ned en kjellertrapp. Han åpnet en dør til et rom hvor det luktet av såpe og klær som hang til tork. I hjørnet sto en gammeldags klesrulle ved siden av en Electrolux vaskemaskin av eldre årgang. Murgulvet skrånet ned mot en kum i midten. Gulvet var vått og det var vann borte ved veggen som om gulvet nylig var blitt spytt med den grønne vannslangen som lå der. Men det var ikke først

og fremst det som fanget Thomas Helles oppmerksomhet. Det var kjolen som hang på tørkesnoren, festet med hver sin klesklype i skulderen. Eller rettere sagt; det som var igjen av kjolen. Den var kuttet av rett under brystet. Kuttkanten var skjev og svart på grunn av de krøllete, brente bomullstrådene.

Kapittel 29

Dag 20. Tåregass

Regnet lekket gjennom himmelen og ned på Bergen som lå i blå ettermiddagsskumring. Båten som Harry hadde bestilt lå klar ved kaia ved foten av Puddefjordsbroen da Harrys drosje stoppet utenfor båtutleiefirmaet.

Båten var en velbrukt, tjuesju fots, finsk cabincruiser.

«Jeg skal fiske,» svarte Harry og pekte på det nautiske kartet. «Noen skjær eller noe jeg burde vite hvis jeg skal hit?»

«Finnøy?» sa utleiekaren. «Du skal få med en stang med søkke og sluk, men det er dårlig med fisk der ute.»

«Vi får se. Hvordan starter man denne greia?»

Da Harry tøffet forbi Nordneset, kunne han skimte totempælen i skumringen inne blant de

nakne trærne i parken. Sjøen hadde lagt seg flat under regnet som pisket overflaten så den skummet. Harry skjøv spaken ved siden av ratet framover, baugen løftet seg så han måtte ta et støtteskritt, og båten skjøt fart.

Et kvarter senere dro Harry spaken tilbake og svingte inn mot en brygge på utsiden av Finnøy, hvor han var ute av syne fra Raftos hytte. Han fortøyde, dro fram fiskestanga og lyttet til regnet. Fiske var ikke hans greie. Sluken var tung, kroken satte seg fast i bånn og Harry dro opp tang som snurret seg rundt stanga da han vippet den opp. Han løsnet kroken og rensset den. Så prøvde han å slippe sluken ned i vannet igjen, men noe i snella hadde låst seg og sluken ble hengende tjue centimeter under tuppen av stanga og ville verken opp eller ned. Harry kikket på klokka. Hvis noen var blitt skremt opp av motorduren, burde de ha falt til ro igjen nå og han måtte få gjort dette før det ble for mørkt. Han la fra seg stanga i setet, åpnet bagen, dro opp

revolveren, åpnet esken med patroner og trådde dem inn i revolvertønna. Stakk de termoslignende CS-boksene i hver sin lomme og gikk i land.

Det tok ham fem minutter å gå opp til toppen av den mennesketomme øya og ned til de vinterstengte hyttene på den andre siden. Hytta til Rafto lå mørk og utilnærmelig foran ham. Han fant et sted på et svaberg tjue meter fra hytta hvor han hadde full oversikt over alle dører og vinduer. Regnet hadde for lengst trengt gjennom skuldrene på den grønne militærjakka. Så dro han opp en av CS-boksene og dro ut splinten. Om fem sekunder ville det fjærbelastede håndtaket sprette opp og gassen begynne å frese ut. Han løp mot hytta med boksen på strak arm og kylte den mot vinduet. Glasset knuste med en tynn, spinkel lyd. Harry trakk seg tilbake til svaberget og løftet revolveren. Over regnet kunne han høre hissing fra tåregassboksen der inne, og han kunne se innsiden av vinduene farges grå.

Hvis hun var der inne, ville hun ikke holde ut mer enn noen sekunder.

Han siktet. Ventet og siktet.

Etter to minutter hadde fremdeles ingenting skjedd.

Harry ventet i to til.

Så gjorde han klar den andre boksen, gikk mot døra med revolveren hevet og kjente på døra. Låst. Men spinkel. Han tok fire skritts fart.

Døra revnet langs hengslene, og han falt inn i det røykfylte rommet med høyre skulder først. Gassen angrep straks øyene. Harry holdt pusten mens han famlet seg fram til kjellerlemmen, vippet den til side, dro ut splinten på den andre boksen og slapp den innenfor. Så løp han ut igjen. Fant en vannpytt og sank på kne med rennende nese og øyne, stakk hodet under med øynene åpne, så dypt han kom, til nesa skuret mot grus. To ganger gjentok han det grunne dykket. Det svidde fortsatt som helvete i nese og gane, men synet hadde klarnet.

Han pekte revolveren mot huset igjen. Ventet. Og ventet.

«Kom igjen! Kom igjen, jævla fitte!»

Men ingen kom.

Etter et kvarter hadde det sluttet å ryke fra hullet i glassruta.

Harry gikk bort til huset og sparket opp døra. Hostet og kastet et siste blikk innenfor. Tåkelt ødeland. Instrumentflyging. Faen, faen!

Da han gikk tilbake til båten, var det blitt så mørkt at han visste at han ville få problemer med sikten. Han løsnet fortøyningen, gikk om bord og grep rundt starteren. En tanke fór gjennom hodet hans; han hadde ikke sovet på halvannet døgn, hadde ikke spist siden i morges, var våt til skinnet og hadde reist bomtur til føkking Bergen. Om ikke denne motoren startet på første forsøk, kom han til å pepre skroget med seks 38 millimeters blybiter og svømme til land. Motoren startet med et brøl. Harry syntes nesten det var synd. Han

skulle til å skyve spaken framover da han fikk øye på henne.

Hun sto rett foran ham, i trappa som ledet ned under dekk. Nonchalant lent mot karmen, iført en grå genser over en svart kjole.

«Hendene i været,» sa hun.

Det hørtes så barnslig ut at det nesten virket som en spøk. Det gjorde ikke den svarte revolveren som pekte opp på ham. Eller løftet som fulgte: «Hvis du ikke gjør som jeg sier, skyter jeg deg i magen, Harry. Som tar seg av nervene i ryggen og paralyserer deg. Så ett i hodet. Men vi begynner altså med magen ...»

Revolverløpet pekte lavere.

Harry slapp rattet og spaken og rakte armene over hodet.

«Rygg, er du snill,» sa hun.

Hun kom opp fra trappa og først nå så Harry skinnet i øynene hennes, det samme han hadde sett da de arresterte Becker, det samme han hadde sett i baren på Fenris. Men det føk gnister over linsen som rykket og skalv. Harry

rygget til han kjente setet bakerst i båten mot knehasene.

«Sett deg,» sa Katrine og slo av motoren.

Harry dumpet ned, satte seg på fiskestanga og kjente vannet på plastsetet trekke gjennom buksene.

«Hvordan fant du meg?» spurte hun.

Harry trakk på skuldrene.

«Få høre,» sa hun og løftet pistolen. «Still nysgjerrigheten min, Harry.»

«Vel,» sa Harry og prøvde å lese hennes bleke, dratte ansikt. Men dette var ukjent terreng, ansiktet til denne kvinnen tilhørte ikke den Katrine Bratt han kjente. Trodde han kjente.

«Alle har et mønster,» hørte Harry seg selv si. «En måte å spille på.»

«Ja vel. Og hva er min måte?»

«Å peke en vei og løpe den motsatte.»

«Å?»

Harry kjente tyngden av revolveren i høyre jakkelomme. Han reiste seg litt opp, flyttet

bort fiskestanga og lot høyrehånden bli liggende på setet:

«Du skriver et brev som du undertegner med Snømannen, sender til meg, og rusler noen uker seinere inn på Politihuset. Det første du gjør er å fortelle meg at Hagen har sagt at jeg skal ta meg av deg. Hagen sa aldri det.»

«Alt korrekt så langt. Annet?»

«Du hev frakken i vannet foran Støps leilighet og flyktet motsatt vei, over taket. Mønsteret er derfor at når du planter mobiltelefonen din på et tog mot øst, flykter du selv mot vest.»

«Bravo. Og hvordan flyktet jeg?»

«Ikke med fly, selvfølgelig, du visste at Gardermoen ville være under overvåkning. Jeg tipper at du plantet telefonen på Oslo S i god tid før toget skulle gå, gikk over til bussterminalen og tok en tidlig buss vestover. Jeg tipper du delte opp reisen i etapper. Skiftet busser.»

«Timeekspresen til Notodden,» sa Katrine. «Bergensbussen derfra. Gikk av på Voss og kjøpte klær. Buss til Ytre Arna. Lokalbuss derfra til Bergen. Betalte en fisker på Zachari-asbryggen for å svinge meg ut hit. Ikke dårlig tippet, Harry.»

«Det var ikke så vanskelig. Vi er ganske like, du og jeg.»

Katrine la hodet på skakke: «Hvis du var så sikker, hvorfor kom du alene?»

«Jeg er ikke aleine. Müller-Nilsen og folka hans er på vei hit med båt nå.»

Katrine lo. Harry flyttet hånden nærmere jakkelomma.

«Jeg er enig i at vi er like, Harry. Men når det gjelder å jule, er jeg bedre enn deg.»

Harry svelget. Hånden var kald. Fingrene måtte lystre. «Ja, det faller visst lettere for deg,» sa Harry. «Akkurat som å drepe.»

«Å? Du ser ut som du har lyst til å drepe meg nå. Den hånden din nærmer seg

jakkelomma faretruende. Reis deg opp og ta av jakka. Langsomt. Og hiv den hit.»

Harry bannet innvendig, men gjorde som hun sa. Jakka landet på dekket foran Katrine med et dunk. Uten å ta blikket fra Harry grep hun den og slengte den over bord.

«Det var på tide du skaffet deg en ny uansett,» sa hun.

«Mm, « sa Harry. «Du mener en som vil matche gulroten midt i trynet mitt?»

Katrine blunket to ganger og Harry så noe som lignet forvirring i blikket hennes.

«Hør, Katrine. Jeg har kommet for å hjelpe deg. Du trenger hjelp. Du er syk, Katrine. Det var sykdommen som fikk deg til å drepe dem.»

Katrine hadde begynt å riste langsomt på hodet. Hun pekte mot land.

«Jeg har sittet i det naustet der i to timer og ventet på deg, Harry. For jeg visste du ville komme. Jeg har studert deg, Harry. Du finner alltid det du leter etter. Det var jo derfor jeg valgte deg.»

«Valgte meg?»

«Valgte deg til å finne Snømannen for meg. Det var derfor du fikk det brevet.»

«Hvorfor kunne du ikke finne Snømannen selv? Du hadde jo ikke akkurat behøvd å lete langt unna.»

Hun ristet på hodet. «Jeg har prøvd, Harry. Jeg har prøvd i mange år. Jeg visste at jeg ikke ville klare det alene. Det måtte bli deg, du er den eneste som har greid å fange en seriemorder. Jeg trengte Harry Hole.» Hun smilte trist. «Et siste spørsmål, Harry. Hvordan kom du på tanken at jeg hadde lurt deg?»

Harry lurte på hvordan det ville skje. En kule i pannen? Glødetråden? En tur ut på sjøen og så drukning? Han svelget. Han burde være redd. Så redd at han ikke greide å tenke, så redd at han falt klynkende om på dekk og tryglet henne om å få leve. Hvorfor gjorde han ikke det? Det kunne ikke være stoltheten, den hadde han svelget med whisky og spydd ut igjen for mange ganger. Det kunne selvfølgelig

være at det var hans rasjonelle hjerne, at han visste at det ikke ville hjelpe, men tvert om forkorte livet hans ytterligere. Men han kom fram til at det var trettheten. En altomfattende, dyp tretthet som gjorde at han bare ønsket å få det overstått.

«Jeg har hele tiden visst inni meg at alt dette startet for lenge siden,» sa Harry og noterte at han ikke lenger kjente kulda. «At alt var planlagt og at den som sto bak hadde greid å komme seg på innsiden av mitt liv. Det er ikke så mange å velge mellom der, Katrine. Og da jeg så avisutklippene i leiligheten din, visste jeg at det var deg.»

Harry så at hun blunket, desorientert. Og han kjente en kile av tvil drive inn i tankerekken, inn i logikken han hadde sett så klart. Eller hadde han det? Hadde ikke tvilen vært der hele tiden? En regnbyge avløste den jevne siltringen, vannet hamret mot dekket. Han så munnen hennes åpne seg og fingeren som krøket seg rundt avtrekkeren. Han grep

rundt fiskestanga ved siden av seg og stirret inn i revolvermunningen. Så det var slik det skulle slutte, i en båt på Vestlandet, uten vitner, uten spor. Et bilde dukket opp. Av Oleg. Alene.

Han svingte fiskestanga fram foran seg, mot Katrine. Det var et siste desperat utfall, et patetisk forsøk på å vippe spillet, på å avlede skjebnen. Den myke tuppen traff Katrine bløtt på kinnet, hun kunne knapt ha kjent det og slaget verken skadet eller fikk henne ut av balanse. I ettertid kunne ikke Harry huske om det som skjedde var planlagt, bare halvt tenkt eller ren, skjær flaks: Farten på sluken fikk den tjue centimeter lange slakken av snøret til å legge seg rundt bakhodet hennes slik at sluken svingte rundt hodet og traff fortennene i den åpne munnen hennes. Og da Harry rykket stangen hardt til seg, gjorde spissen på kroken jobben den var konstruert for; den fant kjøtt. Den bet seg fast i Katrine Bratts høyre munnvik. Og Harrys desperate rykk var så

voldsomt at Katrine Bratts hode følgelig ble vridd bakover og rundt mot høyre med en slik kraft at han et øyeblikk hadde følelsen av å skru hodet rett av kroppen hennes. Med en forsinkelse fulgte kroppen hodets rotasjon, først rundt mot høyre og så rett mot Harry. Kroppen hennes var fortsatt i spinn da hun stupte i dørken foran ham.

Harry reiste seg og slapp seg ned på henne med knærne først. De traff henne på hver side av halsen i høyde med kravebeinet, og han visste at det paralyserte armene hennes.

Han vred revolveren ut av den kraftløse hånden hennes og presset munningen mot et av de vidåpne øynene. Våpenet kjentes lett og han kunne se jernet presse mot det myke øyeeplet hennes, men hun blunket ikke. Tvert om. Hun gliste. Bredt. Med en munnvik som var revnet og tenner som regnet prøvde å vaske rene for blod.

Kapittel 30

Dag 20. Syndebukk

Knut Müller-Nilsen hadde personlig møtt fram på kaia under Puddefjordsbroen da Harry ankom med cabincruiseren. Han, to politikonstabler og psykiateren som var tilkalt, ble med under dekk hvor Katrine Bratt lå lenket til sen- ga med håndjern. Hun fikk en sprøyte med et antipsykotisk, beroligende stoff og ble fraktet opp i den ventende bilen.

Müller-Nilsen takket Harry for at han hadde gått med på å gjøre det så diskré.

«La oss prøve å fortsette å holde tett,» sa Harry og så opp på den lekke himmelen. «Oslo vil gjerne ha regien når dette skal offentliggjøres.»

«Klart,» nikket Müller-Nilsen.

«Kjersti Rødsmoen,» sa en stemme som fikk dem til å snu seg. «Psykiateren.»

Kvinnen som så opp på Harry var i førtiårene med lyst, bustete hår og en stor, knallrød boblejakke. Hun holdt en sigarett i hånden og så ikke ut til å bry seg om at regnet fuktet både henne og sigaretten.

«Var det dramatisk?» spurte hun.

«Nei,» sa Harry og kjente Katrines revolver presse mot huden under bukselinningen.

«Hun overga seg uten motstand.»

«Hva sa hun?»

«Ingenting.»

«Ingenting?»

«Ikke ett ord. Hva er din diagnose?»

«Åpenbart en psykose,» sa Rødsmoen uten å nøle. «Hvilket overhodet ikke betyr at hun er sinnssyk. Det er bare sinnets måte å håndtere en uhåndterlig situasjon på. Omtrent som når hjernen velger å besvime når smertene blir for store. Jeg tipper hun har vært i en ekstrem stressituasjon over lengre tid, kan det stemme?»

Harry nikket. «Kommer hun til å snakke igjen?»

«Ja,» sa Kjersti Rødsmoen og så misbilligende på den våte, sluknede sigaretten. «Men jeg vet ikke når. Akkurat nå trenger hun hvile.»

«Hvile?» snøftet Müller-Nilsen. «Hun er en seriemorder.»

«Og jeg er psykiater,» sa Rødsmoen, lot sigaretten falle og forlot dem med retning for en liten, rød Honda som selv i det silende regnet så støvete ut.

«Hva gjør du?» spurte Müller-Nilsen.

«Hjem med siste flyet,» sa Harry.

«Ikke tull, du ser ut som et lik. Kammeret har en avtale med Rica Travel. Vi kjører deg dit og sender noen tørre klær. De har en restaurant der også.»

Da Harry hadde sjekket inn og sto foran speilet på badet på det trange enkeltrommet, tenkte han på det Müller-Nilsen hadde sagt. At han så ut som et lik. Og hvor nær det hadde

vært at han var blitt et. Eller hadde det det? Etter å ha dusjet og spist i den tomme restauranten gikk han tilbake til rommet og forsøkte å sove. Han greide det ikke og slo på TV. Dritt på alle kanaler bortsett fra NRK 2 som viste *Memento*. Han hadde sett filmen før. Historien ble fortalt fra synsvinkelen til en mann med en hjerneskada og et korttidsminne som en gullfisk. En kvinne var drept. Hovedpersonen hadde skrevet på et bilde hvem som var den skyldige, siden han visste at han kom til å glemme det. Spørsmålet var om han kunne stole på det han selv hadde skrevet. Harry sparket av seg dyna. Minibaren under TV-en hadde brun dør og ingen lås.

Han burde tatt det flyet hjem.

Han var på vei ut av senga da mobiltelefonen ringte et sted i rommet. Han stakk hånden ned i lomma på de våte buksene som hang over en stol ved ovnen. Det var Rakel. Hun spurte hvor han var. Og sa at de måtte snakke

sammen. Og ikke i leiligheten hans, et offentlig sted.

Harry lot seg falle baklengs ned på senga med lukkede øyne.

«For å fortelle meg at vi ikke kan treffes mer?» spurte han.

«For å fortelle deg at vi ikke kan treffes mer,» sa hun. «Jeg klarer det ikke.»

«Det holder at du sier det på telefonen, Rakel.»

«Nei, det gjør ikke det. Da vil det ikke gjøre vondt nok.»

Harry stønnet. Hun hadde rett.

De ble enige om klokka elleve neste formiddagen ved Frammuseet på Bygdøy, en turistattraksjon hvor man kunne forsvinne blant tyskere og japanere. Hun spurte hva han gjorde i Bergen. Han fortalte og ba henne holde tett til hun leste om det i avisene om et par dager.

De la på, og Harry ble liggende og stirre på minibaren mens *Memento* fortsatte

baklengsleken. Han hadde akkurat holdt på å bli drept, hans livs kjærlighet ville ikke se ham mer og han hadde avsluttet den verste saken i sitt liv. Eller hadde han det? Han hadde ikke svart Müller-Nilsen på hvorfor han hadde valgt å lete etter Bratt alene, men han visste det nå. Det var tvilen. Eller håpet. Dette desperate håpet at det ikke skulle være slik det hang sammen likevel. Og som fortsatt var der. Men nå måtte håpet slukkes, druknes. Kom igjen, han hadde tre gode grunner og et kobbelt med bikkjer der nede i magen som gjødde som besatt i enighet. Så hvorfor ikke bare få opp det barskapet først som sist?

Harry reiste seg, gikk ut på badet, skrudde på kranen og drakk mens strålen sprutet over ansiktet hans. Han rettet seg opp og så i speilet. Som et lik. Hvorfor vil ikke liket drikke? Han spyttet svaret høyt mot sitt eget ansikt: «Da vil det ikke gjøre vondt nok.»

Gunnar Hagen var trøtt. Inn til sjelen trøtt. Han så seg rundt. Det var nesten midnatt og han befant seg i et lokale på toppen av et av Oslos sentrumsbygg. Alt i rommet var skinnende brunt; skipsgulvet, taket med downlights, veggene med malte portretter av tidligere formenn i klubben som eide lokalet, det ti kvadratmeter store mahognibordet og skriveunderlagene i skinn som lå foran hver av de tolv mennene i rommet. Hagen hadde fått en telefon fra Kriminalsjefen en time tidligere og blitt innkalt til denne adressen. Noen av personene i rommet – som Politimesteren – kjente han, andre hadde han sett bilde av i avisen, men de fleste ante han ikke hvem var. Det var Kriminalsjefen som satte dem inn i saken. At Snømannen var en politikvinne fra Bergen som delvis hadde operert fra sin stilling ved Voldsavsnittet på Grønland. At Oslopolitiet var blitt rundlurt og at nå som hun var tatt, måtte de snart offentliggjøre skandalen.

Da han var ferdig, lå stillheten like tett som sigarrøyken.

Røyken sivet opp fra enden av bordet hvor en hvithåret mann satt bakoverlent i den høye stolen slik at ansiktet lå i skygge. For første gang laget han en lyd. Bare et lett sukk. Og det gikk opp for Gunnar Hagen at alle som hadde sagt noe til nå, hadde gjort det henvendt til denne mannen.

«Fordømt kjedelig, Torleif,» sa den hvithårede med en overraskende lys, nesten feminin stemme. «Ekstremt skadelig. Tilliten til systemet. Vi er på det nivået. Og det betyr ...» Det var som hele rommet holdt pusten mens den hvithårede pattet på sigaren, «... at hoder må rulle. Spørsmålet er bare hvilke.»

Politimesteren kremtet. «Har du noen forslag?»

«Ikke ennå,» sa den hvithårede. «Men det tror jeg du og Torleif har. Få høre.»

Politimesteren så på Kriminalsjefen. Kriminalsjefen tok ordet.

«Slik vi ser det er det konkrete tjenestefeil som er gjort ved ansettelsen og oppfølgingen. Menneskelige tabber og ikke systemfeil. Og derfor ikke et direkte ledelsesproblem. Vi foreslår derfor at vi skiller mellom ansvar og skyld. Ledelsen tar ansvar, er ydmyk og ...»

«Hopp over det elementære,» sa den hvithårede. «Hvem er syndebukken din?»

Kriminalsjefen rettet på snippen. Gunnar Hagen så at han likte seg svært dårlig.

«Førstebetjent Harry Hole,» sa Kriminalsjefen.

Igjen ble det stille mens den hvithårede fyrte opp sigaren på nytt. Det klikket og klikket i lighteren. Så kom smattelyder fra skyggen og røyken steg opp igjen.

«Ikke dårlig tenkt,» sa den lyse stemmen. «Hadde det vært en annen enn Hole, ville jeg sagt at du måtte finne syndebukken din lenger opp i systemet, at en førstebetjent ikke er fet nok som offerlam. Ja, jeg ville kanskje bedt deg vurdere deg selv, Torleif. Men Hole er jo

en profilert politimann, han har vært med i dette snakkeprogrammet på TV. En populær skikkelse med et visst renommé som etterforsker. Jo, det vil kunne oppfattes som godt nok. Men vil han være samarbeidsvillig?»

«Overlat det til oss,» sa Kriminalsjefen.

«Eller hva, Gunnar?»

Gunnar Hagen svelget. Han tenkte – av alle ting – på sin kone. På alt hun hadde ofret for at han skulle gjøre karriere. Da de giftet seg, hadde hun avsluttet sine egne studier og flyttet med ham dit tjenesten i Forsvaret og senere i politiet hadde brakt ham. Hun var en intelligent og klok kvinne og var ham likeverdig, ja, overlegen på mange områder. Det var til henne han gikk med både karrieremessige og moralske spørsmål. Og hun ga alltid gode råd. Likevel hadde han kanskje ikke greid å gjøre den lysende karrieren de begge hadde håpet på. Men nå så ting endelig bedre ut. Det lå i kortene at stillingen som sjef for Voldsavsnittet kunne og ville lede videre, høyere. Det var bare

et spørsmål om å ikke trå feil. Det behøvde ikke være så vanskelig.

«Eller hva, Gunnar?» gjentok Kriminalsjefen.

Det var bare det at han var så trøtt. Så inn i sjelen trøtt. Dette er for deg, tenkte han. Dette er det du ville gjort, kjære.

Kapittel 31

Dag 21. Sydpolen

Harry og Rakel sto i baugen av treskuta Fram inne på museet og betraktet en gruppe japanere som tok bilder av tauverk og master samtidig som de smilende og nikkende overhørte guiden som forklarte at dette enkle fartøyet både hadde fraktet Fridtjof Nansen under hans mislykkede forsøk på å bli førstemann til Nordpolen i 1893 og Roald Amundsen da han i 1911 slo Scott i racet om å bli førstemann til Sydpolen.

«Jeg glemte igjen klokka på nattbordet ditt,» sa Rakel.

«Det er et gammelt triks,» sa Harry. «Det betyr at du må komme tilbake.»

Hun la en hånd oppå hans på relingen og ristet på hodet. «Jeg fikk den av Mathias på bursdagen min.»

Som jeg glemte, tenkte Harry.

«Vi skal ut i morgen og han kommer til å spørre hvis jeg ikke har den på. Og du vet hvordan det er med meg og lyving. Kunne du ...»

«Jeg skal kjøre oppom med den før klokka fire,» sa han.

«Takk. Jeg er på jobb, men bare legg den i fuglekassa på veggen ved døra. Der ...»

Hun behøvde ikke si mer. Det var der hun hadde pleid å legge husnøkkelen når han kom til henne etter at hun hadde lagt seg. Harry slo hånden mot relingen: «Ifølge Arve Støp er feilen med Roald Amundsen at han vant. Han mener at alle de beste historiene handler om folk som taper.»

Rakel svarte ikke.

«Det er vel en slags trøst,» sa Harry. «Skal vi gå?»

Utenfor lavet snøen ned.

«Så det er over nå?» sa hun. «Inntil neste gang?»

Han kikket fort bort på henne for å forsikre seg om at det var Snømannen og ikke dem hun snakket om.

«Vi veit ikke hvor likene er,» sa han. «Jeg var i cella hos henne i dag morges før jeg dro til flyplassen, men hun sier ingenting. Stirrer bare ut i lufta som om det ikke er noen der.»

«Sa du fra til noen at du dro til Bergen alene?» spurte hun plutselig.

Harry ristet på hodet.

«Hvorfor ikke?»

«Vel,» sa Harry. «Jeg kunne jo tatt feil. I så tilfelle kunne jeg returnert i all stillhet uten å ha mistet ansikt.»

«Det var ikke derfor,» sa hun.

Harry kikket bort på henne. Hun så mer lei seg ut enn han.

«Ærlig talt så veit jeg ikke,» sa han. «Jeg håpet vel at det på en eller annen måte ikke skulle være henne likevel.»

«Fordi hun er som deg? Fordi du kunne vært henne?»

Harry kunne ikke engang huske at han hadde fortalt henne at de var like.

«Hun så så aleine og redd ut,» sa Harry og kjente snøfnuggene svi i øynene. «Som en som har gått seg vill i skumringa.»

Faen, faen! Han blunket og kjente gråten som en knyttneve som prøvde å trenge opp gjennom luftrøret. Holdt han på å få sammenbrudd selv? Han frøs da han kjente Rakels varme hånd mot nakken.

«Du er ikke henne, Harry. Du er annerledes.»

«Er jeg?» smilte han tynt og fjernet hånden hennes.

«Du tar ikke livet av uskyldige mennesker, Harry.»

Harry takket nei til å sitte på med Rakel og tok bussen. Han stirret mot snøfillene og fjorden utenfor bussvinduet og tenkte på hvordan Rakel bare i siste liten hadde fått hevet inn ordet «uskyldige».

Harry skulle til å låse opp porten i Sofies gate da han kom på at han manglet pulverkaffe, og gikk de femti meterne bort til Niazi.

«Uvanlig å se deg på denne tiden av dagen,» sa Ali og tok imot pengene.

«Avspasering,» sa Harry.

«Litt av et vær, hva? De sier det skal snø en halvmeter neste døgn.»

Harry fingret med kaffeglasset. «Jeg kom til å skremme Salma og Muhammed i bakgården her om dagen.»

«Jeg hørte det.»

«Jeg beklager det. Jeg var litt overspent, det er alt.»

«Det er i orden. Jeg var bare redd du hadde begynt å drikke igjen.»

Harry ristet på hodet og smilte svakt. Han likte pakistanerens direkte væremåte.

«Godt,» sa Ali og tellet opp vekslepengene. «Hvordan går oppussingen, da?»

«Oppussingen?» Harry tok imot vekslepengene. «Mener du soppmannen?»

«Soppmann?»

«Ja, han fyren som sjekket kjelleren for sopp. Stormann eller noe sånn.»

«Sopp i *kjelleren*?» Ali så forferdet på Harry.

«Visste ikke *du* det?» sa Harry. «Du er jo formann i sameiet, jeg regnet med at han hadde snakket med deg.»

Ali ristet langsomt på hodet. «Kanskje han har snakket med Bjørn.»

«Hvem er Bjørn?»

«Bjørn Asbjørnsen som har bodd i første i tretten år,» sa Ali og ga Harry et irettesettende blikk. «Og har vært nestformann like lenge.»

«Bjørn, altså,» sa Harry med en mine som om han merket seg navnet.

«Jeg får sjekke det opp,» sa Ali.

Oppe i leiligheten dro Harry av seg støvlene, gikk rett inn på soverommet og la seg. Han hadde knapt sovet på hotellrommet i Bergen. Da han våknet igjen, var munnen tørr og han

hadde magesmerter. Han sto opp og gikk for å drikke vann, og stivnet til da han kom ut i gangen.

Han hadde ikke sett det da han kom, men veggene var på plass igjen.

Han gikk fra rom til rom. Trolldom. Det var så perfekt utført at han kunne banne på at de ikke hadde vært rørt. Ikke et eneste gammelt spikerhull syntes, ikke en list var skjev. Han rørte ved stueveggen som for å forsikre seg om at det ikke var en hallusinasjon.

På stuebordet foran ørelappstolen lå et gult ark. Det var en håndskrevet beskjed. Bokstavene var sirlige og merkelig vakre.

De er utryddet. Du kommer ikke til å se mer til meg. Stormann.

PS. Måtte snu et av bordene på veggen siden jeg skar meg og blødde på det. Blod som trekker inn i ubehandlet treverk er

umulig å vaske bort. Alternativet var å male veggen rød.

Harry dumpet ned i ørelappstolen og studerte de glatte veggene.

Det var først da han gikk ut på kjøkkenet at han oppdaget at mirakelet ikke var fullkomment. Kalenderen med Rakel og Oleg var borte. Den himmelblå kjolen. Han bannet høyt og lette febrilsk gjennom søppelbøttene og til og med plastcontaineren nede i bakgården før han innså at hans tolv lykkeligste måneder var blitt utryddet sammen med soppen.

Det var definitivt en annerledes arbeidsdag for psykiater Kjersti Rødsmoen. Og ikke bare fordi sola hadde gjort en sjelden entré på Bergens himmel og i dette øyeblikk skinte inn gjennom vinduene hvor Kjersti Rødsmoen hastet gjennom en korridor på Haukeland Sykehus' psykiatriske avdeling i Sandviken. Avdelingen

hadde endret navn så mange ganger at de færreste bergensere visste at det offisielle navnet for tiden var Sandviken sykehus. Men Lukket avdeling het inntil videre Lukket avdeling mens man ventet på at noen skulle hevde at det var misvisende eller i alle fall stigmatiserende.

Hun både gruet og gledet seg til det forestående møtet med pasienten som satt innesperret under de strengeste sikkerhetstiltak hun kunne huske at de hadde hatt på avdelingen. Sammen med Espen Lepsvik fra KRIPOS og Knut Müller-Nilsen ved Bergen politikammer var de blitt enige om de etiske grensene og fremgangsmåten. Pasienten var psykotisk og kunne derfor ikke fremstilles for politiavhør. Hun selv var psykiater og kunne samtale med pasienten, men da til pasientens beste og ikke på en måte som hadde samme hensikt som et politiavhør. Og til slutt var det taushetsplikten. Kjersti Rødsmoen måtte selv vurdere om

opplysninger som kom fram i samtalen kunne tenkes å være av så stor betydning for politiets etterforskning at hun måtte gå videre med det. Og disse opplysningene ville uansett ikke kunne brukes i en rettssak ettersom det dreide seg om en psykotisk person. De beveget seg kort sagt i et juridisk og etisk minefelt hvor selv det minste feilsteg ville kunne få katastrofale følger ettersom alt hun gjorde kom til å bli etterprøvet av rettsvesenet og media.

En pleier og en uniformert politimann sto utenfor den hvite døra til samtalerommet. Kjersti pekte på ID-kortet som var stiftet til den hvite legefrakken, og politimannen låste opp døra.

Avtalen var at pleieren skulle holde øye med det som foregikk i rommet og slå alarm hvis noe skjedde.

Kjersti Rødsmoen satte seg i stolen og så på pasienten. Det var vanskelig å forestille seg at hun kunne utgjøre noen fare, den spede kvinnen med håret hengende fram i ansiktet,

svarte sting der den revnede munnviken var sydd og vidt oppsperrede øyne som syntes å stirre i bunnløs skrekk på noe Kjersti Rødsmoen ikke kunne se. Tvert om, kvinnen virket så handlingslammet at man fikk følelsen av at hun ville bli blåst over ende bare man pustet på henne. Det faktum at denne kvinnen hadde drept mennesker i kaldt blod, var rett og slett ubegripelig. Men det var det jo alltid.

«God dag,» sa psykiateren. «Jeg er Kjersti.»
Ikke noe svar.

«Hva tror du det er som er problemet ditt?» spurte hun.

Spørsmålet var hentet rett ut av manualen for samtaler med psykotiske personer. Alternativet var: *Hva tror du jeg kan hjelpe deg med?*

Fremdeles ikke noe svar.

«I dette rommet er du helt trygg. Det er ingen her som vil deg noe vondt. Jeg vil ikke skade deg. Du er helt trygg her inne.»

Det faste budskapet skulle ifølge manualen roe ned den psykotiske personen. Fordi en psykose først og fremst handler om en bunnløs redsel. Kjersti Rødsmoen følte seg som en flyvertinne som går igjennom sikkerhetsrutinene før take off. Mekanisk og rutinemessig. Selv på flyruter som går over den tørreste ørken demonstrerer man bruk av redningsvest. Fordi budskapet sier det man vil høre: du må gjerne være redd, men vi passer på deg.

Det var på tide å sjekke realitetsforståelsen.
«Vet du hvilken dag det er i dag?»

Taushet.

«Se på klokka på veggen der. Kan du fortelle meg hva den er?»

Hun fikk bare et stirrende, jaget blikk til svar.

Kjersti Rødsmoen ventet. Og ventet.
Langviseren på klokka flyttet seg i dirrende hanemarsj.

Det var håpløst.

«Jeg går nå,» sa Kjersti og reiste seg. «Noen kommer og henter deg. Du er helt trygg.»

Hun gikk mot døra.

«Jeg må snakke med Harry.» Stemmen var dyp, nesten maskulin.

Kjersti stoppet og snudde seg. «Hvem er Harry?»

«Harry Hole. Det haster.»

Kjersti prøvde å få blikkontakt, men kvinnen stirret fremdeles inn i sin egen hundremeterskog.

«Du må nesten fortelle meg hvem Harry Hole er, Katrine.»

«Førstebetjent ved Voldsavsnittet i Oslo. Og bruk etternavnet hvis du må gjenta navnet mitt, Kjersti.»

«Bratt?»

«Rafto.»

«Ja vel. Men kan du ikke fortelle meg hva det er du vil snakke med Harry Hole om, så kan jeg videreformidle det du ...»

«Du skjønner ikke. De kommer alle til å dø.»

Kjersti sank langsomt ned i stolen igjen. «Jeg skjønner. Og hvorfor tror du de kommer til å dø, Katrine?»

Og endelig fikk hun blikkontakt. Og det Kjersti Rødsmoen så, fikk henne til å tenke på et av de røde kortene i Monopolspillet på hytta: Deres hus og hoteller brenner.

«Dere skjønner ingenting,» sa den lave, maskuline stemmen. «Det er ikke meg.»

Klokka to stoppet Harry på veien nedenfor tømmervillaen til Rakel i Holmenkollveien. Det hadde sluttet å snø, og han tenkte at det ikke var vits i å lage avslørende hjulspor opp til gårdsplassen. Snøen skrek lavt og langtrukket under støvlene og det skarpe dagslyset blinket i de solbrillesvarte vinduene da han nærmet seg.

Han gikk opp på trappa foran inngangsdøra, åpnet fronten på fuglekassa, la Rakels klokke på innsiden og lukket igjen. Han hadde snudd seg for å gå idet døra bak ham ble revet opp.

«Harry!»

Harry snudde seg, svelget og prøvde å smile. Foran ham sto en naken mann med bare et håndkle rundt livet.

«Mathias,» sa han tafatt og stirret på den andres overkropp. «Du skremte meg nesten. Trodde du jobbet på denne tiden av døgnet?»

«Beklager,» lo Mathias og la armene hurtig i kors. «Jobbet sent i natt. Avspasering. Jeg var på vei til dusjen og hørte noen romstere ved døra. Jeg regnet med at det var Oleg, nøkkelen hans er litt treg, skjønner du.»

Treg, tenkte Harry. Det må bety at Oleg har overtatt nøkkelen som han en gang hadde eid. Og at Mathias har fått Olegs. Kvinnesinnet.

«Kan jeg hjelpe deg, Harry?» Harry la merke til at de korslagte armene var plassert unaturlig høyt på brystet, som om han prøvde å skjule noe.

«Niks,» sa Harry lett. «Jeg bare kjørte forbi og hadde med noe til Oleg.»

«Hvorfor ringte du ikke på?»

Harry svelget. «Jeg skjønnte plutselig at han ikke hadde kommet hjem fra skolen ennå.»

«Å? Hvordan da?»

Harry nikket til Mathias som for å gi sin tilslutning til at dette jo var et betimelig spørsmål. Det var ikke fnugg av mistenksomhet å se i Mathias' åpne, vennlige ansikt, bare et oppriktig ønske om å få oppklart noe han ikke helt forsto.

«Snøen,» sa Harry.

«Snøen?»

«Ja. Det sluttet å snø for to timer siden, og det er ingen spor på trappa.»

«Fy pokker, Harry,» utbrøt Mathias entusiastisk. «Det der kaller jeg deduksjon i dagliglivet. Ingen tvil om at du er etterforsker.»

Harry lo anstrengt med. De korslagte armene til Mathias hadde sunket litt ned, og nå så Harry det Rakel må ha ment med Mathias' kroppslige særegenhet. Der man regnet med å se to brystvorter, fortsatte bare huden, hvit og uforstyrret.

«Det er arvelig,» sa Mathias som tydeligvis hadde fulgt Harrys blikk. «Faren min hadde heller ikke. Sjeldent, men helt ufarlig. Og hva skal vi menn egentlig med det?»

«Nei, hva skal vi med det?» sa Harry og kjente at han var blitt varm i øreflippene.

«Vil du at jeg skal gi den tingen til Oleg?»

Harry flyttet blikket. Det landet automatisk på fuglekassa før det flyktet videre.

«Jeg tar det en annen gang,» sa Harry og skar en grimase som han håpet virket tilforlattelig. «Dusj du nå.»

«Okei.»

«Ha det.»

Det første Harry gjorde da han satte seg inn i bilen igjen, var å slå begge hendene i rattet og banne høyt. Han hadde oppført seg som en tolvårig nasker tatt på fersken. Jugd Mathias rett opp i trynet. Jugd og krøpet og vært en dårlig fyr.

Han ruset motoren og slapp brått clutchen for å straffe bilen. Han orket ikke tenke på

dette nå. Måtte tenke på noe annet. Men han klarte ikke, og tankene raste gjennom hodet i en uorganisert assosiasjonsrekke mens han styrte ned mot byen. Han tenkte på imperfeksjon, på røde, flate brystvorter som så ut som blodflekker på naken hud. På blodflekker på ubehandlet tre. Og av en eller annen grunn dukket soppmannens ord opp: «Alternativet var å male veggen rød.»

Soppmannen hadde blødd. Harry lukket øynene halvt og så for seg såret. Det må ha vært et dypt sår for at han skulle ha sølt så mye blod at ... at alternativet var å male veggen rød.

Harry bråbremset. Han hørte et bilhorn, kikket i speilet og så en Hiace komme skliende på nysnøen før dekkene fikk tak og den sladdet opp på siden av ham og forbi.

Harry sparket opp bildøra, hoppet ut og så at han befant seg ved Gressbanen. Han trakk inn luft og slo i stykker tankebygget, demonterte det for å se om det var mulig å sette det sammen igjen. Bygget det opp igjen, raskt

og uten å tvinge bitene sammen. For de føyet seg sammen av seg selv. Pulsen akselererte. Hvis dette holdt vann, snudde det opp ned på alt. Og det stemte, stemte med at Snømannen hadde planlagt hvordan man skulle komme seg på innsiden og bare hadde spasert inn fra gata og tatt seg til rette. Og likene – det ville forklare hvor likene var blitt av også. Skjelvende tente Harry en sigarett og begynte å prøve å rekonstruere det han hadde sett i et glimt. Hønefjæra som hadde vært svartsvidd i kanten.

Harry trodde ikke på inspirasjon, guddommelig klarsyn eller telepati. Men han trodde på flaks. Ikke den flaksen man var født med, men den systematiske flaksen man gjorde seg fortjent til gjennom hardt arbeid og å spinne seg et så finmasket nett at tilfeldighetene før eller siden gikk i din favør. Men dette var ikke den type flaks. Dette var bare flaks. Utypisk flaks. Om han hadde rett da. Harry så ned og

oppdaget at han vasset i snø. At han faktisk – og bokstavelig – befant seg på jorden.

Han gikk tilbake til bilen, tok fram mobiltelefonen og slo nummeret til Bjørn Holm.

«Ja, Harry?» svarte en søvnig og nesten ugjenkjennelig, nasal stemme.

«Du høres fyllesjuk ut,» sa Harry med mistenksomhet.

«Skulle ønske,» snufset Holm. «Sylte forkjøla. Fryser under to dyner. Verker i hel...»

«Hør,» avbrøt Harry. «Husker du at jeg ba deg ta temperaturen på de hønene for å finne hvor lenge siden det var Sylvia hadde stått på låven og slaktet dem?»

«Ja?»

«Og du sa etterpå at den ene var varmere enn de to andre.»

Bjørn Holm snufset. «Ja. Skarre foreslo at den hadde hatt feber. Og teoretisk sett er jo det fullt mulig.»

«Jeg tror den var varmere fordi den ble slaktet etter at Sylvia ble drept, altså minst en time seinere.»

«Å? åkke av da?»

«Av Snømannen.»

Harry hørte Holm dra snørra hardt og lenge før han svarte: «Du mener hu tok øksa til Sylvia, gikk tilbake og ...»

«Nei, den lå igjen i skauen. Jeg burde ha reagert da jeg så det, men jeg hadde jo ikke hørt om løkkebrenner da vi satt der på låven og kikka på hønelikene.»

«Å var det du så?»

«En avkuttet hønefjær som var svart i kanten. Jeg tror nemlig Snømannen brukte løkkebrenneren.»

«Ja vel,» sa Holm. «Men åffer i all verden skulle hu slakte ei høne?»

«For å male hele veggen rød.»

«Hæ?»

«Jeg har en idé,» sa Harry.

«Faen,» mumlet Bjørn Holm. «Je regner med at denne ideen betyr at je må stå opp.»
«Vel ...,» begynte Harry.

Det var som om snøværet bare hadde trukket pusten, for klokka tre begynte det igjen å blåse tjukke, lodne snøfiller ned på Østlandet. Det lå en grå glasur av sørpe på E16 som slynget seg opp fra Bærum.

På veiens høyeste punkt, Sollihøgda, svingte Harry og Holm av og spant innover skogsveien.

Fem minutter senere sto Rolf Ottersen foran dem i døra. Bak ham, inne i stua, så Harry Ane Pedersen sitte i sofaen.

«Vi vil bare ta en kikk til på låvegulvet,» sa Harry.

Rolf Ottersen dyttet brillene tilbake på nesen. Bjørn Holm hostet dypt og surklende.
«Vær så god,» sa Ottersen.

Da Holm og Harry gikk mot låven, kunne Harry kjenne at den tynne mannen fortsatt sto i døra og betraktet dem.

Hoggestabben sto på samme sted, men det var ingen spor etter høner, verken levende eller døde. Lent opp til veggen sto en spade med spisst blad. Til å grave i jord, ikke til å spa snø. Harry gikk bort til verktøytavla. Omrisset av øksa som skulle hengt der ga Harry assosiasjoner til krittegninger av lik som ikke lenger befinner seg på åstedet.

«Jeg tror altså at Snømannen kom hit og slaktet den tredje høna for å sprute høneblodet på gulvbordene. Snømannen kunne ikke snu bordene og alternativet var å male dem røde.»

«Du sa det i bilen også, men je fatter fremdeles itte en døyt.»

«Hvis man skal gjemme røde flekker, kan man enten fjerne dem, eller male alt rødt. Jeg tror Snømannen prøvde å gjemme noe. Et spor.»

«Å slags spor?»

«Noe rødt som er umulig å fjerne fordi det trekker inn i ubehandlet treverk.»

«Blod? Hu prøvde å gjemme blod med mer blod? Er det ideen din?»

Harry tok en kost og feide bort sagmuggen rundt hoggestabben. Satte seg på huk og kjente presset av Katrines revolver som han hadde under beltet. Han så bortover gulvet. Det hadde fremdeles et rosa skinn.

«Har du med bildene vi tok her?» spurte Harry. «Begynn med å sjekke stedet der det var mest blod. Det var et stykke fra hoggestabben, omtrent her.»

Holm fant fram bildene fra veska si.

«Vi veit at det som lå øverst var hønseblod,» sa Harry. «Men forestill deg at det første blodet som havnet her fikk tid til å trekke inn i treet og mette det slik at det ikke blandet seg med det nye blodet som ble pøst oppå en god stund seinere. Det jeg lurte på er om du fortsatt kan få ut prøver av det første blodet, altså det som trakk inn i treverket?»

Bjørn Holm blunket vantro. «Å faen skal jeg svara til det?»

«Vel,» sa Harry. «Det eneste svaret jeg godtar er ja.»

Holm responderte med en langtrukken hostekule.

Harry ruslet bort til våningshuset. Han banket på, og Rolf Ottersen kom ut.

«Kollegaen min blir her en stund,» sa Harry. «Kanskje han kan komme inn her og varme seg innimellom?»

«Selvfølgelig,» sa Ottersen motvillig. «Hva er det dere graver etter nå?»

«Jeg skulle til å spørre deg om det samme,» sa Harry. «Jeg så det var jord på spaden din der inne.»

«Å, den. Gjerdestolper.»

Harry så bortover det snødekte jordet som strakte seg mot den tette, mørke skogen. Lurte på hva det var Ottersen ville gjerde inne. Eller ute. For han hadde sett det; det var frykt i Rolf Ottersens øyne.

Harry nikket mot stua. «Besøk av ...» Han ble avbrutt av mobiltelefonen som ringte.

Det var Skarre.

«Vi har funnet en ny,» sa han.

Harry stirret mot skogen og kjente de store snøfillene smelte mot kinn og panne.

«En ny hva da?» spurte han lavt selv om han alt hadde hørt det på Skarres stemme.

«En ny snømann.»

Psykolog Kjersti Rødsmoen fikk tak i politioverbetjent Knut Müller-Nilsen idet han og Espen Lepsvik fra KRIPOS var i ferd med å forlate kontoret.

«Katrine Bratt har snakket,» sa hun. «Og jeg tror dere skal komme til sykehuset og høre hva hun har å fortelle.»

Kapittel 32

Dag 21. Kummene

Skarre tråkket foran Harry i sporene i snøen som ledet inn mellom trærne. Et tidlig ettermiddagsmørke varslet vinteren som sto for døra. Over dem blinket Tryvannstårnet, og under dem blinket Oslo. Harry hadde kjørt direkte fra Sollihøgda og parkert på den store, tomme parkeringsplassen hvor russerne som en lemenflokk hver vår samlet seg for tvangsmessig gjennomføring av artens voksenalritualer; dans rundt bålet, alkoholbedøvelse, omskjæring og puling. Harrys russetid hadde vært uten russebil. Bare to skrålende kamerater, Bruce Springsteen og «Independence Day» på ghettoblasteren på toppen av tyskerbunkersen på Nordstrand.

«Det var en turgjenger som oppdaget den,» sa Skarre.

«Og fant det nødvendig å melde fra til politiet om en snømann i skogen?»

«Han hadde med seg bikkje. Den var den som ... ja ... du får se selv.»

De kom ut i åpent lende. En ung mann rettet seg opp da han fikk øye på Skarre og Harry og kom mot dem.

«Thomas Helle, Savnetgruppa,» sa han. «Vi er glad du er her, Hole.»

Harry kikket forbauset på den unge politimannen, men så at han virkelig mente det.

Harry så folkene fra åstedsgruppa på toppen av kollen foran seg. Skarre bøyde seg under og Harry skrittet over den oransje sperreteipen. En sti markerte hvor de skulle gå for ikke å ødelegge tekniske spor som ikke alt var ødelagt. Åstedsfolkene ble oppmerksomme på Harry og Skarre og taust trakk de til side mens de så oppmerksomt på de nyankomne. Som om de hadde ventet på dette; å vise fram. Å få reaksjonene.

«Fy faen,» sa Skarre og tok et skritt bakover.

Harry kjente at han ble kald i hodet, som om alt blodet forlot hjernen og etterlot en nummen, død følelse av ingenting.

Det var ikke detaljene, for ved første øyekast så det ikke ut som den nakne kvinnen var ille tilredt. Ikke som Sylvia Ottersen eller Gert Rafto. Det som skremte vettet av ham var det konstruerte, det oppstilte, det overlagte, kaldblodige i selve arrangementet. Liket satt på toppen av to store baller av snø som var rullet inntil en trestamme og satt oppå hverandre, som en påbegynt snømann. Liket balanserte mot stammen, men om det skled sidelengs ville det bli fanget opp av en ståltråd som var festet i den tykke greina rett over hodet hennes. Den surrede ståltråden endte i en stiv løkke rundt likets hals, bøyd til slik at den ikke berørte skuldrene eller halsen, som en lasso frosset fast idet den faller perfekt ned over byttet. Armene var surret sammen bak på ryggen. Kvinnens øyne og munn var lukket og ga ansiktet et fredelig uttrykk, nesten som hun sov.

Man kunne nesten tro at liket var stelt pent med. Helt til man oppdaget stingene mot den bleke, nakne huden. Kantene av hud under den nesten usynlige sytråden var kun adskilt av en fin, jevn fuge med svart blod. Den ene borden av sting gikk tvers over magen, like under brystene. Den andre rundt halsen. Perfekt arbeid, tenkte Harry. Ikke et tomt spikerhull, ikke en skjev list.

«Ser ut som sånn abstrakt kunstdritt,» sa Skarre. «Hva er det de kaller det?»

«Installasjon,» sa en stemme bak dem.

Harry la hodet på skakke. De hadde rett. Men det var noe som brøt med det inntrykket av den perfekte kirurgien.

«Han har kuttet henne opp i biter,» sa han med en stemme som om noen holdt ham i et kvelertak. «Og satt henne sammen igjen.»

«Han?» sa Skarre.

«Kanskje for å lette transporten,» sa Helle. «Jeg tror jeg vet hvem hun er. Hun ble meldt

savnet av ektemannen i går. Han er på vei hit nå.»

«Hvorfor tror du det er henne?»

«Ektemannen fant en kjole med brennmerker.» Helle pekte på liket. «Omtrent der stingene er.»

Harry konsentrerte seg om å puste. Han så hva det var som brøt nå. Det var den ufullstendige snømannen. Og de knudrete knutene og urene vinklene på den tvinnede ståltråden. De virket røft, tilfeldig, søkende. Som det var en skisse, en øvelse. Et første utkast til et ennå uferdig verk. Og hvorfor hadde han surret fast armene hennes på ryggen, hun må ha vært død lenge før hun kom hit? Var det en del av skissen? Han kremtet:

«Hvorfor har ikke jeg fått vite dette før?»

«Jeg meldte fra til sjefen min som meldte fra til Kriminalsjefen,» sa Helle. «Den eneste beskjeden vi fikk var at det skulle holdes tett om dette inntil videre. Jeg går ut fra at det hadde noe med ...» Han kastet et raskt blikk på

folkene fra åstedsgruppa. «... denne anonyme, ettersøkte personen å gjøre.»

«Katrine Bratt?» spurte Skarre.

«Det navnet hørte jeg ikke,» sa en stemme bak dem.

De snudde seg. Kriminalsjefen sto i snøen, bredbeint og med hendene i lommene på en trenchcoat. Hans kalde, blå øyne betraktet liket. «Det der burde jo vært på Høstutstillingen.»

De yngre betjentene stirret storøyet på Kriminalsjefen som uanfektet snudde seg mot Harry:

«Et par ord, førstebetjent?»

De gikk bort til sperrebåndene.

«En helvetes kattepine,» sa Kriminalsjefen. Han sto vendt mot Harry, men blikket vandret ned mot lysteppet under dem. «Vi har hatt et møte. Det er derfor jeg måtte snakke med deg nå under fire øyne.»

«Hvem har hatt møte?»

«Det er ikke så viktig, Harry. Det viktige er at vi har tatt en beslutning.»

«Ja vel?»

Kriminalsjefen stampet i snøen, og Harry lurte et øyeblikk på om han skulle gjøre ham oppmerksom på at han forurensset et åsted.

«Jeg hadde tenkt å ta det med deg i kveld, Harry. I stille og rolige omgivelser. Men nå med dette nye likfunnet, haster det. Pressen kommer til å være på saken om bare et par timer. Og da har vi ikke den tiden vi håpet, da må vi gå ut med hvem Snømannen er. Hvordan Katrine Bratt har greid å komme seg inn i stillingen hos oss og operert derfra uten at vi har oppdaget det. Ledelsen må selvfølgelig ta ansvaret. Det er det som er ledelse, så det gir seg selv.»

«Hva gjelder egentlig dette, sjef?»

«Oslopolitiets troverdighet. Dritt renner nedover, Harry. Jo høyere opp den starter, desto mer skitner den til hele korpset. At enkeltpersoner på lavere nivå gjør tabber kan tilgis. Men

hvis vi mister folks tiltro til at korpset styres med et snev av kompetanse, at det finnes en viss kontroll, så har vi tapt. Jeg regner med at du skjønner hva som står på spill, Harry.»

«Jeg har dårlig tid, sjef.»

Kriminalsjefens blikk kom tilbake fra byvandringen og festet seg på førstebetjenten:

«Vet du hva kamikaze betyr?»

Harry skiftet tyngde. «Å være japaner, hjernevaska og styrte flyet sitt inn i amerikanske hangarskip?»

«Det trodde jeg også. Men Gunnar Hagen forteller at japanerne selv aldri brukte det ordet, at det var noe de amerikanske kodeknekerne mistolket. Kamikaze er navnet på en tyfon som reddet japanerne i et slag mot mongolene en gang på 1200-tallet. Direkte oversatt betyr det 'guddommelig vind'. Ganske malerisk, ikke sant?»

Harry svarte ikke.

«Vi trenger en sånn vind nå,» sa Kriminalsjefen.

Harry nikket langsomt. Han skjønnte. «Dere vil at noen skal ta på seg skylden for at Katrine Bratt ble ansatt? Og at hun ikke ble avslørt? Stort sett hele dritten?»

«Å be noen om å ofre seg på den måten føles ikke bra. Spesielt når vedkommendes offer betyr at en selv redder skinnet. Da må en huske på at det handler om noe som er større enn enkeltindividet.» Kriminalsjefen svingte blikket ut over byen igjen. «Maurtua, Harry. Det handler alltid om maurtua. Slitet, lojalitet, den til tider meningsløse forsakelsen, det er maurtua som gjør det verdt det.»

Harry dro en hånd over ansiktet. Svik. Dolk-ing. Feighet. Han prøvde å svelge raseriet. Si til seg selv at Kriminalsjefen hadde rett. Noen måtte ofres og skylden måtte plasseres så lavt i hierarkiet som mulig. Fair nok. Han burde faktisk ha avslørt Katrine Bratt før.

Harry rettet seg opp. På merkelig vis kjentes det som en lettelse. Han hadde lenge hatt på følelsen at det var slik det kom til å ende for

ham, så lenge at han i grunnen hadde kommet til å akseptere det. Slik kollegene i Dead Policemen's Society hadde gjort exit; uten fanfarer og æresbevisninger, uten annet enn de innviddes og egen respekt, de få som visste hva det dreide seg om. Mautua.

«Jeg skjønner,» sa Harry. «Og jeg aksepterer det. Dere får instruere meg om hvilken måte dere vil ha det på. Men jeg mener at vi uansett må utsette den pressekonferansen noen timer til vi veit litt mer.»

Kriminalsjefen ristet på hodet. «Du forstår ikke, Harry.»

«Det er muligens nye momenter i saken.»

«Det er ikke du som skal ta støyten.»

«Vi sjekker om ...» Harry holdt inne. «Hva sa du nå, sjef?»

«Det var det opprinnelige forslaget, men Gunnar Hagen ville ikke gå med på det. Så det er han som tar skylden. Han sitter på kontoret og skriver sin oppsigelse nå. Jeg ville bare

informere deg om det, så du vet det når pressekonferansen tar til.»

«Hagen?» sa Harry.

«En god soldat,» sa Kriminalsjefen og klap-
pet Harry på skulderen. «Jeg stikker nå.
Pressekonferanse er klokka åtte i Storsalen,
greit?»

Harry så ryggen til Kriminalsjefen fjerne seg
og kjente mobiltelefonen vibrere i
jakkelomma. Han så på displayet før han be-
stemte seg for å svare.

«*Love me tender,*» sa Bjørn Holm. «Je er på
Rettsmedisinsk.»

«Hva har du?»

«Det var menneskeblod i treverket. Lab-
dama her sier at blod dessverre er jævlig over-
vurdert som DNA-kilde, så hu tviler på om vi
finner noe cellemateriale til en DNA-profil.
Men hu har sjekka blodtypen, og gjett å vi
fant.»

Bjørn Holm gjorde en pause før det syntes å gå opp for ham at Harry ikke hadde tenkt å leke *Vil du bli millionær?* og fortsatte:

«Det er en blodtype som utelukker dom fleste, for å si det slik. To av hundre har den, og i hele kriminalarkivet er det bare hundre og tjuetre stykker. Hvis Katrine Bratt har denne blodtypen, er det et jævlig bra indisium på at hu har blødd i låven til Ottersen.»

«Sjekk med Operasjonssentralen, de har liste med blodtypen på alle politifolkene på Politihuset.»

«Har dom? Faen, da skal je sjekke med en gang.»

«Men ikke bli for skuffa når du finner ut at hun ikke er B minus.»

Harry ventet mens han lyttet til kollegaens stumme forbauselse. Så kom spørsmålet:

«Åssen i hule helvete veit du at det var B minus?»

«Hvor fort kan du møte meg på Anatomisk institutt?»

Klokka var blitt seks og ansatte med fast arbeidstid på Sandviken sykehus hadde for lengst gått hjem. Men på Kjersti Rødsmoens kontor brant lyset. Psykiateren så at Knut Müller-Nilsen og Espen Lepsvik var klare med sine notatblokker, før hun kikket ned på sin egen og begynte:

«Katrine Rafto forteller at hun elsket sin far svært høyt.» Hun så opp på de to andre. «Hun var bare jentungen da han ble hengt ut i avisene som voldsmann. Katrine var såret, redd og svært forvirret. På skolen ble hun mobbet på grunn av avisskriveriene. Ikke lenge etter ble foreldrene skilt. Da Katrine var nitten år, forsvant faren samtidig som to kvinner ble drept i Bergen. Etterforskningen ble henlagt, men både innenfor og utenfor politiet mente man at hennes far hadde myrdet kvinnene og tatt sitt eget liv da han skjønnte at han ikke ville slippe unna. Der og da bestemte Katrine seg

for at hun skulle inn i politiet, oppklare drapene og renvaske sin far.»

Kjersti Rødsmoen så opp. Ingen av de to andre noterte, de så bare på henne.

«Så hun søkte seg inn på Politihøyskolen,» fortsatte Rødsmoen. «Og fikk etter utdannelsen ansettelse ved Volds- og personavsnittet i Bergen. Hvor hun straks begynte å gå igjennom farens sak på fritiden. Inntil det ble avslørt og stoppet, og Katrine søkte seg over til sedelighetsavdelingen. Stemmer ikke det?»

«Bekreftes,» sa Müller-Nilsen.

«Det ble passet på at hun ikke nærmet seg farens sak, så hun begynte i stedet å undersøke beslektede saker. Og gjorde en interessant opdagelse da hun gikk igjennom savnetrapporter for hele landet. Nemlig at i årene etter farens forsvinning var kvinner blitt meldt savnet under omstendigheter som hadde flere likhetstrekk med Onny Hetland og farens forsvinning.» Kjersti Rødsmoen bladde om. «Men for å komme videre trengte Katrine hjelp, og hun

visste at hun ikke kom til å få denne hjelpen i Bergen. Derfor bestemte hun seg for å sette en med erfaring fra seriemord på saken. Men det måtte naturligvis skje uten at noen visste at det var hun, Raftos egen datter, som sto bak.»

KRIPOS-mannen, Espen Lepsvik, ristet langsomt på hodet mens Kjersti fortsatte:

«Etter grundig forarbeid, falt valget på en førstebetjent Harry Hole ved Voldsavsnittet i Oslo. Hun skrev et brev til ham og undertegnet med den mystiske tittelen Snømannen. For å vekke hans nysgjerrighet og fordi snømenn var blitt nevnt i flere av vitneavhørene i forbindelse med forsvinningene. En snømann var også nevnt i farens notater fra drapet på toppen av Ulriken. Da Voldsavsnittet i Oslo gikk ut med en stillingsannonse og spurte spesielt etter en kvinne, søkte hun og ble innkalt til intervju. Hun fortalte at de tilbød henne jobben omtrent før hun hadde fått satt seg.»

Rødsmoen så opp, men da de to andre ikke sa noe, fortsatte hun: «Fra første dag sørget

Katrine for å komme i kontakt med Harry Hole og få bli med på etterforskningen. Med alt det hun allerede visste om både Hole og saken, falt det lett for henne å manipulere ham og styre ham mot Bergen og forsvinningen til Gert Rafto. Og med Holes hjelp fant hun altså endelig faren sin. I et fryseskap på Finnøy.»

Kjersti tok av seg brillene.

«Det skal ikke mye fantasi til for å skjønne at en slik opplevelse legger grunnlaget for en mental reaksjon. Stresset ble naturligvis bare verre av at hun tre ganger trodde drapsmannen var avslørt. Først Idar Vetlesen, så en ...» Hun myste langsynt ned i notatene. «Filip Becker. Og til slutt Arve Støp. Bare for å oppdage at det var feil person hver gang. Hun prøvde selv å tvinge en tilståelse ut av Støp, men ga det opp da hun skjønte at heller ikke han var mannen hun lette etter. Hun flyktet fra stedet da hun hørte politiet komme. Hun sier at hun kunne ikke bli tatt før hun var ferdig med jobben sin. Som altså er å avsløre den

skyldige. På dette tidspunktet tror jeg vi trygt kan si at hun var dypt inne i psykosen. Hun dro tilbake til Finnøy, hvor hun sier hun regnet med at Hole ville oppspore henne. Og det skulle faktisk vise seg at hun fikk rett. Da han kom dit, avvæpnet hun ham for å få ham til å lytte mens hun skulle instruere ham om hva han skulle gjøre videre i etterforskningen.»

«Avvæpnet?» sa Müller-Nilsen. «Vi vet jo at hun overga seg uten dramatikk.»

«Hun sier at skaden i munnviken ble påført henne av Harry Hole da han overrumplet henne,» sa Kjersti Rødsmoen.

«Skal vi tro en psykotisk person?» sa Lepsvik.

«Hun er ikke lenger psykotisk,» sa Rødsmoen bestemt. «Vi bør ha henne inne til observasjon et par dager til, men deretter bør dere være forberedt på å overta henne. Om dere fortsatt anser henne som mistenkt, selvfølgelig.»

Det siste ble hengende i lufta før Espen Lepsvik lente seg framover bordet:

«Vil det si at du tror Katrine Bratt snakker sant?»

«Det faller ikke innenfor mitt fagfelt å ha noen formening om det,» sa Rødsmoen og lukket notatene.

«Og om jeg nå ikke spør deg som fagperson?»

Rødsmoen smilte kort: «Så tror jeg du skal fortsette å tro det du allerede tror om det, førstebetjent.»

Bjørn Holm hadde gått den korte veien fra Rettsmedisinsk til naboen Anatomisk institutt og sto i garasjen og ventet da Harry ankom i bil fra Tryvann. Sammen med Holm sto den grønnkledde preparanten med øreringene, han som hadde trillet på et lik sist Harry var her.

«Lund-Helgesen er ikke her i dag,» opplyste Holm.

«Men du kan kanskje vise oss litt rundt,» sa Harry til preparanten.

«Vi har ikke lov å vise ...,» begynte den grønnkledde, men ble avbrutt av Harry:

«Hva er navnet ditt?»

«Kai Robøle.»

«OK, Robøle,» sa Harry og holdt fram sin politi-ID. «Jeg gir deg lov.»

Robøle trakk på skuldrene og låste dem inn. «Dere var heldige som fant noen her. Det er alltid tomt etter klokka fem.»

«Jeg hadde nærmest inntrykk av at dere jobbet mye overtid,» sa Harry.

Robøle ristet på hodet. «Ikke her i kjelleren sammen med dauingene, gitt. Her liker vi oss best i dagslys.» Han smilte uten at det så ut til å more ham. «Hva er det dere vil se?»

«De ferskeste likene,» sa Harry.

Preparanten låste opp og førte dem gjennom to dører til et flislagt rom med åtte senkede kummer, fire på hver side med en smal gang

mellom. Bunnen av kummene var dekket med metalllokk.

«De ligger under der,» sa Robøle. «Fire i hver kum. Kummene er fylt med sprit.»

«Sterkt,» sa Holm lavt.

Det var umulig å si om preparanten misforsto med vilje, men han svarte: «Førti prosent.»

«Tjuefire lik, altså,» sa Harry. «Er det alt?»

«Vi har rundt førti lik, men disse er de nyeste. De pleier å ha dem liggende her i ett år før vi begynner å bruke dem.»

«Hvordan kommer de inn hit?»

«Med bilen til begravelsesbyrået. Noen henter vi selv.»

«Og dere tar dem inn via garasjen?»

«Ja.»

«Og hva skjer så?»

«Hva som skjer? Tja, vi fikserer dem, lager et høl øverst ved låret og sprøyter inn fikserblandingen. Det gjør at de holder seg fine. Så lager vi metallbrikker med nummeret som står i papirene.»

«Hvilke papirer?»

«De som følger liket. De arkiveres oppe på kontoret. Vi fester en metallbrikke til tåa, én i en finger og én i øret. Vi prøver å holde likdelene registrert også etter hvert som de deles opp slik at liket kan kremes mest mulig samlet når det er tid for det.»

«Sjekker dere likene mot papirene jevnlig?»

«Sjekker?» Han klødde seg i hodet. «Bare når vi skal sende lik. Det er her i Oslo vi får testamentert mest kropp, så vi forsyner universitetene i Tromsø, Trondheim og Bergen når de ikke har nok selv.»

«Så det kan tenkes at det ligger noen her som ikke skulle vært her?»

«Å nei, du. Alle som ligger her har donert sin egen kropp til instituttet gjennom testamente.»

«Det er det jeg lurte på,» sa Harry og satte seg på huk ved en av kummene.

«Hva?»

«Hør nå, Robøle. Jeg skal stille deg et hypotetisk spørsmål. Og så vil jeg at du skal tenke deg nøye om før du svarer. Greit?»

Preparanten nikket kort.

Harry reiste seg opp i full høyde: «Kan det tenkes at noen som har adgang til disse lokalene, kan frakte lik hit på kveldstid via garasjen, sette på det metallbrikker med fiktive numre, legge liket i en av disse kummene og regne det som relativt sannsynlig at det aldri vil bli oppdaget?»

Kai Robøle nøyte. Klødde seg litt mer i hodet. Dro en finger langs raden av øreringer.

Harry skiftet tyngde. Munnen til Holm var glidd halvveis opp.

«For så vidt,» sa Robøle. «Er det ingenting i veien for det.»

«Ingenting i veien?»

Robøle ristet på hodet og lo fort. «Nei, for faen. Det er fullt mulig.»

«I så tilfelle vil jeg se disse likene nå.»

Robøle så opp på den høye politimannen.

«Her? Nå?»

«Du kan begynne innerst til venstre.»

«Da tror jeg at jeg må ringe noen med autorisasjon.»

«Hvis du vil forsinke drapsetterforskningen vår, så vær så god.»

«Drap?» Robøle knep ett øye sammen.

«Hørt om Snømannen?»

Robøle blunket to ganger. Så snudde han seg, gikk bort til kjettingene som hang fra en motorisert trinse i taket, dro dem ned i kummen med en raslende lyd og heftet de to krokene til metallplaten i kummen. Grep styringskontrolleren og trykket. Trinsen begynte å dure og kveilet inn kjetting. Fra kummen løftet lokket seg langsomt mens Harry og Holm fulgte det med stirrende blikk. Festet til undersiden av lokket var det to horisontale plater under hverandre, delt av en vertikal plate. På platene på hver side av midtdeleren lå et nakent, hvitt lik. De så ut som bleke dukker og

inntrykket ble forsterket av de svarte, rektangulære hullene på lårene. Da likene var kommet i hoftehøyde, trykket preparanten på stoppknappen. I stillheten som fulgte kunne de høre dype sukk av dryppende sprit som ga gjenklang i rommets hvite flisflater.

«Nå?» sa Robøle.

«Nei,» sa Harry. «Neste.»

Preparanten gjentok prosedyren. Fire nye lik steg opp fra neste kum.

Harry ristet på hodet.

Da den tredje kvartetten lik kom til syne, rykket Harry til. Kai Robøle, som misforsto politimannens reaksjon som forferdelse, smilte fornøyd.

«Hva er det?» spurte Harry og pekte på den hodeløse kvinnen.

«Sannsynligvis en retur fra et av de andre universitetene,» sa Robøle. «Våre pleier å være hele.»

Harry bøyde seg ned og kjente på liket. Det var kaldt, og konsistensen unaturlig fast på

grunn av fikseringen. Han dro en finger langs kuttflaten i halsen. Den var glatt og kjøttet blekt.

«Vi bruker skalpell ytterst og deretter fin sag,» forklarte preparanten.

«Mm.» Harry lente seg over liket, tok tak i kvinnens arm på motsatt side og trakk den brått til seg slik at overkroppen ble dratt over på siden.

«Hva er det du gjør?» utbrøt Robøle.

«Ser du noe på ryggen hennes?» sa Harry til Holm som sto på den andre siden av liket.

Holm nikket. «En tatovering. Ser ut som et flagg.»

«Hvilket?»

«Har itte peiling. Grønt, gult og rødt. Med et pentagram i midten.»

«Etiopia,» sa Harry og slapp taket i kvinnen som datt tilbake på plass. «Denne jenta har ikke donert sin egen kropp, men er blitt donert, for å si det sånn. Dette er Sylvia Ottersen.»

Kai Robøle blunket og blunket som om han håpet noe skulle gå vekk bare han blunket nok.

Harry la en hånd på skulderen hans: «Få tak i en person som har adgang til papirene på likene og gå igjennom alle dere har. Nå. Jeg må stikke.»

«Å skjer?» spurte Holm. «Je henger ærlig talt itte med lenger.»

«Prøv,» sa Harry. «Glem alt du trodde du visste og prøv.»

«Ja vel, men å skjer?»

«Det er to svar på det,» sa Harry. «Det ene er at vi fanger Snømannen.»

«Og det andre?»

«At jeg ikke aner.»

DEL V

Kapittel 33

Onsdag 5. november 1980.

Snømannen

Det var den dagen snøen kom. Klokka var elleve på formiddagen da digre snøflak uten forvarsel kom ut av en fargeløs himmel og som en armada fra det ytre rom underla seg jordene, hagene og plenene på Romerike.

Mathias satt alene i morens Toyota Corolla foran en villa i Kolloveien. Han ante ikke hva moren gjorde inne i det huset. Hun hadde sagt at det ikke skulle ta lang tid. Men det hadde alt tatt lang tid. Hun hadde latt tenningsnøkkelen stå i og bilradioen spilte «Under snø» med den nye jentegruppa Dollie. Han sparket opp bildøra og gikk ut. På grunn av snøen var det en kompakt, nesten unaturlig stillhet mellom villaene. Han bøyde seg ned, samlet en

håndfull av det hvite, kramme stoffet og klap-pet det til en snøball.

De hadde kastet snøball på ham i skolegården i dag og kalt ham «Puppe-Mathias», de såkalte klassekameratene i 7A. Han hatet å begynne på ungdomsskolen, hatet å være tretten år. Det hadde begynt allerede etter første gymtimen da de hadde oppdaget at han ikke hadde brystvorter. Ifølge legen kunne det være arvelig, og han var blitt testet for en del andre sykdommer. Moren hadde fortalt Mathias og far at morfar, som døde da mor var liten, ikke hadde hatt brystvorter han heller. Men i et av mormors fotoalbum hadde Mathias funnet et bilde av morfar fra slåttonna hvor han sto i bukser med seler og bar overkropp. Og der hadde han i alle fall hatt brystvorter.

Mathias banket snøballen hardere mellom hendene. Han ville kaste den på noen. Hardt. Så hardt at det gjorde vondt. Men det var ingen å hive på. Han kunne lage en å hive på. Han la den harde snøballen ned i snøen ved

siden av garasjen. Begynte å rulle den. Snøkrystallene heftet seg inn i hverandre. Da han hadde trillet snøballen en runde på plenen, nådde den ham allerede til magen og laget spor som blottla det brune gresset under snøen. Han fortsatte å dytte. Da han ikke greide å trille den lenger, begynte han på en ny. Den ble også stor. Han greide så vidt å få den opp på den første. Så laget han et hode, klatret opp på snømannen og plasserte det på toppen. Snømannen sto like ved et av vinduene til huset. Det kom lyder derfra. Han brakk et par greiner av epletreet og stakk i siden på snømannen. Gravde fram singelstein foran trappa, krabbet opp igjen på snømannen og stippet øyne og et smil på hodet. Så huket han lårene rundt snømannhodet, satt der på snømannskuldrene og så inn gjennom vinduet.

I det opplyste rommet sto en mann med naken overkropp og svingte hoftene fram og tilbake mens han lukket øynene, som om han danset. Fra senga foran ham stakk et par

sprikende bein opp. Mathias kunne ikke se, men visste at det var Sara. At det var mamma. At de pulte.

Mathias strammet lårene hardt rundt snøhodet, kjente kulda i skrittet. Han fikk ikke puste, det var som en stålwire var blitt strammet rundt halsen hans.

Mannens hofter slo og slo mot moren. Mathias stirret på brystet til mannen der inne mens den kalde nummenheten spredte seg fra skrittet til magen og videre helt til det nådde hodet. Mannen kjørte pikken sin inn i henne. Slik de gjorde i bladene. Skulle snart mannen sprute sæden sin inn i moren hans. Og mannen hadde ikke brystvorter.

Plutselig stoppet mannen. Øynene hans var åpne nå. Og de stirret rett på Mathias.

Mathias løsnet taket med lårene, lot seg gli ned på baksiden av snømannen, krøket seg sammen og satt der, musestille mens han ventet. Tankene fór rundt i hodet. Han var en smart gutt, intelligent, det hadde han alltid fått

høre. Spesiell, men med gode åndsevner, hadde lærerne sagt. Derfor fant alle tankene plassene sine nå, som biter i et puslespill han lenge hadde fundert på. Men bildet som kom fram var likevel ikke til å begripe, ikke til å holde ut. Det kunne ikke være sånn. Det måtte være sånn.

Mathias hørte sin egen stakkåndede pust. Det var sånn. Han bare visste det. Alt stemte. Morens kulde mot pappa. Samtalene de trodde han ikke hørte, de med pappas fortvilte bønner og trusler om at hun måtte bli, ikke bare for hans skyld, men for Mathias' skyld, herregud, de hadde jo et barn sammen! Og morens bitre latter. Morfar i fotoalbumet og morens løgn. Mathias hadde selvfølgelig ikke trodd det da Stian i klassen hadde sagt at moren til Puppe-Mathias hadde en kjæreste som bodde oppe på moen, at tanta hans hadde sagt det. For Stian var akkurat like dum som de andre plageåndene og skjønnte ingenting. Ikke engang to dager seinere da Stian fant

katten sin hengt i toppen av flaggstanga på skolen.

Pappa visste det ikke. Mathias kjente med hele kroppen at pappa trodde Mathias var ... var hans. Og han måtte ikke få vite at det ikke var sånn. Aldri. Han ville ta sin død av det. Mathias ville heller selv dø. Ja, det var akkurat det han ville. Han ville dø, ville bort, bort fra moren og skolen og Stian og ... alt. Han reiste seg, sparket i snømannen og løp mot bilen.

Han skulle ta henne med seg. Hun skulle også dø.

Da moren kom ut og han låste opp bildøra for henne, hadde det gått nesten førti minutter siden hun gikk inn i huset.

«Er det noe galt?» spurte hun.

«Ja,» sa Mathias og flyttet seg i baksetet slik at hun ikke kunne se ham i speilet. «Jeg så ham.»

«Hva mener du?» sa hun, stakk nøkkelen i tenningen og vred om.

«Snømannen ...»

«Og hvordan så snømannen ut?» Bilen startet med et brøl og hun slapp clutchen så hardt at han nesten mistet jekken han knuget.

«Pappa venter på oss,» sa hun. «Vi får raske på.»

Hun slo på radioen. Bare en nyhetsoppleser som messet i vei om valget og Ronald Reagan. Likevel skrudde hun opp volumet. De kom over bakketoppen, kjørte ned mot hovedveien og elva. På jordet foran dem stakk gule, stive strå opp gjennom snøen.

«Vi kommer til å dø,» sa Mathias.

«Hva sa du?»

«Vi kommer til å dø.»

Hun skrudde ned radiostemmen. Han gjorde seg klar. Lente seg fram mellom setene, løftet armen.

«Vi kommer til å dø,» hvisket han.

Så slo han.

Slaget traff henne i bakhodet med en knasende lyd. Og moren reagerte ikke stort, stivnet liksom bare til i setet. Så han slo en

gang til. Og enda en gang. Bilen hoppet litt til da foten gled av clutchen, men det kom fortsatt ikke en lyd fra henne. Kanskje var snakketingen i hjernen ødelagt, tenkte Mathias. På det fjerde slaget kjente han at det ga etter, at hodet liksom var blitt bløtt. Bilen trillet rett fram og farten var jevn, men han skjønnte at hun ikke lenger var ved bevissthet. Morens Toyota Corolla krysset pent og pyntelig hovedveien og fortsatte nedover jordet på den andre siden. Snøen bremsset farten, men ikke nok til å stoppe bilen. Så traff den vannet og gled ut i den brede, svarte elva. Ble stående en stund på tvers før strømmen fikk tak og dreide den rundt. Vann piplet inn mellom dørene og karosseriet, gjennom håndtakene og på siden av rutene mens de langsomt fløt nedover. Mathias så ut av vinduet, vinket til en bil på hovedveien, men det virket ikke som de så ham. Vannet steg i bilen. Og plutselig hørte han moren mumle noe. Han så på henne, så på bakhodet som hadde dype søkk under det blodige håret.

Hun beveget seg under sikkerhetbeltet. Vannet steg fort nå, det nådde allerede Mathias til knærne. Han kjente panikken komme. Han ville ikke dø. Ikke nå, ikke sånn. Han svingte jekken mot sidevinduet. Glasset knuste og vannet fosset inn over kanten. Han hoppet opp i setet og presset seg ut mellom øvre del av vinduet og vannmassene som var på vei inn. Han kunne kjenne vinduskarmen hake tak i den ene støvelen, strakk vristen og kjente støvelen gli av foten. Så var han fri og begynte å svømme mot land. Han så at en bil hadde stoppet på hovedveien, at to personer hadde gått ut og var på vei gjennom snøen ned til elva.

Mathias var god til å svømme. Han var god til mye. Så hvorfor kunne de ikke like ham? En mann vasset uti og dro ham i land da han nærmet seg bredden. Mathias sank ned i snøen. Ikke fordi han ikke greide å stå, men fordi han instinktivt visste at det var det smarteste. Han lukket øynene og hørte en opphisset stemme like ved øret spørre om det var noen andre i

bilen, at de kanskje fortsatt kunne redde dem om det var noen. Mathias ristet langsomt på hodet. Stemmen spurte om han var sikker.

Politiet skulle senere komme til å forklare ulykken med det glatte føret og den druknede kvinnens hodeskader med utforkjøringen og sammenstøtet med vannet. Riktignok hadde ikke bilen selv fått særlige skader, men det var tross alt den eneste plausible forklaringen. Akkurat som sjokk var den eneste mulige forklaringen på guttens svar da de første på stedet flere ganger hadde spurt om det var noen andre i bilen, og han til slutt hadde svart: «Det er bare meg. Jeg er alene.»

«Det er bare meg,» gjentok Mathias seks år senere. «Jeg er alene.»

«Takk,» sa gutten som sto foran ham og satte fra seg matbrettet på kantinebordet som Mathias inntil da hadde hatt for seg selv. Utenfor vinduet trommet regnet sin faste

velkomstmarsj til medisinerstudentene i Bergen, en taktfast marsj som skulle fortsette til våren.

«Ny på medisin du også?» spurte gutten og Mathias så kniven hans skjære i den fete wienerschnitzelen.

Han nikket.

«Du har østlandsdialekt,» sa gutten. «Kom ikke inn i Oslo?»

«Ville ikke inn i Oslo,» sa Mathias.

«Hvorfor ikke?»

«Kjenner ingen der.»

«Hvem kjenner du her da?»

«Ingen.»

«Jeg kjenner ikke noen her, jeg heller. Hva heter du?»

«Mathias. Lund-Helgesen. Og du?»

«Idar Vetlesen. Har du vært på Ulriken?»

«Nei.»

Men Mathias hadde vært på Ulriken. Og på Fløyen og på Sandviksfjellet. Han hadde gått i smauene, vært på Fisketorget og

Torgalmenningen, sett pingvinene og sjøløvene på Akvariet, drukket øl på Wesselstuen, hørt et nytt, oppskrytt band på Garage og sett Brann tape på Brann Stadion. Alt dette som man skal gjøre sammen med sine medstudenter, hadde Mathias rukket å gjøre. Alene.

Sammen med Idar tok han runden på nytt og lot som det var for første gang.

Mathias oppdaget fort at Idar var en sosial sugefisk, og ved å suge seg fast til sugefisken kom Mathias seg med der det skjedde.

«Hvorfor studerer du medisin?» spurte Idar Mathias på et vorspiel hos en medstudent med tradisjonsrikt bergensnavn. Det var kvelden for medisinerstudentenes årlige høstball, og Idar hadde invitert med to søte bergensjenter som nå satt med svarte kjoler og oppsatte frisyre og lente seg fram for å høre hva de to snakket om.

«Å gjøre verden til et litt bedre sted,» sa Mathias og tømte ned resten av det lunkne Hansaølet. «Hva med deg?»

«Tjene penger, så klart,» sa Idar og blunket til jentene.

Den ene av dem kom og satte seg ved siden av Mathias.

«Du har blodgivermerke,» sa hun. «Hvilken blodtype er du?»

«B minus. Hva driver du med, da?»

«Vi behøver ikke snakke om det. B minus, er ikke det kjempesjeldent?»

«Jo. Hvordan visste du det?»

«Jeg går på sykepleien.»

«Akkurat,» sa Mathias. «Hvilket år da?»

«Tredje året.»

«Har du tenkt å ta noen spesiali...»

«Vi behøver ikke snakke om det,» sa hun og la en varm, liten hånd på låret hans.

Hun gjentok den samme setningen da hun fem timer senere lå naken under ham i senga hans.

«Det har aldri skjedd meg før,» sa han.

Hun smilte opp mot ham og strøk ham over kinnet. «Så det er ikke meg det er noe i veien med altså?»

«Hva?» stammet han. «Nei.»

Hun lo. «Jeg synes du er søt, jeg. Du er snill og omtenkssom. Hva har skjedd med disse, forresten?»

Hun nappet ham i brysthuden.

Mathias kjente noe svart. Noe stygt og svart og deilig.

«Jeg er født sånn,» sa han.

«Er det en sykdom?»

«Det opptrer sammen med Raynauds fenomener og sklerodermi.»

«Hva er det?»

«Et arvelig syndrom som gjør at vevet i kroppen omdannes til bindevev.»

«Er det farlig?» Hun strøk fingrene forsiktig over brystet hans.

Mathias smilte og kjente en gryende ereksjon. «Raynauds fenomener vil bare si at tærne

og fingrene blir kalde og hvite. Sklerodermi er verre ...»

«Å?»

«Alt bindevevet gjør at huden strammer seg til. Alt gattes ut, rynkene forsvinner.»

«Er ikke det fint, da?»

Han kjente hånden hennes søke seg nedover. «Den stramme huden begynner å hindre mimikken, du får færre ansiktsuttrykk, det er som ansiktet stivner til en maske.»

Den lille, varme hånden hennes grep rundt pikken hans.

«Hendene og etter hvert armene krøkes og du greier ikke rette dem ut. Til slutt står du bare der helt urørlig mens du rett og slett kveles av din egen hud.»

Hun hvisket tungpustet: «Høres ut som en grusom død.»

«Det beste rådet er å ta sitt eget liv før smertene har gjort deg sinnssyk. Har du noe imot å legge deg ved enden av senga? Jeg vil gjerne stå og gjøre det.»

«Det er derfor du studerer medisin, ikke sant?» sa hun. «For å finne ut av det. Å finne en måte å leve med det på.»

«Det eneste jeg ønsker,» sa han, reiste seg og stilte seg ved enden av senga med ereksjonen vippende i luften. «Er å finne ut når det er på tide å dø.»

Den nyutdannede legen Mathias Lund-Helgesen var en populær mann på Nevrologen på Haukeland Sykehus i Bergen. Både kolleger og pasienter betegnet ham som en dyktig, omtenkssom og ikke minst lyttende person. Det siste kom godt med siden han ofte tok imot pasienter med ulike syndromer, gjerne arvelige og ofte uten utsikter til helbredelse, kun lindring. Og når de en sjelden gang tok imot pasienter med den grusomme sykdommen sklerodermi, ble de alltid henvist til den vennlige, unge legen som så smått hadde begynt å tenke på en doktorgrad innenfor immunbiologi. Det var tidlig på høsten at Laila

Aasen og hennes mann kom til ham med datteren sin. Datteren var blitt så stiv i leddene og hadde smerter, og Mathias' første tanke var at det kunne være Bekhterevs. Både Laila Aasen og hennes mann svarte bekreftende på at det hadde forekommet giktaktige sykdommer på deres side av familien, så Mathias tok blodprøver av dem begge i tillegg til av datteren.

Da resultatene av blodprøvene kom, satt Mathias ved skrivebordet og måtte lese dem tre ganger. Og kjente det stygge, svarte og delikate stige opp i seg igjen. Svarene var negative. Både i den medisinske betydning, at man kunne utelukke at Bekhterevs var årsak til plagene, og i den familiære betydning, at man kunne utelukke at herr Aasen var jentas biologiske far. Og Mathias visste at han ikke visste. Men at hun visste, at Laila Aasen visste. Det hadde gått en liten trekning over ansiktet hennes da han hadde bedt om blodprøver av

dem alle tre. Pulte hun fortsatt med den andre? Hvordan så han ut? Bodde han i en villa med plen foran? Hvilke hemmelige skavanker hadde han? Og hvordan og når ville datteren finne ut av at hun var blitt ført bak lyset hele sitt liv av denne løgnaktige horen?

Mathias så ned og oppdaget at han hadde veltet vannglasset. En stor våt flekk bredte seg over bukseskrittet, og han kjente kulda spre seg til magen og videre oppover mot hodet.

Han ringte Laila Aasen og informerte henne om resultatet. Det medisinske. Hun takket ham, hørbart lettet og de la på. Mathias stirret lenge på telefonen. Herregud som han hatet henne. Den natten lå han søvnløs i den smale senga på hybelen som han hadde beholdt etter at studiene var over. Han prøvde å lese, men bokstavene bare danset. Han prøvde å onanere, noe som i hvert fall gjorde ham såpass fysisk utmattet at han fikk sove etterpå, men han greide ikke å konsentrere seg. Han stakk en nål i stortåen som var blitt helt hvit igjen,

bare for å kjenne om han kunne føle noe. Til slutt krøket han seg sammen under dyna og gråt til daggryet farget natten grå.

Mathias tok seg også av mer generelle nevrologiske tilfeller, og ett av dem var en politimann ved Bergen politikammer. Etter undersøkelsen sto den middelaldrende politimannen og kledde på seg. Kombinasjonen av kroppsodør og spritånde var nesten bedøvende.

«Nå?» buldret politimannen som om Mathias var en av hans underordnede.

«Nevropati i begynnerstadiet,» sa Mathias. «Nervene under føttene dine er i ulage. De har nedsatt følsomhet.»

«Mener du det er derfor jeg har begynt å gå som en jævla fyllik?»

«Er du en fyllik, Rafto?»

Politimannen sluttet å knappe skjorta og rødfargen steg oppover halsen hans som på et termometer. «Hva faen er det du sier, din guttevalp?»

«Det er som regel for mye alkohol som er årsaken til polyneuropati. Fortsetter det, risikerer du varige hjerneskader. Har du hørt om Korsakoff, Rafto? Ikke? La oss håpe at det fortsetter slik, for når du hører navnet hans, er det som regel i forbindelse med det ytterst uheldige syndromet han har gitt navn til. Jeg vet ikke hva du svarer når du ser i speilet og spør deg om du er en fyllik, men jeg foreslår at neste gang stiller du dette tilleggsspørsmålet: Vil jeg dø nå eller litt senere?»

Gert Rafto stirret lenge på guttungen i legefrakken. Så bannet han lavt, marsjerte ut og slengte døra igjen bak seg.

Fire uker senere ringte Rafto tilbake. Han spurte om Mathias kunne komme og se på ham.

«Kom hit i morgen,» sa Mathias.

«Jeg kan ikke. Det haster.»

«Så kom deg til Legevakten.»

«Hør på meg, Lund-Helgesen. Jeg har ligget i senga i tre dager uten å greie å røre meg. Du

er den eneste som har spurt meg rett ut om jeg er en fyllik. Ja, jeg er en fyllik. Og nei, jeg vil ikke dø. Ikke ennå.»

Gert Raftos leilighet stanket av søppel, tomme ølflasker og ham selv. Men ikke av matrester, for mat fantes ikke i huset.

«Dette er et B1-vitamintilskudd,» sa Mathias og holdt sprøyten opp mot lyset. «Det vil få deg på beina igjen.»

«Takk,» sa Gert Rafto. Fem minutter senere sov han.

Mathias gikk rundt i leiligheten. På skrivebordet var det et bilde av Rafto med en mørkhåret jentunge på skuldrene. På veggen over skrivebordet hang fotografier fra noe som måtte være mordåsteder. Mange fotografier. Mathias stirret på dem. Tok et par av dem ned og studerte detaljene. Herregud så slurvete de hadde vært, morderne. Ineffektiviteten syntes særlig på likene med kutt- og slagskader. Han åpnet skuffene og så etter flere bilder. Han fant rapporter, notater, noen verdisaker; ringer,

dameklokker, halskjeder. Og avisutklipp. Han leste dem. Gert Raftos navn gikk igjen, ofte med sitat fra pressekonferanser hvor han fortalte om drapsmennenes stupiditet og hvordan han hadde avslørt dem. For han hadde tydeligvis avslørt dem, alle som en.

Seks timer senere, da Gert Rafto våknet, var Mathias fortsatt der. Han satt ved senga med to mordrapporter i fanget.

«Fortell meg,» sa Mathias. «Hvordan ville du begått et mord om du ikke ville bli tatt?»

«Unngått mitt politidistrikt,» sa Rafto og så seg om etter noe å drikke. «Hvis etterforskeren er god, har du ikke kjangs uansett.»

«Og hvis jeg ville gjort det i distriktet til en god etterforsker likevel?»

«Så ville jeg gjort meg til venns med etterforskeren før jeg begikk mordet,» sa Gert Rafto. «Og så, etter drapet, ville jeg drept ham også.»

«Merkelig,» sa Mathias. «Jeg tenkte akkurat det samme.»

I ukene som fulgte var Mathias på flere husbesøk hos Gert Rafto. Han kom seg raskt og de snakket mye og lenge om sykdom, livsstil og døden, og om de eneste to tingene Gert Rafto elsket her i livet: datteren Katrine som av ubegripelige årsaker elsket ham tilbake. Og den lille hytta ute på Finnøy som var det eneste stedet hvor han kunne være sikker på å få være helt i fred. Men mest snakket de om mord saker som Gert Rafto hadde løst. Om triumfene. Og Mathias muntret ham opp, sa at kampen mot alkoholismen også kunne vinnes, at han kunne feire nye triumfer i politiet om han bare greide å holde seg unna flasken.

Og da senhøsten kom til Bergen med enda kortere dager og enda lengre regnbyger, hadde Mathias planen klar.

Han ringte Laila Aasen hjemme midt på formiddagen.

Han presenterte seg, og hun lyttet taust mens han fremsa sitt budskap. At det var gjort

nye funn i datterens blodprøve og at han var klar over at Bastian Aasen ikke var datterens biologiske far. Det var viktig at han fikk en blodprøve av den faktiske barnefaren. Dette ville måtte medføre at datteren og hennes mann ble gjort kjent med forholdet. Var hun innforstått med dette?

Mathias ventet og lot det synke inn hos henne.

Så sa han at om hun mente det var av betydning at dette ble holdt hemmelig, ville han likevel gjerne hjelpe, men at de i så fall måtte gjøre dette «off record».

«Off record?» gjentok hun med apatien til en sjokkskadet.

«Som lege er jeg bundet av etiske regler om åpenhet mot pasienten, altså din datter. Men jeg forsker på syndromer og er derfor spesielt interessert i å følge henne opp. Hvis du kan møte meg i all diskresjon i ettermiddag ...»

«Ja,» hvisket hun med skjelvende stemme.
«Ja, vær så snill.»

«Godt. Ta den siste avgangen med banen til toppen av Ulriken. Da får vi være uforstyrret og vi kan gå ned igjen. Jeg håper du skjønner hva jeg risikerer og ikke nevner dette møtet for en levende sjel.»

«Selvfølgelig ikke! Stol på meg.»

Han holdt fremdeles røret etter at hun hadde lagt på. Med leppene mot den grå plasten hvasket han: «Og hvorfor skulle noen stole på deg, lille hore?»

Først liggende i snøen med skalpellen mot strupen innrømmet Laila Aasen at hun hadde fortalt en venninne at hun skulle møte ham. Fordi de egentlig hadde hatt en avtale om å spise middag sammen. Men hun hadde bare sagt fornavnet hans og ikke hvorfor de skulle møtes.

«Hvorfor sa du noe i det hele tatt, da?»

«For å erte,» hylte Laila. «Hun er så nysgjerrig.»

Han trykket det tynne stålet hardere mot huden hennes og Laila hilstet fram venninnens navn og adresse. Deretter sa hun ikke mer.

Da Mathias to dager senere satt med avisen og leste om drapet på Laila Aasen og forsvinningen til Onny Hetland og Gert Rafto, var det med blandede følelser. Han var for det første misfornøyd med drapet på Laila Aasen. Det var ikke blitt slik han hadde tenkt seg det, han hadde mistet kontrollen i en blanding av raseri og panikk. Dermed var det blitt for mye griseri, for mye å rydde opp, for mye som minnet om bildene hjemme hos Rafto. Og for lite tid til å nyte hevnen, rettferdigheten.

Drapet på Onny Hetland hadde vært enda verre, en nesten-katastrofe. To ganger hadde han mistet motet idet han skulle til å ringe på døra hennes, og gått derfra igjen. Den tredje gangen hadde han oppdaget at han var for sent ute. Noen sto allerede og ringte på. Gert Rafto. Etter at Rafto hadde gått, hadde han ringt på

og presentert seg som Raftos assistent og fått komme inn. Men Onny hadde sagt at hun ikke ville fortelle hva hun hadde fortalt Rafto, at hun hadde lovet ham at det skulle bli mellom dem to. Først da han skar henne i håndflaten med skalpellen, snakket hun.

Mathias skjønnte på det hun sa at Gert Rafto hadde bestemt seg for å løse saken på egen hånd. Han skulle gjenopprette sitt renommé, den idioten!

Selve avlivingen av Onny Hetland hadde det imidlertid ikke vært noe å si på. Lite bråk, lite blod. Og parteringen i dusjen hadde vært effektiv og rask. Alle kroppsdelene hadde han pakket i plast og fått plass til i den store tursekken og bagen som han hadde tatt med for formålet. Under besøkene hos Rafto var Mathias blitt forklart at noe av det første politiet sjekker i drapssaker er biler som er observert i området og registrerte drosjeturer. Så han gikk hele veien tilbake til sin egen leilighet.

Nå gjensto siste del av Gert Raftos bruksanvisning for det perfekte mord: Drep etterforskeren.

Merkelig nok ble det det beste av de tre drapene. Merkelig fordi Mathias ikke hadde noen følelser overfor Rafto, intet hat slik han hadde følt for Laila Aasen. Det handlet mer om at han for første gang var i nærheten av den estetikken han hadde sett for seg, selve ideen om gjennomføringen av drapet. For det første var opplevelsen av selve akten akkurat så grusom og hjerteskjærende som han hadde håpet på. Han kunne fremdeles høre Raftos skrik ljome over den folketomme øya. Og det merkeligste; på vei tilbake oppdaget han at tærne hans ikke lenger var hvite og ufølsomme, det var som den gradvise forfrysningen et øyeblikk hadde opphørt, at han hadde tint opp.

Da Mathias fire år senere hadde drept ytterligere fire kvinner og så at alle mordene var

forsøk på å rekonstruere drapet på moren, konkluderte han med at han var gal.

Eller mer presist; at han led av en alvorlig personlighetsforstyrrelse. All litteratur han hadde lest om emnet tydet i hvert fall på det. Det rituelle i at det helst måtte skje samme dag som årets første snø falt. At en snømann måtte bygges. Og ikke minst hans stigende grad av sadisme.

Men denne innsikten forhindret ham på ingen måte i å fortsette. For tiden var knapp, Raynauds fenomener opptrådte alt hyppigere, og han mente å kunne kjenne de første symptomene på sklerodermi; en stivhet i ansiktet som med tid og stunder skulle gi ham den motbydelige, spisse nesen og sammensnurpede karpemunnen som de hardt rammede endte opp med.

Han hadde flyttet til Oslo for å skrive sin doktorgrad innenfor immunbiologi og vannkanaler i hjernen, siden senteret for

denne forskningen var på Anatomisk institutt på Gaustad. Parallelt med forskningen jobbet han på Marienlystklinikken, hvor han var blitt anbefalt av Idar som alt jobbet der. Mathias tok også nattevakter på Legevakten siden han likevel ikke fikk sove.

Ofrene var det ikke vanskelig å finne. For det første var det pasientenes blodprøver som i en del tilfeller kunne utelukke farskap, og i tillegg kom DNA-testene som Farskapsavdelingen på Rettsmedisinsk brukte. Idar, som hadde en temmelig begrenset kompetanse selv til allmennpraktiker å være, brukte i skjul Mathias som rådgiver i alle saker som angikk arvelige sykdommer og syndromer. Og dreide det seg om unge mennesker, var Mathias' råd nesten alltid det samme:

«Få begge foreldre til å bli med på første konsultasjon, ta munnhuleprøver av dem alle, si at det bare er for å sjekke bakteriefloraen og send prøvene til Farskapsavdelingen så vi i alle fall vet om vi har riktig utgangspunkt.»

Og Idar, den idioten, gjorde som han fikk beskjed om. Hvilket medførte at Mathias etter hvert hadde et lite kartotek over kvinner med barn som så å si seilte under falskt flagg. Og det beste; det var ingen link mellom hans navn og disse kvinnene ettersom munnhuleprøvene uten unntak var sendt inn i Idars navn.

Måten han lokket dem inn i fellen på var den samme som han hadde brukt med hell på Laila Aasen. En telefon og en avtale om å møtes et hemmelig sted uten at noen fikk vite om det. Bare én gang hadde det skjedd at det utpekte offeret hadde brutt sammen på telefonen og gått til ektemannen sin og fortalt det hele. Og det hadde endt med at familien ble oppløst, så hun hadde jo likevel fått sin straff.

Mathias hadde i lang tid grublet på hvordan han mer effektivt kunne kvitte seg med lik. Det var i hvert fall åpenbart at metoden han hadde benyttet på Onny Hetland ikke var holdbar. Det hadde skjedd bit for bit med

saltsyreoppløsning i badekaret hjemme på hans egen hybel. Det var en omstendelig, helsefarlig og risikabel prosess som hadde tatt nesten tre uker. Gleden var derfor stor da han plutselig kom på løsningen. Likkummene på Anatomisk institutt. Det var like genialt som det var enkelt. Akkurat som glødeløkken.

Han hadde lest om den i et fagtidsskrift i anatomi hvor en fransk anatom anbefalte denne veterinærinne retningen for bruk på lik hvor forråtnelsesprosessen hadde begynt. Fordi glødeløkken kuttet like effektivt og skånsomt gjennom mykt, råttent vev som gjennom bein, og fordi den kunne brukes på flere lik samtidig uten fare for å overføre bakterier. Han hadde straks skjönt at med en glødeløkke til å partere drapsofrene, ville transporten kunne forenkles radikalt. Han kontaktet derfor produsentens kontor, fløy ens ærend til Rouen og fikk innretningen demonstrert på stotrende engelsk en tåkete morgen i et hvitkalket fjøs i

Nord-Frankrike. Glødetrådbrenneren var et enkelt håndtak formet som – og på størrelse med – en banan utstyrt med en hette i metall som beskyttet hånden mot brannskader. Selve glødetråden var tynn som en fiskesene og gikk inn i hver ende av bananen, hvor den kunne strammes og slakkes med en vendebryter på håndtaket. Der satt også på/av-knappen som aktiverte det batteridrevne varmeelementet som fikk den garrottetegnende metalltråden til å gløde hvitt i løpet av sekunder. Mathias ble opprømt, dette instrumentet kunne brukes til mer enn parteringen. Da han fikk høre prisen, hadde han nesten begynt å le. Glødetrådbrenneren kostet Mathias mindre enn flybilletten. Batteriene inkludert.

Da man offentliggjorde den svenske undersøkelsen som konkluderte med at et sted mellom femten og tjue prosent av alle barn har en annen biologisk far enn de tror, stemte det godt med Mathias' egen statistikk på forholdet. Han var ikke alene. Og heller ikke alene om å

måtte dø tidlig og grusomt på grunn av sin mors hor med bedervete gener. Men dette måtte han være alene om; renselsen, sykdomsbekjempelsen, korstoget. Han tvilte på om noen noensinne kom til å takke ham, hedre ham. Men dette visste han: De kom alle til å huske ham, lenge etter hans død. For han hadde endelig funnet det som skulle bli hans ettermæle, mesterverket, det siste sverdslaget.

Det begynte som en tilfældighet.

Han så ham på TV. Politimannen. Harry Hole. Hole ble intervjuet fordi han hadde tatt en seriemorder i Australia. Og Mathias husket med en gang Gert Raftos råd: «Ikke i mitt politidistrikt.» Men han husket også hvor tilfredsstillende det hadde vært å ta livet av jegeren. Mestringsfølelsen. Maktfølelsen. Det var ingenting senere som hadde kommet helt opp mot drapet på politibetjenten. Og denne herostratisk berømte Hole syntes å ha noe av Rafto i seg, noe av den samme skjødesløsheten og sinnet.

Likevel hadde han kanskje bare glemt hele Harry Hole, om det ikke hadde vært for at en av gynekologene på Marienlystklinikken neste dag i kantinen kom til å nevne at han hadde hørt at denne tilsynelatende staute politimannen på TV i går, var alkis og klin gær'n. Gabriella, en kvinnelig barnelege føyde til at hun hadde hatt sønnen til Holes kjæreste som pasient. Oleg, en trivelig gutt.

«Han blir sikkert alkis han, òg da,» sa gynekologen. «Jævlig arvelig, vøttø.»

«Hole er ikke faren,» sa Gabriella. «Men det som er interessant er at han som står registrert som far, en russisk professor eller noe sånn i Moskva, også er alkoholiker.»

«Hei, det der hørte jeg ikke!» ropte Idar Vetlesen over latteren. «Husk taushetsplikten, folkens.»

Lunsjen gikk videre, men Mathias greide ikke å glemme det Gabriella hadde sagt. Eller rettere sagt; måten hun hadde uttrykt seg på: «... han som står registrert som far.»

Da lunsjen var ferdig, fulgte Mathias derfor etter barnelegen til hennes kontor, gikk inn etter henne og lukket døra bak dem.

«Kunne jeg få spørre deg om en ting, Gabriella?»

«Å hei,» sa hun og en forventningsfull rødme skjøt opp i kinnene hennes. Mathias visste at hun likte ham, at hun antagelig syntes han både var kjekk, vennlig, lyttende og morsom. Hun hadde til og med indirekte bedt ham med ut ved et par anledninger, men han hadde takket nei.

«Som du kanskje vet får jeg bruke noen av klinikkens blodprøver i doktorgradsavhandlingen min,» sa han. «Og jeg fant faktisk noen indikasjoner i blodprøven til den gutten du snakket om. Guttungen til kjæresten til Hole.»

«Jeg forstår det slik at de er ekskjærester nå.»

«Sier du det? Det er arvelige ting, så jeg lurte bare på noe omkring slektsforholdene ...»

Mathias syntes å kunne lese en viss skuffelse i ansiktet hennes.

Selv ble han overhodet ikke skuffet over det hun hadde å fortelle.

«Takk,» sa han, reiste seg, gikk ut. Han kjente hjertet pumpe livgivende og villig, at føttene skjøv ham framover uten at han brukte krefter, at gleden fikk hele ham til å skinne som en glødetrådbrenner. For han visste at dette var starten. Starten på slutten.

Holmenkollen Vel hadde sin sommerfest en steikende het augustdag. På plenen foran Vel-huset satt de voksne på campingstoler under parasollene og drakk hvitvin mens barna løp mellom bordene eller spilte fotball nede på grusbanen. Til tross for de enorme solbrillene som nesten skjulte ansiktet hennes, kjente Mathias henne igjen fra bildet han hadde lastet ned fra hennes arbeidsgivers hjemmeside med oversikt over ansatte. Hun sto for seg selv, og han gikk bort til henne og spurte med et skjevt

smil om han kunne få stå ved siden av henne og late som han kjente henne. Han visste hvordan man gjorde slike ting nå. Han hadde lært så mye. Han var ikke lenger Puppe-Mathias.

Hun dro ned brillene, kikket spørrende på ham og han slo fast at bildet hadde løyet likevel. Hun var mye vakrere. Så vakker at han et øyeblikk tenkte at plan A hadde en svakhet: at det ikke var gitt at hun kom til å ville ha ham, at en kvinne som Rakel – alenemor eller ikke – hadde alternativer. Plan B hadde riktignok samme utfall som A, men ville ikke på langt nær være like tilfredsstillende.

«Sosialt engstelig,» sa han og løftet plastbegeret til en forpint hilsen. «Jeg er invitert hit av en kompis som bor i nabolaget, og han har ikke kommet. Og alle andre ser ut som de kjenner alle her. Jeg lover å fjerne meg med en gang han dukker opp.»

Hun lo. Han likte latteren hennes. Og visste at de kritiske første tre sekundene hadde gått i hans favør.

«Jeg så en gutt som akkurat scoret et kjempemål nede på grusbanen,» sa Mathias. «Jeg tipper du må være i nokså tett slekt med ham.»

«Å? Kanskje det var Oleg, sønnen min.»

Hun greide å skjule det, men Mathias visste fra utallige pasientkonsultasjoner at ingen mor kan motstå skryt av egne barn.

«Fin fest,» sa han. «Fine naboer.»

«Du liker å feste med andres naboer?»

«Jeg tror vennene mine er redd for at jeg er litt ensom for tiden,» sa han. «Så de prøver å muntre meg opp. For eksempel med sine vellykkede naboer.» Han tok en slurk av plastbegeret og skar en grimase. «Og husets veldig søte hvitvin. Hva heter du?»

«Rakel. Fauke.»

«Hei, Rakel. Mathias.»

Han tok hånden hennes. Smal, varm.

«Du står her uten noe å drikke,» sa han. «La meg. Husets søte?»

Da han kom tilbake og rakte henne glasset, hadde han tatt fram personsøkeren og så på den med en bekymret mine.

«Vet du hva, Rakel? Jeg skulle gjerne stått her og blitt litt kjent med deg. Men Legevakten har fått frafall og trenger en ekstra mann litt fort. Så jeg får skifte til supermannndrakt og komme meg til byen.»

«Synd,» sa hun.

«Synes du? Det er kanskje bare for noen timer. Har du tenkt å være her lenge?»

«Jeg vet ikke. Det kommer an på Oleg.»

«Skjønner. Vi får se. Uansett har det vært hyggelig å hilse på deg.»

Igjen tok han hånden hennes. Gikk og visste at første runde var vunnet.

Han kjørte til leiligheten sin på Torshov og leste en interessant forskningsartikkel om vannkanaler i hjernen. Da han kom tilbake klokka åtte, satt hun under en av parasollene

med en stor hvit hatt og smilte da han satte seg ved siden av henne.

«Reddet noen liv?» spurte hun.

«Mest skrubbsår,» sa Mathias. «En blindtarm. Høydepunktet var en guttunge som hadde satt fast en brusflaske i neseboret. Jeg sa til moren at han var vel ung for å sniffe cola. Dessverre har ikke folk sans for humor i den type situasjoner ...»

Hun lo. Denne trillende, fine latteren som nesten fikk ham til å ønske at dette var på ordentlig.

Mathias hadde alt lenge sett fortykkelsene på enkelte områder av huden sin, men høsten 2004 merket han de første tegnene på at sykdommen var på vei inn i neste fase. Fasen han ikke ville ta del i. Stramheten i ansiktet. Planen hans var at Eli Kvale skulle være årets offer, deretter horene Birte Becker og Sylvia Ottersen. Det interessante ville bli om politiet ville finne sammenhengen mellom de to siste

ofrene; horebukken Arve Støp. Men som det var måtte planene fremskyndes. Han hadde hele tiden lovet seg selv å sette punktum med én gang smertene kom, ikke vente. Og nå var de her. Han bestemte seg for å ta dem alle tre. I tillegg til den store finalen: Rakel og politimannen.

Til nå hadde han arbeidet i det skjulte, og det var på tide å stille livsverket til skue. For å gjøre det måtte han legge igjen tydeligere spor, vise dem sammenhengene, gi dem det store bildet.

Han begynte med Birte. De avtalte å snakke om Jonas' lidelse hjemme hos henne etter at mannen hennes var dratt til Bergen på kvelden. Mathias kom til avtalt tid og hun tok frakken hans i vindfanget og hadde snudd seg for å henge den i skapet. Det var sjelden at han improviserte, men det hang et rosa skjerf på den ene knaggen og han grep det nærmest på instinkt. Tvinnet det to ganger før han gikk

opp bak henne og la det rundt halsen hennes. Han løftet den lille kvinnen opp og plasserte henne foran speilet så han kunne se øynene hennes. De bulte ut som på en fisk som var blitt dratt fort opp fra dypet.

Etter at han hadde lagt henne i bilen, gikk han inn i hagen til snømannen han hadde laget natten før. Han dyttet mobiltelefonen inn i brystet på den, tettet igjen og knøt skjerfet under snømannhodet. Det var over midnatt da han ankom garasjen på Anatomisk institutt, fikserte liket av Birte, preget og satte på henne nummermerkene og plasserte henne på ledig plass i en av kummene.

Så var det Sylvias tur. Han ringte henne, kjørte den faste leksa og de avtalte å treffes i skogen bak Holmenkollbakken, et sted han hadde brukt før. Men denne gangen var det folk i nærheten og han tok ikke sjansen. Han forklarte henne at Idar Vetlesen i motsetning til ham selv ikke akkurat var en spesialist på Fahrs sykdom, og at de måtte treffes igjen.

Hun foreslo at han kunne ringe henne neste kveld mens hun var alene hjemme.

Neste kveld kjørte han ut dit, fant henne på låven og gjorde opp på stedet.

Men det hadde nær gått galt.

Det sprø kvinnfolket hadde svingt øksa, trufet ham i siden, spjæret jakka og skjorta og kuttet en arterie med det resultat at blod hadde sprutet ut på låvegulvet. B-minus-blod. Én-person-av-hundre-blod. Så etter at han hadde drept henne ute i skogen og etterlatt hodet på toppen av snømannen, gikk han tilbake og kamuflerte sitt eget blod ved å slakte en høne og tømme blodet utover gulvet.

Det var et stressende døgn, men det merkelige var at den natten merket han ikke noe til smertene. Og de neste dagene fulgte han saken i avisene med stille, indre jubel. Snømannen. Det var navnet de hadde gitt ham. Et navn som ville huskes. Han hadde ikke ant at noen trykte bokstaver på papir fremstilt av mekanisk

masse kunne gi en slik følelse av makt og betydning. Det var nesten så han angret at han i så mange år hadde operert i det skjulte. Og så lett det var! Her hadde han gått rundt og trodd det Gert Rafto hadde sagt, at en god etterforsker alltid vil finne morderen. Men han hadde møtt Harry Hole og hadde sett frustrasjonen i den slitne politimannens ansikt. Det var ansett til en som ikke skjønnte noe.

Men så – mens Mathias holdt på å forberede sine siste trekk – kom det, som lyn fra klar himmel. Idar Vetlesen. Han ringte og sa at Hole hadde oppsøkt ham og stilt spørsmål om Arve Støp, presset ham på sammenhengen. Og Idar lurte selv på hva som foregikk, det var jo usannsynlig at valg av ofre skulle være tilfeldig. Og bortsett fra han selv og Støp var jo Mathias den eneste som kjente til disse to farskapene, siden Mathias som vanlig hadde hjulpet ham med diagnosen.

Idar var naturligvis oppskjørtet, men Mathias greide heldigvis å holde hodet kaldt. Han ba Idar ikke si et ord til noen og møte ham et sted hvor de var sikre på at ingen kunne se dem.

Mathias hadde nesten begynt å le mens han sa det, det var jo ordrett det samme han pleide å si til sine kvinnelige ofre. Det kom vel av spenningen.

Idar foreslo curlingklubbens lokale. Mathias la på og begynte å tenke.

Og det gikk opp for ham at han kunne få det til å se ut som Idar var Snømannen og samtidig skaffe seg litt arbeidsro.

Den neste timen brukte han på å tenke ut detaljene i hvordan Idars selvmord skulle se ut. Og selv om han på mange måter satte pris på vennen sin, var det et forunderlig pirrende, ja, inspirerende tankearbeid. Slik planleggingen av det store prosjektet hadde vært. Den siste snømannen. Hun skulle – som han selv hadde gjort den første dagen med snø for så mange år siden – få sitte på snømannens

skuldre, kjenne kulden mellom lårene og se gjennom vinduet, se på sviket, på mannen som skulle bli hennes død; på Harry Hole. Han lukket øynene og så for seg løkken over hodet hennes. Den glødet og skinte. Som en falsk glorie.

Kapittel 34

Dag 21. Sirener

Harry satte seg inn i bilen i garasjen på Anatomisk institutt. Lukket døra og øynene, og prøvde å tenke klart. Det første han måtte gjøre var å finne ut hvor Mathias var.

Han hadde slettet Mathias på mobiltelefonen og ringte 1881 hvor han fikk både nummeret og adressen. Han tastet inn tallene, merket mens han ventet på svar at pusten gikk fort og opphisset og prøvde å dempe den.

«Hei, Harry.» Mathias' stemme var lav, men stemmen lød av den vanlige, gledelige overraskelsen.

«Sorry at jeg maser sånn,» sa Harry.

«På ingen måte, Harry.»

«Godt. Hvor er du nå?»

«Jeg er hjemme. Jeg skal akkurat ned til Rakel og Oleg.»

«Fint. For jeg lurte på om du likevel kunne overrekke den greia til Oleg for meg.»

Det oppsto en pause. Harry presset kjevene sammen så det knaket i tennene.

«Selvfølgelig,» sa Mathias. «Men Oleg er hjemme nå, så du kan jo selv ...»

«Rakel,» sa Harry fort. «Vi ... jeg har ikke så lyst til å treffe henne i dag. Kan jeg komme innom deg som snarest?»

Ny pause. Harry presset røret mot øret og lyttet intenst, som for å kunne høre den andres tanker. Men alt han hørte var pust og forsiktig bakgrunnsmusikk, minimalistisk japansk klokkespill eller noe sånt. Han så for seg Mathias i en streng, like minimalistisk innredet leilighet. Ikke så stor kanskje, men selvfølgelig ryddig, ingenting overlatt til tilfeldighetene. Og nå hadde han tatt på seg en lyseblå, nøytral skjorte og lagt ny bandasje på såret i siden. For det var ikke for å skjule sine manglende brystvorter Mathias hadde holdt de korslagte

armene så høyt da han hadde stått foran Harry på trappa. Det var for så skjule såret etter øksa.

«Så klart,» sa Mathias.

Harry greide ikke å bestemme om stemmen hans lød naturlig. Bakgrunnsmusikken hadde opphørt.

«Takk,» sa Harry. «Jeg skal være rask, men du må love å vente.»

«Jeg lover,» Mathias. «Men Harry ...?»

«Ja?» Harry trakk pusten dypt.

«Vet du adressen min da?»

«Rakel har fortalt meg den.»

Harry bannet inni seg. Hvorfor hadde han ikke bare sagt at han hadde fått den på opplysningen, det var jo ikke noe mistenkelig ved det.

«Har hun?» sa Mathias.

«Ja.»

«Okei,» sa Mathias. «Bare gå inn, det står åpent.»

Harry la på og stirret på telefonen. Han fant ingen rasjonell forklaring på følelsen av at tiden var knapp, at han måtte løpe for livet før

det ble for mørkt. Så han bestemte seg for at det var innbilning. At det var den type redsel som ikke hjelper, redselen når natta kommer og man ikke ser gården til bestemor.

Han slo et nytt nummer.

«Ja,» svarte Hagen. Stemmen var uten tone, uten liv. Oppsigelsesskrivingsstemme, antok Harry.

«Dropp papirarbeidet,» sa Harry. «Du må ringe jourhavende politimester, jeg trenger en bevæpningsordre. Pågripelse av mistenkt drapsmann i Åsengata 12 på Torshov.»

«Harry ...»

«Hør. Resten av Sylvia Ottersen ligger i en likkum på Anatomisk institutt. Det er ikke Katrine som er Snømannen. Skjønner du?»

Pause.

«Nei,» sa Hagen oppriktig.

«Snømannen er en foreleser på instituttet. Mathias Lund-Helgesen.»

«Lund-Helgesen? Det var som pokker. Men er du han som ...»

«Ja, legen som var så behjelpelig med å rette fokuset på Idar Vetlesen.»

Det var kommet liv tilbake i stemmen til Hagen: «Jourhavende kommer til å spørre om det er sannsynlig at mannen er bevæpnet.»

«Vel,» sa Harry. «Så vidt vi veit har han ikke brukt skytevåpen på noen av de ti–tolv menneskene han har drept.»

Det gikk et par sekunder før Hagen oppfattet sarkasmen. «Jeg ringer med en gang,» sa han.

Harry la på og vred tenningsnøkkelen rundt mens han ringte Magnus Skarre med den andre hånden. Skarre og motoren svarte helt synkront.

«Fortsatt på Tryvann?» ropte Harry over brølet.

«Ja.»

«Slipp alt du har i hendene og hiv deg i en bil. Stopp i krysset Åsengata–Vogts gate. Pågripelse.»

«Helvete løs, eller?»

«Ja,» sa Harry. Gummien skrek mot betongen da han slapp clutchen.

Han tenkte på Jonas. Av en eller annen grunn tenkte han på Jonas.

En av de seks patruljebilene Harry hadde bedt Operasjonssentralen om, sto allerede i krysset ved Åsengata da Harry kom kjørende ned Vogts gate fra Storosiden. Harry svingte opp på fortauet, hoppet ut og gikk bort til dem. De rullet vinduet ned og rakte Harry walkietalkien han hadde bedt om.

«Slå av saftblanderen,» sa Harry og pekte på det roterende blålyset. Han trykket inn talkknappen og ga beskjed til patruljebilene om å slå av sirener i god tid før de kom fram.

Fire minutter senere var seks patruljebiler samlet i veikrysset. Politifolkene, blant dem Skarre og Ola Li fra Voldsavsnittet, hadde stimlet rundt bilen til Harry som satt i døråpningen med et gatekart i fanget og pekte.

«Li, du får tre biler til å stenge mulige fluktruter. Her, her og her.»

Li lente seg over kartet og nikket.

Harry snudde seg til Skarre:

«Vaktmesteren?»

Skarre løftet på telefonen. «Snakker med ham nå. Han er på vei til hovedinngangen med nøkler.»

«OK. Du får seks mann til å plassere i portrom, i baktrapper og om mulig på taket. Pluss at du danner baktropp for meg. Er Deltabilen kommet?»

«Her.» To av politifolkene, til forveksling lik de andre, signaliserte at de kjørte den faste patruljebilen til Delta, beredskapstroppen som hadde spesialtrening i denne type oppdrag.

«OK, jeg vil ha dere foran hovedinngangen med en gang. Har alle våpen?»

Politifolkene nikket, noen av dem med MP-5 maskinpistoler som de hadde låst ut fra bagasjerommene i bilene. De andre hadde bare

tjenesterevolveren. Det var et budsjett-spørsmål, som Politimesteren en gang hadde forklart.

«Vaktmesteren sier Lund-Helgesen bor i tredje etasje,» sa Skarre og slapp mobiltelefonen ned i jakkelomma. «Det er bare én leilighet i hver etasje. Ingen utganger til tak. For å komme til baktrappa må han opp i fjerde og gjennom et låst loft.»

«Bra,» sa Harry. «Send to mann opp baktrappa og be dem vente på loftet.»

«OK.»

Harry tok med seg de to uniformerte betjentene i bilen som først hadde ankommet. En eldre betjent og en ung, kvisete jypling som begge hadde jobbet med Skarre en gang før. I stedet for å gå inn i Åsengata 12, krysset de gata og gikk inn i gården vis-à-vis.

De to guttungene i familien Stigson som bodde i tredje, stirret storøyet på de to uniformerte mennene, mens faren lyttet til Harrys forklaring på hvorfor de måtte få benytte

leiligheten en liten stund. Harry gikk inn i stua, skjøv sofaen bort fra vinduet og tok leiligheten på den andre siden av gata i nærmere øyesyn.

«Lyset er på i stua,» ropte han.

«Det sitter noen der.» Det var den eldre betjenten som hadde stilt seg rett bak ham.

«Jeg har hørt at synet forringes med tretti prosent etter fylte femti,» sa Harry.

«Jeg er ikke blind. I den store stolen der med ryggen til. Du kan se øverste del av bakhodet og hånden på armlenet.»

Harry myste. Faen, trengte han briller? Vel, om gammer'n mente han så det, så så han det vel.

«Da blir du her og sier fra på radioen om han rører seg. Greit?»

«Greit,» smilte den gamle.

Harry tok med seg jypingen.

«Hvem er det som sitter der inne?» ropte den unge høyt for å overdøve trampingene der de raste nedover trappa.

«Hørt om Snømannen?»

«Å, faen.»

«Det stemmer.»

De spurtet over gata til den andre gården. Vaktmesteren, Skarre og fem uniformerte politimenn sto klare ved inngangsdøra.

«Jeg har ikke nøkkel til leilighetene,» sa vaktmesteren. «Bare til porten her.»

«Det er greit,» sa Harry. «Vi ringer på først. Og hvis han ikke åpner, sparker vi oss inn. Alle har våpnene klare og vi lager så lite lyd som mulig, OK? Delta, dere blir med meg ...»

Harry tok fram Katrines Smith & Wesson og signaliserte til vaktmesteren som vred nøkkelen rundt i låsen.

Harry og de to fra Delta, begge bevæpnet med MP-5, skrevet seg lydløst oppover trappa, tre trinn i steget.

De stoppet i tredje utenfor en blå dør uten navnskilt. Den ene betjenten la øret inntil døra, snudde seg mot Harry og ristet på hodet. Harry hadde skrudd ned volumet på

walkietalkien til minimum og nå løftet han den til munnen.

«Alfa til ...» Harry hadde ikke fordelt kal-lenavn og husket ikke fornavn. «... til vindus-post bak sofa. Har objektet beveget seg? Over.»

Han slapp knappen og det spraket lavt. Så kom stemmen inn:

«Han sitter fremdeles i stolen.»

«Mottatt. Vi går inn nå. Over og ut.»

Den ene betjenten nikket og dro fram et brekkjern, mens den andre rygget og gjorde seg klar.

Harry hadde sett teknikken før; én som bender opp døra, så den andre lett kan løpe den inn. Ikke fordi de ikke kunne brutt den opp med brekkjernet, men fordi det er effekten av høy lyd, kraft og hurtighet som gjør at objektet handlingslammes og i ni av ti tilfeller bare fryser fast til stolen, sofaen eller senga.

Men Harry holdt en hånd avvergende opp. Trykket ned dørhåndtaket og skjøv.

Mathias hadde ikke løyet; ulåst.

Døra gled lydløst opp. Harry pekte på seg selv at han ville gå først.

Leiligheten var ikke innredet minimalistisk slik Harry hadde trodd.

Det vil si; det var minimalistisk i den forstand at det var ingenting der; ingen klær i gangen, ingen møbler, ingen bilder. Bare nakne vegger som ba om en ny tapet eller et strøk maling. Det var som den var fraflyttet og hadde vært det lenge.

Døra til stua sto på gløtt og i åpningen kunne Harry se armlenet på stolen, hånden som lå der. En smal hånd med en klokke på. Han holdt pusten, tok to lange steg, holdt revolveren foran seg i dobbeltgrep og dyttet stuedøra opp med foten.

Han merket at de to andre som hadde beveget seg helt ute i synsranden, stivnet til.

Og en nesten uhørlig hvisken: «Herre Jesus ...»

En stor, tent lysekrone hang over lenestolen og lyste opp personen som satt der og så rett på ham. Halsen hadde blå merker etter kvelningen, ansiktet var blekt og vakkert, håret sort og kjolen himmelblå med hvite, små blomster på. Den samme kjolen som på bildet i kalenderen på kjøkkenet hans. Harry kjente hjertet sprenge i filler i brystet mens resten av kroppen var som forstenet. Han prøvde å bevege seg, men greide ikke å rive seg løs fra det brystne blikket hennes. Det brystne, anklagende blikket. Som anklaget ham for ikke å ha gjort noe han ikke visste hva var, bare at han burde ha tenkt seg til det, burde ha greid å stoppe det, burde ha reddet henne.

Hun var like hvit som moren hadde vært da hun lå død i sykesenga.

«Sjekk resten av leiligheten,» sa Harry med grøtete stemme og senket revolveren.

Han tok et vaklende skritt fram mot liket og la hånden rundt håndleddet hennes. Det var iskald og livløs, som marmor. Likevel kunne

han kjenne en tikking, en svak puls, og et absurd øyeblikk tenkte han at hun bare var sminket til å se ut som død. Så kikket han ned og skjønnte at det var klokka som tikket.

«Det er ingen andre her,» hørte han en av betjentene si bak seg. Så en kremting: «Vet du hvem hun er?»

«Ja,» sa Harry og strøk en finger over glasset på klokka. Den samme klokka som han for bare noen timer siden hadde holdt i sin egen hånd. Klokka som hadde ligget på hans eget soverom. Som han hadde lagt i fuglekassa fordi Rakels kjæreste skulle ta henne med ut i kveld. Ut på en festkveld. Feire at de to fra nå av var ett.

Harry så på blikket, det anklagende blikket hennes igjen.

Ja, tenkte han. Skyldig på alle punkter.

Skarre hadde kommet inn i leiligheten og sto bak Harry og stirret over skulderen hans på

den døde kvinnen i stolen i stua. Ved siden av ham sto de to betjentene fra Delta.

«Kvalt?» spurte han.

Harry verken svarte eller beveget seg. Den ene skulderstroppen på den himmelblå kjolen var glidd ned.

«Uvanlig å ha på sommerkjole i desember,» sa Skarre, mest for å si noe.

«Hun pleier å ha det,» sa Harry med en stemme som hørtes ut som den kom fra et sted langt borte.

«Hvem?» spurte Skarre.

«Rakel.»

Betjenten fór sammen. Han hadde sett Harrys ekskjæreste den gangen hun jobbet i politiet. «Er ... er ... det der Rakel? Men ...»

«Det er hennes kjole,» sa Harry. «Og hennes klokke. Han har kledd henne ut som Rakel. Men kvinnen som sitter der er Birte Becker.»

Skarre stirret taust på liket. Det så ikke ut som noe annet lik han hadde sett, dette var kritt hvitt og liksom oppblåst.

«Kom med meg,» sa Harry henvendt til de to fra Delta før han snudde seg til Skarre: «Du blir her og sperrer av leiligheten. Ring åstedsfolka på Tryvann og fortell at det venter en ny jobb.»

«Hva skal du?»

«Danse,» sa Harry.

Det ble helt stille i leiligheten da de tre andres løpende skritt hadde ramlet ned trappa. Men sekunder senere kunne Skarre høre bilen som startet og dekkene som hvinte mot asfalten i Vogts gate.

Blålyset sveipet over veien. Harry satt i passasjeret og hørte telefonen ringe i den andre enden. Fra speilet danset to bikinikledde miniatyrkvinner til sirenens fortvilte klagehyl mens politibilen kjørte slalåm mellom bilene på Ring 3.

Vær så snill, ba han inni seg. Vær så snill, ta den, Rakel.

Han kikket på metalledansøysene under speilet, tenkte at han var som dem; en som viljeløst danset etter en annens pipe, en komisk figur i en farse hvor han alltid var to skritt etter begivenhetene, alltid kom rasende litt for sent gjennom dørene og ble møtt av publikums latter.

Det sprakk for Harry. «Faen, faen!» brølte han og slengte mobiltelefonen i frontruta. Den skled fra dashbordet og ned på dørken. Betjenten som kjørte vekslet blikk med den andre betjenten i sladrespeilet.

«Skrub av sirenen,» sa Harry.

Det ble stille.

Og Harry ble oppmerksom på en lyd fra dørken.

Harry grep telefonen.

«Hallo!» ropte han. «Hallo! Er du hjemme, Rakel?»

«Selvfølgelig, du ringer fasttelefonen.» Det var hennes stemme. Myk og rolig av latter. «Er det noe galt?»

«Er Oleg hjemme også?»

«Ja,» sa hun. «Han sitter her på kjøkkenet og spiser middag. Vi venter på Mathias. Hva er i veien, Harry?»

«Hør nøye på meg nå, Rakel. Hører du?»

«Du skremmer meg, Harry. Hva er det?»

«Sett sikkerhetslenka på døra.»

«Hvorfor det? Den er låst og ...»

«Sett på sikkerhetslenka, Rakel!» brølte Harry.

«Okei, okei!»

Han hørte henne si noe til Oleg, en stol som skrapet og løpende føtter. Da stemmen hennes var tilbake, hadde den fått en lett skjelving.

«Nå forteller du meg hva som skjer, Harry.»

«Jeg skal gjøre det. Først må du love meg at du ikke under noen omstendigheter slipper Mathias inn i huset.»

«Mathias? Er du full, Harry? Du har ingen rett ...»

«Mathias er farlig, Rakel. Jeg sitter her i en politibil sammen med to andre betjenter som er på vei opp til deg nå. Jeg skal forklare resten etterpå, nå først vil jeg at du skal se ut av vinduet. Ser du noe?»

Han hørte at hun nølte. Men han sa ikke mer, han ventet bare. For han visste med en plutselig sikkerhet at hun stolte på ham, at hun trodde ham, at hun alltid hadde gjort det. De kjørte mot tunnelen ved Nydalen. I veikanten hadde snøen lagt seg som en gråhvit ullrand. Så var stemmen hennes der igjen.

«Jeg ser ikke noe. Men jeg vet jo ikke hva jeg skal se etter.»

«Så du ser ikke en snømann?» sa Harry lavt.

Han hørte på stillheten at det hele var i ferd med å gå opp for henne.

«Si at dette ikke skjer, Harry,» hvisket hun.

«Si at dette bare er en drøm.»

Han lukket øynene og vurderte om hun kunne ha rett. Så for seg Birte Becker i stolen. Visst var det en drøm.

«Jeg la klokka di i fuglekassa,» sa han.

«Men den var ikke der, den ...,» begynte hun, holdt inne og stønnet: «Å herregud!»

Kapittel 35

Dag 21. Monster

Fra kjøkkenet hadde Rakel utsikt mot alle de tre kantene noen kunne nærme seg huset fra. På baksiden var det en kort, men stupbratt ur som var umulig å komme ned, særlig nå som snøen hadde lagt seg. Hun gikk fra vindu til vindu. Kikket ut og kjente etter at de var skikkelig lukket. Da faren hennes hadde bygd huset etter krigen, hadde han fått satt inn vinduene høyt på veggen og med jernsprosser foran. Hun visste at det hadde å gjøre med krigen og en russer som hadde sneket seg inn i bunkersen deres ved Leningrad en natt og skutt alle hans sovende kamerater. Bortsett fra ham selv som hadde ligget nærmest døra, så utslitt at han ikke hadde våknet før alarmen gikk og oppdaget at teppet hans var overstrødd av tomhylser. Det var den siste natten i hans

liv han sov ordentlig, hadde han alltid sagt. Men hun hadde alltid hatet de jernsprossene. Helt til nå.

«Kan jeg ikke gå opp på rommet mitt?» sa Oleg og sparket i beinet på det store kjøkkenbordet.

«Nei,» sa Rakel. «Du må være her.»

«Hva er det Mathias har gjort?»

«Harry vil forklare alt når han kommer. Er du sikker på at du festet sikkerhetslenken ordentlig?»

«Ja da, mamma. Jeg skulle ønske pappa var her.»

«Pappa?» Hun hadde ikke hørt ham bruke det ordet før. Bortsett fra på Harry, men det var for flere år siden. «Mener du faren din i Russland?»

«Han er ikke pappa.»

Han sa det med en visshet som fikk henne til å grøsse.

«Kjellerdøra!» utbrøt hun.

«Hva?»

«Mathias har nøkkel til kjellerdøra også.

Hva gjør vi?»

«Enkelt,» sa Oleg og drakk resten av vannglasset. «Du setter en av hagestolene under dørhåndtaket på innsiden. De er akkurat høye nok, ikke kjangs å komme inn.»

«Har du prøvd det?» spurte hun forbauset.

«Harry gjorde det en gang vi lekte kåbbai.»

«Sitt her,» sa hun og gikk mot gangen og døra til kjellertrappa.

«Vent.»

Hun stoppet.

«Jeg så hvordan han gjorde det,» sa Oleg som hadde reist seg. «Bli her, mamma.»

Hun så på ham. Herregud som han hadde vokst det siste året, han kom snart til å være høyere enn henne. Og i det mørke blikket hans var barnligheten i ferd med å vike for noe som foreløpig kanskje var mest ungdommelig trass, men som hun alt kunne se for seg at med tiden skulle bli til voksen besluttsomhet.

Hun nølte.

«La meg gjøre det,» sa han.

Det lå en bønn i tonefallet hans. Og hun skjønte at dette var viktig for ham, at det handlet om ganske mye. Om opprør mot barnets redsel. Om voksenritual. Om å bli som sin far. Hvem han nå mente det var.

«Skynd deg,» hvisket hun.

Oleg løp.

Hun stilte seg ved vinduet og stirret ut. Lyttet etter lyden av bil i oppkjørselen. Hun ba om at det var Harry som måtte komme først. Tenkte på hvor stille det var. Og ante ikke hvor den neste tanken kom fra; hvor stille det skulle bli.

Men så hørte hun en lyd likevel. En liten lyd. Hun tenkte først at den kom fra utsiden. Men så hørte hun at den kom bakfra. Hun snudde seg. Så ingenting, bare det tomme kjøkkenet. Men der var lyden igjen. Som et tungt tikk fra en klokke. Eller en finger som tappes mot en bordplate. Bordet. Hun stirret. Der var lyden. Og der så hun det. En dråpe hadde truffet

bordet. Hun løftet blikket langsomt mot taket. Midt på den hvitmalte himlingen hadde det dannet seg en mørk sirkel. Og midt i sirkelen hang en blank dråpe. Den slapp og traff bordplaten. Rakel så det skje, likevel fikk lyden henne til å skvette som om det var en uventet ørefik.

Herregud, det måtte komme fra badet! Hadde hun virkelig glemt å skru igjen dusjen? Hun hadde ikke vært oppe i annen siden hun kom hjem, hadde gått rett i gang med middagen, så det måtte ha skjedd i morges. Og selvfølgelig måtte det hende nå, midt oppe i dette.

Hun gikk ut i gangen, skyndte seg opp trappa og gikk mot badet. Hun kunne ikke høre dusjen. Hun åpnet. Tørt gulv. Ikke noe vann som rant. Hun lukket og ble stående utenfor baderomsdøra et par sekunder. Så på soveromsdøra ved siden av. Gikk langsomt bort til den. La hånden på dørhåndtaket. Nølte. Lyttet en gang til etter biler. Så åpnet

hun. Hun ble stående og stirre inn i rommet. Hun hadde lyst til å skrike. Men instinktivt visste hun at hun ikke måtte skrike, at hun måtte være stille. Helt stille.

«Faen, faen!» brølte Harry og slo en neve i dashbordet så det ristet. «Hva er det som skjer?»

Trafikken sto bom stille foran dem i tunnelen. Hadde gjort det i to lange minutter nå.

Svaret kom i samme sekund over politiradioen: «Det er en kollisjon på Ring 3 ved utgangen av vestre tunnelløp ved Tåsen. Ingen personskader. Kranbil er på vei.»

På en innskytelse trev Harry mikrofonen: «Veit dere hvem det er?»

«Bare at det er to personbiler, begge med sommerdekk,» svarte den nasale radiostemmen lakonisk.

«Alltid kaos med snø i november,» sa betjenten i baksetet.

Harry svarte ikke, trommet bare med fingrene på dashbordet. Han vurderte alternativene. Det var en vegg av biler foran og bak, alle blålys og sirener i verden kunne ikke få dem ut herfra.

Han kunne hoppe ut og løpe til enden av tunnelen, dirigere en politibil dit som kunne plukke ham opp, men det var nesten to kilometer dit.

Det var helt stille i bilen nå, alt som hørtes var den lave duringen av biler på tomgang. Varebilen foran dem flyttet seg en meter framover, og betjenten flyttet seg etter. Bremsset ikke før han var nesten oppå støtfangeren foran, som i frykt for at alt annet enn aggressiv kjøring kunne få førstebetjenten til å eksplodere igjen. Den brå bremsingen fikk de to bikinikledde metallkvinnene til å klinge muntert sammen i stillheten som fulgte.

Harry tenkte på Jonas igjen. Hvorfor gjorde han det? Hvorfor hadde han tenkt på Jonas da

han hadde snakket med Mathias i telefonen? Det var noe med lyden. I bakgrunnen.

Harry stirret på de to dansøsene under speilet. Og det gikk opp for ham.

Han visste hvorfor han hadde tenkt på Jonas. Han visste hva den lyden hadde vært. Og han visste at det ikke var ett sekund å miste. Eller – han prøvde å skyve tanken vekk – at det tvert om ikke hastet lenger. At det alt var for sent.

Oleg gikk fort gjennom den mørke kjellergangen uten å se til høyre eller venstre, hvor han visste at saltutslagene tegnet hvite spøkelser på murveggene. Han prøvde å konsentrere seg om det han skulle gjøre og ikke tenke på noe annet. Ikke la de feil tankene slippe til. Det var det Harry hadde sagt. At det gikk an å overvinne de eneste monstrene som fantes, de som var inni hodet ditt. Men at du måtte trene på det. Du måtte gå til dem og slåss med dem så ofte du kunne. Små kamper som du kunne

vinne, dra hjem, plastre sårene dine og komme tilbake. Han hadde gjort det, han hadde vært alene i kjelleren flere ganger. Han hadde jo måttet det for at skøytene skulle ligge kaldt.

Han grep hagestolen, dro den etter seg for at lyden skulle overdøve stillheten. Han sjekket at kjellerdøra faktisk var låst. Så dyttet han stolen oppunder og kjente på dørhåndtaket at det ikke lot seg rikke. Sånn. Han stivnet til. Var det en lyd? Han så opp på den lille glassgluggen i kjellerdøra. Han greide ikke å stoppe tankene lenger, nå kom de. Noen sto rett utenfor. Han ville løpe opp igjen, men tvang seg til å bli stående. Sloss mot tankene med andre tanker. Jeg er på innsiden, tenkte han. Jeg er like trygg her som der oppe. Han trakk pusten, kjente hjertet slå som en løpsk basstromme i brystet. Så lente han seg fram og så i glassgluggen. Han så speilbildet av sitt eget ansikt. Men over det så han et annet ansikt, et forvridt ansikt som ikke var hans. Og han så hender,

monsterhender som ble løftet. Oleg rygget forskrekket bakover. Støtte mot noe og kjente hender lukke seg rundt ansiktet og munnen. Han greide ikke å skrike. For han ville skrike. Han ville skrike at dette var ikke i tankene, dette var monsteret, monsteret var her, monsteret var på innsiden. Og de skulle alle dø.

«Han er inne i huset,» sa Harry.

De andre betjentene så uforstående på ham, mens Harry trykket på repeatknappen på telefonen. «Jeg trodde det var noe japansk musikk, men det var en uro av metall. En slik som Jonas har på rommet sitt. Og som Oleg også har. Mathias har vært der hele tiden. Han sa det jo rett ut ...»

«Hva mener du?» våget betjenten i baksetet seg å spørre.

«Han sa at han var hjemme. Og det er jo Holmenkollveien nå. Han sa til og med at han var på vei *ned* til Oleg og Rakel. Jeg burde ha

skjønt det, Holmenkollen er jo *opp* i forhold til Torshov. Han var i annen etasje i Holmenkollveien. På vei ned. Vi må få dem ut av huset nå. Svar for faen!»

«Kanskje hun ikke er i nærheten av ...»

«Det er fire telefoner i huset. Han har kuttet forbindelsen. Jeg må komme meg dit nå.»

«Vi sender en annen patruljebil,» sa føreren.

«Nei!» sa Harry. «Det er for seint likevel, han har dem. Og den eneste sjansen vi har, er den siste brikken. Meg.»

«Deg?»

«Ja. At jeg inngår i planen hans.»

«*Ikke* inngår mener du?»

«Nei. Inngår. At han venter på meg.»

De to andre politimennene vekslet blikk mens de hørte den brekende lyden av en motorsykkel som sneglet seg fram mellom de parkerte bilene bak dem.

«Og det tror du han gjør?»

«Ja,» sa Harry, kikket i sidespeilet og fikk øye på motorsykkelen. Og tenkte at det var det

eneste svaret han kunne gi. For det var det eneste svaret som ga noe håp.

Oleg kjempet imot alt han kunne, men stivnet til i monsterets jerngrep da han kjente det kalde stålet mot strupen.

«Dette er en skalpell, Oleg.» Monsteret hadde Mathias' stemme. «Vi bruker den til å skjære opp mennesker. Og du vil ikke tro hvor lett det er.»

Så ba monsteret ham gape opp, dyttet en skitten klut inn i kjeften hans og sa at han skulle legge seg på magen med armene på ryggen. Da Oleg ikke straks lystret, ble stålet skjøvet inn under øret hans, og han kjente det varme blodet løpe som en ilning over skulderen og nedover langs siden på innsiden av T-skjorta. Han la seg på magen på det iskalde sementgulvet, og monsteret satte seg oppå. En rød eske falt ned ved siden av ansiktet hans. Han leste på den. Det var plaststrips, sånne tynne plastbelter som var på ledninger og

leketøysemballasje, som var så irriterende fordi de bare kunne strammes, ikke slakkes og ikke lot seg slite av enda så tynne de var. Han kjente den skarpe plasten skjære seg inn i huden rundt håndleddene og ankene.

Så ble han løftet opp og sluppet igjen, falt og rakk ikke å vente på smertene før han landet mykt og knasende. Han stirret opp. Han lå på ryggen i fryseren, han kunne kjenne ispartiklene som hadde løsnet fra sidene svi mot huden på underarmene og i ansiktet. Over ham sto monsteret med hodet litt på skakke.

«Farvel,» sa han. «Vi sees på den andre siden om ikke lenge.»

Lokket smalt igjen og det ble stummende mørkt. Oleg kunne høre nøkkelen bli vridd om i låsen og raske skritt som fjernet seg. Han prøvde å løfte tungen, prøvde å få den på baksiden av kluten, måtte få den ut. Måtte puste. Måtte ha luft.

Rakel hadde sluttet å puste. Hun sto i døråpningen til soverommet og visste at det hun så på var galskap. En galskap som fikk huden til å krympe, munnen til å gape, øynene til å bule.

Senga og de andre møblene var skjøvet inntil veggene, og parketten hadde en nesten usynlig overflate av vann som bare ble brutt hver gang en ny dråpe falt på det. Men Rakel ensat ikke, det eneste hun så var den enorme snømannen som tronet midt i rommet.

Flosshatten på hodet med den glisende munnen nådde nesten opp til taket.

Da hun endelig trakk pusten igjen og oksygenet rushet til hjernen, kjente hun lukten av våt ull og vått treverk og hørte lyden av smeltevann som dryppet. Det sto en bølge av kulde ut fra snøen, men det var ikke den som ga henne gåsehud. Det var kroppsvarmen fra han som sto rett bak henne.

«Er den ikke vakker?» sa Mathias. «Jeg har laget den bare til deg.»

«Mathias ...»

«Hysj.» Han la en arm liksom beskyttende rundt halsen hennes. Hun så ned. Hånden holdt en skalpell. «Ikke la oss snakke, kjære. Det er så mye som skal gjøres og så lite tid.»

«Hvorfor? Hvorfor?»

«Dette er vår dag, Rakel. Resten av livet er så ufattelig kort, så la oss feire, ikke forklare. Vennligst legg armene på ryggen.»

Rakel gjorde som han sa. Hun hadde ikke hørt Oleg komme opp fra kjelleren. Kanskje han fortsatt var i kjelleren, kanskje han kunne komme seg ut, om hun bare oppholdt Mathias. «Jeg vil vite,» sa hun og hørte gråten nappe i stemmebåndene.

«Fordi du er en hore.»

Hun kjente noe tynt og hardt strammes rundt håndleddene. Kjente hans varme pust mot nakken. Leppene. Og så tungen. Hun bet tennene sammen, visste at om hun skrek,

kunne han stoppe og hun ville at han skulle fortsette, bruke tid. Tungen jobbet seg rundt og opp til øret hennes. Bet lett.

«Og horungen din ligger i fryseren,» hvisket han.

«Oleg?» sa hun og kjente at hun mistet kontrollen.

«Slapp av, kjære, han vil ikke dø av kulde.»

«Vil ... vil han ikke?»

«Lenge før kroppen blir så nedkjølt, vil horungen ha dødd av mangel på oksygen. Det er enkel matematikk.»

«Matema...»

«Jeg regnet det ut for lenge siden. Jeg har regnet ut alt.»

En motorsykkel på høyt turtall sladdet oppover de svingete bakkene i Holmenkollen i mørket. Lyden gjallet mellom husene, og de som observerte motorsykkelen tenkte at det var galenskap på snøføre, at føreren burde vært fratatt

motorsykkelsertifikatet. Men føreren hadde ikke noe slikt sertifikat.

Harry ga gass opp oppkjørselen til det svarte tømmerhuset, men spant på nysnøen i den krappe svingen og kjente sykkelen miste fart. Han prøvde ikke å rette opp sladden, men sparket fra og kom seg av sykkelen som trillet utfor skråningen, braste gjennom noen lave grankvister før den stoppet mot en stamme, veltet over på siden og spant snø ut fra bakhjulet før den utåndet.

Da var Harry allerede halvveis til trappa.

Det var ingen spor i snøen, verken til eller fra huset. Han dro opp revolveren idet han bykset opp trinnene til døra.

Den var ulåst. Som lovet.

Han gled inn i gangen og det første han så var at døra til kjellertrappa sto på vidt gap.

Harry stoppet og lyttet. Det var en lyd, en slags tromming. Det hørtes ut som den kom

fra kjøkkenet. Harry nølte. Så bestemte han seg for kjelleren.

Sidelengs med revolveren foran seg gikk han ned trappa. I bunnen av trappa stoppet han for å gi øynene tid til å venne seg til halvmørket mens han lyttet. Han hadde en fornemmelse av at hele rommet holdt pusten. Han fikk øye på hagestolen under dørhåndtaket. Oleg. Blikket gled videre. Han hadde bestemt seg for å gå opp igjen da blikket falt på den mørke flekken på murgulvet foran fryseren. Vann? Han gikk et skritt nærmere. Det måtte komme fra under fryseren. Han tvang vekk tankene fra dit de ville og dro i lokket. Låst. Nøkkelen sto i, men Rakel pleide ikke å låse fryseren. Bildene fra Finnøy poppet opp nå, men han skyndte seg, vred nøkkelen rundt og løftet lokket.

Harry rakk å se det glimte i metall der nede i mørket før en sviende smerte i ansiktet fikk ham til å kaste seg bakover. En kniv? Han hadde falt på ryggen mellom to

skittentøykurver og en skikkelse, rask og smidig, var allerede ute av fryseren og sto over ham.

«Politi!» ropte Harry og svingte opp revolveren. «Stå stille!»

Skikkelsen stoppet med hånden hevet over hodet. «H... Harry?»

«Oleg?»

Harry senket revolveren og så hva det var gutten holdt i hånden. En lengdeløpsskøyte.

«J... jeg trodde det var Mathias som kom tilbake,» hvisket han.

Harry kom seg på beina. «Er Mathias her nå?»

«Jeg vet ikke. Han sa at vi snart skulle sees, så jeg trodde ...»

«Hvor kom den skøyta fra?» Harry kjente den metalliske smaken av blod i munnen og fingrene hans fant kuttet på kinnet hvor blodet strømmet friskt.

«Den lå i fryseren.» Han smilte skjevt. «Det ble så mye mas av å ha dem ute på trappa, så

jeg har dem under ertene så ikke mamma ser det. Vi spiser jo aldri erter.»

Han fulgte etter Harry som alt var på vei opp trappa.

«Heldigvis var de nyslipte, så jeg fikk kuttet over stripsene. Låsen var umulig, men jeg fikk hogget et par hull i bunnplata så jeg fikk luft. Og så knuste jeg pæra så lyset ikke skulle komme på hvis han åpnet.»

«Og kroppsvarmen din smelta is som rant ut av høla,» sa Harry.

De kom opp i gangen, og Harry trakk med seg Oleg bort til inngangsdøra, åpnet og pekte.

«Ser du lysa hos naboen? Løp bort dit og bli hos dem til jeg kommer og henter deg. OK?»

«Nei!» sa Oleg bestemt. «Mamma ...»

«Hør! Det beste du kan gjøre for mamma akkurat nå er å komme deg vekk herfra.»

«Jeg vil finne henne!»

Harry grep skuldrene til Oleg og klemte til så smertetårene steg opp guttens øyne.

«Når jeg sier løp, så løper du, din jævla idiot.»

Han sa det lavt, men med et slikt innestengt raseri at Oleg blunket forvirret og en tåre glapp over øyevippene og falt ned på kinnet. Så snudde gutten på hælen og stormet ut døra og var oppslukt av mørket og snødrevet.

Harry grep walkietalkien og trykket inn talkknappen: «Harry her, er dere langt unna?»

«Vi er ved Gressbanen, over.» Harry kjente igjen stemmen til Gunnar Hagen.

«Jeg er inne,» sa Harry. «Kjør opp foran huset, men ikke gå inn før jeg sier fra, over.»

«Mottatt.»

«Over og ut.»

Harry gikk mot lyden som fortsatt kom fra kjøkkenet. På dørterskelen ble han stående og se på den tynne stripen av vann som hang fra taket. Den var farget grå av oppløst gips og trommet febrilsk mot kjøkkenbordet.

Harry tok oppgangen til annen etasje i fire lange steg. Listet seg bort til soveromsdøra.

Svelget. Så på dørhåndtaket. Utenfra kunne han høre den fjerne lyden av politisirener nærme seg. En dråpe blod fra kuttet traff parkettgulvet med et bløtt smatt.

Han kunne kjenne det nå, som et trykk mot tinningen, at det var her det sluttet. Og at det var en form for logikk i det. Hvor mange ganger hadde han ikke stått slik foran denne døra, i grålysningen etter en natt da han hadde lovet å være hos henne, stått der med den dårlige samvittigheten og visst at hun lå der inne og sov. Forsiktig trykket ned dette dørhåndtaket som han visste hadde en liten knirk akkurat midt i. Og hun ville våkne, se på ham med det søvnslørete blikket, prøve å straffe ham med det, helt til han gled under dynen og inntil kroppen hennes, kjente den stive motstanden forlate den. Og hun ville grynte fornøyd, men ikke for fornøyd. Og så ville han stryke henne mer, kysse og bite henne, være tjener til hun satt oppå ham og ikke lenger var søvnig

dronning, men malte og jamret, kåt og forurettet på én gang.

Han grep rundt dørhåndtaket, merket hvordan hånden gjenkjente den flate, kantete formen. Han trykket ned, uendelig forsiktig. Ventet på det velkjente knirket. Men det kom ikke. Noe var annerledes. Motstanden i håndtaket. Hadde noen strammet fjærene? Han slapp håndtaket forsiktig. Bøyde seg ned mot nøkkelhullet og prøvde å kikke inn. Svart. Noen hadde puttet noe i nøkkelhullet.

«Rakel!» ropte han. «Er du der?»

Ikke noe svar. Han la øret mot døra. Syntes han kunne høre en krafsende lyd, men var ikke sikker. Han tok i håndtaket igjen. Nølte. Ombestemte seg, slapp og gikk fort inn på badetrommet ved siden av soverommet. Dyttet opp det lille vinduet, presset kroppen gjennom og lente seg ut. Det strømmet lys ut mellom de svarte jernsprinklene på soveromsvinduet. Han spente hælene fast på innsiden av karmen, spente leggmusklene og strakte seg ut av

baderomsgluggen og langs ytterveggen. Fingrene prøvde forgjeves å finne tak mellom de rue tømmerstokkene mens snøen festet seg på ansiktet hans og smeltet sammen med blodet som rant fra kinnet. Momentet ble større, karmen presset så hardt mot leggbeinet at det kjentes som det skulle knekke tvers av.

Hendene krøp langs veggen som febrilske, fembeinte edderkopper. Magemusklene verket. Men det var for langt, det ville ikke gå. Han stirret ned på bakken under seg, visste at under det tynne laget med snø var det asfalt.

Han kjente noe kaldt mot fingertuppene.
Den ytterste jernsprinkelen.

Fikk to fingre rundt jernet. Tre. Så den andre hånden. Lot de verkende leggene slippe karmen, pendlet og skyndte seg å sette støvelsålene mot veggen for å avlaste armene. Endelig kunne han se inn i soverommet. Og han så. Hjernen kjempet med å ta det inn samtidig som den visste med en gang hva den så:

Det ferdige kunstverket han alt hadde sett skissen til.

Rakels øyne var vidåpne og svarte. Hun var iført en kjole. Dyprød. Som Campari. Hun var «Cochenille». Hodet hennes var strukket opp mot taket, som om hun sto ved et gjerde og prøvde å se over, og fra denne stillingen stirret hun ned og ut på ham. Skuldrene hennes var trukket bakover og armene skjult. Harry gikk ut fra at underarmene hennes var surret sammen bak på ryggen. Kinnene hennes bulte som om hun hadde en sokk eller klut i munnen. Hun satt overskrevet på skuldrene av en enorm snømann. De nakne leggene hennes var slynget rundt snømannens bryst og hektet i hverandre, og han kunne se leggmusklene dirre i krampe. Hun måtte ikke falle. Kunne ikke. For rundt halsen var det ikke en grå, død ståltråd som på Eli Kvale, men en glødende, hvit sirkel, som en absurd imitasjon av en gammel tannkremreklame som lovet en ring av selvtilit, hell i kjærlighet og et langt og lykkelig liv.

Fra det sorte plasthåndtaket på glødetrådbrenneren gikk en snor opp til en krok i taket rett over Rakels hode. Derfra fortsatte snoren bort til den andre enden av rommet, til døra. Til dørhåndtaket. Snoren var ikke tykk, men lang nok til at det likevel hadde gitt merkbart mer motstand da Harry hadde begynt å trykke ned dørhåndtaket. Hadde han åpnet døra, ja, hadde han bare trykket dørhåndtaket helt ned, ville det hvitglødende metallet skåret seg rett inn under haken hennes.

Rakel stirret tilbake på Harry uten å blunke. Musklene spilte i ansiktet hennes, vekslet mellom raseri og naken redsel. Løkka var for trang til at hun kunne få hodet uskadd ut av den, i stedet presset hun hodet ned så det skulle komme i kontakt med den dødbringende sirkelen som hang nesten vertikalt rundt nakken.

Hun så på Harry, ned mot gulvet og opp igjen på Harry. Og Harry forsto.

Grå klumper av snø lå allerede i vannet som dekket gulvet. Snømannen smeltet. Fort.

Harry tok spenntak og rykket alt han kunne i sprinklene. De rikket seg ikke, ga ikke engang fra seg en oppmuntrende knirkelyd. Jernet var tynt, men festet på innsiden av tømmeret.

Skikkelsen der inne svaiet.

«Hold ut!» ropte Harry. «Jeg kommer snart inn!»

Løgn. Han ville ikke greie å bende av de sprinklene med et kubein engang. Og han hadde ikke tid til å begynne å sage dem over. Faen ta faren hennes, den sinnssyke gærningen! Armene hadde begynt å verke. Han hørte den skjærende sirenen på den første politibilen som svingte opp gårdsplassen. Han snudde seg. Det var en av Deltagruppas spesialbiler, et stort, pansret beist av en landrover. En mann kledd i grønn kamuflasjekjappe hoppet ut av passasjeret, tok dekning bak bilen og løftet en walkietalkie. Det spraket i Harrys.

«Hei!» ropte Harry.

Mannen så seg forvirret rundt.

«Her oppe, sjef.»

Gunnar Hagen rettet seg opp bak bilen idet en patruljebil svingte opp foran huset med blålyset på.

«Skal vi storme huset?» ropte Hagen.

«Nei!» skrek Harry. «Han har rigget henne til der inne. Bare ...»

«Bare?»

Harry løftet blikket, stirret. Ikke ned mot byen, men opp mot den opplyste Holmenkollbakken lenger opp i åsen.

«Bare hva da, Harry?»

«Bare vent.»

«Vent?»

«Jeg må tenke.»

Harry la pannen mot de kalde sprinklene, armene verket og han bøyde knærne for å få mest mulig av kroppstygden på beina. Glødetrådbrenneren måtte ha en av-knapp. På plasthåndtaket, antageligvis. De kunne knuse vinduet og stikke inn en lang stang påmontert et

speil, så kunne de kanskje ... Men hvordan faen kunne de trykke ned en av-på knapp uten at hele greia kom i bevegelse og ... og ...? Harry tvang bort tanken om det latterlig tynne laget med hud og mykt vev som beskyttet halspulsåren. Prøvde å tenke konstruktivt og overhøre panikken som sto og brølte i øret hans for å få komme inn og overta.

De kunne ta seg inn gjennom døra. Uten å åpne den. Bare sage ut dørplata på innsiden av dørhåndtaket. De trengte en motorsag. Men hvem har det? Bare hele jævla Holmenkollen, de har jo granskau i hagen hele gjengen.

«Få tak i en motorsag hos naboen,» brølte Harry.

Han hørte løpende skritt der nede. Og et bløtt klask inne fra soverommet. Harrys hjerte stoppet og han stirret inn. Hele kroppens venstre side var borte. Den hadde bare sklidd rett av og ned i vannet. Snømannen var i ferd med å kollapse. Han så hele Rakels kropp riste mens hun kjempet for å holde balansen, for å

unngå den hvite, tåreformede galgeløkken. De ville aldri rekke tilbake med den motorsagen, langt mindre sage seg gjennom døra.

«Hagen!» Harry hørte det skjærende hysteriet i sin egen stemme. «Patruljebilene har slepetau. Sleng det opp og rygg landroveren inntil veggen.»

Harry hørte opphissede stemmer, landroverens motor som ruste i revers og et bagasjerom som ble åpnet.

«Ta imot!»

Harry slapp sprinkelen med den ene hånden og snudde seg tidsnok til å se taukveilen komme mot seg. Han grep ut i mørket, fikk tak og holdt fast mens resten av tauet kveilet seg ut og falt tungt ned mot bakken igjen.

«Fest enden i hengerfestet.»

Lynraskt firte han ned tau til han kom til sin ende. Det var festet i en stor karabinkrok. Han slo karabinkroken mot krysset av sprinkler i midten av vinduet og den smekket i lås. Fastcuffing.

Et nytt klask inne fra soverommet. Harry så ikke etter. Det hadde ingen hensikt.

«Kjør!» brølte han.

Så grep ham om kanten av takrenna med begge hender, brukte sprinklene som stige og hørte landroverens rusing stige idet han svingte seg opp på taket. Med brystet mot taksteinene og øynene lukket hørte han motoren kobles inn, turtallet falle og knaking i jernsprinklene. Mer knaking. Og mer. Kom igjen! Harry visste at tiden gikk saktere enn han trodde. Og likevel ikke sakte nok. Så – idet han ventet på det forløsende smellet – steg plutselig turtallet til et vilt hvin. Faen! Harry skjønnte at dekkene på landroveren spant hjelpeløst i snøen.

En tanke flagret forbi; han kunne be en bønn. Men han visste at Gud hadde bestemt seg, at skjebnen var utsolgt, at denne billetten måtte kjøpes på svartebørs. Men sjelen ville uansett ikke være mye verdt uten henne. Tanken var borte i samme sekund, avbrutt av

lyden av gummi mot asfalt, turtallet som sank og knakingen som steg igjen.

De store, tunge dekkene hadde spunnet seg ned til asfalt.

Så kom smellet. Turtallet brølte opp og forstummet helt. Ett sekunds fullkommen stillhet fulgte. Og så et dumpt brak som fortalte at sprinklene hadde truffet taket på bilen der nede.

Harry skjøv seg opp fra taket. Han sto med ryggen mot gårdsplassen ytterst på takrenna og kunne kjenne hvordan den sakte ga etter. Så bøyde han seg fort ned, grep rundt takrenna med begge hender og sparket fra. Strakte kroppen ut og svingte som en pendel rundt takrenna og mot vinduet. Bøyde i hoftene og fikk føttene foran seg. I samme øyeblikk som det gamle, tynne vindusglasset med en sprø lyd ga etter under støvelsålene, slapp Harry taket. Og i noen tiendels sekund ante han ikke hvor han ville lande; nede i gårdsplassen, oppå

tanngarden av glass i vinduet eller inne i soveværelset.

Noe smalt, en sikring gikk og det ble svart.

Harry seilte gjennom et rom av ingenting, kjente ingenting, husket ingenting, var ingen.

Og da lyset kom på igjen, tenkte han bare at han ville tilbake dit. Smertene strålet ut i hele kroppen. Han lå på ryggen i iskaldt vann. Men han måtte være død. Han så opp på en engel kledd i blodrødt, så hennes skinnende glorie gløde i mørket. Sakte vendte lydene tilbake. Krafningen. Pustingen. Så så han det forvridde ansiktet, panikken, munnen som gapet og viste en gul ball, føttene som kravlet oppover snøen. Han ville bare lukke øynene. En lyd, som lav jamring. Våt snø som ga etter.

I ettertid kunne Harry ikke helt gjøre rede for akkurat hva som skjedde, han husket bare den kvalmende lukten da glødetråden brant seg gjennom kroppen.

I samme øyeblikk som snømannen kollapset, reiste han seg. Rakel falt framover. Harry

løftet høyre hånd samtidig som han slo venstre arm rundt lårene hennes for å holde henne oppe. Han visste det var for sent. Det freste i kjøtt, neseborene hans ble fylt med en fet, søt lukt og blodet traff ansiktet hans. Han stirret opp. Høyrehånden hans lå mellom den hvitglødende tråden og halsen hennes. Tyngden av halsen trykket hånden hans ned mot den hvitglødende tråden som spiste seg gjennom kjøttet i fingrene som en eggdeler gjennom et bløtkokt egg. Og når den var gjennom, ville den kutte halsen hennes åpen. Smerten kom, forsinket og dump, som en først motvillig, men så insisterende stålhammer mot vekkeklokka. Han kjempet for å holde seg oppreist. Måtte få venstrehånden fri. Blindet av blodet fikk han buksert henne opp på skulderen og strakte den ledige hånden opp over hodet. Kjente huden hennes mot fingertuppene, det tykke håret, glødetråden bite i hans egen hud før hånden fant den harde plasten, håndtaket. Fingrene fant en vippebryter. Dyttet den til høyre. Men

slapp den like fort da løkka straks begynte å stramme seg til. Fingrene fant en annen knapp og trykket. Lydene forsvant, lyset flakket og han skjønnte at bevisstheten var i ferd med å forlate ham igjen. Puste, tenkte han, alt handlet om oksygen til hjernen. Men knærne begynte likevel å gi etter. Den hvitglødende ringen over ham skiftet farge til rødt. Og så gradvis til svart.

Bak seg hørte han lyden av glass som knuste under flere par støvelhæler.

«Vi har henne,» sa en stemme bak ham.

Harry sank ned på knærne i det blodfargede vannet hvor det fløt snøklumper og ubrukte plaststrips. Hjernen koblet seg av og på, som det var sviktende strømtilførsel der inne.

Noen sa noe bak ham. Han fikk med brokker av det, sugde luft og stønnet fram et «hva?».

«Hun lever,» gjentok stemmen.

Lydene stabiliserte seg. Og synet. Han snudde seg. De to svartkledde mennene hadde satt Rakel på senga og skar over plaststripsene.

Harrys mageinnhold kom opp uten forvarsel. To støt, så var han tom. Han stirret ned i spyet som fløt i vannet og kjente en hysterisk trang til å le høyt. For den så ut som noe han hadde spydd opp sammen med alt det andre. Han løftet høyrehånden og så på den blodige stumpen etter langfingeren som bekreftet det. At det var hans egen langfinger som fløt i vannet.

«Oleg ...» Det var Rakels stemme.

Harry plukket opp en plaststripp, la den rundt stumpen etter langfingeren og strammet til så hardt han kunne. Gjorde det samme på høyre pekefingeren som var skåret over inn til beinet, men fortsatt hang fast.

Så gikk han bort til senga, skjøv unna betjentene, brettet dyna over Rakel og satte seg ved siden av henne. Øynene som stirret opp på ham var store og svarte av sjokk, og det rant blod fra sår der løkkebrenneren hadde kommet i berøring med huden på begge sider av

halsen. Han grep hånden hennes med sin uskadde.

«Oleg,» gjentok hun.

«Han er OK,» sa Harry og besvarte trykket hennes. «Han er hos naboen. Det er over nå.»

Han så at blikket hennes prøvde å fokusere.

«Lover du?» hvisket hun, knapt hørbart.

«Jeg lover.»

«Takk Gud.»

Hun hikstet én gang, skjulte ansiktet i hendene og begynte å gråte.

Harry så ned på den skadde hånden. Enten hadde stripsene stoppet blødningene eller så var han tom.

«Hvor er Mathias?» sa han lavt.

Hodet hennes vippet opp, og hun stirret på ham. «Du lovet jo akkurat at ...»

«Hvor gikk han, Rakel?»

«Jeg vet ikke.»

«Sa han ingenting?»

Hånden hennes klemte hans. «Ikke gå nå, Harry. Noen andre kan vel ...»

«Hva sa han?»

Han skjønnte på rykningen i kroppen hennes at han hadde hevet stemmen.

«Han sa at det var fullendt, at han skulle avslutte det,» sa hun mens tårene igjen steg opp i de mørke øynene. «Og at slutten skulle være en hyllest til livet.»

«En hyllest til livet? Han brukte akkurat de ordene?»

Hun nikket. Harry løsnet hånden hennes fra sin, reiste seg og gikk bort til vinduet. Så ut i kvelden. Det hadde sluttet å snø. Han så opp mot det opplyste monumentet som kunne sees fra nesten overalt i Oslo. Hoppbakken. Som et hvitt komma mot den svarte åsen. Eller et punktum.

Harry gikk tilbake til senga, bøyde seg og kysset henne på pannen.

«Hvor skal du?» hvisket hun.

Harry løftet den blodige hånden og smilte. «Til en lege.»

Han gikk ut av rommet. Holdt på å snuble i trappa. Kom seg ut i det kalde, hvite mørket på gårdsplassen, men kvalmen og svimmelheten ville ikke slippe taket.

Hagen sto ved siden av landroveren og snakket i en mobiltelefon.

Han avbrøt samtalen og nikket da Harry spurte om de kunne kjøre ham.

Harry satte seg inn i baksetet. Han tenkte på at Rakel hadde takket Gud. Hun kunne jo ikke vite at det ikke var Gud som skulle takkes. At kjøperen hadde slått til på tilbudet. Og at nedbetalingen hadde begynt.

«Ned mot byen?» spurte sjåføren.

Harry ristet på hodet og pekte oppover i åsen. Pekefingeren sto merkelig ensom mellom tommelen og ringfingeren.

Kapittel 36

Dag 21. Tårnet

Det tok tre minutter å kjøre fra Rakels hus til Holmenkollbakken. De kjørte tunnelen gjennom hoppet og parkerte på utsiktsplassen mellom suvenirbutikkene. Unnarennet så ut som en hvit, frosset foss som rant mellom tribunene og bredte seg ut til en slette hundre meter under dem.

«Hvordan kan du vite at han er her?» spurte Hagen.

«Fordi han fortalte meg det rett ut,» sa Harry. «Vi satt på en skøytebane og han sa at den dagen hans livsverk var over og han var så syk at han skulle dø, ville han hoppe fra hopptårnet der. Som en hyllest til livet.» Harry pekte mot det opplyste hopptårnet og ovennnet som reiste seg opp mot den svarte

himmelen over dem. «Og han visste at jeg ville huske.»

«Forrykt,» hvisket Gunnar Hagen og myste opp mot det mørklagte glassburet som raget på toppen av hopptårnet.

«Kan jeg få låne håndjernene dine?» spurte Harry henvendt til sjåføren.

«Du har jo allerede,» sa Hagen og nikket mot Harrys høyre håndledd hvor han hadde festet den ene av håndjernets to mansjetter. Den andre hang i halvåpen stilling.

«Jeg vil gjerne ha to,» sa Harry og tok imot skinnpungen fra sjåføren. «Kan du hjelpe meg? Jeg mangler et par fingre her ...»

Hagen ristet på hodet mens han festet enden av sjåførens håndjern rundt Harrys andre håndledd.

«Jeg liker ikke at du går alene. Det gjør meg redd.»

«Det er trangt om plassen der oppe, og jeg kan snakke med ham.» Harry viste fram Katrines revolver. «Og jeg har denne.»

«Det er den jeg er redd for, Harry.»

Førstebetjent Hole ga sjefen sin et kort blikk før han vred seg rundt og åpnet bildøra med den uskadde venstrehånden.

Betjenten ble med Harry bort til inngangen til Skimuseet, som han måtte gå gjennom for å komme til heisen til tårnet. De hadde tatt med et kubein for å knuse glasset i døra. Men da de nærmet seg, fanget lommelyktlyset glassbitene som lå og funklet på gulvet innover mot billett-skranken. En fjern alarm ulte på inn- og utpust et sted der langt inne i museet.

«OK, da veit vi at vår mann har ankommet,» sa Harry og kjente etter at revolveren satt ordentlig under bukselinningen på ryggen. «Plasser to mann ved utgangen på baksiden med en gang neste bil kommer.»

Harry overtok lommelykta, steg inn i de mørklagte lokalene og skyndte seg forbi bildene og plakaten av norske skihelter, norske flagg, norsk skismørning, norske konger og norske kronprinsesser og tekster som i korthet

proklamerte at Norge var pokker til nasjon, og Harry husket hvorfor han aldri hadde utstått dette museet.

Heisen lå helt innerst. En trang, innelukket heis. Harry så på heisdøra. Kjente kaldsvetten komme. Det gikk ståltrapper ved siden av.

Åtte trappeavsatser lenger opp angret han. Svimmelheten og kvalmen var kommet tilbake og fikk ham til å brette seg. Lyden av skrittene mot metall ljomet oppover og nedover tårnets trappeløp, og håndjernene som dinglet fra håndleddene hans spilte jernrørmusikk mot rekkverket. Egentlig burde hjertet pumpe ut adrenalin og sette kroppen i alarmberedskap nå. Kanskje var han for sliten, for utslått. Eller kanskje visste han bare at det alt var over. Handelen sluttet, utfallet gitt.

Harry fortsatte. Satte føttene mot trinnene, orket ikke engang å prøve å være stille, visste at den andre hadde hørt ham for lengst.

Trappa førte rett opp i det mørklagte glassburet. Harry slo av lommelykta og kjente et

kaldt luftdrag med en gang hodet hans kom over kanten. Det hadde sluttet å snø og et blekt måneskinn falt inn i rommet. Det var på cirka fire ganger fire meter med glass rundt det hele og et rekkverk i stål som turistene antagelig tviholdt i mens de med skrekkblandet fryd nøt utsikten over Oslo og omegn eller forestilte seg hvordan det måtte være å sette utfor ovarennnet på ski. Eller falle fra tårnet, sveve loddrett ned mot husene og knuses mellom trærne langt der nede under dem.

Harry steg opp, vendt mot silhuetten som tegnet seg mot teppet av lys fra byen under dem. Skikkelsen satt på utsiden av rekkverket, i karmen til det store, åpne vinduet hvor luftdraget kom fra.

«Vakkert, ikke sant?» Mathias' stemme lød lett, nesten munter.

«Om det er utsikten du tenker på, så er jeg enig.»

«Det var ikke utsikten, Harry.»

Mathias' ene fot dinglet ut av vinduet, og Harry ble stående ved trappa.

«Var det du eller snømannen som drepte henne, Harry?»

«Hva tror du?»

«Jeg tror det var deg. Du er jo en smart fyr. Jeg regnet med deg. Føles for jævlig, ikke sant? Det er selvfølgelig ikke så lett å se skjønnheten da. Når man akkurat har drept den man elsker høyst.»

«Vel,» sa Harry og tok et skritt nærmere. «Du veit vel egentlig ikke så mye om det?»

«Ikke?» Mathias la hodet bakover mot kanten av karmen og lo. «Den første kvinnen jeg drepte, elsket jeg over alt på jord.»

«Så hvorfor gjorde du det?» Harry kjente smertene hogge i da han la den høyre hånden bak ryggen og på revolveren.

«Fordi moren min var en løgnerske og en hore,» sa Mathias.

Harry svingte hånden fram og hevet revolveren. «Kom ned derfra, Mathias. Med hendene i været.»

Mathias så nysgjerrig på Harry. «Vet du at det er nesten tjue prosent sjanse for at moren din også var det, Harry. Tjue prosent sjanse for at du er en horunge. Hva sier du til det?»

«Du hørte meg, Mathias.»

«La meg gjøre det lettere for deg, Harry. For det første nekter jeg å adlyde. For det andre kan du si at du ikke fikk se hendene mine, så jeg kunne vært bevæpnet. Sånn. Skyt, Harry.»

«Kom ned.»

«Oleg er en horunge, Harry. Og Rakel var en hore. Du burde takke meg for at jeg lot deg drepe henne.»

Harry skiftet pistolen over til venstre hånd. De løse endene på håndjernene slo mot hverandre.

«Tenk deg om, Harry. Om du arresterer meg, kommer jeg til å erklæres sinnssyk, dulles

med på psykiatrisk avdeling i noen år før jeg friskmeldes. Skyt meg nå.»

«Du vil dø,» sa Harry og kom nærmere. «Fordi du likevel holder på å dø av sklerodermi.»

Mathias slo en hånd i vinduskarmen. «Godt gjort, Harry. Du sjekket det jeg sa om antistoffet i blodet mitt.»

«Jeg spurte Idar. Og etterpå sjekket jeg hva sklerodermi er. Når man har den sykdommen, er det lett å velge en annen død. For eksempel en spektakulær død som liksom skal krone dette såkalte livsverket ditt.»

«Jeg hører forakten din, Harry. Men en dag kommer du også til å skjønne.»

«Skjønne hva da?»

«At vi var i samme bransje, Harry. At det handlet om sykdomsbekjempelse. Og at de sykdommene du og jeg bekjemper, ikke lar seg utrydde, at alle seirer er midlertidige. Så det er bare kampen som er livsoppgaven vår. Og min slutter her. Vil du ikke skyte meg, Harry?»

Harry møtte Mathias' blikk. Så snudde han revolveren i hånden. Rakte den fram mot Mathias med skjeftet først. «Gjør det selv, din jævel.»

Mathias trakk opp et øyebryn. Harry så nølingen, mistenksomheten. Som litt etter litt vek for et smil.

«Som du vil.» Mathias strakte hånden over stålrekkverket og tok imot våpenet. Kjælte med det svartlakkerte stålet.

«Det var en stor feil av deg, kjære venn,» sa han og rettet revolveren mot Harry. «Du blir et flott punktum, Harry. Garantien for at verket mitt blir husket.»

Harry stirret inn i den svarte munningen mens han så hanen løfte sitt lille, stygge hode. Det var som om alt gikk saktere og rommet hadde begynt å dreie. Mathias siktet. Harry siktet. Og svingte høyrearmen. Håndjernet laget en lav, hvinende lyd i lufta idet Mathias trakk av. Det tørre klikket ble fulgt av et bløtt

klask da den åpne metallmansjetten traff håndleddet hans.

«Rakel overlevde,» sa Harry. «Du mislyktes, din faen.»

Harry så Mathias' øyne utvide seg. Og så smalne. Så dem stirre på revolveren som ikke hadde avfyrt noe skudd, på jernet rundt håndleddet som lenket ham til Harry.

«Du ... du tok ut patronene,» stammet Mathias.

Harry ristet på hodet. «Katrine Bratt hadde aldri patroner i revolveren sin.»

Mathias løftet blikket opp på Harry og lente seg bakover: «Kom.»

Så hoppet han ut.

Harry ble rykket framover og ut av balanse. Han prøvde å holde seg fast, men Mathias var for tung og Harry en krympet kjempe, tappet for kjøtt og blod. Politimannen brølte idet han ble dratt over stålrekkverket og sugd mot vinduet og avgrunnen. Og det han så for seg idet han svingte den ledige venstrearmen over

hodet og bakover, var et stolbein der han satt helt alene på en skitten hybel uten vindu i Cabrini Green i Chicago. Harry hørte lyden av metall mot metall, så var han i fritt fall gjennom natten. Handelen var fullbyrdet.

Gunnar Hagen stirret mot hopptårnet, men snøfillene som hadde begynt å falle igjen hindret sikten.

«Harry!» gjentok han på walkietalkien. «Er du der?»

Han slapp talk-knappen, men svaret var igjen bare et intenst sus av ingenting.

Det hadde ankommet fire patruljebiler på den åpne plassen ved hoppet nå, og det hadde oppstått full forvirring da de hørte skriket fra hopptårnet for noen sekunder siden.

«De falt,» sa betjenten ved siden av ham. «Jeg er sikker på at jeg så to skikkelser komme ut av glassburet.»

Gunnar Hagen senket hodet resignert. Han visste ikke helt hvordan og hvorfor, men et

øyeblikk forekom det ham at det var en absurd logikk i at det skulle ende slik, det ga en slags kosmisk balanse.

Sludder. For noe jævlig sludder.

Hagen kunne ikke se politibilene i snødrevet, men han kunne høre de klagende sirenene, som sørgekoner som alt var på vei. Og han visste at lyden ville tiltrekke åtseldyrene; nyhetsgribbene, de nysgjerrige naboene, de blodtørstige sjefene. De ville komme for å få seg sin favorittbit av kadaveret, sin delikatesse. Og kveldens to-retters – den avskyelige snømannen og den avskyelige politimannen – ville falle dem alle i smak. Det var ingen logikk, ingen balanse, bare sult og mat. Det spraket i Hagens walkietalkie.

«Vi finner dem ikke! Over.»

«De må være der,» ropte Hagen. «Har dere sett på taket av bygningene? Over.»

Hagen ventet mens han lurte på hvordan han skulle fortelle sine overordnede at han hadde latt Harry gå alene. Hvordan han skulle

forklare at han bare var Harrys overordnede, ikke hans sjef og aldri hadde vært det. Og at det var en logikk i det også, og at han egentlig ga faen i om de forsto den eller ikke.

«Hva skjer?»

Hagen snudde seg. Det var Magnus Skarre.

«Harry falt ned,» sa Hagen og nikket mot tårnet. «De leter etter liket nå.»

«Lik? Av Harry? Niks.»

«Niks?»

Hagen snudde seg mot Skarre som stirret opp mot tårnet. «Jeg trodde du kjente den fyren nå, Hagen.»

Hagen kjente at han tross alt misunte den unge betjenten hans overbevisning.

Walkietalkien spraket igjen. «De er ikke her!»

Skarre snudde seg mot ham, blikkene deres møttes og Skarre trakk på skuldrene som til et *hva-sa-jeg?*

«Hei, du!» Hagen ropte til føreren av landroveren og pekte på lyskasteren på taket. «Lys på glassburet. Og skaff meg en kikkert.»

Noen sekunder senere skar en lysstråle gjennom natten.

«Ser du noe?» spurte Skarre.

«Snø,» sa Hagen og presset kikkerten mot øynene. «Lys lenger opp. Stopp! Vent ... Gode gud!»

«Hva da?»

«Det er pokker ikke sant.»

I det samme drev snøværet forbi som et sceneteppe som ble trukket til side. Hagen hørte flere utrop fra politimennene. Det så ut som to sammenlenkede figurer som dinglede fra et kjede i et bilspeil, den nederste med en hånd liksom triumferende over hodet, den andre med begge armene spent ut vertikalt som han var korsfestet sidelengs. Og begge livløse, med lutende hoder der de langsomt dreide rundt i luften.

Gjennom kikkerten kunne Hagen se hånd-jernet som forankret Harrys venstre hånd til rekkverket på innsiden av glassburet.

«Det er pokker ikke sant,» gjentok Hagen.

Det var tilfeldigvis den unge betjenten fra Savnetgruppa, Thomas Helle, som satt på huk ved siden av Harry Hole da han kom til beviss-thet. Fire politifolk hadde trukket ham og Mathias Lund-Helgesen opp igjen i glassburet. Og i årene som kom skulle Helle fortelle gang på gang om den beryktede førstebetjentens merkelige første reaksjon:

«Han var helt vill i øya, spurte ut om Lund-Helgesen var i live! Akkurat som han var livredd for at fyren skulle ha daua, som om det var det verste som kunne ha skjedd. Og da jeg sa ja og at han var på vei ned i sjuke bilen, brølte han at vi måtte ta fra Lund-Helgesen skolissene og belte, at vi måtte sørge for at han ikke fikk tatt livet av seg sjøl. Har du hørt på

make til omsorg for en fyr som akkurat har prøvd å knerte eksdama di?»

Kapittel 37

Dag 22. Pappa

Jonas trodde han hadde hørt det ringle i metallrørene, men hadde sovnet igjen. Det var først da han hørte de halvkvalte lydene at han slo opp øynene. Det var noen i rommet. Det var far, han satt på sengekanten.

Og de halvkvalte lydene var gråt.

Jonas satte seg opp i senga. Han la en hånd på farens skulder. Kjente hvordan den ristet. Det var underlig, han hadde aldri tenkt over at faren hadde så smale skuldre.

«De ... de har funnet henne,» hulket han.

«Mamma er ...»

«Jeg vet det,» sa Jonas. «Jeg drømte det.»

Faren snudde seg forbauset mot ham. I månelysen som sivet inn mellom gardinene kunne Jonas se tårene renne nedover kinnene hans.

«Det er bare oss nå, pappa,» sa Jonas.

Faren åpnet munnen. Én gang. To ganger. Men det kom ingenting ut. Så strakte han ut armene, slo dem rundt Jonas og trakk ham inntil seg. Holdt ham hardt. Jonas la hodet mot farens halsgrop, kjente de varme tårene fukte hodebunnen.

«Vet du hva, Jonas?» hvisket han gråtkvalt. «Jeg er så glad i deg. Du er det mest kostbare jeg har. Du er gutten min. Hører du? Gutten min. Og det kommer du alltid til å være. Vi skal klare oss, tror du ikke?»

«Jo, pappa,» hvisket Jonas tilbake. «Vi skal klare oss. Du og jeg.»

Kapittel 38

Desember 2004. Svanene

Det ble desember og utenfor sykehusets vinduer lå jordene nakne og brune under stålgrå himmel. På motorveien knaste piggdekk mot tørr asfalt og fotgjengerne hastet over gangbroen med opptrukne frakkekrager og lukkede ansikter. Men på innsiden av husveggene rykket menneskene nærmere hverandre. Og på bordet på sykehusrommet markerte det enslige lyset første søndag i advent.

Harry stoppet i døra. Ståle Aune satt oppreist i senga og hadde øyensynlig akkurat sagt noe morsomt, for lederen for Kriminalteknisk, Beate Lønn, lo fortsatt. På fanget hennes satt en rødkinnet baby og så på Harry med trillrunde øyne og åpen munn.

«Min venn!» brummet Ståle da han fikk øye på politimannen.

Harry gikk inn, bøyde seg, ga Beate en klem og rakte Ståle Aune hånden.

«Du ser bedre ut enn sist,» sa Harry.

«De sier jeg skal skrives ut før jul,» sa Aune og snudde Harrys hånd i sin. «Det var da en djevelsk klo. Hva skjedde?»

Harry lot den andre studere høyrehånden hans. «Langfingeren ble kappet av og lot seg ikke redde. De sydde sammen senene på ringfingeren, og nerveendene vokser en millimeter i måneden og prøver å finne hverandre. Men legene sier jeg må regne med permanent lammelse på innsiden.»

«En dyr pris.»

«Nei,» sa Harry. «Vekslepenger.»

Aune nikket.

«Noe nytt om når saken kommer opp?» sa Beate som hadde reist seg for å legge barnet ned i bagen.

«Nei,» sa Harry mens han studerte krimteknikerens effektive bevegelser.

«Forsvaret kommer til å prøve å få Lund-Helgesen erklært sinnssyk,» sa Aune som fremdeles foretrakk det folkelige uttrykket «sinnssyk», som etter hans mening ikke bare var dekkende, men til og med poetisk. «Og det skal en enda dårligere psykolog enn meg til for ikke å greie det.»

«Ja, ja, han kommer uansett til å få livsvarig,» sa Beate, la hodet på skakke og glattet over babyens teppe.

«Bare synd at ikke livsvarig er livsvarig,» brummet Aune og strakte hånden ut etter glasset på nattbordet. «Jo eldre jeg blir, desto mer heller jeg til den oppfatning at ondskap er ondskap, med eller uten sinnslidelse. Vi er alle mer eller mindre disponert for onde handlinger, men disposisjonen vår kan ikke frata oss skyld. Vi er da i himmelens navn alle syke og personlighetsforstyrret. Og det er nettopp våre handlinger som definerer hvor syke vi er. Likhet for retten kalles det, men det er meningsløst så lenge ingen er like. Under svartedauen ble

sjøfolk som hostet, straks lempet over bord. Naturligvis ble de det. For rettferdighet er en sløv kniv, både som filosofi og som dommer. Alt vi har er heldige og mindre heldige sykdomsbilder, mine venner.»

«Uansett,» sa Harry og stirret ned på den fortsatt bandasjerte stumpen etter langfingeren. «I dette tilfellet er det livsvarig.»

«Å?»

«Uheldig sykdomsbilde.»

Stillheten ruget i rommet.

«Fortalte jeg at jeg fikk tilbud om en fingerprotese?» sa Harry og viftet med høyrehånden. «Men jeg liker det i grunnen sånn. Fire fingre. Tegneseriehånd.»

«Hva gjorde du med den som var der?»

«Prøvde å donere den til Anatomisk institutt, men de takka nei. Så jeg skal stoppe den ut og ha den på pulten min, akkurat som Hagen og den japanske lillefingeren. Tenkte en stiv langfinger kunne være en passende velkomsthilsen hos Hole.»

De to andre lo.

«Hvordan går det med Oleg og Rakel?»

spurte Beate.

«Overraskende bra,» sa Harry. «Tøffinger.»

«Og Katrine Bratt?»

«Bedre. Jeg besøkte henne i forrige uke.

Hun begynner å jobbe igjen i februar. Skal tilbake til Sedelighetsavdelingen i Bergen.»

«Virkelig? Holdt ikke hun på å skyte folk i iveren?»

«Feil. Det viser seg at hun gikk rundt med tom revolver. Det var derfor hun torde å presse avtrekkeren så langt inn at hanen løftet seg. Og jeg burde ha skjönt det før.»

«Å?»

«Når du flytter fra ett politikammer til et annet, leverer du inn tjenesterevolveren og får en ny og to patronesker. Det lå to uåpnede patronesker i skrivebordsskuffen hennes.»

Et øyeblikks taushet fulgte.

«Fint at hun er frisk,» sa Beate og strøk babyen over håret.

«Ja,» sa Harry fraværende og tenkte at det var sant, det hadde sett ut som det gikk bedre. Da han hadde besøkt Katrine i morens leilighet i Bergen, hadde hun akkurat dusjet etter en lang løpetur på Sandviksfjellet. Luggen var fortsatt våt og kinnene røde mens moren serverte te og Katrine fortalte hvordan farens sak var blitt en besettelse. Og ba ham tilgi at hun hadde dratt ham med inn i saken. Men han hadde ikke sett noen beklagelse i blikket hennes.

«Psykiateren min sier at jeg bare er noen knepp mer ekstrem enn folk flest,» hadde hun ledd og trukket på skuldrene. «Men nå er jeg ferdig med det. Det har fulgt meg helt fra barndommen, men han er endelig renvasket, og jeg kan komme meg videre i livet.»

«Skyfle papirer på Sedelighetsavdelingen?»

«Vi starter der, så får vi se. Selv statsministre gjør comeback.»

Så hadde blikket hennes glidd ut av vinduet, utover fjorden. I retning Finnøy, kanskje. Og

da Harry gikk derfra, visste han at skaden var der og alltid kom til å være der.

Han så ned på hånden sin. Aune hadde rett; hvis enhver baby var et perfekt mirakel, så var livet i grunnen bare en ødeleggelsesprosess.

En sykepleier kremtet i døra. «Tid for litt sprøyter, Aune.»

«Å, la meg slippe, søster.»

«Her slipper ingen.»

Ståle Aune sukket. «Søster, hva er ondest? Å ta livet fra et menneske som vil leve, eller døden fra et menneske som vil dø.»

Beate, søsteren og Ståle lo, og ingen merket at Harry rykket til i stolen.

Harry gikk de bratte bakkene fra sykehuset og opp til Sognsvann. Det var ikke mange mennesker der, bare den trofaste skaren av søndagsturgåere som tok sin faste runde rundt skogsvannet. Rakel ventet på ham ved veibommen.

De ga hverandre en klem og begynte på runden i taushet. Lufta var skarp og sola skinte matt fra en blekblå himmel. Tørt løv knaste og løste seg opp under hælene deres.

«Jeg har gått i søvne,» sa Harry.

«Å?»

«Ja. Og har sannsynligvis gjort det en stund.»

«Det er ikke så lett å være til stede hele tiden,» sa hun.

«Nei, nei.» Han ristet på hodet. «Bokstavelig talt. Jeg tror jeg har vært oppe og gått i leiligheten på nattestid. Gudene veit hva jeg har drevet med.»

«Hvordan oppdaget du det?»

«Natta etter at jeg kom hjem fra sykehuset. Jeg sto på kjøkkenet og så på gulvet, på noen våte fotspor. Og så oppdaget jeg at jeg var kliss naken bortsett fra mine egne gummistøvler, at det var midt på natta og at jeg holdt en hammer i hånda.»

Rakel smilte og så ned. Forandret skrittlengden så de kom i takt. «Jeg gikk også i søvne en stund. Rett etter at jeg ble gravid.»

«Aune fortalte meg at voksne går i søvne i stressperioder.»

De stoppet ved vannkanten. Så på et svanepar som urørlig og lydløst fløt forbi på den grå flaten.

«Jeg visste fra første stund hvem Olegs far var,» sa hun. «Men jeg visste ennå ikke at jeg og han var med barn da han fikk beskjeden om at kjæresten hans i Oslo var gravid.»

Harry fylte lungene med den skarpe lufta. Kjente at den stakk. At den smakte vinter. Han lukket øynene mot sola og lyttet:

«Da jeg oppdaget det, hadde han allerede tatt sitt valg og reist fra Moskva til Oslo. Jeg hadde to alternativer. Å gi barnet en far i Moskva som ville elske ham og passe på ham som sitt eget. Så lenge han trodde det *var* hans eget. Eller slett ingen far. Det var absurd. Du vet hva jeg føler om lyving. Hadde noen fortalt

meg at jeg – jeg av alle mennesker – en dag skulle velge å leve resten av livet på en løgn, hadde jeg selvfølgelig blånektet. Man tror alt er enkelt når man er ung, man vet lite om de umulige valgene. Og hadde jeg bare hatt meg selv å ta hensyn til, hadde også dette vært et enkelt valg. Men det var så mange hensyn å ta. Ikke bare om jeg skulle knuse Fjodor og krenke hans familie, men også om jeg skulle ødelegge for han som hadde dratt til Oslo og familien hans. Og så var det hensynet til Oleg. Først og fremst handlet det om Oleg.»

«Jeg skjønner,» sa Harry. «Jeg skjønner alt.»

«Nei,» sa hun. «Du skjønner ikke hvorfor jeg ikke har fortalt deg dette før. Overfor deg hadde jeg ingen hensyn å ta. Du må tro jeg har forsøkt å fremstå som et bedre menneske enn det jeg er.»

«Jeg tror ikke det,» sa Harry. «Jeg tror ikke du er et bedre menneske enn det du er.»

Hun la hodet over på siden så det berørte skulderen hans.

«Tror du det er sant det de sier om svaner?» sa hun. «At de er trofaste til døden skiller dem ad.»

«Jeg tror de er trofaste mot løftene de har gitt,» sa Harry.

«Og hvilke løfter gir svaner?»

«Ingen, vil jeg formode.»

«Så du snakker om deg selv nå? Jeg likte deg egentlig bedre da du ga løfter og brøt dem.»

«Vil du ha flere løfter?»

Hun ristet på hodet.

Da de begynte å gå igjen, stakk hun armen inn i hans.

«Jeg skulle ønske vi kunne begynne på nytt,» sukket hun. «Late som ingenting har skjedd.»

«Jeg veit det.»

«Men du vet også at det ikke går.»

Harry hørte hvordan hun greide å legge tonefallet slik at det hørtes ut som en

konstatering, men likevel med et bitte lite spørsmålstegn gjemt der inne.

«Jeg har tenkt å reise bort,» sa han.

«Ja vel? Hvor da?»

«Jeg veit ikke. Ikke let etter meg. Spesielt ikke i Nord-Afrika.»

«Nord-Afrika?»

«Det er en Marty Feldman-replikk i en film. Han vil flykte, men samtidig finnes.»

«Jeg skjønner.»

En skygge strøk over dem og videre bortover den grågule, utvaskede skogbunnen. De så opp. Det var en av svanene.

«Hvordan gikk det i filmen,» spurte Rakel.

«Fant de hverandre igjen?»

«Selvfølgelig.»

«Når kommer du tilbake?»

«Aldri,» sa Harry. «Jeg kommer aldri tilbake.»

I en kald kjeller i en bygård på Tøyen sto to bekymrede representanter for sameiet og så på

en mann i kjeledress og med usedvanlig tykke brilleglass. Ånden sto ut av mannens munn som hvitt kalkstøv da han snakket:

«Det er det som er med muggsopp. Du kan ikke se at den er der.»

Han gjorde en pause. Trykket langfingeren mot hårtjafsens som lå tvers over pannen.

«Men det er den.»